

ЗБІРНИК ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

КИЇВ, 2018

Академія української преси
Програма «U-LEAD з Європою»

Збірник журналістських матеріалів
«Децентралізація в Україні»

Київ-2018

**3 91 Збірник журналістських матеріалів «Децентралізація в Україні». –
Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2018. – 422 с.**

ISBN 978-966-2123-93-7

Збірник об'єднав матеріали учасників проекту «Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів».

Протягом трьох днів роботи медіашколи журналісти отримували знання з реформи децентралізації та набували вміння доносити їх до цільової аудиторії. Загалом пройшло 25 медіашкіл у всіх областях України (у Донецькій були дві школи). Проект тривав з жовтня 2017 року по квітень 2018 року. За результатами кожного тренінгу учасники створювали матеріали на тему децентралізації, з якими кожен охочий може ознайомитися у цьому збірнику.

**Відповідальність за підбір і виклад фактів та ілюстрацій у статтях
несуть самі автори.**

Статті у збірнику представлені в авторській редакції.

U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку – програма, яка спільно фінансується Європейським Союзом та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією. Підтримує створення прозорої і підзвітної багаторівневої системи управління, яка реагуватиме на потреби громадян.

© Академія української преси, 2018

© Центр Вільної Преси, 2018

© U-LEAD з Європою, 2018

ЗМІСТ

Своя стратегія в ОТГ: щоби не залежати від чужої тактики (Антонюк Маріанна) -----	8
Гуртом легше і пожежі гасити (Арман Людмила) -----	12
Децентралізація в діє: Шахівська ОТГ підбиває перші підсумки та визначає (Балабойко Роман) -----	15
На Херсонщині виграють ті громади, які об'єднуються першими (Батурін Олег) -----	18
Децентралізація несе позитив у життя громади. І цьому є незаперечні докази (Безносок Олена) -----	20
Децентрализация – это... (Бейник Андрей) -----	22
Триденний тренінг «Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів» (Березовська-Чупа Юлія) -----	26
24 грудня відбудуться вибори в семи нових громадах Полтавщини (Билина Юлія) -----	28
У сусіда... (Білик Іван) -----	30
Вкладаючи у людей, громади дають можливість їм розвиватися, будувати і творити (Біянов Олексій) -----	33
Пісківка змінює Україну (Валуйсков Олег) -----	38
Що отримує територіальна громада міста Ірпінь від децентралізації? (Витяганець Андрій) -----	42
ОТГ – це шлях до успіху (Волгіна Катерина) -----	44
Чому в громадах досі немає стратегії розвитку (Волкова Світлана) ---	45
Чи витримає освіта Хмельниччини реформи децентралізації (Гарматюк Наталія) -----	48
То скільки ж ОТГ буде на Дрогобиччині? (Герич Анна) -----	50
Богдан ТУРОВИЧ: «Острозька ОТГ матиме великий потенціал для розвитку» (Глушман Іван) -----	52
Баштанська стратегія громади (Головченко В'ячеслав) -----	56
Стратегії привабливості громад Півдня (Головченко В'ячеслав, Галяс Олександр, Келеберда Ксенія) -----	58
Освіта на Острозьчині: як утворення ОТГ сприятиме розвитку навчальних закладів (Голоднюк Наталія) -----	64
Орієнтація «Північ»: як аграрії можуть легально розширити свій земельний банк (Гончар Світлана) -----	65
Голова Берестівської об'єднаної громади Наталя Кушнір: «Хочеться йти в ногу з часом, а часу катастрофічно не вистачає» (Горбатко Вікторія) ---	69
Соціалка в Чаплинській ОТГ: путь к эффективности (Гусаков Вячеслав) --	74
Від реформи громад – до реформи районів (Дерій Алла) -----	79
Якушинецька ОТГ- зразок для наслідування (Десятко Лариса) -----	82
Про долю позашкільних закладів, які залишилися на балансі району (Добровольська-Рибалкіна Галина) -----	83
Кілька історій успіху з ОТГ Полтавщини (Довгошей Анна) -----	86

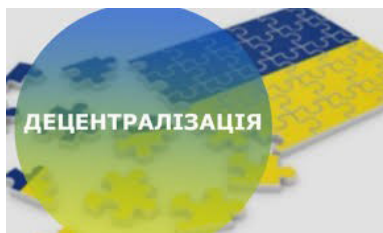
Із сарайчика в новобудову (<i>Доманська Марія</i>) -----	94
Щоб слово «децентралізація» не лякало людей (<i>Дроздова Тетяна</i>) ----	99
Децентралізація. Що це і з чим його їдять? (<i>Друзюк Максим</i>) -----	100
Чого чекати від реформи місцевого самоврядування та як працюють районні депутати (<i>Дудник Оксана</i>)-----	102
Піщанська об'єднана територіальна громада: європейські перетворення в сільській глибинці (<i>Думка-Кондратьєва Юлія</i>) -----	105
Проект «Угринівська ОТГ»: можливості та ризики громад поза перспективним планом (<i>Дюг Тетяна</i>) -----	108
Децентрализация: Покровской громады пока нет, но есть планы на будущее (<i>Ермоленко Елена</i>) -----	123
В добру путь, Глибочицька ОТГ! (<i>Євченко Олександр</i>)-----	126
Як відбувається реформа децентралізації на Луганщині (<i>Жеведь Іван</i>)----	127
Зачем нам молодость дана? (<i>Житняк Юрий</i>) -----	131
Системна робота забезпечує результат (<i>Жупина Анатолій</i>) -----	134
«Я не виїду з України, бо мені подобається тут» (<i>Залуський Едуард</i>) ----	137
Децентралізована Соколівка: перші успіхи об'єднаної громади (<i>Зима Ольга</i>) --	144
Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів (<i>Золочевська Анна</i>) -----	148
Як вести бізнес у громаді? (<i>Зубрицька Дарія</i>) -----	149
Громади Полтавщини вчать готувати власні друковані видання (<i>Ісаєв Юрій</i>)-----	154
До написання стратегії Нехворощанської ОТГ долучаться британські інвестори (<i>Ісаєв Юрій</i>) -----	155
Об'єднані громади Полтавщини створили унікальну комунальну установу (<i>Ісаєв Юрій</i>) -----	155
Полтавські громади вчилися моделювати роботу медичної «первинки» (<i>Ісаєв Юрій</i>) -----	156
Ще одна громада Полтавщини забезпечила житлом молодого лікаря (<i>Ісаєв Юрій</i>) -----	157
Городок: немає громади – немає інвестицій (<i>Канафоцька Надія</i>) -----	158
Громади мріють про... фонтани? (<i>Келеберда Ксенія</i>) -----	160
На завершення будівництва школи у Вербці буде виділено майже 5 мільйонів гривень (<i>Клинова Олена</i>)-----	162
Без анестезії: сільську медицину ріжуть по живому (<i>Коваленко Оксана</i>) --	164
Хотят выйти из громады (<i>Коверга Екатерина</i>) -----	166
Пригородные села хотят оставаться самостоятельными игроками (<i>Колев Олег</i>) -----	169
ЦНАП вам у поміч (<i>Коленченко Надія</i>) -----	171
Господарювати по-новому = жити по-новому? (<i>Коновалова Наталія</i>) -	172
Чи варто селам об'єднуватися у громади? (<i>Костенко Руслана</i>) -----	176
«Золота рибка» громади (<i>Краківський Юрій</i>) -----	178
Коли буде створено Новороздільську ОТГ? (<i>Круглова Ірина</i>)-----	180
Чи буде децентралізація у Білій Церкві, або Кому вигідне об'єднання? (<i>Кудрявцева Наталія</i>) -----	181
Децентралізація по-веселівськи (<i>Кулицька Тетяна</i>) -----	185

Как политика и политики тормозят развитие Святогорска (<i>Кульбака Александр</i>) -----	192
Освіта у Вертіївській громаді: перші підсумки за два роки існування ОТГ (<i>Лесик Людмила</i>) -----	197
Як працює найменша громада Чернігівщини (<i>Лесик Людмила</i>) -----	202
Децентралізація. Реформована бюрократія (<i>Лимар Оксана</i>) -----	204
Децентралізація і... гроші (<i>Ліпич Богдан</i>) -----	209
Сільрадам не варто боятися децентралізації (<i>Ліпич Богдан</i>) -----	212
Під лежачу громаду бюджет не тече (<i>Лупещенко Ірина</i>)-----	213
Як проходить децентралізація на Кіровоградщині? (<i>Макей Людмила</i>) ----	215
100 днів об'єднаної громади: місцеві аспекти та переваги (<i>Мальчук Віра</i>)--	218
Мікросесвіт Ганнополя та грані об'єднаної навколо нього громади (<i>Мальчук Віра</i>) -----	222
Об'єднані територіальні громади вітають рішення уряду про передачу їм земель за межами населених пунктів (<i>Маріневська Наталія</i>)-----	231
«Підйомні» громади – на зарплату в сільраді? (<i>Мартинюк Володимир</i>) -----	232
Клесівській ОТГ 2 роки: період розвитку та становлення (<i>Мартинюк Ольга</i>) -----	234
Вибори на голову ОТГ пройшли, а запитання залишились (<i>Марчук Валентин</i>)-----	252
Слово про свободу вибору (<i>Маслюкова Ганна</i>)-----	254
Перші кроки об'єднаних громад українського прикордоння (<i>Матвіюк Роман</i>)-----	255
Успіх селища Пісочин на Харківщині (<i>Матвіюк Роман</i>) -----	259
Об'єднавшись громади мають кошти на реконструкцію соціальноважливих об'єктів (<i>Матко Катерина</i>) -----	261
Навіщо в Запоріжжі медіашкола з децентралізації (<i>Мачульська Владлена, Чупис Марина</i>)-----	264
Діряві дороги: пробоїни у бюджетах, стратегіях – чи у головах? (<i>Мачульська Катерина</i>)-----	265
Реформу освіти в районі розпочали зі створення опорної школи (<i>Мищенко Юлія</i>)-----	271
«Законом скористаються усі, хто дбає про розвиток територій» (<i>Назарова Галина</i>) -----	275
Перший ЦНАП серед ОТГ Сумщини відкрито у Краснопіллі (<i>Наумова Лілія</i>)-----	280
Об'єднана громада врятувала школу (<i>Нечипуренко Олена</i>)-----	285
Успіхи громад набувають широкого розголосу (<i>Нечипуренко Олена</i>) ---	287
Медичну реформу розпочато (<i>Носкова Юлія</i>) -----	289
Один район - одна громада: переваги і ризики (<i>Обихвіст Ірина</i>) -----	291
У Веселівській громаді, навіть радіо «Веселе» (<i>Олійник Яна</i>)-----	294
Дотація від громади (<i>Омелянчук Інна</i>) -----	297
Пологівська об'єднана громада = місто Пологи + 3 сільради (<i>Осипенко Наталія</i>) -----	302
Не прогав (<i>Островська Людмила</i>) -----	305

Замість аварійного і занедбаного мосту в Білоцерківській ОТГ випробовують сучасний і унікальний (<i>Очкань Наталія</i>) -----	309
У 2020 році процес децентралізації в Україні з добровільного перейде в обов'язковий (<i>Очкань Наталія</i>) -----	310
Оваднівська ОТГ: чого чекати пенсіонерам від життя в громаді (<i>Палаєвська Тетяна</i>) -----	312
Чи зможе бібліотека приносити користь об'єднаний територіальній громаді? (<i>Паперний Юрій</i>) -----	317
Віталій Загайний: «Бюджет участі – найкращий інструмент для взаємодії» (<i>Полякова Ольга</i>) -----	320
Операція «Децентралізація»: нюанси реформи (частина перша) (<i>Полякова Ольга</i>) -----	322
Операція «Децентралізація»: нюанси реформи (частина друга) (<i>Полякова Ольга</i>) -----	324
Бюджет участі для ОТГ: втілення громадської ідеї за бюджетний кошт (<i>Пономаренко Катерина</i>) -----	326
Бюджет громади: на проїдання чи на розвиток? (<i>Провальний Роман</i>)----	332
Децентрализация: Еще две громады в шаге от выборов (<i>Пухир Марина</i>) -----	335
Децентрализация: Что ждет села Константиновского района (<i>Пухир Марина</i>) -----	336
Громада у Затурцях: що буде із медициною (<i>Романюк Ірина</i>) -----	336
Про любов, дітей, сільраду і ОТГ (<i>Рудніченко Наталія</i>) -----	338
Со 2 апреля жители Кривого Рога смогут подписать декларацию с семейным врачом, – пошаговая инструкция (<i>Рязанцев Андрей</i>) -----	340
Потенційна Колківська громада шукає однодумців (<i>Семенович-Ковтунець Олена</i>) -----	341
ЦНАП, мобільний кейс та офіс, інтегровані програми: ОТГ руйнують міф про недоступність адмінпослуг (<i>Ситнік Ірина</i>) -----	342
Децентрализация в Запорожской области: мифы и реальность (<i>Сосницький Виктор</i>) -----	354
Семь ДА в пользу реформы децентрализации для предпринимателей (<i>Спицина Анастасия</i>) -----	362
Ти — не ти, коли не в ЗМІ. Як комунікують ОТГ Полтавщини (<i>Старостін Денис</i>)-----	364
Медична реформа: увага, старт! (<i>Телька Ірина</i>)-----	371
Децентралізація-2017: акцент на якість (<i>Терендій Марія</i>)-----	376
Раціоналізація через децентралізацію (<i>Тімергаліна Валерія</i>) -----	379
Вашківці, що пригорнули Волоку (<i>Токарюк Михайло</i>) -----	382
Реформаторський здвиг, а чи Невизначене ходіння із ... «баламутством»? (<i>Токарюк Михайло</i>) -----	385
Як заробити на децентралізації (<i>Трухан Василь</i>)-----	387
Стратегія розвитку громади – інструмент проти депресивності (<i>Цимбалюк Михайло</i>) -----	390
Початок розквіту заполяр'я Хмельниччини (<i>Цимбалюк Михайло</i>)-----	392

Зібратися владі з думками, аби зібрати села у громади (Цимбалюк Михайло) -----	396
Об'єднання по-війтовецьки: перші кроки нового життя (Цимбалюк Михайло) -----	398
Хмельницькому – простір, селянам – паспорт хмельничанина (Цимбалюк Михайло)-----	402
ОТГ Хмельниччини отримують 47 тисяч гектарів (Цимбалюк Михайло) ---	404
Чому знехтували мільйоном гривень? (Цимбалюк Михайло)-----	407
Земельний конфлікт горбівчан розв'яже вже влада ОТГ (Чернякова Ольга) -----	409
Реформи, анти реформи (Чистяков Сергей)-----	414
На Бродівщині процеси з утворення ОТГ фактично призупинилися (Шишка Михайло) -----	415
Керівництво Регіонального центру взяло участь у презентації роботи Центру розвитку місцевого самоврядування (Шотурма Наталія) ----	416
Децентралізація влади в Україні для Запорозжя (Якунин Олег)----	419
Хто не встигне, той запізниться (Яровий Юрій) -----	420

СВОЯ СТРАТЕГІЯ В ОТГ: ЩОБИ НЕ ЗАЛЕЖАТИ ВІД ЧУЖОЇ ТАКТИКИ

Здавалося б, чого ще бажати селу, чи не найбагатшому в Україні? До якого щодня приїждять на роботу сотні майстринь з обласного центру. Яке нагадує елітний район Києва. Назва якого майорить у заголовках навіть світової преси. Яке називають «міні-імперією з виробництва весільних суконь».

Та виявилося, що... багаті теж плачуть. І до розкішних будинків із басейнами, де мало не в кожному третьому – весільний салон, у негоду можна діставатися хіба що позашляховиками. Та й не в негоду – теж...

Тож кілька поважних газд цього села, разом із головою громади, вийшли в базарний день на дорогу, що веде до села, й зустрічали волочан, що поверталися додому з чернівецького ринку, де торгує практично весь місцевий люд. Зустрічали з пропозицією: разом зробити дорогу. Бо дорога – це більше покупців-замовників, значить – розвиток бізнесу. Більше заробітків – більше відрахувань до місцевого бюджету (адже завдяки реформі децентралізації, 60% податку на дохід фізосіб залишаються в громаді). Багатший бюджет – кращі дитсадок, амбулаторія, школа... І мудрі волоцькі газди підхопили ідею. Скинулися, хто скільки міг: хтось кілька сотень, а хтось і кілька (чи й кількадесят) тисяч. І два кілометри дороги до села тепер нагадують злітну смугу на летовищі, а громада від цього лише багатіє. Бо мислила на перспективу, стратегічно.

Стратегія змушує владу спуститися «з-за хмар на ґрунт»

Зрозуміло, кожна робота починається з планування. І кожна об'єднана тергромада (власне, як і не об'єднана) має свій план соціально-економічного розвитку. А тепер ще й стратегію матиме! Чому потрібний цей документ, чи обов'язковий він для ОТГ, чим відрізняється від плану соціально-економічного розвитку, цікавимося в експерта, **голови правління Центру Громадянських Ініціатив Віталія ЗАГАЙНОГО**:

– План соціально-економічного розвитку громади затверджується перед прийняттям бюджету і є однорічним. На відміну від нього, стратегія має середньотерміновий характер: може бути розрахована на 3-5-7 років. І це справді потрібне громадам, бо за один рік неможливо реалізувати якісь серйозні, великі ідеї. План – це тактичні кроки на втілення стратегії. Стратегія передбачає визначення чітких пріоритетів, щоби зосередити на них зусилля (в тому числі, ресурси та фінанси). І ці пріоритети зазвичай тягнуть за собою інші. Як приклад, можна навести прийняту з десяток років тому стратегію Львова. У ній були визначені два

пріоритети: туристичний і сфера ІТ. Наслідком втілення туристичного пріоритету стало те, що туризм тягне за собою інші галузі (логістику, екскурсійну діяльність, перепрофілювання навчальних закладів на ресторанно-готельний бізнес, переорієнтація вишів на ту ж ІТ-сферу)...

Закон вимагає сьогодні стратегії розвитку від органів виконавчої влади. Натомість для органів місцевого самоврядування такої вимоги немає. Але є стимулювання до її прийняття. Низка фінансових інструментів на рівні держави стає доступною для ОТГ, тільки якщо в неї прийнятий стратегічний план розвитку. Це дуже справедливо, бо держава мусить розуміти, на що вона дає гроші: на будівництво школи у зростаючому селі – чи в селі, яке вимирає, і де школа в найближчому майбутньому взагалі буде зайвою, на життєво потрібний міст – чи краще на об'їзний шлях, який дозволить обійтися без моста й буде дешевшим і надійнішим.

Стратегію не пише голова ОТГ в кабінеті. До її створення мають бути залучені люди: фахівці, представники громади, бенефіціари, ті, хто користуватимуться результатами цієї стратегії, хто буде долучений до її реалізації, представники бізнесу, дотичного до цього... Стратегія змушує місцеву владу спуститися «з-за хмар на ґрунт» і почати спілкуватися з громадою. Якісь ідеї можуть не сприйматися одразу або взагалі будуть відкинуті – і владі треба витратити час на роз'яснення переваг і перспектив. А громада має зрозуміти: депутатів переобирають, а стратегії залишаються. І наступна владна команда продовжуватиме розпочате нинішньою, навіть якщо вноси-

тиме певні зміни – не зможе повернути її на 180 градусів, адже це документ, написаний громадою, – бо на те й існує стратегія. А згодом з'являються цілі галузеві програми, пов'язані з нею, а під них підключається бюджетне фінансування: з туризмом, наприклад, – відновлення архітектурних пам'яток, установлення двомовних табличок тощо...

ОТГ міркують стратегічно

Серед 29 ОТГ Чернівецької області кілька вже мають свої стратегії, ще кілька – у процесі творення. Частина з них написана за сприяння Чернівецького Центру місцевого самоврядування. Як розповів **радник з питань регіонального розвитку цього центру Олексій ГРУШКО**, торік вони долучилися до розробки стратегій трьох громад, цьогоріч на черзі – створення стратегій ще для 5-ти. «З Чернівців не видно проблем громади, її потенціалу... Тому я попередньо об'їхав кожну громаду. На засіданнях робочої групи був дуже добрий зворотний зв'язок, особливо активними були старости, подекуди вступали в дискусію між собою, і часто моя робота полягала лише в узагальненні, – каже Олексій Грушко. – Звідки брати кошти на реалізацію стратегії? Насамперед, це місцевий бюджет. Що це мають бути донорські кошти, – стереотип. У цілому світі головним джерелом є все-таки бюджет. Лише коли йдеться про великі суми – мільйонні – варто звертатися до коштів внутрішньоукраїнських донорів, деякі проекти можливі за кошти посольств. А деякі можна здійснювати «методом толоки»...

Етапи стратегування – аналіз, визначення пріоритетів, реалізація. Серед проблем – відсутність статистичних даних.

За **Вижницею** закріпилася слава «воріт у Карпати», це лягло в основу стратегії, а ще тут зробили акцент на екологічну складову. Тож на Вижниччині розвиватимуть туризм і інтегруватимуть сільські території в місто, бо існує певний розрив у їхньому розвитку, а треба збалансувати розвиток громади як єдиного організму.

Мамалигівська громада теж є «воротами», але в іншому напрямку. Це «ворота до Молдови». Це «громада на двох річках», і після завершен-

ня будівництва моста у с. Маршинці і КПП «Дяківці» громада забезпечить транспортний коридор до Румунії. Є ще КПП на кордоні з Молдовою, і це буде ще одним шляхом для румунських та українських підприємців. Розвитку транспортної інфраструктури й сільського господарства сприятиме й наявна там залізнична станція.

Рукшинська громада має сади й Дністер – потужний потенціал для зеленого туризму. Перше розвивається дещо хаотично, а друге взагалі не використовується. Тож наразі визначені три стратегічні цілі: економіка, туризм (і нині не йдеться про негайне будівництво там туристичних комплексів – лише про те, щоби найближчими роками закласти фундамент) і інфраструктура з акцентом на здоровий спосіб життя.

Дати громадам вудку, а не рибку

Громади, які лише працюють над створенням стратегії, наразі самі ще не уявляють чітко ні самого документу, ні його кінцевих результатів. Для них усе це – вперше. Вони бачать попереду процвітання, та поки дещо пробуксовують – в тому числі, й через брак інформації, а також через певний кадровий голод і відсутність досвіду. Водночас вони переконані в необхідності цього, адже для великих досягнень спочатку треба поставити велику мету.

У **Волоківській ОТГ** наприкінці лютого зібрався актив для обговорення свого майбутнього. **Голова ОТГ Валентин ГЛОПІНА** переконаний, що «не треба боятися громади». Адже він добре знає, що саме силами громади тут зроблена дорога, відремонтовані міст, кухня у школі, покладений асфальт перед школою...

«До кінця сам ще не знаю, у що вилетиться ця стратегія, – зізнається Валентин Глопіна. – Справді, ми ж мали досі план соціально-економічного розвитку. Та зі стратегією маємо перейти на інший рівень не тільки можливостей, а й бажань!.. У нас є потенціал, який ми не сповна ще оцінили – і стратегія покликана його розкрити. Центр розвитку місцевого самовряду-

вання нам допомагає у розробці стратегії, є група фахівців з економічного факультету... Поки що ми лише надаємо їм інформацію, далі проведемо громадське обговорення, вислухаємо всі побажання. На цьому будуватимемо стратегію».

Подібно міркує і **заступник голови Недобойвської ОТГ Андрій БАРАНЧУК**: «Напевно, ми ще до кінця не усвідомили, наскільки важливим є цей документ. Звісно, важко порівнювати сільські території з міськими громадами. Але ми намагалися максимально активізувати людей. Хочемо бути конкурентними на цьому полі. Очікуємо значних результатів».

І наостанок – трохи емоцій. Які насправді є в цьому випадку серйозним рушієм децентралізації. **Тетяна ТАТАРЧУК, директор Чернівецького ЦРМС** закликає всіх – і громади, і їхніх голів – долучатися до створення стратегій. «Бо це «зшиває» громаду», – каже пані Тетяна. І досвід тих, хто вже пройшов цей шлях, є підтвердженням: громади стають конкурентними у поданні інвестиційних пропозицій, вони отримують, кажучи метафорично, «вудку», а не «рибку», вони спільно приймають рішення і спільно беруть на себе відповідальність. Очевидно? Можливо. Та зазвичай очевидне — те, чого ніхто не помічає, поки хтось врешті не висловить це простими словами.

Маріанна АНТОНЮК,

учасниця Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

ГУРТОМ ЛЕГШЕ І ПОЖЕЖІ ГАСИТИ

У Білоберізькій ОТГ Івано-Франківської області відкрили Центр безпеки громади, до складу якого увійшла місцева пожежна охорона. Наші сусіди з Веселівської ОТГ створили одну з перших в Україні добровільну пожежну частину.

А МИ ПО СТАРИНЦІ БОГУ МОЛИМОСЯ

Токмацький район, що сьогодні виглядає білою плямою на карті децентралізації Запорізької області, може знову перетворитися на Дике поле, на територію випаленої землі. І це не страшилки, а реалії нашого сьогодення.

Символ нинішнього року – Вогняний Півень влаштував рятувальникам Токмаччини справжнє випробування вогнем і перетворив їхні трудові будні на надзвичайно гарячі і напружені. Як розповів начальник Токмацького міськрайонного сектору ДСНС України в Запорізькій області Віталій Данікін, пожежним караулам, що мають у своєму розпорядженні лише 8 спецмашин, доводилося по 1020 разів виїжджати на гасіння пожеж, загорань сухої трави, стерні, вітроупорок і лісових масивів.

Оперативно доїхати по наших розбитих дорогах у віддалені села району у пожежників не завжди виходить. А ще коли декілька пожеж трапляється одночасно, шанси людей на порятунок зводяться до ...нуля. І як гіркий приклад цьому – квартира у багатопверховому будинку Токмака, що повністю вигоріла на очах безпорадних свідків, має

штабні пожежі складів у Молочанську, а ще загоряння будинків, господарств, що завдали людям значних збитків. І чорні скелети дерев лісового масиву біля села Чистопілля, що після пожежі перетворився на попелище.

І поки у боротьбі з вогняною стихією сільські громади нашого району безпомічно розводять руки, об'єднані територіальні громади сусідніх районів та областей на власні кошти створюють Центри безпеки громад.

ПЕРШІ ЛАСТІВКИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

У Білоберізькій ОТГ, що на ІваноФранківщині, відкрили Центр безпеки громади, до складу якого входить місцева пожежна охорона та екстрена медична допомога.

Як стало відомо, фінансування на будівництво даного об'єкта здійснювалося за рахунок коштів державного бюджету в сумі 341,2 тис. гривень, передбачених на соціальноекономічний розвиток об'єднаної територіальної громади. Даний об'єкт належатиме до комунальної форми власності Білоберізької ОТГ.

– Відкриття Центру безпеки є дуже важливим для забезпечення пожежної безпеки жителів населених пунктів, які належать до об'єднаної громади. На пожежному автомобілі високої прохідності по чергово працюватиме троє водіїв, а саму пожежну охорону буде сформовано з волонтерів, які у разі потреби надаватимуть допомогу. Адже з Верховини пожежникам потрібно на подолання шляху у Білоберізьку ОТГ витратити близько години. А з села Білоберізка до найвіддаленішого населеного пункту ОТГ автомобілем можна дістатися максимум за 20 хвилин. Кошти на зарплати водіям, бензин, тощо заклали у місцевому бюджеті. А пожежну машину громаді відповідно до договору передало обласне управління ДСНС. Керівництво Гринявського держлісгоспу пообіцяло найближчим часом передати пожежну мотопомпу для потреб Центру безпеки, розповів голова Білоберізької ОТГ.

Одним з підрозділів новоствореного Центру безпеки буде ще й екстрена медична допомога, кошти на функціонування якої виділено з державного бюджету.

Відкриття подібних центрів безпеки допомагає більш ефективно та комплексно вирішувати питання щодо захисту населення від небезпек та сприяє налагодженню тісної взаємодії між оперативними службами і жителями громад.

А от у наших сусідів із Веселівської ОТГ.

ДОБРОВОЛЬЦІ ЙДУТЬ У ВОГНЕБОРЦІ

У Веселівській об'єднаній громаді Запорізької області одними з перших в Україні створили добровільну пожежну частину.

Пожежники тут незвичайні. Найбільша їхня відмінність від тисяч інших вогнеборців України у тому, що вони гасять пожежі безкоштовно – на добровільних засадах. Ідею створити добровільну пожежну частину привіз зі своїх робочих поїздок до Німеччини, Польщі та Словаччини заступник голови Веселівської ОТГ з питань економічного розвитку та інвестицій Олексій Дяченко.

– У Європі почесно бути пожежником на добровільних засадах, – розповідає він. – Коли я запитав одного з німецьких вогнеборців, чи не шкода йому власного часу на безоплатне гасіння пожеж, він відповів, що громада платить йому за це сторицею: до нього ставляться з великою повагою. Крім того, боротьба з вогнем – його родинна справа: добровільними пожежниками були також батько та дід цього чоловіка. У нас, на жаль, немає такого ставлення до вогнеборців, але, тим не менше, ми знайшли схему, за якою добровільна пожежна дружина може ефективно працювати і в Україні.

В день нашого перебування у Веселівській ОТГ вогнеборці добровільної пожежної частини гасили пожежу у лісопосадці, у якій розташувалася пасіка місцевих бджолярів. Врятували і вулики, і посадку.

Коли хлопці зняли свої роби та каски, то перетворилися на звичайних працівників Державного підприємства «Дослідне господарство «Широке» Веселівського району Запорізької області, що спеціалізується з вирощування олійних сім'яних культур – соняшника, ріпаку, льону, гірчиці тощо. Один з чоловіків бойової команди ЗІЛа – водій Артем Писанець, другий – головний інженер господарства «Широке» та водночас керівник Добровільної пожежної частини Веселівської ОТГ Олексій Бойко. Загалом у Широкому шість добровільних пожежників, і кожен з них має ту чи іншу посаду у дослідному господарстві: завідувача гаражем, водія, механізатора. Працюють вони попарно, заступаючи на добу. Відповідають лише за два села: Широке і Далеке, а також за 7,5 тис га сільськогосподарських полів довкола них.

ГЕНЕРАТОР ІДЕЙ – ГОЛОВА ОТГ

Пропозицію створити у громаді добровільну пожежну частину висловив голова Веселівської ОТГ Петро Кіяшко і керівництво дослідного господарства «Широке» підтримало його. Приміщення гаражу для частини відремонтувала громада, старенький 30річний, проте справний ЗІЛ, надіслало Запорізьке обласне управління Державної служби надзвичайних ситуацій, а гроші на забезпечення майбутньої частини усім необхідним виділило Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ).

Оцінивши позитивний досвід вогнеборців у Широкому, Петро Кіяшко планує створити подібний підрозділ у ще одному селі Веселівської громади – Малій Михайлівці. Про це вже є домовленості з GIZ, яке має придбати для нових частин пожежні рукави та захисні костюми. Петро Кіяшко хоче також створити й систему пожежного оповіщення, заснувавши спеціальне радіо громади.

– На гасіння пожеж і пов'язані з цим справи я витрачаю близько 10%

мого робочого часу, – каже головний інженер господарства «Широке» та водночас керівник Добровільної пожежної частини Веселівської ОТГ Олексій Бойко. – Отже, на загал мене ця справа не обтяжує. Разом з тим, я розумію, що захищаю від вогню рідне село та його підприємства. І відчуваю, що роблю потрібну людям справу.

А у нас, у Токмацькому районі... Знову вулицю Токмака із сиреною промчав пожежний автомобіль. Не питаєте по кому виють його сирени. Вони виють по....

Людмила АРМАН,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ДІЄ: ШАХІВСЬКА ОТГ ПІДБИВАЄ ПЕРШІ ПІДСУМКИ ТА ВИЗНАЧАЄ

Днем народження Шахівської об'єднаної територіальної громади вважається 17 листопада 2015 року — саме тоді відбулася перша сесія Шахівської ОТГ. До складу громади входять 3 сільських ради, 12 сіл та 2 селища, загальна кількість мешканців складає 3065 осіб. Шахівська громада є першою сільською об'єднаною територіальною громадою в Донецькій області, і на прикладі цієї ОТГ уже видно, що децентралізація надає друге дихання селам та селищам України, зокрема Донеччини.

Переконались у змінах, що охопили різні сфери місцевого життя, журналісти змогли впродовж прес-туру, організатором якого виступив Донецький Центр розвитку місцевого самоврядування, створений за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Мінрегіону.

Людина, яка хоче працювати, роботу знайде

Дещо про здобутки, які вже вдалося реалізувати, розповів під час зустрічі з журналістами голова Шахівської ОТГ Володимир Кучеріненко. Він народився та виріс у Шаховому, а останні 26 років є незмінним сільським головою. «Та людина, яка хоче працювати, роботу в нас знайде», — наголошує голова. І насправді, на цей час лише восьмеро мешканців громади перебувають на обліку в Центрі зайнятості населення, а середня заробітна платня в Шахівській ОТГ складає близько 9 тисяч гривень.

Варто зазначити, що Шахівська об'єднана територіальна громада посіла 4 місце в загальному рейтингу фінансової спроможності ОТГ.

«Загальний рейтинг фінансової спроможності ОТГ формується за 4 показниками. Найвагоміший із них – власні доходи ОТГ у розрахунку на одного мешканця. Це означає, скільки саме власних коштів громада змогла заробити в перерахунку на одного мешканця, не враховуючи субвенції та дотації з держбюджету. Далі оцінюються рівень дотаційності (тобто який відсоток доходів складає дотація з державного бюджету), питома вага на утримання апарату громад та видатки в перерахунку на одного мешканця (з урахуванням усіх видів надходжень до бюджету). По кожній із цих позицій у громад показники є різними, і в загальному рейтингу виводиться підсумковий коефіцієнт. Наприклад, Шахівська ОТГ, яка в загальному рейтингу посіла 4 місце, по окремих позиціях заробила такі показники: за рівнем власних доходів у перерахунку на одного мешканця – 2-е місце, за рівнем дотаційності – 28-е, по капітальних видатках – 3-є та на утримання апарату – 21-е», — пояснює Сергій Івахнін — радник з місцевих фінансів Донецького Центру розвитку місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Мінрегіону.

«Ми стали першою сільською громадою Донеччини й першими почали виконання робіт з інвентаризації земель сільгосппризначення», — звертає увагу Володимир Кучеріненко.

Наразі триває процес виконання робіт з інвентаризації сільськогосподарських земель, що підлягають передачі з державної власності в комунальну. Спільними зусиллями представників Шахівської ОТГ, Держгеокадастру і виконавцем робіт — Донецькою регіональною філією ДП «Центр державного земельного кадастру» була проведена інвентаризація. За її результатами визначено та сформовано земельних ділянок загальною площею 2000,7812 га, що складає 191 ділянку площею 1873,5695 га. Також проведена інвентаризація 71 ділянки площею 127,2117 га, які знаходяться в постійному користуванні громадян. Виконана робота дозволить після передачі в комунальну власність оформити ці земельні ділянки у власність за спрощеною процедурою.

За словами голови Шахівської ОТГ, для реалізації вищезазначених робіт довелося опрацювати великий обсяг архівних матеріалів, зібрати дані попередніх інвентаризацій, провести геодезичні дослідження. Наразі відбувається процес реєстрації земельних ділянок. Станом на сьогодні площа Шахівської ОТГ складає 23176 га.

Головна умова результативності — кадри

«Ми перші поставили гібридну електропідстанцію на сонячний

батареї, що змонтована на базі Центру безпеки й повністю забезпечує його енергоживлення, — продовжує ділитися місцевими здобутками Володимир Кучеріненко. — Підстанція має набір акумуляторних батарей із запасом роботи до 3-4 діб. Аналізуючи можливості цієї станції, можемо з упевненістю сказати, що її потужностей повинно вистачити також на зовнішнє освітлення села Шахового, а це приблизно 120 ліхтарів. Втілення цього проекту обійшлося місцевому бюджету в 1 мільйон 700 тисяч гривень. Варто додати, що керування станцією відбувається дистанційно. Після об'єднання всю інфраструктуру, до речі, було збережено. Найболючішим же питанням наразі є стан доріг. Цього року ми плануємо продовжити капітальний ремонт місцевих комунальних доріг, а це близько 7 мільйонів гривень. Головною ж умовою результативності є наявність гарних фахівців».

Секретар Шахівської сільської ради Людмила Омельченко в деталях відтворює основні віхи пройденого громадою шляху.

«Перший масштабний проект, що реалізований у Шаховому, — Центр безпеки громадян. Вартість будівництва цього об'єкту, побудованого за кошти обласного бюджету, складає 4 мільйони гривень. Також була придбана спеціальна пожежна машина за 1 мільйон 200 тисяч гривень. Так громада отримала ще 17 робочих місць, повернувши мешканцям відчуття безпеки. Також розпочато термомодернізацію дитячого садка «Тополька» й ремонт котельні Шахівської ЗОШ I-III ст. На території громади вже побудовано 8 дитячих ігрових майданчиків (с.Вільне, с.Нове Шахове, с.Новоторецьке), 2 тренажерні майданчики (с.Шахове, с.Никанорівка) та Молодіжні центри в селах Володимирівка і Торецьке. Здійснено капітальний ремонт у СБК Торецьке та Шахове, виконана реконструкція вуличного освітлення, а неодмінною гордістю Шахівської об'єднаної територіальної громади є Шахівська опорна школа», — підсумувала Людмила Омельченко.

Реконструйована школа насправді вражає кожного, хто переступає її поріг. Гарні, світлі коридори й кабінети, чудова їдальня, класи з інтерактивними дошками та проекторами, творчий читацький простір, зона відпочинку – все це Шахівська опорна школа. Тут навчаються 168 учнів із дев'яти населених пунктів громади. Загалом кошторис ремонту склав близько 22 мільйонів гривень, кошти було виділено з обласного бюджету та бюджету громади. Не менш важливим є також те, що всі учні початкових класів харчуються безкоштовно, — так вирішила громада, вона й фінансує.

Багато уваги приділяється благоустрою території. Будівельні та ремонтні роботи крокують Шахівською громадою. Згідно з рішенням тодішньої Октябрської сільської ради від 29.03.2016 р. було створене комунальне підприємство «Шахове-2016», яке обслуговує 8 сіл, що входять до Шахівської громади. З 01.11.2017 року були укладені договори з населенням та організаціями села Золотий Колодязь на вивезення ТПВ. У цьому селі теж планують приєднатися до успішної Шахівської ОТГ.

ІД-паспорти видаватимуть у сільському ЦНАПі

І на останок — вишенька на торті. Нею стане найближчим часом відкриття в Шаховому Центру надання адміністративних послуг. Будівля ЦНАПу була реконструйована з місцевої амбулаторії, яку перевели до лікарні. До речі, там теж на 2018 рік заплановано проведення капітального ремонту. Реконструкція амбулаторії відбулася за кошти Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

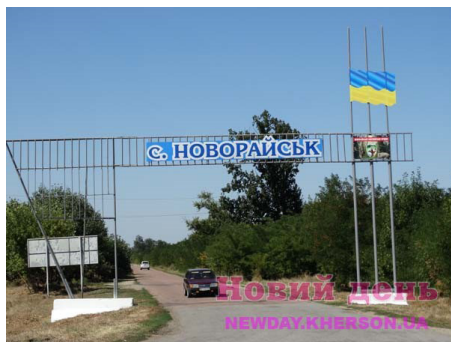
Створення місцевого Центру надання адміністративних послуг, безперечно, наблизить послуги до населення. Адже відстань до районного центру Добропілля складає 30 км, а до найближчого міста Дружківки — 25 км. Планується надання понад п'ятдесяти різноманітних адміністративних послуг за принципом «єдиного вікна» та «прозорого офісу». Приємною несподіванкою стала заява керівника Центру надання адміністративних послуг Шахівської сільської ради Ганни Омельченко стосовно встановлення робочої станції та проведення каналу зв'язку. Тобто Шахівський ЦНАП матиме змогу видавати внутрішні та закордонні електронні паспорти громадянам України.

На прикладі Шахівської об'єднаної територіальної громади бачимо, що реформа децентралізації в Україні дає свої результати навіть через відносно невеликий проміжок часу. Депресивні сільські населені пункти стають успішними, а удатні села — найуспішнішими. Приїздіть до Шахівської ОТГ — і впевнитесь у цьому на власні очі.

Роман БАЛАБОЙКО,

учасник Медіашколи у Краматорську (25-27 квітня 2018 рік)

НА ХЕРСОНЩИНІ ВИГРАЮТЬ ТІ ГРОМАДИ, ЯКІ ОБ'ЄДНАЮТЬСЯ ПЕРШИМИ

Малоспроможні ОТГ існуватимуть і далі. Проте реформа децентралізації влади дає шанс, щоб їх кількість була якомога меншою

Про ймовірність об'єднання з сусідніми громадами у Бериславському районі досі говорять доволі неохоче. «Ми й самі ледь дихаємо. А взяти до себе «нульові» села, так з жебраками жебрак виїде», — стверджує міський голова Берислава Олександр Шаповалов.

Подібним чином розмірковують представники багатьох інших громад — і нелише їх очільники, а й самі жителі. Поки на такий крок на Бериславщині наважилась лише одна громада — Новорайська, об'єднавшись з сусідньою Червономаяцькою сільрадою, що за фінансовими показниками в останні роки посідає одне з найнижчих місць у районі. 29 квітня тут відбудуться перші вибори сільського голови і депутатів сільської ради.

Для Бериславського району це — подія. Адже тут, як і в багатьох інших громадах, до реформи децентралізації здебільшого ставляться доволі вороже. Свій погляд на реформу має і голова Бериславської райради Володимир Коновалов, котрий вважає більш доцільним створити єдину громаду на весь район. «Заклики «один район — одна громада» і створення завеликих ОТГ насправді є гігантоманією і справжньою централізацією, що суперечить суті самої реформи», — говорить експерт з питань самоврядування, голова Центру громадянських ініціатив Віталій Загайний.

Позиція Володимира Коновалова суперечить і перспективному плану формування територій громад Херсонської області. Відповідно до нього на території Бериславського району повинні утворитися 3 спроможні ОТГ: Бериславська, Козацька і Новорайська. Щоправда, до останньої громади мали б увійти ще Качкарівська, Максимі-Горківська, Милівська, Новокаїрська і Степнянська сільські ради, чого поки не сталося. «Ми пропонували приєднатися до нас Зміївці, вони відмовились. Інші ж сільради мають своє бачення щодо створення ОТГ», — прокоментував новорайський сільський голова Олександр Шокуров.

У її сьогоднішньому форматі Новорайська ОТГ виглядає не ідеально. Адже за задумом авторів реформи є певні критерії спроможності утворених громад. Серед них: загальна площа їх від 100 кв. км, чисельність жителів наближена до 10 000 осіб, власні доходи на одного мешканця не менше 700 грн., об'єднання відповідно до вже згаданого плану формування територій.

Проте з уже створених на Херсонщині 28 об'єднаних громад 15 мають населення менше 5 000 осіб, а чимала кількість з них складається лише з кількох колишніх сільрад. Водночас, як свідчать оприлюднені нещодавно оцінки фінансової спроможності перших 12 ОТГ області за минулий рік, навіть не ідеальні з точки зору авторів реформи громади здатні продемонструвати дуже хороші результати своєї роботи.

Побоювання громад об'єднуватися з «бідними сусідами» є безпідставними з кількох причин. Ті громади, що заохотили до об'єднання більшу кількість територій та людей, котрі там проживають, мають кращий бюджет, бо в ньому залишається 60% податку на доходи фізичних осіб. Також громади, що мають близько 5 тисяч населення, як правило, вже не потребують дотацій.

— Навіть коли бідні села приєднуються до більш заможного селища чи

міста, загальний бюджет об'єднаної громади все одно збільшиться, і вони матимуть більше можливостей для розвитку інфраструктури і вирішення своїх проблем, — пояснює Віталій Загайний.

Більше того: ті громади, що не зволікають з об'єднанням, мають шанс отримати додаткові можливості у вигляді інфраструктурної субвенції та акцизного податку. І чим раніше вони включатимуться в процес децентралізації, тим більше коштів можуть направити на свої потреби. Що ж стосується малоспроможних громад, то вони вочевидь існуватимуть і надалі. Проте сама реформа дає шанс, щоб кількість небагатих і дотаційних громад стала якомога меншою. І Новорайська ОТГ таким шансом уже скористалася.

Олег БАТУРІН,

учасник Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ НЕСЕ ПОЗИТИВ У ЖИТТЯ ГРОМАДИ І ЦЬОМУ Є НЕЗАПЕРЕЧНІ ДОКАЗИ

Всебічне і глибоке висвітлення децентралізації в районі стало можливим завдяки створенню інформаційно-аналітичного тижневика «Сьогодні громади». У першому ж номері під рубрикою «Децентралізація. Позитивні приклади, проблемні питання» на першій сторінці вміщено матеріал «Спільна праця все перемагає», який став своєрідним заспівом до циклу про адміністративну реформу.

Крок за кроком – і склалася цілісна картина змін: про рішення щодо створення Полонської міської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) у складі суміжних територіальних громад міста Полонного та 30 окремих сіл з адміністративним центром у місті Полонному; про територію громади – у 15355 га із населенням до 34 тисяч чоловік; про інфраструктуру ОТГ; про політичне представництво – за результатами виборів 2015 р. зареєстровано 34 депутати, представників семи партій. Очолив громаду досвідчений керівник Ф. Скримський.

На другій (позачерговій) сесії Полонської міської ОТГ і скликання було визначено склад виконавчого комітету міської ради у кількості 27 чоловік. Виконано також закон про старостів.

Що ж найбільше хвилювало жителів громади від дня заснування і хвилює по сьогодні? Звичайно, результати фінансово-бюджетної господарської діяльності. Позитивні зміни відбулися вже в 2016 році. За цей рік надійшло податків, зборів (обов'язкових платежів) в сумі 46033,4 тис. грн. До спеціального фонду бюджету громади – 3934,8 тис. грн.

Сума надходжень податку на доходи фізичних осіб склала 23662,1 тис. грн. Основний, значний ріст власних доходів зумовлено зарахуванням у 2016 році 60-ти відсотків цього основного бюджетоутворюючого податку (що раніше йшов до районного бюджету). Позитивом стало і те, що було

заплановано підтримку формування інфраструктури громади за рахунок коштів субвенції з держбюджету відповідно Постанови №200 Кабінету Міністрів України.

У наступній публікації про розгортання адмінреформи йшлося вже про перспективи розвитку соціальної і гуманітарної сфер. Один з позитивних прикладів – створення опорної школи ОТГ на базі Новоселицької ЗОШ I-III ст. та її філій. Через оптимізацію мережі навчальних закладів було створено навчально-виховні комплекси на базі чотирьох освітніх закладів. Сесія міськради прийняла рішення «Про створення Центру культури і дозвілля», а в перспективі розвитку соціальної сфери ОТГ депутати запланували розширення мережі соціальних різнопланових закладів, які надавали б ті чи інші послуги.

Реформується медична галузь. На 48-й сесії Полонської міськради ОТГ (квітень ц.р.) депутати затвердили структури та штатну чисельність комунального некомерційного підприємства Полонської міської ради «Консультативно-діагностичний Центр Полонської міської ОТГ». Ще одне розв'язане питання – «Про затвердження статуту комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги Полонської міськради Полонської міської ОТГ».

Окремо хотілося б зупинитися на реформаційних процесах освітньої галузі в громаді. Бо саме вони унаочнюють разучі зміни, що сталися завдяки децентралізації. Приміром, на підготовку до нового 2017-2018 навчального року використано 913050 грн з бюджету громади та 654387 грн залучених бюджетних коштів, кошти освітньої субвенції – 2046 тис. грн. Це вперше за кілька десятиліть такі кошти «дали» освіті!

До святкування у 2017 р. 1021-річниці міста полончани приурочили відкриття скверу відпочинку – естетично гарного куточка, який став окрасою Полонного. До його створення доклала рук уся громада: приватні підприємства, громадські організації, бюджетні установи, спонсори.

Громада – це не замкнене коло, вона має контакти з зовнішнім світом, і Полонська громада це яскраво демонструє. На початку березня Канцелярія Президента Республіки Польщі запросила гостей з України, у числі запрошених була й делегація, яка представляла місто і Культурно-освітній центр польської національної меншини (про його діяльність тижневик розповідає постійно). У 2017 році «Сьогоднішня громада» розпочало друк матеріалів циклу «Нашого цвіту по всьому світу». І як підсумок – участь юних полончан, призерів, у науковому симпозиумі в «Національному університеті «Острозька академія», де вони були відзначені дипломами і подяками за підготовлені матеріали.

Видання взяло участь у медійному марафоні «Рівність у політиці», що відбувся у Дніпрі, і розмістило ексклюзивні матеріали про цю подію. У квітні вміщено звіт про Медіашколу децентралізації для регіональних журналістів у Хмельницькому. Усе це засвідчує дотичність громади до змін, що відбуваються в Україні.

У громаді добре знають і проблеми, як говориться, «місцевого» рівня. Але інколи вони набувають розголосу на усю країну. У репортажі з місця

подій (17 січня ц. р.) «Чути постріли – протистояння триває» йшлося про рейдерські захоплення на місцевому гранкар'єрі. На жаль, реакції владних структур на драму, що відбулась на підприємстві, не було практично ніякої.

Збереження довкілля, у тому числі навколишніх лісів – теж хвилює громаду. Разом з фахівцями лісозахисних підприємств, громадськими активістами журналісти видання побували в лісових масивах. І спробували донести правду про стан лісів.

Усе нове, що з'являється в місті і селах громади, стає об'єктом розповідей тижневика. Чи є це нове виробництво, чи новий дитсадок, чи нове дорожнє покриття – усе це для блага громадян. Близько року «Сьогодні громади» вело рубрику «ЦНАП: від проекту до відкриття». Вінчав цикл репортаж про відкриття нового Центру надання адміністративних послуг, який був зведений завдяки Програми «U-LEAD з Європою». На черзі – публікація роз'яснення щодо роботи центру і послуг, що він надаватиме жителям громади.

Будь-що пізнається в порівнянні. У номері від 17 травня ц. р. до Дня Європи в Україні запропонували читачам матеріал «Яскравий приклад самоврядування» – про життя громади Штраубенгардт, що у Німеччині. Неупереджений погляд очевидця (там побував наш постійний дописувач), без сумніву, додасть впевненості громаді, що децентралізація несе позитив у її життя. І цьому є незаперечні докази.

Олена БЕЗНОСЮК,

учасниця Медіашколи у Хмельницькому (28-30 березня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ – ЭТО...

В Геническом районе до сих пор не создано ни одной объединенной территориальной общины. И если еще пару лет тому назад о децентрализации у нас хотя бы говорили, то сейчас не упоминают. Хотя нет, упоминают. Недавно, например, на заседании исполкома городской голова Александр Тулупов сказал, что, если бы у нас была ОТО, то из госбюджета мы бы получили 3 миллиона на установку вакуумной канализации, а так приходится искать другие источники финансирования. «Почему нас разделили на белых и черных?» - возмутились, услышав эти слова, некоторые члены исполкома. Но не сами ли мы «разделились»?

Дополнительные финансовые возможности

Самым интересным является то, что скоро нам все-таки придется стать ОТО. «До марта 2020 года объединение общин будет добровольным, после – принудительным», - цитирует глава Центра общественных инициатив Виталий Загайный первого заместителя Министра регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства Украины

Вячеслава Негоду. Получается, как в песне Александра Васильева: «Скоро рассвет, выхода нет».

Сможем ли мы до «времени Ч» объединиться? Сможем, если захотим. Надо ли нам это? Надо! – уверяет глава Вакуловской ОТО Днепропетровской области Артур Шевцов.

Три совета объединились в эту общину в числе первых – еще 25 октября 2015 года. С тех пор ни разу не пожалели, уверяет Артур Анатольевич.

18 сел с населением чуть более 3000 человек до объединения были депрессивными. После объединения тут появились две новые детские площадки, Wi-Fi-зона, фонтан, освещение. Для старост и медработников купили скутеры, для первоклассников – планшеты. Коммунальщики получили 2 трактора, боб-кат (погрузчик), ленточный экскаватор. У вакуловцев – на 90 % новый водопровод. Ремонтируются дороги.

При этом в ОТО не добывают ни золото, ни даже янтарь, а бюджет составляет чуть больше 7 миллионов. Но средства привлекаются «со стороны». Только в прошлом году инвесторы выделили под проекты Вакуловской ОТО почти 40 миллионов! В этом большая заслуга Артура Шевцова и его помощника. Они пишут проекты. Дело это нелегкое.

«Написать проект тяжело, получить деньги еще тяжелее», – признается Артур Анатольевич. Конкуренция большая. Только на Днепропетровщине – 60 ОТО. Всего же на Украине создано 699 объединенных территориальных общин, 34 из которых ждут решения ЦИК о назначении первых выборов.

Артур Шевцов рассказывает об успехах своей общины

Но вернемся к Вакуловской ОТО. «Децентрализация – это право руководить тем, что ты заработал», – считает староста четырех сел Вакуловской ОТО Андрей Дудко. На заработанные и деньги инвесторов в общине построили стадион, отремонтировали школы и детсады, сделали освещение и водопровод. Последний, кстати, оказался очень затратным. Дело

в том, что во всем Софиевском районе, где находится Вакуловская ОТО, нет своей питьевой воды. Раньше там добывали урановую руду методом впрыскивания соляной кислоты. В результате кислота попала в водные горизонты. Новый водопровод длиной 17,5 км дал возможность к каждой хате подвести артезианскую воду. Обошлось это в 14 млн. 490 тыс. грн.

В общине не прекращается поиск новых возможностей зарабатывать. В частности, планируется постройка солнечной электростанции. Также тут хотят перерабатывать солому на пеллеты (топливные гранулы), а ил из прудов – на удобрения. Мечтой Артура Шевцова является также выращивание в селах общины актинидии – гибрида крыжовника и киви. Хочет он заняться еще одним непривычным для украинцев делом – выращиванием... лягушек (!), чтобы потом экспортировать их в рестораны Бельгии.

Кроме больших достижений и громадных планов есть в ОТО и проблемы. Например, кадровый голод. В частности, Артур Анатольевич долго искал сотрудников в центр предоставления административных услуг. Два студента, которых сначала нашел, отвечали всем требованиям, кроме одного – трех лет стажа. Пришлось искать дальше.

Проблемой для некоторых сельчан является и перевод двух школ общины в разряд начальных. Теперь старшим школьникам придется ездить в опорную школу. Но в этой школе есть не только планшеты для первоклассников, но и мультимедийные доски для всех...

Надеюсь, вскоре смогу описать опыт первой ОТО в нашем районе. Надеюсь, она возникнет еще до марта 2020 года.

В Херсонской области, кстати, децентрализация идет полным ходом. И тоже есть успехи. Община Аскании-Нова занимается развитием ветровой и солнечной энергетики. В Великокопановской ОТО, где не было семейного врача, специалиста привлекли, выделив ему жилье и автомобиль. В Музыковской и Белозерской общинах решили вопрос проезда в общественном транспорте льготников, введя талонную систему. В Тавричанской ОТО открывают собственный маршрут общественного транспорта. В Мирненской ОТО создали местную пожарную охрану.

А об успехах первой созданной (в один день с Вакуловской ОТО, кстати) на Херсонщине Кочубеевской ОТО и говорить нечего. Недавно в «Фейсбуке» увидел пост херсонской журналистки, попавшей в село в снегопад. «Даже в Кочубеевке дороги расчищены!» - удивилась она. «Что значит даже? – ответила ей другая журналистка. – ОТО – это звучит гордо!»

Качественные услуги

ЦПАУ «Левобережный» в Днепре создан 1 ноября 2016 года и стал вторым после Винницы. Размещен он в одном из торговых центров. И получить тут можно почти две сотни видов услуг.

В центре можно получить выписку из Государственного земельного кадастра, регистрацию прав на недвижимое имущество, регистрацию деклараций в сфере градостроительства и т. д. «Наиболее популярными

услугами среди граждан являются регистрация имущества и справки о составе семьи, выдача паспортов», - рассказывает начальник отдела ЦПАУ «Левобережный» Ольга Чернодуб.

Ольга Чернодуб показывает, как работает терминал

Вначале гражданин, пожелавший получить услугу, обращается на рецепцию. Там ему выдают информационную карточку с перечнем документов, которые надо подать. Если услуга является платной, гражданин получает квитанцию, которую можно оплатить на месте в терминале. При ЦПАУ работает консультационный центр, в котором можно получить ответы на интересующие граждан вопросы об услугах.

Если все вопросы решены, гражданин становится в электронную очередь. После этого можно бродить по торговому центру, а если нет денег – просто ждать на лавочке. На информационных табло, которые развешены по всему торговому центру, человек увидит свой номер в очереди к администратору. Когда очередь подходит, гражданин подает администратору документы. Это занимает 10 – 15 минут. Потом человек идет домой и ждет СМС о выполнении услуги. Результаты выполнения он может получить по электронной почте или забрать в ЦПАУ оригинал документа.

В Каменском (Днепропетровской области) клиенту вообще никуда ходить не надо. Там действует мобильный офис ЦПАУ. Весь центр поместили в специальный... чемоданчик общим весом около 6 кг. Особо рады такому изобретению люди с инвалидностью, к которым администратор может приехать прямо на дом.

Кстати, в Генической тоже есть ЦПАУ. И размещен он в одном здании с редакцией – на проспекте Мира, 35.

В Каменском ЦПАУ вместили в чемоданчик

Коррупционные риски

Не все главы ОТО, к сожалению, устаивают перед искушением новыми финансовыми возможностями. По словам главы Центра общественных инициатив Виталия Загайного, коррупции в стране меньше не стало, просто она частично переместилась из киевских кабинетов в кабинеты некоторых сельских голов. Значит, нужен контроль. Но возможен ли он в стране, где коррупция является основой государственного устройства?

Но не будем о плохом. Общины района, объединяйтесь! Пока вас не объединили...

Андрій БЕЙНИК,

учасник Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

ТРИДЕННИЙ ТРЕНІНГ «МЕДІАШКОЛА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ЖУРНАЛІСТІВ»

30 березня закінчився триденний тренінг «Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів», організований Академією Української Преси за підтримки ULEAD з Європою / ULEAD with Europe, що проходив у м. Хмельницькому.

Серед учасників, представників об'єднаних громад Хмельниччини, набувала нових навичок з роботи із процесами, які стосуються діяльності

ОТГ в умовах децентралізації, головний спеціаліст з інформаційних технологій Летичівської селищної ради Юлія Березовська-Чупа.

Учасники тренінгу мали можливість перейняти досвід у двох абсолютно різнопланових тренерів: Шалаєв Анатолій та Сергей Чернявский. Кожен із них має свою власну практику створення та подачі медіаматеріалу та охоче ділився досвідом створення якісного, повного та цікавого контенту.

Під час тренінгу учасники детальніше ознайомилися з етапами та цілями реформи децентралізації влади, її основними аспектами в галузі освіти, охорони здоров'я, інфраструктури, створення та функціонування ЦНАПів, а також мали нагоду поспілкуватися із директором Хмельницького підрозділу установи Центру розвитку місцевого самоврядування Сергієм Яцковським та радником з питань комунікації центру Аллою Собко. Показовим прикладом своєї роботи під час прес-конференції ділився з учасниками медіашколи Голова Чемеровецької ОТГ Олександр Собань.

Але яка школа без завдань? Першого ж дня учасники обрали тему, яка би ілюструвала процес децентралізації у власній громаді. Юлія Березовська-Чупа висвітлювала перевагу реформи на прикладі створення, функціонування та перспектив розвитку опорної школи, а саме Летичівського НВК – ліцею №1. Триденна позаурочна робота, з отриманням коментарів від директора опорного закладу Анатолія Долинського, принесла позитивний результат.

Представлений на розгляд тренерів та колег-учасників матеріал під назвою «Точка опори шкільної освіти» викликав лише мінімальні конструктивні

зауваження та був визнаний таким, що відповідає медіа-стандартам та професійним вимогам.

Таким чином авторка закріпила отримані знання та отримала за-служений Сертифікат за підписом Керівника Підрозділу з комунікації та налагодження діалогу програми U-LEAD з Європою Астрід Коль та президента Української преси Валерія Іванова.

Юлія БЕРЕЗОВСЬКА-ЧУПА,

учасниця Медіашколи у Хмельницькому (28-30 березня 2018 рік)

24 ГРУДНЯ ВІДБУДУТЬСЯ ВИБОРИ В СЕМИ НОВИХ ГРОМАДАХ ПОЛТАВЩИНИ

Місцеві вибори до ще семи новостворених об'єднаних територіальних громад пройдуть у Полтавській області 24 грудня.

Найближчою до Кременчука, де відбудуться вибори, буде новостворена Козельщинська громада, що утворилася з 9 сільських та селищних рад: Хорішківської, Рибалківської, Приліпської, Пригарівської, Пашківської, Михайликівської, Мануйлівської, Лутовинівської сільських та Козельщинської селищної ради (загалом це 40 сіл плюс смт Козельщина).

Також 24 грудня перші місцеві вибори відбудуться в Машівській, Оболонській, Петрівсько-Роменській та трьох громадах Полтавського району: Щербанівській, Мачухівській, Заворсклянській.

На Полтавщині процес об'єднання доволі активний

В опублікованому Міністерством регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України в листопаді 2017 року рейтингу областей щодо формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ), Полтавщина ділить 14-е місце з Львівщиною.

Зате за кількістю ОТГ, в яких вже пройшли перші вибори, Полтавська область займає четверте місце всеукраїнського рейтингу.

Усього Перспективним планом формування територій громад Полтавської області передбачено створення 54-х ОТГ (така кількість прогнозувалася в розпорядженні уряду від 11.10.17 р.). Площа покриття області об'єднаними громадами, в яких вже відбулися вибори, наразі складає майже 25%.

Як відомо, із сусідніх із Кременчуком сіл, поки що не визначилася із об'єднанням Білецьківська сільська рада, яка має територіальний спір із містом через відсутність меж регіонального ландшафтного парку.

До 2020 року – добровільно, а далі?

Доки ж триватиме процес об'єднання громад? І що буде з тими селами та селищами, що так і не вирішать, до яких сусідів їм зручніше приєднатися?

Експерти прогнозують: процес добровільного об'єднання громад триватиме до 2020 року. А далі можуть включитися механізми «не зовсім добровільного»...

Населені пункти, що нікуди не приєднуються, не зможуть залишитися самі по собі, вважає Віталій Загайний, голова Центру громадських ініціатив, експерт із питань самоврядування та самоорганізації.

«Спираючись на позицію Міністерства регіонального розвитку, озвучену нещодавно на одній із конференцій у Вінниці, й взагалі оцінюючи процес перебігу децентралізації, я можу спрогнозувати, що та невелика кількість громад, які не будуть включені до жодної з добровільно об'єднаних громад, постануть перед простим вибором: до кого приєднатися, - пояснює Віталій Загайний. – Можливо, цей крок можна тлумачити як порушення добровільності, але добровільності на сьогоднішній день більше ніж достатньо. Вона не може бути безмежною. Громади, не включені в склад ОТГ, залишитися самі не зможуть, тому що це розбалансує загальнонаціональну систему фінансування та управління. Саме з цієї причини країна змушена буде до жовтня 2020 року вирішити долю не приєднаних громад.

Віталій Загайний прогнозує, що рішення про приєднання до тієї чи іншої громади, в тому разі, якщо мешканці населеного пункту не визнаються самостійно, може бути передане на розгляд обласних рад. «Згідно з чинним законодавством, перспективні плани з утворення об'єднаних територіальних громад – це компетенція обласних рад, – пояснює Віталій Загайний. – Самі перспективні плани готують обласні державні адміністрації, але затверджують – обласні ради. Тож я прогножую, що й доля громад та їх об'єднання й залишиться компетенцією обласних рад. Це досить логічно. Тому що Верховна Рада надто далеко від самих місцевих громад, а ось депутати обласної ради мають стати тими арбітрами, які вирішуватимуть долю громад, бо вони значно ближчі до них і краще зможуть розібратися з їхніми проблемами».

На сьогодні ж експерт оцінює процес об'єднання громад як такий, що має досить позитивну динаміку. Тож, на його думку, до 2020 року залишиться не так багато громад-«одинаків».

Юлія БИЛИНА,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

У СУСІДА...

Третій рік в Україні йде процес децентралізації. Десь успішно, десь менш успішно, а подекуди й зовсім без успіхів. Чому так складається й як стати успішними – ось основні питання дня. Чому, незважаючи на надані значні повноваження та відсутнє зростання бюджету, органи місцевого самоврядування не можуть дати раду та справитись із покладеними на них обов'язками і подолати виклики. Що робити, щоб стати господарем на своїй землі ми спробуємо розібратись на прикладі однієї із об'єднаних територіальних громад нашої області.

Сторожинецька міська об'єднана територіальна громада є однією із найбільших громад України. Вона об'єднує жителів 11 сіл та м. Строжинець. Очолює ОТГ Микола Карлійчук. Найпоказовішим, не тільки для Буковини, а й усієї України є те, що до громади добровільно окрім міста

увійшли ще 11 навколишніх сіл. На сьогодні тут мешкає понад 35 тисяч осіб, а третина площі району належить громаді. Днем “народження” ОТГ є 18 грудня 2016 року.

За словами Карлійчука М.М, найголовнішим є те, що децентралізація — процес неминучий, а влада на місцях повинна сама вирішувати нагальні проблеми. Звісно, при підтримці, а не втручанні держави. Знаковим є те, що в це повірили люди, котрі потягнулись до новоутворення. Так, одразу до вершин не дотягнутись. За перші два з половиною місяця оголились багато складнощів, навіть спротив з боку тих чи інших відповідальних районних очільників. Для управління малим господарством створена професійна команда, яка не пасувала перед труднощами. Команда Голови складається також з колишніх сільських голів — нині старост, з якими разом працює і депутатський корпус.

Із тих населених пунктів, що увійшли в ОТГ, тільки три села були самодостатніми. Решту треба було підтягувати. Постали гострі завдання облаштування доріг та розвиток інших об’єктів інфраструктури, зокрема у селах.

Всі побоювання жителів Сторожинецької об’єднаної територіальної громади про нібито закриття в деяких населених пунктах лікувальних закладів виявилися перебільшеними. Більше того селяни почали отримувати додаткові медичні послуги.

Так у цій громаді відкрили ще один сучасний пункт екстреної медичної допомоги. Зокрема ця подія для жителів села Банилів-Підгірний давно очікувана, як і для місцевих лікарів. Адже раніше найближчий пункт швидкої допомоги знаходився на відстані понад 25 кілометрів.

Святкуючи свою першу річницю, громада уже мала чим похвалитись. У 2017 році діяльність Сторожинецької міської ради здійснювалась відповідно до вимог чинного законодавства України та плану роботи.

На виконання Закону України „Про доступ до публічної інформації” інформація про її діяльність, усі проекти та прийняті рішення ради розміщуються на веб-сторінці міської ради та у місцевих медіа.

Загальна кількість звернень громадян, що надійшла до міськради, значно збільшилась в порівнянні з 2016 роком. Найбільш актуальною групою питань, піднятих у зверненнях громадян є питання соціального захисту населення та земельних відносин. Всього отримано – 750 звернень з питань соціального захисту населення. Із земельних питань отримано 565 звернень, За матеріальною допомогою у 2017 році звернулось 730 осіб. Сума наданої матеріальної допомоги перевищує 600 тис. грн.

Громада не чекає когось, а самостійно діє та виконує роботу у міру фінансових можливостей. Про це заявив радник ЦРМС Дмитро Прокопець: — “незважаючи на те, що станом на початок жовтня профінансовано 50% робіт, ми побачили виконання робіт... на 80%.” Таким чином Сторожинецька ОТГ освоїла до кінця року всі виділені в рамках інфраструктурної субвенції кошти.

Таким чином, виходячи із досвіду цієї громади, можна зробити висновок, що, якщо є мотивація та бажання керівництва, правильно підбрано та розставлено кадри, є взаєморозуміння між управителями та громадою — ви приречені на успіх!

Будівництво спортзалу для НВК та школи в Сторожинці

Капітальний ремонт каналізаційної системи у Сторожинці

Капітальний ремонт амбулаторії в Зруб-Комарівцях

Іван БЛИК,
учасник Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

ВКЛАДАЮЧИ У ЛЮДЕЙ, ГРОМАДИ ДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ЇМ РОЗВИВАТИСЯ, БУДУВАТИ І ТВОРИТИ

Під час обговорення бюджету Оваднівської громади на 2018 рік

ОТГ – це новий формат місцевого самоврядування, де головним аспектом є довіра до влади. У результаті об'єднання громади отримують не лише владу і гроші, а й величезну відповідальність.

Як після реформи місцеві громади отримують не лише повноваження, а й належні ресурси?

У старій системі органи місцевого самоврядування завжди були на другорядних позиціях. На них покладали відповідальність, але не забезпечували інструментами. У концепції реформи і у пропозиціях щодо змін у Конституції чітко сказано: повноваження органів місцевого самоврядування мають забезпечити фінансами. Органи місцевого самоврядування матимуть частку від загальнонаціональних податків, а не тільки дотації. Якщо у місцевої влади через державні рішення виникнуть додаткові витрати, то це теж компенсує держава. Механізм розподілу податків між органами різного рівня і державою визначать у змінах до Бюджетного кодексу.

Чи готові органи місцевого самоврядування до розширення повноважень?

За роки незалежності всі ті, хто не хотів реформувати місцеве самоврядування, казали, що громади не готові взяти на себе управління. Мовляв, немає підготовлених кадрів, на місцях буде хаос і корупція. Але це лиш відмовки. Подивимося на сусідів у Європі. Практично всюди система влади побудована саме таким чином. І доводить свою ефективність. Чому? Якщо проблеми вирішують ті люди, які реально їх відчують, то вони й зацікавлені в тому, щоб зробити все якнайкраще. Помилково вважати, що на місцях люди гірші – менш чесні, менш освічені, менш відповідальні,

ніж столичні чиновники. Втім, місцеві мешканці справді хочуть розвивати свою громаду, тож будуть шукати найкращі рішення, а також – вчитися. Ще й самі люди на своїх місцевих обранців тиснутимуть, щоб вони працювали професійно і відкрито. Тому нова система швидко почне сама себе вдосконалювати, залучати нових, грамотних і відповідальних людей. А завдання держави на етапі реформи – допомогти людям на місцях освоїти нові повноваження.

Чи саме така реформа необхідна Україні? Чому зараз?

Пострадянські і постсоціалістичні країни, які провели реформу, сьогодні значно випереджають Україну в соціально-економічному розвитку. Завдяки реформі вони включили в роботу інтереси людей. І навпаки, прибрали головну перешкоду на шляху успіху та добробуту – корупцію. Реформа, яка передбачає передачу в місцеві бюджети частки загальнонаціональних податків, створює економічну зацікавленість громад у розвитку нових виробництв, підтримці бізнесу тощо. Децентралізація прибирає штучні перешкоди для бізнесу і підприємницької діяльності – зайві дозволи, інстанції, надмірний контроль. Так країна почне оживати. Тому без реформи місцевого самоврядування всі інші реформи приречені на невдачу. Так уже було в попередні роки.

Оцінка фінансової спроможності ОТГ Володимир-Волинського району

Оцінку фінансової спроможності ОТГ проведено на підставі результатів моніторингу виконання місцевих бюджетів за 4 основними показниками, які відображають власні доходи на 1 мешканця, рівень дотаційності бюджетів, питому вагу видатків на утримання апарату управління ОТГ, капітальні видатки на 1 мешканця.

На підставі зазначених показників сформовано загальний рейтинг ОТГ району. Аналіз свідчить про те, що найнижчі показники фінансової спроможності характерні для невеликих громад.

Оцінка фінансової спроможності ОТГ Володимир-Волинського району

№ ВМ	Назва ОТГ	Загально-характеристика		Показник 1		Показник 2		Показник 3		Показник 4		Загальний рейтинг
		Площа ОТГ (км.кв.)	Чисельність населення (тис.ос.)	Власні доходи на 1 мешканця (грн. на ос.)	Рейтинг	Рівень дотаційності бюджетів	Рейтинг	Капітальні видатки на 1-го мешканця (без субвенцій) (грн./ос.)	Рейтинг	Питома вага видатків на утримання апарату управління	Рейтинг	
	Усходзька	401,0	7639	246,35	4	46%	3	378	3	18,1%	2	3
	Земіська	175,0	6200	1000	2	20%	1	1202	1	36%	4	2
	Овідіуська	217,0	5059	1486	1	37%	2	453,9	2	14%	1	1
	Зарічівська	85,55	5051	661,3	3	48,5%	4	238	4	23,8%	3	4

Наявність закономірності між фінансовою спроможністю та чисельністю населення громади можна пояснити тим, що у великих громадах вигідніше розвивати малий та середній бізнес, оскільки там є достатній трудовий ресурс, більший місцевий ринок збуту товарів і послуг та кращі перспективи для сталого розвитку громади. Великі громади мають більший потенціал та більше можливостей для забезпечення належного утримання об'єктів інфраструктури, функціонування закладів та установ комунальної власності, а органи місцевого самоврядування

можуть забезпечити надання якісних публічних та комунальних послуг. Фінансовий ресурс при формуванні спроможних громад є найбільш визначальним критерієм, який забезпечить сталий розвиток громад.

Окрім грошей і ресурсів, ОТГ отримали велику відповідальність

Об'єднані територіальні громади прирівнюються за бюджетним статусом до міст обласного значення. На переконання експертів, ОТГ – це новий формат місцевого самоврядування, де головним аспектом є довіра до влади. В результаті об'єднання громади отримують не лише владу і гроші, а й величезну відповідальність.

Під час прес-конференції у рамках проекту «Медіашкола децентралізації», яку організувала Академія української преси за сприяння Програми «U-LEAD з Європою», кореспонденту нашого видання вдалося поспілкуватися з експертом з комунікацій Житомирського центру розвитку місцевого самоврядування Дмитром Климентом.

Дмитро Клименко, експерт з комунікацій Житомирського центру розвитку місцевого самоврядування

- Ми робимо ставку на розвиток людського потенціалу, – розповідає експерт. – У громадах сьогодні є і повноваження, і гроші. Вкладати кошти у школи, дитячі садки і дороги потрібно, але ні дороги, ні дитячі садки, ні школи грошей потім не принесуть, щоб підтримувати самих себе. Тому, вкладаючи в людей, ми даємо їм можливість розвиватися, будувати ті підприємства, створювати такі проекти, які будуть їм приносити кошти. У цих проектах вони можуть себе реалізувати та залишити молоді кадри у своїх громадах. Молодь, яка виїжджає, – це ключова проблема регіону.

Як розповідає пан Дмитро, найголовніша відповідальність нових громад – це правильне використання фінансів та ресурсів, щоб у майбутньому вони приносили прибуток і розвиток ОТГ.

Згідно із законодавством України, територіальні громади тепер матимуть такі сфери відповідальності:

- місцевий економічний розвиток;
- розвиток інфраструктури;
- планування розвитку території громади;
- вирішення питань забудови території;
- утримання та організація роботи культури та фізичного виховання;
- житлово-комунальні послуги;
- пасажирські перевезення;
- громадська безпека;
- середня, дошкільна та позашкільна освіта;
- медична допомога;
- соціальна допомога;
- благоустрій.

Наскільки планує бути відповідальною Оваднівська ОТГ?

Відносно планів виконання обов'язків, які тепер покладені на органи місцевого самоврядування громад, та про сфери відповідальності розповів голова Оваднівської ОТГ Сергій Панасевич.

ІНВЕСТИЦІЇ І БЮДЖЕТ

-Сергію Степановичу, розкажіть, будь ласка, про бюджет на майбутній рік. Як триває його розробка? І як плануєте залучати інвестиції у громаду?

-Питання наразі відкрите. Ми зараз по півдня складаємо бюджет. Але зіштовхуємося із проблемами «з трьома невідомими». У нас є багато організацій, які працюють на території Оваднівської ОТГ, а зареєстровані вони поза її межами. Наше спільне завдання – зробити так, щоб вони платили ПДФО у громаду. Згідно з чинним законодавством, так дозволяється робити. Але ви розумієте, що ніхто просто так не захоче нам віддати ці гроші. Задля цього ми зараз готуємо звернення до керівників підприємств, щоб вони почали сплачувати податки у бюджет Оваднівської ОТГ. Окрім цього, ми знайшли людину, яка буде займатися проектами і вже пише їх. Зарплата нараховуватиметься від кількості написаних проектів плюс преміальні, які залежатимуть від виграних проектів. Це робиться для того, щоб людина була зацікавлена своєю роботою і робила все якісно та грамотно. Так само ставимо перед собою завдання, щоб створити по максимуму свої робочі місця у громаді.

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

-Коли і як саме буде створений ЦНАП у громаді? Чи буде він мати власне приміщення?

-Ми плануємо, що до Нового року ЦНАП уже працюватиме. Є відповідальна людина за його створення і роботу. Спочатку центр з надання адмінпослуг перебуватиме на балансі ОТГ, а з часом плануємо, щоб уже працював не залежно від сільської ради. Для ЦНАПу хочемо придбати приміщення, яке знаходиться в центрі с.Овадне, поруч із залізничною дорогою.

-Яка ситуація з дорогами в Оваднівській ОТГ?

-У нас найболючіше питання – центральна дорога, яка з'єднує колишню

Білінську сільську раду з Овадним і йде аж до Свійчева. Є багато питань щодо доріг у Гайківській сільраді. Але вже почали вивчати ці питання. У 2017 році ми виділили 600 тисяч гривень на ремонт дороги до Свійчева. Але компанія, яка виграла тендер, не встигає виконувати всі замовлення. Тому поки не відомо, коли буде проведено цей ремонт. Щодо напрямку на Білін, то там дорогу відремонтували.

-Яка ситуація з пасажирськими перевезеннями у громаді? Чи буде відновлюватися рейс у с. Гайки?

-Ведуться переговори з перевізниками, щоб зробити нове сполучення. Плануємо проводити тендер на автобусний рейс. Цей маршрут буде тільки між селами. Автобус може заїжджати у Володимир. Але наше завдання – об'єднати цим сполученням усі села з Овадним. Обов'язково рейс проходитиме через Гайки, Замости і Руду.

-Чи в усіх селах буде централізоване газопостачання?

-Це складне питання. Чи люди ще захочуть той газ? Їм потрібно спочатку розказати, скільки він коштує. Окрім цього, щоб провести газ у село, потрібно декілька мільйонів гривень. Чи варто це робити, якщо з усього села захочуть його підключити декілька людей?

СТРАТЕГІЧНЕ І ГЕНЕРАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

-Коли саме і за якими принципами буде визначатися стратегія розвитку громади?

-Ми спочатку проведемо збори і тестування у всіх селах громади. Люди нам розкажуть власне бачення і які проблеми потрібно першими розв'язати. Визначимо, які інвестиції зможемо залучити, а тоді будемо розробляти стратегію розвитку. Долучитися до процесу можуть усі. Але найбільше над цим працюватимуть старости, головний бухгалтер, начальник фінвідділу, депутати і я.

-Чи будуть змінюватися межі сіл?

-Будемо передивлятися застарілі генеральні плани сіл і змінювати їх. У минулих роках внесли зміни у генплани сіл Сусваль і Верба. Однозначно змінюватимуться і межі населених пунктів.

-Чи проводитиметься інвентаризація землі?

-Із нового року обов'язково буде проводитися. Це наші гроші.

КУЛЬТУРА

-Як розвиватиметься культура в Оваднівській ОТГ? Чи буде від'єднуватися від району? Яка ситуація з установами культури у громаді?

-Рішенням сесії ми плануємо забрати на своє утримання і організацію роботи у сфері культури та фізичного виховання. Зокрема ми вже відвідали село Ягідне з концертом та одночасно провели збори селян. У Красноставі відбувається заміна вікон, у Свійчеві запланований поточний ремонт Будинку культури. У Біліні проводяться роботи із системою опалення. У Гайках клуб у непривабливому стані. Там навіть немає жодного крісла, щоб сісти. За зиму плануємо усе відремонтувати. Для цього хочемо написати проект.

ОСВІТА

-Чи створюватиметься опорний заклад? І що буде з фінансуванням ОТГ?

-Що від того зміниться, якщо замінити вивіску на школі? Нічого. Згідно із законодавством, для опорного закладу потрібно 250 дітей, а у нас тільки 123. Я просто не бачу доцільності. Відносно фінансування, то запевняю, що кошти будемо виділяти на всі 100%. Але кількість робочих місць, швидше за все, зменшиться. Тому також нам потрібно думати, куди цих людей працевлаштувати.

-Яка ситуація із довозенням дітей до шкіл?

-У Галинівці є шкільний автобус. Тому проблем там немає. Є невелика проблема у Гайківській сільраді. У будь-якому випадку ми будемо купувати ще один шкільний автобус.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

-Чи плануються зміни у роботі ФАПів, адже вони тепер також будуть фінансуватися з місцевого бюджету?

-Ми плануємо з лікарями і завідувачами ФАПів відвідати громади, у яких вже певний час медицина перебуває на їхньому балансі. Хочемо вивчити ситуацію. А потім як лікарі вирішать, так і буде.

-Чи планується створення пункту швидкої медичної допомоги?

-Згідно із законодавством, швидка допомога повинна бути при амбулаторіях. Найперше завдання у нас буде забезпечити всі ФАПи й амбулаторію обладнанням, щоб вчасно приходити на допомогу нашим людям. Для цього також будемо писати проекти.

(У публікації використані матеріали Академії Української Преси та сайту “Децентралізація”).

Олексій БІЯНОВ,

учасник Медіашколи у Житомирі (15-17 листопада 2017 рік)

ПІСКІВКА ЗМІНЮЄ УКРАЇНУ

Стежинками Київщини або як знайти дороговказ до народовладдя

Майже півстоліття промайнуло перед очима залишивши в пам'яті спогади про минуле та сиве волосся на скронях. Може тому і сиве, бо вічна боротьба добра та зла залишає нам відбитки на спогад формуючи народну мудрість. Коли в останнє ви припадали до цього джерела? А пам'ятаєте дитячі відчуття, коли в спраглий літній день ви занурюєте обличчя в холодну джерельну воду і п'єте, п'єте, п'єте до нестями. Людина може згадати всі життєдайні джерела, але шлях до них може забути. Так сталося і в мене.

Мої батьки доволі часто виїжджали за межі Києва відпочити на природі в мальовничих бородянських лісах та на березі славнозвісного

Тетереву. Це була одна з багатьох курортних зон Київщини. Кожна така поїздка була для мене сповнена пригод та нових відчуттів. Одного разу ми поїхали в Пісківку, та збираючи гриби десь загубили флягу з питною водою. Спрага не забарилась і було б нам непереливки, але ми зустріли лісника, який відвів нас до лісного джерела.

Прошло багато десятиліть і проїжджаючи повз бородянських лісів постійно згадував це джерело, але шлях до нього пам'ять не зберегла. Та коли я одного разу побачив в Інтернеті рекламу замських турів на велосипедах навколо селища Пісківка з відвідуванням лісного джерела дитячі спогади спонукали мене скористатися ось такою пропозицією:

«Якщо ви думаєте, що записуєтеся на банальну екскурсію – ви помиляєтесь. Ми проводимо цікаві вело-прогулянки, які створені з душею, теплом і любов'ю до природи. На наших маршрутах ви побачите затишний ліс, цікаві споруди, мости, річки, озера, а також на деяких маршрутах буде можливість попитувати води з чистого лісового джерела. Прیدіліть час і проведіть свій відпочинок з користю!».

Ось так я повернувся в мальовничу Пісківку майже через сорок років і завдяки моєму гіді Олександру несподівано натрапив на шлях до іншого джерела народної мудрості, шлях який буде цікавий і Вам, я так гадаю.

Дорогою до джерела я спитав Олександра, чи не заважає місцева Бородянська районна влада його туристичному підприємству. «Та вона нам не указ, в нас зараз своя Пісківська ОТГ» – отримав я відповідь від юнака. Довелось з іронією спитати, що за така ОТГ. А Ви про реформу децентралізації влади чули, про об'єднання територіальних громад, і що Пісківська ОТГ розшифровується як Пісківська об'єднана територіальна громада, відповів Олександр.

Зав'язалась розмова. Мій гід виявився незважаючи на свій вік та приналежність до підприємницької діяльності в туристичній галузі краще мене обізнаний на реаліях просування реформи децентралізації влади на Київщині. Це було символічно, їхати дорогою до лісного джерела територією з новою для України формою народовладдя в компанії з представником нової генерації українців, який на час прогулянки став для мене джерелом знань про децентралізацію влади в Україні.

Виявляється, що Пісківська ОТГ була зареєстрована в Бородянському районі однією з перших в Київській області та має дуже позитивний досвід свого утворення та розвитку селищних громад: Пісківка, Раска, Мигалки (загалом 8991 громадянин). Тільки уявіть собі, що в той час коли швидка допомога зникає по всій Україні в Пісківській ОТГ вона планується фінансуватися з бюджету громади.

Безпеку громадян та їх осель, безпеку комунальних підприємств забезпечують система відео спостереження з 24 камер та диспетчерського пункту, два «шерифи» та створена служба охорони та пожежна команда, які миттєво реагують на звернення громадян про допомогу.

На території громади ви не знайдете жодного ігрового автомата. Проблема алкоголізму вирішують направленням за згодою родичів на лікування до спеціалізованої лікарні в Глевасі і майже 50 членів гро-

мади було вилікувано за останній рік. До речі медичне обслуговування громади планується із залученням фахівців необхідного медичного профілю обласного рівня вахтовим методом згідно рекомендацій лікарів в амбулаторії громади. Все це фінансує за рахунок медичної програми в бюджеті Пісківської ОТГ.

Для підростаючого покоління та юнацтва створюються умови для навчання та спортивного розвитку на рівні спартакіади з дотриманням міжнародних стандартів за участю в фінансуванні меценатів-земляків з закордону. Вирішуються проблеми соціальної адаптації громади ромів та турбуються проблемами пенсіонерів, зокрема надається безкоштовне транспортне сполучення між селищами для пенсіонерів ОТГ.

Успішно виконується програма Пісківка без сміття, згідно якої засмічені ділянки території громади набувають природного вигляду. І все це завдяки вірно прорахованих дохідних та витратних статей бюджету громади, який до речі не є збитковим, а навпроти має тенденцію збільшення надходжень, які розумно спрямовуються на подальший розвиток громади. Може не все так веселково, як розповів мій гід, але в Пісківській ОТГ є активні молоді люди, які долучаються до конструктивної критики та громадського контролю результатів діяльності народовладдя.

Навіть є у голови Пісковської ОТГ Анатолія Миколайовича Рудніченко мрія відродити курорти на територіях громади та за рахунок побудови курортної інфраструктури створити умови для росту місцевої підприємницької діяльності та привабливості для інвестиційної діяльності. Що в свою чергу в рази може підняти дохідну частину ОТГ. Київщина до Чорнобильської катастрофи була відома своїми курортними зонами, в яких відпочивали майже у всі пори року за один місяць близько п'яти тисяч громадян України. Загалом працювала 31 база відпочинку, 8 дитячих таборів.

Колись дуже потужна інфраструктура курортного відпочинку завдяки бездіяльності та корупції чиновників зійшла на превеликий жаль нанівець. Не обійшла ця доля й відомі курорти селища Пісківки під Києвом, здебільшого завдяки економічній ситуації в районі ніж екологічній. І вже здавалось, що цікаву сторінку історії краю вже перегорнула доля, але вже третій рік поспіль процес децентралізації влади в Україні створює умови для народовладдя на селі.

Отож є надія, що громадськими зусиллями можливо відродити курортні зони та курортну інфраструктуру в нещодавно створеній Пісківській об'єднаній територіальній громаді. І я на велосипеді на туристичному маршруті в лісах навколо Пісківки – є доказом, що процес іде.

А Ви як вважаєте? Чи зможе об'єднана територіальна громада досягти успіху використовуючи унікальність курортних зон для свого розвитку? Гадаю так. Попит на екологічні фермерські продукти за рахунок курортної інфраструктури зросте. Попит на специфічні медичні послуги в рамках курортної інфраструктури за рахунок синергії з місцевими потребами в медичній сфері надасть більш високий рівень надання медичних послуг населенню громади. Сталий попит на фахових робітників в

курортній інфраструктурі надасть розвиток середньої та професійної освіти в громаді. Наявність курортної інфраструктури створює умови для відкриття відділень банківських установ, що наблизить до підприємців на території громади до фінансових послуг, але загалом Київщина пасе задніх в порівнянні з іншими областями України по темпам утворення та реєстрації ОТГ, так в тому ж Бородянському районі Немішаєве, Ворзель, Клавдієво-Тарасове також є курортні зони обласного значення і створення на їх території власних ОТГ дозволило б громадам скористатися досвідом земляків та побудувати своє фаніне життя. Так як Пісківська ОТГ уже замовила проект «Пісківка та прилеглі території» – курорт місцевого значення, який на даний час проходить експертизи.

Повертаючись електричкою до міста, я мав змогу скористатися Інтернет пошуком, бо мені кортіло знайти додаткову інформацію про реалії просування реформи децентралізації влади на Київщині. Я написав слово «Децентралізація» та задав пошук.

Перша ж спроба привела мене до потужного інформаційного ресурсу з назвою «Децентралізація дає можливості». Цей ресурс на мій фаховий погляд може надати відповіді на будь-які питання регіональних громад з питань децентралізації районної та обласної влади до рівня об'єднаних територіальних громад. Знайшов сайт Пісківської ОТГ. Зясував, що практичну підтримку громадам на Київщині має змогу надати Київський Центр розвитку місцевого самоврядування, який очолює дуже привітна та фахова людина **Любімов Олег Вікторович** тел: (38067) 6171619, (38066) 5773135, oleh.lyubimov@lgdc.org.ua.

Приміські електрички завжди були місцем несподіваних знайомств. Так сталося на при кінці моєї подорожі. В Немішаєве до мене підсіла пара закоханих молодих людей. Вони спілкувались між собою про своє майбутнє. Я почув їх прагнення створити фаніну заможну родину, але мене засмутив їх відчай щось змінити в Немішаєве, занепад їх підприємницької ініціативи та їх наміри їхати за кордон шукати кращої підприємницької долі в Польщі.

Так життя в сусідній європейській державі змінилось на краще після реформи децентралізації польської влади, утворились гміни, повіти, громади яких отримали народовладдя та створюють гідні умови життя та підприємницької діяльності по всій Польщі, а не тільки в великих містах, як є зараз в Україні. Може саме тому я сповнений життєдайної енергії, отриманої від природного джерела та джерела народної мудрості, наважився спитати закоханих: «А ви чули про Децентралізацію? Про народовладдя у Ваших сусідів з Пісківської об'єднаної територіальної громади. Про можливості трудової та підприємницької міграції з Немішаєве до Пісківка, Раска, Мигалки. Про створення умов для громади Немішаєве долучитися процесу створення об'єднаної територіальної громади в Бородянському районі Київщини. Ось так життєдайна енергія від джерела народної мудрості поширилась на майбутню фаніну родину та ще багатьох наших попутників.

Ще один день в моєму житті добігає кінця, і це був вдалий день зміст якого я напевно покладу в основу сценарію мого нового доку-

ментального фільму з назвою «Пісківка, як вона є!» і це буде ще одним джерелом підтримки процесу децентралізації влади на Київщині.

Олег ВАЛУЙСКОВ,

учасник Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

ЩО ОТРИМУЄ ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА МІСТА ІРПІНЬ ВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ?

В Україні триває реформа з децентралізації, станом на початок жовтня 2017 року вже створено 665 ОТГ або 5,7 млн. Осіб. Очікують виборів 252 ОТГ. <http://decentralization.gov.ua/about> слід відзначити, що до 2020 року урядом України планується завершення процесу об'єднання територіальних громад.

За словами експерта з питань децентралізації, голови Центру Громадських Ініціатив Віталія Загайного «в ході реформи децентралізації органи державної влади передають свої повноваження місцевим органам влади, зокрема ОТГ отримують більше повноважень, наприклад в архітектурно-будівельному контролю, збільшення бюджету, розвиток інфраструктури».

В Київській області діє перспективний план формування територій громад Київської області затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2015 р. № 1206 <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1206-2015-p>

В Переліку спроможних територіальних громад зазначена лише Гостомельська об'єднана територіальна громада до якої увійшли Горенська, Гостомельська, Озерська громади.

Глава Офісу реформ Київської обласної державної адміністрації, депутат Київської облради Володимир Удовиченко вважає, що на Київщині в цьому році на вибори може піти Гостомельська ОТГ.

"Центральна виборча комісія повинна розблокувати проведення виборів в ОТГ, центри яких є містами обласного значення – це Ржищівська,

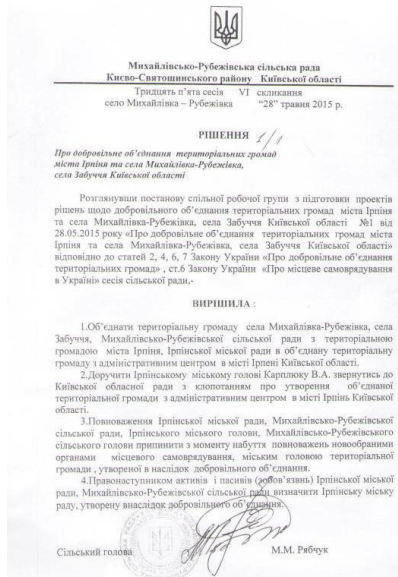
Бучанська, Березанська та Гостомельська громади. Там були проблеми зі зміною меж районів і міст", – говорить він.

Зараз в Ірпінський міський виконком введено голів Михайлівсько-Рубежівської, Козинцівської, Бузівської сільських рад, які затвердили рішення про добровільне об'єднання територіальних громад сіл Михайлівка-Рубежівка, Забуччя, Бузова, Гурівщина, Буча, Любимівка, Хмільна, Козинці, Діброва навколо спроможної громади міста Ірпеня.

28 травня 2017 року на тридцять п'ятій сесії депутати Михайлівсько-Рубежівської сільської ради доручили Ірпінському міському голові Володимиру Карплюку звернутися до Київської обласної ради з клопотанням про утворення об'єднаної територіальної громади з адміністративним центром у місті Ірпінь, але до цього часу жодних рішень Київською обласною радою не було прийнято. Місто обласного значення Ірпінь в ході децентралізації не отримає особливих преференцій з боку держави. Вигоду у вигляді збільшення видатків на розвиток інфраструктури отримають лише села, які приєднуються до Ірпеня.

Керівництву міста також не вигідно утворювати Ірпінську ОТГ через проведення до термінових виборів.

Сподіваємося, що до 2020 року Київська обласна рада внесе зміни до перспективного плану формування територій громад Київської області щодо утворення Ірпінської ОТГ і найближчим часом навколишні села, які добровільно об'єднуються з містом Ірпінь отримають поштовх до свого розвитку.

Андрій ВИТЯГАНЕЦЬ,
учасник Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ОТГ – ЦЕ ШЛЯХ ДО УСПІХУ

Вже зовсім скоро Михайлівська та Роздольська об'єднані територіальні громади оберуть своїх голів і розпочнуть повноцінно функціонувати. Нове завжди лякає. Адже важко наважитись на зміни, особливо у такий складний для країни час. Децентралізація не виняток.

Жителі Михайлівщини занепокоєні тим, що буде відбуватись на території нашої громади після її об'єднання? Чи на краще це? Чи стануть люди жити інакше? Ці питання неодноразово обговорювались михайлівчанами з місцевою владою та експертами, які влаштовували відкриті зустрічі.

Минулого тижня кореспондент газети «Михайлівські новини» взяв участь у тренінгу «Медіашколи децентралізації для регіональних журналістів», який було проведено у рамках Всеукраїнського проекту Академії Української Преси за сприяння програми «U-LEAD з Європою», що реалізується Німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH та Шведським агентством з питань міжнародного співробітництва і розвитку (Sida – Styrelsen för Internationellt Utvecklingssamarbete) за інформаційної підтримки Національної спілки журналістів України. У ньому взяли участь керівник проекту «Кадри» Дмитро Гамаш, голова Центру громадських ініціатив Віталій Загайний, експерти Запорізького центру розвитку місцевого самоврядування Аскад Ашурбеков та Наталя Селюкова.

Розглядалися питання організації, функціонування та нових можливостей в об'єднаних територіальних громадах. Але краще один раз побачити ніж сто разів почути. З присутніми журналістами на Skype-конференції поспілкувався голова Веселівської ОТГ Петро Миколайович Кіяшко. Веселівську громаду було створено ще у 2015 році. І що ж з цього вийшло?

Цю об'єднану територіальну громаду вважають однією з кращих в області. За період функціонування на її території не було закрито жодної школи, працюють чотири амбулаторії, п'ять фельдшерсько-акушерських пунктів, відкрито міні-асфальтний завод та лінію для виготовлення тротуарної плитки. А ще Петро Миколайович розповів про те, що не дивлячись на медичну реформу він має намір зберегти районну лікарню. Найближча поліклініка, скоріше за все, буде знаходитись у Мелітополі. А жителі Веселівської ОТГ потребують лікування вузькопрофільних спеціалістів і багатом з них досить складно добиратись до міста.

Крім того, у Веселівській громаді організовано добровільну пожежну дружину завдяки участі у програмі Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ). Цю пожежну частину створили у селі Широке. GIZ вже передав Веселівській громаді протипожежне обладнання на 600 тисяч гривень.

Але це ще не все. Чи можна уявити, створення справжньої льотної академії на базі звичайної ОТГ? Доволі складно. А для веселівців – це вже найближча реальність. Петро Миколайович поділився з журналістами планами стосовно будівництва літаків та відкриття навчального закладу на території Веселівської громади.

Немалих змін Петру Кіяшку вдалось досягти завдяки залученню інвесторів, що допомогло створити нові робочі місця. Наприклад, за програмою U-LEAD Веселівській ОТГ було виділено півтора мільйони гривень на створення сучасного Центру надання адміністративних послуг. З проекту USAID «Агросільрозвиток», що спеціалізується з розвитку малого підприємництва на території громад, веселівцям вже виділили 150 тисяч гривень на розробку проектно-кошторисної документації водогону.

Веселівська ОТГ активно бере участь і в державних програмах. Минулоріч вона отримала від Державного фонду реконструкції та розвитку 400 тисяч гривень на заміну вікон у комунальних закладах. А цього року ДФРП перерахував 1,2 млн грн на будівництво двох великих спортивних майданчиків, які вже збудовано.

Компанія «Монсанто Україна» у рамках реалізації власної програми соціальних інвестицій «Україна – житниця майбутнього» придбала комплект навчального обладнання на загальну суму 80 тисяч гривень для Веселівського аграрного ліцею.

Не забули у громаді й про школи. Для кожної з них було придбано специфічне обладнання. Одній купили 12 сучасних швейних машин. Діти мають можливість не тільки займатись у рамках шкільної програми, а й відвідуючи гурток, шити собі речі власноруч. Ще один гурток було оснащено всім необхідним для розфарбовування посуду і малювання картин. Для іншої школи було збудовано власну теплицю. Широківський навчальний заклад було оснащено обладнанням для занять кулінарією. Зараз у шкільній пекарні весь час працюють дівчата 6-8 класів. Там вони навчаються приготуванню різних смаколиків. У кожній зі шкіл створено інклюзивні класи.

Крім того, у Веселівській ОТГ активно займаються розвитком рибальства, промислового туризму, розведенням плодкових дерев. Все це стало можливим завдяки створенню об'єднаної територіальної громади.

Цей приклад успішного функціонування громади по-справжньому надихає і дає надію на те, що «кращі часи» не так вже й далеко. За оцінками експертів територіальні громади, які налічують більше п'яти тисяч жителів мають непогані шанси для розвитку. Михайлівська саме така. Тож сподіваємось, що скоро і мешканці Михалівщини відчують зміни на краще.

Катерина ВОЛГІНА,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ЧОМУ В ГРОМАДАХ ДОСІ НЕМАЄ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

Реформа децентралізації продовжує крокувати нашою країною. Нині, за даними Мінрегіонбуду, в Україні 15 % населення вже проживає в ОТГ, а площі створених громад становлять майже третину загальної території держави.

Хмельниччина на цьому фоні лідирує. Точніше, посідає друге місце після Житомирщини за темпами створення ОТГ. Як розповів директор Хмельницького підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування Сергій Яцковський, ОТГ розташовуються на 55 % території нашої області. 324 сіл, селищ та міст (всього — 633 населених пункти) утворили 41 ОТГ. Нині у них проживає майже 37 % населення краю.

Щоб ефективніше організувати свою роботу, органи місцевого самоврядування об'єднаних громад повинні виробити та затвердити певні типові документи, алгоритми дій, а також рішення рад та їх виконавчих органів. Одним із таких документів є Стратегія розвитку громади. Такий собі план для розв'язання найболючіших проблем, робота над тим, що найбільше «не так» у громаді. Він спрямовується на вирішення виключно тих завдань, які підтримує вся територіальна громада.

Стратеги — хто вони?

Над стратегією має працювати ціла група з представників основних верств ОТГ: відповідних фахівців виконавчого комітету ради, депутатів, представників місцевого бізнесу, представників громадськості в приблизно рівному співвідношенні. Така група зазвичай налічує 25-30 осіб. Для вирішення окремих складніших завдань планування можуть додатково створювати спеціальні підгрупи чисельністю в межах 10 осіб. Всі вони визначатимуть майбутній образ громади, яким його хочуть бачити люди. А також — головні цілі, плани дій, тобто логічно послідовні заходи, спрямовані на досягнення цих цілей з використанням спеціальних процедур.

Всю цю складну роботу доцільно проводити під методичним керівництвом професійного консультанта зі стратегічного планування. Такі досвідчені консультанти в Україні є. Їх можна залучити на договірних умовах.

Строку — півроку!

Розробка стратегічного плану розвитку громади вимагає не менше півроку, починаючи від створення робочої групи. Після її завершення та громадського обговорення, стратегічний план затверджує рада громади.

Немає плану — прощайте гранти...

Загалом, на відміну від звичного з радянських часів планування «від досягнутого», тобто «від минулого», стратегічне планування розвитку громади є плануванням «до майбутнього». Воно має важливі переваги. Зокрема, є стійкішим, бо, за умови дотримання методики, є менш залежним від зміни управлінських команд. Тобто, хто б не прийшов до влади, мусить йти наміченим шляхом. Крім того, така стратегія дозволяє використовувати наявні ресурси для розвитку з більшою користю, сприяє відходу працівників виконавчих органів ради від шаблонного мислення та стимулює новаторські підходи, згуртовує громаду навколо цілей її розвитку та сприяє її самоусвідомленню. До того ж, стратегія — це один з інструментів залучення ресурсів для розвитку, бо саме її наявність зазвичай є однією з основних умов надання громаді відповідних грантів, позик.

Вирок на дві каденції

Стратегічний план є довгостроковим і розробляється на термін, не менший ніж дві каденції місцевої ради. Завдання, що потребують коротких термінів вирішення, можуть виконуватися в рамках короткострокових чи середньострокових планів. Термін реалізації стратегічного плану має бути таким, щоб отримані від цього результати змогла відчувати основна частина населення.

Затверджений план є основою для формування та реалізації щорічних планів соціально-економічного розвитку громади, а фінансування його завдань щорічно передбачається місцевим бюджетом. Голова громади не рідше, ніж один раз на рік, звітує про хід та перспективи реалізації стратегічного плану перед громадою. Робоча група в тому чи іншому складі зберігається і здійснює моніторинг: чи виконуються намічені цілі... Вона ще й може ініціювати виключення з плану завдань, які з певних причин втратили свою актуальність, та/або вносити раді пропозиції про доповнення стратегічного плану новими завданнями з реалізації визначеного громадою бачення, якщо в цьому виникає необхідність.

Словом, стратегічний план розвитку громади — це своєрідний маяк, на який слід орієнтуватися, щоб рухатися до поставленої мети. Цілеспрямовано, рішуче, наполегливо та якісно. На жаль, поки що створення цього надзвичайно актуального документа у наших громадах, здебільшого, гальмується. Принаймні, в жодній ОТГ Хмельницького району немає стратегії розвитку. Серед основних причин, яку найчастіше називають керівники, — потрібно більше часу, аби максимально врахувати всі важливі аспекти розвитку та життєдіяльності ввірених їм громад та територій, на яких вони проживають...

До речі, як повідомили в Хмельницькому центрі розвитку місцевого самоврядування, нині на Хмельниччині подібні стратегії мають лише Волочиська та Сатанівська громади.

За словами Сергія Яцковського, перша проблема в розробці стратегії – громади не знають які стратегічні пріоритети обрати. Для цього потрібно провести ґрунтовне дослідження існуючого потенціалу і співставити із тенденціями. Потрібно розуміти глобальні та локальні тренди, тобто врахувати як буде змінюватись громада і зовнішнє середовище в наступні роки. Крім того, громади не вміють визначати власні точки зростання, порухувати економічний ефект. І ще одна проблема - до розробки стратегії залучають надто вузьке коло розробників.

Світлана ВОЛКОВА,

учасниця Медіашколи у Хмельницькому (28-30 березня 2018 рік)

ЧИ ВИТРИМАЄ ОСВІТА ХМЕЛЬНИЧЧИНИ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

На Хмельниччині створено дев'ять опорних шкіл. Фото: espreso.tv

В області створено дев'ять опорних шкіл

Упродовж двох років в Україні впроваджують реформу децентралізації. Окрім територіального об'єднання вона передбачає і освітні зміни. Зокрема після створення ОТГ закривають малокомплектні школи та створюють опорні. На Хмельниччині таких закладів освіти є поки дев'ять. Детальніше про те, як "децентралізується" сфера освіти в області розповідає директор Хмельницького підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування Сергій Яцковський.

Що таке опорні школи і скільки їх на Хмельниччині?

- Опорні школи - це заклади освіти, які мають покращити якість надання освітніх послуг. Це школи від 200 учнів, які мають кращу матеріально-технічну базу і рівень навчання. Тому малокомплектні школи закривають або реорганізують, а учні переходять до опорних шкіл. Створюють їх здебільшого у сільській місцевості, де якість надання освітньої послуги низька. Такий заклад - юридично окремий підрозділ, який має певну автономію і свої філії у сільських громадах. Минулого року на Хмельниччині створили чотири опорних школи. У 2015 році створено ще п'ять. З цих дев'яти шкіл, сім в об'єднаних громадах і дві в районах.

На чій плечі покладене фінансування опорних шкіл. Чи однакове воно для всіх закладів.

- Є поняття освітньої субвенції, вона виділяється з державного бюджету. Наприклад, минулого року, на фінансування чотирьох опорних шкіл Хмельниччини надійшло близько 10 мільйонів гривень субвенції. Якщо ця опорна школа в ОТГ, то гроші прямо туди і надходять. Розрахунок коштів здійснюється для кожного закладу за формулою і залежить від наповненості класів та щільності проживання учнів. Держава відходить від фінансування просто квадратних метрів.

Чому була необхідність створення опорних шкіл?

- Для аргументів у сторону необхідності перетворень, наведу кілька цифр. За результатами ЗНО минулого року 24% дітей - мешканців області, не склали тест з української мови та літератури. Окрім того, лише чверть випускників, що проживають у селах і йшли на золоті медалі, підтвердили їх на ЗНО. У місті свої "золоті" знання підтвердили тестами 75% учнів. Я не стверджую, що зовнішнє незалежне оцінювання - ідеальний показник знань, але поки це єдиний оптимальний чинник. Окрім того, варто говорити і про те, що у класах, де навчаються 5-7 учнів, діти страждають через відсутність соціалізації та конкуренції. Вони ні з ким себе не порівнюють і думають, що вони такі, як всі. Наша якість освіти не відповідає ресурсу, який вкладається.

Оскільки реформа передбачає закриття малокомплектних шкіл, що буде із педпрацівниками цих закладів?

- У Хмельницькій області закрили більше десятка малокомплектних шкіл. Під час закриття закладів освіти, всім педагогам пропонують роботу в інших закладах. Вакансій є дуже багато. В одній із громад закрили школу, в якій навчалось всього 32 людини. Учителям запропонували роботу в опорній школі. За місяць 70% з них звільнилися. Серед них всі ті, кому за 60, і ті, хто виявився не готовим проводити уроки в класі де 25 дітей. Бо є різниця, коли проводити заняття для 4-5 дітей і мінімум 20. Але тут варто говорити про учительські надбавки. Згідно із новим Законом "Про освіту", зарплата вчителя після вишу більше 7 тисяч гривень, в кого є стаж і надбавки - 10-12 тисяч гривень, а в директора школи близько 15. Я думаю, ми маємо спитати їх за якість надання знань. Наприклад, у 1991 році на Хмельниччині було приблизно 204 тисячі учнів, і 19 600 працівників освіти. У 2016 році - 124 тисячі учнів і 18 700 педперсоналу.

Як учителі та батьки сприймають такі зміни?

- Поки маємо цілу систему, коли школа на селі перетворилась у соціальний заклад, де виплачують зарплату вчителям, а це не повинно так бути. Школа не будується для забезпечення робочих місць, щоб директор влаштував на роботу своїх усіх родичів. Тому звісно, є супротив. Крім учителів, абсолютно пасивна позиція батьків, бо їм зручно коли дитина навчається в школі, яка близько від дому. Дуже важко створювалась опорна школа в Старій Синяві. Там був і супротив певних політичних сил, і місцевого населення. От нещодавно ми їздили у Летичівську опорну школу. Зайшли на урок у сьомий клас, там дітям викладали математику на мультимедійній дошці. використовують її і на інших предметах. Громада придбала шкільні автобуси, довозять дітей з філій. В опорній школі на Чемеровеччині на днях придбали 122 ноутбуки, це 6 повноцінних комп'ютерних класи для 600 учнів школи. Я думаю, це гарний приклад того, куди має рухатись освіта.

Наталія ГАРМАТЮК,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ТО СКІЛЬКИ Ж ОТГ БУДЕ НА ДРОГОБИЧЧИНІ?

Йшов третій рік реформи децентралізації, а в Дрогобицькому районі досі не створили жодної ОТГ. У липні 2017-го Кабінет Міністрів затвердив зміни до Перспективного плану Львівщини, але щодо Дрогобицького та Сокальського районів остаточних рішень ні в кого так і не було. З 2015-го року мова йде про три, чотири, п'ять, сім... Згодом, влітку 2017-го, депутати Дрогобиччини вимагали дозволу на створення восьми об'єднаних територіальних громад. А 12 березня під час засідання позачергової сесії районні обранці ухвалили рішення, що ОТГ на Дрогобиччині має бути дев'ять. Яку вагу має таке рішення депутатів? Чи економічно вигідно створювати менші громади? І що ж буде далі? Ми спробували це з'ясувати...

Є правова колізія

Трускавецька, Бориславська, Дрогобицька, Меденицька - саме такі ОТГ пропонує створити на Дрогобиччині Львівська ОДА. Сьогодні ж із них хочуть виділити ще й Підбузьку, Східницьку, Нижньогаївську, Рихтицьку та Лішнянську.

"Насамперед треба сказати, що формування Перспективного плану - не є в компетенції районної ради. За законом, формування перспективного плану покладено на обласну державну адміністрацію, яка вносить його для схвалення в обласну раду. Після чого цей документ затверджує Кабмін", - каже в.о. директора Львівського центру розвитку місцевого самоврядування Тарас Баранецький.

Пропозиція Дрогобицької райради щодо кількості ОТГ впирається ще й у важливу правову колізію. На території району є міста, які мають у своєму підпорядкуванні інші адміністративні одиниці. Наприклад, до Борислава адміністративно належить Східниця. "Не можна формувати ОТГ з населеним пунктом чи органом місцевого самоврядування, який входить до складу іншої адміністративно-територіальної одиниці. Спершу це потрібно виносити на розгляд сесії Верховної Ради, щоб внести зміни в адміністративно-територіальний устрій", - пояснив в інтерв'ю ЗІКу перший заступник голови Львівської ОДА Ростислав Замлинський, який курує ці процеси в області.

Якщо ж опиратися на цифри...

Тож говорити про дев'ять ОТГ - поки що, як ворожити на кавовій гушці. Але подумати, чи економічно вигідно створювати малі громади, таки варто. Візьмімо за основу опис перспективної громади одного з "архітекторів" реформи децентралізації Юрія Ганущака. Серед головних передумов спроможності ОТГ - територія не менша, ніж 100 км кв., населення у межах 10-12 тис осіб, а також важливо, щоб на утримання управлінського апарату громада витратила не більше 22% з власних доходів. Ще одним із показників ефективності є доходи до бюджету на одного мешканця. У 2015 році фахівці зазначали, що вони мають бути не менші, ніж 700 грн на особу. Сьогодні - це понад 2 тис. грн. Якщо більшість із цих показників

у межах норми, є надія, що ваша громада розвиватиметься. Якщо ж параметри дотримані не всі, то є ризики, що сформувати й утримувати ФАПі, пожежні дружини, ЦНАПі в такій ОТГ не зможуть.

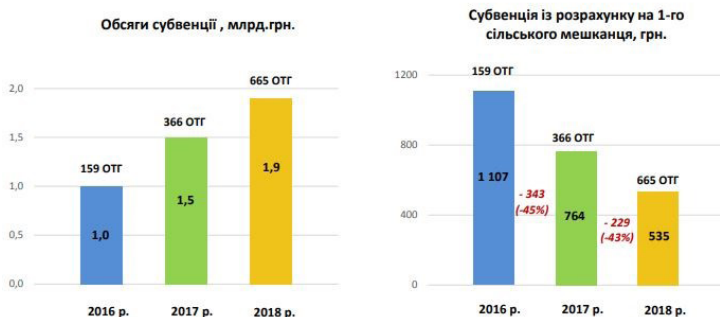
Малі ОТГ - це тимчасово?

На Львівщині громад, в яких менше 5 тис населення, найбільше на Самбірщині та Старосамбірщині. Найбільшою ж в області є Ходорівська ОТГ. Проте мала громада - не завжди економічно неспроможна, кажуть фахівці. Вона часто є мобільнішою, там легше впроваджувати нові рішення, легше рухатися вперед.

“На мою думку, не варто занадто довіряти загальним прогнозам спроможності. Треба підходити до кожної громади індивідуально. І методика, і закон декларують добровільність об’єднання громад. І це важливо - дати їм шанс зробити по-своєму, а згодом вони зрозуміють та самі вирішать укрупнюватися, об’єднуватися далі. Я вивчав досвід Польщі. Там вже починається цей процес: менші громади об’єднуються у більші”, - коментує керівник Львівського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад Роман Гладій.

Тобто якщо сьогодні, на початковому етапі, ще все гаразд, то ніхто не гарантує, що без важливих проривів, через рік-два громада не потрапить у скруту. Адже варто пам’ятати, що субвенція з держбюджету на формування інфраструктури ОТГ зменшується з розрахунку на кожного мешканця щороку. Тобто громад стає більше і більше, а розрахунок простий: субвенція - це відношення кількості населення до площі громади. Тому у 2014 році 159 створених тоді ОТГ у такий спосіб розділили мільярд грн. У 2017 році - на 366 громад поділили півтора мільярди, а у 2018-му ділитимуть уже лиш 1,9 млрд - на 665 ОТГ.

Субвенція на формування інфраструктури ОТГ

У 2017 р. 366 ОТГ використали кошти на 95,5%.

У 2016-2017 рр. за рахунок субвенції реалізовано 3663 об'єкти.

Пропозиції Мінрегіону на: 2018 р. – 2,5 млрд. грн., 2017 р. – 2,0 млрд. грн.

Загалом цьогоріч урядова підтримка громад має скласти 19,37 млрд грн.. Проте вже у 2020 році до держбюджету заберуть податок на акциз (це важливо для тих ОТГ, де є заправки). Та й усі держдотації також, із завершенням реформи, скорочуватимуться. Надія - на реальні й швидкі реформи всередині громади, якісні кадрові рішення, підвищення інвестиційної привабливості, вміння по-справжньому закумуляувати сили кожного учасника громади. Проте зрозуміло, менші громади мають більші ризики. А досвід закордонних країн показує, що з часом вони все ж можуть прийти до рішення об'єднуватися далі. Український закон це також дозволяє.

Звісно, тут можна згадати про граблі, на які наступати вслід за сусідами, може, й не варто. Тому теоретично було б краще творити відразу більші громади. Але переконувати людей, долати міфи, трансформувати суспільство - не так легко. Саме це ми й відчуваємо на практиці.

Анна ГЕРИЧ,

учасниця Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

БОГДАН ТУРОВИЧ: «ОСТРОЗЬКА ОТГ МАТИМЕ ВЕЛИКИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ»

Якщо глянути на карту Рівненської області, де позначені створені в рамках першого етапу децентралізації об'єднані територіальні громади (ОТГ), то ми побачимо, що найбільше їх є на півдні Рівненщини, найменше на сході – лише одна в Гошанському районі. Спочатку я спілкувався із міським головою Олександром Шикером. Він зазначив, що міська рада прийняла всі необхідні рішення і неодноразово зверталася до голів сільських рад щодо створення ОТГ. Наразі очікуються їхні відповіді на пропозиції про об'єднання. Про те, який стан справ із створенням ОТГ у нашому районі, я попросив розповісти голову Острозької районної державної адміністрації Богдана ТУРОВИЧА.

– На сьогодні ситуація наступна. З 2015 року розпочався процес децентралізації і її перший етап – утворення ОТГ. В нас була створена робоча група по формуванню перспективного плану розвитку Острозького району. Відповідно до пропозицій робочої групи було прийнято рішення про створення двох ОТГ. Центром першої, великої і потужної пропонувався Острог і туди мали увійти 17 сільських рад, а другої – Оженин із трьома сусідніми сільрадами.

У 2015 році керівники району, представники інших установ та організацій побували у всіх сільських радах Острожчини, де зустрічалися із людьми і доносили інформацію про переваги ОТГ, порядок їх утворення, діяльності та багато іншого. Паралельно ми вивчали досвід вже створених ОТГ, аналізували, рахували, зважували різні характеристики, тож 6 квітня 2017 року районна робоча група з підготовки перспективного плану форму-

вання територій і громад Острозького району прийняла рішення про внесення змін до Перспективного плану. Ним було запропоновано сформувати одну ОТГ з центром в Острозі. Туди мають увійти всі сільради району.

– Богдане Михайловичу, а чим було обумовлене це рішення?

– Це пов'язано з тим, що в ході обговорень та спілкування щодо створення ОТГ із центром в Оженині Плоськівська і Українківська сільські ради висловилися проти такого об'єднання. У той же час у Хорові зайняли вичікувальну позицію, висловившись нейтрально, тобто ні за, ні – проти. Виходячи з того, що три суб'єкти з чотирьох потенційної Оженинської ОТГ фактично відмовилися об'єднуватися, було прийнято рішення внести зміни до перспективного плану і сформувати одну велику і потужну ОТГ із центром в Острозі. Її переваги очевидні. Перш за все ця громада стовідсотково буде самодостатньою і спроможною, так як цього вимагає закон. Якщо подивитися на практику створення ОТГ на початку 2015 року, коли було бажання створити їх побільше, то від того втрачали у «якості». На сьогодні з 27 ОТГ в області не всі є самодостатні. Не хочеться, щоб так було в Острозькому районі. Ми маємо бажання, щоб у нас громада була потужною. Проведені спеціалістами райдержадміністрації обрахунки, які були перевірені і підтверджені у департаментах облдержадміністрації, показали, що громада з центром в Острозі є спроможною і у випадку її створення має великий потенціал для розвитку.

Запропоновані зміни до перспективного плану були подані на сесію обласної ради, тому що так передбачає процедура. Наразі депутати ще не розглянули цього питання і тому сьогодні перспективним планом передбачено створення в Острозькому районі двох ОТГ з центрами в Острозі та Оженині. Відверто скажу – я прихильник створення однієї ОТГ в межах цілого району. Я вважаю, що не потрібно розпорошувати і дробити район. Якщо реально оцінити інфраструктуру в населених пунктах – потенційних центрах ОТГ, то значно краще вона розвинута в Острозі. Не в образі селам району. Тому було прийнято таке рішення.

Важливо розуміти те, що у випадку створення ОТГ, на місця віддаються повноваження по управлінню закладами освіти, культури, охорони здоров'я та ін. Я аналізував роботу ОТГ, які створені в області з 2 – 3 сільських рад. Думаю, що в перспективі вони змушені будуть укрупнюватися, тому що є неспроможними. Якщо проаналізувати бюджетне законодавство, то обрахунки ведуться від кількості жителів і відповідно надаються кошти. Тепер визріває логічне запитання – чи «потягне» витрати на всі ці структури малочисельна ОТГ. Можна було б говорити, що мала

громада впорається із всіма завданнями, якщо на її території є велике підприємство, або декілька малих. Із сплачених податків ОТГ зможе утримувати необхідну інфраструктуру. На сьогодні цього не має жодне село в районі, за винятком, можливо, Оженина.

– Я чув про пропозицію створити ОТГ на базі району з центром в Оженині, але без Острога. Що Ви про це можете сказати?

– Давайте говорити відверто і щиро. Я вважаю, що було би неправильним, несправедливим, нерозумним кроком, створювати громаду за межами Острога. У місті вже є вся інфраструктура, якою успішно користується весь район. У випадку створення громади з центром в Острозі тут не буде потреби будувати все з нуля, як в іншому населеному пункті району. Все вже є, в тому числі й спеціалісти, тож відразу можна буде зосередитися на розбудові доріг та інших об'єктів за межами Острога.

Я розумію і знаю авторів таких пропозицій. У людей є певні побоювання, що у разі створення ОТГ з центром в Острозі, всі кошти підуть на розвиток міста. Я впевнений, що так не буде. З цього приводу я хочу наголосити на тому, що всі суб'єкти ОТГ є рівноправними. Це передбачає добровільне об'єднання. Звісно, за один рік все зробити неможливо. Треба почекати. В ОТГ – головне домовитись, дотримуватись встановлених умов і мати кошти. Я впевнений у тому, що грамотний підхід і правильне керівництво ОТГ забезпечить успіх усім, а не лише центру.

– Що буде головним завданням для новоствореної ОТГ?

– Якщо говорити про реформи, зокрема, децентралізацію, освіти, медицини та будь-яку іншу на селі, то в першу чергу треба зробити дороги. Коли вони будуть хорошої якості, дуже багато питань відпаде. Наприклад, коли ми зможемо забезпечити доступ швидкої, пожежної з Острога за 20 хвилин і швидше у будь-який віддалений куточок району. Від цього також залежатиме підвіз дітей до опорних шкіл та багато іншого. Хочу сказати, що сьогодні вже кращий стан доріг, ніж він був раніше. Якщо порівняти скільки шляхів зроблено в районі в цьому році й минулих – це неспіввимірні величини. Наступного року у нас завершиться ремонт дороги від межі Гоцанського району до Острога. Це є доказом, що ми зробимо таку інфраструктуру, яка буде зручною для людей у межах нашого району, не зважаючи на відстані.

Також важливим я вважаю освітлення в селах. Цього року ми плануємо збільшити частку зовнішнього освітлення і допомагаємо сільським радам, вишукуючи кошти з різних джерел фінансування. Сільради ці роботи самостійно «потягнути» не можуть.

Користуючись нагодою, хотів би закликати людей до небайдужості при вирішенні питання щодо децентралізації на Острозщині. Цей процес незворотний. Він відбудеться, а потім дехто буде говорити, що з людьми не порадилися. Чекайте – три роки йде обговорення. Де пропозиції? У кожній сільраді ми були. Були повідомлення. Депутати місцевих рад неодноразово розглядали питання створення ОТГ. Тут важливо не стояти осторонь і вносити свої пропозиції, які будуть розглянуті. І якщо вони хороші, дійсно конструктивні, то вони будуть враховані.

– Мені доводилось чути про села, які мають бажання влитися в ОТГ сусідніх районів. Що Ви про це можете сказати?

– Про такі пропозиції ми знаємо. З цього приводу хочу сказати, що мені би не хотілося втрачати в процесі об'єднання жодне село. Сьогодні законодавство дозволяє, щоб сільська рада з одного району, в межах однієї області, об'єднувалась із суміжною сільською радою іншого. В межах Острозького району ми разом живемо вже більше ніж 26 років Незалежної України, а враховуючи радянські часи, то ще значно більше, і ось так все розірвати – це, я, вважаю, не добре. Але, якщо люди будуть вважати, що їм все таки краще буде, зручніше, в межах об'єднаної громади не в межах Острозького району, заперечувати не можна.

– Чи є вже рішення сільських рад про входження до Острозької чи Оженинської ОТГ?

Нагадаю, що 26 червня 2015 року Острозька міська рада прийняла рішення № 789, яке було направлено всім сільським радам нашого району, щодо готовності до об'єднання в рамках реформування місцевого самоврядування. В ньому пропонувалося створити ОТГ з центром в Острозі. На сьогодні є 7 рішень сільських рад, якими надано згоду на входження до ОТГ з центром в Острозі. Незабаром мають відбутися обговорення на сесіях ще в кількох сільських радах. Проте, є кілька сільрад, які прийняли такі рішення, які можна назвати «ні вам, ні нам». Тобто не надали згоди і не відмовили, мотивуючи тим, що будуть чекати вже того моменту, коли об'єднання проведуть адміністративним методом, тобто згідно з перспективним планом.

– Що, на Вашу думку, гальмує процес створення ОТГ на Острозщині?

– Вважаю, що тут є кілька причин. Є люди, які вірять, що після проведення реформ буде покращення, але є й такі, які не бачать, чи не хочуть бачити переваги створення ОТГ. У деякого з мешканців Острозщини є певні побоювання, що часто доведеться їздити в Острог, щоб отримати певні довідки чи оформити певні документи. На це можу сказати, що у нас вже XXI століття. Об'єднання громад базується на інших принципах. Воно спрямоване на розвиток територій, на формування спроможних громад, нормальної інфраструктури. Довідка – це вторинне. В кожному населеному пункті, де є більше 50 жителів, може бути староста. В його функції буде входити видача довідок та надання інших потрібних людям послуг. Він матиме можливість входити до відповідних баз даних і звідти зможе отримати необхідну інформацію.

Також у людей є побоювання, що в малих селах будуть закриті школи, садочки, ФАПи. Я хочу наголосити, що одноособово їх ніхто не буде закривати. Сьогодні це набагато простіше зробити одним розпорядженням голови райдержадміністрації, але ми цього не робимо. Вже коли буде створена ОТГ, то вона буде визначати, чи доцільно утримувати певний заклад, чи можливо краще зосередити свої зусилля на вдосконаленні одного потужного, і туди за потреби люди доїжджатимуть з найближчих околиць. Сьогодні, крім Оженина, у районі майже всі школи, класи ненаповнені дітьми відповідно до норми. То може все таки краще забезпечити довів

дітей до однієї з шкіл новим сучасним автобусом. В опорну школу треба дати великі кошти для зміцнення матеріально-технічної бази, щоб там був і сучасний спортзал, і необхідні майданчики, і сучасні предметні кабінети, і комп'ютерні класи та інше.

– В деяких публікаціях про ОТГ автори висловлюються про те, що не всі питання щодо діяльності ОТГ врегульовані...

– Це справді так. Я хотів би наголосити ще на кількох важливих аспектах децентралізації. Перш за все, на важливості того, щоб держава дала право ОТГ розпоряджатися землями за межами населених пунктів. Сьогодні це роблять різні структури, зокрема, водним фондом – обласний департамент екології, землі промисловості – обласна державна адміністрація, землі сільськогосподарського призначення – держземгеокадастр, але тільки не міська та сільські ради. Також важливо те, аби в процесі реформування не змінювались, так би мовити, правила гри. Є питання щодо ПДФО, залучення інвестицій, але це вже тема іншої розмови.

Думаю, що вже недалеко той час, коли добровільність завершиться, і ОТГ створять адміністративним рішенням, згідно Перспективного плану. Думаю, що місцеві вибори у 2020 році повсюдно пройдуть в ОТГ. Тож хотілося б, щоб Острозчина прийняла рішення про об'єднання свідомо, добровільно і залишився єдиним заради процвітання і добробуту людей.

– Богдане Михайловичу, і особисте запитання – чи будете Ви балотуватися на голову ОТГ?

– Наразі це ще не на часі. Рішення буду приймати безпосередньо перед виборами. Не заперечую, що хотів би спробувати. У мене є певне бачення, пропозиції, бажання, що можна було б зробити в районі. Сьогодні в мене багато роботи, проблем і треба зосередитися на них. Думаю, що це буде цікавий досвід.

– Дякую за цікаву розмову.

Іван ГЛУШМАН,

учасник Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

БАШТАНСЬКА СТРАТЕГІЯ ГРОМАДИ

Баштанка у всі часи була непересічною адмінідациєю. То лідером у соціалістичному змаганні ставала, то бунтівну республіку створювала. Тепер - воліє вириватись в лідери децентралізації на Миколаївщині.

Розробила стратегію розвитку нової об'єднаної територіальної громади (міської). В січні почали, бо до Баштанки приєдналися в минулому році ще 8 сільрад. А вже не сесії міськради 12 жовтня документ розробленої стратегії був затверджен. Баштанці сповідують старе маркетингове правило: краще бути першим, ніж ліпшим.

Допомагали робити стратегію польські побратими з містечка Солець Куявський в рамках програми RITA Польско-Американського Фонда Свободи.

Гміна Солець Куявський реалізовує вже третій стратегічний план.

Баштанський зроблений на 2018-25 роки за методом MAPS, коли різні верстви населення мали змогу "защити" свої інтереси в план розвитку. Всі хто міркує, чи співпрацювати з цією громадою, можуть спочатку ознайомитись з цілями. А вони такі:

- побудова інфраструктури комфортної та безпечної для життя,
- зміцнення економічних можливостей
- підвищення якості життя мешканців.

Поки розробляли документ, робоча група проводила дослідження. Їздили в гості до Польщі, та приймали делегацію з Куявсько-Поморського воєводства в Баштанці. 6 засідань робочої групи провели та 3 скайп-конференції. "Фейсбук-групу для ширшого інформування та обговорення відкрили, в районній газеті постійно вели дискусію.

До робочої групи разом з міським головою І.Рубським долучились старости приєднаних сіл, фахівці комунального господарства, сфери освіти, культури, охорони здоров'я, громадських організацій, підприємці, депутати.

Окрім цілей, в план увійшли конкретні технічні завдання проектів місцевого розвитку - в них описано, що потрібно робити щороку, аби досягти поставлених цілей. Це і будівництво доріг між селами, та капітальний ремонт автомагістралі, заміна освітлювальної мережі на світлодіоди. Створення нової системи водопостачання та переробки твердих побутових відходів - капіталомісткі проекти, але якщо їх не запланувати, то і грошей ніколи не побачиш.

Тому для реалізації другої цілі баштанці "замахнулись" на створення промислового парку біля залізничної станції. Цей об'єкт має на меті поживати діловий клімат та допомогти в залученні інвестицій.

Так було в Польщі в дружній гміні, так може статись у Баштанці, якщо автори стратегічного плану докладуть достатньо зусиль. Згідно стратегічного плану у 2018 році "буде створено проектно-кошторисну документація парку. Також планується створити інкубатор бізнесів,

підприємства вітро-сонячної енергетики, щоб забезпечити промислові потужності.

"Раніше стратегічні плани розвитку розробляли здебільшого великі міста, районні центри, зараз тенденція широко охоплює селищні та сільські ради, особливо це важливо для об'єднаних громад, - каже координатор з української сторони Баштанської стратегії Лілія Атнажева. - Коли інтереси різні - як поєднати ? Вже не можна собі дозволити кидатись з боку в бік, вирішуючи тільки нагальні проблеми. Треба мати чіткий план роботи громади на перспективу.

Окрім цього, наявність такого документу дуже важлива для отримання позабюджетних ресурсів. Якщо донорська організація в проектній заявці бачить підтвердження, що таке питання є важливим для громади і прописане в Стратегічному плані, це є додатковим підтвердженням, що громаді це дійсно треба, і громада знає, чого хоче".

Сучасна ідеологія сталого господарювання вимагає послідовного проектування результату.

Якщо і цього разу мешканцям Баштанки вдасться зробити прорив, це зробить привабливим для життя маленьке місто на півдні.

В'ячеслав ГОЛОВЧЕНКО,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

СТРАТЕГІЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ГРОМАД ПІВДНЯ

Регіональні журналісти найкраще знають, як реформа децентралізації йде на місцях. Так на своїй сторінці у ФБ прокоментував зустріч із журналістами з 7 областей України Віце-прем'єр-міністр — Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України Геннадій Зубко.

Процес децентралізації розгортається навіть по регіону не однорідно. Є лідери, багато – нікуди не поспішаючих. Щоб надати поштовх, а може – банальну інформацію ми, 3 журналісти з Миколаєва, Одеси та Херсону поїхали до тих ОТГ Півдня, які на слуху, де самоврядування працює й не тільки зі слухавкою та ПК. Попитали, послушали чим вони приваблюють інвесторів в свої краї. Може с того вийде толк?

Баштанка у всі часи була непересічною адмініддиницею. То лідером у соціалістичному змаганні ставала, то бунтівну республіку створювала. Тепер - воліє вирватись в лідери децентралізації на Миколаївщині.

Розробила стратегію розвитку нової об'єднаної територіальної громади (міської). В січні почали, бо до Баштанки приєднались в минулому році ще 8 сілрад. А вже не сесії міськради 12 жовтня документ розробленої стратегії був затвержен. Баштанці сповідують старе маркетингове правило: краще бути першим, ніж ліпшим.

Допомагали робити стратегію польські побратими з містечка Солець Куявський в рамках програми RITA Польско-Американського Фонда Свободи.

Гміна Солець Куявський реалізовує вже третій стратегічний план.

Баштанський зроблений на 2018-25 роки за методом MAPS, коли різні верстви населення мали змогу "зашити" свої інтереси в план розвитку. Всі хто міркує, чи співпрацювати з цією громадою, можуть спочатку ознайомитись з цілями. А вони такі:

- побудова інфраструктури комфортної та безпечної для життя;
- зміцнення економічних можливостей;
- підвищення якості життя мешканців.

Поки розробляли документ, робоча група проводила дослідження. Їздили в гості до Польщі, та приймали делегацію з Куявсько-Поморського воєводства в Баштанці. 6 засідань робочої групи провели та 3 скайп-конференції. "Фейсбук-групу для ширшого інформування та обговорення відкрили, в районній газеті постійно вели дискусію.

До робочої групи разом з міським головою І.Рубським долучились старости приєднаних сіл, фахівці комунального господарства, сфери освіти, культури, охорони здоров'я, громадських організацій, підприємці, депутати.

Окрім цілей, в план увійшли конкретні технічні завдання проєктів місцевого розвитку - в них описано, що потрібно робити щороку, аби досягти поставлених цілей. Це і будівництво доріг між селами, та капітальний ремонт автомагістралі, заміна освітлювальної мережі на світлодіоди. Створення нової системи водопостачання та переробки твердих побутових відходів - капіталомісткі проєкти, але якщо їх не запланувати, то і грошей ніколи не побачиш.

Тому для реалізації другої цілі баштанці "замахнулись" на створення промислового парку біля залізничної станції. Цей об'єкт має на меті позавити діловий клімат та допомогти в залученні інвестицій.

Так було в Польщі в дружній гміні, так може статись у Баштанці, якщо автори стратегічного плану докладуть достатньо зусиль. Згідно стратегічного плану у 2018 році "буде створено проєктно-кошторисну документація парку. Також планується створити інкубатор бізнесів,

підприємства вітро-сонячної енергетики, щоб забезпечити промислові потужності.

"Раніше стратегічні плани розвитку розробляли здебільшого великі міста, районні центри, зараз тенденція широко охоплює селищні та сільські ради, особливо це важливо для об'єднаних громад, - каже координатор з української сторони Баштанської стратегії Лілія Атнажева. - Коли інтереси різні - як поєднати? Вже не можна собі дозволити кидатись з боку в бік, вирішуючи тільки нагальні проблеми. Треба мати чіткий план роботи громади на перспективу.

Окрім цього, наявність такого документу дуже важлива для отримання позабюджетних ресурсів. Якщо донорська організація в проектній заявці бачить підтвердження, що таке питання є важливим для громади і прописане в Стратегічному плані, це є додатковим підтвердженням, що громаді це дійсно треба, і громада знає, чого хоче".

Сучасна ідеологія сталого господарювання вимагає послідовного проектування результату.

Якщо і цього разу мешканцям Баштанки вдасться зробити прорив, це зробить привабливим для життя маленьке місто на півдні.

Прості секрети успіхів Біляївської ОТГ

Наприкінці минулого року експерти Центрального офісу реформ при Мінрегіоні представили на II всеукраїнському форумі об'єднаних громад «Ініціативи, здатні змінити життя», оцінку фінансової спроможності ОТГ України. Згідно з цими даними, 17 місце займає Біляївська міська об'єднана територіальна громада з Одеської області, до складу якої входять місто Біляївка та села Майори і Повстанське.

Міський голова Біляївки Михайло Бухтіяров, який перебуває на цій посаді більше 13 років, не приховує свого задоволення, розповідаючи нам про успіхи громади.

- Ви хочете дізнатися про секрети наших досягнень? - посміхається міський голова. - Все дуже просто: щоб приносити користь місту і громаді, потрібно просто любити свою роботу. І намагатися, щоб усім жилося краще. Вся наша команда заточена на реалізацію реформ. І це не за вказівкою згори, ми почали займатися цим більше десяти років тому.

Дійсно, ще в 2007 році біляівці, одні з перших в Україні, розробили стратегічний план розвитку. Для цього залучили експертів, які допомогли вибрати найбільш перспективні напрямки. Одним з них став «зелений туризм» - сектор туристичної індустрії, орієнтований на використання місцевих природних, культурно-історичних та інших ресурсів.

Починали фактично з нуля. Місцеві підприємці пропозиції включитися до цього проекту спершу зустріли вороже, вони не вірили в його перспективу і не бачили в тому своєї вигоди. З ними довелося в повному розумінні слова поводитися - запрошувати на семінари, демонструвати розрахунки, переконувати тим, чому єдино вірять бізнесмени, - цифрами. Зараз же на території ОТГ діють готель та хостел «Супутник», садиба «Лагуна», комплекси відпочинку «Саф'яни» та «Гармонія», рекреаційний комплекс

«Три Карася» та гостьовий будинок «Пристань», а ще діє інформаційно-туристичний Візит-центр «Дністер», який забезпечує туристів інформацією та консультативними послугами. Часом трапляється, що для туристів і відпочиваючих не вистачає місць, настільки привабливі створено для них умови.

Концепція «зеленого туризму» змусила керівництво впритул зайнятися вирішенням такої проблеми, як перебої з водою. Зараз вода подається в будинки жителів ОТГ цілодобово, а її якість забезпечують очисні споруди. Окрім того, в громаді дієпрограма «Питна вода», за якою замінили більшість старих труб.

- Завдяки цьому, - каже Юрій Вopilовський, керівник КП «Біляївський водоканал», - вдалося утримувати тариф, не погіршуючи якість надання послуги. Більше того, коли до Біляівки приєдналися села Майори та Повстанське, де тариф був вищий, міська рада відремонтувала та оснастила енергозберігаючими технологіями їхню водопостачальну станцію, і таким чином вдалося для цих сіл понизити тариф до біляївського.

Незважаючи на перші успіхи об'єднаної громади, перед нею стоїть ще чимало проблем, які потребують вирішення. Одне з найбільш гострих питань - брак робочих місць. Тому таку увагу в Біляївській ОТГ приділяють залученню інвесторів.

- У нашої громади є інвестиційний паспорт, - розповідає Михайло Бухтіяров. - Маємо декілька проектів, які вже розпочали. Один з них - будівництво сироварні в Повстанському. Це проект грантовий. Всі пропозиції готувала міська рада, але він - для людей, для жителів Майорів, які є власниками крупної рогатої худоби, для Повстанського, де будуть створені робочі місця.

Ще декілька проектів поки що знаходяться у стадії обговорення. З них намагаються обрати якнайкращі, з максимальним коефіцієнтом корисної дії. Тому шукають таких інвесторів, щоб поставили виробництво. А це значить: для громади - більше робочих місць, а для бюджету - постійні прибутки, а не лише плата за землю.

Щоб вирішити питання функціонування міста і села, краще враховувати інтереси окремих громад, що входять до Біляївської ОТГ, тут розробили та ухвалили Стратегію розвитку громади на 2017-2020 роки. У цьому значну допомогу надали експерти з Всеукраїнської Асоціації сприяння самоорганізації населення за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

- Приклад Біляївської громади, - вважає керівник Аналітичного центру Асоціації Андрій Крупник, - свідчить про те, що завдяки залученню небайдужих громадян до життясвого міста та села можна реально змінити ситуацію на краще. Експерти нашої організації на запрошення місцевого керівництва проводили тут дискусії, тренінги, і ми бачили, який непідробний інтерес викликають нові ідеї, пропозиції. В таких проектах вирішальне значення мають активність, впевненість, цілеспрямованість і бажання щось змінити. Плюс, зрозуміло, знання. Останній фактор, на жаль, далеко не завжди враховується реформаторами, що часто-густо призвод-

дить до провалу благих починань. А ось біляївці пішли єдино правильним шляхом: за допомогою експертів «сім разів відміряли», і лише розробивши чіткий план, почали діяти.

- Люди побачили результати децентралізації, повірили в неї і почали діяти, шукати шляхи вирішення проблем, – каже Михайло Бухтіяров.

А найбільшим успіхом він вважає те, що вдалося активізувати земляків, які відчували свою відповідальність за те, що відбувається в громаді.

Музиківська громада працює над бюджетом участі

Їдемо у Музиківку Білозерського району, Херсонської області, щоб взяти участь у засіданні комісії, яка розробляє положення про бюджет участі.

Бюджет участі – це механізм прямої демократії, який надає кожному громадянину можливість впливати на розподіл коштів місцевого бюджету. Для цього потрібно лише створити гарний проект, перемогти з ним у конкурсі та реалізувати цей проект у рамках запропонованого бюджету. Здавалося б все так просто, і дуже багато аргументів «за». Це і активізація жителів населених пунктів, і поява нових креативних об'єктів, і згуртування мешканців для вирішення великих та малих задач на території, де вони живуть. Але...

Зараз такий бюджет, який називають партиципаторним, активно впроваджується лише в 45 громадах, 23 з яких – обласні центри. Серед них і Музиківська об'єднана територіальна громада, де в цьому році вперше спробують залучити жителів ОТГ до участі в бюджетному і творчому процесі.

Серед об'єднаних територіальних громад області Музиківська (Білозерського району) вважається однією з кращих. ОТГ налічує 5 населених пунктів з майже 4 тисячами мешканців, а її площа перевищує 126 квадратних кілометрів. Попри те, що громада порівняно невелика, однак її інфраструктура доволі розгалужена: 2 школи, 2 дитсадки, 2 комунальних підприємства, 2 будинки культури, 3 бібліотеки. Сформовані органи самоорганізації населення, є фахівці, котрі працюють на розвиток громади та її інвестиційну привабливість. Все це завдяки генерації багатьох неординарних ідей та задумів, які втілює в життя сільська рада на чолі з Олександром Лейбзоном. У команді сільського голови 7 сертифікованих проектних менеджерів, у тому числі й він сам. Вони залучають у громаду унікальні інвестиційні проекти. Загалом річний бюджет ОТГ перевищує 18 мільйонів гривень.

Експертки з «Нової генерації» Оксана Глебушкіна та Ольга Жукова вже багато разів бували у Музиківці, тому добре знають секрети ефективної роботи з місцевими активістами. Вони обговорили у режимі брейншторму основні положення бюджету участі та алгоритм проходження всіх необхідних процедур для його затвердження.

Сільський голова, що приймав участь у бурхливому обговоренні, запевнив присутніх, що всі цікаві ідеї будуть обов'язково профінансовані, навіть якщо сума буде вищою за запропоновані 100 тисяч гривень. Домовились також, що допускається можливість співфінансування проекту, якщо його вартість виходить за граничні межі визначеної положенням про «Бюджет участі».

У більшості міст є поділ проектів на великі та малі, а також визначена

кількість проектів. Але в Музиківці вирішили творчість людей не заганяти у вузькі рамки. На цьому наполягав сільський голова. Олександр Лейбзон заявив: «Хай подадуть цікаві пропозиції – ми все підтримаємо».

Експертка Ольга Жукова вважає, що процедура у бюджеті участі – це дуже важливо. Саме вона є контролюючим засобом та інструментом для реалізації проекту. Адже без вирішення процедурних питань бюджет участі може спрацювати лише один раз, а потім, як відпрацьована, пробна ідея піти у небуття. Тільки чіткий процедурний процес може закріпити ідею участі громадян у бюджетному процесі, і це стане для них звичною справою.

Експертка Оксана Глебушкіна підняла питання щодо вікового цензу авторів конкурсних робіт. Враховуючи той фактор, що у Музиківці молодь, в основному, шкільного віку, вирішили, що якщо людина отримує ID-картку в 14 років, то і в конкурсі вона теж може взяти участь саме з 14 років. Мешканці Музиківки вирішили рівнятися на Миколаїв, де участь у партисипаторному бюджеті можуть взяти мешканці міста, які досягли 14 років.

Поговорили також про строки подачі ідей, голосування та реалізації проектів-переможців. Вирішено було створити календарний план, щоб комфортно працювати, звіряючись з таким планом. Також було вирішено, що кожний член комісії отримає теку з усім набором відповідних конкурсних документів, де також буде у наявності стратегічний план розвитку ОТГ та визначилися де і коли члени конкурсної комісії будуть працювати з авторами проектів.

Музиківка знаходиться зовсім недалеко від обласного центру, але Херсон – це єдиний обласний центр в якому не прийняли бюджет участі. Ще у 2016 році проект не підтримали 21 із 54 депутатів Херсонської міської ради. У минулому, 2017 році це питання серед херсонських депутатів навіть не підіймалося. Тож може маленька Музиківка, якщо успішно реалізує свій бюджет участі, підштовхне обласний центр до необхідності зробити, нарешті, крок назустріч городянам, та запропонувати їм теж використати цей механізм прямої демократії.

В Україні у 23 обласних центрах було подано 2479 проектів, з яких обрано 401 завдяки понад 512 тисячам голосів виборців. Зараз вони в стадії реалізації. Тепер черга маленької степової Музиківки.

Різні ОТГ, різні люди їх очолюють та формують порядок денний. Але те що ми побачили, каже – люди тут дбають про можливості земляків, їх розвиток. Ті, хто побоюються змін вже можуть "спочивати", якість життя від реформ, коли саме в громаді стається випрацювання планів на життя, значно зросла від тих населених пунктів про які "опікуються" райради.

В'ячеслав ГОЛОВЧЕНКО,

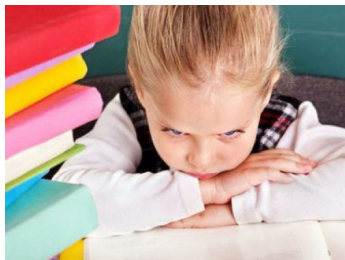
учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

Ксенія КЕЛЕБЕРДА

учасниця Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

Олександр ГАЛЯС

ОСВІТА НА ОСТРОЖЧИНІ: ЯК УТВОРЕННЯ ОТГ СПРИЯТИ- МЕ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Освіта в Острозькому районі представлена 32 школами різних рівнів, також у нашому районі є 24 дитячі садки, але великим питанням є стан цих навчальних закладів та рівень їх забезпечення інвентарем та приладами.

Елементарно у деяких школах навіть немає належно облаштованих вбиралень, тому взимку діти змушені ходити в туалет на вулицю.

«Є школи де 20–30 років не робили ремонти, тому говорити про їхній належний стан важко. На сьогодні немає такої школи в районі, про яку можна сказати, що там усе зроблено. Школи потребують якщо не заміни вікон, то заміни даху або облаштування спортивного майданчика. А є школи, які потребують усього. Наповненість біологічних, хімічних, фізичних кабінетів теж бажає кращого. У кожному куці (напрямки доріг в Острозькому районі) є по одній школі, яка більш-менш укомплектована необхідними приладами та інвентарем, щоб діти могли провести якийсь дослід, виконати лабораторну роботу. Але є такі школи, у яких обладнання закуплялося востаннє у 85–89 роках», - розповідає начальник острозького районного відділу освіти Олександр Харчук

Ми вирішили з'ясувати які можливості дасть для освіти утворення ОТГ на території Острозького району. Є ряд позитивних прикладів, як децентралізація допомогла удосконалити школи, оновити обладнання та підвищити заробітну плату для вчителів.

У 2015 році на Рівненщині 9 сіл об'єдналося в Милятську ОТГ за перші півтора року керівництву громади вдалося створити ЦНАП та відремонтувати дитячий садочок, а за кошти субвенцій з державного бюджету вдалося розширити, створивши ще одну групу для діток, адже її так потребували жителі ОТГ. Також керівництво громади вирішило із власного бюджету виділити кошти на надбавку до зарплати для освітян, тепер вчителі отримують на 20% за престижність праці.

У свою чергу одна із найуспішніших на Рівненщині, у фінансовому плані, Клесівська громада також виділила значну частину коштів для удосконалення освітніх закладів. За перший рік вдалося значно покращити стан Карпилівської ЗОШ. За один рік в школі замінили дах поставили металлопластикові вікна та двері, утепили корпуси та оновили підлогу у декількох класах. Коштом державної субвенції школа закупила необхідне обладнання: телевізори, комп'ютери, мультимедійні дошки, нове обладнання для кабінетів географії та хімії. А ще встановили два новенькі твердопаливні котли, завдяки яким у школі стало значно тепліше.

У Голобській ОТГ, що на Волині вже створили опорну школу, яка має 4 філії. Крім цього школа також оновилася вдалося перекрити дах, змінити

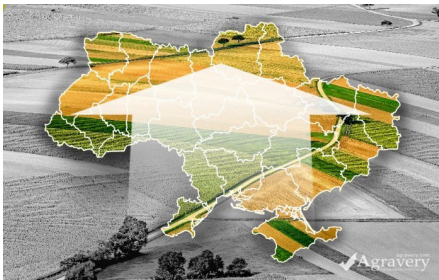
вікна та поповнити матеріально-технічну базу, крім цьогогоріч вже виділили понад 2 млн гривень на утеплення навчального закладу.

Очевидно, що саме після створення ОТГ на території Острозького району вдасться покращити умови у яких навчаються наші діти.

Наталія ГОЛОДНЮК,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ОРІЄНТАЦІЯ "ПІВНІЧ": ЯК АГРАРІЇ МОЖУТЬ ЛЕГАЛЬНО РОЗШИРИТИ СВІЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК

У зв'язку з потеплінням та високою вартістю земель в Центральному регіоні аграрії все більше цікавляться відносно «вологим» і недорогим Поліссям. Як легально розширити свій території?

Кліматичні пояси в Україні зсунулися на 200 км на Північ. Південь і Центральна України

фактично вже є зоною ризикованого землеробства і, щоб отримувати на цих землях гарантований урожай, потрібні капітальні вкладення в систему зрошення. Крім того, конкуренція холдингів за право оренди ділянок на родючих чорноземах Центральної частини країни суттєво «підігріла» апетити власників паїв, тож останніми роками частка витрат саме на утримання банку значно зросла.

Так, за даними Земельної спілки України, в чорноземній смузі орендна плата стрімко зростає. Уже сьогодні на руки громадяни отримують понад \$100 за га. До цих витрат потрібно додати вартість прав короткострокової 7-ми річної оренди у випадку купівлі корпоративних прав сільгосппідприємства. «В чорноземній зоні вона перевищила за \$1000, а в деяких місцях ця сума зросла до \$1600 за га. Враховуючи, що агрохолдинги у своїй більшості сплачують офіційні податки (18% ПДФО, 1,5% - військовий збір і т.д.), та ще й вимушені брати на себе певні соціальні виплати, виходить не дуже приємна фінансова картина. Тому іноді вигідно взяти дешеву землю в Поліссі, де орендна плата може бути в рази дешевша, - за пай до 2 га в районі 1000 грн і вартість прав оренди теж менше», - розказав Андрій Кошиль, президент Земельної спілки України.

В бік досить «пісних» північних регіонів України все частіше поглядають не лише далекоглядні фермери, а й спекулянти. Адже, якщо на полі зайнято хоча б 10% від усього масиву, складається патова ситуація: щоб "добрати" залишок іншому сільгоспвиробнику уже потрібно домовляти-

ся з «першопрохідцями». «Практика «заходу» на Північ стає все більш поширеною протягом останніх 1-2 років. І цей тренд буде продовжуватися. «Частка вільних земель невинно скорочується», - додав Кошиль.

Продираючись крізь ліси...

Житомирщина, Рівненщина, Київщина та Волинь – це зона лісостепу і навіть коротка перерва в обробітку ґрунту приводить до заліснення. Так, на територіях Рівненського кластеру агрохолдингу Agricom Group близько 4-5 тис га були фактично цілиною. «Там багато років не велося господарство, місцями навіть виріс молодий ліс. Це все необхідно було розкорчовувати, а потім ще й ландшафтувати», - пояснив Тарас Корнієнко, головний агроном компанії. В агрохолдингу «Мрія» протягом останніх двох сезонів розліснили 1,8 тис. га та у наступні два роки розліснять ще 2,2 тис. га.

Орієнтовна вартість розкорчовування залежить від типу, віку та густоту стояння деревини, пояснюють в Agricom Group. Для кожної ділянки визначається своя технологія, що зазвичай різниться на початкових етапах, а вартість може складати від \$50 до \$200 на га. Так, дерева з діаметром стовбура від 15 см викорчовуються за допомогою важких тракторів зі спеціальним відвалом для викорчовування. Густо порослі території з деревами товщиною 10-15 см обробляють кусторізом. Не сильно залісненні ділянки з тонкими деревцями в 5-10 см можна пройти важкою дисковою бороною. «На полях Agricom для цього використали 500-сильного 12-ти тонний Wishek», - додав Корнієнко. Після викорчовування йде універсальний етап - подрібнення деревини на щепу та вивіз її з поля. Далі відбувається глибоке рихлення.

фото: youtube.com

Найоптимальніша технологія після розліснення – соняшник під Євролайтінг. Особливу увагу на таких територіях доводиться звертати на гербіцидний обробіток для захисту від багаторічних рослин, поділилися досвідом агрономи Agricom Group. Щодо врожайності, то в перший рік вона очікувано значно нижча, особливо якщо підготовка проводилась весною.

Проте, вже на 2-й рік поле повністю розкриває свій потенціал. З огляду на довгий період не використання землі простіше сертифікувати для органічного виробництва. Тому на Півночі поширена практика вирощування ягід, лікарських рослин, додає Кошиль.

Також непридатні для традиційних культур території можна успішно використовувати для вирощування енергетичних культур - верба, тополя. «В результаті культивування верби вже через кілька років суттєво поліпшується структура ґрунту, адже за сезон дерева скидають до 6 т/га листя», - пояснив Костянтин Богатов, керуючий партнер Salix Energy. Крім оздоровлення ґрунту вирощування енергетичної верби само по собі є справою прибутковою - з 1 га можна зібрати 20 т деревної маси, що використовується як паливо. Хоча це й потребує значних вкладень - близько € 1000/га. Промислове вирощування лози варто розпочинати з 30 га, радить Богатов.

... та юридичні настанови

Для законного використання так званих маржинальних земель власнику холдингу насамперед необхідно знайти їх власника, пояснюють юристи.

Проте якщо із землями, що знаходяться у приватній власності особливих питань при оформленні оренди не виникає, крім власне пошуку «вільних» ділянок, то стосовно земель державної та комунальної власності діють особливі правила, наголошує Юлія Шевченко, юрист Alexandrov&partners. Так, виділення таких земель відтепер відбувається через земельний аукціон, повідомлення про проведення якого розміщується на сайті Держгеокадастру. «Щоб отримати в оренду землі державної та комунальної власності потрібно відслідковувати інформацію про проведення земельних аукціонів, реєструватися та брати в них участь. Крім того, якщо стало відомо про існування масиву, який ще не обробляється, можна самостійно ініціювати проведення земельного аукціону, звернувшись до органів місцевого самоврядування», - додала Шевченко.

Чи можна тут трішки приорати?

Часто-густо підприємства прагнуть розширити земельний банк за рахунок лісосмуг і занедбаних садів. Юрист пояснює, що згідно Земельного кодексу України полезахисні лісові смуги виключені зі складу земель лісового фонду і віднесені до несільськогосподарських угідь земель сільськогосподарського призначення та належать до земель запасу і резерву сільських, селищних рад. Тобто вважаються комунальною власністю. Тож теоретично за ними можливо укласти договори оренди. Однак за законом розорювати полезахисні лісосмуги заборонено. «Наразі очікує розгляду проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо негайного подолання кризової ситуації, що склалася у зв'язку із масовим знищенням полезахисних смуг. Даним проектом запропоновано дозволити передачу полезахисних лісосмуг та інших захисних насаджень у власність або користування. Для отримання земель під лісопосадками в оренду не треба буде брати участь у земельних торгах», - пояснила юрист Alexandrov&Partners.

Щодо старих садів, то як правило це нерозпайовані землі під господарськими будівлями і спорудами, та іншим колективним майном колишніх КСП, які не підлягали паюванню та залишилися в колективній власності. У разі реорганізації КСП теоретично можливо укласти договір оренди з його правонаступником. «У разі ліквідації КСП необхідно для початку визначати власника відповідної земельної ділянки, що як показує практика, є досить важко», - додає Юлія Шевченко. Її підтримує Андрій Кошіль: «Занедбані сади - це частіше за все маленькі ділянки, більша частина яких взагалі юридично не оформлювалась. І щоб узяти в оренду офіційно навіть 1 га саду, потрібно буде знайти і домовитися з десятками людей, внести їх усіх до кадастру і реєстру прав, організувати підписання договорів оренди, що по вартості буде економічно не вигідно сільгоспвиробнику». Тому наразі юристи не вважають освоєння садів справою перспективною.

Ростити кукурудзу чи соняшник на місті лісу цілком можливо. Прості спочатку потрібно змінити цільове призначення ділянки. Якщо ліс належить громаді, то крім її згоди знадобиться "добро" Кабінету Міністрів України на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки лісгосподарського призначення з подальшим наданням її в оренду. Проте, іноді залісненні масиви виявляються землями сільськогосподарського призначення чи навіть паями, що давно не оброблялися. «Тому завжди необхідно перевіряти документи на обрані земельні ділянки», - радить експерт Alexsandrov&Partners.

ОТГ вам в поміч

Знаходження власника «нічийних» ділянок - одне з найпроблематичніших питань при розширенні земельного банку. Можливо, в цьому допоможе реформи децентралізації. «В Україні вже зареєстровано 710 Об'єднаних територіальних громад, які за площею займають більш ніж третину усіх земель в країні», - розказав Анатолій Шалаєв, виконавчий директор Центру Громадських ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації.

ОТГ набагато краще починають обліковувати свої землі, тож мають змогу знайти «не враховані» раніше землі. Так, Юрій Ганущак, один з розробників Конституції, Бюджетного кодексу та учасник Групи експертів Ради Європи з питань впровадження Хартії місцевого самоврядування розказав, що після створення ОТГ на Закарпатті, надходження до бюджету зросли в чотири рази. «Громада здатна більш ефективно проконтролювати, хто і як саме обробляє їхні землі», - додав Ганущак. Бувають випадки, коли при ретельному обліку «знаходять» 100 і більше гектарів землі.

Світлана ГОНЧАР,

учасниця Медіашколи в Ужгороді (21-23 лютого 2018 рік)

ГОЛОВА БЕРЕСТІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАННОЇ ГРОМАДИ НАТАЛЯ КУШНІР: «ХОЧЕТЬСЯ ЙТИ В НОГУ З ЧАСОМ, А ЧАСУ КАТАСТРОФІЧНО НЕ ВИСТАЧАЄ»

Інформаційних привидів зустрівся з головою Берестівської ОТГ Наталею Кушнір та поговорити «за життя» у медійників чимало. Адже саме про неї можна казати як про людину під номером 1, пишучі сучасну історію краю. Наталя Кушнір – перша жінка в Запорізькій області, обрана головою ОТГ. Перша в Бердянському районі, хто ризикнув у 2016 взятися за створення об'єднаної територіальної громади. А ще вона – єдиний керівник ОТГ, яка на власному досвіді доводила президенту країни доцільність децентралізації та можливість робити це успішно.

Чи легко бути головою ОТГ?

Пані Наталю, для тих, хто лише замислюється над створення ОТГ Ви – безперечний авторитет. Адже Вам вдалося розв'язати задачу з підручника, написаного сьогоднішнім. Зізнайтеся, чи легко створити та очолити ОТГ?

Колись саме про це на зустрічі в Одесі мене запитав президент. І я тоді відповіла, що в 100 і в 200 разів важче працювати головою ОТГ, ніж головою сільради. Адже береш на себе всю відповідальність за будь-яке рішення. Натомість роботу оцінює не районне начальство, а конкретні люди, яким ти кожного дня в очі дивишся.

– А про що Вас ще президент питав тоді, наприкінці 2016-го, коли ОТГ ще й року не проіснувало?

Його цікавило на що ми субвенції з дежбюджету витратили. Наша ж ОТГ тоді більше 9,5 мільйонів гривень отримала. І коли почув, що більшість вклали в техніку, то забавив аргументів. А ми собі так міркували: гроші в техніку вкласти – то на роки. Будемо працювати, наводити лад в селі, гроші заробимо і не від кого не залежатимемо.

Тож і придбали 2 трактори з причепами, 2 пожежні машини, новий шкільний автобус. Ще зробили ремонт доріг, купили меблі у всі 3 дитячі садочки, парті для початкової школи. Наша ОТГ тоді від держави таку субвенцію отримала, що я особисто, як сільський голова в минулому, була приголомшена. Свого часу і мріяти не могла, що мільйонерами станемо. В цьому, до речі, і президенту зізналася. За перший рік бюджет ОТГ зі стар-ту у 6 разів перевищив сукупний трьох сільських рад. То лише витрачай з розумом!

Найважливіша зброя – то емоції

Наталю Миколаївно, у вас за плечима 23 роки роботи в органах місцевого самоврядування і 4 виграних виборних кампаній, у яких конкурентами були виключно чоловіки. Завдяки яким технологіям вдалося переконати людей?

Вважаю, мені вдалося перемогти на виборах саме тому, що я – жінка. Адже думки жіноча і чоловіча на одне й те ж питання розходяться. Жінки більш емоційно реагують на все, але й більш виважено підходять до вирішення проблеми, намагаються всіх примирити. Замість жорсткої позиції ,буває, просто з гумором окреслиш ситуацію – і проблема вже вирішена.

До речі, в моєму кабінеті – своєрідна портретна галерея попередників. Всі вісім – чоловіки. Коли мене питають чого мого портрету нема, жартома відповідаю, що ще не увійшла в історію.

А як у Вас склалися стосунки з конкурентами по виборних перегонах і опонентами?

З всіма я у добрих стосунках. І колись гострі суперечки тепер згадуємо з посмішками. Ось, наприклад, у процесі підготовки до виборів в ОТГ зустрічаюся з людьми одного з 11 сіл. Щоб ви розуміли, до складу ОТГ мали увійти 3 сільради. Кажу людям, що необхідно об'єднуватися не лише задля більш широких можливостей, а навіть для самозбереження. Адже разом доцільніше утримувати школи, дитсадочки, ФАПи.... А мені якийсь чоловік»яга в лоб: «Чого це ми до вашого хутора будемо приєднуватися?» То я йому й пояснила, що Берестове – не хутір, а найбільше село серед всіх населених пунктів, де, до того ж, мешкає майже половина населення майбутнього ОТГ. У нас є школа, дитячий садочок на дві групи, амбулаторія, ФАП. А щоб наші села не були хуторами, нам усім треба працювати. Тому й запрошую до нас доєднатися.

Тепер той затятий колись опонент став одним з моїх помічників і незамінною людиною у керівництві ОТГ. Іншого такого спеціаліста . Як керівник, я повністю на нього покладаюся, бо впевнена в професійності і порядності цієї людини.

Не секрет, що для багатьох керівників ОТГ проблемою є злагодже-на співпраця з депутатським корпусом. Чи швидко Вам вдалося знайти порозуміння з депутатами?

Спочатку такі суперечки точилися, що я наші сесії сталінградськими битвами охрестила. Шість сесій я просто слухала аби, так би мовити, дати

людям пар випустити. Потім порадила з головою регламентної комісії, який своїм колегам все по шухлядках розіклав, включаючи питання депутатської етики. Сама ж звернулася до депутатів з закликом працювати на спільний результат, а не тягнути ковдру на себе. Наостанок додала, що «того, хто кричить-не чують....Тож давайте працювати, а не перетворювати сесії в плітки та «базар». Тепер сесії у нас проходять швидко і злагоджено. Обговорюємо, сперечаємося, але консенсус знаходимо. Головне, щоб громаді користь з тої роботи була.

Гаманець один – проблем багато

Коли з'являються гроші, завжди виникає проблема як їх раціональніше витратити. Як у Берестівській ОТГ вирішують куди і скільки витратити?

За два роки у нас певний досвід вже є. Свого часу я запропонувала людям два способи витрачання бюджетних грошей. Перший: розраховувати скільки грошей припадає на кожну людину, стільки й спрямувати за чисельністю мешканців до кожного населеного пункту. Але тоді гроші розпорошимо і нічого не зробимо, бо великі села щось суттєве зможуть зробити, а маленькі нічого не подужають. Другий: вкладати по черзі у якийсь вагомий проект по всіх населених пунктах і зробити багато корисного. То люди пристали на другий варіант. І час показав, що це виправдано.

Тож, цікаво, скільки бюджетних коштів приходить на одну людину в ОТГ і що саме вдалося зробити за два роки?

Ми – невеличка ОТГ чисельністю менше 5 тисяч населення. Тож на одного мешканця припадає дві тисячі з невеликим хвостиком гривень. Небагато, але крутимося. З того, що видно всім – зробили 7 доріг «білого асфальту» (8,6 км), відремонтували 2 асфальтовані дороги, де лише ямковий ремонт на дорозі довжиною 6 км. Серйозно відновили будівлі всіх 3 шкіл і дитячих садочків, 2 амбулаторій, 3 ФАПів, зробили опалення у одному з трьох будинків культури. Придбали в школи і дитсадочки меблі, інтерактивні дошки, директорам шкіл – ноутбуки. Комп'ютерною технікою обладнали амбулаторії, ФАПів, будинки культури. Навіть костюми нові для творчих колективів пошили. Але все зроблене перераховувати часу не вистачить.

Нові підходи – нові можливості

-Наталю Миколаївно, свого часу Берестівська ОТГ стала однією з шести переможців в Україні у грантовій програмі зі створення Центру з надання адміністративних послуг. Чи стала ця перемога поштовхом до участі у інших грантових проектах?

-Безумовно! Адже на створення ЦНАПу ми отримали, згідно проекту, 1млн.200 тис. гривень. І за ці гроші з колгоспної контори зробили сучасну будівлю на два поверхи, обладнали необхідною технікою, підготували спеціалістів. В результаті ми створили нові робочі місця і надаємо такі необхідні людям послуги. ЦНАП для нашої ОТГ, як то кажуть, був першою ластівкою. Завдяки перемогам у міжнародних та національних проектах ми за рахунок грантових грошей зробили вуличне освітлення у трьох се-

лах, встановили вуличні спортивні тренажери, придбали медичне обладнання для ФАПів (глюкометри, танометри, фельдшерські сумки). А ще завдяки участі в україно-американському проекті ми розвиваємо сільське господарство та створюємо кооператив з вирощування ягідних культур. Тож, бачите, як нас перший проект змотивував!

П'ять грантів за рік – то серйозний результат. Як Вам це вдалося?

По-перше, це командний результат. Адже за кожним грантовим проектом – наполеглива робота цілої ланки спеціалістів. Я налаштовую людей на те, що очікувати манни небесної не варто – необхідно писати заявки, брати участь у всіх міжнародних проектах. По-друге, буває, що прорахунки під якісь ідеї робимо завчасно, про всяк випадок. От коли на ЦНАП проект готували, то для мене так все важко було. Пам'ятаю, коли виграли, я навіть злякалася. Так, до речі, з кожним проектом: робимо, нервуємо... Я собі навіть обіцянку даю, що це – в останнє. А коли перемагаємо, то все забувається, і знов- до нового проекту. Інакше як ще позабюджетні кошти на розвиток громади знайти?

Молодь стимулює до розвитку

Чула, що у Берестівській ОТГ проблем з молодими кадрами немає. Чи правда це і як взагалі в наш час утримати на селі молодь?

Почну, мабуть, з відповіді на друге питання. Виходячи з власного досвіду, скажу, що для молоді мають бути створені сучасні умови не лише для праці і проживання, а й для самореалізації. Зробити так, виходячи з реалій нашої країни, досить непросто. В кожному ОТГ мають самі поміркувати чим конкретно місцеву молодь зацікавити. У нас, до слова, 15 молодих спеціалістів, (одні були прийняті за конкурсом на роботу, інші – як фахівці. От ми вже говорили про користь створення Центру з надання адміністративних послуг у нашій ОТГ. Додам, що заклад надає робочі місця саме молоді, яка має освіту, бажає жити на рідній землі і виховувати тут дітей. Очолує центр молода і перспективна Ірина Верескун, яка нещодавно вже на всеукраїнському семінарі з колегами досвідом ділилася. Показово, що у наших дитячих садочках і школах теж більшість молоді працює. А одній з завідуючих дитячим садочком 24 роки! Взагалі, у нас на керівних посадах чимало спеціалістів віком до 35 років працює. Як на мене, то молоді довіряти треба і тоді все вийде. Щодо проблем з молоддю, то вони є у всіх, але школи і дитячі садочки в нас працюють не на повну завантаженість

Наталю Миколаївно, чи пов'язуєте успіхи громади з молоддю, яка працює поряд з Вами?

Так, я і старші колеги в управлінні ОТГ добре розуміємо, що молодь стимулює до розвитку. Чого лише вартий наш начальник відділу проектних інвестицій Павло Шендрик, у якого дві вищі освіти і досвід роботи у столиці! Поруч з ним працює Андрій Хаванов. Своєю компетентністю у роботі показав юрист Андрій Шиян, начальник військового обліку Роман Буряк, фахівець відділення соціальної допомоги вдома Яна Демиденко, адміністратор ЦНАП Євген Овсяников, державний реєстратор Яна Сахно,

відділ освіти очолює Оксана Лисенко, а поруч з нею працює спеціаліст Ольга Данило. Розслабитися не дають нікому – все щось нове пропонує. А мені по життю цікаво з такими працювати.

Заробляти, витратити і захищати

Ми багато вже говорили про досягнення Брестівської громади. Складається враження, що проблем у вас немає...

Як немає- є! Як і у всіх – дороги. Для ОТГ – це і розвиток, і комунікація, і бізнес... А дороги – це недешево задоволення. На них необхідно заробити. Тож маємо створювати умови для того, щоб підприємства у нас працювали, нові робочі місця створювалися і податки до бюджету громади йшли. Нині на території ОТГ веде діяльність більше 40 підприємств, більшість з яких займаються сільським господарством. На нашій території зареєстровано і україно-датське підприємство «Азовсолар», яке займається сонячною енергетикою. Ведемо переговори ще з двома фірмами про реєстрацію. Ще працюємо над створенням власного комунального підприємства, яке б і плитку робило тротуарну, і клало б її, і впорядкуванням займалося, і ритуальними послугами, і туристичними. Плануємо все самим робити, а не чужим гроші платити. Зима – для всіх головний біль з енергоносіями. На їх оплату чималі гроші витрачаємо. А ще проблема – протиріччя у законодавстві, робота Держгеокадастру... Страждають і люди, і бюджет. Я, як представник місцевої влади, впевнена, що сільських виробників необхідно сьогодні захищати і допомагати їм у вирішенні проблем заключення договорів. Вже пройшли ті часи, коли хтось працював без оподаткування, тепер-усі бажать працювати в правовому полі, а продовжити договір оренди землі-ціла епопея: переписка роками, якісь побори, а потім під час проведення операції «Врожай» «раптом знаходяться поля без договорів».

Ось і згадуємо прислів'я «Бий свого, щоб чужі боялися».

А куди ще, крім доріг, прагнете гроші вкладати?

В освіту, медицину, культуру. Ці заклади більше 20 років ремонтів майже не бачили, обладнання застаріле... Щоб це вирішити, теж гроші не мали треба. От і знов по колу, що маємо заробляти і ефективно витратити.

Без чого жити не можна

Напевно, у Вас, Наталю Миколаївно, як у керівника громади, є чимало задумів і мрій. Наскільки вони наближені до реальності?

Та вони всі реальні і ми їх громадою обов'язково втілимо в життя. У нас, наприклад, вже є на території парк. Так ми там вже облаштовуємо дитячий майданчик. В планах – зробити у парку кілька зон. Для дорослих – вуличні ігри. Мрію, щоб у нас були великі шахмати. Це ж родзинка! А ще обов'язково буде і молодіжна зона з альтанкою для закоханих та виносною аркою для весіль. На території громади є декілька історичних об'єктів: залишки фортеці 11-12 віків, церква, якій більше 200 років, місця сили (так званий, Миколаївський лабіринт). Тож, будемо розробляти туристичні маршрути. Нам би ще трамвайчик екскурсійний!

Мудрі люди кажуть, щоб мрії збулися, необхідно визначитися з тією, без якої жити не можна. То у Вас така є?

Є і ми вже втілюємо її в життя. Це музей, який ми облаштуємо у центрі села Берестове. Створити музей про історію своєї землі, роду, сім'ї – ось наша спільна мрія. В цьому музеї зацікавлені всі, тому він швидко відкриється. Серед експонатів є кілька бандур. Ми вже знайшли спеціаліста і в нашому музеї буде жива пісня. От вам і те, без чого жити не можна – без своєї історії та власної пісні.

Вікторія ГОРБАТКО,

учасниця Медіашколи в Івано-Франківську (16-18 квітня 2018 рік)

СОЦИАЛКА В ЧАПЛИНСКОЙ ОТГ: ПУТЬ К ЭФФЕКТИВНОСТИ

Фото — из соцсетей

Директор КП «Центр социальных услуг» Алена Рщупкина во время приема граждан

Чаплинская объединенная территориальная громада (ОТГ), созданная в августе 2016 года в Чаплинском районе Херсонской области, - одна из лидеров среди действующих в регионе ОТГ практически по всем основным социально-экономическим показателям. Но по одному показателю эта ОТГ — вне конкуренции в области.

Речь идет об эффективности социальной работы с наиболее уязвимыми категориями населения. Тут ситуация в Чаплинской ОТГ такова, что сравнивать ее с положением дел в любой из других ОТГ Херсонщины (всего в регионе 12 ОТГ), мягко говоря, не совсем корректно. Так как система работы с уязвимыми категориями населения в Чаплинской ОТГ уникальна.

Новый формат социальных услуг

В сентябре прошлого года в громаде создано коммунальное учреждение «Центр социальных услуг», которое возглавила Алена Рашупкина — известная в Чаплинском районе активистка, руководитель общественной организации «Чаплинская лига социальных работников Украины».

Алена имеет опыт работы и в третьем секторе, и в системе социальной защиты населения: работала сначала в районном управлении труда и социальной политики, потом — в центре социальных служб для семьи, детей и молодежи, там прошла путь от специалиста до директора.

Когда была создана Чаплинская ОТГ, объединившая поселок Чаплинку, а также села Андреевку, Балтазаровку, Белоцерковку, Кучерявовладимировку, Кудрявое, Магдалиновку, Морозовку, Новое, Новый Гай, Першоконстантиновку, Рачевку, Скадовку, Красную Поляну, Красный Яр и Черную Долину, Алена Рашупкина предложила руководству ОТГ создать структурное подразделение, оказывающее социальные услуги и работающее в новом формате.

Ежедневное общение с подопечными — неотъемлемая часть работы сотрудников чаплинского «Центра социальных услуг»

«До создания ОТГ, рассказывает Алена, - работники районного управления труда и социальной защиты знали только в общих чертах, где и у кого какие проблемы. Сейчас мы проводим постоянный мониторинг, и каждого из людей, нуждающихся в социальной поддержке, знаем, может быть, не хуже, чем его знают родственники. Скажем, на территории, которую до недавнего времени занимал Чаплинский район (сейчас в результате децентрализации и создания объединенных громад район практически перестал существовать), живут 258 участников боевых действий в зоне проведения АТО. Уверяю, работники социальных служб «разрывались», даже собирая информацию об этих людях, не говоря уже об оказании более существенной помощи. В Чаплинской ОТГ, одной из трех, созданных на территории района, живет 138 участников АТО, и ситуация с выявлением и решением проблем, возникающих у таких людей, стала гораздо лучше, так как появилась возможность работать точнее».

По словам Алены Ращупкиной, недавно ей удалось «пробить» на сессии совета ОТГ решение, которое помогло многим участникам АТО справиться с довольно серьезной проблемой. У районного совета ветеранов забрали полномочия по распределению всех бюджетных средств, выделяемых на бесплатное зубопротезирование. Ранее только через эту организацию участники АТО могли получить направление к врачу.

«В прошлом году на эти цели было выделено 50 тыс. грн. И только 5 тыс. из этой суммы были потрачены на лечение участников АТО. При том, что в зубопротезировании нуждается немало таких людей. Но они не хотели идти в совет ветеранов за направлением. Участники АТО рассказывали, что впечатления от таких визитов были не самыми приятными: ветераны нередко не скрывали предвзятого отношения к людям, участвовавшим в боевых действиях на Донбассе».

В первую же неделю после того, как совет ОТГ принял решение, что совет ветеранов выдает направление на зубопротезирование только участникам Второй мировой войны, а участниками АТО занимаются другие службы, как по поводу зубопротезирования обратились уже пять участников АТО.

По словам Алены Ращупкиной, в этом году в бюджете Чаплинской ОТГ на финансирование социального сопровождения участников АТО заложено 150 тыс. грн.

Также привлекаются общественные организации. При их поддержке проводятся встречи групп самопомощи и взаимоподдержки для членов семей людей, которые сейчас проходят службу в зоне АТО.

Рассказывая о работе с участниками боевых действий, директор «Центра социальных услуг» отметила, что «пробивать» в местном совете решения, направленные на поддержку этих людей, было бы значительно легче, если бы в Чаплинке существовала своя общественная организация участников АТО.

«В нашем районе до сих пор нет общественной организации, которая бы объединяла этих людей, - рассказывает Алена Ращупкина. - Мы стараемся создать такую организацию. Пытаемся убедить участников боевых дей-

ствий, что потребительский подход — далеко не лучший вариант. Нужно прежде всего пытаться самостоятельно решать свои проблемы, а власть и общественность могут помогать в этом. И они соглашаются. Говорят, что хотят создать организацию, которая объединила бы участников боевых действий, живущих на территории района, а не только Чаплинской ОТГ. Но до непосредственно создания и регистрации пока дело не дошло».

«Огнеопасные» переселенцы

Есть в работе «Центра социальных услуг» и то, что руководитель учреждения считает ошибочной тактикой, о чем сильно сожалеет. Это — работа с живущими на территории Чаплинской ОТГ вынужденно перемещенными лицами (ВПЛ) из зоны АТО.

«На территории ОТГ сейчас живет 107 переселенцев. Большинство тех из них, кто находится в трудоспособном возрасте, работают. Есть и домохозяйки, пенсионеры, безработные. Таким людям мы хотели помочь самоорганизоваться, создать группы взаимоподдержки, совместно работать над заявками для получения для ВПЛ грантов на развитие самозанятости и предпринимательства, которые давали немало донорских организаций. Но столкнулись с просто непробиваемой пассивностью и нежеланием переселенцев двигаться в этом направлении».

Алена Ращупкина считает, что ее серьезной ошибкой было привлечение для живущих на территории ОТГ переселенцев большого количества гуманитарной помощи и использование ее в качестве стимула:

«Мы проводили много мероприятий для ВПЛ: детские праздники, встречи с работниками социальных служб, приглашали психологов, представителей общественных организаций. И до недавнего времени после каждого такого мероприятия участвовавшие в нем переселенцы получали или продуктовые наборы, или другую помощь, так как мы активно работали со многими благотворительными организациями. Но стоило начать проводить мероприятия без этого компонента, как количество ВПЛ, желающих участвовать в них, стремительно сократилось до нуля. Исключение — спортивные детские праздники».

Интеграцию переселенцев в принимающие громады директор Чаплинского «Центра социальных услуг» считает одной из наибольших проблем в своей работе. Рассказывает, что ей пришлось даже приглашать для себя, своих сотрудников и сотрудников других организаций (работников социальных служб, медиков) психологов, которые провели серию тренингов по профилактике профессионального выгорания. Настолько сложной оказалась работа с переселенцами. Вернее, с теми из них, кто воспринял социальную поддержку исключительно с потребительской точки зрения.

Децентрализация — это шанс

«Действующий в Чаплинской ОТГ «Центр социальных услуг» - пример того, как можно использовать децентрализацию для реформатирования работы служб при органах власти, как внедрять новые подходы и реально реформировать структуры, нуждающиеся в серьезном преобра-

зовании», - говорит директор обособленного подразделения «Херсонский центр развития местного самоуправления» Оксана Силукова.

Однако она отметила, что в других, созданных и создаваемых в Херсонской области ОТГ, социальные службы продолжают работать по старинке, не меняя ни схем, ни подходов. Еще одной организации, подобной Чаплинскому «Центру социальных услуг», пока нет нигде в области.

Во время рабочего совещания

Директор центра рассказала, что к ней часто обращаются за советами и консультациями, причем, не только земляки, но и представители ОТГ из других регионов: Черкасской, Луганской областей, Закарпатья.

«Во многих ОТГ, - говорит Алена Ращупкина, - социальное сопровождение уязвимых категорий граждан ограничивается так называемой работой по фактам: территориальные центры оказывают помощь тем, кто не в состоянии полноценно себя обслуживать, другие службы оформляют субсидии, льготы, пособия. Я же считаю, что нужно не только помогать людям при возникновении проблем, но и заниматься профилактикой. Например, недавно мы помогли одной женщине оформить документы на социальное пособие, так как сотрудники управления соцзащиты несколько раз не принимали у нее документы из-за ошибок в оформлении. Пришлось нашему сотруднику сопровождать женщину и общаться с чиновниками. Вопрос решился положительно, и мы не позволили усугубиться той сложной жизненной ситуации, в которой оказался человек».

В штате «Центра социальных услуг» - десять работников: директор, бухгалтер и восемь специалистов по социальной работе. Последние — преимущественно люди, ранее работавшие секретарями сельских советов. До недавнего времени в учреждении работали девять человек. Но на январской сессии местного совета было принято решение увеличить численность сотрудников на одну штатную единицу из-за большого объема работы. Когда Алена Ращупкина обратилась с такой заявкой, никто из депутатов не возразил.

P.S. Публикация подготовлена в рамках проекта «Права человека и местная демократия» при финансовой поддержке Национального Фонда поддержки демократии (NED). Проект реализуется Благотворительной организацией «Фонд милосердия и здоровья».

Взгляды, отраженные в этом материале, принадлежат его авторам и могут не совпадать с мнением Национального Фонда поддержки демократии.

P.P.S. Бесплатную юридическую консультацию можно получить в Общественной приемной Благотворительной организации «Фонд милосердия и здоровья» по адресу: г. Херсон, ул. Б. Мозолевского (бывшая Фрунзе), 2, оф. 19. Личный прием: вторник с 10.00 до 15.00. Тел. (0552) 49 60 03, (066) 790 90 21.

В'ячеслав ГУСАКОВ,

учасник Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

ВІД РЕФОРМИ ГРОМАД – ДО РЕФОРМИ РАЙОНІВ

Перший заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В'ячеслав НЕГОДА:

«Продовження процесу добровільного об'єднання громад – серед пріоритетів. Принцип добровільності очевидно збережеться десь до весни 2020 року, бо вже восени місцеві вибори в Україні мають відбутися на новій територіальній основі. Питання розпорядження ОТГ землями поза межами населених пунктів – першочергове.....

Також нашим завданням є упорядкування районного рівня та чіткий розподіл повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. А далі – законодавче визначення нового адміністративно-територіального устрою України».

Знаючи День місцевого самоврядування пропонуємо увазі читачів огляд експертних прогнозів щодо подальшого розвитку децентралізаційного процесу, учасниками якого ми безпосередньо стали, утворивши два роки тому об'єднану територіальну громаду. Узагальненими висновками з цього приводу на спеціальному медіатренінгу поділилися голова Центру Громадянських Ініціатив Віталій Загайний та експерт з комунікацій Полтавського Центру розвитку місцевого самоврядування Юрій Ісаєв.

Незважаючи на весь популізм і критику, якими частково даремно, частково – заслужено обросла тема об'єднаних територіальних громад, питання в цьому питанні «бути чи не бути» вже не стоїть.

Об'єднанню в Україні бути. Більше того – воно вже є! Бо це – життєво необхідні зміни.

За роки незалежності нашої країни чисельність сільського населення зменшилася на два з половиною мільйони осіб, а кількість сільських населених пунктів, що офіційно припинили своє існування, - на 348 одиниць.

При цьому число сільських рад зросло на 1067 одиниць.

На початок децентралізації в Україні існували близько 12 тисяч територіальних громад. Бюджети понад п'яти з половиною тисяч з них живилися дотацією з держави на 70 відсотків, ще до пів тисячі – майже повністю жили за державний кошт (на всі 90 (!) відсотків). Найменша сільська рада обслуговувала аж 94 жителів.

У 2015 році першопрохідцями реформи стали 159 об'єднаних територіальних громад. На завершення цього року (після виборів 24 грудня 2017 року) в Україні діятимуть 665 ОТГ. Це третина площі нашої держави, де мешкають 5,7 мільйона жителів.

Спочатку об'єднання відбувалося в межах одного району, нині можна створювати нову громаду, ламаючи межі районів. Можна навіть доєднуватися до вже створеної ОТГ. 24 грудня цього року (вперше в Україні!) відбудуться довибори в уже існуючу Семенівську громаду. Чотири сільські ради добровільно доєднуються до неї.

Тобто нині відбувається реформа первинного рівня самоврядування – громад. На черзі – зміни районів. Області, на думку аналітиків, ще 10-15 років ніхто чіпати не буде. Оскільки межі областей закріплені в Конституції і, на відміну від значної, економічно необґрунтованої кількості сільських та районних рад, поки що виправдовують своє існування. Як і в багатьох європейських країнах, наші області (регіони) населяють від 700 тисяч до трьох мільйонів мешканців. Крім того, ці території відповідають певним історично сформованим економічним зонам – промисловим, аграрним тощо.

На думку реформаторів, ми маємо залишити всі існуючі області, укрупнити райони до 120-150 одиниць (нині їх 490) і створити 1500-1800 громад (нагадаємо, що вже їх 665).

Із загальної кількості районів в Україні у 308 відбулося об'єднання громад. У 103 районах об'єдналися більше половини місцевих рад. Є 14 районів, в яких всі громади об'єдналися, 9 районів – у форматі один район - одна громада. 29 ОТГ створилися в межах двох або трьох районів у 19 областях.

Найімовірніше, майбутні райони будуть формуватися на основі госпітальних округів. Райони налічуватимуть десь 150 тисяч жителів. Винятки становитимуть рідко заселені території України.

Щодо створення об'єднаних громад. Нині це відбувається «полюбовно» - хто з ким забажає. Але згодом, прогнозують експерти, держава відповідним законом втрутиться в цей процес. Бо багатий хоче «заміж» за багатого, а бідні залишаються «у дівках». Наприклад, Білоцерківська ОТГ з сусіднього Великобагачанського району має близько чотирьох тисяч жителів і потужні промислові підприємства, що повністю задовольняють її потреби у податках, соціальній підтримці тощо. Настільки задовольняють, що громаді доводиться повертати гроші у державний бюджет – так звана реверсна дотація. І таких прикладів багато. А поруч є села, що не можуть похвалитися гарними заробітками. І люди в цьому не винні. Тому згодом Білоцерківці (як і іншим подібним громадам) доведеться доєднати інші сільські ради, збільшити кількість жителів, бо чотири тисячі, як

стверджують ідейні натхненники реформи, - замало для оптимальної ОТГ. Число мешканців має стартувати від семи тисяч.

3 районами, імовірно, поспішатимуть ро-зібратися до чергових місцевих виборів у 2020 році. Бо немає сенсу проводити вибори до ОТГ та існуючих районних рад, а потім змінювати межі районів і знову проводити вибори.

Тож усе, що люди недооб'єднують чи об'єднують не так, держава повинна виправити найближчим часом. Залишається питання: можливо, слово добровільний у законі «Про добровільне об'єднання територіальних громад» з самого початку було зайве? Одвічне бажання політиків позагравати з народом, як завжди, приводить до того, що ми ходимо по колу? До речі, як свідчить досвід інших країн, там, де було добровільно – процес тривав важко і довго, там, де примусово – важко, але швидко.

- А як же демократія? – запитаєте ви.

- Та отож...

Об'єднання як воно є:

«Де наші гроші???...»

ла на початку реформи децентралізації - серед перших 159 сміливців. Першим – без сумніву, найтяжче. Але у перших завжди є фора у часові й можливостях.

Коли всі ще махали шаблями у суперечках «за» і «проти» об'єднання, Шишацька громада утворювала старостати, призначала виконуючих обов'язки старост, наділяла їх новими повноваженнями, будувала нову управлінську структуру, перетягувала на свій баланс районне майно і «вербувала» кадри...

Коли всі шукали гріхи і огріхи в нових щойно утворених об'єднаннях, розвертали душу на полі критики децентралізації, Шишацька громада створювала комунальне підприємство, починала ремонтувати школи і дороги, запускала власне автобусне сполучення між селами, готувала плани і стратегії розвитку, боролася проектами за державні і міжнародні інвестиції... А ще – приймала численні делегації бажаючих запозичити досвід об'єднання. На власних помилках вчила інших.

Коли всі нарешті зрозуміли, що зворотного шляху немає і розпочали тернистий шлях до зрінок, Шишацька громада підбила підсумки вже другого року свого життя і приготувалася до нових викликів доби. Адже на часі – передача громадам землі й доріг. Вірніше – передача нових проблем, що витікають із передачі землі й доріг.

За два роки життя в громаді метаморфози відбулися в усіх її рівнях і просторах. І якщо тримати такий темп (а краще, звичайно, нарощувати його) і надалі, то розчарування не буде ніде і ні в кого.

Однак чи вдасться втримати розбіг, заданий на старті? Чи вдасться рухатися далі?

У людей високі очікування. За перший рік об'єднання у селі пере-крили дах школи. Вау! Яскрава синя верхівка височіє над селом як життєстверджуючий флагман децентралізації. «О, так! – подумали селяни.

- Об'єднання – правильна штука. Щось таки в нас робиться!»

Однак наступного року утеплили школу в іншому селі, а в цьому все залишилося без змін. І почалися підрахунки: «А що НАМ дали цього року? Де НАШІ ГРОШІ!!!!..» Люди вже не пам'ятають попереднього життя – повна амнезія! Що роками в них нічого не відбувалося – і все було добре. Принаймні ніхто нікому претензій-ультиматумів не висував.

Нині громада об'єднала у своєму бюджеті кошти всіх колишніх сільських рад.

Об'єднала території, гроші, майно, номінальну кількість жителів.

Але не об'єднала наші мізки! Ми – поки що! – так і залишилися кожен у своїй сільській раді. Ми думаємо про СВОЮ школу, СВІЙ дитсадок, СВІЙ будинок культури, СВІЙ ФАП...

Звичайно, своя сорочка до тіла ближча. Але відтепер – уже два роки поспіль – своя сорочка стала іншою – більшою. Тепер своя сорочка – це школа й у сусідньому селі. Це не ЇХНЯ школа. Це НАША школа.

Якщо ми визнаємо і приймемо цей факт, то підемо далі.

А далі – це означає перестати вдовольняти всіх і вся. Не ходити по колу, як політики. Не дурити людей.

Щоб наші діти мали належним чином профінансовану освіту. Дозвілля. Майбутнє. За НАШІ ГРОШІ.

Питання в тому, чи підніметься у нас рука на СВОЄ заради СВОГО. І скільки часу нам на це дає життя.

Алла ДЕРІЙ,

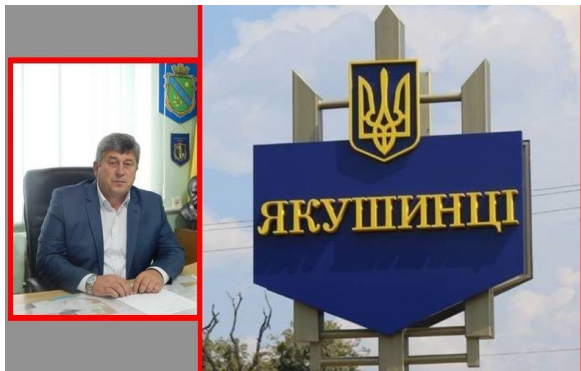
учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ЯКУШИНЕЦЬКА ОТГ- ЗРАЗОК ДЛЯ НАСЛІДУВАННЯ

Рівно рік пройшов як 30 квітня 2017 року була створена Якушинецька сільська об'єднана територіальна громада. До неї увійшли Якушинецька, Майданська і Ксаверівська сільські ради. Площа об'єднаної територіальної громади 97.71 км 2, населення біля 10 тисяч осіб. Громада має школу I-III ступенів, школу I-II ступенів, 2 школи I ступеня, 3 дитячі садки, 4 заклади культури, більше 80 дитячих майданчиків, 5 фельдшерсько-акушерських пунктів, поліклініку.

За період об'єднання, тут відкрився Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП). Отримати більшість довідок мешканцям стало простіше. Громада втілила кілька проектів. Створена пожежно-рятувальна частина. У її складі 4 караули і два спеціальні автомобілі. Вони обслуговують сім сіл громади та сусідні села. Запрацювала муніципальна поліція. Архітектурно-будівельний сервіс приніс громаді близько 250 тис грн. за рік існування та планує працювати з потенційними інвесторами. Загальна вартість будівельно-ремонтних робіт підрозділу склала близько 700 ти-

сяч гривень, з яких 200 тисяч виділено громадою. Особлива гордість ОТГ асфальтовані дороги на вулицях центральної садиби та прилеглих сіл. Громада розірвала договір оренди ставу. Розчистила джерела, що наповнюють його, Нині в ставку можна рибу половити, на човні поплавати, і худобу напоїти. Став є місцем відпочинку і окрасою села.

В ОТГ не чекають на фінансову підтримку держави, а створюють власний добробут на власній землі. Голова громади Василь Романюк коментує досягнення: «Планів багато. Ми очікуємо, що лише податку на доходи фізичних осіб надійде до бюджету в обсязі близько 20 млн грн. Упорядкуємо питання земельного податку і його надходження також мають зрости Є багато і інших джерел наповнення місцевого бюджету і ми працюємо над розширенням джерел надходжень. Держава направить громаді субвенцію на розвиток інфраструктури. Маємо добре прорахувати свій кожен крок, аби максимально ефективно використати кожную копійку і спрямувати в розвиток».

Лариса ДЕСЯТКО,

учасниця Медіашколи у Вінниці (6-8 грудня 2017 рік)

ПРО ДОЛЮ ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ НА БАЛАНСІ РАЙОНУ

Пані Наталя та її Улянка – справжні переможці. Улянка у свої 7 років має ряд відзнак у танцювальних конкурсах, досягнуті у результаті наполегливих занять та великого бажання займатися танцями. А її мама, Наталя Мотуз, – голова батьківського комітету середньої групи студії для талановитих дітей «Чарівний ліхтарик» - з числа батьків-переможців, які поки що відвоювали для своїх дітей районний центр дитячої та юнацької творчості у життєвих обставин.

Наталя Мотуз та її чоловік готові на розвиток своєї талановитої Ульянки вкладати кошти, хоча можливості в сім'ї держслужбовців не безмежні, зрештою, як і у всіх корсунців. «Нам потрібні заклади позашкілля, де діти змістовно проводять час, - говорять вони, - доки батьки виконують службові обов'язки, чи заробляють гроші в малому бізнесі»...

На початку цього року Корсунь-Шевченківським районом прокотилася хвиля занепокоєння з приводу нестачі коштів на фінансування місцевого позашкілля. У грудні 2017 відбулися вибори в двох ОТГ і від першого січня Стеблівська і Набутівська громади отримали вже пряме фінансування з держбюджету. Майже третина коштів районного бюджету опинилася в компетенції цих ОТГ. Тоді, до завершення 2016-2017 навчального року, громади уклали угоди з районним відділом освіти та передали освітню субвенцію на школи в район. Але це не стосується фінансування позашкільних закладів, які залишилися на балансі району.

«Лікарня, школи - так, а на позашкілля платитимемо лише за тих дітей, які там навчаються,» — пояснював позицію Стеблівський селищний голова Олексій Данільченко у лютому. А за півроку обидві ОТГ створили й власні відділи освіти, прийняли на баланс всі будівлі та майно навчальних закладів, що забезпечило прямі відносини з Міністерства та, відповідно, пряме державне фінансування.

29 жовтня на Корсунщині процес створення сільських об'єднаних громад практично завершився. Після останніх виборів район має вже 5 об'єднаних територіальних громад: окрім названих є Селищенська, де вибори відбулися в квітні 2017 р., Моринська і Карашинська - новостворені. Поза ОТГ залишилися Корсунь-Шевченківська міська рада та Зарічанська сільська. До завершення 2017 фінансового року ці сільради ще передають свою освітню субвенцію в районний бюджет. А як буде в наступному році - ще не вирішили.

Тим часом в районному центрі продовжують працювати три потужні заклади позашкільної освіти, які мають свою історію, досягнення, педагогічні колективи, вихованців.

Корсунь-Шевченківська школа мистецтв ім. Кирила Стеценка торік відзначила 60-річчя. На музичному, художньому та хореографічному відділеннях там навчаються майже 400 учнів. Школа пишається видатними випускниками, серед яких Заслужена артистка України Валентина Антонюк. Директор школи, депутат районної ради Лариса Усаченко каже, що поки що питання фінансування позашкілля Корсунщини вирішує районний бюджет.

Щоправда з початку нового навчального року в школі мистецтв довелося підняти батьківську плату, але якщо постане питання більшої участі батьківського гаманця в співфінансуванні закладу, то це буде втричі більша плата. А не всі батьки зможуть дозволити собі такі додаткові витрати.

Корсунь-Шевченківська дитячо-юнацька спортивна школа нині навчає 358 дітей-спортсменів у 30-ти навчально-тренувальних групах з восьми видів спорту. Заступник директора Віктор Невідничий каже, що

років 5 закладу стабільно з бюджету сплачуються зарплата, нарахування, комунальні послуги. На решту потреб з бюджету коштів виділяється дуже мало, а є потреба в оновленні бази, поїздки на змагання, екіпірування спортсменів, придбання відзнак та заохочення переможців. Зараз це все відбувається за рахунок спонсорів та батьків.

Корсунь-Шевченківський районний центр дитячої та юнацької творчості – найбільший заклад позашкільля Корсунщини. Відділ технічної творчості, еколого-натуралістичний, художньо-естетичного виховання розташовані в різних будівлях, за різними адресами. Тут розвивають свої таланти та здібності близько тисячі корсунських школяріків. Відвідування гуртків безкоштовне. У вересні 2017 року на базі школи юних натуралістів відбулося відкриття реконструйованої за державний бюджет сучасної теплиці, яка стала філією Всеукраїнської екологічної ліги. Маленькі танцюристи, співаки, художники – вихованці Центру займають призові місця на всеукраїнському і навіть міжнародних конкурсах.

На початку року, коли виникли проблеми з фінансуванням закладів, педагоги і батьки вихованців провели масову акцію під міською радою, вимагаючи уваги мерії до позашкільних закладів, у яких здебільшого навчаються юні мешканці райцентру. Тоді міські депутати не підтримали їх вимог, пояснивши відсутністю фінансових можливостей та наголошуючи на більш важливих потребах. За вісім місяців від часу конфлікту міська рада так і не дала коштів на утримання цих закладів. Тим часом в місті активно ремонтуються дороги, тротуари, проводять освітлення вулиць, дали кошти на реконструкцію нового діагностичного центру при ЦРЛ...

Голова районної ради Валерій Заболотній стурбований ситуацією: «В законі про добровільне об'єднання громад при утворенні ОТГ майно і нерухомість переходить у власність тих громад, на території якої воно перебуває. Ми вже передали рішенням сесії таке майно Стеблівській і Набутівській. Оскільки бюджетний рік не переривається, то по решті громад передамо також все їм належне, це лише питання часу. Державна дотація на утримання освітніх закладів іде лише на зарплату вчителям. Опалення, техперсонал, всі доплати, витрати на ремонти – на районному бюджеті. На сьогоднішній день є багато проблемних питань. У нас минулого року було десь 66 млн. на рік ПДФО, третину забрали дві громади, ці три заберуть ще 15-16 млн. Залишається ледве до 30 млн. І за їх рахунок ми будемо зобов'язані утримати не тільки позашкільля, а ще й школи, які залишилися не в ОТГ, центр первинної медико-санітарної допомоги, допомогти районній лікарні... І все це – на плечі районного бюджету.

Голова районної ради запропонував міському голові Олександру Гайдаю та депутатам укласти меморандум-зобов'язання щодо гарантій збереження закладів позашкільної освіти. Міська рада зайняла вичікувальну позицію, конкретної відповіді не дає, а деякі депутати відкрито говорять: «якщо коштів не вистачатиме - то закриємо їх».

Експерт з питань децентралізації Віталій Загайний зазначає:

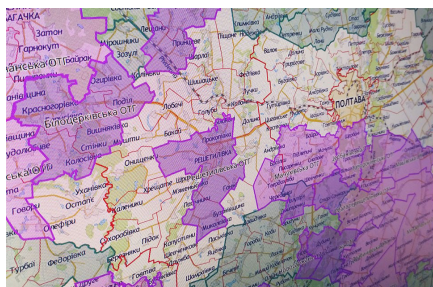
- За умов, коли Корсунь-Шевченківський отримає статус міста обласного значення і відповідно 60% ПДФО надійде в його бюджет, то я

переконаний, що у міста будуть кошти щоб їх утримати. Тому що районний бюджет це утримував саме з цього податку. Просто, відбулася зміна бюджетних кошків. І все. Є й інша обставина. Якщо в цьому будинку творчості окрім міських дітей займаються діти з сіл інших громад, то є можливість укласти угоду, щоб компенсувалася плата за ці речі. І це нормальне явище. Міська рада, зрештою, відображає інтереси й потреби мешканців. І якщо мешканці кажуть «це нам потрібно», то в міській ради завдання знайти можливість як це утримати. Можливо, не в тому вигляді, у якому це є зараз, але зобов'язана знайти можливість це утримувати з коштів міського бюджету... Може бути інша ситуація: голова каже «ми все проаналізували, порахували, все додали-відняли і бачимо, що нам не вистачає такої-то суми. Ви готові, ті, хто користуються цими послугами (бо ж не всі мешканці громади користуються, зрештою, ними) робити внесок? Щоб підтримати цю установу в такому вигляді, як вона є? Люди кажуть «так, бо це потрібно нам і нашим дітям»... Зрештою – це діалог. Стандартних рішень тут немає і бути не може. Можна подивитися досвід інших областей, інших громад, але чи застосовувати його у себе, чи йти власним шляхом – вирішувати лише вам...

Інша корсунська мама Тетяна Курінна, чия дочка, 10-річна Анастасія отримала, масу нагород в різноманітних музичних конкурсах своєю грою на фортепіано, не зможе доплачувати за навчання дитини. І для сім'ї платні послуги позашкілля можуть обернутися родинною трагедією.

Галина ДОБРОВОЛЬСЬКА-РИБАЛКІНА,
учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

КІЛЬКА ІСТОРІЙ УСПІХУ З ОТГ ПОЛТАВЩИНИ

Скоро ми звикнемо до абревіатури «ОТГ», як головної ознаки децентралізації. А якщо розглянемо здобутки вже створених об'єднаних територіальних громад, то побачимо, що чекаєме їхніх «новоспечених» колег у близькому майбутньому.

На карті Полтавщини за два останні роки з'явилося 39 ОТГ, в яких уже відбулися перші вибори голів та депутатів. Частина із них з'явилася у жовтні та грудні 2017 року. Ще у чотирьох громадах вибори заплановані на 2018 рік. Тож досвід повноцінно діючих ОТГ уміщається у період від кількох місяців до двох років, скільки й триває децентралізація. Поговоримо про деякі цікаві факти із їхнього життя.

Дітям, все дітям

Що найперше почали робити деякі громади, коли тільки-но об'єдналися? Ремонтувати садочки, школи та підвищувати якість освіти. Яскравий приклад — Омельницька ОТГ(Кременчуцький район), на прикладі якої відпрацьовувалося створення єдиного освітньо-культурно-спортивного простору в рамках держави.

Приміром, дитсадок «Веснянка» у Демидівці є гордістю Омельницької громади. Реконструкція півстолітньої споруди передбачала утеплення стін, заміну вікон, перероблене на електричне опалення (теплу підлогу). Ремонт закладу виконаний за рахунок спеціальної освітньої субвенцій з держбюджету. Якби не ОТГ — цих грошей не було б, як і оновленого садочка. Поряд із закладом знаходиться приміщення непрацюючої школи: голова громади Олександра Шереметьєва хоче зробити там будинок для літніх людей.

Відкриття садочку у Демидівці

Найбільше коштів з бюджету Пирятинської ОТГ іде саме на освіту — 48% за підсумками 2016 року. Йдеться про утримання і ремонти садочків та шкіл, оплату енергоносіїв для них та зарплату працівникам. Крім того, завдяки об'єднанню мешканці ОТГ змогли спорудити критий спортмайданчик із штучним покриттям, капітально відремонтувати котельні для освітніх закладів та запровадити сучасну систему харчування для школярів.

Цікавий факт: Пирятин став першим на Полтавщині, де школярі у спеціальному центрі ІТ-технологій вчитимуться програмувати. Для цього голова Пирятинської ОТГ Олексій Рябоконт залучив фонд Brainbasket Foundation.

Діти Пирятина

Натомість у Семенівській ОТГ — упор на фахових учителів і сучасні методи освіти. Так, сотні учнів Семенівського НВК географію, фізику, біологію та хімію вивчають за нетбуками та за допомогою цифрових вимірювальних комплексів. У Полтаві далеко не всі школярі мають таку можливість.

Близько 160 учнів Білоцерківської ОТГ (Великобагачанський район) регулярно отримують подарунки за призові місця у творчих та спортивних змаганнях місцевого, національного та міжнародного рівнів.

— Заохочуємо підростаюче покоління до активного громадського життя. Це для того, щоб вони розбудовували і нашу територію у майбутньому, і нашу державу в цілому, — розповідає Білоцерківський сільський голова Іван Лещенко.

Із садочками у нього теж все чудово. Наприклад, дошкільний заклад у Білоцерківці — кращий, ніж подібні в Полтаві. Садочок відкрили у відокремленому приміщенні місцевої школи. У ньому сучасні обладнання, меблі, іграшки, а також якісна їжа для дошкільнят.

Дитсадок у Білоцерківці

Без води — куди?

У Кременчуцькому районі — багаторічні проблеми з питною водою. Дві громади, утворені тут, почали вирішувати цю проблему самотужки, — і вже мають успіхи.

Так, у Пришибській ОТГ після об'єднання мешканці почали будувати магістральний водогін для сіл Пришиб та Роботівка. А все тому, що у громади на воду — нарешті! — з'явилися мільйони гривень: власні кошти ОТГ, допомога Єристівського гірничо-збагачувального комбінату на будівництво вуличних водопроводів та субвенція з держбюджету на розвиток інфраструктури в цілому.

Спорудження водогону складається із трьох основних етапів. Спершу воду подають на Єристівку, потім — на Пришиб та частково на Роботівку. А у 2018 році вона з'явиться на всіх інших житлових об'єктах ОТГ.

Прокладання водогону в Пришибській ОТГ

Близько 30 років чекають водогону жителі Омельницької ОТГ, тому що колодязну воду там пити не можна — її показники небезпечні для здоров'я. У підсумку страждає майже дві тисячі мешканців, значна частина з яких — пенсіонери, інваліди та діти.

— Був супротив великий спочатку, кипіло все, шуміло, а потім люди вирішили, що нам це потрібно. Коли ми першу чергу збудували, вложили трішки людських коштів, сільської ради кошти і державні, тоді всі нам повірили, що вода в селі буде. Сьогодні цей процес іде більш жваво, дружніше і веселіше, — зазначає Омельницький сільський голова Олександра Шереметьєва.

Лєвова частка вартості проекту надійшла з державного фонду регіонального розвитку, а також він фінансується за рахунок самої ОТГ, районного бюджету та європейських структур.

Утримуватимуть майбутній водогін самі мешканці завдяки соціальній

мобілізації. Вони планують створити обслуговуючий кооператив, через нього і сплачуватимуть за водопостачання згідно з показами лічильників.

До речі, плани місцевих жителів грандіозні — поступово забезпечити якісною водою всі 20 сіл Омельницької ОТГ.

Право на унітаз

У Глобиному в цьому році вирішується проблема каналізаційних стоків. Глобинська ОТГтепер має сучасну систему їх очистки, що була розроблена за ексклюзивною технологією полтавської фірми.

— Проблема відсутності каналізації заморозила весь процес будівництва багатопверхових будинків. Тому що санстанція не дає висновку для початку будівництва. Останні будинки зводилися ще при Радянському Союзі, — розповідає Глобинський міський голова Станіслав Джусь.

На даний час у 12-тисячному місті є всього 27 багатоквартирних будинків, в основному двоповерхові.

Всього по Україні існує вже близько 40 таких очисних станцій, як у Глобиному. На Полтавщині вона вперше з'явилася у Терешках. Цікавий цей проект тим, що до централізованої каналізації зможуть приєднуватися все нові і нові будинки, а спеціалісти при цьому встановлюватимуть додаткові відстійники.

Чи був би можливий цей проект без створення ОТГ? Мабуть, що ні, тому що очисні споруди в Глобино будуються за кошти обласного бюджету та Глобинської ОТГ в рівних пропорціях. Річний бюджет цієї громади після об'єднання виріс в рази, саме тому дороговартісний проект втілюється у життя.

Обладнання для очистки каналізаційних стоків «Джерело» | Фото: energolife.info

Самі будуємо — самі живемо

Пришибська ОТГ хоч і маленька за кількістю мешканців, але працює на перспективу. Що робити, аби населення об'єднаної громади поблизу

Кременчука виросло із двох тисяч у два рази, скажімо? Правильно, треба будувати житло для молоді.

Громада реконструює житлові будинки, які після розпаду радгоспу перейшли на баланс сільської ради. Усі сім будинків потребують значного ремонту. Їхня реконструкція почалася ще до об'єднання, триває і зараз. У будинках замінюють покрівлі, встановлюють сучасні вікна та двері. Поступово планують відновити всі споруди.

— Ми вирішили на сесії, що будемо проводити реконструкцію житлового фонду, надавати житло молодим сім'ям і людям, які до нас приїжджають, – говорить Пришибська сільська голова Валентина Городянко.

Квартири у нових будинках надаються переважно працівникам соціальної сфери та малозабезпеченим сім'ям. У 2016 році ключі від 26 таких помешкань отримали медики та вчителі, які потрібні ОТГ.

Один із відремонтованих будинків у Пришибі | Фото: energolife.info

Медицина на селі

Брак фахових медиків — одна із спільних проблем для всіх ОТГ. Лікарям необхідні хороші умови роботи, а ще гідна зарплата і дуже часто — житло. Саме тому ОТГ виділяють кошти на утримання хороших спеціалістів та шукають додаткові джерела фінансування на ремонт амбулаторій, ФАПів, закупівлю для них діагностичного обладнання та ліків.

Так, депутати Сергіївської ОТГ (Гадяцький район) прийняли програму «Місцеві стимули для медпрацівників». Там сімейного лікаря знайшли за допомогою конкурсу. Молодий спеціаліст приїхав із Сум на 10 тисяч гривень зарплати, отримав також службове житло та автомобіль.

У Покровськобагачанській ОТГ (Хорольський район), аби не запрошувати лікарів з райцентру, хорошим спеціалістам обіцяють службове житло з можливістю приватизувати його в майбутньому, а також матеріальну допомогу до заробітної плати. В ОТГ придбали новий автомобіль швидкої допомоги, а центральний медзаклад обладнали всім необхідним.

Екстрені служби для громади

У Білоцерківській та Шишацькій ОТГ стартували пілотні проекти створення центрів громадської безпеки. Це будуть сучасно обладнані будівлі для екстрених служб із спецавтомобілями, по суті, база місцевих медиків, пожежних та правоохоронців.

На території Білоцерківки для цього вже обрали земельну ділянку і виготовили проектно-кошторисну документацію. Автомобіль для медиків ОТГ уже купило, пожежну машину громаді допоможуть придбати Мінрегіонбуд та міжнародні спонсори.

Що стосується Шишак, то тут теж замовили документи для подібного центру, тільки він з'явиться на базі реконструйованої частини будівлі діючого пожежного депо.

Проект центру громадської безпеки у Білоцерківці

Щоб хотілося жити

Благоустроєм так чи інакше займаються всі громади Полтавщини. Наприклад, у двох найбільших селах Піщанської ОТГ (Кременчуцький район) були капітально відремонтовані пішохідні доріжки, висаджені клумби,

встановлені лави, обладнані 15 зупинок громадського транспорту і кілька дошок для оголошень, облаштована система вуличного освітлення. Тут також планують закупити контейнери для ТПВ і смітєвоз.

Одна із зупинок у Піщанській ОТГ

У Ланнівський ОТГ в 2018 році почнеться створення парку дозвілля із місцем для проведення масових заходів. Цей проект фінансуватиметься пів-на-пів із областю, тому що він переміг на конкурсі обласних проєктів розвитку територіальних громад.

Натомість у Сергіївський ОТГ (Гадяцький район) вирішили, що для них найголовніше — хороше дорожнє покриття. За кошти місцевого бюджету вже зробили капітальний та поточний ремонт сільських доріг у Розбишівці, Новоселівці, Качановому. І на досягнутому зупинятися не збираються.

Відремонтвані дороги у Сергіївській ОТГ

Наголос — на відповідальність

Як бачимо, у жителів, які об'єднуються у нову адміністративну одиницю, з'являються не тільки нові перспективи, а й відповідальність: за діяльність та кошти. Так, об'єднана громада отримує статус міста обласного значення, який дає самостійність у прийнятті рішень. Йдеться про те, що тамтешні депутати самостійно вирішують, що і як ремонтувати, будувати, купувати, святкувати і куди у першу чергу витратити зароблені кошти. В ОТГ залишаються (а не йдуть до столиці) зібрані кошти від багатьох податків та зборів. До того ж громада отримує субвенції з державного бюджету на освіту, охорону здоров'я та розвиток інфраструктури.

Розказані історії успіху із ОТГ Полтавщини доводять: мешканці громад, отримуючи із новими повноваженнями кошти й відповідальність, швидко вчаться визначати та вирішувати нагальні проблеми.

*Матеріал підготовлений
завдяки співпраці із Академією української преси.*

Анна ДОВГОШЕЙ,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ІЗ САРАЙЧИКА В НОВОБУДОВУ

Як Дубівська об'єднана громада дає друге дихання своїм школам

Відтепер сім'ї Дубівської об'єднаної громади, що у Ковельському районі, можуть бути спокійними, адже їхні діти будуть навчатися в оновлених школах. Аварійних будівель, недостачі тепла та місця більше не буде.

ВЕРБКІВСЬКА ШКОЛА В ОНОВЛЕНОМУ ВИГЛЯДІ З НОВИМ СТАТУСОМ

Донедавна Вербківська загальноосвітня школа I-III ступенів, а нині навчально-виховний комплекс школа-садок, розпочала навчальний рік 2017-го в модернізованому вигляді. Завдяки об'єднанню громади вдалося залучити кошти й оновити її. Процес триває.

«Якщо у вересні минулого року тут були такі сарайчики і хлівчики, то нині бачимо тут новобудову, – каже директорка школи Валентина Саківська, – Старе приміщення, в якому ми організували навчально-виховний процес, не пристосоване для занять шкільного підрозділу. Зведення додаткового корпусу вивільнить частину приміщень і дасть змогу перевести діток середньої ланки (5-9 класи) в однозмінне навчання. Зараз ми треті-четверті класи перевели у півтора змінне навчання, що досить незручно і неправильно. Діти йдуть у другу зміну, яка закінчується о 16:30».

Нині тут навчається 400 учнів – це дуже велика кількість для майже чотиритисячної громади. Старий корпус школи перебуває не в найкращому стані, й для такої кількості учнів бракує місця. Нині ж з завершенням будівництва нового корпусу це не буде проблемою.

ЗВІДКИ ГРОШІ?

У минулому – вчитель, а нині – голова громади Роман Троцюк розповідає, що школу вдалося оновити завдяки доходам громади і допомозі з держбюджету. Завдяки об'єднанню, новостворена Дубівська ОТГ змогла продати свої землі, за що виручила п'ять мільйонів гривень, які пішли на реконструкцію освітнього закладу. У цьогорічному бюджеті також заклали ще 1,5 мільйона гривень на освітній заклад. 8 мільйонів 400 тисяч надійде з Державного фонду регіонального розвитку (який, до слова, фінансує лише об'єднані громади) для добудови нового корпусу школи. Бруківку у дворі закладу вимостили за кошти підприємців, а за кошти субвенції вирівнювання з держави поставлять нові вікна у старому корпусі школи, що дасть зберегти у школі тепло в опалювальний сезон.

А вже наступного 2018-го планують будівництво абсолютно нових приміщень, де розташується актовий зал, їдальня та спортзал. Згідно плану нові корпуси школи повністю мають добудувати за три роки. Також у планах встановити нову котельню. Її попередня вартість становить більше чотирьох мільйонів гривень.

ШКОЛУ ТОЧНО ДОБУДУЮТЬ

Певну гарантію, що будівництво та модернізація школи не припиниться, дав голова Волинської обласної державної адміністрації Володимир Гунчик під час свого вересневого візиту до Вербківської школи. Він впевнено заявив, що об'єкт треба продовжувати будувати в тому ж темпі.

«Ми готові всю дотацію дати сюди, – підтримав голову ОДА голова Ковельської райдержадміністрації Віктор Козак.

ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ - ОСНАСТИТИ ШКОЛИ

У 2016 році Дубівська сільська рада прийняла Програму із розвитку громади 2017-2021 років. За цим планом до 2021 року за кошти сільського бюджету заплановано:

- забезпечити навчальні заклади територіальної громади сучасним обладнанням (прилади, комп'ютери, апаратура тощо) та шкільними меблями.
- забезпечити шкільні їдальні меблями, технологічним обладнанням, кухонним інвентарем, посудом тощо.
- придбати для шкільних бібліотек підручники, навчальні посібники, художню літературу, комп'ютерну техніку
- придбати шкільний автобус та забезпечити безоплатне підвезення до місць навчання і додому учнів та вчителів шкіл, які проживають за межею пішохідної доступності. (Допоки автобус не буде куплено – проводити відшкодування вартості квитків за проїзд учням).
- створити в закладах освіти громади належні умови для навчання дітей з особливими потребами.

ЗА ДОСЯГНЕННЯ - СТИПЕНДІЮ

Зробити сільські школи Дубівської громади комфортними – не єдине завдання голови ОТГ. Він розповідає про близьке майбутнє – запровад-

*Роман ТРОЦЬОК, голова
Дубівської об'єднаної громади*

ження мотиваційної системи для учнів, які мають успіхи у навчанні.

Ми сьогодні працюємо над тим, щоб створити конкуренцію між школами. Ми платимо дітям, які є призерами обласних олімпіад та різних конкурсів, щомісячну стипендію у розмірі 150 гривень. Також хочемо зробити грант, наприклад, 30 тисяч гривень. І кожен учень, який демонструє першість за межами школи на конкурсах дає бал школі. Цих 30 тисяч отримає школа, яка набере більше балів», - ділиться планами голова громади

НЕ ВЕРБКОЮ ЄДИНОЮ

Окрім школи у селі Вербка, до якої така пильна увага влади та громадськості, на території громади є ще Дубівська опорна школа (до неї входять філії у селах Бахів та Облапи) та проблемна Городищенська ЗОШ. Останню мали б закрити через малу кількість учнів – 22 особи. Та вона – єдина на три села.

Голова громади вважає, що не можна позбавляти аж три села школи взагалі. Тож, вирішили її не закривати, а лише понизити статус: тут вчитимуть лише учнів початкових класів. Попри це приміщення школи ремонтують, аби і її привести до ладу.

Тож, з кожним роком навчання дітей Дубівської об'єднаної громади ставатиме ще комфортнішим та якіснішим. Чому можуть позаздрити навіть діти багатьох волинських міст.

Марія ДОМАНСЬКА,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

Фото автора

ЩОБ СЛОВО «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ» НЕ ЛЯКАЛО ЛЮДЕЙ

Навчити працівників засобів масової інформації області професійно висвітлювати реформи децентралізації в Україні — таке завдання перед собою поставили організатори "Медіашколи децентралізації для регіональних журналістів", що відбулася у м.Кропивницький 11-13 квітня.

Досвідчені тренери Сергій Чернявський та Анатолій Шалаєв протягом трьох днів знайомили учасників тренінгу з етапами та цілями реформи. Що насамперед могло би зацікавити (а не налякати!) у нововведеннях пенсіонерів, службовців та чиновників, молодь та громадських активістів, підприємців та фермерів, домогосподарок та домогосподарів? На які запитання потрібно відповідати п'ятьом ключовим аудиторіям, готуючи інформаційні матеріали? Чому у різних груп населення виникають різні побоювання? Відповіді на ці запитання намагалися знайти журналісти разом з тренерами.

Кожен день занять був заповнений різними практичними і теоретичними заняттями, а на підтвердження того, що матеріал засвоєно, журналісти отримали практичне завдання — підготувати матеріал, розрахований на певну категорію читачів з прикладами реформи децентралізації в громадах області. З часом кращі матеріали будуть опубліковані у збірнику Академії української преси "Децентралізація в Україні". Радниця з комунікації Кіровоградського відокремленого підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування Вікторія Талашкевич провела для учасників

медіашколи прес-конференцію, відповіла на більшість запитань, що стосувалися практичної реалізації реформи в області. Відповісти на деякі непрості запитання, що стосувалися окремих районів і можливості (чи неможливості) створення об'єднаних територіальних громад, радниця обіцяла пізніше, проконсультувавшись з колегами.

Захід організувала Академія української преси за сприяння Програми "U-LEAD з Європою", що реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за інформаційної підтримки Національної спілки журналістів України.

Тетяна ДРОЗДОВА,

учасниця Медіашколи у Кропивницькому (11-13 квітня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ. ЩО ЦЕ І З ЧИМ ЙОГО ЇДЯТЬ?

В Біловодському районі впевнено впроваджується реформа децентралізації. У жовтні минулого року відбулися вибори голови та депутатів громади. 14 сільських рад об'єдналися в одну Біловодську громаду з кількістю населення близько 23 тисяч людей. Об'єднання громади відбулося в звичних межах Біловодського району, тому обійшлося без якихось гучних конфліктів та протистоянь. Щоправда, зараз у нас одночасно існує РДА і райрада – з одного боку, та сільська рада зі своїми депутатами новоствореної громади – з іншого. Паралельно відбуваються сесії цих двох органів самоврядування. Юристи пояснюють таку дивну ситуацію правовою колізією, яка з часом має бути врегульована.

В нашій країні в межах 24 областей міститься 460 районів, в яких знаходиться близько 30 тисяч міст, селищ та сіл.

Враховуючи нашу "сумну" демографічну ситуацію, така кількість населених пунктів значно ускладнює державне управління. А ще призводить до абсурдних випадків, коли, наприклад, сільська школа має однакову кількість вчителів та учнів тощо.

З радянських часів Україна мала централізовану модель управління та планово-адміністративну економіку. Рішення приймалися в центрі, а вже потім «спускалися» на місця для виконання. Селяни традиційно звертали до голови зі своїми бідами, а той, так само традиційно, кляв Київ, який забирав всі гроші. Емоційно обговоривши ці актуальні проблеми, всі розходилися по хатах дивитись телевізор.

Змінити ситуацію і покликана реформа децентралізації. Зараз вже стало зрозумілим, що не може Київ вирішувати, чи потрібні ліхтарі на сільській вулиці в Данилівці або де саме обгороджувати кладовище в Бараниківці.

Передача повноважень та коштів на місця – це і є суть децентралізації. Згідно задуму ідеологів реформи, відтепер значна частина податків буде залишатися на місцях. Це дозволить населенню через громадські слухан-

ня та обраних ними депутатів більш ефективно розпоряджатися коштами, одночасно самостійно утримувати місцеві школи, садочки, лікарні, клуби і так далі.

На офіційному державному сайті «Децентралізація» /decentralization.gov.ua/ містяться основні тези та пояснення цієї реформи. Тут можна знайти відповіді на поширені питання та спростування негативних очікувань пересічних громадян.

Прокоментувати деякі питання децентралізації ми попросили Віталія Загайного – голову Центру Громадянських Ініціатив, експерта з питань самоврядування та самоорганізації.

- Недовіра

“ЦЕ ЧЕРГОВА ПСЕВДОРЕФОРМА, НІЧОГО НЕ ЗМІНИТЬСЯ”

Сайт «Децентралізація»:

Повністю змінюється схема фінансування територіальних громад. Значна частина зароблених коштів та податків залишається у громаді. Органи самоврядування отримують повноваження та необхідні фінанси від держави у вигляді субвенцій на визначені галузі: освіта, медицина, ремонт доріг та інше.

В.Загайний, експерт:

- Це є справжня реформа. Вона надає можливість людям на певному рівні самостійно впливати на своє життя.

- Відсторонення

“ЦЕ ВСЕ СПРАВИ ЧИНОВНИКІВ. МЕНЕ ЦЕ НЕ СТОСУЄТЬСЯ”

Сайт «Децентралізація»:

Реформа торкнеться кожної людини в Україні. Зміни відбудуться не лише в системі влади в країні, зміни будуть стосуватися всіх аспектів нашого повсякденного життя. Всілякі дозволи, реєстрації і посвідчення — все для ведення бізнесу, наприклад, можна буде отримувати на місцях. Вирішувати, чи ремонтувати школу, утеплювати дитячий садочок, де лагодити дорогу, чи треба купити на кілька сіл пожежну машину — громада зможе визначати самостійно.

В.Загайний, експерт:

- Ця реформа не для ледачих. Вона не для тих, хто думає, що вивчене в школі або університеті вистачить йому на все життя. Це не для тих, хто увівся на одну посаду і тепер увесь світ має обертатись навкруги них. Ця реформа для тих, хто вміє вчитися, дізнаватися нове та впроваджувати його в своє життя. Ця реформа для тих, хто готовий вставати і разом зі своїм сусідом вставати і щось робити, а не звинувачувати когось у всіх гріхах. Реформа призначена послаблювати роль чиновників та посилювати ступінь участі активних громадян.

- Сумніви

«В НАС ВЖЕ Є АДМІНІСТРАЦІЙ, РАЙРАДИ, СІЛЬРАДИ. ЯКА РІЗНИЦЯ ЯК НАЗИВАТИ УСТАНОВИ САМОВРЯДУВАННЯ?»

Сайт «Децентралізація»:

Так, місцева влада має всі названі установи. Але щоб зробити щось корисне в своєму населеному пункті місцевій владі треба мати на це кошти. А власних коштів у місцевих влад майже і не було. Ті податки, що сплачували підприємства і люди, які там працювали майже повністю забиралися в Київ — в держказну. А вже потім приймалося рішення скільки дати місцевій громаді грошей на її потреби.

В.Загайний, експерт:

- Реформа не є для того, щоб змінити назви установ самоврядування. Суть не в назвах. Змінилась сама структура. З часом, якнайпізніше до 2020 року, будуть ліквідовані районні державні адміністрації та районні ради. У вашому Біловодському районі залишиться лише один-єдиний орган влади об'єднаної громади – селищна рада. Ваш район відтепер – це територія громади. Те, що вирішувалося головою РДА, який призначений губернатором, тепер будуть вирішуватися головою та депутатами громади, яких було обрано на виборах.

Максим ДРУЗЮК,

учасник Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

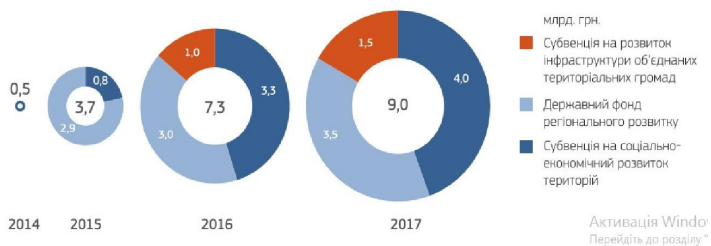
ЧОГО ЧЕКАТИ ВІД РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУ- ВАННЯ ТА ЯК ПРАЦЮЮТЬ РАЙОННІ ДЕПУТАТИ

З 2015 року в рамках реформи місцевого самоврядування в Україні триває процес добровільного об'єднання громад, який повинен завершитися до кінця 2020 року. Вже створено 665 ОТГ, 13 з яких у Харківській області. У Борівському районі цей процес іде досить мляво і думку «проти» від місцевих жителів можна почути значно частіше ніж «за».

Однією з головних причин такої позиції є страх сільських жителів залишитися без сільрад. Часто це сприймається як віддалення послуг від людей, втрата можливостей для розвитку і прямий шлях до занепаду. Не допомагають навіть перспективи державної підтримки, що надаються ОТГ у вигляді субвенцій на розвиток інфраструктури і соціально-економічний розвиток, а також через Державний фонд регіонального розвитку.

Розподіл фінансової підтримки ОМС

За перспективним планом формування спроможних територіальних громад на території Борівського району планується створення однієї ОТГ, яка об'єднає усі сільські ради і населені пункти навколо єдиного центру – селища Борова. Тож жителі сіл серйозно переймаються, чи не будуть усі кошти ОТГ йти на потреби центру, таким чином прирікаючи село на занепад і вимирання.

Спробуємо розібратися, чи так це насправді на прикладі окремих громад, що вже об'єдналися.

Старосалтівська об'єднана територіальна громада Харківської області

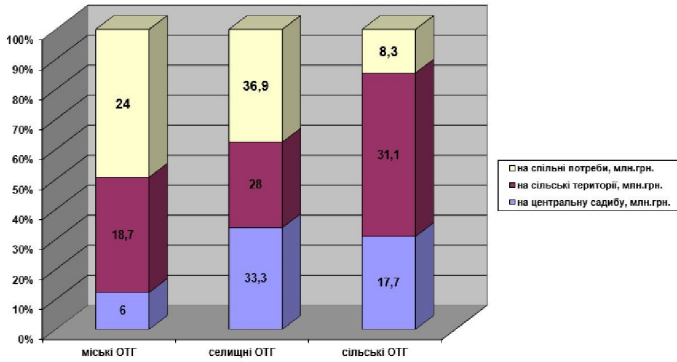
Старосалтівська ОТГ була створена у 2016 році. До її складу увійшли 5 сільських рад і одна селищна – це 20 населених пунктів і 8720 жителів на території площу 472 км кв.

Як зазначає голова Старосалтівської ОТГ Едуард Коновалов, ніхто з працівників сільських рад не втратив роботу після об'єднання. Усі сільські голови стали старостами. Бухгалтери виконують свою роботу в об'єднаній громаді, секретарі стали діловодами. По факту старостам залишили штат на місцях, але взяли його на баланс ОТГ.

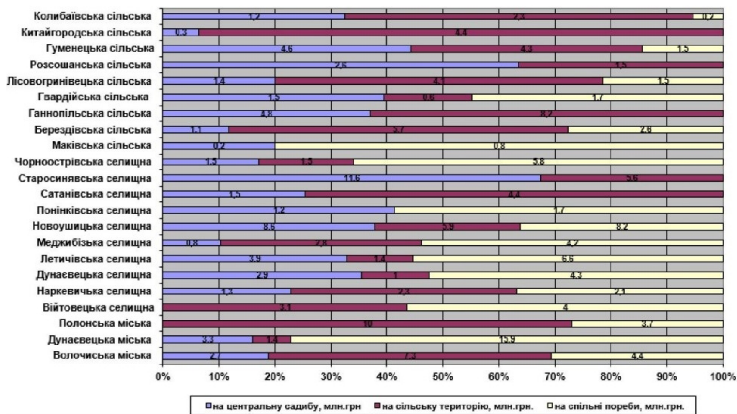
Від 20 населених пунктів у Старосалтівській ОТГ обрано 26 депутатів, 21 член виконкому, які разом зі старостами лобіюють інтереси своїх виборців. Таке представництво забезпечує рівномірний розподіл коштів по всій території громади.

Як розподіляються кошти в об'єднаних територіальних громадах, розглянемо на прикладі Хмельницької області, яка є лідером створення ОТГ в Україні.

Розподіл використання інфраструктурної субвенції ОТГ Хмельницької області у 2016 році

Напрями використання інфраструктурної субвенції ОТГ Хмельницької області у 2016 році

Як бачимо, розподіл ресурсів ОТГ на сільські території, на центральну садибу та на спільні потреби відбувається у кожній громаді по-різному. Іноді села отримують навіть більше за центр. Адже кожна громада, по суті, самостійно вирішує, куди направити свої кошти. Як показує практика вже існуючих ОТГ, об'єднання не означає, що сільські ради втратять свої ресурси, а кошти зосередяться в центрі громади.

Жителі сіл обирають своїх старост і депутатів, які й вирішують, куди направити гроші. Кожен депутат і староста зацікавлений у розвитку свого населеного пункту і відстоює інтереси своїх виборців. Саме це і є запорукою рівномірного розвитку усієї громади. Тож головне – обрати відповідальних представників.

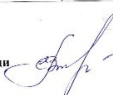
А щоб не помилитися, проаналізуйте діяльність наших районних

обранців. Дехто з них, обраних нами у 2015 році, примудрився пропустити більше половини пленарних засідань сесій районної ради.

ІНФОРМАЦІЯ
про участь депутатів районної ради VII скликання у роботі
сесій районної ради у період з 27.11.2015 року по 23.11.2017 року

Всього відбулося сесій – 28
Пленарних засідань - 35

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Присутні	відсутні	Секретар сесії
1.	Бойко Сергій Олександрович	14	21	-
2.	Бровко Тетяна Юріївна	33	2	5
3.	Васильєв Анатолій Іванович	35	0	2
4.	Вішніков Володимир Вікторович	22	13	-
5.	Гойда Олександр Миколайович	19	16	-
6.	Гомон Олександр Анатолійович	25	10	-
7.	Головченко Віра Семенівна	19	16	4
8.	Григун Ірина Анатоліївна	27	8	3
9.	Кириченко Сергій Олександрович	18	17	-
10.	Кіш Віталій Олександрович	33	2	-
11.	Клименко Олена Василівна	35	0	-
12.	Клименко Геннадій Вікторович	31	4	3
13.	Кравцов Микола Олександрович	15	20	-
14.	Крикуц Світлана Григорівна	9	26	-
15.	Кричевський Іван Іванович	31	4	4
16.	Майор Олександр Григорович	19	16	-
17.	Марченко Олександр Миколайович	21	14	-
18.	Мизюк Василь Анатолійович	35	0	4
19.	Нікітенко Олег Олександрович	32	3	3
20.	Рибалко Олександр Миколайович	33	2	3
21.	Саєнко Олег Станіславович	12	23	-
22.	Сухова Іван Іванович	9	26	-
23.	Устименко Володимир Васильович	25	10	-
24.	Федченко Сергій Володимирович	34	1	-
25.	Халімова Галина Іванівна	28	7	4
26.	Ходячий Василь Романович	27	8	-

Голова районної ради О. Климентко

Оксана ДУДНИК,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

ПІЩАНСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В СІЛЬСЬКІЙ ГЛИБИНЦІ

У рамках адміністративної реформи на Полтавщині вже створена 41 об'єднана територіальна громада (ОТГ). Один із найактивніших осередків децентралізації влади – Кременчуцький район. На його території діють п'ять об'єднаних громад. Одна з них – Піщанська.

Із чого все почалося

Піщанська об'єднана територіальна громада була створена однією з перших на теренах Полтавщини – у серпні 2015 року, тобто через півроку після прийняття Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Згуртуватися навколо Піщаного висловили ба-

жання шість невеликих сіл – Кривуші, Ковалівка, Гориславці, Миловидівка, Олефірівка й Коржівка.

– Поруч із нами – потужне промислове місто Кременчук. Там робочі місця, розвинена інфраструктура, але проблеми сільських територій йому не потрібні, тож ми б і далі залишалися зі своїми проблемами наодинці. Створення об'єднаної територіальної громади стало для нас шансом зберегти сільську територію й покращити добробут жителів за рахунок державної підтримки. І ми цим шансом скористалися, – розповів про передумови створення Піщанської ОТГ її голова Олександр Красницький.

Перетворення, яких зазнали села, що увійшли до об'єднаної громади, вражають! Так, у Кривушах, де не було вуличного освітлення, тепер уночі видно, як удень. Капітального ремонту дочекалися навчальні заклади та сільські амбулаторії.

За два роки існування Піщанської ОТГ на її території не закrywся жоден соціально значущий заклад. Загалом за цей період вдалося розробити і реалізувати більше 30 проектів із загальним кошторисом понад 10 мільйонів гривень. І кожен із них спрямований на покращення життя селян.

Сільська школа майбутнього

Піщанська ОТГ прийняла на баланс чотири освітніх заклади – гімназію в центральному селі, навчально-виховні комплекси в Гориславцях і Кривушах, дитячий садок у Піщаному.

Позитивні зміни від створення ОТГ мешканці Гориславців відчули одразу на прикладі місцевої школи. Навчально-виховний заклад, що розміщується в будівлі 1960 року, отримав нове життя, причому за гроші не батьків, а територіальної громади. В приміщенні повністю замінили покрівлю, відремонтували й осучаснили класні кімнати. Навчально-виховний комплекс у Кривушах з літа тішить око пластиковими енергозберігаючими вікнами, уроки фізкультури проходять у капітально відремонтованому спортивному залі.

У центральному селі знаходиться велика й простора гімназія, де вчать-ся близько 350 учнів. Замість старих вікон там тепер – сучасні склопакети, й це дає змогу суттєво економити на обігріві навчального закладу, капітально відремонтовані навчальні кабінети, облаштували зручні санвузли. Шкільний харчоблок після його оновлення наразі нагадує операційну. Загальна вартість проекту, що передбачає також зовнішнє утеплення стін і ремонт покрівлі приміщення гімназії, – близько 4 мільйонів гривень. Реалізація – за кошти з Державного фонду регіонального розвитку й громадівські.

У планах голови Піщанської ОТГ і очолюваної ним громади – створення в Піщаному опорної школи й розширення дитячого садочка. Той дошкільний заклад, що працює нині, усіх дітей не вміщає. Своєї черги чекають ще 120 малюків...

Фізкабінет, електрокардіограф, швидка медична допомога

Реформа медицини в Піщанській об'єднаній громаді стартувала задовго до її початку загалом по Україні. Завдяки акумуляції значних коштів

на місці за рахунок державної субвенції й власних надходжень вдалося придбати санітарний автомобіль, тож жителі навіть віддалених сіл тепер оперативно отримують якісну медичну допомогу.

Із січня 2017 року Піщанська амбулаторія, що обслуговує більше 6 тисяч селян, підпорядковується Пришибському центру первинної медико-санітарної допомоги.

– Раніше всі наші мешканці повинні були обслуговуватися у Кременчуцькому центрі первинної медико-санітарної допомоги. Коли була створена Піщанська об'єднана територіальна громада й ми отримали повноваження в сфері первинної медицини, то почали цікавитися, як освоюються кошти держсубвенції, що йдуть на Кременчуцький медичний центр. Схопилися за голову... Намагалися вести перемовини із районною радою, але зрештою вирішили, що доцільніше буде створити свій центр первинної медико-санітарної допомоги на базі Пришибської амбулаторії, щоб контролювати самостійно використання коштів і, найголовніше, якість медичних послуг, – зазначив Олександр Красницький.

Сказали – й зробили! Новостворений центр наразі працює для чотирьох із п'яти об'єднаних територіальних громад Кременчуцького району – Піщанської, Пришибської, Омельницької та Недогарківської – й обслуговує понад 17 тисяч пацієнтів різного віку. Амбулаторія в Піщаному – сучасний медичний заклад. Після ремонту замість обідраних коридорів – комфорт і затишок. Та не милуватися відремонтованими приміщеннями приходять хворі в медичний заклад, а за кваліфікованою допомогою. Вони й отримують її. Так, у Недогарківській і Максимівській амбулаторіях з'явилися сучасні електрокардіографи. Закупили холодильники для зберігання в них вакцин, поповнили запаси медичного інструментарію. Чи в багатьох сільських амбулаторіях працюють фізкабінети? А в Піщанській такий кабінет, обладнаний сучасною апаратурою, є!

Найнагальніша проблема медичної сфери життя Піщанської об'єднаної громади – нестача лікарів. На жаль, попри прекрасні умови праці й близькість до великого міста, не надто прагнуть спеціалісти їхати в село...

Європейський стандарт і сільський формат

Кожен, хто виїжджає з Кременчука у київському напрямку, обов'язково минає Піщане. Вулиці цього села приємно вражають своєю доглянутістю. Скрізь – квітники, нова бруківка, акуратні автобусні зупинки. Видно, що в селі дбають про благоустрій. І опікується цим новостворене комунальне підприємство «Комунсервіс».

За приміщенням сільської ради знаходиться старий сільський стадіон. Довгий час там був пустир. Тепер на прибраному й окультуреному (а вночі – й освітленому) майдані селяни відзначають дні села, інші свята. Погуляти й розважитися у Піщане приїзять навіть мешканці Кременчука.

В результаті об'єднання навколишніх сіл в єдину громаду спільний дохід зріс, за словами голови Піщанської ОТГ Олександра Красницького, у п'ять разів. З'явилися гроші на ремонт дитсадків і шкіл, для асфальтно-

го покриття в межах населених пунктів. Оновлені сільські амбулаторії й ФАП надають медичні послуги такої ж якості, що й міські медичні заклади. Школярі навчаються тепер у класах, устаткованих не обшарпаними паперовими географічними картами, а сучасними засобами, мають змогу відвідувати гуртки.

За словами міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Геннадія Зубка, результативність адміністративної реформи визначається не кількістю створених ОТГ, навіть не їх фінансовою спроможністю, а тим, наскільки змінюється якість життя мешканців кожної об'єднаної територіальної громади. І вона таки змінюється – поступово, із проблемами й часто – супротивом з боку районної влади, але – динаміка цих змін позитивна. І Піщанська ОТГ, що успішно діє в Кременчуцькому районі, – яскравий доказ того, що запущена в Україні децентралізація влади справді актуальна і справді реалізується за зразком розвинених європейських країн.

Юлія ДУМКА-КОНДРАТЬЄВА,

учасниця Медіашколи у Кропивницькому (11-13 квітня 2018 рік)

ПРОЕКТ «УГРИНІВСЬКА ОТГ»: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ГРОМАД ПОЗА ПЕРСПЕКТИВНИМ ПЛАНОМ

Свій намір створити ОТГ недавно задекларували приміські села Угринів та Клужів, які за перспективним планом мали б стати частиною Івано-Франківської ОТГ. Хто і що виграє чи програє від такого союзу?

Швидше об'єднуюсь – зможу більше пирога відкусити

Успіхи прикарпатських ОТГ надихають і заставляють по-доброму задумати голів сільрад, які не зважились стати піонерами реформи. А додатковий фінансовий ресурс, який надають громадам, що вирішили добровільно об'єднатись, приваблює ще більше, пишуть Версії.

Особливості формування бюджетів ОТГ

Визначено частиною четвертою статті 67 Кодексу.

Бюджети таких громад:

- ✓ матимуть такі ж повноваження, як міста обласного значення;
- ✓ прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом.

Доходи бюджетів ОТГ

Визначаються відповідно до статей 64 (загальний фонд), 69¹ (спеціальний фонд) та 71 (бюджет розвитку) Кодексу.

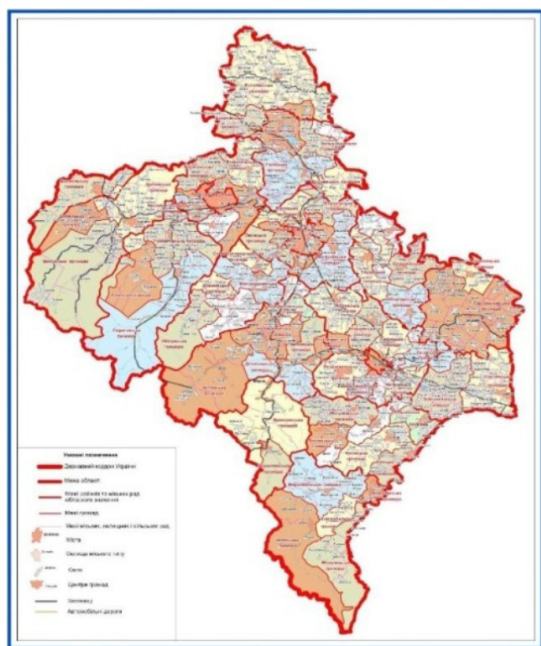
До таких бюджетів, крім доходів, що зараховуються до сільських, селищних, міських міст районного значення бюджетів, також зараховуватиметься **60% ПДФО** (раніше цей податок зараховувався до районного бюджету).

До бюджетів громад, що не об'єдналися, загальнодержавні податки (серед яких і ПДФО) не зараховуватимуться, оскільки Кодексом на них не покладено виконання повноважень, що визначаються функціями держави та делегуються на виконання місцевому самоврядуванню.

На Прикарпатті на початок 2018 року вже функціонують 23 ОТГ. Про своє бажання стати об'єднаними громадами почали заявляти і приміські села довкола Івано-Франківська, які не хочуть вливатися у міську громаду.

Можливість значно розширити свої повноваження та отримати додатковий ресурс для розвитку території стимулює приміські села не відкладати цю справу у довгий ящик. Вони хочуть спробувати пожити в нових фінансових умовах, поки такий шанс ще існує. Адже з іншого боку є ймовірність того, що на фініші реформи вони стануть частиною великої міської громади.

Перспективний план територій Івано-Франківської області

Поки “добровільно”, чому б не спробувати?

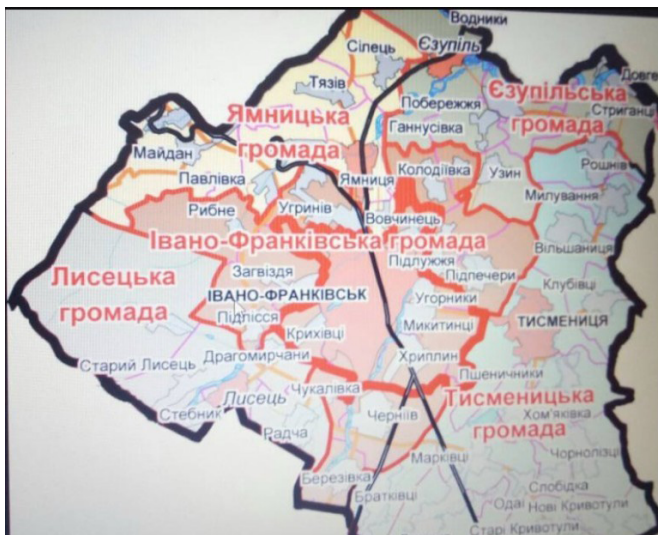
Принцип добровільності є наразі пріоритетом, але і він має свої часові обмеження.

“Продовження процесу добровільного об’єднання громад – серед пріоритетів. Принцип добровільності очевидно збережеться десь до весни 2020 року, бо вже восени місцеві вибори в Україні мають відбутися на новій територіальній основі”, – заявив на Форумі регіонального економічного розвитку в умовах децентралізації у Вінниці перший заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ В’ячеслав Негода.

В’ячеслав Негода, перший заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ

Наразі, намір добровільного об'єднання вкотре задекларували Угринів та Клузів – села, які межують з обласним центром і за перспективним планом мали б стати частиною Івано-Франківської ОТГ.

Радять експерти: ризики і перспективи

Пропозиції щодо внесення змін у перспективний план у частині створення Угринівської ОТГ кілька разів розглядалися на засіданнях Регіональної робочої групи з підготовки перспективного плану формування територій громад Івано-Франківської області, і були відхилені.

Тому експерти Івано-Франківського відділення Центру розвитку місцевого самоврядування припускають ймовірність того, що Кабмін, за яким таки останнє слово у визнанні громади фінансово спроможною, на-вряд чи надасть об'єднанню цих двох сільських рад статус ОТГ.

«Угринівська громада, яка йде на вибори 29 квітня, створена поза перспективним планом і без дотримання вимог Методики формування територій ОТГ, затвердженої Кабміном. Ми провели ряд інформаційних виїздів в обидві сільських ради. Роз'яснювали, що такий підхід може призвести до того, що на завершненні шляху об'єднання, обидва села не отримають всіх фінансових переваг ОТГ», – зазначив директор Івано-Франківського Центру розвитку місцевого самоврядування Руслан Панасюк.

Руслан Панасюк, директор Івано-Франківського Центру розвитку місцевого самоврядування

Очевидно, в результаті такого об'єднання буде просте «злиття» двох сільських рад в укрупнену сільську раду, а досвід спільного життя в одній сільській раді Угринів та Клузів вже мають. Хоча з іншого боку укрупнення сільрад і зменшення апарату посадовців в них можна теж вважати перемогою реформи децентралізації.

В Івано-Франківській ОДА також застерігають: якщо Кабмін не надасть Угринівській ОТГ статус «спроможної», то громада не отримає державної фінансової допомоги, не зможе перейти на прямі міжбюджетні відносини, а формуватиме свій бюджет, як і раніше, відповідно до статті 69 Бюджетного кодексу України.

Це ж підтвердив перший заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ В'ячеслав Негода у своєму листі до Івано-Франківської обласної ради вказавши, «територіальні громади, що вирішили об'єднатися без урахування розробленого відповідно до методики та затвердженого Кабінетом Міністрів України перспективного плану формування територій громад області, не передбачається надання статусу спроможних та отримання відповідних повноважень і прямих міжбюджетних відносин з державним бюджетом».

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(МІНРЕГІОН)**

вул. Велика Житомирська, 9, м. Київ, 01601;
приймальня: (044) 226-22-68; загальний відділ: (044) 278-82-90, 284-65-54; факс: 278-83-90
e-mail: minregion@minregion.gov.ua Сайт: СДРПГОУ 37471928

№ _____ на № _____ від _____

**Івано-Франківська обласна
державна адміністрація**

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України розглянуло лист Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 07.02.2018 № 147/02-18/01-034 щодо перспектив функціонування Угринівської та Загірцівської об'єднаних територіальних громад Тисменицького району в частині спроможності та фінансових переваг таких об'єднань та повідомляє:

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (далі - Закон) об'єднання територіальних громад визнається Кабінетом Міністрів України спроможним за умови її утворення в порядку, визначеному розділом II цього Закону, навколо населеного пункту, визначеного перспективним планом формування територій громад області як адміністративного центру об'єднаної територіальної громади, а також якщо кількість населення об'єднаної територіальної громади становить не менше половини кількості населення територіальних громад, які мали увійти до такої об'єднаної територіальної громади відповідно до перспективного плану формування територій громад області.

Згідно з Методикою формування спроможних територіальних громад, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214, спроможна територіальна громада - це територіальні громади сіл, селищ, міст, які в результаті добровільного об'єднання діють самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

З метою забезпечення спроможності об'єднаної територіальної громади доцільно здійснювати її об'єднання навколо потенційних адміністративних центрів: міста обласного значення та населеного пункту, що має статус районного центру, з урахуванням зон їх доступності; населеного пункту (село, селище, місто), яке

2

раніше мало статус районного центру та розташоване на відстані більш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям; населеного пункту (село, селище, місто), територія якого не охоплюється зонами доступності перерахованих вище адміністративних центрів.

Разом з тим, територіальні громади, що вирішили об'єднатися без урахування розробленого відповідно до Методики та затвердженого Кабінетом Міністрів України перспективного плану формування територій громад області, не передбачається надання статусу спроможних та отримання відповідних повноважень і прямих міжбюджетних відносин з державним бюджетом.

У зв'язку з цим, створення об'єднаних територіальних громад у області повинно відбуватися відповідно до перспективного плану формування територій громад, затвердженого розпорядженнями Кабінету Міністрів України та Методикою.

Враховуючи викладене, вважаємо за доцільне Івано-Франківській обласній державній адміністрації провести додаткову інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо усвідомленого, відповідального та економічно обгрунтованого прийняття рішення місцевими радами щодо формату майбутнього об'єднання з метою створення у Тисменицькому районі діючої спроможних територіальних громад.

Перший заступник Міністра

В.А. НЕГОДА

В той же час, специфіка українського законодавства в тому, що воно може трактуватися неоднозначно. Законом не заборонено створення ОТГ поза перспективним планом, адже інші принципи, в першу чергу, пріоритетний принцип добровільності, таки дотримані. Не може абсолютного все йти згідно плану з чітким дотриманням всіх методик – можливі і подібні прецеденти.

“Якщо вибори призначили, значить в Кабміні вже прорахували спроможність громади”, – впевнений експерт, виконавчий директор ГО ЦеГрІн Анатолій Шелаєв.

Анатолій Шелаєв, виконавчий директор ГО “Центр громадянських ініціатив”, експерт з питань самоврядування та самоорганізації

Хто не ризикує, той втрачає можливості

Проте навіть ці ризики та застереження громаду це не зупинили. В листопаді-грудні 2017 року Угринівська та Клузівська сільські ради прийняли рішення про об’єднання. Це була не перша спроба створення ОТГ, етапи дискусій залишились далеко позаду. Депутати Угринівської ради проголосували в унісон. В Клузівській сільській раді ідею приєднання до Угринева підтримали 10 з 12 депутатів.

“Ми проводили опитування, ходили по хатах, спілкувалися з людьми. Більшість таки хоче до Угринева. Ми хочемо самі газдувати, бо у нас достатньо проблем. І найперше – це дороги. Хочемо відремонтувати місцеві шляхи. Минулого року вже зробили 800 метрів вулиці Івасюка, залишилося ще 300, відремонтували 150 метрів вулиці Весняної, залишилось ще 500, і вулиці Галицької зробили 300 метрів, залишилось ще 400 метрів. А загалом в селі треба ремонтувати ще як мінімум 8-10 тисяч метрів доріг, – розповідає очільниця Клузівської сільської ради Марія Іваницька. – Приєднуватись до міста мешканці Клузева не хочуть категорично. Село хоче, щоб нас визнали ОТГ, а не укрупненою сільською радою. Тому сподіваємось, що нас таки визнають спроможною громадою. Зрештою, час покаже”.

Марія Іваницька, сільський голова с. Клузів

Зараз в громаді активно готуються до перших місцевих виборів, які, згідно розпорядження ЦВК, пройдуть 29 квітня 2018 року.

Які показники потрібно підтягнути, щоб отримати бажаний статус спроможності?

За урядовою методикою обидва села знаходяться у 25-кілометровій зоні досяжності від Івано-Франківська, який, в будь-якому разі, настане центром об'єднаної громади. Окрім того, таке об'єднання сіл не дотягує, як за кількістю населення, так і за площею. Адже спроможність кожної об'єднаної громади залежить від кількох ключових критеріїв – її чисельності, площі території, питомої ваги базової дотації у структурі доходів, капітальних видатків на 1-го мешканця (без субвенцій із держбюджету), та витрат на утримання управлінського апарату.

ПЕРЕДУМОВИ СПРОМОЖНОСТІ ОТГ

площа від 100 км.кв.

чисельність жителів ОТГ наближена до 10000 осіб

власні доходи на 1-го мешканця не менше 700 грн;

рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах)

питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах ОТГ (без трансфертів з державного бюджету)

витрати розвитку на 1-го мешканця (без субвенцій з державного бюджету)

Реальний стан в Угринівській ОТГ:

- Чисельність населення громади: 3444 мешканців (офіційно)
- Площа об'єднаної територіальної громади: 17.597 км²
- Близько 3000 гривень власних надходжень на одного мешканця.
- Витрати на управлінській апарат плануються в межах до 15% від власного ресурсу.

Не все так погано у нашому домі

В громаді переконані, що їхній фінансовий ресурс перебиває “недоліки”.

“В нас власні доходи на 2018 рік заплановані в межах 11 мільйонів гривень. Їх цілком вистачить для надання якісних послуг, – розповідає сільський голова Угринева Мирослав Вівчаренко. – У нас є дві заправки, на нашій території є найбільший автотринок в регіоні, і взагалі, у нас зареєстровано понад 300 підприємств. Ми підраховали, що лише ПДФО ми отримаємо 4,5 мільйони. І це за неповний рік”.

Мирослав Вівчаренко, сільський голова с. Угринів

Нагадаємо, згідно Методики “спроможні ОТГ – це територіальні громади сіл (селищ, міст), які в результаті добровільного об’єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров’я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці”.

Не все так печально і з показником чисельності населення.

“Всі ці розрахунки ґрунтуються на основі даних 2001 року, які не відповідають реальному стану речей, – переконує чинний сільський голова. – Якщо село десь далеко в глибинці, то ці дані можуть і не відрізнитись кардинально. Але Угринів – село приміське. На сьогоднішній день тут

проживає близько 15 тисяч жителів. Офіційно виборців є більше 4000. Є й багато таких, які фактично проживають, але прописані в інших місцях. Окрім того, в Угриневі у людей є більше тисячі державних актів права власності на земельні ділянки під будівництво, на яких будівництво ще не почалось. Наші угринівські майже всі вже побудувались, тому є ймовірність, що ці ділянки вони продаватимуть. Відтак у селі з'являтимуться нові жителі – і чисельність нашої громади буде тільки збільшуватись”.

Схожа ситуація і в Клузеві.

“За переписом 2001 року у нас населення 323 чоловік. Але реально в селі проживає близько 2000. На минулих виборах було зареєстровано 900 виборців, на цих – трохи більше 600. Наше село розвивається, чисельність населення росте”, – відмічає сільський голова Клузева Марія Іваницька.

Плани на майбутнє

Чинний очільник села Угринів, який водночас є одним з основних претендентів на посаду сільського голови ОТГ, розповідає, що курс на розвиток громади намічений вже давно і навіть частково реалізований.

“Жодна ОТГ не має стільки здобутків, скільки має Угринівська сільська рада. Ми працюємо на перспективу. За останні два роки ми збудували клуб та нове двоповерхове приміщення сільради, побудували два стадіони, сучасний майданчик для спортивних ігор. Вже пройшов експертизу проєкт на будівництво нового дитячого садочка. Замовлений проєкт і за рік-два ми отримаємо сучасний Центр сімейної медицини, де буде працювати досить багато профільних лікарів. У нас є три ФАПі: два – в Угриневі, один – в Клузеві. Зараз ми проводимо каналізацію, зробили вже біля 2-ох кілометрів. Паралельно робимо і новий водопровід на 6 кілометрів, щоб у місцях стику одразу їх з’єднати і не розривати потім відремонтовану дорогу. Вже готові проєкти на реконструкцію школи та НВК, плануємо розвивати позашкільну освіту”, – ділиться планами Мирослав Вівчаренко.

Загалом, планів багато. Наразі очікують, щоб уряд надав можливості для їх реалізації.

Чому приміські села не хочуть об'єднання є обласним центром?

Причин небажання ставати однією ОТГ з центром в Івано-Франківську є декілька:

- мінімальне представництво Угринева, а тим більше Клузева, у міській раді,
- ймовірність поширення багатоповерхової забудови на території Угринева та Клузева (така практика вже є),
- незначні фінансові впливання центру при великих фінансових потужностях Угринева,
- ймовірність розташування шкідливих виробництв на території сіл, які будуть околицею Івано-Франківської ОТГ.

“В Івано-Франківську працюють тільки від виборів до виборів, немає програми на перспективу. Можливо ми й колись увійдемо до Франківська, але це станеться тільки тоді, коли на наше село почнуть виділяти кошти, – відмічає сільський голова Угринева Мирослав Вівчаренко. – До слова, Франківськ навіть не звертався до нас з пропозицією про об'єднання. Причина в тому, що Угринів для Франківська нецікавий. Вільних земель у нас немає, ні в самих населених пунктах, ні за їх межами”.

Ложка дьогтю в бочці меду

Не все так райдужно виглядає з точки зору експертів: на руку Угринівській ОТГ може не зіграти саме сусідство з Івано-Франківськом.

“...Зараз активно йде процес затвердження перспективних планів. Таким чином, якщо перспективний план «затисне» міста обласного значення і навколо них будуть створені ОТГ, весь сенс розвитку міст і навколишніх територіальних громад пропаде. Тому що окремо місто і окремо громада не можуть розвиватися. Вони розвиватимуться тільки якщо це єдина велика територія. Наведу приклад, біля міста Івано-Франківська створилися дві ОТГ. І одна вулиця – це вулиця міста, а перейти на інший бік – це буде вулиця ОТГ. Це абсолютно негативні приклади, які не можна допускати”, – відмічає Іван Лукеря, експерт Реанімаційного пакету реформ.

Іван Лукеря, експерт Реанімаційного пакету реформ

Щодо закидів стосовно того, що з обласного центру не надходили запрошення та пропозиції щодо об'єднання, експерт відмічає, що рада, яка прилягає до міста, сама зможе ініціювати приєднання.

«Тобто не місто ініціює, а рада, яка прилягає до міста. Є міф, що громада, яка приєднується, не буде мати впливу. Але ж староста увійде у виконавчий комітет, а всі питання бюджету і землі проходять через виконавчий комітет. Є питання різних угод, які можуть укладатися між радою, яка приєднується, і містом», – пояснює Іван Лукеря.

Не поділяє думки, «що окремо місто і окремо громада не можуть розвиватися» голова ГО «Центр громадянських ініціатив», громадський діяч, експерт з питань самоорганізації та самоврядування Віталій Загайний. І як приклад приводить американські міста Окленд і Берклі, які також розділяє одна вулиця.

“Вважаю, що створення Угринівської ОТГ на межі Франківська має право на життя. Переважно сільські чи селищні громади, які вливаються у міста, втрачають свою самобутність та можливість представлення інтересів мешканців у великій міській громаді. Про розвиток міст – містам

необхідно думати про інтенсивний шлях розвитку замість екстенсивного”, – зауважує Віталій Загайний.

Віталій Загайний, голова ГО «Центр громадянських ініціатив», експерт з питань самоорганізації та самоврядування

В мерії Івано-Франківська пояснюють, що у них не було сприятливих законодавчих умов, щоб розпочинати процес об'єднання з навколишніми селами. І тільки після того, як 3 квітня парламент проголосував за законопроект № 6466 щодо добровільного приєднання територіальних громад до міст обласного значення без проведення виборів, у місті почалися

перші рухи у напрямку створення Івано-Франківської ОТГ.

12 квітня на засіданні виконавчого комітету підтримали проект рішення “Про внесення на розгляд сесії міської ради проекту рішення «Про затвердження Порядку проведення громадських обговорень з питань добровільного об'єднання територіальних громад». Сесія запланована на травень, якраз з 1 травня і вступає в дію новий закон. Тому в Івано-Франківську ніби й не зволікають з реалізацією реформи децентралізації.

Про внесення на розгляд сесії міської ради проекту рішення «Про затвердження Порядку проведення громадських обговорень з питань добровільного об'єднання територіальних громад»

Керуючись ст.52 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет міської ради

вирішив:

1. Внести на розгляд сесії міської ради проект рішення «Про затвердження Порядку проведення громадських обговорень з питань добровільного об'єднання територіальних громад» (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на керуючого справами виконавчого комітету міської ради І.Шевчука.

Міський голова

Руслан Марцінів

Є й інший аспект. Логічним завершенням реформи децентралізації має стати зменшення кількості територіальних громад та укрупнення районів. Якщо до початку реформи в Україні було близько 12 тисяч громад, і з них половина були дотаційними більш, ніж на 70%, то на фініші реформи має бути близько 1500 спроможних ОТГ.

Однак якщо практика утворення ОТГ поза перспективним планом пошириться (а Угринівська і Загвіздянська ОТГ, яка також іде на вибори 29 квітня, – це лише перші ластівки), то ці цифри втратять свою актуальність. І в результаті ми отримаємо значно більше громад, аніж передбачав Кабмін, коли затверджував перспективний план територій. Добре це чи погано – покаже тільки час.

В той же час, якщо вибори не гарантують створення повноцінної ОТГ з усіма її перевагами, і громади, утворені поза перспективним планом, є потенційно “неспроможними”, то в чому суть проведення позачергових перших місцевих виборів? Виникає логічний висновок – це даремне витрачання немалих коштів платників податків, які могли б бути спрямовані на нагальніші потреби. А їх в країні, в цілому, і на Прикарпатті, зокрема, вистачає.

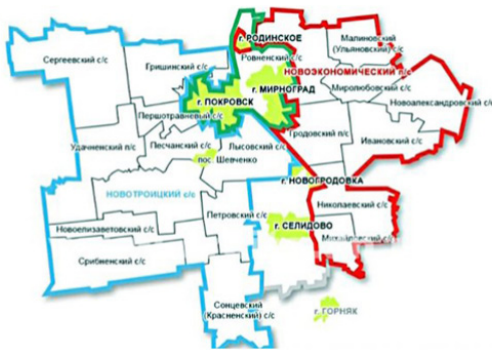
Існує ще один можливий сценарій розвитку подій. Статус спроможності – величина не стала. І навіть якщо цьогоріч Кабмін його не надав, а громада протягом року значно покращила свої показники і продемонструвала свою фактичну спроможність, то є ймовірність, що в уряді передумують, і наступного року цей статус присвоять. Або ж хоча б оцінять реальні перспективи громади. І на фініші реформи, ближче до виборів 2020 року, до цієї ОТГ можуть приєднати ще кілька сіл. І тоді “недоліки” будуть усунуті, а громада отримає такі бажані можливості, повноваження та ресурси.

Наразі питання про утворення ОТГ поза перспективним планом і можливий сценарій їх розвитку і функціонування залишаються відкритими. Як вони будуть вирішені, і чи долучиться до цього парламент, удосконаливши законодавство, – покаже час.

Тетяна ДЮГ,

учасниця Медіашколи в Івано-Франківську (16-18 квітня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ: ПОКРОВСКОЙ ГРОМАДЫ ПОКА НЕТ, НО ЕСТЬ ПЛАНЫ НА БУДУЩЕЕ

Год назад город вступил на путь объединения в территориальную громаду с селами района

Согласно перспективному плану Кабинета Министров ОТГ с центром в Покровске включает в себя восемь сельских и поселковых советов.

Однако мэр Покровска Руслан Требушкин вышел с предложением создать супер-громаду, которая в будущем объединит в себя два города областного подчинения, Покровск и Мирноград, а также весь Покровский район. Идея не получила развития, поскольку Мирноград отверг данное предложение, впрочем как и район.

Несколько месяцев Покровск вел переговоры с селами, большинство из которых дало свое согласие присоединиться к городской громаде.

«На сегодняшний день мы ждем повторное подтверждение от сельских советов, где сейчас проходят сессии, – сказал на годовом отчете перед громадой Руслан Валерьевич, – как только все села подтвердят предыдущие решения, мы подадим документы в облгосадминистрацию для проверки и принятия решения».

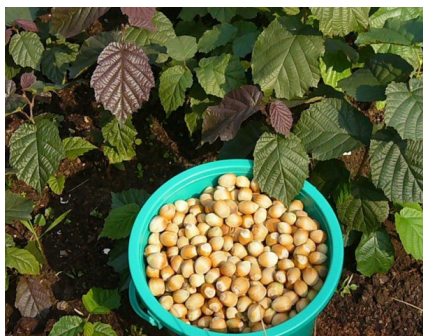
Руслан Требушкин не исключает также, что в новом году Верховная Рада Украины сможет принять ряд законопроектов, среди которых закон 6466, который позволит признать города областного подчинения центрами сельских громад и провести довыборы.

Несмотря на то, что процесс объединения еще не завершился, город ведет переговоры о сотрудничестве с фермерами Покровского района. «Сейчас местные фермеры продают свою продукцию просто так. А во всем цивилизованном мире ее перерабатывают и от этого имеют большую прибыль», – прокомментировал Руслан Валерьевич.

На встрече с избирателями мэр рассказал о том, как хозяйствуют сельские предприниматели. К примеру, фермер Родион Хирлюк имеет пять тысяч гектар малины и в сезон способен продавать одну тонну ягод в день. Можно наладить поставки в Великобританию, однако необходимо заморозить партию в двести тонн, а оборудование для заморозки и упаковки стоит пять миллионов гривен. Покровск согласен вступить в долю с фермером, при этом создаются сорок рабочих мест.

Это один из примеров сотрудничества города и села после объединения. Будущее предприятие может носить как частный, так и коммунальный характер. Уже сейчас в окрестностях Покровска завершается строительство элеватора, который через два-три года будет способен принять и переработать до шестидесяти тонн зерновых и подсолнечных культур.

Кроме того в планах у городских властей создать на территории поселка Шевченко, который входит в городской совет, кооператив. Членами кооператива станут местные жители. На приусадебных участках они хотят посадить те же ягоды или орешник, а средства возьмут, участвуя в конкурсе «Украинский Донецкий куркуль».

«Таким подходом и нужно развивать сельское хозяйство в будущей громаде», – подытожил мэр. Еще один вид прибыли это использование зарослей и старой древесины для твердотопливных котельных. «Вычищая посадки, мы создаем огромный ресурс, чтобы отапливать всю нашу городскую громаду», – сообщил Руслан Валерьевич.

Уже сегодня в городе работают пятнадцать твердотопливных котельных и, по словам мэра, половину отопительного сезона Покровск не будет платить ни копейки за отопление кроме зарплаты, обслуживания и ремонтов. Потому, что в течение года коммунальщики убирали заросли и вычищали стихийные свалки, а древесину используют в качестве топлива.

Мэр привел в пример опыт скандинавских стран, которые перерабатывают твердые бытовые отходы, а газ, образующийся при захоронении органики, используют для обогрева и освещения жилых домов.

«Сегодня нам об этом можно только мечтать, – сказал городского голова, – но это путь, на который надо стремиться. Под ногами лежит бесплатная трава, листва, то, на что никто и никогда не обращал внимание».

На сегодняшний день восемь населенных пунктов дали согласие присоединиться к Покровской ОТГ помимо перспективного плана. Это город Родинское, Гришинский, Сергеевский, Удачнянский, Песчанский, Лысовский, Срибненский сельские советы и поселок Шевченко.

Кроме того есть еще населенные пункты, которые входят в Покровскую ОТГ на основании перспективного плана Кабинета Министров Украины. Это Першотравневый, Новотроицкий, Петровский и Новоелизаветовский сельские советы.

Не дожидаясь объединения, на одной из сессий городского совета депутаты внесли изменения в Программу создания и развития Покровской

городской территориальной громады. Изменения регулируют механизм сотрудничества громад. Это позволит уже сейчас осуществлять совместные проекты с населенными пунктами района.

Олена ЄРМОЛЕНКО,

учасниця Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

В ДОБРУ ПУТЬ, ГЛИБОЧИЦЬКА ОТГ!

Децентралізація у Житомирській області сприяла появі ще однієї об'єднаної територіальної громади. Нею стала Глибочицька ОТГ, яка об'єднала десять населених пунктів Житомирського та Коростишівського районів. Цікаво, що це одна з небагатьох громад, яка своїм волевиявленням «зламала» межі районів! Звичайно, мешканцям, які обслуговуються в Коростишівських комунальних структурах буде нелегко, адже вони вже «чужаки». Проте на таку ситуацію люди дивляться з оптимізмом: «Пережили голод, переживемо й достаток», – жартує студентчанин-пенсіонер. До складу ОТГ увійшло три сільських ради – Глибочицька, Студеницька і Кмитівська, загальна площа території – 117 квадратних кілометри. Люди вирішили об'єднатись саме так всупереч плану, який затвердила облдержадміністрація. Вони вважають, що здатні самі вирішити, як краще і зручніше саме для них.

Нова громада за усіма показниками є спроможною, бо є достатня кількість населення – 6537 осіб, є економічний потенціал – на території громади зареєстровано 302 суб'єкти господарювання, промисловість представлена каменювиробництвом, виготовленням виробів з граніту, розпилювкою деревини, виробництвом меблів тощо. На території громади знаходиться один з найбільших в Україні базових лісорозсадників. За розрахунками економістів орієнтовний обсяг доходів територіальної громади у 2017 році становить 44,5 мільйонів гривень. У людей з'явилася надія, що нарешті вони зможуть вирішити свої нагальні проблеми, адже самі розставлятимуть пріоритети, а не чекатимуть, поки хтось про них подбає. А господарство велике: за рахунок бюджету громади утримуються 27 закладів, з них 5 шкіл різних ступенів, 5 дитячих садочків, 9 закладів культури, 4 ФАПів, 2 амбулаторії та інші.

29 жовтня 2017 року відбулися перші вибори в Глибочицькій ОТГ. За словами голови сільської виборчої комісії Ольги Шпаківської, на посаду голови ОТГ було зареєстровано 4 кандидати. На 26 місць у депутатському корпусі ради претендувало 104 кандидати, що свідчить про активне бажання брати участь у розбудові громади. У виборчих перегонах переміг Сергій Сокальський, за якого віддали свої голоси 92,3 % від загальної кількості тих, хто взяв участь у голосуванні. Він обирається уже не вперше, але нині відчуває особливу відповідальність, адже попереду великий масив першочергових справ. Необхідно створити стратегію розвитку. І ро-

боту уже розпочато. «В першу чергу, – говорить Сергій Сокальський, – треба запитати думку людей, як вони хочуть жити, куди рухатись, що можуть запропонувати, що підтримають, а що – ні». У жовтні проведено опитування, тепер після обрання депутатського корпусу розпочнеться робота над створенням стратегії.

Люди зробили свій вибір, бо хочуть жити краще, хочуть впливати на те, що відбувається, бути причетними до позитивних змін, хочуть творити своє життя.

Побажаємо удачі та попутного вітру Глибочицькій ОТГ!

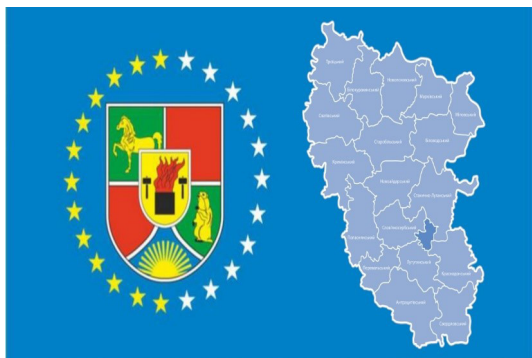
Олександр ЄВЧЕНКО,

учасник Медіашколи у Житомирі (15-17 листопада 2017 рік)

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ЛУГАНЩИНІ

Для початку трохи історії...

У 2014 році український уряд затвердив реформу децентралізації. Впровадження реформи децентралізації почалось на базі "Стратегії-2020" президента України, "Концепції реформи місцевого самоврядування" та законодавчого пакета, напрацьованого урядом та парламентом.

Головною подією децентралізації 2015 року стало ухвалення 5 лютого 2015 р. Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Ухвалення Закону дало початок дуже важливому процесу укрупнення базових територіально-адміністративних одиниць в Україні, яких до реформи було надзвичайно багато, але ефективність діяльності органів влади там була низька. Далі реформа передбачала фінансову автономію ОТГ. Так, у найвіддаленіших селах почали з'являтися дороги, нові дитячі садочки та якісні медичні послуги. Нова законодавча база значно посилила

мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем. Також вже виправдала себе нова модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів, які отримали певну автономію і незалежність від центрального бюджету.

“Україна тут починається...”

Першою в Україні на шлях децентралізації зважилася стати Новопокровська об'єднана територіальна громада. 2015 року в Луганській області об'єдналися 5 сіл та селище Новопсков, це понад 12 тисяч людей.

На цих територіях, як і на більшості в Україні, десятками років не бачили нормальних доріг, медицини, навіть вуличного освітлення. Люди зрозуміли: чекати «вказівок» згори і що хтось прийде і зробить все за них – безглуздо. А об'єднання в територіальну громаду дає надію і можливості.

Згідно даних рейтингу спроможності ОТГ, Новопокровська ОТГ посіла 36 місце серед 366 громад (і це кращий показник у порівнянні з Харківською областю, де Роганська ОТГ, перша серед інших харківських ОТГ, займає 43 місце). Головні індикатори якості і спроможності ОТГ, у тому числі згідно з цим рейтингом, це співвідношення власних доходів і державних дотацій, а також структура витрат (яка частка виділяється на витрати розвитку).

За два роки роботи Новопокровська об'єднана територіальна громада змогла зробити більше, ніж за всі попередні роки незалежності держави. Якщо до об'єднання селища сумарно мали в бюджетах лише 7 млн грн, то одразу після бюджет ОТГ зріс утричі, кажуть місцеві керівники. На початку 2017 року тут вже мали понад 56 млн грн, у тім числі майже 23 млн виділила держава як субвенцію на різні проекти. Торік у селі Осинове полагодили дороги на 1 млн грн, ще стільки ж виділили цьогоріч.

У тому ж 2015 році, була створена Білокуракинська громада, куди увійшли жителі

Нещеретівської, Олексіївської, Лизинської, Бунчуківської, Дем'янівської,

Курячівської, Олександропільської сільських і Білокуракинської селищної рад.

Цікаво, що бюджет Білокуракинської та Новопсковської територіальних громад після їх створення складає 60 млн грн, тоді як до процесу об'єднання – 9 млн грн. «Якщо бюджет у «додецентралізаційний» період складав 8,5 млн грн., то торік виріс до 75,7 млн. грн., — відзначає Сергій Сірик, голова Білокуракинської об'єднаної територіальної громади. – і якщо раніше дохід на одного жителя складав в середньому 600 гривень, то нині виріс до 2, 5 тисяч».

Сьогодні коштом бюджету білокуракинці придбали екскаватор, самоскид, автогрейдер, вакуумну машину для очищення вигрібних ям та транспортування відходів до місця утилізації. Створили комунальне підприємство і закупили для його потреб самоскид та автогідропідйомник.

Ложка дьогтю...

Наприкінці вересня 2016 список об'єднаних громад Луганщини поповнила ще одна – Чмирівська. Навколо найсильнішої об'єдналися жителі сіл Бутове та Вишневе.

«По-перше, у нас збільшився бюджет з колишніх 6,5 млн грн до 16, 5 млн грн. По-друге, за дохід ми закупимо будматеріали та доремонтуємо приміщення, де розмістимо сільраду, амбулаторію, пошту, банк, встановимо банкомат, тут же розмістимо центр з надання адмінпослуг та деякі інші об'єкти інфраструктури. Стару будівлю, де нині розміщена амбулаторія, відремонтуємо, переобладнаємо під квартири, які дамо молодим медикам, які прийдуть працювати в оновленій амбулаторії. Відремонтуємо школу в Вишневому, яка цього року відзначила 60-ти річний ювілей і жодного разу не ремонтувалась. Треба буде придбати шкільний автобус, який би підвозив дітей у цю школу з навколишніх сіл.» — обіцяв обраний на перших виборах головою Чмировської ОТГ, Сергій Войтенко.

Але вже у 2017 група жителів сіл Вишневе, Орехово і Новоомелькове, написали заяву про вихід з ОТГ. Мешканці вважають себе обділеними після об'єднання в Чмировську громаду.

Активісти рішуче налаштовані ініціювати вихід своїх сіл зі складу Чмировської громади, щоб надалі приєднатися до складу нової громади, яку планує створити Старобільська міська рада. Як буде далі подивимось, але ідея об'єднання громад набирає все більше прихильників....

Децентралізація крокує по Луганщині...

В 2017 на Луганщині, ще 8 громад виявили бажання об'єднатися.

У Троїцьку селищну громаду об'єдналися 12 сільських рад. У квітні 2017 там пройшли перші вибори. На цей рік заплановано провести капітальні ремонти на об'єктах водозабезпечення, сфери охорони здоров'я, освіти та забезпечити житлом медичних працівників.

До Біловодської ОТГ приєдналися 14 сільських рад. В Красноріченську селищну громаду об'єдналось 3 населених пункти (Красноріченська селищна рада, Бараниківська сільська рада та Новоолександрівська сільська рада). До Нижньодуванської селищної ради Сватовського району доєдналась Новочервоненська сільська рада з Троїцького району. Разом вони утворили Новодуванську ОТГ. До Привільської сільської ради доєдналась Вівчарівська сільська рада. У жовтні в цих громадах пройшли перші вибори.

А ось, ще в трьох громадах, які виявили бажання об'єднатись, вибори не пройшли: ЦВК вирішило, поки що не призначати вибори у Щастінській, Гірській та Новоайдарській ОТГ, в зв'язку з наближеністю цих громад до лінії фронту.

Зараз Луганщина займає 17 місце у всеукраїнському рейтингу формування ОТГ. І це враховуючи той факт, що частина області є окупованою та багато районів входить до зони АТО.

Що дає децентралізація

Головна мотивація громад до об'єднання — це вихід із під тиску районного керівництва. Окрім цього, ОТГ отримують додаткове фінансування та стають більш спроможними і незалежними від району. Дотепер уся гілка регіональної влади в Україні керована здебільшого, так би мовити, згори. Тобто більшість податків йдуть у державну скарбницю, а грошей на потреби міста чи села потрібно чекати з центру. Об'єднання – це насамперед укрупнення, тобто замість кількох рад і десятків чиновників громада утримує один, але ефективний орган. А також додаткові кошти на конкретні справи. При цьому кожне село, навіть найменше, обирає свого старосту, який представляє інтереси людей в громаді. Тож, що ремонтувати, будувати чи відновлювати люди вирішують насамперед самі. Кожен мешканець стає активним учасником життя громади.

По-друге, ОТГ надала фінансову самостійність. Якщо раніше коштів, приміром, на ремонт садочка потрібно було шукати в районній раді, а та в свою чергу просила їх в обласному бюджеті, їх доводилося чекати роками. Тепер громади зі своїми питаннями звертаються безпосередньо до державного бюджету. Тобто є проект і гроші виділяють на конкретні справи – інфраструктуру, медицину, освіту.

Впровадження реформи на Луганщині домагає багато міжнародних донорів.

Так в Луганській області, за підтримки ПРООН, планується створення сучасних багатофункціональних центрів безпеки громадян.

Допомагає втілювати децентралізацію на Луганщині, Програма з роз-

ширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою».

Нещодавно в Сєвєродонецьку був відкритий Центр розвитку місцевого самоврядування створений для зміцнення потенціалу українських державних і місцевих органів влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях у тісній співпраці з Мінрегіоном.

Довідкова інформація: Програма «U-LEAD з Європою» фінансується Європейським Союзом і його державами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією та надає підтримку українському уряду в здійсненні важливої реформи децентралізації в Україні. «U-LEAD з Європою» виконується в 2016-2020 роках Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH та Шведським агентством міжнародного розвитку та співробітництва (Sida) у партнерстві з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон). Більш детальну інформацію можна знайти на: www.u-lead.org.ua

Іван ЖЕВЕДЬ,

учасник Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

ЗАЧЕМ НАМ МОЛОДОСТЬ ДАНА?

В западной культуре сложилось устойчивое мнение, что «молодость дана для того, чтобы обеспечить безбедную старость». И наша молодежь, видя в какое финансовое бесправие попало старшее поколение нашей страны, задумывается о своем будущем, наиболее активная ее часть валит за кордон. По заверениям многих авторитетных экспертов, в Украине сейчас реально постоянно проживает не более 35 миллионов человек. Это серьёзный сигнал. Хотел написать «сигнал Правительству», а потом осёкся и подумал, скорее сигнал нам с вами, живущим в Украине здесь и сейчас, и связывающих свое будущее с этой Страной. Но что, что можно сделать, на

первый взгляд такой депрессивной стране, как Наша. Оказывается, много!

Тот скрип реформ, с который может заглушить всякое желание двигаться, всё-таки, дает свои результаты. Потому что, так скрипит «наша телега» на ухабистой дороге к экономической свободе, путь к которой открывает «Децентрализация государственного устройства Украины». Нужны серьезные «крючки», которые бы поощряли молодежь оставаться в родных пенатах, и не искать успех «на чужбине». Не даром в народе говорят, «где родился, там и пригодился». Поэтому, при реализации реформы децентрализации, молодежные проекты должны быть в центре внимания местной власти, нужно активнее коммуницировать с молодежью. Вы сейчас, наверное, предвосхищаете, что я буду говорить о бассейнах, качественном образовании или волшебной медицине? Нет, нет и нет. Я буду говорить об обеспеченной старости и экономической свободе, которые может предоставить такой инструмент, как «Децентрализация государственного устройства Украины».

Я раскрою механизм где на все это взять деньги, где та тумбочка, в которой эти деньги лежат.

Начну, как в учебнике по математике:

«Дано: Нововоронцовский район Херсонской области. Земли, находящиеся в общем пользовании у громады около 3000 Га. Налог на землю порядка 1100 гривень.»

И что с этим делать?

Думать.

А пока задам вопрос. «Если у вас есть в распоряжении актив, который может приносить выгоду? Вы будете его эксплуатировать «по полной»? Или, все-таки, разумно выжмете («разумно» – это ключевое слово) из него все.

Вы за первый или второй вариант?

Информация к размышлению. «По оценкам экспертов, херсонская земля может генерировать порядка 50 тысяч (?) долларов ВВП».

Пока вы пытаетесь связать (найти связь) «3000», «50000» и «1100», вернусь к «экономической свободе», «молодости», и «обеспеченной старости».

Какие ассоциации у всех вызывает слово «пенсия»? Это конец... Старость, болезни, бедность, грусть, серость и безысходность... А все потому, что о пенсии наш соотечественник в лучшем случае начинает задумываться только после 35 лет. На Западе – не только задумываются, но и начинают действовать в более молодом возрасте. Чем раньше начать, тем больше средств удастся отложить.

В Украине же ситуация усугубляется еще и тем, что пенсия нашим населением на протяжении последних 15-20 лет рассматривается не как вознаграждение за активную трудовую деятельность, а как государственное наказание тем, кто дожил до пенсионного возраста и при этом не обеспечил себя благодарными детьми или какими-либо еще финансовыми источниками.

Даже если всю свою трудовую жизнь вы исправно платили пенсионные взносы, в хороших размерах вы не можете претендовать на достойную пенсию.

Всё это происходит потому, что мы продолжаем жить в условиях государственной солидарной системы.

Встает вопрос, что может сделать обычный украинец в этой ситуации, чтобы не испытывать парализующего страха с приходом пенсии?

А значит, уже сейчас надо начинать заботиться о том, чтобы создать себе достойную пенсию и жить подобно западным пенсионерам - свободно, обеспеченно и легко. Давайте задумаемся: «А как это - свободно и легко?»

Это когда пенсии хватает на:

- любимые продукты, свежие овощи и фрукты круглый год;
- оплату квартиры «и это не последние деньги»;
- на здоровый образ жизни, а не лекарства. - на помощь и поддержку близким - на отдых и хобби.

Возникает закономерный вопрос: а как достичь этого?

Каждый может позаботиться о себе самостоятельно, не ожидая «чуда» со стороны. В этом случае, он может принять участие в пенсионной программе и создать личный пенсионный план.

Но я не об этом. Я о возможности для громады создавать безусловный базовый доход в рамках предоставленной ей экономической свободы. «Википедия» дает определение «Безусловному базовому доходу, как социальной концепции, предполагающей регулярную выплату определённой суммы денег каждому члену определённого сообщества со стороны государства или другого института (читай ОТГ). Выплаты производятся всем членам сообщества, вне зависимости от уровня дохода и без необходимости выполнения работы».

И теперь, вернемся к нашей математической задаче. Зададимся вопросом: «Каким максимальным финансовым ресурсом располагает Нововоронцовская громада в наличии у нее 3000 Га? Легко подсчитать $(3000(\text{Га}) \cdot 50\,000(\$) = 150 \text{ миллионов долларов США})$. Это означает, что громада, которая меньше Херсона, областного центра, в сто раз может иметь финансовый ресурс, который в два раза превышает бюджет Херсона.

А теперь будем делать допущения. Если громада будет оставлять себе (т.е. для каждого отдельного члена этой громады: от младенца до долгожителя, от безработного до миллионера) всего десятину (10%) от генерируемой суммы, то в год на каждого члена этой ОТГ может приходиться порядка 150 тысяч гривен безусловного базового дохода, которым любой член громады, может пользоваться на свое усмотрение. Если эти суммы каждый год класть в украинский банк на депозит под 15% годовых, то через 15 лет эта сумма может превратиться в 100 000 гривен ЕЖЕМЕСЧНЫХ ВЫПЛАТ.

А можно и не класть.

Это, конечно, меньше зарплаты члена Конституционного Суда. Но какой молодой человек из села на краю мира, захочет переселиться в столицу, если у него такие финансовые перспективы.

Юрій ЖИТНЯК,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

СИСТЕМНА РОБОТА ЗАБЕЗПЕЧУЄ РЕЗУЛЬТАТ

Досить зацікавлено зустріли учасники тренінгу «Медіашкола децентралізації для українських регіональних журналістів», що проходив у Полтаві, голову Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади Полтавської області Івана Лещенка. По-перше, Іван Васильович сам по собі особистість цікава: багато років працював у виконавчих органах влади, очолював Великобагачанську райдержадміністрацію, а на момент створення ОТГ був безробітним. По-друге, Білоцерківська ОТГ — одна з перших зі 159 громад в Україні. Іван Лещенко вільно спілкувався з журналістами, охоче розповідав про становлення своєї ОТГ, про проблеми, які довелося долати на цьому шляху, відповідав на запитання. Отже, йому слово...

Страхи виявилися марними

— Білоцерківку визнали центральною садибою 4 сільські ради, які нині обслуговують 18 населених пунктів, де мешкають понад 4 тисячі людей, — розповів Іван Васильович. — На території громади функціонує 2 ЗОШ, 3 школи I—II ступенів, 2 НВК, 3 дитячих садки.

— З чого починалася робота ОТГ?

— Перші дні видалися дуже складними. Інфраструктура сільрад була вщент зруйнована, затримки з виплатою зарплати, кошти на ремонт доріг направлялися лише вряди-годи... До того ж, у законодавстві були прогалини. Втім, вони й зараз є, але вже далеко не такі.

З чого починалася робота? Якраз з вирішення проблем. А їх виявилось дуже багато, починаючи від якогось проіржавілого краника, протікання покрівлі, вибитої шибки, ремонту дороги чи пошуку палива для обігріву...

— Чи були в людей побоювання, що без сільради зникне село, що ніде буде взяти довідки тощо?

— Цього мешканці сіл, що об'єднувалися навколо Білоцерківки, боялися найбільше. Проте час довів, що всі страхи були даремними. У селах, що увійшли до складу нашої ОТГ, відбулися суттєві зміни, почали вирішувати ті проблеми, на які роками не вистачало грошей. Наш девіз: працювати не заради центральної садиби, а заради якісних змін у всій громаді.

Покажу це на конкретному прикладі. І до об'єднання у Балаклійській сільській раді намагалися щось робити, але катастрофічно бракувало коштів, 87% бюджету йшло на заробітну плату, багато грошей витрачалося на електроенергію, продукти харчування. На розвиток не вистачало. Найбільший бюджет був всього 430 тис. грн. А за рік життя в об'єднаній громаді в наші села вклали понад 2 млн. грн.: замінили вікна в школі і спортзалі, відновили роботу дитячого садка, перекрили дах котельні школи, відремонтували поріг сільського будинку культури. За тісної співпраці з підприємствами ОТГ зросли витрати цих господарств на соціальний розвиток громади, зокрема, полагодили два мости через річки Псел та Псільчак тощо. Сьогодні ми маємо стратегічний план розвитку. Сподіваємося, що в Балаклії будуть нові робочі місця, адже підприємці передбачають розширення молочно-товарної ферми до 20 тис. голів корів

та створення переробного підприємства. Тому є надії, що реконструюють гуртожиток для працівників.

— Яким же був бюджет ОТГ на старті створення, і яким він є нині?

— На момент створення наш бюджет налічував 5,4 млн. грн. У 2016 році він зріс до 22,5 млн. грн., а в 2017-му бюджет збільшився у порівнянні з сукупним бюджетом всіх сільських рад до об'єднання у 6 разів. Цього року ми планували його в розмірі 35 млн. грн. З них власні надходження — понад 20 млн. грн. Крім того, ми маємо один з найвищих показників доходу на одного жителя в Україні: у 2016-му — 5400 грн., а за перше півріччя 2017-го — 3800 грн.

Варто зазначити, що цього року Білоцерківська ОТГ отримала 3 млн. грн. державної субвенції на розвиток інфраструктури. Крім того, багато власних коштів вкладаємо у капітальні видатки, бо розуміємо, що без будівництва немає майбутнього.

Інвестиції в майбутнє

— Білоцерківська ОТГ за комплексним показником розвитку посіла 17-е місце серед 366 ОТГ, утворених в Україні до середини 2017 року, а за деякими іншими пунктами увійшла в першу десятку і навіть п'ятірку лідерів. Разючі зміни за два роки існування об'єднаної громади відбулися в багатьох сферах, але чи не найвідчутніші вони в освітній...

— Це справді так. Освітня галузь для нас є визначальною. Тільки в 2017 році ми вклали в неї понад 8 млн. грн. Бо вважаємо ці вкладення інвестицією в майбутнє. Що ж змінилося у сільських школах? Насамперед я не сприймаю поняття «опорна школа». Ми зберегли всі свої школи. Маємо три шкільних автобуси. Один — результат «розлучення», 2 придбали. У Красногорівській ЗОШ І—ІІІ ступенів навчаються 150 учнів, працюють близько 10 гуртків фізвиховання та художньої самодіяльності. Тут по-ліпшилася матеріально-технічна база. На ремонт школи батьківську фінансову допомогу вже фактично не залучаємо. Хоча до підсобних робіт батьків іноді запрошуємо.

У липні 2017 року повністю замінено систему опалення, оновлено спортзал, замінено й обладнання їдальні. У класах — інтерактивні дошки, новенькі парти-столики й стільці.

У Балаклійському НВК навчаються 48 школярів і 11 дітей дошкільної групи. Тут також працюють гуртки вокальний і театральний та секція з волейболу. Як і в Бірківському НВК, тут виконано ремонт класів, встановлена мультимедійна дошка й новенькі парти-столики для молодших учнів. У Бірківському НВК ще проведено реконструкцію даху, встановлено бойлер і морозильну камеру, в їдальні змонтовано сучасне обладнання з неіржавіючої сталі.

Усі необхідні роботи виконано в усіх школах. Розуміємо, що коштів ніколи не вистачатиме, скільки б їх не було. Саме від їх наявності й вибудовуємо план розвитку. Але я можу впевнено сказати, що ми — фінансово спроможна громада. Єдине, чого в нас забагато, — це таких об'єктів інфраструктури, які потребують капітального ремонту або

реконструкції. Їх хотілося б зберегти, бо в майбутньому вони будуть необхідні для нашої роботи.

Окремо зупинюся на харчуванні в школах. Молоко беремо тільки охолоджене у місцевих великих господарствах. Забезпечуємо дітей лише якісним м'ясом. Усілякі сосиски і ковбаси у нас заборонені. Про оплату: початкова школа харчується безкоштовно, у дитсадку і старшій школі — 30% від вартості.

З чого формується бюджет?

— Основна стаття доходів — 60% ПДФО. Значну фінансову підтримку маємо від держави, плюс всі ті відрахування, які передбачені законодавством. У 2016-му наша ОТГ мала близько 20 млн. грн. власних надходжень.

— Іване Васильовичу, а чи не плануєте ви розширюватися?

— Чому ж ні? Ми готові прийняти сільські ради, які бажать до нас приєднатися. Тим паче, що законодавство нині це дозволяє. Для того, щоб ми мали кращі можливості для розвитку, збільшення території просто необхідне. Та навіть якщо до нас ще приєднуються інші населені пункти, все одно ми залишатимемося громадою з реверсною дотацією (50%. — Прим. авт.), бо маємо більше тисячі робочих місць. Ми проводили певну роботу в селі Остап'є, яке входить до складу нашого району, аби приєднати його. Але у жителів цього села є бажання об'єднатися з Решетилівським районом. Я думаю, що це помилка, але таке їхнє бачення.

— Як вирішуєте питання підбору кадрів?

— Я розумію, що зі спеціалістами необхідно працювати. Але... з багатьма з колишніх сілрад ми розійшлися. До речі, не поспішаємо й заповнити вакантні посади. Так, в апараті 50 посад, але працюють сьогодні лише 24 спеціалісти. Навіщо займати робочі місця, які просто будуть «просиджуватися». Тому спеціалістів возимо з Полтави: о 7.30 забираємо автобусом, а після роботи відвозимо. Сьогодні це для нас найбільш прийнятний варіант.

— Іване Васильовичу, Білоцерківська ОТГ однією з перших в Україні приєдналася до Європейської угоди мерів. Що це означає для неї?

— Справді, 15 листопада 2017 року наша громада приєдналася до ініціативи Євросоюзу з підтримки енергоефективності муніципалітетів, більше відомої під назвою «Угода мерів». Ініціатива ця започаткована Євросоюзом для тих, хто має чіткий курс на розвиток «зеленої» економіки, на зменшення викидів CO₂ та широке впровадження енергоефективних проєктів та заходів. Вона відкриває шлях до широкого кола європейських програм та ініціатив, а також на отримання реальної підтримки міжнародною спільнотою ресурсозберігаючих технологій.

Зараз громада з експертами працює над інвентаризацією базового рівня викидів CO₂ на своїй території. Наступний крок — розробка та представлення плану дій Сталого енергетичного і кліматичного розвитку Білоцерківської громади (SECAP). Це дорожня карта, яка допоможе громаді крок за кроком енергоефективно модернізувати муніципальний житловий та транспортний сектори; залучити інвестиції на професійні

програми та проекти з ефективного управління енергією, водопостачання та водовідведення, муніципального освітлення та очищення території від стихійних звалищ і сміття.

Анатолій ЖУПИНА,

учасник Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

«Я НЕ ВИІДУ З УКРАЇНИ, БО МЕНІ ПОДОБАЄТЬСЯ ТУТ»

Так казав 32-літній поліціант Мирослав, який оформляв пізно ввечері заяву про крадіжку.

Гаманець поцупили у мене, журналіста, в Одесі, де відбувався черговий освітній семінар на тему децентралізації. В кінці нашої розмови молодий поліцейський розрахувався з таксистом, щоб я зміг доїхати до готелю.

-І відколи поліція оплачує проїзд своїх заявників? – спантеличено пробурмотів водій.

А справді, відколи? Напевно, в кожного настає момент істини, і людина не тільки готова робити щось корисне і добре для себе, своєї сім'ї, громади, але починає конкретно робити потрібні речі. Без констатації усіх труднощів, з якими стикається сьогодні будь-який житель нашої громади, всі розуміють без дискусій, що далі так жити неможливо, а чекати до допомоги нізвідки. Від 2004 року народ змушував не раз владу змінювати власну політику (революції, майдани, сміттєві баки) з метою поліпшити якість життя. Десять років потрібно було для того, щоб влада зрозуміла, що «низи уже не хочуть жити, а влада не може керувати по-старому». Приклад сусідніх країн Європи каталізував (пришвидшив) процес. Суспільна воля – владу віддати людям – у 2014 році ПОЧАЛА РЕАЛІЗОВУВАТИСЯ В ЖИТТЯ. В Україні прийнято стартове законодавство про децентралізацію, розпочався процес передачі влади на місця. Чи справді краще стане жити від чергових реформ?

НЕ стане, якщо кожен з нас не зрозуміє, що потрібно змінитися самому, аби змінювати порядок у державі. Слід діяти, як молодий поліціант на початку розповіді: чесно, неочікувано і корисно для всіх.

Що таке децентралізація, і навіщо вона комусь потрібна?

Найбільше впливає на все, що відбувається в державі, той, хто має найбільшу владу. Влада може концентруватися в центрі або бути відданою на місця.

Ілюстрація першого випадку – СРСР. Попри декларативне «Вся влада – радам», реальним місцем, де щоденно вирішувалося, як житиме гігантська країна, була Москва. Практика планів, коли колгосп отримує «згори» цифри хлібозаготівель, – особливість роботи такої системи.

У другому випадку більшість рішень, які стосуються життя тієї чи іншої громади, приймається на місцевому рівні.

На загал, що демократичнішою є держава, то більше реальної влади

мають місцеві органи. І навпаки, що менше свобод у державі, то меншого впливу вона готова позбутися. Для такої держави самоврядні громади – джерело небезпеки.

Перехід від вертикальної владної системи до держави із сильними місцевими громадами і є децентралізацією. Вона змінює не тільки юридичні формальності, а і внутрішню сутність держави. Це перехід до більшої свободи, але й більшої відповідальності.

Трохи офіційніше, децентралізація – процес передачі повноважень від держави органам місцевого самоврядування, а також збільшення їхньої фінансової спроможності для здійснення цього самоврядування.

Чекайте, а як було без децентралізації?

Простіше. Не було стільки осередків прийняття рішень. Попри декларативне гарантування прав місцевого самоврядування, ми фактично мали глибоко централізовану державу.

Мало що можна зробити, скажімо, у селі, якщо майже не маєш коштів, а ті, що є, розподілені тими, хто у цьому селі ніколи не був і навряд чи завітає, адже бюджет у централізованій державі «спускають» згори.

То вона вже почалася?

Так, навесні 2014 року. Імпульс децентралізації дала Революція Гідності, після якої в Україні почався поступовий процес реформування, що зачепив різні сфери життя.

Ще на початку квітня 2014 року Кабмін ухвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. У цій концепції викладено етапи майбутньої децентралізаційної реформи. Ми потроху ідемо за визначеним сценарієм, однак дещо гальмуємо. Скажімо, уряд визначив, що на першому – підготовчому – етапі реформи (він мав завершитися ще у 2014 році) має відбутися створення законодавчої бази, необхідної для того, аби органи місцевого самоврядування запрацювали по-новому. Другий етап реформи мав би відбутися протягом 2015-2017 років та ознаменуватися реальною передачею влади з центру.

Життя внесло свої корективи: досі не завершено навіть створення законодавчої бази: Верховна Рада ніяк не може проголосувати за необхідні рішення. Серед них – дилема про те, що робити з великими містами, мають вони об'єднуватися чи ні, як забезпечити їм право на самоврядування, а також питання про остаточне внесення змін до Конституції, вирішення якого гальмується через різне ставлення до цих змін у різних парламентських фракціях.

Попри затягування законодавчого процесу, другий етап реформи все ж почався. Однак у той час, коли десь органи місцевого самоврядування поступово перебирають повноваження, в інших місцях мешканці нічого й чути не чули про децентралізацію, не планують долучатися до реформи. Частина змін можна провести у межах вже прийнятих законів, частину – ні. Наприкінці 2016 року урядовий онлайн-ресурс з питань децентралізації підготував перелік невідкладних законопроектів. Верховна Рада мала їх розглянути упродовж 2017 року, однак ці законопроекти не прийняті досі.

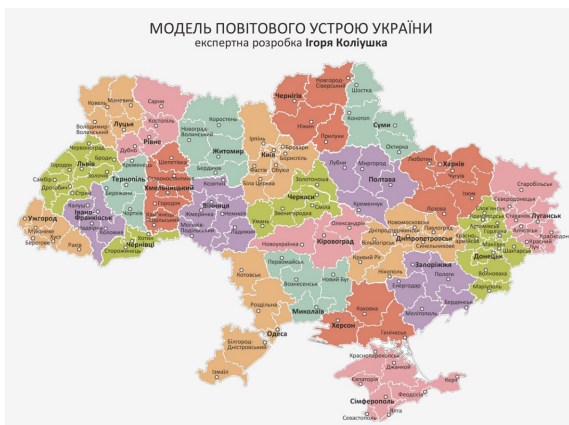
Отже, сформуються громади. А що має статися далі?

Має завершитися процес формування ОТГ (щоправда, коли це має відбутися, невідомо). Коли кожен населений пункт самостійно, або скооперувавшись з іншим/іншими, сформує спроможну громаду, ці ОТГ мають бути об'єднані у так звані повіти (хоча остаточної назви поки що немає, а необхідні закони ще не прийняті).

Потенційні повіти – аналогія сьогоденішніх районів, але зі значно меншими повноваженнями. У повітових містах знаходитимуться лікарні для надання кваліфікованої вторинної медичної допомоги. До того ж, у повітах працюватимуть державні урядники, які слідкуватимуть за законністю рішень громад, на рівні області це робитимуть префекти.

Щоправда, коли це відбудеться, ще невідомо. Так само поки не ясно, що буде з великим містами.

Зараз уже є варіанти розподілу областей на ОТГ та розробок повітової карти України. Одна із всеукраїнських повітових карт – розробка Ігоря Коліушка, голови Центру політико-правових реформ, де замість майже п'яти сотень районів передбачено 129 повітів. Тобто, зрештою все може виглядати приблизно так:

Які повноваження на місцях залишить собі держава після закінчення цього перехідного періоду?

У перспективі після закінчення процесу децентралізації, тобто після остаточної передачі влади сформованим ОТГ, держава залишить собі переважно контролюючі та наглядові функції. Пильнуватиме за тим, аби на місцях не чинили незаконних дій, забезпечуватиме правопорядок. На обласному рівні скасують посади голів обласних державних адміністрацій, які мали значний вплив на життя області. Замість них з'явиться наглядач-префект.

Щоправда, поки що об'єднання у спроможні ОТГ є добровільним і має йти «знизу», тому в більшості сіл не поспішають зі змінами.

Чого доброго чекати від децентралізації звичайному українцеві?

Передача влади на місця дозволить об'єднанням активних громадян

повністю контролювати життя у своєму населеному пункті: самостійно планувати витрати, розробляти стратегію розвитку громади.

Додатковою перевагою є оптимізація надання послуг, зокрема освітніх, медичних, адміністративних: розумний підхід до реформування сільських шкіл має підвищити якість освіти; скорочення тієї кількості медичних працівників, у якій немає потреби, дозволить використати кошти на щось доцільніше; для отримання великої кількості довідок не треба буде їхати у район.

Та найголовніше: ця реформа може стати реальним кроком до відродження українського села, адже у селах з'являться кошти на власний розвиток, українці вчитимуться ефективно їх витрачати. Крім того, у громадян з'явиться бажання долучатися до діяльності місцевих органів влади, бо люди відчуватимуть, що мають реальний вплив на власне життя.

А в чому мінуси децентралізації?

Люди почнуть розуміти, що вони заробляють гроші, які йдуть на утримання, умовно, сусіднього села (якщо це село з вами в одній громаді), та можуть бути не задоволені цим. Раніше було простіше: всі гроші йшли в абстрактний держбюджет і витрачалися на абстрактних людей.

Оскільки децентралізація передбачає більш ефективне планування і розподіл фінансових ресурсів, постає питання про скорочення кількості шкіл. Сьогодні є сільські школи, де в класі навчається один учень, а частини класів просто немає. Тим часом хтось платить зарплати вчителям, утримує з податків комунальний заклад тощо. Попри логічність скорочення шкіл, дехто може виявитися незадоволеним такими процесами.

Фахівець із децентралізації Оксана Дашаківська розповідає, що в Україні є сільські школи, де бюджет на одного учня складає 30 тисяч гривень на рік, при тому, що такий самий показник для міста – всього 4 тисячі. На думку експерта, держава мала давно закрити такі школи, але це дуже непопулярне рішення, тому на нього ніхто не йшов. Тепер же має спрацювати прагматизм. Серед м'яких шляхів вирішення проблеми – перетворення сільської 11- чи 9-річної школи на початкову школу для покращення якості освіти. Таким чином молодші діти ходитимуть у початкову школу у своєму селі, а старші їздитимуть до сусіднього села.

Або інший приклад. Скажімо, після децентралізації громада зрозуміє, що у неї на одного хворого – чотири санітарки, яким платять зарплату. Ці працівниці відчують негативний вплив реформи. Водночас є шанс, що навіть важкі рішення не будуть такими болючими, якщо прийматимуться самими громадами, а не спускатимуться згори.

У чому ризики децентралізації?

Одна із загроз – у тому, що місцева влада не впорається з тими повноваженнями, які отримає. Так якщо на місцях чинитиметься щось незаконне, можуть втрутитися правоохоронці, але якщо просто нічого не відбуватиметься для покращення ситуації і розвитку громади, не буде органів, які могли б на це вплинути.

Крім того, в Україні велика кількість малих сіл, які не просто не прибуткові, а знаходяться на межі вимирання. За статистикою, тільки у

кількох областях України є позитивний приріст населення, а через таку демографічну ситуацію найбільше страждають саме невеликі села. Згідно з інформацією управління із зв'язків з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування апарату Верховної Ради України, від 1991 року більш як 500 українських сіл буквально зникли з карти: частина з них була приєднана до інших сіл або міст, у більшості ж просто не залишилося жодного мешканця.

Станом на сьогодні тисячі сіл знаходяться на межі зникнення. В них переважно живуть пенсіонери і, у кращому випадку, працює магазин. Якщо таких сіл по сусідству декілька, вони не зможуть об'єднатися у самостійну територіальну громаду, бо будуть неспроможні забезпечити навіть свої найперші потреби. Єдиний вихід – приєднуватися до тих сіл чи містечок, де є якась промисловість чи бізнес. Щоправда, немає гарантії, що про такі села не забудуть у нових громадах і на них виділятимуться кошти.

Ще одна загроза – у можливості феодалізації. До процесу створення ОТГ можуть долучитися олігархи та агрохолдинги, які захочуть мати кишенькові громади і всі пов'язані з цим переваги. Цьому можуть завадити активні громадяни, які нарешті отримають можливість впливати на те, що відбувається навколо них.

Що я можу зробити, щоб допомогти децентралізації?

Щонайменше – дізнатися на сайтах обласних адміністрацій або на сайті decentralization.gov.ua, які особливості та проблеми має децентралізація у вашій області.

Далі: перевірити, чи вже прийняте рішення про об'єднання по вашій громаді. Якщо ні, ви можете ініціювати громадські слухання і сприяти цьому.

Можна починати співпрацю із сусідніми малими громадами, аби прорахувати, чи ви спроможні забезпечити себе, якщо будете разом. Цікаво подумати, хто від такого об'єднання найбільше виграє. Також можна запитати у вашого місцевого депутата, що він робить для децентралізації.

Усе це виглядає дещо непевно і страшно, але насправді Україна повільно долає перешкоди.

Децентралізація – це спочатку прорив у реформуванні влади, від якого відбудеться прорив у свідомості кожного жителя України.

У Володимир-Волинському районі за останні два роки реформи стають нормою життя у 19 колишніх сільських радах із 21. На сьогодні утворено 4 ОТГ. Дві сільські ради ще не визначилися у перспективі, але недалекий той час, коли і вони оберуть шлях реформування.

Час від часу на сторінках різних видань точаться дискусії про те, чи київська влада віддасть віжки правління на місця. З питаннями, що часто з'являються в листах, редакція звернулася у свій час до наймолодшого серед інших голів – очільника Зимнівської сільської ради Католика В'ячеслава Артуровича.

-Ви – один з небагатьох керівників на селі, хто може здійснити порівняльну характеристику стану справ у колишній Зимнівській сільській раді і сьогоднішній ОТГ в селі Зимне. Як змінилося життя односельців, або ж ваших виборців?

-Звісно, що багаж прийомів, правил і навіть стереотипів господарювання на селі, які формувалися десятиліттями, змінити виборами або ж агітацією неможливо. Але вже сьогодні мої земляки бачать позитивні зміни не тільки у селі, що є центральною садибою ОТГ, але і в тих, які керувалися своїми сільськими головами, а тепер мають старост. Ще п'ять років тому я не міг думати про освітлення віддалених вулиць, а сьогодні люди мають можливість у вечірню пору безпечно ходити по своєму населеному пункту. Впорядкування Центру надання адміністративних послуг якщо не на половину, то на третину зменшило життєві проблеми селян: вони можуть на місці, де живуть, оформити субсидії чи отримати інші адміністративні послуги. Фінансова можливість дала змогу залучити порядних перевізників до перевезень жителів до міста, школярів – до навчальних закладів, працюючих – до підприємств. Також ефективність і результативність усіх заходів на селі збільшилася в рази, бо вдалось організувати вмілу управлінську команду. Люди почали вірити обраній владі. Для розуміння масштабності децентралізації наведу кілька цифр. Так раніше територія нашої сільради складала 3,9 тис.га, тут проживало 1550 жителів, тепер це 17,5 тис.га, де мешкає 6200 селян. Зведений бюджет надходжень був 600 тис.грн., а тепер 7 млн. гривень, видатки цього бюджету зросли в 10 разів. Але головне, що ми самі несемо відповідальність за кожну витрачену копійку.

-Експерти стверджують, що дохід 700 грн. на одного жителя дає можливість ОТГ вижити і відповідно господарювати. Прокоментуйте цю цифру.

-Ми таких досліджень не проводили, але слід зазначити, що на 6200 жителів ми маємо більше 7 млн. гривень надходжень без державних субвенцій, а це більше 1000 гривень на одного жителя. Такі кошти дають можливість втілювати чимало малих і середніх проектів на селі. Але цих коштів не достатньо для розвитку повноцінної інфраструктури.

-На чому б наголосили у зверненні до односельців під кутом децентралізації про їхню особисту участь у повноцінному наповненні владних повноважень людей на місцях?

-Важко у промовах наших людей мотивувати до участі в суспільних про-

цесах, хоча слід це робити. Найкращого результату можна досягти, якщо є позитивний приклад керівників, і мій зокрема, членів моєї управлінської команди особистої участі в житті села: участь у зборах, інших заходах, на яких вивчається громадська думка чи приймаються важливі рішення щодо забезпечення життєдіяльності громади. Особливого значення набувають тепер правильне і вичерпне інформування про всі події в ОТГ і державі, а також виховання підростаючого покоління в дусі розпорядливих господарів своєї території, небайдужих до проблем власних, своїх сусідів чи в цілому українців. Дуже важливим є формування культури чесних платників податків. Люди повинні розуміти, що гроші залишаються в бюджеті для вигоди громади.

-Назвіть головні проблеми, над якими працюють в ОТГ?

-Якщо коротко, то це дороги, комунікації і неналежність земель до нашої юрисдикції, які по суті є землями нашої громади, а також створення інвестиційної привабливості через систему преференцій для інвесторів, податки від діяльності яких стануть джерелом процвітання громад.

-Що надбає кожен житель громади від децентралізації влади?

-Уже очевидними є якісні зміни в медичному обслуговуванні, у формуванні пакета освітніх послуг у школах для дітей, отриманні адміністративних послуг. Реагування влади на звернення людей стало в рази оперативнішим. Кожен є почутим і максимально отримує взаємодію чи допомогу в межах отриманих компетенцій.

Переконали, що усвідомлення кожним українцем значимості усіх реформ в Україні з розумінням того, що ніяка влада не забезпечить їх успіху без участі всіх громадян без винятку, відкриє шлях до змін, зробить можливим помітне підняття якості життя громадян однієї з найбільших європейських держав. І найголовніше – зміни повинні починатися з самого себе.

Приклад на початку публікації очевидний: якби у кожній сфері діяльності нашої держави, де проводяться сьогодні реформи (поліція, суди, медицина, пенсійне забезпечення, освіта, адміністративне урядування) працювали такі молоді люди, як поліцейський Приморського відділку поліції міста Одеси Мирослав, який може не в межах інструкції діяти, щоб допомогти людині, то до українців повернулася б віра, що краще жити в Україні й ніде інде їхати не потрібно.

(У публікації використані матеріали експертки з децентралізації, керівниці Західноукраїнського представництва міжнародного фонду «Відродження» Оксани Дащаківської, сільського екс-голови Давидова – центру новосформованої ОТГ, політолога Віталія Дяківа).

Едуард ЗАЛУСЬКИЙ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА СОКОЛІВКА: ПЕРШІ УСПІХИ ОБ'ЄДНАНОЇ ГРОМАДИ (ФОТО)

Міст між двома селами, лед-ліхтарі, найкращий дитячий садок в області... Такі переваги децентралізації показує Соколівська об'єднана територіальна громада, що на Кіровоградщині. Вона існує близько року, але вже може похвалитись 15 місцем серед громад України за рівнем фінансової спроможності.

Як змінилося життя громади після об'єднання, розповіла голова ОТГ Інна Завірюха.

#1

Як об'єднати громаду

До об'єднання Соколівська громада йшла півтора роки. Нині ж до її складу входять 13 навколишніх сіл. Як говорить Інна Завірюха, за статистикою, в громаді оживає 6 тисяч чоловік і спостерігається від'ємний показник, але реальна картина зовсім інша – село знаходиться в кількох кілометрах від міста, то йде приріст населення. Але, на жаль, субвенція вираховується за формулою відповідно до даних статистики.

Багато селян їздять на роботу в обласний центр. Тому здавалося, що варіант об'єднати селище в одну громаду з містом – чи не єдиний.

Всі розуміли – якщо ми станемо околицею міста, наш бюджет увіллється в загальну велику скарбницю обласного центру. Тому доведеться чекати, доки до нас черга дійде... Краще ми самі будемо отримувати гарний бюджет і розпоряджатися власними коштами на своїх територіях, – наголосила Інна Завірюха.

І, як виявилось, селище спроможне бути центром громади.

Процес об'єднання був нелегким. Існувало кілька варіантів. Найпростішим, про який ходила купа розмов – об'єднання навколишніх сільських рад у велику громаду з Кропивницьким. Потім наполегливо пропагувався принцип «Один район – одна громада» із центром у тому ж таки Соколівському, тому що Кіровоградський район не має адмінцентру. А в об'єднаній громаді такого бути не може, тому таким може стати тільки сільська рада або село.

Після багатьох днів дискусій ми зрозуміли, що децентралізація в першу чергу спрямована на наближення адмінпослуг до населення. Ми вирішили, що потрібно робити менші, але самодостатні громади. Потрібно, щоб люди могли отримати адмінпослуги на місці, – розповідає очільниця ОТГ.

Згодом вирішили, що в районі буде п'ять громад.

Потім почалися об'єднувчі процеси. Інна Завірюха, яка тоді очолювала сільраду, разом з експертами «Асоціації міст України» особисто їздила на перемовини і переконувала – об'єднання піде на користь усім:

Переважно люди були проти. Тому що одразу згадували колгоспи, укрупнення, які нічого хорошого не принесли. І між людьми було багато розмов. Фермери переживали в першу чергу, адже раніше вони були лідерами впливу, бо з ними завжди радилися сільські голови.

Не без скандалу пройшли і вибори до ОТГ. Спостерігачі фіксували і чор-

ний піар, і появу в списках «двійників». Але в ОТГ все це пережили й про об'єднання не шкодують.

Раніше сукупний бюджет сіл, що утворили громаду, сягав суми у 16 мільйонів гривень. Після об'єднання він збільшився до 43.

Зрозуміло, що й проблем теж побільшало. Але заспокоюємо себе тим, що самі можемо спланувати свою роботу, – розповідає Інна Завірюха. – Раніше школи знаходилися на балансі району. Він підтримував і виділяв кошти, але виникало багато проблем – доводилося чекати, доки в районі дійде черга до певної школи. Зараз всі вони вже на балансі ОТГ. Є перші результати: у Назарівській школі зробили дах, у Соколівській – ремонт фойє.

Нині в Соколівці працює держреєстратор, який надає послуги реєстрації фізичних та юридичних осіб, а також нерухомого майна. Незабаром має з'явитися ще й кадастровий. Також буде придбано обладнання для виготовлення внутрішніх та закордонних паспортів.

#2

Децентралізація освіти

В об'єднаній громаді є всі заклади соціальної сфери. Тут і школи, й садочки, і будинки культури, й церква.

Гордістю Соколівки є також дитсадок «Струмочок». Нині тут працює три групи, де виховують 75 дітей. Керівник закладу Роман Ткачук, чи не єдиний чоловік у районі, що завідує дитсадком, із захопленням розповідає про всі досягнення та активну участь працівників у розвитку закладу. Вихователі власними руками створюють тематичні куточки, розвиваючи ігри для дітей. Це, до речі, в рази економніше, ніж купувати готові.

З 2006 року садочок був на балансі сільської ради. Саме за її кошти були зроблені внутрішні ремонти та придбано більшість необхідних речей.

Минулого року ми були на балансі відділу освіти. Але він забезпечував лише фінансування заробітних плат та харчування дітей. Решта – енерговитрати, газ – все йшло на сільську раду, – розповідає Роман Ткачук. – А тепер тільки цьогогоріч понад 30 тисяч було витрачено на придбання меблів, адже з'явилася нова група.

Приміщення садочка за розмірами невелике, але кожен квадратний метр тут використовують із користю. Групи сполучаються між собою, але в той же час мають свої власні входи.

Сільська рада вже прийняла рішення про відмову від благодійних внесків. Батьки додатково здають кошти лише на канцелярські товари. На харчування одного вихованця в день витрачають 22 гривні (30% оплачують батьки, 70% – сільська рада).

Роман Ткачук розповів, що приміщення дитсадка було збудоване в 1961 році. Тут 30 років був колгоспний садочок. Потім залишили лише одну групу, а решту приміщення займали сільська рада, ФАП, амбулаторія та пошта. Згодом почалося поступове вивільнення будівлі. У 2006 році була відкрита одна група, у 2009-му – друга, і в 2010-му – третя.

Нині потрапити до садка є ціла черга бажаючих, тому тут замислюють про розширення.

Також на території громади залишили 2 опорні школи – Карлівську та Соколівську.

#3

Досягнення громади

На території громади є місцеве комунальне підприємство «КП» Надія. Воно існувало з 2002 року – забезпечувало питною водою населення й частково займалося благоустроєм території. Нині ж обсяги робіт збільшилися, відповідно, кількість працівників теж.

Раніше в нас було 5 працівників, нині – 19. Ми розширюємо свою сферу діяльності. Обсяги робіт збільшуються, тому потреба у працівниках постійно зростає. І на зимовий період потрібна більш важка техніка, – розповів заступник директора комунального підприємства Олександр Ткаченко. – Єдиною проблемою підприємства є брак часу. Роботи багато, а часу на її виконання не вистачає.

За кошти бюджету громади для підприємства придбали дробилку для гілок, косилку та трактор.

Загалом підприємство є самоокупним. Якщо раніше місячний обсяг фінансування підприємства досягав суми в 30 тисяч гривень, то наразі лише на виплату зарплати йде понад 80.

Ми самостійно заробляємо гроші. Виставляємо сільській раді рахунки за виконані роботи й нам їх оплачують. На утримання КП з бюджету кошти не виділяються. Якщо ми заробили, нам заплатили, якщо ні – коштів немає, – говорить Олександр Ткаченко. – Всі у нас працюють офіційно. Серед співробітників є два пільговика – ліквідатор аварії на ЧАЕС та учасник АТО. Ми платимо податки, й кошти нам повертаються.

Серед досягнень об'єднаної громади можна виокремити будівництво мосту, який поєднує Новопетрівку й Соколівку. Раніше великою проблемою було дістатися з одного села в інше. Тепер люди можуть спокійно перейти через міст: новопетрівчани користуються інфраструктурою Соколівки – і садочком, і школою, і транспортом.

Роботи розпочали у 2012 році, але через брак фінансування процес затягувався. Зараз тут хороший міст з асфальтним покриттям і енергозберігаючими лед-ліхтарями.

Завдяки комунальному підприємству КП «Надія» в селі Карлівка було вирішено проблему з постачанням води.

Село знаходиться на камені, тому викопати криницю дуже складно. Свого часу люди зорганізувалися й самостійно качали воду, самі обслуговували станцію. Вода подавалася лише на годину-дві на день. Хтось поливав городи, а хтось приходив увечері з роботи, а його зустрічали сухі крани. Нині вода є цілодобово. Зараз це все систематизовано, й подається вона постійно. Люди поставили лічильники і задоволені, – розповідає в.о. старости Карлівки, Ганинського та Дар'ївки Любов Шевченко.

#4

Плани на майбутнє

Інна Завірюха з гордістю розповідає про досягнення громади. Втім, за її словами, у майбутньому на ОТГ чекає багато роботи. Говорить, що перед об'єднанням кожна сільська рада склала переліки проблем, які вони хочуть вирішити протягом певного часу. На їх основі було створено спільний план, який тепер покроково реалізують.

Пріоритетом у ньому виступають дороги, школи, садочки та культура. Наступним етапом є збільшення на території громади кількості робочих місць.

В Іванівці є величезний двоповерховий будинок культури. Ми хочемо відремонтувати його та проводити тут великі заходи громади, – говорить Інна Завірюха.

Крім всього цього, громада й надалі планує розширюватись – у майбутньому до Соколівської ОТГ планує приєднатись сільська рада з Новоукраїнського району.

Ольга ЗИМА,

учасниця Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

МЕДІАШКОЛА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

З 1 по 3 листопада у м. Харків проходив тренінг «Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів». У ньому взяла участь і контент-менеджер (редактор сайту) при Нововодолазькій селищній раді Анна Золочевська.

На тренінг прибули 25 представників мас-медіа з різних районів Харківщини та областей України (Чернівецька, Херсонська, Запорізька, Тернопільська).

Головними доповідачами на заході виступили: директор Харківського ВП Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» Д. Барінова, співзасновник та голова Центру Громадських Ініціатив, технолог, модератор, тренер та організатор ділових публічних подій, експерт із питань самоврядування та самоорганізації В. Загайний, медіа тренер та журналіст, кандидат філологічних наук, викладач кафедри періодичної преси Інституту журналістики Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка А. Юричко.

У перший день нашої роботи були висвітлені головні реформи децентралізації влади, етапи та цілі, була наведена статистика створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) на території України та їхня теперішня діяльність. Так, на сьогоднішній день в Україні вже успішно функціонують 665 ОТГ, на території Харківської області - 12.

У процесі обговорення функціонування ОТГ в різних регіонах України, Діана Барінова окремим пунктом відзначила діяльність Нововодолазької ОТГ та її новоутворених відділів. Голова нашої громади О.С. Єсін був відзначений як креативний та ініціативний керівник, який із великою відповідальністю підходить до вирішення питань різної складності.

Під час тренінгу проводилися практичні завдання з цільовою аудиторією, обговорювалися позитивні сторони об'єднання для різних категорій населення, а також відбулося опитування щодо процесу об'єднання територіальних громад та практика життя у вже створених громадах. Ми мали можливість поспілкуватися з головою Старосалтівської ОТГ Е. Коноваловим, який розповів про діяльність ОТГ, про те, які можливості відкрилися після об'єднання, що було зроблено за 1.5 роки існування.

По завершенню тренінгу нам було вручено сертифікат про проходження навчання в рамках 3-денної «Медіашколи децентралізації для регіональних журналістів».

Хотілося б відзначити високий професіоналізм тренерів, які давали вичерпні відповіді на всі питання стосовно децентралізації. Особисто я пізнала для себе чимало корисної інформації на актуальну тему, яка обов'язково буде взята до уваги у подальшій роботі.

Анна ЗОЛОЧЕВСЬКА,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

ЯК ВЕСТИ БІЗНЕС У ГРОМАДІ?

З переходом громади на прямі бюджетні відносини, без посередництва районів та області, спрощується процедура надходження коштів

до жителів кожної громади, наближуються адміністративні послуги, покращується якість освітніх і медичних. За підсумками 2015-2016 рр очевидно, що громада має втричі більше доходів на одного мешканця, а також величезні можливості для бізнесу.

Кожен, хто працює у сфері приватного підприємництва, розуміє, що таке усунення бар'єру і посередництва районного управління. Коли всі питання можна вирішити у межах ОТГ, порадившись із головою і отримавши підтримку депутатів, тим більше, якщо ти мешканець громади і всіх, хто приймає рішення знаєш особисто. Якщо раніше районна адміністрація формувала, а рада затверджувала стратегію розвитку району, то тепер кожна громада зможе розробити свій план розвитку території. Інша справа, що не всі громади готові самостійно вирішувати питання, які стоять на порядку денному. Але, для цього є ряд організацій, які і план розвитку території допоможуть написати, і з підготовкою кадрів готові допомогти, і надати різного роду консультації. Для допомоги нам із впровадженням цієї реформи, ЄС спільно з країнами-членами: Данією, Німеччиною, Польщею та Швецією створили програму підтримки українського уряду у впровадженні децентралізації, зміцненні кадрового потенціалу місцевого самоврядування та системної підтримки Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) на суму 102 млн євро. Аналогічну програму DOBRE реалізують наші американські партнери на суму 50 млн доларів.

Повноваження ОТГ

Повноваження територіальних громад в Україні визначаються статтею 143 Конституції України: Територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Згідно чинного законодавства ОТГ має право утворення цільових фондів, прийняття рішень щодо здійснення місцевих запозичень, може приймати рішення щодо надання пільг по місцевих податках і зборах, а також земельному податку. Отже, безпосередньо у громаді можна домовитися про податкові пільги, які суттєво полегшать господарювання.

Особливе значення можна відвести прийняттю рішень щодо надання згоди на організацію співробітництва територіальних громад. Справа в тому, що завдяки Закону України "Про співробітництво територіальних громад" територіальна громада села, селища чи міста може суттєво економити кошти громади, утворюючи спільно з сусідньою громадою

комунальні підприємства чи інфраструктурні об'єкти, як це робиться у окремих областях. Наприклад, можна придбати сміттєвоз, який обслуговуватиме дві і більше громади, чи створити пожежну частину, як у Хмельницькій і Полтавській областях. Спільно прокладати дороги, як це вже працює в Івано-Франківській області.

Повноваження ОТГ наглядно демонструє формула $ОТГ = МОЗ$ (місто обласного значення).

Тут можна буде отримати всі соціальні послуги, які зараз надаються тільки в райцентрі. У ОТГ також можна отримати казначейське обслуговування і про пенсійне забезпечення, йдеться також і про нарахування різних соціальних виплат та субсидій. Об'єднані громади за рахунок власних надходжень зможуть розвивати і медичну сферу. Всі питання адміністрування тепер надаються з єдиного центру ЦНАП. Їхня кількість по Україні невинно росте. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України вже працюють 668+45 територіальних підрозділів+18 віддалених робочих місць ЦНАП, із них 44 працюють в ОТГ.

Фінансові питання громади

Є три фінансові складові громади: власні кошти, дотації і субвенції, а також спонсорські кошти. Власні кошти формуються із 60% ПДФО (зараз 0%); право розпоряджатися землями на території громад; 25 % екологічного податку; 5% акцизного податку з реалізації підакцизних товарів; 100% єдиного податку, 100% податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності; 100% податку на майно (нерухомість, земля транспорт).

Для того, аби мати достатню кількість власних коштів, до чого прагне кожна громада, місцеві мешканці самостійно вирішують, що на їхній території повинно бути, які екологічні показники для них є допустимі і які підприємницькі об'єкти для них є доступні в силу географічного розташування, демографічних показників тощо.

Кожен платник податку ПДФО повинен розуміти, що авторитетом і повагою у громаді він буде користуватися за умови сплати податку у місці господарювання. Тоді, керівництво громади буде поблажливо ставитися до його діяльності і, навіть, сприятиме. Наприклад, організує зупинку громадського транспорту поблизу підприємства, для зручності добирання працівників, підремонтує чи прокладе дорогу, піде на зустріч зі змінами водопостачання чи водовідведення, облаштує благоустрій прилеглих територій тощо.

Наявність коштів у громаді згодом ставатиме циклічною. Кожна громада буде зацікавлена, щоб зароблені на її території кошти було на що витратити (розваги і дозвілля для дітей і дорослих). Соціально-економічний розвиток громади сприятиме цьому.

Чому бізнесу потрібно активізуватися?

Оскільки ми все тісніше співпрацюємо із країнами Європейського Союзу, то прозорий ринок землі у нас мусить бути. Це наразі питання часу, а

точніше 2-3 років. Ми, звісно, раді іноземному капіталу у нашій державі, але своїм ініціативним і винахідливим людям, склавши руки сидіти не варто. По-перше, їм потрібно скористатися нагодою, коли процедури отримання землі і майна в оренду можна вирішити на рівні однієї ОТГ. Наразі також не існує шкали пріоритетності і високої конкуренції, бо згодом така може виникнути, коли земля буде реалізовуватися на аукціонах. Також, для нас, громадян України, не потрібно робити інвестиційного внеску, що є суттєвою перевагою.

До активності нас повинна спонукати тенденція зменшення кількості зайнятих громадян у різних сферах економічної діяльності. Як видно із таблиці нижче, у період з 2012 по 2016 роки невпинно знижується кількість зайнятих в усіх видах господарювання. Є дві причини такого спаду; демографічне старіння населення і відтік робочої сили за кордон. Обидві тенденції не тішать.

Таблиця зайнятості українців за видами економічної діяльності у 2012-2016 роках¹ (КВЕД-2010)

	2012	2013	2014	2015	2016
	(тис. осіб)				
Усього зайнято	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9
Сільське, лісове та рибне господарство	3308,5	3389,0	3091,4	2870,6	2866,5
Промисловість	3236,7	3170,0	2898,2	2573,9	2494,8
Будівництво	836,4	841,1	746,4	642,1	644,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4160,2	4269,5	3965,7	3510,7	3516,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1150,9	1163,6	1113,4	998,0	997,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	326,7	328,9	309,1	277,3	276,7
Інформація та телекомунікації	297,9	299,9	284,8	272,9	275,2
Фінансова та страхова діяльність	315,8	306,2	286,8	243,6	225,6
Операції з нерухомим майном	322,2	314,3	286,1	268,3	255,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	504,1	493,6	456,0	422,9	428,1
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	343,9	343,3	334,3	298,6	304,3
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1003,6 ²	962,3	959,5 ²	974,5 ²	973,1
Освіта	1633,2	1611,2	1587,7	1496,5	1441,4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	225,6	226,5	221,2	207,9	201,6
Інші види економічної діяльності	414,3	423,0	382,2	344,7	345,8

1 Розподіл загальної кількості зайнятого населення за видами економічної діяльності здійснено на основі комплексної оцінки шляхом інтеграції даних вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності, державних статистичних спостережень підприємств і адміністративної звітності. Дані за 2012-2014 роки наведе-

но без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, за 2015-2016 роки – також без частини зони проведення антитерористичної операції.

На чому можна заробити у громадах?

Більшість громад після свого утворення виготовили соціально-економічні паспорти, де можна знайти цікаву інформацію про місцевість, співвідношення площі державної, комунальної і приватної власності, кількість населення, дохідність тощо.

Якщо ви вже є підприємцем, то створіть свою раду на рівні ОТГ, вносьте свої пропозиції при формуванні бюджету, стратегії розвитку, фінансуванні комунальних об'єктів тощо. Розробіть власне бачення податкового навантаження, можливості кредитування, податку на землю. Запровадьте для усіх зрозумілі і прозорі правила ведення підприємницької діяльності. Вимагайте у своєї громади програми лояльності до бізнесу (у Німеччині 5 років дають підприємству на вирішення проблеми адміністративної чи екологічної, включно із уведенням державного адмінпарату, аби зберегти об'єкт господарювання).

Якщо у вашій громаді є комунальне підприємство, яке забирає велику частину бюджету ОТГ – подумайте чи не краще його ліквідувати і створити ПП, яке буде надавати аналогічну послугу набагато якісніше.

Пошукайте у сусідніх ОТГ партнерів. Пам'ятайте, найдавніші італійські винороби виживають за рахунок того, що спільно покривають збитки тих, у кого цього року не було урожаю. Так вони зберегли багатоманіття сортів винограду.

Якщо ви не є підприємцем, але маєте бажання це зробити. Не зволікайте! Для вас знайдеться багато цікавих видів діяльності.

Наразі у нас прогалини із сервісами логістики і транспортних перевезень, а дороги будуються швидкими темпами. Цього року Львівська область проклала 24% доріг від загальної кількості по Україні.

Чи не найбільша потреба у створенні кінцевого продукту виробів с/г виробництва, яке часто відрізняється від сировини лише наявністю упаковки і сертифікату. Отож, займіться цим.

Холодильне обладнання і збереження продукції. У Західній Україні бракує складів з підтримкою належного температурного режиму і вологості повітря.

Допоможіть селянам об'єднатися у кооперативи і виготовляти екологічно чисті продукти харчування. Часто їм потрібна лише ваша ініціатива і організація процесу.

Якщо ви маєте кошти, закупіть сміттєприбиральну і снігоочисну техніку, вона дуже потрібна для громад.

Тенденції останніх років такі, що кількість сільського населення в Україні стрімко зменшується. Наразі ці цифри співвідносяться 69,23/30,77 міського і сільського відповідно. У кожного, хто виріс у селі, чи приїжджав туди на канікули, село асоціюється із свіжим повітрям, водоймами, де можна і купатися і пити відразу ж, молоком і продуктами з грядки. Створіть

таку можливість для міського мешканця отримати кошик відбірних продуктів з села до міста з доставкою додому. Ця ідея вам обійдеться не дорого, зате, як смачно і корисно.

І на завершення; кілька постійно працюючих господарств забезпечать стабільність адміністративної одиниці – громади, громада – області, а область – країни. Цей успіх у ваших працюючих руках.

Дарія ЗУБРИЦЬКА,

Учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

ГРОМАДИ ПОЛТАВЩИНИ ВЧАТЬСЯ ГОТУВАТИ ВЛАСНІ ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

Незмінною запорукою успіху громади є сучасний якісний медіапростір, побудові якого розпочинають вчитися об'єднані територіальні громади Полтавщини.

Експертами Полтавського Центру розвитку місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Мінрегіону, розроблений та розпочатий навчальний курс, присвячений розвитку медіапростору громад. Для більшої ефективності та оптимізації ресурсів тренінги проводяться за куштовим методом - для ОТГ кожного умовного регіону

області (південний, придніпровський, гоголівський, лубенський, північний).

Розпочалася низка навчальних заходів тренінгом у Піщанській ОТГ. Участь взяли представники об'єднаних громад придніпровського краю – з Кременчуцького та Глобінського районів.

Тренінг «Основи якісної газети для ОТГ» провів Юрій Ісаєв, медіатренер та експерт з комунікацій Полтавського ЦРМС.

Під час навчання представники об'єднаних громад дізнаються про основи якісної місцевої газети: якою мати бути пропорція матеріалів різних жанрів, чим ілюструвати публікації, що чіпляє місцевого читача.

Навчальна серія «Медіа» від Полтавського ЦРМС продовжиться тренінгом з медіаграмотності для об'єднаних територіальних громад півдня області - Новосанжарського, Карлівського та Кобеляцького районів.

Юрій ІСАЄВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ДО НАПИСАННЯ СТРАТЕГІЇ НЕХВОРОЩАНСЬКОЇ ОТГ ДОЛУЧАТЬСЯ БРИТАНСЬКІ ІНВЕСТИРИ

Одна з найбільших за площею об'єднаних територіальних громад Полтавщини – Нехворощанська – розпочала роботу над стратегією.

Вадим Штефан, експерт з регіонального розвитку, та Олександр Панков, експерт з просторового планування Полтавського Центру розвитку місцевого самоврядування (створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Мінрегіону) провели перше засідання робочої групи громади. Традиційно до роботи над цим документом експерти залучили керівництво ОТГ, представників депутатського корпусу, місцевого бізнесу, освітянської та соціальної сфери, громадських активістів. Важливими учасниками робочої групи мають стати й представники СП «Полтавська газонафтова компанія» (ПГНК), виробничі потужності якої сконцентровані в межах Соколовобалківського старостату цієї ОТГ. На промислах працює й багато мешканців громади.

За попередніми розрахунками Нехворощанська громада (перші вибори пройшли в жовтні 2017-го) стане «реверсною». Тому важливо навчитися управляти невеликими коштами, планувати розвиток та діяльність. «Я вважаю, що стратегія розвитку нашої громади має в багатьох аспектах співпадати з баченням розвитку території англійського інвестора. Адже суттєвою складовою бюджету громади будуть надходження від ренти, ПДФО та податок на землю», - говорить Юрій Мовчан, голова Нехворощанської ОТГ.

Полтавська газонафтова компанія вже майже 25 років здійснює свою діяльність на теренах області, переважно в Новосанжарському районі. Нині це територія новостворених Нехворощанської, Драбівської та Руденківської ОТГ.

ПГНК стала бюджетотворюючим підприємством регіону, сплачує великі податки, підтримує соціальну відповідальність, цього року традиційно увійшла у вітчизняний рейтинг «Топ-100 найбільших платників податків». Полтавська газонафтова компанія - це найбільші інвестиції Великої Британії в Україну за часи незалежності.

Юрій ІСАЄВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ОБ'ЄДНАНІ ГРОМАДИ ПОЛТАВЩИНИ СТВОРИЛИ УНІКАЛЬНУ КОМУНАЛЬНУ УСТАНОВУ

На Полтавщині зусиллями об'єднаних територіальних громад створили комунальну установу під назвою «Кластер зеленого туризму територіальних громад Кременчуцького краю».

Презентація кластеру стала важливим досягненням чотирьох

об'єднаних громад та однієї сільської ради. Це наслідок навчальної поїздки у червні 2017 року до Закарпатської області за підтримки Полтавського Центру розвитку місцевого самоврядування та Програми «U-LEAD з Європою».

«Ми дуже сподіваємося на великий економічний розвиток, що створить також нові можливості для працевлаштування і збільшить туристичний потік. Хоча цей потік був невеликим і до створення комунальної установи – на території Недогарківської ОТГ в с. Максимівка знаходиться гора Пивиха, до якої постійно навідуються туристи – велосипедами, автомобілями чи просто пішки. І цей процес не зупиняється цілий рік», - зазначила голова Недогарківської ОТГ Віра Пашенко.

Серед учасників презентації комунальної установи - представники Недогарківської ОТГ, Омельницької ОТГ, Піщанської ОТГ, Пришибської ОТГ, Білоцерківської сільської ради, Полтавської ОДА, Кременчуцької РДА, Полтавського університету економіки та торгівлі, Полтавського ВП ЦРМС, Хабу для центральної України Програми «U-LEAD з Європою», обласних спілок краєзнавців, екскурсоводів, зеленого туризму та Асоціації органів місцевого самоврядування.

Юрій ІСАЄВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ПОЛТАВСЬКІ ГРОМАДИ ВЧИЛИСЯ МОДЕЛЮВАТИ РОБОТУ МЕДИЧНОЇ «ПЕРВИНКИ»

Консолідація зусиль фахівців, влади всіх рівнів та конструктивної громадськості у формі відкритого діалогу дозволяє пояснити та сприяти нововведенням та усунути негативний вплив стереотипів.

Активну участь у нелегкому консультативно-просвітницькому процесі бере Полтавський Центр розвитку місцевого самоврядування (створений за підтримки Програми U-LEAD з Європою та Мінрегіону).

Днями, під своїм дахом Центр зібрав голів та головних лікарів закладів охорони здоров'я об'єднаних територіальних громад Полтавщини щоб змодельовати роботу закладів первинної ланки у нових умовах. Практичний тренінг відбувся за участі голови правління «Медичного проектного центру», експерта проектного офісу «Сільська медицина» Оксани Сивак та місцевих фахівців: Директора Департаменту охорони здоров'я Полтавської ОДА Віктора Лисака та експерта з децентралізації Полтавського ЦРМС Олександра Ісипа.

Синергія зусиль медиків, місцевої влади та представників «третього сектору» дозволить отримати позитивний результат. Оксана Сивак, експерт проектного офісу «Сільська медицина» зазначає: «Ми намагаємося дати колегам з регіонів реальні робочі інструменти, які дозволять змодельовувати матеріальну складову роботи їхнього закладу за нових умов фінансування. Ми розробили такий собі калькулятор, де кожна грома-

да зможе розрахувати скільки коштів отримає лікар, коли гроші підуть за пацієнтом. Тут, по суті, немає правильних і неправильних рішень. А наше завдання надати чіткі правила гри та ознайомити із робочими інструментами».

Учасники тренінгу отримали теоретичні знання та практичні поради щодо функціонування первинної ланки медицини у нових умовах фінансування. Жваве обговорення викликали питання щодо планування мережі первинної медичної допомоги у сільській місцевості та мотиваційного пакету для медпрацівників.

За словами Директора Департаменту охорони здоров'я Полтавської ОДА Віктора Лисака керівництво області планує найближчим часом підключити усі Центри ПМСД та амбулаторії до мережі Інтернет, відбувається формування реєстрів пацієнтів. Завдяки реалізації в області субпроєкту «Запровадження інноваційної моделі системи надання послуг хворим на гіпертензію у Полтавській області» та Проєкту Світового банку «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей» планують доукомплектувати заклади медичним обладнанням, інструментарієм та виробами медичного призначення.

«Активізація громади – це зараз найголовніше. Громадське суспільне життя вимагає від нас цього. Ми не повинні розраховувати, що хтось прийде й вирішить все за нас», – наголошує Олексій Рябоконь, голова Пирятинської ОТГ, очільник найбільшої за населенням об'єднаної територіальної громади в області.

Нині Полтавщина є одним із лідерів із співробітництва. Так ОТГ Кременчуцького району завдяки цьому механізму створили та успішно утримують унікальну установу – спільний Центр первинної медико-санітарної допомоги. Це гарний приклад для решти громад області в наданні доступних медичних послуг.

Потенціал розвитку ОТГ Полтавської області визнаний – вони обіймають провідні місця у рейтингах фінансової спроможності. Це красномовний результат щоденної спільної та злагодженої співпраці керівників громад, профільних департаментів облдержадміністрації та Полтавського центру розвитку місцевого самоврядування.

Юрій ІСАЄВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ЩЕ ОДНА ГРОМАДА ПОЛТАВЩИНИ ЗАБЕЗПЕЧИЛА ЖИТЛОМ МОЛОДОГО ЛІКАРЯ

Розвиток навіть найперспективнішої об'єднаної територіальної громади неможливий без залучення фахівців. Бо не дуже охоче їдуть працювати ті ж педагоги і лікарі до райцентрів чи сіл.

Минулого року в Глобинській громаді була прийнята комплексна про-

грама «Житло», якою на 2017-2018 роки передбачене придбання службового житла для спеціалістів. І вже на початку цього року молодому педіатру КЗ «Центр первинної медико-санітарної допомоги у Глобинському районі» Людмилі Батченко громада не лише ввела суттєву додаткову матеріальну мотивацію лікарці (майже 150 відсоткову доплату до зарплати), а й забезпечила її службовим житлом: однокімнатною квартирою.

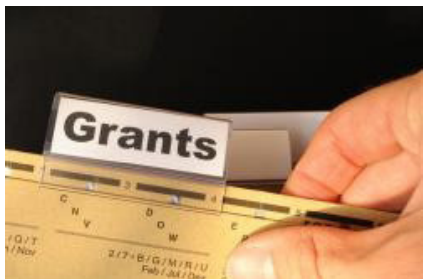
«Надавати лікарям в ОТГ житло - це для Полтавщини вже добра традиція, - прокоментувала новину Ірина Балибіна, директор Полтавського Центру розвитку місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» та Мінрегіону. - Минулого року Сергіївська ОТГ (Гадяцький район) запросила на роботу й забезпечила житлом родину сімейного лікаря. Той приїхав працювати із сусідньої Сумщини. В підсумку всі задоволені - й мешканці якісному медобслуговуванню, й родина лікаря - житлом та умовами роботи. Все це завдяки спільній роботі керівництва громади й депутатського корпусу. Теж саме зараз й в Глобиному. Громада, очолювана Станіславом Джусем, майже щомісяця чимсь приємно дивує, в тому числі, - скептиків й саботажників реформи децентралізації».

Юрій ІСАЄВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ГОРОДОК: НЕМАЄ ГРОМАДИ – НЕМАЄ ІНВЕСТИЦІЙ

У Городку загальмувався процес створення об'єднаної територіальної громади, що гальмує інвестицій у регіон, а значить і його розвиток.

Обидві спроби створити Городцьку об'єднану територіальну громаду - і у 2016-му, і у 2017 роках - були невдалими. Чому так? За версіями, які обговорюються в народі та у владних коридорах - це політичні амбіції, вплив категорій, котрі бояться втратити робочі місця, розбіжність думок про більш ефективний формат

(від 4 до 18 громад), недовіра до реального втілення обіцяних владою законодавчих ініціатив щодо переваг ОТГ.

Які перспективи інвестицій мають ОТГ

Передача місцевому самоврядуванню повноважень та ресурсів для їх втілення – не міф. Свобода дій та фінансові ресурси, зручність надання адмінпослуг, якісна освіта і медицина, на місця – 60% ПДФО, чверть екологічного податку, частина акцизного, єдиний податок та податок на прибуток, податок на майно...

Та усі преференції, що їх держава обіцяє лише добровільно (!) створеним об'єднаним територіальним громадам, не забувайте, всього лиш на п'ять років. Звичайно, підтримуватимемо зв'язки з містами-партнерами з Польщі, випробуємо свої сили у конкурсі мікропроектів від теж дещо децентралізованого ДФРР (Державного фонду регіонального розвитку).

Як помітила спеціаліст відділу економіки, бюджету та комунального майна Городоцької міськради Оксана Гут, часто Городку закриті двері до участі в міжнародних конкурсах та проектах, до здобуття грантів – лише через те, що не є в складі ОТГ.

«Можливо, дещо песимістично скажу – Україні ми як місто вже нецікаві, основний наголос – на підтримку об'єднаних територіальних громад, - підкреслює вона. – Зрештою, вважаю, що справедливо допомогти тим, хто був більш рішучим та сміливим, взяв ініціативу та став першопрохідцем. Бо ж реформа – давно назріла...»

Дієвим інструментом для залучення інвестицій у громади є пропозиції від іноземних донорських організацій. Орієнтуватись у морі можливостей громаді залюбки допоможуть – успішно діють такі організації, як Національна рада реформ, DESPRO, нових - Асоціація ОТГ та інші.

Що ж пропонують міжнародні донорські програми?

Із 15 проектів, що сьогодні діють в Україні, у ОТГ на Львівщині втілюються п'ять:

Активна співпраця з Європою, зокрема Німеччиною та Швецією в програмі U-LEAD. Допомагає створювати ефективні Центри надання адміністративних послуг, координує шляхи підвищення спроможності громад.

Уряд королівства Швеції люб'язно впровадив Шведсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні». З підтримкою Мінрегіону, Мінфіну, МОЗ та Міносвіти, вдосконалює шлях розподілу субвенцій та децентралізації і оптимізації у медицині та освіті.

Вже знайомий і Городоччині проект ПРООН/ЄС «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» спрямований, зокрема, на підвищення енергоефективності в громадах.

Не лише Європа, а й США вже допомагають Україні якісно децентралізуватись – Асоціація міст України займається реалізацією проекту «ПУЛЬС». Донор, Агентство США з міжнародного розвитку USAID, допомагає українцям зорієнтуватись у правовому полі щодо децентралізаційної реформи та збільшення фінансових ресурсів громад.

Ще одна допомога від штатів впроваджується через програму Зміцнення місцевої фінансової ініціативи в Україні (ЗМФІ-II). Допомагають зорієнтуватись у бюджетному процесі на всіх рівнях та впровадження використання бюджетних коштів через портал e-data.

Реформа децентралізації триває

На сьогодні в Україні створено 665 ОТГ (це 5,7 млн осіб у 3118 населених пунктах). Тут завжди можна ознайомитись із актуальною інформацією щодо втілення реформи. Затверджений Перспективний план, нагадаємо, на сьогодні передбачає об'єднання у Городоцьку ОТГ 18 місцевих рад (перша спроба була у форматі 4 сільради + Городок).

Наступну хвилю добровільного об'єднання, за прогнозами координатора Центрального офісу реформ при Мінрегіоні Івана Лукері, слід очікувати у квітні наступного року, а далі слід вже говорити про комплексне впровадження адміністративно-територіальної реформи по всій країні.

Факт – за рахунок участі у міжнародних конкурсах та мікропроектах, ОТГ Львівщини у 2016 році залучили на місця 35 млн грн на розвиток інфраструктури. І 14,9 млрд грн поступило від ЄС на підтримку регіональної секторальної політики.

Надія КАНАФОЦЬКА,

учасниця Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ГРОМАДИ МРІЮТЬ ПРО... ФОНТАНИ?

Як пояснює Великий тлумачний словник сучасної української мови, децентралізація — це система управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; скасування або послаблення централізації. В Україні вперше децентралізація задується в Конституції Української Народної Республіки від 29 квітня 1918 року: «Не порушуючи єдиної своєї влади, УНР

надає своїм землям, волостям і громадам права широкого самоврядування, дотримуючись принципу децентралізації».

Пройшло майже сто років... І процес, як кажуть, пішов. Зараз в Україні йде об'єднання територіальних громад і децентралізація. Херсонщина не відстає від інших областей.

Райони зникають з карти області

Вже скоро з карти області зникне Горностаївський район. Територіальні громади там створені. Вибори пройшли. Планують, що райдержадміністрація працюватиме лише до Нового року. На черзі інші райони. Через скандали, непорозуміння, незнання одних та небажання інших на Херсонщині поступово сформувалися територіальні округи. Пройшли вибори і тепер громади визначаються з пріоритетами. Інколи обрані пріоритети дивують – у багатьох громадах чомусь вирішили побудувати... фонтани. Можливо, сподобалась ініціатива Чулаківки, де навколо старого відреставрованого фонтану розбудували дуже модний зараз «open space», тобто, простір для вільного спілкування. Але ж рано, чи пізно гроші закінчатся і проблема наповнення бюджету громади стане найважливішою. І нові очільники ОТГ будуть думати про те, як утримувати за свій рахунок малокомплектні школи, будинки культури, бібліотеки та медичні заклади...

Госпітальні округи вже створено

Що ж стосується організації медичної допомоги в умовах децентралізації та медреформи, то тут Херсонщина «на коні» - попереду багатьох областей. Херсонська обласна державна адміністрація запропонувала склад та межі чотирьох госпітальних округів. Уряд затвердив цю пропозицію.

На стадії обговорення не обійшлося без проблем. Влада Скадовська, наполягала, щоб центр госпітального округу був саме в їхньому місті. Наводились вагомі аргументи – влітку населення маленького міста, що має статус курорту державного значення, збільшується утричі, це місце дитячого відпочинку, а до головної лікарні округу 100 кілометрів. Але, зваживши всі «за» та «проти» вирішили все ж створити Херсонський госпітальний округ, до складу якого, крім медичних закладів Скадовського району, увійшли також медустанови Голої Пристані та Голопристанського району, Білозерського, Олешківського та Каланчацького районів.

Таврійський госпітальний округ створений з лікарень, що працюють у містах Нова Каховка та Каховка, у Великолепетиському, Верхньорогачицькому, Горностаївському, Каховському, Нижньосірогозькому та Чаплинському районах. Центром обрано місто Таврійське, бо він має найкраще обладнану лікарню та гарне географічне розташування.

Заклади охорони здоров'я, розміщені на території Бериславського, Великоолександрівського, Високопільського та Нововоронцовського районів, увійшли до Бериславського госпітального округу. Одним з вагомих аргументів визначення Берислава центром госпітального округу стало те, що там вже багато років працює медичний коледж, який готує фельдшерів та медсестер для всієї Херсонської області.

Лікарні курортного містечка Генічеська та Генічеського, Новотроїцького, Іванівського районів увійшли до Генічеського госпітального округу. Курорт на Азовському узбережжі стає все більш популярним. Влітку тут величезне навантаження на медичні закла-

ди та лікарів. Вирішувати цю проблему будуть завдяки створенню тут госпітального округу. Додаткове фінансування закладів охорони здоров'я у вкрай потрібне саме на цій території.

У трьох госпітальних округах вже створені та затверджені госпітальні ради, які будуть координувати спільні дії та реалізувати перспективні плани розвитку округів на 5 років. І лише депутати Херсонської міської ради ще не визначились зі складом своєї госпітальної ради. Хоча серед херсонських депутатів багато медиків, керівників лікарень. Щодо лікарень та ФАПів, всіх заспокоїв Віктор Короленко, директор Департаменту охорони здоров'я Херсонської області: він пообіцяв, що жоден медичний заклад не буде закритий, ніхто не буде звільнений, лікарі потрібні, бо у сільській місцевості їх лише 68% від необхідної кількості.

Даеш гетьманізацію України!

У ході адміністративно-територіальної реформи (децентралізації) планується скасувати облдержадміністрації. Очільник регіону буде призначатися Президентом. І будуть цю людину називати префектом, або урядником. Так, принаймні, написано в проекті закону. В Чехії очільника краю (аналог нашої області) називають гетьманом. Може, варто використати досвід братів-слов'ян?

Ксенія КЕЛЕБЕРДА,

учасниця Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

НА ЗАВЕРШЕННЯ БУДІВНИЦТВА ШКОЛИ У ВЕРБЦІ БУДЕ ВИДІЛЕНО МАЙЖЕ 5 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ

Голова облдержадміністрації Володимир Гунчик взяв участь у засіданні комісії Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України у Києві, де розглядали питання змін і доповнень до програми Державного фонду регіонального розвитку.

«За пропозиціями облдержадміністрації частину коштів «перекинуть» на інші об'єкти, де їх вдасться оперативно освоїти. В основному, вирішили спрямувати майже 5 мільйонів гривень на завершення будівництва школи у селі Вербка Ковельського району», – повідомили у Волинській ОДА.

Нагадаємо, 26 грудня пройде урочисте відкриття першої черги будівництва школи.

Голова Дубівської громади Роман Троцюк на своїй сторінці у Фейсбук розповів, що в минулому році Дубівська (ще не об'єднана) сільська рада продала землю, а за виручені кошти виготовила перший проект на дану школу та в жовтні минулого року розпочала будівництво навчального корпусу вклавши своїх 4 мільйони 500 тисяч гривень.

«Для сільської ради, яка ще не вступила на терени децентралізації це

шалені гроші. Але вибір зроблено і вибір, на мою думку, вдалий. Тому я і моя команда намагались зробити все можливе і неможливе, щоб стати учасником програми державного фонду регіонального розвитку. І нам це вдалося», – Роман Троцюк про побудову нової школи.

«Спочатку було виділено 8 мільйонів 400 тисяч гривень з державного фонду та 1 мільйон 500 тисяч з сільського бюджету. Але цих коштів було не достатньо і Дубівська сільська рада виділяє ще 500 тисяч, а кошти яких не вистачає прийнято рішення додати з коштів, які виділені державним фондом на об'єкти області, але кошти не зможуть, за певних причин, бути освоєні. І ось наша перша перемога. 26 грудня пройде урочисте відкриття першої черги будівництва.

Якби підрядник не вклав свої гроші та не виконував роботи на передшансів освоїти 13 мільйонів у другому півріччі не було. І ось результат корпус збудовано. Вартість приблизно 20 мільйонів з них 6 мільйонів 500 тисяч власний бюджет нашої громади, що становить 32% від вартості об'єкту.

На даний час вже розроблено новий проект по даній школі, який включає будівництво твердопаливної котельні, нового триповерхового корпусу (їдальня, актовий зал, спортивний зал), повна термомодернізація та реконструкція старого пристосованого приміщення та благоустрій території школи. Вартість проекту близько 500 тисяч, а вартість будівництва приблизно 81 мільйон гривень», – розповів сільський голова Роман Троцюк.

«На фото з хлівчиками зображено місце, де рік назад розпочалося будівництво школи»

Збудований корпус школи у селі Вербка

Олена КЛИНОВА,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

БЕЗ АНЕСТЕЗІЇ: СІЛЬСЬКУ МЕДИЦИНУ РІЖУТЬ ПО ЖИВОМУ

*На Глухівщині депутати рай-
ради категорично проти масо-
вого скорочення фельдшерських
пунктів, а жителі сіл заявляють
про готовність радикально
відстоювати своє право на медич-
ну допомогу.*

«НІ» масовому скороченню ФАПів

На сесії Глухівської районної ради депутати направили звернення до МОЗ, Мінрегіонрозвитку, Сумської облдержадміністрації та облради. «Ми виражаємо категоричну незгоду щодо втілення в життя проекту Порядку формування спроможних мереж надання первинної медичної допомоги. ...В разі приведення до запропо-

нованих нормативів мережі ФАП та ФП без допомоги залишаться значна кількість сільських жителів», - йдеться у заяві. При цьому депутати аргументують, що в основному у селах проживає по 100-300 чоловік, між населеними пунктами по 7 і більше кілометрів убитих доріг, а лікарів не вистачає фізично, щоб забезпечити прийом жителів у пунктах здоров'я двічі на тиждень.

Нагадаємо, МОЗ розробило новий «Порядок формування спроможних мереж первинної меддопомоги», за яким новий пункт здоров'я має бути один на 750 чоловік населення. У проєкті, у Глухівському районі має бути всього 4 заклади у Перемозі, Некрасовому, Дунайці і Полошках (Червоне і Баничі залишаться з амбулаторіями). Скорочуватись, до речі, треба з «первичкою» і Березівській та Шалигинській громадам.

Вже сьогодні ця новина сколихнула села, як стало відомо, активісти вже збирають підписи проти скорочення ФАПів. Зазвичай дуже стримані і не схильні до протестів сільські жителі заявляють про наміри радикально відстоювати своє право на медичну допомогу.

Туманні перспективи

На сесії йшлося про те, що непродумані реформи відчутно б'ють по селу. Так, коли у травні минулого було проведено реорганізацію поліклінічного відділення ЦРЛ і створено міський медичний центр первинної допомоги, було фактично припинено надання послуг сільському населенню педіатрами та терапевтами, які автоматично ввійшли до складу новоствореного міського Центру.

Тоді районний медичний центр орендував приміщення в будівлі міського центру, закупив необхідне медичне обладнання (в т.ч. лабораторне, стерилізаційне, ЕКГ та ін.), ввів додаткові 15,5 штатних одиниць. Люди із сіл як їздили у Глухів до лікарів, так і продовжували їздити, бо це зручно і з точки зору транспорту, і можливості лабораторії, і консультації вузького спеціаліста. Оформлено це було як частина Баницької амбулаторії. За великим рахунком, яка різниця людям, як це називалось, головне, що їх приймав доктор, робились діагностичні обстеження, функціонувала лікарська комісія та ін.

Сьогодні маємо нові задумки МОЗ: хочуть заборонити створення амбулаторій, розташованих поза межами території доступності. Іншими словами, орендувати у Глухові кабінети буде «поза законом». Депутати теж проти цього.

А що буде взагалі далі із районним центром первинної медицини?

Рано чи пізно процес об'єднання громад завершиться, і крім Березівської і Шалигинської утворяться ще якісь. Голова райради Олексій Ткаченко під час звіту озвучив своє бачення. Він вважає, що реформу треба проводити максимально обережно, щоб не втратити хоча б те, що є. Адже все йде до того, що сільський житель буде відрізаний від професійної медичної допомоги.

«У нашій державі медицина, відверто скажемо, у плачевному стані,

але і медична реформа не покращує ситуацію. Ще влітку я пропонував керівництву Шалигинської громади стати співзасновником районного медичного центру. Очевидно, що із закінченням адміністративно-територіальної реформи райрада буде розформована, тоді доведеться ліквідувати і засновані нею комунальні заклади, у тому числі і ЦПМСД. Якщо б Шалигинська громада стала співзасновником, то новостворені громади мали б змогу приєднатися до вже діючого закладу з гарною матеріальною базою, новим обладнанням, транспортом, з кваліфікованими лікарями. А головне - населення не відчуло б погіршення. На жаль, керівництво Шалигинської селищної ради не підтримало ініціативу», - сказав О.Ткаченко.

За словами головного лікаря районного ЦПМСД Олександра Тюльпи, поки що єдиний вихід - утримувати спільно центр, бо жодна окрема ОТГ не потягне власного представництва у місті.

Обладнання поділити можна буде по селам, а от як ділити лікарів, яких практично нема?

До речі, жителі Березівської і Шалигинської ОТГ теж користуються послугами районного ЦПМСД: за минулий рік прийнято амбулаторно майже 3 тисячі хворих. Це означає, що людям із сіл з різних причин треба їхати у місто, і з цим треба рахуватись.

Сьогодні до структури комунального закладу «Центр первинної медико-санітарної допомоги Глухівського району» входять 2 амбулаторії (селище Есмань, село Баничі), 8 ФАПів та 21 фельдшерський пункт, які обслуговують 13,12 тисяч населення (без врахування жителів двох об'єднаних громад). Амбулаторна робота середнім медичним персоналом ФАПів та ФП складала 54 тисячі відвідувань, при подвірних обходах проведено 17,5 тисяч оглядів.

Оксана КОВАЛЕНКО,

учасниця Медіашколи у Чернігові (1-3 лютого 2018 рік)

ХОТЯТ ВЫЙТИ ИЗ ГРОМАДЫ

Группа жителей сел Вишневое, Орехово и Новоомельково, которые считают себя ущемленными после объединения в Чмыровскую громаду, изъявили желание выйти из ОТГ. Заявление об этом они с подписями отправили главе Чмыровской громады.

По вопросу выхода из громады около 20 недовольных жителей Новоомельково, Орехово и Вишневого 10 декабря провели собрание у закрытых дверей сельского клуба. Основной причиной желания выйти жители называют полное безразличие главы громады Сергея Войтенко к их проблемам.

Активисты решительно настроены инициировать выход своих сел из состава Чмыровской громады, чтобы в последствии присоединиться к составу новой громады, которую планирует создать Старобельский райсовет.

Отправили заявления

Николай Шевченко рассказал, что неоднократно обращался к главе ОТГ Сергею Войтенко с предложением провести сборы жителей в этих селах, а также заявил, что Сергей Войтенко ни разу за год существования громады не посетил Вишневое.

- Мы написали Войтенко, что нужно провести сборы и чтобы он приехал, потому что мы его и в лицо не знаем. Он сюда не приехал и прислал письменный ответ о том, что необходимости в проведении сборов жителей наших сел нет. При этом он утверждал, что в 2017 году проведут выборы старосты, чего до сих пор также не произошло, - сказал Н. Шевченко.

После получения письменного ответа об отсутствии необходимости собраний жители сел провели собрание под председательством Н. Шевченко и составили 3 заявления на имя главы громады, подкрепленные подписями всех присутствующих. Их суть такова:

1. Установить все правовые действия касаясь выхода граждан Орехово, Новоомельково и Вишневого из Чмыровской ОТГ.
2. На основании письма главы Луганской ОГА предоставить региональный протокол решения о добровольном объединении территориальной громады.
3. Назначить первые выборы старосты сел Вишневое, Орехово, Новоомельково.

Заявления были зарегистрированы 11 декабря у старосты Вишневого Лилии Жуковой, которая после передала их в Чмыровскую ОТГ.

После этого, 18 декабря, состоялось незапланированное собрание местных жителей в здании бывшего Вишневого сельсовета. На нем жители высказывали свое недовольство касательно деятельности руководства громады. На собрании присутствовали и местные депутаты Алексей Шейко и Виктор Колесник.

На собрании жители Вишневого выражали претензии по поводу того, что их не уведомили о входе в состав громады. Также звучали претензии по поводу игнорирования вопроса подвоза детей из Шпотино в Вишневскую школу. Присутствующих на собрании депутатов попросили заняться вопросом проверки подрядчиков, недобросовестно выполнивших работу по установке отопления в школе. Также люди возмущались, что решение сессии громады не находится в свободном доступе на доске объявлений, и жаловались на невывоз мусора.

Мнение старосты и главы

Как сообщила староста Вишневого Лилия Жукова, на собраниях касательно выхода она не присутствовала, и не видит законных оснований выхода из громады.

- Как для меня, так в ОТГ все нормально. Нам купили школьный автобус, поставили водонапорную башню в Орехово, частично засыпали ямы на дорогах. Почему люди хотят выйти из громады, я не знаю, - говорит Л. Жукова.

Сергей Войтенко, глава громады, на утверждение о том, что он не появлялся в этих селах на протяжении года, говорит, что это неправда.

- Я езжу в эти села по несколько раз в неделю. Мы ездили туда 15 декабря, отвезли оргтехнику в школу. Просто несколько человек собрались и решили, что они - большинство громады, и могут постановлять выход из громады и выбирать старосту. Не знаю, чем я их прогневил, ну не нравлюсь видимо. Недавно башню водонапорную установили в Орехово, купили автобус, сделали ремонт в школе. А на заявления жителей мы предоставим ответ в письменной форме, - сказал С. Войтенко.

Выхода нет

Как сообщил Юрий Кушнир, эксперт по вопросам муниципальных услуг Харьковского центра развития местного самоуправления, законодательством Украины, в том числе законом о добровольном объединении громад, предусмотрена процедура объединения, но не предусмотрен механизм выхода из объединенной громады.

- На данном этапе этот вопрос решается только в судебном порядке. Во-первых, когда была процедура объединения общины, на территории сельского совета проводились обсуждения этого вопроса и принятия решения. Если эта община вошла в состав ОТГ, значит, она дала согласие на объединение, и этот процесс произошел добровольно. До этого таких прецедентов не было, потому законодательного регулирования нет. Есть судебная практика о признании вообще ОТГ как неправильно созданной, если были нарушения или обсуждения не проводились. Поэтому, если община сельского совета намерена продолжать процедуру отсоединения и обращаться в суд, либо надо признавать процедуру объединения нелегитимной, либо искать веские причины (руководство общины нарушает закон относительно финансирования, нарушает условия составленных соглашений и т. п.), которые смогут быть аргументом для суда, чтобы принять решение об исключении сел из ОТГ. При этом должно быть учтено мнение граждан в каждом населенном пункте - проведены собрания граждан, составлен протокол о собрании. Должно быть доказанным, что действительно нарушаются права этой общины, поэтому ее желание выйти из ОТГ является обоснованным, - объяснил Юрий Кушнир.

В теории, выйти селам из ОТГ возможно по решению суда, если будут доказаны процедурные нарушения при создании громады или невыполнение новым ОТГ условий договоренностей о вхождении, если они были зафиксированы документом, например, рабочей группы.

Другого мнения придерживается эксперт по децентрализации Виталий Загайный.

- Абсолютно бесперспективно и бесплодно тратить время и энергию на выход из новосозданной ОТГ. Наоборот, будучи в составе ОТГ, эти села имеют значительно лучшие возможности привлечь средства на решение своих инфраструктурных проблем. А это субвенция socioэкономразвития, субвенция для развития инфраструктуры для объединенных общин, средства ДФРР - это средства госбюджета. Также отдельно можно рассчитывать на поддержку в рамках международных программ, действующих в Украине, - говорит Виталий.

Как сообщил эксперт, есть другие механизмы, кроме выхода или привлечения дополнительных сторон. Интересы жителей этих сел представлены на трех уровнях: староста села, депутаты совета ОТГ и депутаты районного совета. Они могут использовать существующие механизмы воздействия на голову ОТГ, учитывая потребности жителей, включая процедуру отзыва главы ОТГ.

Катерина КОВЕРГА,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

ПРИГОРОДНЫЕ СЕЛА ХОТЯТ ОСТАВАТЬСЯ САМОСТОЯТЕЛЬНЫМИ ИГРОКАМИ

В южных районах области децентрализация пробуксовывает практически со старта. Пока что при объединении территориальных громад за основу берется принцип добровольности. Защищаясь этим принципом, ни один населенный пункт в Измаильском районе на настоящий момент не изъявил желания укрупниться. Почему голосуют против.

Среди противников объединения – и пригородные села, которые после развала коллективных хозяйств уже давно, по сути, стали спутниками города областного значения – Измаила.

Однако формально узаконить «брачные отношения» ни одно из пяти пригородных сел (Броска, Сафьяны, Матроска, Старая Нектрасовка и Богатое) категорически не хочет, что подтверждалось и общественными слушаниями в этих населенных пунктах. Любопытно, что единодушны в этом и сельские головы. Отрицая свою личную заинтересованность в сохранении рабочего места, они, как под копирку, приводят одну и ту же аргументацию «против».

По их мнению, несмотря на отсутствие достаточного количества рабочих мест, села, тем не менее, имеют все права на самостоятельное плавание.

Во-первых, количество населения каждого из них не опускается ниже 2,5-3 тысяч жителей.

Во-вторых, в каждом населенном пункте сохранилась неплохая инфраструктура: есть детские сады, школы, семейные амбулатории, дома культуры, магазины и прочее.

В-третьих, в каждом из сел есть достаточное количество земли сельскохозяйственного назначения для того, чтобы здесь могли развернуться серьезные фермерские хозяйства (другой вопрос, что при современных технологиях они могут предоставить местным жителям разве что считанное количество рабочих мест).

В-четвертых, между райцентром и пригородными селами уже налажено хорошее транспортное сообщение. А значит, пользуясь всеми благами города, можно быть независимым от его шума и суеты. Ну и в-пятых, есть

сугубо экономические причины.

– Самостоятельность любой территориальной громады невозможна без наличия финансовых ресурсов, – напоминает сельский голова Броски Светлана Москвич. – Ведь только это позволяет реализовать функции, возложенные на органы местного самоуправления. Львиной долей, в том числе и для городского бюджета, является налог на доходы физических лиц, который отчисляется на предприятиях, в учреждениях, организациях, зарегистрированных в Измаиле.

- Финансовые проблемы вызывают беспокойство

Базовыми для столицы украинского Придунавья являются предприятия морехозяйственного комплекса. Их работа, по объективным причинам, в последние годы не отличается стабильностью. В связи с чем бюджет столицы украинского Придунавья является дотационным. Органам местного самоуправления райцентра для обеспечения поддержки и развития инфраструктуры зачастую не хватает собственных средств.

– И уже только в связи с этим объединение указанных территориальных громад может стать дополнительной нагрузкой для местной казны, – указывает Светлана Москвич. – Поэтому у жителей села возникает обоснованная обеспокоенность по поводу возможного дисбаланса при распределении бюджетных средств: финансовые ресурсы, полученные бюджетом за счет объединения территориальных громад (присоединения села Броска к городу Измаил), будут идти исключительно на развитие Измаила. И нет достаточно убедительных оснований опровергнуть это предположение.

- Острый земельный вопрос

Также пригород просит взять во внимание и тот факт, что ставки земельного налога в пределах города и села кардинально отличаются. Поэтому не исключено, что объединение обозначенных территориальных громад приведет к тому, что по отношению к земельным участкам сельской коммунальной формы собственности будет применяться увеличенная ставка арендной платы (налог на землю), что, безусловно, крайне негативно обозначится на деловой активности в селе. Не исключено, что предприниматели начнут останавливать свою хозяйственную деятельность, закрывать предприятия и увольнять нанятых работников.

- Станут ли жители сел горожанами?

Кроме того, в случае объединения органов управления будут перенесены в Измаил, и жители вынуждены будут ездить в город для получения какой-либо справки и документа.

– К слову, Измаил тоже никак не горит желанием сделать нас горожанами, – рассказывает дальше Светлана Москвич. – Я разговаривала с городской головой Андреем Абрамченко и он также категорически против объединения на данном этапе. Непосредственно в самом городе есть микрорайоны, где работы еще непочатый край, и объединение, например, с Броской, где из 35 улиц заасфальтированы только 9, безусловно, никак не выглядит для города областного значения привлекательной перспективой.

Понятно, что принцип добровольности при объединении территориальных громад рано или поздно упразднят. В таком случае пригородным

селах і райцентру неможливо буде уникнути укрупнення. Буде ли цей процес безболісним при наявності всіх вказаних ризиків – питання, скоріше всього, до кінцевого моменту залишиться відкритим.

Олег КОЛЕВ,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ЦНАП ВАМ У ПОМІЧ

З першого травня набирає чинності надзвичайний Закон України «Про внесення змін до закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» є можливість територіальним громадам міст обласного значення приєднуватися до спроможних ОТГ інших територіальних громад без проведення перших виборів до міської ради. Також, закон порівнює територіальні громади міст обласного значення до спроможних ОТГ. Відповідно для міст обласного значення та навколишніх громад відкриваються нові можливості для розвитку, реалізації спільних планів і обопільно важливих проєктів. Серед реальних і потрібних нововведень в секторі надання послуг – створення та розвиток центрів надання адміністративних послуг. Як зробити діяльність ЦНАПу максимально ефективною, розширити сферу послуг, підняти послуги на вищий рівень? Про це та багато іншого у вказаній темі говоримо з експертом Анатолієм Шалаєвим.

- Пане Анатолію, перед громадою міста відкриваються просто неймовірні можливості. Певне, що ми ними скористаємося. Але насамперед, на мою думку, варто порушити тему, яка стосується практично всіх знам'ячан, адже серед інших повноважень, які віддаються на регіон-передача владних повноважень. Які на вашу думку, сьогодні є найбільш затребуваної послуги?

- Їх більше сотні і їх перелік може зростати до безкінечності. Все залежить від затребуваності громади на ті чи інші послуги. Існує перелік, але кожна територія за рішенням ради чи виконавчого комітету може їх доповнювати. Для прикладу: надання дозволу на розробку проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки для передачу її в оренду та у власність, видача будівельного паспорта забудови, призначення допомоги при народженні дитини, взяття громадян на квартирний облік, оформлення свідоцтва на право власності, призначення субсидій, видача різних довідок, реєстрація і зняття на облік громадян, реєстрація нерухомості і багато-багато іншого. Скажімо, навіть реєстрація транспортних засобів.

- Міграційні служби перевантажені чергами з бажаних оформити паспорт. Чи можливо у ЦНАПі рівня міста обласного значення надання послуг з оформлення цих документів?

- А що заважає? ! Закупляється обладнання, коштує близько 300 тисяч гривень – жодних проблем. Наразі є об'єднані територіальні громади, де ці

послуги надаються. І туди приїзять люди не лише з сіл, а й міст, адже процедура оформлення відбувається значно оперативніше.

- Зустрічала термін «Мобільний ЦНАП», Що скажете про таку форму надання послуг?

-Схвально.Не кожен може приїхати за кілька десятків кілометрів,щоб отримати довідку чи взято дозвіл. А мобільний ЦНАП наблизить надання послуг максимально до кожного мешканця, навіть віддалені. Крім того може бути віддалений фахівець,наділений певними повноваженнями і працювати безпосередньо з мешканцями будь-якої території. Звісно,це не повний перелік,але чимало можна зробити і силами одного спеціаліста.

- Як вважаєте, у чому корисність і необхідність створення ЦНАПів?

-Все дуже просто. Зникає корупційна складова. При спілкуванні з чиновниками можливі ті чи інші неправомірні вимоги,а так вони практично зникають,адже немає прямого контакту,тобто фахівець виконує свої функції і все. І головне.Людині не треба обходити десятки організацій,щоб вирішити своє питання. Все знаходиться в одному місці з відповідними функціями,наближеними до кожного мешканця. Додам,що процес вдосконалення і додаванням переліку надання послуг є практично безкінечним.

Надія КОЛЕНЧЕНКО,

учасниця Медіашколи у Кропивницькому (11-13 квітня 2018 рік)

ГОСПОДАРЮВАТИ ПО-НОВОМУ = ЖИТИ ПО-НОВОМУ?

Все – потяг рушив. Подобається це комусь чи ні, але ні в кого вже немає сумнівів, що реформа децентралізації набирає обертів і ворота не має. На початок 2018 року в Україні вже створено 699 Об'єднаних територіальних громад, у яких проживає 6 млн. осіб, що становить 14,3% від загальної кількості населення. Загалом на початку планувалося створення 27-ми регіонів, 120-150-ти районів та 1500-1800 ОТГ. Скільки їх буде насправді – покаже час і завершальний етап реформи, до якої так чи інакше вже прив'язані і реформа освіти, і охорони здоров'я, і інші, нагальні та актуальні. Звісно, симбіоз всього цього повинен би спрацювати на благо людей, громад, утім не все так гладко і просто. Виникає безліч проблем, запитань і навіть шляхів, якими можуть розвиватися ОТГ, і кожна громада вирішує їх по-своєму.

Свій до свого по своє і про своє

Не будемо блукати городами, а поговоримо про нас з вами, тобто про Куликівську ОТГ, бо кожному найбільше болить своє, цікавить і хвилює своє, хоча, звісно ж, тут спрацює і наш менталітет – а що там у сусідів? Все правильно. Щоб зрозуміти, як жити краще і чи будемо жити краще, потрібно порівнювати, аналізувати і прагнути, щоб було навіть не так, як у когось досить успішного, а досягти ще більш вагомих результатів.

Куликівська ОТГ практично існує всього 2-3 місяці, утім чи можна вже говорити про перші кроки і навіть перші результати? Спробуємо.

І відразу ж про найважливіше – фінансовий ресурс громад, і, зокрема, як же виглядає на фоні інших громад Чернігівщини саме Куликівська ОТГ у контексті отримання субвенції від держави у 2018 році. За словами голови Чернігівської облдержадміністрації Валерія Куліча, цьогоріч передбачено 144,2 мільйони гривень субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ Чернігівщини. Розмір цієї допомоги розраховується відповідно до площі території громади та чисельності її населення. А отже, чим більша громада, тим вона платоспроможніша, тим менше коштів потрібно на утримання кадрового апарату управлінців.

БІЛЬШІ ГРОМАДИ – БІЛЬШІ МОЖЛИВОСТІ

Назва ОТГ	Чисельність населення, осіб		Площа території ОТГ	Обсяг субвенції на 2018 р., тис. грн
	всього	у т.ч. сільське		
Сновська	23551	12310	1282,93	10775,1
Бобровицька	26304	15090	1054,75	10190,1
Ічнянська	23258	11093	1140,81	9620,8
Куликівська	15901	10544	861,85	7847,9
Менська	25113	11018	832,10	7801,5
⋮				
Тупичівська	2596	2596	162,03	1639,8
Олишівська	2889	925	153,94	1145,0
Макіївська	1577	1577	105,90	1039,7
Липовицька	3626	936	123,07	968,0
Варвинська	8771	682	101,30	773,1

Джерело: Громади Чернігівщини

Як бачимо, чим більша громада, тим суттєвіше фінансування ззовні, а ще ж і свої надходження до бюджету, оскільки більше коштів повертається у громаду через податки. На фоні інших Куликівщина не пастиме задніх і отримає на розвиток понад 7847 тис. грн. Головне, щоб цей ресурс став бюджетом розвитку, а не бюджетом проїдання. Щоб цього не сталося, у планах – пошук власних джерел наповнення бюджету громади, навчитися самим заробляти гроші та скористатися допомогою фондів - донорів.

Обіцянки – поштовх до дії чи фікція?

У нашій свідомості вже вибудувався стереотип, що зазвичай передвиборні обіцянки звучать красиво, а виконуються – ніяк. Тож що ми бачимо цього разу? Згадаємо стратегічне планування розвит-

ку Куликівської громади до 2022 року, запропоноване під час виборчої кампанії тоді кандидатом на селищного голову, нині діючим головою громади Наталією Халімон. І чи є кроки до реалізації планованого? Про всі аспекти говорити ще занадто рано, утім про окремі вже можна.

До прикладу, що обіцялося у сфері житлово-комунального господарства та благоустрою громади:

1. Створити потужне комунальне господарство, у штат якого ввести: службу благоустрою (відповідальні за благоустрій у кожному селі (16); дільницю з виробництва тротуарної плитки; дільницю з поточного ремонту дорожнього покриття вулиць; ремонтно-будівельну бригаду; ритуальну службу; лісопилку. 2. Придбати комунальну спецтехніку: сміттєвоз; бульдозер; екскаватор/ навантажувач; автобус; трактор з причепом; машину-подрібнювач; тракторну косарку; каток. 6. Побудувати міні-асфальтний завод та провести капітальні та поточні ремонти доріг громади. 7. Впровадити проекти вуличного освітлення з енергозберігаючими технологіями. 8. Побудувати автобусні зупинки. 9. Створити кооперативи для впровадження централізованого водопостачання по селах. 10. Створити багатопрофільний будинок побуту. 11. Облаштувати спортивно-відпочинковий комплекс «Олімпія» на базі Куликівського стадіону та прилягаючого до нього парку відпочинку.

Тож про що вже можна говорити більш предметно? У своїй блогерській колонці на сайті Куликівської ОТГ, Наталія Халімон інформує про виконане, ділиться найближчими планами і вже мала нагоду повідомити про найбільш знакову подію січня 2018 року - результати конкурсу проєктів, який проводив Державний фонд регіонального розвитку. За підсумками конкурсу Куликівська ОТГ виграла проєкт «Створення сприятливих умов для самодостатньої діяльності комунального підприємства «Куликівське ВУЖКГ Куликівської селищної ради» загальною вартістю 8 млн. 79 тис. грн. У рамках проєкту передбачається зміцнити матеріально-технічну базу комунального підприємства, придбати спецтехніку: сміттєвоз, 200 сміттєвих контейнерів, трактор з причепом, бульдозер, екскаватор/навантажувач, каток, машину-подрібнювач для деревини, тракторну косарку, мікроавтобус, які могли б використовуватися для надання послуг жителям ОТГ.

Серед пріоритетних напрямків роботи Куликівської селищної ради Наталія Халімон виділяє освітлення населених пунктів, вирішення питання якісної питної води та ремонт доріг і наголошує: «Звісно, всі ці питання дороге вартісні, тому жителі сіл мають спільно вирішити для себе пріоритетність проблем і першочерговість їхнього вирішення. Варто також розуміти, що за один-два роки відремонтувати всі розбиті в цент дороги населених пунктів не реально, тому ремонт відбуватиметься за графіком і тут громада має також визначити найбільш важливі ділянки ремонту по селах.»

У числі найголовнішого на 2018 р. голова громади також назвала будівництво власного асфальтного заводу та реструктуризацію комунального підприємства «Куликівське ВУЖКГ». Зокрема зазначається, що з ме-

тою поліпшення надання комунальних послуг жителям громади з 1 січня 2018 р. в штат комунального господарства селищної ради приймаються 15 відповідальних осіб за стан благоустрою у населених пунктах ОТГ. А це означає, що в кожному селі працюватиме відповідний працівник, в обов'язки якого входитиме: благоустрій кладовищ, вирубка порослі, підкошування трави в межах населеного пункту, догляд за пам'ятними місцями, тощо. Робляться й перші кроки щодо створення бригади з випилки аварійних дерев, набувається досвід будівництва автобусних зупинок. Розпочалась робота над розробкою проекту санкціонованого сміттєзвалища селища, в опрацюванні проекти вуличного освітлення по с. Вересоч.

Те, що обіцяли, виконується? На мою думку – так. Можливо у когось є інший погляд на те, що відбувається. Утім головне попереду. А все залежить від умілого господарювання і, головне, прагнення заявлене втілити у життя.

Не лише витратити, а й заробляти

Будемо об'єктивними і зазначимо, що немає майбутнього громада, яка лише витрачає кошти, але сама не навчилася їх заробляти. І, безперечно, додаткові кошти ніколи не бувають зайвими. Це як підсобне господарство у сільському обійсті. Окрім основного доходу - заробітної плати, селянин має прибуток і від тієї ж присадибної ділянки, і від худоби, яку утримує, і з земельного паю, який або сам обробляє, або здає в оренду. Так - багато клопоту, але ж і додаткові доходи радують.

Підсобне господарство для громади може й не актуальне, але стимулювати розвиток підприємництва доцільно і вигідно. Адже це і робочі місця, і податкові надходження, і додаткові послуги населенню, і розвиток інфраструктури, тощо. Як приклад можна навести досвід Іванівської ОТГ. Власними силами тут було проведено інвентаризацію земель і виявлено кілька тисяч гектарів необлікованих раніше угідь, за використання яких сільгоспвиробники не сплачували жодної копійки. От і додатковий дохід для розвитку громади.

Як зазначає голова Іванівської ОТГ Сергій Гарус, вони також працюють і над створенням так званих індустріальних площадок, щоб сприяти заходженню інвесторів. Цей досвід теж може бути корисним і для Куликівщини, адже заявлено про доцільність відкриття у Куликівській ОТГ міні-пекарні з виробництва хліба та хлібобулочних виробів, птахоферми з подальшою реалізацією м'яса птиці на місцеве ПП «Ратибор», агро-фірми з вирощуванню часнику, також з реалізацією на назване підприємство, міні-цеху з виробництва дерев'яних гойдалок, альтанок, автобусних зупинок тощо, міні-асфальтного заводу, будинку побуту: швейна майстерня, ремонт взуття, ремонт побутової техніки тощо. Йдеться також і про розвиток туристичної інфраструктури громади, будівництво готелю, дитячого кафе, розважального центру, організацію роботи постійно діючих торгових яток з продажу сувенірної продукції місцевих умільців.

До речі, голова Іванівської громади поділився ще одним цікавим досвідом, актуальним і для Куликівської ОТГ – як вчинити із покинутими

із захаращеними подвір'ями у сільській місцевості, щоб від цього мати ще й зиск. По-перше, визначається власник, а якщо такого не виявилося, то далі вмикається механізм передачі даного майна у власність громади. А потім вже два варіанти: аукціон і продаж, або ж безоплатне надання житла тим, хто потрапив у складні життєві обставини і має таку потребу.

Як бачимо, Куликівська ОТГ господарювати по-новому тільки навчається і робить перші кроки, тож будуть і успіхи, і промахи. Але, як говорять мудрі: «Viam supervadet vadens» (латинь) – «Подуває дорогу лише той, хто йде», і «Non solum autem falluntur, qui nihil agit. Sed nihil agis – Errat» – «Не помиляється лише той, хто нічого не робить. Але й нічого не робити — помилка». Помилки будуть і нікуди від цього не подітися. Але безперечно Куликівська громада стартувала досить вдало. Тож успішного шляху, якщо й помилки, то незначних, і здійснення всіх планів, навіть найбільш амбітних і на перший погляд нездійснених. Все у нас буде добре.

Наталія КОНОВАЛОВА,

учасниця Медіашколи у Чернігові (1-3 лютого 2018 рік)

ЧИ ВАРТО СЕЛАМ ОБ'ЄДНУВАТИСЯ У ГРОМАДИ?

Із 2015 року в Україні триває процес децентралізації. Реформа передбачає створення фінансово-незалежних об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які зможуть самостійно покращувати умови життя в різних його аспектах: освіті, охороні здоров'я, культурі, інфраструктурі.

Станом на 12 березня 2018 року у Черкаській області створено 26 ОТГ. Але у загальному рейтингу всіх областей Черкащина посідає 22 місце. Як бачимо, статистика невтішна. Давайте розглянемо переваги об'єднання на прикладах ОТГ нашого краю, які ризикнули об'єднатися.

Яскравий представник – Білозірська ОТГ, в яку входять смт Ірдинь, селище Баси та село Білозір'я. Лише за рік її власні надходження сягнули 10 мільйонів гривень.

Громада отримала 7 млн грн державної субвенції. Ці гроші вони спрямували на дороги, освітлення, поновлення техніки комунальних підприємств. За цей час в Ірдинській школі повністю замінили вікна та двері.

У Білозір'ї відремонтували садочок та опорну школу. Завдяки виграному тендеру вдалося замінити вікна, обладнати кабінети, повністю замінити меблі, закупити інтерактивні дошки. ОТГ створила ідеальні умови для медиків. Щоб збільшити штат сімейних лікарів, громада збільшила зарплату до 10 тис грн та подбала про їхнє безкоштовне проживання.

Що змінилось в інших громадах після об'єднання? Єрківській громаді Катеринопільського району вдалося відремонтувати дороги, дитсадки і школи, провести освітлення та забезпечити усіх учнів безкоштовним харчуванням. І це ще не повний перелік. До децентралізації їхні власні над-

ходження сягали близько 3 млн грн, а після – бюджет збільшився майже втричі.

Мокрокалигірська об'єднана громада – одна з трьох громад Черкаської області, які об'єдналися в 2015 році. Населення – 5309 осіб. Склад: Мокра Калигірка, Любисток, Єлизаветка, Червоний Брід, Суха Калигірка, Ярошівка, Надвисся. Що змінилося за цей час? Розвиток медичних послуг, освітлення вулиць, ремонт дитсадка, нові дороги, придбання шкільних автобусів, будівництво ЦНАПу. Про це йдеться на сайті Decentralisation.com.ua. Це відбулося з докладанням великих зусиль та завдяки наполегливості, рішучості, цілеспрямованості та ризикованості голів ОТГ.

А що радять експерти селам, що не можуть прийняти рішення про об'єднання?

Анатолій Шалаєв – виконавчий директор Центру Громадянських Ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації:

– Багато необ'єднаних громад, на жаль, фінансово не спроможні утримати ні освіту, ні охорону здоров'я, вони не мають достатньо коштів, щоб надавати якісні послуги своїм жителям. Коли громади об'єднуються, вони отримують більші повноваження і можливості. Вони прирівнюються до міст обласного значення, не залежать від району і можуть самостійно, отримуючи кошти від держави, вирішувати як саме розпоряджатися бюджетом. У селі набагато краще знають, що більше потрібно людям, ніж це б вирішувалось в районі, в області, чи в Києві. Для цього потрібна децентралізація. Необ'єднані громади повинні розуміти, що шляху назад уже немає, потяг рушив, тому запрошую хоча б в останній вагон. Бо настає час, коли питання добровільного об'єднання громад може зникнути, оскільки в 2020 році всі села можуть бути будуть приєднані до певної громади уже без згоди жителів. Тоді вони не зможуть отримати додаткові можливості, які зараз надають на державному рівні.

Володимир Міцук – голова Білозірської об'єднаної територіальної громади:

– Я раджу приєднуватися до тих громад, які вже створені і до громад, які спроможні. Їх майже 90%. Спершу я боявся приєднувати до нашої громади інші села, але зараз у мене немає цього страху. Пройде декілька років, і створені громади будуть ще об'єднуватися з двох чи трьох в одну ОТГ і їхні можливості будуть збільшуватися. Але на сьогодні все залежить від керівника, тому що він несе відповідальність, він вирішує, які проекти подати, щоб вони були успішними, з ким краще укласти договір співпраці. Але процедура об'єднання територіальних громад, визначена законом, дуже недосконала. У результаті, об'єднання громад відбувається з великою кількістю порушень процедури, внаслідок чого мають місце скасування об'єднання в судовому порядку.

Об'єднання громад може відбуватися всупереч бажанню місцевих жителів. Наприклад, село Устеріки Верховинського р-ну Івано-Франківської обл. було приєднано до Білоберізької ОТГ. Через це жителі Устеріки 27 березня 2016 року проігнорували перші місцеві вибори новоствореної громади. У результаті в 4 з 14 одномандатних виборчих

округах громади вибори не проводилися, а жителі Устеріки (які складають 27% населення ОТГ) не мають свого представництва в раді ОТГ.

Ці незадоволення жителів можуть супроводжуватися рядом питань, таких як: розташування адміністративного центру, віддаленість від нього, розподілення бюджету між селами, зосередження інфраструктур тощо. Невдачі трапляються й у фінансовій сфері. Внаслідок об'єднання бюджету територіальних громад перейшли на прямі відносини із Державним бюджетом України. В результаті деякі громади постраждали фінансово. Так, наприклад, в 2017 році з бюджету Слобожанської ОТГ (Дніпропетровська обл.) було вилучено до держбюджету (здійснено «реверсну дотацію») майже 35 млн грн. Взаємн ОТГ отримала до свого бюджету за всіма трьома видами міжбюджетних трансфертів лише 29 млн грн. Тобто, якщо б громада не об'єднувалася, то їй би не довелося утримувати з власного бюджету лікарні та школи (це продовжили б робити з районного бюджету), а в бюджеті громади залишилося б майже 6 млн грн.

Децентралізація направлена на вирішення проблем, але водночас її супроводжують ряд невдач, ризиків та страхів. Від шляху, який обиратимуть громади залежить виконання широкого спектру завдань у різних сферах життя.

Руслана КОСТЕНКО,

учасниця Медіашколи у Черкасах (21-23 березня 2018 рік)

«ЗОЛОТА РИБКА» ГРОМАДИ

Далекого 1996 року зачинилися двері за останньою дитиною дитсадка «Золота рибка», розташованого в селі Якушинці. Разом із закриттям «Золотої рибки» зникла самобутня країна малечі, цілий світ, від якого залежало майбутнє дитини. Громада села різко відчула проблему відсутності

закладу, і змушена була здебільш возити малечу до Вінниці. Проблемою відновлення «Золотої рибки» постійно переймалася громада села. Проте у сільраді зібрати кошти на відновлення приміщення не могли, в першу чергу через щорічне вилучення з бюджету села до 3 мільйонів гривень у район. Були написані звернення та петиції до обласного керівництва і до народних депутатів. На сьогодні Якушинецька громада спроможна лише на 34% від потреби забезпечити місцями дітей в дошкільних закладах. Але проблема черг у дитсадках не нова для країни, тому під час засідань Уряду Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман неодноразово звертає увагу на необхідність закладання коштів на будівництво нових дитячих садочків з метою ліквідації черг до 2020 року. Адже кошти для будівництва на місцях є завдяки реформі децентралізації, але не всі керівники використовують отримані ресурси ефективно.

Завдячуючи ініціативній і наполегливій праці нинішнього очільника Якушинецької ОТГ Василя Романюка, в 2017 році почали відбуватися довгоочікувані зміни в дошкільній освіті громади, адже, розроблений сільською радою проект реконструкції дитсадочка «Золота рибка» по вулиці Зарічна, 14, підтриманий до співфінансування Державним фондом регіонального розвитку. Сільський голова неодноразово був на прийомі у Міністерстві регіонального розвитку та будівництва для обґрунтування підтримки проекту реконструкції. Тому вже 20 жовтня минулого року сільрада провела відкритий аукціон на визначення виконавця робіт за проектом реконструкції. Початкова сума закупівлі послуг становила 16,6 млн. гривень, а за результатами електронних торгів переможцем вийшло ТОВ «Енергоагроімпекс» із сумою 15,9 млн. гривень. Таким чином, завдяки зручному сервісу було зекономлено 700 тисяч гривень бюджетних коштів.

За словами керівника фірми-переможця Олександра Теплицького, до роботи бригади стали відразу. На сьогодні реконструкція вже проведена на 30%, тому очікує, що всі роботи будуть завершені вчасно, тобто до кінця року, або й навіть раніше. Олександр здивований подякам людей із сусідніх будинків, адже за десятилітню практику роботи швидше звик до нарікань на шум по вихідних, ніж на добре слово.

Місцеві жителі пильно спостерігають за ходом реконструкції та високо оцінюють якість уже проведених робіт.

– А як записати дитину в садочок? – цікавиться молода матуся Ірина Щербань-Тумачек. Старшого водила у Вінницький 67-й садочок, пора вже про молодшу подумати, хоч їй лише 7 місяців. Дуже розраховую на відкриття «Золотої рибки».

За словами Якушинецького голови Василя Романюка на офіційному сайті громади буде створена електронна черга, саме там буде можна подати заявку в садочок. Це дозволить зробити процес запису простим та прозорим.

Юрій КРАКІВСЬКИЙ,

учасник Медіашколи у Вінниці (6-8 грудня 2017 рік)

КОЛИ БУДЕ СТВОРЕНО НОВОРОЗДІЛЬСКУ ОТГ?

Тепер територіальні громади зможуть приєднуватися до громад міст обласного значення за спрощеною процедурою. З квітня Верховна Рада України прийняла в другому читанні та в цілому законопроект №6466 щодо добровільного приєднання територіальних громад до міст обласного значення. Як цим скористається місто обласного значення Новий Розділ та доволишні сільські громади?

Зараз до Новороздільської громади виявили бажання приєднатися лише кілька сільських рад – Станківецька (Станківці, Тужанівці, Підгірці), Горішнянська (Горішне, Долішне) та Берездівецька (Берездівці, Гранки-Кути). Відповідно до перспективного плану громада міста Новий Розділ планувала приєднати ще й Старий Розділ, Березину, Крупсько, Ілів.

Існує дискусія щодо селища Розділ, яке, на думку депутата Новороздільської міської ради Анатолія Шалаєва, мало б теж приєднатися до Нового Роздолу. «Розділ та Березина мали б бути приєднані до територіальної громади Нового Роздолу, тому що мешканці зазначених населених пунктів отримують у нас медичні послуги, центру зайнятості. Крім того не останню роль відіграє логістика розташування зазначених громад до Нового Роздолу». На думку депутата селище Розділ не бажає приєднуватися до потенційної Новороздільської ОТГ через людський фактор – амбіції тамтешніх керівників.

Цієї позиції дотримується і керуючий справами виконкому Новороздільської міської ради Анатолій Мельников. Посадовець зауважує: оскільки, селище Розділ та Березина розташовані за кілька кілометрів від Нового Роздолу, то більшість соціально-господарських справ мешканців цих територій тісно переплетені з життєдіяльністю міста і додає, що «ідеальна громада – це та, яка дотримується закону, а не та, яка підпорядковується чийсь амбіціям. А чи буде об'єднання цього року, чи наступного, поки що невідомо».

Коли слід очікувати утворення Новороздільської ОТГ?

За новим законом, у випадку об'єднання довколишніх сіл навколо Нового Роздолу, сільські голови будуть виконувати обов'язки старости, сільські депутати стануть депутатами новоствореної розширеної громади. Після об'єднання місто Новий Розділ отримає субвенції на розвиток сільського населення, адже села є занедбані і потребують підтримки і вкладень. А так, наразі, згадані села залежать від розподілу грошей у Миколаївській райраді, бо перебувають під юрисдикцією району. Про кількість капіталовкладень у ці території з боку Миколаївської районної ради – особливо говорити і нічого. Достатньо їх відвідати, щоб оцінити стан доріг, розвиток соціальної інфраструктури тощо.

Якщо процес утворення ОТГ довкола міст обласного значення спрощений і держава виділяє субвенцію для сільських громад, тоді чому все затягується?

Одна із причин, за словами сільських голів тих громад, що заявили про готовність об'єднуватися, полягає в земельному питанні: села хочуть добити свої генплани територій та розібратися самотужки із землями, що підпадають під приватизацію. Вони побоюються, що потенційна ОТГ поглине села, прихопивши основний ресурс селян – землю.

«Ми ще не отримали документи, хоча їх вже узгодила ОДА, зараз очікуємо висновків археологічної служби, повинні розібратися із землями, які призначені для приватизації, щоб після об'єднання не було проблем», – говорить голова Горішнянської сільської ради Микола Моцяк. Крім того, М.Моцяк висловлює сумніви щодо доцільності запуску старту процесу об'єднання за півтора року до чергових місцевих виборів.

У депутатському середовищі Нового Роздолу більшість схильна вважати, що ймовірніше за все утворення Новороздільської ОТГ вирішиться разом із місцевими виборами – у 2020 році. І хто не встиг об'єднатися до зазначеного терміну, для таких територіальних громад, принцип добровільності зникне як такий, а органи місцевого самоврядування підуть на вибори за новими правилами.

На сьогодні в Україні сформовано 728 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Це дані станом на 10 квітня поточного року. Майже вісім тисяч територіальних громад (точна цифра 7837) перебуває ще у роздумах.

Ірина КРУГЛОВА,

учасниця Медіашколи в Івано-Франківську (16-18 квітня 2018 рік)

ЧИ БУДЕ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ У БІЛІЙ ЦЕРКВІ, АБО КОМУ ВИГІДНЕ ОБ'ЄДНАННЯ?

Децентралізація – реформа, на яку покладаються великі надії, але навколо якої виникають непорозуміння та навіть «війни» між населеними пунктами...От взяти хоча б Білу Церкву – місто обласного зна-

чення з 200-тисячним населенням. Від об'єднання з нею довколишні села відмовилися, бо не хочуть підпускати «гіганта» до свого «корита», натомість вирішили створити свої громади. Керівництво міста, звісно, образилося, але, як кажуть, «наси́льно мил не буде́шь»... Та кому насправді вигідне об'єднання, хто отримає більше переваг від реформи? Про це й поговоримо...

В єднанні - сила?

Про об'єднання територіальних громад (ОТГ) знає і місто, і села, що його оточують. Щоправда, бачать цей процес вони дещо по-різному, що призводить до гострих протиріч...

На що можуть розраховувати ОТГ? По-перше, на появу нових ресурсів для розвитку освіти, медицини та соціальної сфери, по-друге, на можливість самостійно вирішувати, як використовувати кошти, по-третє, на збільшення надходжень за рахунок податків на доходи фізичних осіб, які становлять 60%, надходжень за орендну плату та плату за землю. До того ж можна отримати кошти від держфонду регіонального розвитку, інфраструктурну субвенцію від держави або гранти від міжнародних організацій.

Наразі в Україні створено вже 699 ОТГ. Поки чемпіонами з реалізації реформи, відповідно до рейтингу областей України з формування ОТГ, є Житомирська, Хмельницька та Чернігівська області. Київщина ж не кваліфікується з об'єднаннями в громади, сидить собі на «почесному» 17 місці зі своїми 12 ОТГ (9 діють, 3 – чекають виборів. До речі, 2 з них – Березанська та Ржищівська - утворені з містами обласного значення)...А чи є резон приєднувати до себе села містам обласного значення, такому, як Біла Церква? Директор Київського центру розвитку місцевого самоврядування Олег Любімов вважає, що є, адже, окрім збільшення надходжень до бюджету у вигляді ПДФО, місто отримає збільшення території, що відкриває перед ним нові можливості, які стосуються не лише житлового будівництва, а й залучення інвесторів. Наприклад, влада тієї ж Березані розуміє, що без

розширення інфраструктурних можливостей їй нікуди буде розвиватися, тому громада створилася, але відбудеться лише, коли приймуть закон «Про приєднання громад до міст обласного значення». Зокрема експерт відзначив, що «Біла Церква ніякими темпами не рухається до реалізації реформи - як через небажання керівництва, так і великі апетити міста, яке хоче бути адміністративним центром. Також на це впливає непорозуміння з навколишніми селами».

Створення Білоцерківської ОТГ - ініціатива «наказуема»?

Рішення про створення ОТГ у Білій Церкві прийняли вже давно. Біла Церква ініціювала процес добровільного об'єднання в громаду, запросивши низку сусідніх населених пунктів, зокрема с. Шкарівку, с. Фурси, с. Пилипча, с. Піщана та с. Терезине та ще з десяток-два населених пунктів.

Свою ініціативу міська влада мотивує тим, що Біла Церква є найбільшим містом у Київській області, має відповідну матеріально-ресурсну базу і може забезпечити надання соціальних та адміністративних послуг (працює ЦНАП). Відповідно були надіслані звернення до сільських і селищних рад. Якою ж «приємною» несподіванкою стало отримання лише декількох позитивних відповідей. Сусідні села, які можуть похвалитися достатком, не забажали тандему з Білою Церквою, а вирішили самі господарювати на своїй землі. Та чи вистачить їм ресурсів, щоб самотужки забезпечити мешканців наданням послуг на належному рівні, зокрема побудувати заклади охорони здоров'я, звісно, якщо таких немає, створити той же ЦНАП, залишається під питанням.

Зазначимо, що об'єднання для Білої Церкви вкрай важливе, адже сьогодні немає чітких меж між містом та Шкарівкою і Фурсами. По факту Біла Церква займає землі вдвічі більше, ніж її межі охоплюють юридично, тому не всі податки низки підприємств потрапляють у міську казну.

Так, перемовини Білої Церкви з довколишніми селами про утворення ОТГ зазнали поразки. Але влада міста вирішила не здаватися та від «праника» взялася за батога. Так, ще в липні минулого року на засіданні виконкому затвердили плату за медичні, освітні та соціальні послуги для мешканців інших населених пунктів. «Зараз іде процес децентралізації, деякі громади хочуть об'єднуватися, але для цивілізованого вирішення цих питань громада має компенсувати витрати іншого бюджету на обслуговування членів своєї громади. Тому ми повинні впроваджувати механізм міжбюджетних трансфертів. Проте, якщо ми зможемо створити об'єднану громаду, то, звісно, оплачувати лікування і навчання не треба буде, але якщо ні, то міський бюджет не повинен нести витрати на лікування людей з інших населених пунктів», - пояснив тоді Геннадій Дикий, білоцерківський міський голова.

Села: «Якщо й дружити, то на відстані!»

Наскільки відомо, Фурси вже відзначилися тим, що створили свою ОТГ. До села висловили бажання приєднатися Пищики, Трушки, Матюші, Безугляки. Зараз над питанням створення громади працює і Шкарівка... Ці села,

які місто бажає бачити у себе під боком, вважають себе самодостатніми і такими, що можуть самі про себе подбати.

Шкарівці нормально живеться і без Білої Церкви :)

До того ж у разі приєднання від громади села в кращому випадку залишиться один депутат. А що він, власне, може зробити, будучи у такій меншості? Давайте не забувати і про земельні інтереси. Ну, уявіть собі сільського голову, який звик господарювати на своїй території, розпоряджатися землею, приймати ті чи інші рішення... А тут з'являється вся така авторитетна Біла Церква і встановлює свої правила гри, а сільський голова стає старостою, членом виконкому – з одним голосом багато не навирішуєш... «Саме земельне питання найчастіше гальмує процес децентралізації, – наголошує експерт з децентралізації, виконавчий директор Центру громадянських ініціатив Анатолій Шалаєв. - Місто, приєднуючи до себе села, таким чином збільшує свої земельні володіння. Для нього це великий плюс. Але в той же час не кожен міський голова, приєднуючи до свого міста довколишні села, захоче «бавитися» у вибори... У цьому плані створення ОТГ йому може бути не вигідне».

А що від того білоцерківцям?

А чи потрібне взагалі ОТГ мешканцям Білої Церкви, зокрема, що позитивного вона може їм дати? З цього приводу Анатолій Шалаєв зазначив наступне: «Міста обласного значення, такі як Біла Церква, мають достатньо великі бюджети, і для них десятки млн. грн. інфраструктурної субвенції в рік не така вже суттєва сума – їх вистачить, аби «підлатати» дороги в селах, і то не факт, що ці кошти спрямують саме в тому напрямку... А з приводу мешканців, то немає жодної гарантії, що у них якось зросте заробітна плата чи з'явиться більше робочих місць. Так, ОТГ може покращити інфраструктуру, оновити матеріально-технічну базу бюджетних установ, але якихось ризиків чи особливих переваг містяни для себе все-таки не відчують»...

Не бажаєте самі, то ми вам допоможемо...

Поки ми говоримо про добровільне об'єднання у територіальну громаду, але так буде не завжди. Держава планує вибори до місцевих рад у 2020

році, тож, якщо до цього часу населені пункти не визначаться з вибором, їх можуть «децентралізувати» у примусовому порядку. Що ж стосується такої небажаної для ближніх сіл Білої Церкви, то вона може залишитися сама по собі. Хоча, можливо, станеться і так, що до неї приєднають села, які до цього часу ні з ким не об'єдналися... Що ж, час покаже...

Наталія КУДРЯВЦЕВА,

учасниця Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПО-ВЕСЕЛІВСЬКИ

В Україні відбувається реформа децентралізації влади, вона вже стала найбільш вдалою в Україні.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) позитивно оцінила результати й прогрес децентралізації в Україні й надалі надаватиме підтримку у її впровадженні.

Одним із самих складних завдань стало об'єднання територіальних громад.

Для чого робиться реформа самоврядування? Для того, щоб сільські мешканці мали право отримати такі самі ж послуги, як і мешканці обласного центру.

На відміну від райдержадміністрацій, органи місцевого самоврядування об'єднаних громад є цілком самостійними та мають всі повноваження.

Що у нас?

На сьогодні у Дніпропетровській області 57 об'єднаних громад. 57-ю стала Личківська громада в Магдалинівському районі. Після виборів очільника й депутатів вона матиме прямі зв'язки з Держбюджетом та самостійність у розпорядженні коштами.

«Одне з першочергових завдань Президента України Петра Порошенка – передавати повноваження та ресурси на місця. Це прояв децентралізації. На Дніпропетровщині у 2015 році створено 16 громад, у 2016-му – 18, цьогогоріч – 22. Нині об'єдналася ще одна громада – Личківська. Тепер вона матиме більше можливостей – від фінансової незалежності до самостійності в прийнятті рішень», – розповів голова ДніпроОДА Валентин Резніченко.

Децентралізація проходить в різних областях України по-різному. Тому для нашої області був би цікавим досвід інших регіонів країни. Запорізька область - найближча сусідка Дніпропетровської, наші області дуже подібні і за природними умовами, і за людськими ресурсами.

Що у сусідів?

За прикладом далеко не ходили: одна з перших об'єднаних територіальних громад у Запорізькій області - Веселівська ОТГ.

Веселівська ОТГ розташована у південно-західній частині Запорізької області і складається із дев'яти населених пунктів: селища Веселого і сіл Широке, Мала Михайлівка, Новоолександрівка, Озерне, Єлизаветівка, Авангард, Далеке та Ясна Поляна. Населення громади складає близько 13000 осіб, які формують близько 5000 домогосподарств.

Що дала громаді реформа децентралізації влади?

Ми розмовляли по Skype з головою Веселівської ОТГ Петром Кияшком.

На столі очільника громади крім українського також прапорці ЄС, Данії, Німеччини, Польщі, США і Швеції. Делегації цих країн були у Веселому, співпрацюючи за тим чи іншим напрямком. Наприклад, Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) передало обладнання для гасіння пожеж добровільній пожежній частині Веселівської громади. Данці надіслали близько 100 тонн гуманітарної допомоги: одягу, медичного обладнання, ліків. З поляками з гміни Котунь Мазовецького воєводства Веселе вже близько року обмінюється різноманітними делегаціями.

Веселівська громада реформувалася одною з перших у Запорізькій області.

Спочатку Кіяшко не дуже вірив в реформу. Але альтернативи їй, щоб вирватися з глухого кута, до якого потрапило місцеве самоврядування за часів Януковича, не було, і він вирішив ризикнути. Бракувало законодавчої бази, досвіду.

Гроші

Сукупний річний бюджет населених пунктів громади до об'єднання був 25 млн грн, а зараз він становить 67 млн грн.

Надходження від ПДФО утворює близько 65% бюджету громади. Близько 20% отримують від оренди землі.

Близько 10% отримують від акцизних зборів. На четвертому місці – надходження від сплати єдиного податку - переважно з ринку, який збудували на пустирі у 1993 році. Тепер там працюють 220 приватних підприємців.

Та рік навіть не у грошах, бо голова ОТГ зараз має реальну владу - має право зайти на територію будь-якого підприємства, школи, садочку і за-

питати про будь-що. Він має реальний вплив і на освіту, і на медицину, і на розвиток бізнесу. А до об'єднання ані школи, ні лікарня не входили до зони відповідальності голови.

Зараз у людей з'явилося щире бажання працювати, чого раніше не було. "Життя у громаді насправді змінюється – це вимушені визнавати навіть місцеві "зрадофіли", - каже Кіяшко.

В планах громади придбати пелетну лінію і створити сміттєпереробний завод. Таким чином планується переробляти до 80% сміття. Певні надії в ОТГ мають на прийняття закону, який би дозволив громаді розпоряджатися землями поза межами населених пунктів.

Вода

З водою у Веселому завжди були проблеми: воду давали по 7 годин на добу, а коштувала вона чи не найдорожче в Україні. Місцевий водоканал щороку отримував дотацію близько 1 млн грн, але проблему з безперебійним водопостачанням вирішити не міг. Після об'єднання громади Петро Кіяшко добився передачі водоканалу від райадміністрації на баланс селища, і за півроку вода в усіх помешканнях вже була цілодобово.

Туризм

Нещодавно Веселівська ОТГ разом з Центром розвитку громад підготувала англійською мовою проектну пропозицію створення масштабного туристичного центру: на берегах мальовничих озер планується збудувати для туристів дерев'яні котеджі, а на автоскладальне та авіаскладальне підприємства організовувати екскурсійні тури. Після об'єднання громади озера зарибнили, тепер там щороку проводять турнір рибалок, на який з'їжджаються кількості сімей з Запорізької та Херсонської областей. Товариство мисливців та рибалок збирає близько 300 тис грн членських внесків на рік, які йдуть на наповнення озер водою з каналів та на зарибнення ставків.

Радіо

Раніше в кожному селі працювали "брехунці"- репродуктори, через які сільська влада повідомляє населенню важливі новини, вітає селян та попереджає їх про ту чи іншу небезпеку. Часи змінилися, і репродуктори віджили своє. Але необхідність отримувати новини залишилася. Тому у Веселівській об'єднаній громаді Запорізької області створили повноцінне радіо громади, отримавши відповідні дозволи на віщання через FM-хвилю.

- *Будь-яка громада має бути мобільною*, – розповідає про цю ініціативу голова Веселівської ОТГ Петро Кіяшко. – *От, наприклад, водогін пошкодили – про це треба оперативно попередити усіх, і радіо у цьому буде найкращою допомогою. Також це стосується випадків, коли десь трапиться пожежа. Крім того, завдяки радіостанції люди, які живуть навіть у найвіддаленіших селах, дізнаються, що робиться у громаді. Йдеться не тільки про ті чи інші події, але й про успіхи: скільки доріг відремонтовано, скільки тротуарів прокладено, скільки ліхтарів встановлено тощо. Ми вже придбали усе відповідне обладнання, виділивши для цього 100 тис. грн з власного бюджету. Це обладнання дасть нам можливість віщати у радіусі 20 км від Веселого на FM-хвилі. Пенсіонерів планують безоплатно забезпечити невеличкими персональними приймачами.*

Пожежна частина

Добровільна пожежна частина У Веселівській об'єднаній громаді Запорізької області була створена чи не першою в Україні. Вогнеборці Веселого гасять пожежі безкоштовно – на добровільних засадах. Коли хлопці знімуть свої роби та каски, то перетворяться на звичайних працівників Державного підприємства «Дослідне господарство «Широке» Веселівського району Запорізької області, що спеціалізується з вирощування олійних сім'яних культур – соняшника, ріпаку, льону, гірчиці тощо.

Загалом у Широкому шість добровільних пожежників, і кожен з них має ту чи іншу посаду у дослідному господарстві: завідувача гаражем, водія, механізатора. Працюють вони попарно, заступаючи на добу. Відповідають лише за два села: Широке і Далеке, а також за 7,5 тис га сільськогосподарських полів довкола них.

Ідею створити добровільну пожежну частину привіз зі своїх робочих поїздок до Німеччини, Польщі та Словаччини заступник голови Веселівської ОТГ з питань економічного розвитку та інвестицій Олексій Дяченко.

Пропозицію створити на базі підприємства добровільну пожежну частину керівництво досвідного господарства «Широке» зустріли з радістю. Приміщення гаражу для частинивідремонтувала громада, старенький 30-річний, проте справний ЗІЛ надіслало Запорізьке обласне управління Державної служби надзвичайних ситуацій, а гроші на забезпечення майбутньої частини усім необхідним виділило Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ) - німецькі колеги передали громаді різноманітного протипожежного обладнання на 600 тис. грн.

Авіація

Завдяки реформі у Веселівській ОТГ Запорізької області розвивається виробництво літаків. Вже зараз авіаційне виробництво у Широкому дає близько 300 тис. грн податків на рік, забезпечуючи, крім цього, 30 робочих місць.

В амбітних планах Петра Миколайовича Кіяшка створити повноцінну льотну академію, у якій навчатимуться студенти з цілого світу. Для майбутнього директора академії і професорсько-викладацьких працівників, яких доведеться запрошувати з іншого регіону, вже готуються квартири. Петро Кіяшко пообіцяв відремонтувати і передати у розпорядження академії старий німецький аеродром, побудований ще 1942 року. Літовище допомогли відшукати військові історики за дорученням веселівського голови. Створення такої академії для громади є не тільки економічним питанням, але й питання престижу. Адже ця льотна академія неодмінно отримає всеукраїнську відомість, відтак зросте і статус селища.

Що далі?

- Великою перемогою в громаді вважають виділення програмою U-LEAD 1,5 млн грн на створення сучасного Центру надання адміністративних послуг.

- Компанія «Монсанта Україна» у рамках реалізації власної програми соціальних інвестицій «Україна – житниця майбутнього» придбала комплект навчального обладнання на загальну суму 80 тис грн для Веселівського аграрного ліцею. Наступний комплект обладнання коштуватиме 100 тис. грн.

- На 5,5 млн грн, які виділила Запорізька обласна адміністрація Веселівській гімназії, що має статус опорної школи, обладнали кілька навчальних кабінетів і придбали 15 інтерактивних дошок. Формування інклюзивних класів у школах громади - 0,3 млн грн.

- Збільшення надходжень від оренди нерухомості - 3,3 млн грн.

- Участь у проектах Державного фонду реконструкції та розвитку - 1,6 млн грн. Минулоріч селяни отримали 400 тис грн на заміну вікон у комунальних закладах, переважно у садочках та школах. А цього року ДФРР перерахував громаді 1,2 млн грн на будівництво двох великих спортивних майданчиків.

- Участь у проекті з вирощування смородини - 1,5 млн грн.

- Планується створити систему крапельного зрошення усіх людських городів - близько 60 га. Реалізувати цей проект громада планує за грантові кошти. Проект USAID «Агросільрозвиток», що спеціалізується з розвитку малого підприємництва на території громад, вже виділив ОТГ 150 тис грн на розробку проектно-кошторисної документації водогону. Умовою участі у проекті з боку селян буде зобов'язання вирощувати певну кількість кущів смородини. Якщо смородини буде багато, можна буде організовувати у селі відповідний кооператив і повноцінний заготівельний цех. Це дасть ОТГ і нові робочі місця, і нові податкові надходження.

- Виділення грошей підприємцям для допомоги у реалізації конкретних проектів та задля створення нових робочих місць - 0,5 млн грн.

Загалом у 2018 році планується виділити місцевим підприємцям та простим селянам для реалізації різноманітних розвиткових проектів близько 1 млн грн. Половина з цієї суми має повернутися цього ж року – як податки.

- Розведення плодових дерев - 0,5 млн грн.
- Економія бюджетних коштів завдяки створенню власних комунальних підприємств - 0,5 млн грн на рік.

Громада зекономила близько 400 тис грн, виконуючи ямковий ремонт доріг селища власними силами. Для цього придбали за таку ж суму асфальтовий міні-завод. Також придбали ще за 400 тис грн плитковий цех для укладки бруківки – удвічі дешевше, ніж на ринку. Обладнання обох заводів окупиться протягом року, а згодом даватиме економії близько 500 тис грн на рік. Крім того, на обох підприємствах працюють 20 осіб із зарплатами по 8-10 тис грн, і податки повертаються у бюджет громади.

- У планах селищної ради також створення сміттєпереробного заводу та петельної лінії, яка дозволить переробляти до 80% сміття.

- Розвиток рибальства. 0,3 млн на рік.

- Розвиток промислового туризму. 0,3 млн грн на рік.

- Заснування у школах секцій, які можуть принести користь громаді. Школі купили 12 швейних машинок. Тепер діти шують собі одяг, сумки, гаманці. А громаді вони пошили жилети для комунальників. Інший гурток – малювання – створив для громади набір сувенірної продукції, розфарбувавши посуд вітражними фарбами. Тепер Кіяшко має що дарувати іноземним делегаціям.

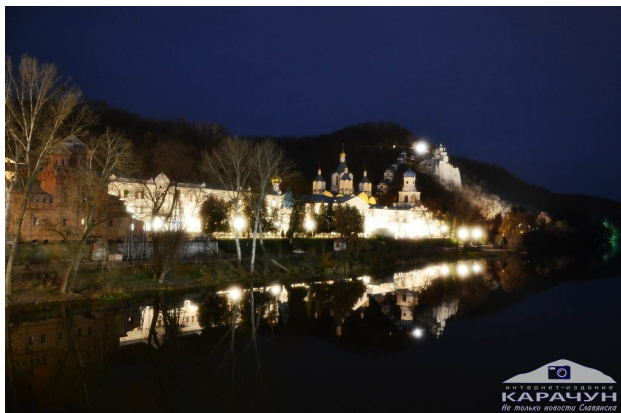
Ще одна школа просила збудували їй теплицю. У квітні минулого року школярі вже їли власноруч вирощені огірки-помідори, а шкільні коридори прикрашали квіти з цієї теплиці.

Ось такі амбітні плани у Веселівській ОТГ Запорізької області. Петро Кіяшко переконаний: якщо реформу децентралізації влади буде продовжено, років через п'ять життя у його громаді буде набагато заможнішим, і сільській молоді не прийдеється поневірятися світами та шукати кращої долі десь за кордоном - робота вдома знайдеться всім.

Тетяна КУЛИЦЬКА,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

КАК ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКИ ТОРМОЗЯТ РАЗВИТИЕ СВЯТОГОРСКА

Святогорск – город на севере Донецкой области, который широко известен в Украине и за её пределами как настоящая природная жемчужина Донбасса. Сердцем этой «жемчужины» по праву считается Святогорская Свято-Успенская Лавра. Однако, Лавра – святыня лишь для верующих. Для остальных гостей города – это, скорее, красивейший архитектурный ансамбль, расположенный на правом берегу Северского Донца.

Жителям северной части Донецкой области повезло больше остальных. Почему? Да хотя бы географически: какой-то час езды на автомобиле – и ты уже дышишь воздухом, пропитанным сосновыми ароматами Святогорья.

Чем мы обычно занимаемся в Святогорске?

Конечно, прежде всего, отдыхаем. Кто как умеет...

Шашлыки на берегу Донца или на поляне, куда приводит въезд Бориса Белаша... Наверняка, многие читатели «Карачуна» знают и другие уютные места в лесах Святогорья. Летом – все на пляж: «Тайм-Аут» или на центральный, что возле кафе «Золотая Купель». Многие любят прогуляться к 600-летнему дубу, что растёт неподалеку озера Бездонное.

Некоторые славянцы по приезду в Святогорск обязательно заходят в кафе «Крыло» – только там можно заказать недорогие вкусные чебуреки. Или выпить ароматный облепиховый чай в кафешке через дорогу – «Род-МакБургер». Есть в Святогорске даже ночной клуб – «100 градусов» называется. Правда, его двери почти всегда закрыты. Возможно, потому что он больше похож на сельский клуб в захудалой деревне, чем на развлекательное заведение в курортном городке...

Да, чуть не забыл! Конечно же, ещё можно проехать к памятнику Артёму на Лысой горе: там и чай из самовара, и варенье из шишек, ну, и сам Артём. Правда, в последнее время в «сильно аварийном состоянии». Так, во всяком случае, гласят надписи на ограждении памятника. Но обо всем

забываешь, когда любишься изумительными видами Святогорья – пейзажами, которые открываются вашему взору со смотровой площадки у подножья памятника.

Всё? Пора домой?

Если вы приехали в Святогорск без ночёвки, то, в принципе, выполнив вышеупомянутые пункты «программы выходного дня», смело можно уезжать домой. Больше там делать нечего!

Если же вы едете в Святогорск на несколько дней, то с предложениями ночлега (разного ценового уровня) здесь всё в порядке.

Нередко, на святогорские турбазы приезжают и жители близлежащих городов. Правда, получается, что у большинства таких «туристов» выходные в Святогорске проходят, как неделя в турецком all inclusive – не выходя за пределы отеля.

И это вовсе не потому, что наши земляки столь ограничены в своих культурных потребностях. Просто сегодня Святогорск не предлагает ничего культурно-развлекательного, кроме заведений общепита. Наливай да пей – вот и весь «культурный» отдых... Реалии таковы, что сегодня Святогорск больше напоминает село Банное (так в свое время он назывался), чем город-курорт.

Кто-то возразит, что, мол, спрос рождает предложение, и если в Святогорске до сих пор нет развитой инфраструктуры досуга (каток, кинотеатр, какой-нибудь молодёжный центр, современный ночной клуб), то это там и не нужно. Как бы ни так!

Все гораздо проще: большой бизнес не придёт в Святогорск до тех пор, пока там не будет стабильности, понятных и привлекательных для инвестора «правил игры».

Кто и что тормозит приход инвесторов?

Почему же всего этого нет в Святогорске? Понятно: часть потенциальных инвесторов отпугивает близость зоны проведения АТО. Но не только эта проблема тормозит массовый заход в город частных инвестиций. Деньги, как известно, любят тишину и стабильность. И терпеть не могут конфликтов, выяснения отношений, политического противостояния. А что мы наблюдаем на протяжении последних пару лет в Святогорске? Увы – лишь скандалы и противостояние политических элит. От этого противостояния проигрывают жители Святогорска и прилегающих территорий – в первую очередь. А во вторую – гости города, которые могли бы, между прочим, оставлять (тратить) в Святогорске гораздо больше денег!

Почему я снова об этом пишу?

Во вторник Верховная Рада Украины рассматривала проект постановления, которое напрямую касалось Святогорска. Официально документ звучал так: **проект Постанови про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж Слов'янського району Донецької області.**

З метою упорядкування адміністративно-територіальних відносин

в сучасних умовах та забезпечення процесу добровільного об'єднання територіальних громад пропонується віднести місто Святогірськ Слов'янської міської ради Донецької області до категорії міст районного значення Слов'янського району Донецької області та змінити межі Слов'янського району Донецької області, збільшивши територію Слов'янського району на 826,0 гектара земель за рахунок передачі до його складу 826,0 гектарів земель, що знаходяться у віданні Святогірської міської ради Слов'янської міської ради Донецької області (в тому числі територію міста Святогірськ), затвердити територію Слов'янського району загальною площею 128708,6 гектара.

Проще говоря, Святогорск предлагалось административно переподчинить Славянскому району (как это произошло год назад в случае с Николаевкой). Почему это важно? Потому что принятие этого постановления дало бы «зелёный свет» для процесса объединения Святогорской территориальной громады и проведения в ней первых выборов городского головы и депутатов Святогорской ОТГ.

Децентрализация – базовая реформа. Без ее полноценного запуска невозможно провести реформу правоохранительных органов, здравоохранения, образования, судебной системы: все, в конце концов, привязано к административно-территориальной реформе.

Но! За данный проект постановления проголосовал 201 народный депутат, то есть, не хватило 25 депутатских голосов. Ни один депутат из «Оппоблока» не поддержал законопроект, который позволил бы разблокировать выборы в объединенную территориальную громаду Святогорья. Это был обычный, технический вопрос, в котором не стоило искать никакой политической подоплеки.

Однако депутаты «Оппоблока», на словах ратующие за решение социальных проблем и выход из социально-экономического кризиса, на деле ведут необъявленную войну против реформы децентрализации.

В результате выборы в Святогорской ОТГ снова откладываются на неопределенное время.

Потерянные деньги и возможности

Чтобы узнать, что теряет Святогорск из-за того, что там до сих пор не завершился процесс объединения громад, журналист «Карачуна» пообщался с первым заместителем Святогорского городского головы Татьяной Герко.

Вот что она рассказала:

- Чем раньше мы войдём в процесс децентрализации власти, тем скорее объединенная территориальная громада начнёт новую жизнь на качественно новом уровне. Но, пока что, этот естественный для многих других громад процесс искусственно тормозится. Так часто бывает, когда в процессы вмешивается политика. Вернее – политики, которые преследуют исключительно собственные политические интересы. Все это на протяжении довольно длительного времени мы наблюдаем в Святогорске – городе, где всем известные представители политической партии всеми силами затягивают процесс реформы децентрализации.

Пока ещё сложно говорить о конкретных цифрах потерь от затягивания процесса объединения громады. Но в одном мы уверены – после создания Святогорской объединенной территориальной громады, в которую войдут села Долинского, Хрестищенского, Маяковского сельских советов с центром в Святогорске, то бюджеты этих населенных пунктов вырастут в разы – не на 10-50 %, а именно в разы. А сегодняшняя ситуация с наполняемостью бюджетов – плачевная.

Объединение территориальных громад – это совершенно другие возможности: распоряжаться всеми ресурсами будем мы сами.

А что сегодня? Приходится всё решать через Славянск: здравоохранение, образование, учреждения культуры, коммунальное хозяйство – все вопросы, касающиеся работы бюджетных учреждений, решаются через Славянск. Как известно, каждый хозяин «тянет одеяло на себя». А это значит, что все потребности Святогорска финансируются по остаточному принципу...

После того, как в нашей громаде будет проведена реформа децентрализации, все функции управления жизнедеятельностью города и входящими в состав ОТГ селами останутся в Святогорске – жители громады сами будут решать, что нужно строить в городе и селах, а что нет!

На сегодняшний день Святогорск административно относится к Славянску. Верховная Рада должна была принять решение о переподчинении его Славянскому району. В этом случае ЦВК назначила бы выборы в объединенной громаде. По логике и здравому смыслу, Верховная Рада должна была за это проголосовать. Но со здравым смыслом у некоторых депутатов не сложилось ...

На последнем пленарном заседании сессии Святогорского горсовета группа депутатов, представляющих «Оппоблок», подала идею – отменить решение об объединении громад. Они хотят любыми способами войти во власть.

- Что теряют жители Святогорска в результате незавершенного процесса децентрализации?

- Любая политическая игра сразу же бьет по сфере услуг. А Святогорск – это сфера услуг. Мы теряем инвесторов, которые готовы заходить на рынок с различными предложениями.

Все инвесторы любят тишину, покой и стабильность. О какой стабильности может идти речь, если депутаты горсовета от «Оппоблока» срывают сессии и т.д. Они иницируют какой-то вопрос, а сами игнорируют заседания сессии.

- А что говорят горожане по поводу децентрализации?

- Например, в больницах ждут объединения: надеются на финансирование не по остаточному принципу. Так же и дошкольное образование: в садиках родители сегодня скидываются на всё: ведра, швабры, салфетки и т.д.

А школа? Недавно прокуратура сообщила о намерении закрыть школу из-за нарушений правил пожарной безопасности.

Сегодня дети из Татьяновки ходят пешком в Святогорскую школу. А все из-за чего: нет юридической возможности обеспечить подвоз детей. Ведь Татьяновка – Славянский район, а Святогорск относится к городу Славян-

ску. В результате зимой дети из Татьяновки идут в школу просто по льду через Северский Донец...

Всем жителям Святогорска за каждой админуслугой приходится ездить в Славянск: Пенсионный фонд – в Славянск, Центр занятости – в Славянск, УСЗН – в Славянск.

После объединения громады все структуры были бы здесь, на месте.

Я каждый день езжу в Славянск: то в отдел культуры, то в отдел образования или коммунальной собственности.

Функции у нас сейчас есть, а реализовывать их нечем: у нас весь штат – это 20 человек с водителем и уборщицей. Что мы можем сделать? Пока не произойдёт объединение территориальных громад – ничего.

У нас в Святогорске большая проблема с культурой и досугом. Лавра, базы отдыха – и всё. Инвесторов особо не привлечешь, когда такие перепалки во властных шелонах.

Искусственно созданная проблема со складированием бытового мусора, о которой «Карачун» писал на днях, тоже похожа на какую-то политическую борьбу.

Реформа децентрализации власти даёт возможность создать работоспособное местное самоуправление для эффективной организации жизни людей.

То, что объединение территориальных громад обещает реальные выгоды в виде солидных субвенций из Госбюджета, это ни для кого не секрет. Правда, территориальные громады получают и дополнительную финансовую нагрузку. И тут уже нужно считать.

Например, Славянский городской голова Вадим Лях, открывая экономический форум, который прошёл в Славянске на прошлой неделе, сказал:

- Сегодня в нашей стране активно идёт процесс децентрализации власти. Это даст объединенным громадам новые возможности: оптимизировать свои расходы и повысить доходы. И главное при этом – улучшить качество жизни для людей. Но необходимо не забывать и о развитии рыночной экономики на своих территориях.

Первый успехи, как уже писал «Карачун», продемонстрировала Николаевская ОТГ, которая за первый год после создания объединенной громады значительно увеличила свой бюджет!

... Вокруг Святогорской ОТГ идет большая политическая борьба. Кто окажется в ней победителем? Наверное, тот, кто сегодня предлагает и доступно объясняет жителям громады более выгодные идеи для развития территории.

А «ставить палки в колеса» – много ума не надо...

Олександр КУЛЬБАКА,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ОСВІТА У ВЕРТІЇВСЬКІЙ ГРОМАДІ: ПЕРШІ ПІДСУМКИ ЗА ДВА РОКИ ІСНУВАННЯ ОТГ

Серед найбільших страхів жителів сіл – закриття школи. Люди й досі сліпо вірять, що в такому випадку село вимре. А от про якість знань, конкурентність учнів та високу вартість підготовки учнів обивателі, як правило, не задумуються. Вертіївська об'єднана територіальна громада також зіткнулася з такою проблемою. Було вирішено – діти навчатимуться у Вертіївській загальноосвітній школі. Адже база цієї школи в рази краща за базу малокошелівської. Саме на потреби освіти керівництво громади звернуло увагу.

Відділ освіти громади

За два дні до початку 2016-2017 навчального року рішенням сесії Вертіївської сільської ради було створено відділ освіти. Юридично зареєстрований відділ видавимо юридично дійсні атестати та свідоцтва про закінчення школи.

Основними завданням відділу – здійснення навчально-методичного керівництва, контролю за дотриманням стандартів освіти; контроль за організацією матеріально-технічного та фінансового забезпечення дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів та установ освіти; проводить атестацію загальноосвітніх навчальних закладів, розташованих у громаді та інше. Структурний і штатний розпис відділу затверджується рішенням сесії. Теоретично у відділі має бути начальник відділу, спеціалісти, методисти, вчитель-логопед. Відділ очолює Савченко Людмила Анатоліївна. Крім керівника відділу наявний також методист. У серпні 2017 року прийняли на роботу ще одного методиста.

У підпорядкуванні відділу знаходиться садочок та школа. Обидва заклади знаходяться в селі Вертіївка.

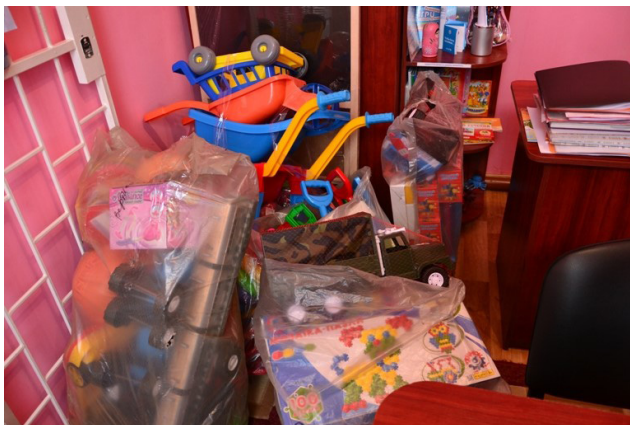
Школу у селі Мала Кошелівка довелося закрити, тому що 9 учнів навчало 11 вчителів. Вартість такого навчання досить висока. На базі школи ще у 2016 році планували створити заклад позашкільної освіти, відкрити кілька спортивних секцій. З цією метою запросили представників ніжинської ДЮСШ «Колос».

Ремонти приміщень навчальних закладів – першочергово зроблені у 2016 році

Директор Вертіївської ЗОШ І-ІІІ ступенів Оксана Кононенко повідомила про зроблене.

«За час перебування у складі громади ми відчули великі зміни і вже багато зробили: замінили вікна на першому та другому поверхах з північної сторони будівлі, зробили ремонт стелі в шкільній їдальні, купили нове обладнання на кухню їдальні, що дало змогу харчувати всіх бажаючих дітей, покращили харчування (сніданки для учнів 1-4 класів та категорійних дітей). Придбали деякі меблі для класних кімнат, стенди для кабінетів. Зробили ремонт у методичному кабінеті, вчительській та кабінеті заступника директора з навчально-виховної роботи. Обладнали кімнату відпочинку для учнів 1-4 класів, закупили новий інвентар для уроків фізкультури», - розповіла директорка школи.

Про те що встигли зробити у 2016 році завідувачка дошкільного навчального закладу Яна Проценко підсумувала: «За минулий 2016 рік зробили капітальний ремонт ясельного приміщення. Ми змогли завдяки цьому відкрити ще одну групу молодшого віку «Пізнайки». Придбали нові меблі, матраси, постільну білизну, рушники, халати. За зекономлені кошти бюджету 2016 р. придбали п'ять вікон у вітальню. Також змогли поповнили матеріально-технічну базу, придбали іграшки, різні канцелярські товари, ноутбук, акустику та синтезатор, кольоровий принтер.

Громада допомога з харчуванням дітей: 40% коштів сплачують батьки, а решту виділяються з бюджету громади».

2017 рік: кількість втілених проектів у навчальних закладах збільшується

Завідувач ДНЗ «Колосок» Яна Проценко перелічила що зроблено та придбано за кошти громади у 2017 році. «Цього року вже замінили старе асфальтне покриття алей на нову тротуарну плитку, поновили матраци в дитячих групах, придбали нову постільну білизну та м'який інвентар, халати для працівників закладу, закупили канцелярські товари, іграшки, сучасні ігрові осередки («Куховарочка» для дітей ясельної групи, сільську піч та лікарню), та два спортивні куточки, придбали столовий посуд по кількості дітей. Також встановили вуличні ігрові осередки (човник та павільон) та вуличний туалет.

Для ясельної групи придбали 18 ліжок, 7 шаф та лавки, шафи для іграшок, толи та стільчики.

Оновили методичний куточок –нові шафи та стола. Придбали стола для медичної сестри, шафи для зберігання м'якого інвентарю та інше. Оновили тюль та гардини на вікнах, поновили інформаційні стенди.

Вже встигли зробити косметичні ремонти у різних приміщеннях (вітальня, мийна, харчоблок та туалет)».

Запланували ще встановити нову калітку та замінити пошкоджені деревами профнастил. Також придбали для облаштування коридорів ясельної групи вагонку. Приділили увагу і системі очищення питної води, адже сорбент у фільтрі не міняли вже давно, а цю воду використовують у приготуванні їжі для дітей.

Зараз ДНЗ відвідує 111 дітей розподілених на 5 груп.

Серед всіх проектів за кошти громади найбільш помітний капітальний ремонт першого поверху приміщення Вертіївської школи. За коментарем про роботи та кошти звернулися до начальника відділу житлово-комунального господарства, архітектури та містобудування Олександра Бородавка. «Капітальний ремонт першого поверху приміщення школи коштував 1496,394 тис. грн. За ці кошти облаштували актовий зал, в усіх приміщеннях вирівняли стіни, замінили внутрішньобудинкову електромережу, вирівняли підлогу, покрили її лінолеумом. Модернізували стелю, зробили її підвісною, замінили плафони та встановили сучасні, економні лампи. Замінили двері у класних кімнатах. Відремонтували ганок».

На початку літа замінили старі радіатори на нові та очистили систему опалення від накипу, іржі та різного бруду. Також ремонтували дах школи.

Людмила Савченко, начальник відділу освіти, у своєму звіті про виконання програм відділу освіти перелічила основні досягнення - для підвозу п'ятдесяти дітей з п'яти населених пунктів було придбано шкільний автобус, забезпечено дітей повноцінним та якісним харчуванням, забезпечили та провели екскурсійні поїздки, безкоштовне оздоровлення 161 учню у пришкольному дитячому таборі, придбали спортивний інвентар, канцелярські товари, однострій. За підсумками роботи у 2016-2017 навчальному році учням та вчителям, які досягли значних результатів вручили премії. Також закупили підручники та поновили навчальні матеріали кабінетів природничо-математичного напрямку навчання.

«Це ще не все згідно проекту. Роботи триватимуть до кінця календарного року», - вказав голова Вертіївської громади Ігор Мороз.

Для учнів школи у після урочний час організували дозвілля. Діти мають змогу ходити на гуртки викладачів Ніжинської районної школи мистецтв, які приїждять до громади. Вже створили комунальне підприємство «Культурно спортивний комплекс», основна мета якого організація і розвиток масових форм фізичної культури та спорту.

Приміщення у селі Мала Кошелівка в якому колись розміщувалася школа зберегли. Зараз там розташована сільська бібліотека, встановлено більярдний стіл та стіл для гри в теніс. Щодня бажаючі «покатати кулі» приходять до імпровізованого будинку дозвілля.

Людмила ЛЕСИК,

учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

ЯК ПРАЦЮЄ НАЙМЕНША ГРОМАДА ЧЕРНІГІВЩИНИ

Макіївська ОТГ була створена у 2015 році, це одна з п'яти перших ОТГ Чернігівщини. До складу громади увійшли села двох сільських рад, Макіївської та Ганнівської. За кількістю населення (1841 особа) та розміром території (105,9 кв.км) «За статистикою у громаді проживає 581 особа, що працює, 1041 пенсіонер, 146 учнів та 91 дитина», - повідомила радник з

питань комунікацій Чернігівського Центру розвитку місцевого самоврядування Оксана Стельмах. Макіївська громада входить до десятки найменших громад в Україні.

На момент об'єднання бюджету обох сільських рад сукупно становили 1500 тис грн., а вже у 2016 році 15 млн. грн. Відразу ж визначили дванадцять об'єктів над якими необхідно працювати в першу чергу. Реалізували вже чотири: відремонтували будинок культури у Макіївці, ФАП у Ганнівці, НВК у Пустотіно та пожежне депо в Макіївці.

У громаді два навчально-виховні комплекси

Після утворення об'єднаної територіальної громади перший проект для реалізації депутати обрали створення дитячого навчального закладу у селі Пустотіно. На півтисячі жителів у селі нарахували трохи більше сотні дітей, значна частина дошкільного віку. У Пустотіно є школа 1913 року, яка була завелика для 50 учнів. Тож вирішили на базі школи створити навчально-виховний комплекс: відремонтували частину приміщення та відкрили групу на 16 дітей. Бажаючих записати дітей до садочку виявилось більше ніж очікували, довелося розширити групу до 20 діток. Придбали додатково меблі та інвентар. Але черга лишилася, сьогодні нараховує 40 дітей.

До школи навчально-виховного комплексу ходить 43 учні, випускного, 9 класу, цього року не має, а до першого класу планують взяти 7 діток.

У школі не має комп'ютерного класу та модних у містах проєкторів та мультимедійних дошок. У кабінеті директора знаходиться три комп'ютери, придбані за китайською програмою. Ними користуються вчителі, але доступу до всесвітньої мережі Інтернет немає.

До Макіївського навчально-виховного комплексу ходить 18 дітей до садочку та 70 учнів до школи, працює 16 членів педагогічного колективу. Минулого року для підвозу дітей придбали шкільний автобус – 1 млн. грн. кошти надані державою, 460 тис. грн. власних. Автобусом підвозять трьох дітей з села Ганнівка та «збирають» діток по дорозі до школи у Макіївці.

Модернізувати систему опалення та ремонт приміщення кухні запланували зробити цього року. Вартість харчування для учнів школи – 6 грн., вихованців садочку – 20 грн.

Вікторія, вчитель початкових класів говорить, що після утворення громади працювати стало краще, підтримку відчутно всюди.

Пожежне депо – життєва необхідність

Від червня 2017 року у Макіївці діє своя пожежна команда. Очолює її Віктор Могильний. За піврічну роботу на пожежу довелося виїздити 9 разів, з них один виїзд за межі об'єднаної територіальної громади. «Доки ми не мали МПК доводилося чекати пожежників з Носівки. Іноді від дзвінка до приїзду команди проходило багато часу. Зараз ми маємо стаціонарний та стільниковий телефони, прибуваємо на місце загоряння в межах відведеного нормативу. У наші обов'язки входить локалізація пожежі до прибуття загону ДСНС Носівка», - пояснив Віктор Могильний.

Пожежний автомобіль ЗІЛ-130 не новий, після капремонту переданий з управління ДСНС області. Машину додатково не обладнували, говорять, що потужностей вистачає. У селах є спеціальні башти для заправки пожежної машини.

У село лікар не їде або Медична реформа на місцях

Лікарню у Макіївці закрили ще у 2016 році. У селах громади (Макіївці, Пустотіно та Ганнівці) є окремі ФАПи. У Макіївці є денний стаціонар, фізикабінет, жителі приходять на уколи та крапельниці, звертаються за різною медичною допомогою. Минулого року у громаді народилося 13 дітей. «Головне щоб автомобіль був на ходу і бензин завжди був з запасом, а ліки для надання першої медичної допомоги є», - пояснив Валерій Петрик фельдшер пункту.

Лікаря в громаді не має. «Не їдуть до нас працювати. Ми і квартиру пропонуємо і землі для заохочення дамо, а бажаючих не ма», - журиться голова громади Петро Баклан.

«Кадровий голод»

«У штаті виконавчого апарату Макіївської громади 14 працівників. Це разом з земле упорядником, державним реєстратором та технічними працівниками. Штат можна розширити будь-якого моменту, але це великі витрати на утримання. Нам здається це не доцільно», - пояснив заступник голови Віктор Броварець. А потім зізнався, що у фінансово-економічному відділі не має начальника, адже ще не прийшла людина, яка б керувала фінансами, прораховувала можливості наповнення бюджету і «жила» фінансами громади. Та й сам Віктор приїздить на роботу з Носівки. «За 90 км від нас Київ, так молодь поїхала в місто,» - констатував Петро Баклан.

Творчі люди живуть Макіївській громаді

Відремонтований одним з перших після об'єднання Макіївський будинок культури став центром життя громади. Майже щодня до клубу приходять на репетиції учасники різних творчих колективів: жіночий ансамбль «Родина», народний аматорський фольклорний колектив «Мальви», дитячий шумовий оркестр, гурток естрадного співу. Кожного місяця у клубі відбувається 1-2 свята з різноманітною концертною програмою.

Плани на 2018 рік

Цього року Петро Баклан планує створити комунальне підприємство для благоустрою території громади та надання послуг жителям громади. Відповідні рішення сесії вже є. Зараз набирають працівників. У 2017 році для підприємства придбали трактор, причеп та косарку. Планують ще придбати навантажувач.

За коти ДФРР голова Макіївської громади планує реалізувати два важливі проекти – модернізувати систему опалення в Макіївському НВК та перевести на альтернативні види опалення адміністративні будівлі громади. За словами Надії Мозгової, директора Макіївського навчально-виховного комплексу, система опалення вже застаріла: «Будівля наша двоповерхова, але опалюємо ще підвал та горище, тому виходить чотири поверхи. Замінили старі дерев'яні вікна на нові металопластикові (1150 тис. грн), цього року плануємо замінити радіатори системи опалення. Потім зробимо моніторинг витрат, визначимо чи є економія. І тільки тоді вирішимо чи варто відмовитися від опалення приміщення газом та переходити на альтернативні види опалення».

Планують завершити вуличне освітлення. А всі вільні кошти вкладуть у ремонт доріг. «Так історично склалося, що більшість доріг у селах громади - ґрунтові. Перш за все хочемо відремонтувати асфальтне покриття, де воно потребує ремонту та асфальтувати інші вулиці сіл,» - розповів заступник голови Віктор Броварець.

У селах громади хочуть встановити відео спостереження. На думку голови громади такий захід підвищить рівень безпеки.

«Ми й надалі плануємо розвивати соціальний напрямок, а також покращувати благоустрій, наближувати до людей адміністративні та соціальні послуги. А для цього будемо збільшувати доходну частину бюджету за рахунок впорядкування земельних відносин», - сказав Петро Баклан на завершення.

Людмила ЛЕСИК,

учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ. РЕФОРМОВАНА БЮРОКРАТІЯ

Одна з основних задач реформи децентралізації – підвищення доступності державних послуг шляхом наближення їх до кожного члена громади, а також забезпечення їхньої прозорості і підвітності для запобігання хабарництва. Прийняття Закону України «Про адміністративні послуги» у 2013 році спричинило хвилю створення в країні сучасних Центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів), де водному закладі громадянам можуть надати одночасно по декілька сотень сервісів. Отримати паспорт та ветеринарну довідку, відкрити підприємницьку діяльність та ста-

ти на облік для поліпшення житлових умов уже давно можна в одному приміщенні. На прикладі нашого регіону можна простежити за тим, як сьогодні місцева влада дбає про виконання вищезазначеного закону та що робить для підвищення якості обслуговування населення.

Бути мобільним – вимога часу

У Дніпропетровській області на сьогоднішній день працюють 55 ЦНАПів, і з кожним роком їх кількість зростає, оскільки кожна новостворена громада перш за все намагається забезпечити зручними сервісами своїх жителів, тому створення такого центру – одне з першочергових завдань, яке зазвичай успішно вирішується у найкоротший термін.

У ЦНАПі міста Кам'янське адмінпослуги максимально наблизили до населення, презентувавши минулого року мобільну валізку, яка може замінити цілий ЦНАП для клієнта. Оператор стаціонарного ЦНАПу за потребою виїздить з такою валізою до населених пунктів, де немає стаціонарного закладу, та може надавати необхідні послуги на місці. Вага такої валізи 6 кг, у її комплектацію входять ноутбук, портативні принтер і сканер, 3G-модем для Інтернет-доступу, у валізу вбудована веб-камера, яка дозволяє керівнику стаціонарного закладу стежити у режимі реального часу за тим, як обслуговують клієнтів, яка ситуація в цілому на місці роботи мобільного офісу. Передбачені й акумулятори, які забезпечують 5–6 годин безперервної роботи. Новинкою вже зацікавилися громади з невеликою кількістю населення, адже це можливість уникнути великих витрат на створення і, головне, утримання стаціонарного офісу. Ціна валізи залежить від її комплектації і сягає від 35 до 50 тисяч гривень. Ця інновація була відзначена Міністерством регіонального розвитку як одна з кращих практик місцевого самоврядування 2017 року.

Схожий проект – мобільний офіс муніципальних послуг – обладнаний автомобіль, що передбачає одночасну роботу чотирьох операторів, вже працює в Кривому Розі. Для цього міста це неоціненна знахідка: оскільки райони значно віддалені один від одного, такий підхід вирішує проблему подолання відстані. Один мобільний офіс може обслужити від 100 до 200 людей за добу!

Експертна думка

Артур Шевцов, голова Вакулівської ОТГ:

– ЦНАП у громаді необхідний, але його створення потребує великих коштів, тому звичайно, що дізнавшись про новинки у світі надання послуг, зацікавились мобільною валізкою – пропозиція заманлива і приваблива ціна. Але, на жаль, довелося відмовитися від цієї ідеї, оскільки на території громади немає 3G-покриття, а без бездротового Інтернету втілення у життя такого проекту неможливе. Підприємці ОТГ безкоштовно передали громаді будівлю, де після ремонту запрацював стаціонарний ЦНАП. Населення тепер отримує необхідні послуги безпосередньо за місцем проживання, як того вимагають сучасні стандарти.

Віталій Загайний, співзасновник та голова Центру Громадянських Ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації:

– Така ініціатива, як мобільна валіза, має право на існування, але треба прорахувати і співставити вартість валізи з вартістю подібних візитів. Думаю, що з часом така послуга набуде популярності. На сьогодні результат не дуже показовий, оскільки це тільки-но запроваджено.

Інша річ, якщо цю послугу цільово надавати соціально вразливим людям, наприклад людям з інвалідністю, то це буде виправдано, щоб вони мали рівний доступ до послуг, як і всі інші, і не опинялись на узбіччі суспільства, а були включені до соціуму, тоді це має сенс. Але якщо надалі такий мобільний офіс надаватиме до 10-ти послуг на тиждень, то чи не дешевше буде коштом міської ради сплатити людині таксі і привезти її у діючий ЦНАП? Уявіть собі: 35 тисяч гривень середня вартість валізи, скільки можна проплатити таких візитів, а ще кошти на охоронну фірму, яку залучають під час мобільних виїздів, витрати на пальне та інше. Це ж бюджетні кошти нас із вами, то тут є питання, і ми мусимо спонукати тих, хто розпоряджається грошима від нашого імені, розпоряджатися ними ефективно.

Місцеві зручності

У нашому місті працюють два центри: Нікопольської районної

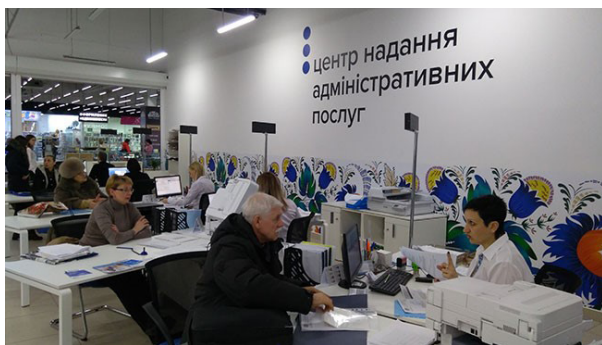
державної адміністрації та ЦНАП м. Нікополя.

За даними сайта міської ради, де ЦНАП м. Нікополя має окрему сторінку, він надає послуги у 13-ти різних напрямках. Наприклад, тут можна отримати довідки про надання інформації щодо зміни назв існуючих вулиць, про перевезення або перезахоронення трупу. Заклад видає сертифікати на введення в експлуатацію збудованого об'єкта та довідки про місце проживання, дозволи на вироблення та зберігання продуктів тваринного походження. Учасникам АТО з питання відведення

земельних ділянок також треба звертатися сюди.

У 2014 році наша газета вже писала про міський ЦНАП, а також про найближчі плани керівництва: підшукати нове зручне приміщення у центрі міста, позбутися живої черги шляхом електронного запису, продумати систему оплати послуг на місці. На жаль, за 4 роки по жодному з перерахованих пунктів обіцянки чомусь так і не виконані.

Рівняння на кращих

Один з передових в області – ЦНАП Дніпровської міської ради «Лівобережний». Він унікальний, оскільки знаходиться прямо в одному з торговельних центрів. Місто арендує площу для офісу на пільгових умовах. Відкритий просторий офіс уживається з сервісним центром МВС, що надає можливість для розширення кола послуг. Тут вже запрацювали дві станції з видачі закордонних паспортів, надається послуга електронного підпису. Дуже зручно слідкувати за своєю чергою, оскільки свій номер можна побачити на електронних табло, розміщених у супермаркеті, або почути по селектору голосового сповіщення магазину. Приємне оформлення ЦНАПу. Мотивом для брендування було обрано мистець-

ку візитівку Дніпропетровської області, всесвітню спадщину ЮНЕСКО – Петриківський розпис. Навіть елементи одягу персоналу прикрашають вишиті петриківські візерунки. Площа ЦНАПу дозволяє не лише надавати необхідні послуги, а й залучати відвідувачів та гостей центру до мистецьких заходів: маленькі балетні етюди, вернісажі, виставки збирають чимало глядачів. Краще відчутти рівень обласного сервісу допоможе просте порівняння (див. таблицю).

	ЦНАП м. Нікополя	ЦНАП «Лівобережний»
Кількість співробітників	11 осіб разом із керівником	15 осіб разом із керівником
Кількість послуг, що надаються	96 (за даними сайта міської ради), 168 (за даними Регіонального віртуального офісу)	219
Наявність терміналів електронної черги	так, але вони не працюють	так
Наявність живої черги	так	відсутня
Можливість оплати послуг на місці	немає	наявна, у терміналах є окремий розділ «Адміністративна послуга Дніпро»

Але ЦНАП «Лівобережний» має-таки слабке місце – черга впорядкована на 2 місяці заздалегідь.

Віталій Загайний, співзасновник та голова Центру Громадянських Ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації:

– Це цікавий досвід для України, оскільки на сьогодні немає прецедентів, коли б ЦНАП розміщувався у торговому центрі. Мені здається, це вдалий експеримент, тому, можливо, скоро ми побачимо втілення цього досвіду в інших містах. Застереження про можливе припинення договору оренди не мають під собою підстави, оскільки, спілкуючись зі співробітниками, зрозумів, що приватні підприємці зацікавлені у ЦНАПі, бо він створює потік відвідувачів центру – близько 2 тис. людей на тиждень. Щодо оформлення і дотримання стандартів – лише приємні враження. Є зона очікування, електронна черга, можливість сплати послуг через термінал. Є ще одна цікава деталь, про яку хочеться згадати, це те, що вони завели у перелік послуг – послуги МРЕВ. Це дуже важливо, оскільки реєстрація, перереєстрація автотранспорту користуються надзвичайним попитом. Такий крок є важливим, оскільки Міністерство внутрішніх справ, Міністерство юстиції на сьогодні чинять опір з передачі цих послуг ЦНАПам, відмовляються вводити своїх спеціалістів до центрів. Тут же ми маємо приклад, що МРЕВ співпрацюють з Державною міграційною служ-

бою – і це дуже класно, оскільки потенційно всі ці послуги мають з часом усе ж таки надаватися у ЦНАПі. Це не лише стосується зручності для людей, а й виключають корупційну складову, оскільки співробітники ЦНАПу не мають прямого відношення до надання цих послуг, а є лише посередниками у цілому процесі, що і закладалося розробниками реформування адмінпослуг, досягнення саме такого ефекту.

Запровадження такої корисної ініціативи, як створення Центрів надання адміністративних послуг, позбавило нас необхідності вистоювати черги під кабінетами, розташованими у різних районах міста, значно спростивши процедуру видачі та отримання багатьох документів. А питання можливості розширення переліку послуг, що надаються, виділення просторого приміщення, забезпечення зручними сервісами обслуговування можна вирішити волею місцевої адміністрації – це у її повноваженнях, адже саме органам місцевого самоврядування громада довіряє піклування про комфорт і добробут кожного її жителя.

Оксана ЛИМАР,

учасниця Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ І... ГРОШІ

Зарплати у посадовців ОТГ Ковельщини значно вищі, аніж, наприклад, у працівників окремих сільських рад Камінь-Каширського району.

Радник із питань децентралізації Волинського центру розвитку місцевого самоврядування Оксана Урбан вважає, що серед основних причин гальмування процесів децентралізації в районі є небажання сільських/міських голів об'єднуватися та боязнь представників районної влади втратити посади і сфери впливу. Однак на прикладі ОТГ Ковельського району можна пересвідчитися, що там працівники сільрад після об'єднання в територіальні громади не лише не втратили своїх посад, а й

порівняно з посадовцями нашого району отримують значно вищі зарплати. Тож всі побоювання марні, якщо грамотно використати досвід сусідів.

Причини того, чому розміри зарплат в об'єднаних громадах різні, пояснює Оксана Урбан: «Кожна громада має власні доходи. Це, зазвичай, податкові надходження, плата за користування землею, орендна плата та інші. З кожної заробленої гривні 60 копійок залишається в територіальній громаді, а все інше надходить в центральний бюджет України і перерозподіляється.

Кожна громада розпоряджається власними коштами на власний розсуд. Громади, які мають значні фінансові ресурси, в змозі виділяти надбавки та премії для своїх працівників з метою заохочення. Саме тому оплата праці може бути різною».

«На зарплату посадовця впливає ранг та вислуга років, тобто стаж в органах місцевого самоврядування, – доповнює експерт з питань децентралізації Віталій Загайний. – Посадові оклади однакові, а преміальний фонд залежить від фінансового стану громади. Відповідно кінцева винагорода, тобто зарплата для працівника місцевої ради, може залежати від бюджету громади. Дивлячись, яке рішення прийняв депутатський корпус з приводу цього питання».

Знаходяться кошти і на премії

“Якщо є вільні кошти та перевиконання плану власних доходів, то своїм працівникам я надаю премії”, – розповідає голова Поворської громади Сергій Семенюк. Відповідно до закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» усі сільські голови після об'єднання сільрад в ОТГ виконують обов'язки старост. За старостами зберігаються розмір та умови оплати праці, що були встановлені до об'єднання. Наприклад, у Поворській громаді три старости. Їх середня зарплата коливається в межах від 4630 до 5630 грн.

Голова Голобської громади Сергій Горбачук розповідає, що преміює усіх без винятку працівників сільради. А ще наголошує, що старости отримують приблизно на 1000 гривень більше, ніж до об'єднання: «Є конкретно визначені посадові оклади. Рішенням сесії селищному голові може встановлюватися премія. Голова може преміювати усіх без винятку працівників сільради. Що я і роблю, тому що оклади працівників коливаються в межах 2200 гривень. І потрібно доплатити як мінімум 1500 гривень до розміру мінімальної зарплати. Сьогодні наш бюджет дозволяє збільшувати розмір зарплат працівників ради за той внесок, який вони роблять у розвиток громади».

А ось зарплати посадовців Дубівської громади є чи не найвищими серед громад Ковельського району. Селищний голова Роман Троцюк пояснює це тим, що громада є однією з найсильніших та за оцінкою фінансової спроможності займає 68 позицію серед 366 громад України та 2 позицію серед громад Волинської області.

Відповідно розміри зарплати посадовців даної громади просто вражають. Тим часом Камінь-Каширський район у цьому плані пасе задніх (дивіться порівняльну таблицю).

**Порівняльна таблиця розміру середньої заробітної плати
за 2017 рік посадовців ОТГ Ковельського району і окремих
сільських рад Камінь-Каширського району (грн.)**

	Голова сільради (громади)	Заступник	Секретар	Бухгалтер	Заступник начальника фін.-екон. відділу	Староста	Секретар-друкар	Землепорядник
Поворська ОТГ	6240	6093	6471	4795	3772	5630		
Люблинецька ОТГ	12018	10193	9728	10193		12703		
Голобська ОТГ	11343		10455	4969		5512		
Дубівська ОТГ	14482		11401	7348		6052		7791
Сошиченська с/р			4607	4296		3719		
Раковоліська с/р			7102	5914		7320		
Черченська с/р			3356	3957		4795	7452	
Бузаківська с/р			4600	4500		4697		

Отримують премії працівники і Люблинецької селищної ради, про що розповіла її голова Наталія Сіховська.

Нам вдалося підрахувати, що всього лише на премії працівникам рад у Голобській громаді було виділено 1 168 270 гривень, а в Дубівській громаді – 708 435 гривень. Ми поцікавились, чому такі величезні кошти спрямовують на премії замість того, щоб витратити їх на потреби громади?

“Чи буде людина працювати на оклад 2200 гривень?! Преміюванням я намагаюся підтримати рівень заробітної плати, заохотити, – пояснює голова Голобської громади Сергій Горбачук. – Насправді в нас рівень зарплат вчителів набагато вищий, ніж працівників селищної ради. Та й бюджет значно зріс. Якщо до об’єднання він становив умовно 3 мільйони гривень, то тепер маємо освоїти до 40 мільйонів. А це, безумовно, нелегко».

Голова Дубівської громади Роман Троцюк розповідає, що в них грошей вистачає і на потреби громади, і на премії працівникам сільської ради: «Сьогодні наша громада займає другу позицію в області за спроможністю. Маємо дуже хороші результати. У минулому році надійшло 14 мільйонів додаткових інвестицій, один мільйон гривень виділили на ремонт доріг, добудували школу, на яку 6 мільйонів гривень спрямували з бюджету громади. Окрім того відкрили декілька нових підприємств.

Тож, думаю, немала роль у цьому наших працівників. А хороші спеціалісти повинні отримувати хорошу зарплату, тим більше тоді, коли в громаді існують проблеми з кадровим складом. Чи виділяти премії особисто мені – це рішення депутатів. Депутати вважають, що зарплата у мене низька і з наступного року має бути ще вищою. Якщо працівникам платити низьку зарплату, то вони будуть думати, де б то їще заробити. А я вважаю, що кожен повинен максимально віддаватися одній роботі».

Богдан ЛІПИЧ,

учасник Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

СІЛЬРАДАМ НЕ ВАРТО БОЯТИСЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Тим паче проблем із працевлаштуванням працівників після об'єднання в громади. Через необізнаність та недостатню поінформованість громадян у Камінь-Каширському районі й досі не створено жодної територіальної громади. Працівники місцевих рад неохоче долучаються до реформ децентралізації. А все тому, що після об'єднання громад бояться втрати ти свої робочі місця та, відповідно, й сфери впливу.

Отож, спробуймо перевірити обгрунтованість цих припущень, опираючись на досвід громад у сусідньому Ковельському районі. До уваги варто взяти кілька передових громад, які одні з перших з'явилися на Волині ще у 2015-2016 роках. Їх представники щиро поділилися своїм досвідом у вирішенні цієї, здавалося б, надважливої проблеми.

Результат приємно здивував. Виявилось, що ніхто, за винятком технічного персоналу, не втратив своїх посад, і навіть, як бонус, з'явилися вакансії. А отже не така й страшна децентралізація, як її дехто уявляє.

Ось що говорить з цього приводу голова Поворської громади Сергій Семенюк: «Після об'єднання громади штат працівників розширився. Було створено спеціальні відділи і всім запропоновано роботу. Голови сільських рад лишилися працювати старостами. З'явилася потреба у залученні діловодів, секретарів та інших спеціалістів. Не лишили своїх посад і землевпорядники, адже вони теж затребувані. Дехто з бухгалтерів працювати відмовився, старші пішли на пенсію. Тому довелося добирати спеціалістів зі сторони. Втратили роботу лише прибиральники. Але перед звільненням ми їх попередили і зараз вони перебувають на обліку в центрі зайнятості».

Своїм досвідом ділиться й голова Люблинецької громади Наталія Сіховська: «Для бухгалтерів ми створили відокремлене управління гуманітарної сфери. Один із них працює на тій же посаді, а іншого перевели на посаду головного економіста. Колишні сільські голови виконують повноваження старост. Землевпорядники стали спеціалістами земельно-екологічного відділу. Одна із секретарів працює спеціалістом з кадрових питань. А інша за власним бажанням перевелась на посаду прибиральниці. На жаль, технічних працівників не працевлаштували».

Голова Голобської громади Сергій Горбачук гарантував збереження робочих місць ще до об'єднання: «Перед виборами я відвідав сільські ради, які теоретично могли до нас приєднатися, і дав гарантії їх працівникам, що у разі обрання мене головою всі вони будуть працевлаштовані. І я свого слова дотримав! Колишні сільські голови автоматично стали старостами. Секретар, який раніше працював у Голобах, так і лишився тут працювати. Одна із секретарок очолила трудовий архів, інша пішла на пенсію, іще одна із села відмовилась працювати через сімейні обставини. Заступниками стали люди, які до цього не працювали в органах місцевого самоврядування. Усі бухгалтери надалі працюють на своїх посадах. Словом, ображених немає. У нас є проблеми з кадрами. Шукаємо додаткових спеціалістів, зокрема, юриста».

Богдан ЛІПІЧ,

учасник Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ПІД ЛЕЖАЧУ ГРОМАДУ БЮДЖЕТ НЕ ТЕЧЕ

Це після неодноразових спроб налаштувати свою громаду на об'єднання із Соболевкою зрозуміли небайдужі шиманівчани, тому й розпочали активні дії з прискорення об'єднаної процесу.

- Нам нічого втрачати. Гірше, ніж є, уже не буде, - зазначили вони, ініціюючи поїздку до Іллінецької об'єднаної територіальної громади для своїх односельців. Впродовж останніх років село перебуває в депресії, оскільки залишилося без робочих місць, без засобів на розвиток, але з навалюю проблем, серед яких – катастрофа з питною водою, бездоріжжя та реальна перспектива залишитися без школи. Шиманівка просто вимирає.

Правду кажуть, що краще один раз побачити, ніж сто почути. Тому, знайомлячись із тими надбаннями, котрі отримала Іллінецька ОТГ після об'єднання, більшість із учасників шиманівської делегації усвідомили, що створення ОТГ – це реальний шанс для громади зажити кращим життям. Водночас селом продовжувалось поширення страшилок, що об'єднання із Соболевкою – це крах для шиманівчан. Прикро, що звучать вони від тих місцевих фермерів, котрі сьогодні ледве зводять кінці з кінцями, обробляючи невеликі земельні наділи, але не беруть до уваги, що децентралізація і для них відкриває чималі перспективи.

- Більше двох років фермери, одноосібники не можуть оформити свою землю через бюрократичні перепони Держгеокадастру. Ми продаємо свою продукцію за безцінь. Доходу від врожаю ледь вистачає на те, щоб закупити пальне і добрива. Держава нас "душить", роками залишаючи без підтримки, тому що переважну частину дотації отримують великотоварні сільгосппідприємства, - такими є аргументи одного із противників об'єднання Шиманівки із Соболевкою, місцевого фермера.

Та, за переконанням ініціаторів об'єднання, перспектива є, і дають її саме децентралізаційні процеси. Звісно, в основі всього лежать кошти. І саме об'єднані громади отримують шанс залучати їх з набагато ширшого кола джерел і в доволі збільшених розмірах. Об'єднані громади отримують пряме державне фінансування на галузі: освіти, охорони здоров'я, соціаліст, реалізацію державних програм. Фінансова децентралізація сприяє зовсім іншому формуванню податкової бази громад. В бюджет ОТГ надходить 60% ПДФО, новою буде шкала надходжень від використання землі. А ще акцизний податок, податок з нерухомості тощо.

Сьогодні гостро в селах стоїть земельне питання. Спроби багатьох людей отримати належні кожному 2 гектари під особисте селянське господарство закінчуються поразкою, тому що монопольне право ними розпоряджатися має Держгеокадастр області. Тому й не дивно, що простому шиманівчанину не так просто достукатися до чиновника у Вінниці. Тож єдиний вихід – це об'єднана громада, тому що саме їй повертають право розпоряджатися землями сільгосппризначення, комунальної та державної власності.

ОТГ відкриває нові можливості для отримання адмінпослуг мешканцям сіл, котрі до неї входять. Адже вже не стоятиме питання довідок,

консультацій в службах і відомствах, за якими треба їхати до райцентру зараз. Увесь спектр цих послуг можна буде отримати через ЦНАП в електронному вигляді (до речі, таку можливість можна використати уже зараз), а фахівці служб працюватимуть безпосередньо в ОТГ. До слова, уже сьогодні на базі Соболівської сільської ради працює агентський пункт Пенсійного фонду, послугами якого користуються не лише пенсіонери, а й всі бажаючі дізнатись свою пенсійну історію.

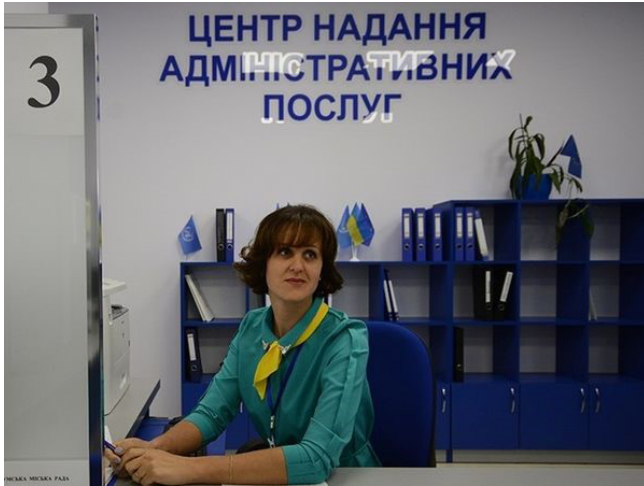
Селянин живе з того, що вирощує на своїй землі. Тому не лише фермер, а й одноосібник стоїть перед проблемою, як із вирощеного отримати найбільший зиск. Можливості ОТГ і тут доволі широкі. Завдяки більшому бюджетному ресурсу можна створювати сільськогосподарські переробні кооперативи, комунальні господарства, котрі з часом дадуть селянину, дрібному фермеру можливість реалізовувати не сировину – за копійки, а готову продукцію – за ринковими цінами. В ОТГ, зокрема й на Вінниччині, уже є достатньо позитивного досвіду із залучення ресурсу від грантової діяльності, в тому числі і від іноземних донорів, коли громади отримують фінансовий ресурс на будівництво овочесховищ, обладнання для швидкої заморозки фруктів, молокоприймальних пунктів чи придбання малогабаритної сільгосптехніки. Все це громади отримали за рахунок того, що сідали й писали грантові проекти.

Самозайнятість, легалізація робочих місць, соціально відповідальний місцевий бізнес – це ще одне джерело бюджетних надходжень чи отримання залучених коштів, а відтак можливість для громади вирішувати нагальні питання мешканців в питаннях освіти, охорони здоров'я, соціалісту, культури, благоустрою. Хіба цих мотивів недостатньо для того, аби стати на шлях об'єднання? Опозиціонери об'єднання своє "проти" пояснюють ще й тим, що Шиманівці з бюджету ОТГ перепадатимуть крихти. – Цим теж можна не перейматись, – повідав їм староста із села Тягун Іллінецької ОТГ. – Адже на рівні кожного села з сільським головою, депутатським корпусом можна підписати угоду, де чітко обумовити усю дорожню карту майбутніх змін та критерії розподілу бюджетного ресурсу, конкретизувати об'єкти, суми і терміни. Тобто, цілком реальними уже сьогодні є історії успіху цілого ряду об'єднаних громад, котрі за два роки роботи в нових умовах конкретними справами довели, що цим шляхом варто йти. І виграють, звісно, ті, котрі вчасно потраплять до децентралізаційного потягу. Ці кілька років, що даються державою на добровільний шлях об'єднання, підкріплюються суттєвим фінансовим супроводом. Перші створені ОТГ з нового року його використовуватимуть уже втретє. Це мільйони, а то й десятки мільйонів гривень, вкладених в інфраструктуру, комунальну сферу, створення робочих місць тощо. Чи під силу сільським радам мати такий ресурс без об'єднання? Сумнівно. Чи в силах громади отримати шанс на зміни? Безумовно, так. Справа за самою громадою та її усвідомленням того, що іншого шансу може й не бути. А під лежачу громаду й справді жоден бюджет не потече.

Ірина ЛУПЕЩЕНКО,

учасниця Медіашколи у Вінниці (6-8 грудня 2017 рік)

ЯК ПРОХОДИТЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ НА КІРОВОГРАДСЩИНІ?

*Отримати документи в сільраді:
подалі від бюрократії, ближче до Європи*

Відтепер, аби отримати довідку чи оформити спадщину, сільському мешканцю не треба їхати до райцентру. Отримати її можна за місцем проживання навіть у найвіддаленішому селі.

«Міський» сервіс у селі

Із початком процесу децентралізації місцеві громади отримали набагато більше повноважень, зокрема право розпоряджатися ресурсами й можливостями, в тому числі надавати адміністративні послуги. Ця новація особливо важлива для сільських мешканців.

— *Я без проблем оформив документи в сільраді,* — розповідає мешканець Попельнастого Олександрійського району Валерій Жванко. — *Прийшов до секретаря, написав заяву. Весь процес оформлення зайняв десять хвилин. Аж не віриться, що ще рік тому треба було витратити півдня та більше ста гривень, щоб автобусом з'їздити до нотаріуса в Олександрію.*

Попельнасте поки що не входить до жодної з об'єднаних територіальних громад, створених у районі торік. Наразі триває процес обговорення перспектив об'єднання, однак перші кроки в напрямку розширення повноважень сільської ради вже зроблені.

У той же час у Соколівській об'єднаній територіальній громаді (ОТГ), яка існує трохи більше року, відбулися суттєві зрушення. Село Соколівське, розташоване поблизу Кропивницького, стало центром ОТГ. Ініціативна група розглянула безліч варіантів, перш ніж зупинилася на більш оптимальному для всіх — п'ять громад в одному районі.

— Ми зрозуміли, що об'єднання робиться для того, аби наблизити послуги до населення, — розповідає голова Соколівської ОТГ Інна Завірюха. — Було б нелогічним створювати одну громаду на тридцять сільських рад. Усі послуги все одно сконцентруються в центрі. Потрібно робити так, щоб бабуся з Назарівки не їхала за двадцять кілометрів до обласного центру по довідку.

Інна Завірюха зазначає, що зупинятися на досягнутому не збирається. За місяць у Соколівському з'явиться свій центр соціальних послуг. Тут будуть зосереджені сервіси для мешканців громади, які залишилися одні на схилі літ. А їх на обліку стоїть понад 60. Крім того, у громаді більше 20 родин виховують дитину з інвалідністю, тож поява центру соцпослуг стане у пригоді і матусям, і татусям, і бабусям, і дідусям.

«Совковий» спадок чи європейська модель?

Взагалі державна політика, яку називають наданням адміністративних послуг населенню, була одним із найслабших місць радянської та пострадянської системи. Отримання звичайнісінької довідки перетворювалося на виснажливу біганину по інстанціях, кабінетах і установах, розташованих зазвичай у різних частинах міста. Хоча набагато зручнішим було б сконцентрувати всі подібні послуги в одному місці, зробити їх отримання процесом зручним і приємним для громадян...

На щастя, українське суспільство почало змінюватися. Розпочався процес реформування моделі місцевого самоврядування, а разом з ним з'явилися нові форми взаємодії влади з народом — центри надання адміністративних послуг (ЦНАПи). Незважаючи на громіздку назву, суть цього явища доволі проста. Це місце, де можна отримати найнеобхідніші адміністративні послуги у комфортних умовах, без черг та хабарів. Скажімо, сплатити за комунальні послуги, зареєструвати шлюб чи навіть отримати водійські права. А ще:

- здійснити державну реєстрацію (перереєстрацію, зняття з обліку) транспорту (за погодженням місцевої влади з Міністерством внутрішніх справ);
- отримати дозволи на застосування праці іноземців;
- отримати послуги соціальної сфери та навіть замовити закордонний паспорт!

Загалом, Мінекономрозвитку рекомендує ЦНАПам надавати понад 100 адміністративних послуг. Також міністерство працює над запровадженням єдиного стандарту обслуговування в усіх центрах. Наприклад, швидкість обслуговування має складати 15 хвилин від входу клієнта до завершення отримання послуги.

Такі центри давно існують у країнах Європи, де громадяни користуються електронною чергою чи «єдиним вікном» так само легко, як дядько Іван пультом від телевізора. І от, нарешті, світовий досвід дістався України.

— За останні два роки в державі з'явилося понад 700 центрів надання адмінпослуг, причому більшість із них зосередилися при місцевих райдержадміністраціях, і лише 56 — в об'єднаних територіальних грома-

дах, — повідомив виконавчий директор Центру громадянських ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації Анатолій Шалаєв.

До речі, в Кіровоградській області таких ЦНАПів — 25, а от у сусідній Дніпропетровській удвічі більше.

Отримайте ваш паспорт!

Ось, зокрема, свіжа статистика із сайту Олександрійської міської ради на Кіровоградщині. Тут у Центрі надання адміністративних послуг великим попитом користується оформлення внутрішніх та закордонних паспортів.

«Із 17 листопада по кінець грудня 2017 року для отримання цих послуг до ЦНАПу звернулися 244 особи: з них четверо подали документи на оформлення ID-карток, інші — закордонних паспортів. ID-картки уже виготовлено та видано. Їх безкоштовно одержали діти, яким виповнилося 14 років, — йдеться на сайті Олександрійської міськради. — За послуги оформлення паспортів до міського бюджету надійшло 42 тис. грн, до державного — 81,6 тис. грн. Загалом, у минулому році до ЦНАПу звернулися та отримали послуги 25,9 тисячі громадян та суб'єктів господарювання. У 2017 році за адмінпослуги до міського бюджету надійшло 2,7 млн грн, у 2016 — 1,9 млн грн».

Отож, діяльність центрів для місцевих громад — справа вигідна.

Хороше — ворог кращого

Утім, набагато успішніший досвід запровадження адмінпослуг має Шумська ОТГ на Тернопільщині. На її території проживає понад 21 тисяча чоловік. Це переважно мешканці 65 сіл, об'єднаних у 19 сільських рад. Навіть невідгодовану людину вражає кількість послуг, які Шумський ЦНАП надає населенню, — 148! У той час районний ЦНАП — утричі менше. Звісно, така результативність дає переваги громаді, яка отримує не лише більше можливостей, а й більше надходжень до свого бюджету.

— *За фінансової підтримки європейських донорів ми провели реконструкцію колишнього кінотеатру «Мир» під сучасний центр надання адміністративних послуг, — розповідає голова Шумської ОТГ Володимир Плетюк. — Донорські кошти склали 670 тис. грн, з міського бюджету виділили 1,1 млн. Реконструкція приміщення триватиме й далі, у перспективі тут має постати сучасний Будинок громади.*

— *А починали ми з найпростіших послуг, — згадує Володимир Плетюк. — Запровадили на перших порах найнеобхідніші, без чого людям було не обійтися. Ввели посади чотирьох адміністраторів, а через рік роботи суттєво поповнили перелік послуг і штат працівників. Зокрема, запровадили реєстрацію фізичних осіб. За європейські кошти закупили устаткування і вийшли на той рівень, коли можна виготовляти навіть закордонні паспорти. Постійно доповнюємо перелік послуг і наповнюємо бюджет за власні та донорські кошти.*

— *У нас громада досить велика, тому достатньо роботи в її межах, — продовжує Володимир Євгенович. — Однак до Шумського ЦНАПу зверта-*

ються люди, які мешкають за межами об'єднаної територіальної громади, з інших районів і навіть інших областей. Це законом не заборонено, тому ми використовуємо можливості розширити поле своєї діяльності. Коли ще не було ЦНАПу, наші люди їздили реєструвати договори з оренди паїв за 50 кілометрів від міста до іншої області.

Цікава річ: після відкриття центру в Шумську виникла конкуренція між існуючими установами.

— Ми конкуруємо з іншими й виграємо за рахунок того, що працюємо швидше та якісніше, — пояснює пан Плетюк.

— Через це люди з інших територій все частіше обирають саме наш центр. За Шумським ЦНАПом закріплені віддалені робочі місця в межах 500 квадратних кілометрів території об'єднаної громади. Відповідно, створені робочі місця в селах. Це зменшило навантаження працівників у централь-ному офісі, документи приймаються на місцях.

Втім, у кожній місцевості є свої особливості. Одні громади, які вступили в процес децентралізації, вже скористалися шансом і створили центри адмінпослуг на своїх територіях. Інші лише збираються долучитися до реформування. Як би там не було, громадяни, незалежно від місця проживання, від цього тільки виграють.

Людмила МАКЕЙ,

учасниця Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

100 ДНІВ ОБ'ЄДНАНОЇ ГРОМАДИ: МІСЦЕВІ АСПЕКТИ ТА ПЕРЕВАГИ

Так уже життя веде нас, що ми, журналісти, часто опиняємося поряд із першопрохідцями реформ в Україні. Бо ж із Слова, що було спочатку, світ народився... А об'єднані громади, якщо говорити про реформу децентралізації, й поготів.

Як показують реалії, тут не може бути ні примусу, ні хаотичного підходу, ні амбіцій, ні формальності. На наших очах зникли, наче мильні бульки, навіть уже передбачені Перспективним планом, затвердженим на рівні області, й фактично створені ОТГ навколо близьких до Крупця міст. Натомість, у супереч будь-яким песимістичним прогнозам, стає на ноги Крупецька об'єднана громада, формується із 9 сільських рад Улашанівська... І цей природний процес неабияк животворить достоїнство тих людей, котрі сприймають реформу місцевого самоврядування як шанс змінити ситуацію на користь громад. А головне – не втрачають відповідальності перед людьми за майбутнє рідного села та України.

Днями творчі працівники «Трудівника Полісся» побували в новоствореній Крупецькій об'єднаній сільській територіальній громаді, 100 днів якої минуло в неділю 25 березня (а в цей день тут

ще й відбувалися вибори старост), де поспілкувалися з головою ОТГ Валерієм МИХАЛЮКОМ, багатьма іншими працівниками громади, її депутатами та жителями. «За 100 днів ми зробили багато роботи, якої поки що не видно», - таким парадоксальним висновком, що прозвучав із вуст Валерія Анатолійовича, хотіли б ми анонсувати цей випуск виїзної редакції. А ще його іронічною реплікою: «Ви не думайте, що я тут тепер почувуюся на троні, у нас є свій президент - першокласник Юрко Малинюк (на фото), якого ми одного-єдиного легковим авто щодня підвозимо в Крупецький навчально-виховний комплекс аж із Хоровиці!...»

- Знаєте, Валерію Анатолійовичу, коли Ви сказали про того хлопчика із Хоровиці, підвезення якого організували із неперспективного села до навчального закладу, в душі щось забриніло. Пригадалася думка відомого всім автора із книги «Україна – не Росія», що ми в Україні вирішимо всі наші проблеми хай і повільніше, зате людяніше...

- До речі, саме в Хоровиці ми чуємо нині найбільше позитивних відгуків про нашу Крупецьку об'єднану громаду. Ще задовго до виборів подбали про регулярне забезпечення жителів цього населеного пункту продуктами. Сніг взимку починали чистити не з центральної садиби ОТГ (де люди давно в нас звикли до комфорту), а з Хоровиці. Налагодили там роботу фельдшерського пункту... Хочемо приміщення його перекрити та утеплити. Хай не ображаються на мене попередники, але люди в цьому селі кажуть, що такої уваги до себе не відчували багато літ. А от у Поляні ми чуємо поки що найбільше невдоволення. Та це й не дивно. Проблем накопичилося тут немало, але приступати до розв'язання їх мусимо не з кондачка, а через рішення сесій, підготовку відповідних проектів і розрахунків.

Так, упродовж першої стоденки ми провели чотири сесії ОТГ, де розглянули більше 100 різних питань, пов'язаних зі становленням громади, формуванням її управлінського апарату, прийняттям фінансових планів та орієнтирів соціально-економічного розвитку всіх, поки що 5, населених пунктів громади...

- Дозвольте з'ясувати: чому Ви сказали «поки що»? На Ваш погляд, абрис Крупецької ОТГ можуть найближчим часом змінитися?

- Безперечно. Маємо вже рішення Лисиченської та Головлівської сільських рад, які виявили бажання приєднатись до нашої громади. Коли це станеться, на їхніх територіях пройдуть вибори депутатів, котрі ввійдуть до складу обранців нашої ОТГ – таким чином розширяться межі громади та її вплив на територіальний розвиток. Мені, скажу чесно, дивно було чути репліки деяких керівників і колег, що Крупецьку ОТГ не можна вважати спроможною громадою.

По-перше, ми свою життєздатність попередньо довели в обґрунтуванні, яке здійснили відповідно до Методики формування спроможних ОТГ, затвердженої Кабінетом Міністрів України. По-друге, вже сьогодні з рейтингу надходжень на одного мешканця громади бачимо, що ми – суперперспективна громада! Адже входимо в першу десятку ОТГ області. Та й, окрім того, ще не всі резерви вичерпано.

- У такому разі, Валерію Анатолійовичу, не виключено, що ваша ОТГ матиме реверсні дотації, тобто повертатиме значну суму надходжень податку на доходи фізичних осіб у державний бюджет. Як Ви на це дивитесь?

- Навіть усвідомлюючи те, що реверс йтиме іншим громадам як питома базова матеріальна підтримка на їхній розвиток, я все ж волів би, аби ми максимум надходжень використовували на благо членів саме своєї громади, наших населених пунктів. Держава, на жаль, не підготувала суб'єктам децентралізації ні доріг, ні іншої інфраструктури, ні навіть достатньої юридичної бази, як це зроблено було, скажімо, завчасно в Польщі, щоб опісля успішно провести реформу місцевого самоврядування й побачити вагомий плід її.

Миж наразі не досить підготовлені для повнокровного функціонування ОТГ – бо не маємо надійного підґрунтя для проведення реформи. Хоча, говорю про це, не нарікаючи на труднощі. Просто, констатую те, що є. І знаю, куди нам необхідно направити зусилля.

- В першу чергу, ймовірно, на сільські дороги?

- Безумовно. Бо в нашій державі поки що навіть центральні автомагістралі практично не ремонтуються - на них просто, даруйте, скажу як є - переміщаються дорожні ями, щоб водіям важче було їх запам'ятати... А про сільське бездоріжжя годі й говорити. Нам же тепер треба, перш за все, з'єднати усі населені пункти із центром громади. Ось навесні прокладемо трасу білощобеновим покриттям до тієї ж Хоровиці. Підготували більше 20 проектів локального ремонту окремих ділянок доріг у інших селах. Будемо робити це потроху, по 100-200 метрів, щоб не зв'язувати собі руки з підготовкою проектно-кошторисної документації та значними витратами на неї.

- Вам не здається, що деякі колеги з сусідніх громад, які зайняли очікувальну позицію й не спішать ні з ким об'єднуватися, навіть не переймаються тим, що втрачають час і резерви на розвиток інфраструктури?

- Проблема тут, думаю, в тому що вони навіть не усвідомлюють, як гальмують розвиток своїх громад, і не замислюються над тим, що з часом їхні виборці можуть запитати їх про це. Щоб вникнути у процеси децентралізації, збагнути необхідність об'єднання, варто було б поспілкуватися з головами уже діючих ОТГ, побувати в цих громадах і пересвідчитися, що децентралізація відкрила для них неабиякі можливості. Навіть 100 днів існування нашої об'єднаної громади переконують нас у перевагах загальноукраїнської реформи децентралізації саме для сільських населених пунктів. Бо ОТГ – це зовсім не те, що сільська рада! І об'єднуватися між собою доцільно саме сільським громадам.

- Але новий сегмент повноважень вимагає, перш за все, сучасних креативних кадрів. Де ж знаходите їх, якщо не секрет?

- Знаєте, хто працює і йде до людей з відкритим серцем, тому й Бог допомагає. Насамперед хочу відмітити, що в нашій громаді люди сформували дієздатний депутатський корпус, який є потужною рушійною силою всіх

життєвих процесів. А серед управлінців і фінансистів ОТГ маємо гарних молодих фахівців, які здобули досвід роботи у місцевому самоврядуванні Славути, Нетішина, навіть Вінниці...

– Ваша ОТГ отримала неабиякий потенціал для свого розвитку завдяки розташуванню на її території таких потужних підприємств як солодовий завод, маслоробний комбінат, три піщані та баластний кар’єри, лісгосп, агроформування «Акріс Агро» і «Горинь Агро» тощо. Які маєте намітки щодо використання наявного ресурсу в процесі децентралізації?

– Скажу відверто, ми не прагнемо стати окремою республікою на карті Хмельниччини. І дуже вдячні голові Центру розвитку місцевого самоврядування в нашій області Сергію Яцковському та всім його співробітникам, які, можна сказати, від самого зародження ОТГ ведуть нас за руку й надають практичну допомогу в підготовці необхідних документів, актуальних проєктів, спрямовують наші зусилля на потенційні масштабні перетворення.

– А чи бачите Ви перспективними для Крупецької ОТГ муніципальні напрямки співробітництва?

– Саме про це я волів би сказати. Ми вже маємо попередні домовленості зі Славутською міською радою про облаштування сміттесортувального заводу на полігоні нашої громади. Неабиякі туристичні перспективи відкривають перед нами Голубі озера. Дитячий оздоровчий табір, розташований у Стриганах, треба і будемо розвивати зі всіма нашими об’єднаними громадами Славутчини (а можливо, й області?) в інтересах дітей краю.

Маємо виробити кардинально протилежну до тієї, що є на сьогодні, природоохоронну політику й на території Національного природного парку «Мале Полісся», яка практично врізається в життєдіяльність не поле нашої Крупецької ОТГ, – у поєднанні з розвитком зеленого туризму тут, як і на Шацьких озерах, наприклад, можливими бачаться нові підходи до використання природних ресурсів, перш за все, прибережної смуги отих Голубих озер...

Я назвав лише деякі стратегічні напрямки, над якими працюємо. А є ще ж і освіта, і охорона здоров’я, і соціальний захист жителів громади, і розвиток житлово-комунального господарства, і необхідність розвою національної культури у наших селах, й пожежна безпека їх та інші аспекти життя громади.

– Валерію Анатолійовичу, нам приємно чути про ваші наміри, як і навколо чого, на Ваш погляд, має інтегруватися енергія об’єднаних громад Славутчини. Але щоб налагодити комунікації між ОТГ та людьми, доведеться відлучуватися від інертності й самим, і спонукати до співпраці громадські об’єднання та інші структури самоорганізації населення. Чи не так?

– Для цього ми, власне, й боролися за свою об’єднану громаду на всіх рівнях – і ви про це не раз писали. Як мовиться, ця гра вартує свіч! Ми ж дбаємо, перш за все, про те, щоб оновити наші забуті державою села, рано чи пізно вийти зі своїми громадами на той рівень, коли перед нами постають питання не латання доріг чи пошук грошей на освітлення, а розвиток – переробної промисловості, сільського фермерства, зеленого туризму,

створення належних умов для ведення бізнесу та залучення інвестицій.

– Цьому, певно, неабияк сприятиме й недавнє рішення Кабінету Міністрів про передачу сільським громадам права розпоряджатися землями за межами своїх населених пунктів?

– Якраз Крупецькій ОТГ – як не дивно, одній із найперших на Хмельниччині! – нині вже передається це право. І то буде оте реальне підґрунтя для розквіту нашої новоствореної громади. Ми працюємо нині над стратегією розвитку ОТГ. Адже європейська практика показує, що план розвитку території є основоположним документом громади для інвестування в неї. А швидкі, прозорі процедури передачі в оренду вільних земель дадуть можливість нарощувати ресурс громади.

– Ми спілкуємося з Вами, Валерію Анатолійовичу, напередодні виборів старост у ваших двох старостинських округах та ще й у день 40 мучеників севастійських, серед яких є і мученик Валерій – ваш Ангел-охоронець.

– Це, напевно, є Промислом Божим, бо так складаються обставини, що все в житті людському має бути логічно послідовним і правильним, якщо людина не зраджує тому покликанню, задля якого прийшла в цей світ. Я народився в Крупці, тут мені все рідне й дороге серцю. І, певно, місія моя була в тому, щоб започаткувати Крупецьку об'єднану територіальну громаду.

– Принагідно мені згадалися слова Василя Симоненка: «Земле рідна!.. Хто тебе любов'ю обікраде, хто твої турботи обмине, хай того земне тяжіння зрадить і з прокляттям безвість проковтне!..»

– На жаль, сьогодні немало наших громадян у важкий час залишають Україну...

– Але, слава Богу, є й такі, як Ви, віддані їй патріоти, готові з дня в день нести на своїх плечах її труднощі, даруючи людям надію. Дай, Боже, Вам і вашим колегам сили для здійснення усіх гарних планів на благо рідного краю і кожного мешканця об'єднаної громади – як ви це робите із підвезенням до школи майбутнього президента ОТГ Юрка Малинюка з Хоровиці!

Віра МАЛЬЧУК,

учасниця Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

МІКРОВСЕСВІТ ГАННОПОЛЯ ТА ГРАНІ ОБ'ЄДНАНОЇ НАВКОЛО НЬОГО ГРОМАДИ

Найдинамічніше процес створення об'єднаних територіальних громад, відколи в Україні розпочалася децентралізація, відбувається саме на Хмельниччині. Досі у нас діяли 26 ОТГ, до яких входили 570 населених пунктів. На сьогодні ним уже охоплено, можна стверджувати з впевненістю, половину території краю. Та й процес не стоїть на місці. До

наявних громад додалися ще декілька в грудні минулого року і жовтні нинішнього. Ввіллються згодом й нові ОТГ, зокрема на Славутчині це буде Крупецька об'єднана територіальна громада

Ганнопільська об'єднана територіальна громада, що з'явилася однією з перших на мапі України наприкінці 2015 року й почала фактично торувати свої перші стежки до людей майже два роки тому, вирізняється з-поміж усіх ОТГ Хмельниччини не тільки великою територією (685,7 кв км), а й незначною густотою населення (6480 чол.). 16 населених пунктів, що входили до 7 сільських рад, сьогодні живуть і дихають як один великий організм, який дає сили для соціально-економічного зростання всієї об'єднаної громади, напуває живою водою знесилені й такі, що вже давно втратили надію не те, що на розвиток, а бодай нормальне існування, села.

Як тут не згадати слова із вірша ганнопільчани Ірини Марчук: «У кожного своє життя і доля, та поєднатись разом – наша суть. Створити мікросесвіт Ганнополя, створити те, що в серці бережуть...»

“Будь-які реформи повинні йти зсередини, - переконана сьогодні голова Ганнопільської сільської ради, а власне – лідер тамтешньої об'єднаної громади Маргарита Іванівна Медведюк. – Недарма ж кажуть, що реформи слід починати вдома і тут же їх залишати. Ми так і робимо! Щоб гідно пройти свій шлях першопрохідців – а наші села вже давно покинула будь-яка цивілізація, і громада фактично опинилася, як кажуть в народі, біля розбитого корита, ми запаслися далекоглядністю та людяністю. Вірили, що перша убереже нас від втрат і збитків, а друга – від суперечок і конфліктів...”

Вірили, гірше уже не буде

Слухала голову ОТГ і пересвідчувалася: звичайно, успіх реформи безпосередньо залежить від зусиль людей, від команди однодумців і насамперед від самої Маргарити Медведюк як очільника об'єднаної громади. Кожен із них тут, у Ганнополі, на початку створення громади усвідомлював, що децентралізація не призведе до миттєвого покращання життя селян. Але всі повірили в те, що гірше не буде. А відтак уже на початку тунелю почало з'являтися світло.

- Зізнаюся щиро, мешканці нашої Ганнопільської зони спочатку на реформаторську ініціативу реагували зі стриманим оптимізмом, - згадує Маргарита Іванівна. - Бо думали, що до них реформи ніколи не дійдуть. Отож найперше, що нам усім спільно довелося долати, - це відучувати людей від інертності. А набір проблем у кожному селі в нас був, практично, стандартний: застаріла інфраструктура освітянських та інших закладів, неосвітлені вулиці, погані дороги... Що й казати! Куди було не глянь – потрібні ремонти, оновлення приміщень, котелень, обладнання, утеплення об'єктів... Усе навколо багато літ неначе чекало хазяйського ока.

Так, держава дала людям шанс змінити ситуацію на користь територіальних громад, місцевого самоврядування. І ті управлінці, які дбали про свої громади, зобов'язані були цим шансом скористатися. В Ганнопільській ОТГ ця справа стала питанням совісті та відповідальності перед людьми найперше для лідерів, яких тут обрали. Характерно, що в

більшості сільських рад, котрі ввійшли до об'єднаної громади, старостами сіл виборці залишили колишніх своїх сільських голів та секретарів рад. Та й депутатський корпус ОТГ підібрався небайдужий, готовий до перетворень.

Потужний поштовх для розвитку

Його громада отримала з надходженням цільових субвенцій із державного бюджету: в 2016 році у села Ганнопільля надійшло 13 мільйонів, а в 2017 – 8,5 мільйона гривень.

Щодо останньої цифри дозволимо невеликий відступ. Тривалий час тут усіляко намагалися «відгороджуватися» від візитів у громаду високопосадовців області – посилалися то на те, що, мовляв, ще немає на що дивитися, то на море проблем, що обступили з усіх боків новостворену ОТГ. Або казали, що не довели до кінця ряд проектів із впорядкування інфраструктури...

Ну, а коли врешті у села Ганнопільської об'єднаної громади ті завітали в гості, то були вражені побаченим – обсягами виконаних тут робіт, розмахом реалізації конкретних проектів у розбудові важливих об'єктів практично у всіх населених пунктах громади. Наслідком побаченого стало ще... 4,5 мільйона державної субвенції на розвиток громади, виділених Хмельницькою обласною радою. І це ще більше підняло й зміцнило дух громади!

Сьогодні Ганнопільська ОТГ – одна з кращих на теренах області (та й в Україні!), де найуспішніше освоюються державні кошти. І це тим часом, коли в 2016 році, через неспроможність окремих новостворених громад, довелося Хмельниччині повернути в державний бюджет аж 35млн гривень! Натомість депутати Ганнопільля все зробили для того, аби використати наявні ресурси новоствореного об'єднання, що давало навколишнім селам шанс на відродження. Адже це були надходження, котрих вони останніми десятиліттями просто не мали.

З людьми треба радитися

- У нас стало правилом: із будь-якого важливого питання, що стосується розвитку і використання коштів громади, - радитися з людьми, - каже Маргарита Іванівна. – Ось днями маємо зустрітись з нашими фермерами (функціонують же на території ОТГ 12 фермерських господарств і ТОВ «СП «Дніпро»), щоб предметно обговорити потреби та можливості підготовки проектів щодо ремонтів доріг. Чекаємо також на приїзд представника служби автомобільних доріг у Хмельницькій області, якого запросили на своє зібрання.

- А скільки кілометрів дорожнього полотна треба капітально ремонтувати? – запитує в голови ОТГ, і у відповідь чую чисто жіноче зізнання:

- Чесно кажучи, не пам'ятаю, це треба заглянути в документацію... Але скажу так: дороги в нас немає жодної – одні напрямки! Хіба що до Малого Скниту і Досіна ще більш-менш впорядковано шляхи. Дуже вдячна окремим нашим жителям громади, які з особистої ініціативи знімають навіть відео й скидають на мою сторінку у Фейсбукі «репортажі», щоб я бачила, де найбільші в нас калюжі та ями... Встала вранці, зайшла в Інтернет – і все

як на долоні. Та ще й коментарі які пишуть: каменя на камені не залишають! Повірте, ця критика для нас – бальзам на душу.

Либонь, прірву бездоріжжя ганнопільчанам навіть у 2018-му – році будівельного буму доріг! – у два чи три присяди подолати не вдасться. Тут і не беруться обіймати неосяжне. Бо треба ж іще, як каже Маргарита Медведюк, і про водозабезпечення окремих населених пунктів подбати, і нові котли, плити, холодильники та й подекуди меблі в школи закупити.

- Бо заходиш до класу - і стає не по собі, коли бачиш «дореволюційні» парти, за якими ми прагнемо виховувати молоде покоління нової України, - каже голова ОТГ.

Відчули силу і можливості

Нині вже не віриться, що Маргарита Іванівна спочатку й сама внутрішньо протестувала проти утворення ОТГ. Йшла ж бо на посаду сільського голови, перед тим попрацювавши 20 років головним бухгалтером саме Ганнопільської сільської ради, не для того, щоб звалити на жіночі плечі клопоти всієї округи! Та майже два роки цього автономного об'єднання на теренах Славутчини переконали її, як лідера, що децентралізація влади здатна вдихнути життя у забуті державою села, які потерпали від хронічного безгрошів'я й тривалий час просто повільно деградували.

Іншого виходу ані в місцевої влади, ані в населення з такого дрімучого застою просто не було. Тепер же, коли реакція мешканців усіх населених пунктів Ганнопілья на конкретні кроки ОТГ змінилася, з'явилася в управлінців громади багато помічників – активних людей із середовища самого об'єднання та й поза ним, котрі готові підтримувати ініціативи й домагатися змін. Такі люди фактично і тримають ОТГ в тонусі. Немаловажлива тут, звісно, і роль лідера громади.

Крок до якісних змін

- Нещодавно після мого привітання з професійним святом соціальних працівників один із відвідувачів моєї сторінки у Фейсбуці написав: «А що, жителям Миньківцеь, які мають територіальний соціальний центр, не заздрите?» - пригадує Маргарита Іванівна. – Написала йому, що ми нікому не заздriamo й за всіх радіємо: бачимо і тих, хто в чомусь йде попереду нас, і тих, хто позаду... Думаю, згодом у Ганнополі діятиме не гірший сучасний територіальний центр для жителів громади із усіма послугами та можливостями надання їх. Ми задля цього вже й участь у міжнародному конкурсі взяли - єврогрант виграли: професійну пральну машину, обладнання для кабінету перукаря, прасувальний прес. У конкурсі, який проводився під егідою департаменту соціального захисту населення Хмельницької обласної державної адміністрації, взяли участь 12 ОТГ краю, і ми дуже радіємо, що стали переможцями.

Взагалі, як вдалося пересвідчитися, у Ганнопільській об'єднаній громаді нині задіяні всі інструменти, аби вона ефективно розвивалася. Тут управлінці навчилися самостійно розробляти проекти, а якщо треба

– не соромляться й долучати до творення обґрунтованих їх професіоналів із різних сфер життя. Адже спроможність об'єднання посилюється, коли люди беруть участь у рішеннях і бачать не тільки те, скільки коштів є у громади, а й куди вкладаються вони. Тут неспішливість і осмислений підхід до розв'язання проблем беруть гору над дилетантством і бажанням «рубати з плеча». Бо всі усвідомлюють, що гроші, які виділяє держава, мають стати потужним стимулом для розвитку сільських територій, а реформа у вигляді децентралізації – кроком до якісних змін не тільки в селах об'єднаної громади, а й в Україні.

Та, як на наш погляд, найважливіший підсумок майже дворічного існування об'єднаної територіальної громади в тому, що члени її, а насамперед – сільський голова Маргарита Медведюк, повірили в успіх. Сьогодні тут мають чітке бачення розвитку громади, яка поволі інтегрується у процеси, що відбуваються зовні.

Найбільший потенціал ОТГ

- Він у нас тримається на згуртованості людей, - каже Маргарита Іванівна. – Але в першу чергу приділяємо увагу і ставимо високі вимоги до роботи старост. Бо саме з їхньої діяльності жителі населених пунктів роблять висновки про діяльність нашого органу самоуправління. Старости – це, якщо хочете, ще й обличчя лідера ОТГ. Бо як вони ставляться до людей та виконання своїх обов'язків, таким і бачать люди голову громади. Оті більше двох десятків реалізованих проєктів, спрямованих на поліпшення життя в кожному з 16 населених пунктів Ганнопілля, я впевнена, пройшли насамперед через їхні серця, щоб стати якісними змінами і в навчальних закладах, і в клубних установах, і в інших сферах буденного сільського життя.

Щоправда, як зауважує голова М.І.Медведюк, сподіватися на збільшення субвенцій для ОТГ від держави надалі не доводиться. Бо число громад в Україні зростає в арифметичній прогресії (їх уже є понад 660!). А отже й державна допомога розпорошується. Та все ж, оптимізму завжди додає ефективне використання коштів. Над цим, власне, тут і працюють. І багаторічний досвід роботи на посаді головного бухгалтера сільської ради самої Маргарити Іванівни стає в добрій нагоді. Бо ключовим питанням було і залишається все ж наповнення місцевого бюджету. Тільки тепер уже не однієї сільської ради, а чималої громади.

Сільськогосподарські підприємства СГП «Дніпро», селянсько-фермерське господарство «Клепачі», фермерські господарства «Перлина Полісся» із Великого Скниту, «Глорія» і «Світоч» – із Киликиєва та ще завод «Вектор Плюс», який виготовляє борошно і крупи, а також млин ПрАТ «Славутський хлібозавод», невеликі торговельні та інші підприємства приватних підприємців складають тут кістяк економічного благополуччя. Разом із надходженнями податків на зарплату фізичних осіб від бюджетних установ та організацій (а об'єднаним громадам державою повертається 60% ПДФО), від оренди землі та іншими вони наповнюють місцевий бюджет ОТГ, роблять громаду спроможною.

Значно допомагають ганнопільчанам у їхньому прагненні дати лад усім проблемам, що накопичилися тут десятиліттями, народний депутат Роман Мацола та депутат обласної ради Олександр Миклуш – обоє обрані від БПП «Солідарність», вони уболівають, щоб і об'єднана громада, і вся Україна рухалися вперед. Саме це ж бо стало провідним меседжем засідання Ради регіонального розвитку, що проходило нещодавно в Києві. Зокрема, на ньому Президенти України Петро Порошенко наголосив, що реформа місцевого самоврядування долає скептичні настрої на місцях і доводить свою ефективність.

«Децентралізація – одна з найрезультативніших і найголовніших реформ, – як запевнив Глава держави. – За роки її впровадження власні доходи місцевих бюджетів зросли приблизно в два з половиною

рази... Ми наблизилися до показника 50х50. А це означає, що незабаром місцеві бюджети будуть перевищувати державний бюджет» (для довідки – ще років п'ять-шість тому частка місцевих кошторисів із трансфертами у зведеному бюджеті України складала менше 30%. – Ред.).

Те, що в Ганнопільську територіальну громаду об'єдналися небайдужі до її майбутнього люди, засвідчила їхня активність у конкурсі мікрогрантів від «Інституту солідарності громад Романа Мацоли» – як кажуть, тут ганнопільчан взяли і якість, і кількістю проектів, виграли біля 20 грантів, у т.ч. сучасну автозупинку для Ганнополя, впорядкування кринички із цілющою водою в Малому Скніту та інше. Активність членів громади підтримали в самій ОТГ 50-відсотковим дофінансуванням грантів із місцевого бюджету. І люди це оцінили!

Незабаром 7 шкіл громади матимуть майданчики тренажерів від Романа Миколайовича – народний депутат зумів віднайти на це 700 тисяч гривень. А на капітальний ремонт Будинку культури в Ганнополі він домігся ще 800 тисяч гривень!.. Таке сприяння громаді у фінансуванні тих чи інших проектів із різних джерел сприймається жителями громади з великою вдячністю. Разом і справді легше йти вперед!

Щодень зростає сила громади

– Якби всі політики знали, як мешканці сіл зачекалися елементарної уваги до них з боку влади! – говорить Маргарита Медведюк. – Ось оновили ми клуб у Довжках, то на 8 Березня стільки жіноцтва в ньому зібралось – 100 троянд, які я привезла до свята, всім не вистачило... А бібліотеку в Ганнополі, де зробили так званий «косметичний» ремонт, ми наповнили не тільки сучасною літературою від Р.Мацоли, О.Миклуша і нашого активного депутата Олега Несена, а й зробили культурно-просвітницьким центром спілкування людей громади. Незабаром з'явиться тут ще красива алея з бруківкою та ліхтарями, щоб об'єднати наш адміністративний центр із Будинком культури, бібліотекою, навчально-виховним комплексом і дитячим дошкільним закладом. Над цим працюємо нині!

– Що найважливіше дало людям об'єднання в одну спільну велику територіальну громаду і що хвилює нині найбільше? – запитує голову ОТГ її чую наступне:

- Завдяки тому, що ми об'єдналися в числі перших, – спасибі Богу і Анатолію Клімчуку із Клепачів, який все підганяв мене: «Давай рішення про об'єднання!» - ми отримали від держави солідну субвенцію на розвиток громади. Саме це дало людям надію, що відродяться наші села.

А найбільшою проблемою ОТГ Маргарита Іванівна називає кадровий голод. Бо не вистачає в Ганнопільській громаді нині землевпорядника, вчителів фізики, хімії, іноземної мови (молоду талановиту вчительку НВК Людмилу Савчук, яка вела тут минулого літа англomовний табір, вона, як каже, готова на руках носити, вже й лінгафонний кабінет міркує їй обладнати)... До педагогів, які працюють у навчальних закладах громади й доїжджають зі Славути, - тут особливо турботливе ставлення. ОТГ навіть взяла на себе оплату за перевезення їх.

Фінансується громадою і заохочується участь її управлінців, працівників освіти та культури в різних тренінгах, семінарах, конкурсах. Так зростає інтелектуальний потенціал об'єднаної громади! І сама голова ОТГ охоче бере участь у різних семінарах, нарадах, ознайомленні з досвідом колег в Україні, Польщі деінде. А недавно в числі делегації від Ганнопільської ОТГ здійснила ще й паломницьку поїздку на Святу Землю.

- Повернулася з Єрусалима із новими мріями і планами, - каже Маргарита Іванівна. - Налаштована на подальші позитивні перетворення в нашій громаді з Божою допомогою. Молилася за всю громаду! Бо здобутки, завдяки яким змінюємо мікроресурсів Ганнополя, - це не мої успіхи, а благословення Господнє для мешканців громади на шляху на реформування місцевого самоврядування в Україні.

Говорять старости ОТГ

Віктор ПАШКО, с.Хоняків: – До нашого старостинського округу входять села Понора та Прикордонна Улашанівка. Робота з людьми мені знайома – досвіду набув на посаді сільського голови, яку займав із 18 листопада 2010 року до створення ОТГ. Першим завданням при входженні в об'єднану громаду постало встановлення у всіх трьох селах вуличного освітлення. Виконували задумане поступово: першою освітили Понору, далі ліхтарі засяяли в Прикордонній Улашанівці та Хонякові. І задумане збулося!

А чи бували ви у понорському Будинкові культури? Габарити його такі, що ремонтні роботи потребували значних витрат. І все ж, підступилася наша громада й до нього: поставили металеві двері, вікна замінили на пластикові. А надалі вже міркуємо, які комунальні дороги і в якому селі ремонтуватимемо: Горького та Незалежності - в Понорі, Набережну та Садову - в Хонякові, Зарічну та Кузнєцова - у Прикордонній Улашанівці? Люди вірять, що все заплановане втілимо у життя. Бо бачать, що врешті й сільське кладовище дбайливо обгородили металевою загорожею. Пам'ятаємо померлих, думаємо за живих...

Валентина АНІКОВА, с.Киликів: – Відповідально засвідчую, що наше село сповна відчувало якісні переміни після входження до об'єднаної територіальної громади. Звісно, киликівці й раніше мріяли про повсюдне

освітлення населеного пункту, але сталося це лише тепер! Нарешті перекрито дах навчально-виховного комплексу і в його приміщенні – дитсадка. До речі, він уже утеплений, нині утепляється основне приміщення НВК. Дуже мріємо звести новий сільський Будинок культури (аварійне старе приміщення не підлягає ніякому капремонту) та надати Божого вигляду вулиці Зарічній.

Не одне скликання я була киликівським сільським головою, тож на власні очі бачу й відчуваю набагато діяльнішу увагу до рідного села та його мешканців від керівництва ОТГ, ніж колись - від районної влади. Реальне сприяння (в тому числі й фінансове) надала нам об'єднана громада під час робіт із благоустрою населеного пункту, організації та проведення святкових заходів, у допомозі вразливим верствам населення. Залишаються нашими постійними спонсорами й киликівські фермери, за що їм від односельців - доземна подяка!

Раїса ШЕВЧУК, с.Великий Скнит: – На жаль, життєві обставини (тяжка ДТП) «вибили» мене зі строю на довгих 10 місяців: у цей час Віта Вікторівна Бендюг тимчасово опікувалася нашим старостинським округом, і я безмежно вдячна керівництву громади, що не залишило наш округ (а до нього входять ще Рівки та Нараївка) напризволяще. Важливо було знати, що все в ньому рухається до кращого. Це додавало мені сили! Адже у кожному із трьох сіл займалися вуличним освітленням; в Рівках встановили дитячий майданчик. У Великому Скніту перекрили дах й обгородили сільський Будинок культури. А візьмімо тамтешній навчально-виховний комплекс: ідально утеплили, дитсадок належно опалюється, не забули про перекриття закладу.

Великоскнитці оцінили й ремонт дороги комунальної власності на вул.Набережній. Але його вкрай потребують ще інші автошляхи! Одна дорога від Ганнополя до Рівок що значить! Нам би хоч грейдера... Віддаю належне керівництву об'єднаної громади за увагу до проблем нашого старостинського округу і таким депутатам Ганнопільської сільської ради як Олег Анатолійович Несен, керівник фермерського господарства «Перлина Полісся». Він живе проблемами наших населених пунктів. От нещодавно спонсорував у Нараївці День села...

Анатолій КЛІМЧУК, с.Клепачі: – Жителі нашого села бачать, як із народженням об'єднаної громади кардинально оновилася школа, що має свою багатолітню історію. Минулоріч мільйон триста тисяч гривень було освоєно в ході капітальної реконструкції спортивного залу в ній: тепер він уже перекритий металочерепицею, стіни тут утеплені скловатою, встановлено пластикові вікна. Цього- річ вищенаведене торкнулося й шкільного приміщення – утеплено фасад НВК. Євроремонт оновив і коридор навчального закладу, де ми викинули підлогу, а поклали гарну плитку. На даний час вдалося повністю осучаснити дві класні кімнати...

У планах – встановлення двох енерго-зберігаючих котлів. Впритул зайнялися утепленням шкільної їдальні та майстерні (знаходяться в одному приміщенні).

В той же час не лише освітніми проблемами живе село. Весь час звер-

таюся до керівництва нашої громади із закликом - звернути увагу на стан під'їзних до населених пунктів доріг. Варто було б перейняти досвід сусідньої ОТГ, де створено комунальне підприємство, щоб і свою техніку мати в наявності, й здешевити послуги населенню. А ще наші, сільчани не у захваті від того, що після виходу на пенсію працівниці ФАПу їх лише двічі на тиждень (у понеділок і четвер) декілька годин обслуговує медик із Ганнопільської амбулаторії... Тут треба шукати якийсь вихід!

Андрій БЛЯКЕВИЧ, с.Малий Скнит: – Із видимих здобутків та переваг за час перебування в об'єднаній громаді у нашому старостинському окрузі назву два основні: як у Малому Скніту, так і в Шатерниках зроблено вуличне освітлення та оновлено фасад навчально-виховного комплексу. А от ремонту вкрай потребують Будинок культури і – головне! – комунальні дороги на вулицях Сонячній, Садовій, Джерельній, Зарічній та ім.Д.Глюзицького. Не кажу вже про обгородження кладовища... Днями на сесії сільської ради розглядалося питання про подальшу долю соціальної аптеки в Ганнополі. Знаю, в даний час вона вже не функціонує. Мабуть, таки її не буде... Тому, коли тільки їду в Славуту, люди дають мені об'ємний список ліків, які просять придбати в міських аптеках і їм доставити. Подумки не раз запитую себе: чи входить це в обов'язки старости? Очевидно, з цією проблемою нам доведеться стикнутися ще не раз, тож маємо всі спільно краще налагодити роботу аптечних пунктів у селах громади.

Примітка редакції: про те, як вирішувалася доля аптеки в Ганнополі, читайте у найближчих числах газети.

Валентина БАБИЦЬКА, с.Довжки: Бути старостою – це означає наперед працювати з людьми. У чому ми виграємо від перебування в ОТГ? За малий проміжок часу в селі проведена колосальна робота: зроблено капітальний ремонт СБК, перекрито його дах, який десятки років перебував у аварійному стані. Нам було виділено кошти на облаштування скважини в НВК, чим вирішено проблему водозабезпечення. Також закуплено в дитячий садочок «Веселка» іграшки та меблі. Облаштування шкільної котельні, капітальний ремонт спортивної зали, утеплення її, заміна тут підлоги, перекриття даху, а також часткова заміна вікон і дверей у навчально-виховному комплексі – це ті зміни, яких нам вдалося досягти завдяки об'єднаній громаді. Коли б ми це бачили?!

Слід відмітити й те, як засяяло вечорами наше село. Адже з'явилося освітлення на вулицях Молодіжній, Михайла Андропова (нашого місцевого лікаря) та В'ячеслава Чорновола. Буде воно ще й на вулиці Б.Хмельницького та вул.Шевченка. А також маємо здійснити ремонт доріг. Мрії наші збуваються, бо ми віримо в силу нашої об'єднаної громади!

Віра МАЛЬЧУК,

учасниця Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

Думки старост підготувала **Валентина ЗАВАДСЬКА**

ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ВІТАЮТЬ РІШЕННЯ УРЯДУ ПРО ПЕРЕДАЧУ ЇМ ЗЕМЕЛЬ ЗА МЕЖАМИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Передача земель за межами населених пунктів є дуже важлива для об'єднаних територіальних громад, оскільки Держкомзем більше не зможе в односторонньому порядку, без згоди ОТГ, розпоряджатися цими землями. Так голова Новокалінівської ОТГ Богдан Юзв'як прокоментував розпорядження Кабінету Міністрів «Про передачу земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад». Про це пише Офіс реформ у Львівському РВ АМУ.

За словами Богдана Юзв'яка, розпорядження уряду важливе з кількох причин.

По-перше, воно дозволить ОТГ контролювати надходження від плати за оренду землі за межами населеного пункту та земельного податку з неї. «Це буде, своєю чергою стимулювати землекористувачів до ефективного використання землі та своєчасної сплати податків. І в разі несплати ОТМ буде ставити питання перед Держкомземом про розірвання договорів з недобросовісними землекористувачами чи орендарями», — зазначив голова Новокалінівської ОТГ.

По-друге, відтепер ОТГ зможе розробляти генеральні плани з використанням земель за межами населеного пункту.

По-третє, це зніме конфліктну ситуацію між землекористувачами та рейдерським захопленням землі, яке дотепер могло відбуватися.

По-четверте, це вплине на економічний розвиток ОТГ.

«Є землі за межами населеного пункту, які на сьогоднішній день не використовуються, і ми не можемо ними розпоряджатися. Тобто ми не можемо виставити їх під якусь інвестиційну або промислову площадку чи розвиток альтернативної енергетики. Оскільки промислова зона має бути віддалена від населених пунктів, то ми не могли планувати

розвиток територій і пропонувати їх інвестору. У нас є трудові ресурси, але немає промислових площадок. Я думаю, що на сьогоднішній день це питання буде знято, і інвестор піде на співпрацю з ОМС», — підкреслив Богдан Юзв'як.

Він також висловив переконання, що після розпорядження Кабміну Верховна Рада не продовжуватиме блокування законопроекту про передачу ОТГ земель за межами населеного пункту.

Нагадаємо, 31 січня уряд прийняв розпорядження «Про передачу земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад». Держгеокадастру доручено забезпечити формування земельних ділянок шляхом проведення їх інвентаризації та передати у комунальну власність ОТГ. До того, як ділянки будуть передані ОТГ, управління ними Держгеокадастр здійснюватиме виключно за погодженням з органом місцевого самоврядування відповідної громади.

Асоціація міст України привітала це рішення Уряду та подякувала особисто Прем'єр-міністру України Володимиру Гройсману за дієвий крок щодо децентралізації управління земельними ресурсами. АМУ послідовно і наполегливо відстоювала позицію щодо необхідності передачі земель поза межами населених пунктів об'єднаним громадам, що забезпечить наповнення бюджетів ОТГ та сприятиме їх просторовому розвитку.

Наталія МАРІНЕВСЬКА,

учасниця Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

«ПІДЙОМНІ» ГРОМАДИ – НА ЗАРПЛАТУ В СІЛЬРАДИ!

Доходи об'єднаних територіальних громад (ОТГ) області зросли у першому півріччі цього року майже в три рази. Проте й витрати на утримання службовців подекуди таки вражають.

Першого ж дня на тренінгу у «Медіашколі децентралізації для українських регіональних журналістів», який проходив 16-18 жовтня у конференц-залі «Манхеттен» у Рівному, виступав керівник обласного Центру розвитку місцевого самоврядування Руслан Сивий. Ще будучи керівником обласного Офісу реформ, він «стояв біля колиски» кожної з півтора десятка створених на сьогоднішній день ОТГ Рівненщини. Тож, розкриваючи тему зустрічі «Аспекти децентралізації: освіта, охорона здоров'я, інфраструктура, муніципальні послуги», він з точки зору практика чітко і об'єктивно оцінював здобутки та слабкі місця процесу децентралізації в регіоні.

Прозвучала, зокрема, інформація про те, що субвенція новоствореним громадам, так звані «підйомні», розраховується на кількість сільського населення – по мільйону на тисячу жителів. Тобто: чим більша громада, тим

більше грошей. А цими коштами, звісно, ще треба й зуміти мудро розпорядитися, вклавши ці чималенькі суми у найбільш важливі для її жителів проекти, передбачені стратегією перспективного розвитку. Але чи ж завжди саме так складається?

У ході недавнього робочого візиту до Радивилівського району, що входить до складу Дубенського виборчого округу, народний депутат України Олександр Дехтярчук люб'язно надав нам копії аналітичних матеріалів щодо розвитку ОТГ Рівненщини та цього району зокрема у нинішньому році.

Ось що засвідчує оцінка фінансової спроможності вісімнадцяти об'єднаних територіальних громад області у I півріччі.

Із розрахунку на 1 мешканця в об'єднаних громадах, середній показник надходжень власних доходів збільшився на 534 грн. і склав 890 грн. При цьому, по Крупецькій ОТГ (Радивилівський район) цей важливий показник склав 1553,6 грн., по Радивилівській – 1131,2 грн., а по Козинській – 665 грн.

Як показують ці ж статистичні дані, найбільша штатна чисельність працівників виконавчого апарату затверджена Млинівською ОТГ – 107 осіб, найменша – Підлозцівською ОТГ (Млинівський район) – 13 осіб. Для порівняння: у Радивилівській ОТГ 59 службовців, у Крупецькій – 45, а в Козинській – 71 службовець!

В аналітичній записці зазначається, що, виходячи з розрахунку чисельності населення громад та чисельності службовців, найбільше навантаження на одного службовця з надання послуг у Радивилівській ОТГ – 272 особи, найменше у Козинській ОТГ – 107 осіб (в Крупецькій ОТГ – 129 осіб).

За підсумками першого півріччя найбільша питома вага видатків на утримання службовців у фінансовому ресурсі ОТГ (без урахування субвенцій) припадає на бюджет Пісківської ОТГ (Костопільський район) – 43%, найменша – на бюджет Радивилівської ОТГ – 13%. У Крупецькій ОТГ видатки на утримання службовців у фінансовому ресурсі складають 20 %, у Козинській – 38%.

Нині в моїй рідній Бугаївській сільраді, що на Радивилівщині, носяться з ідеєю створення такої собі міні-ОТГ: об'єднатись всього з однією, Сестринською, сільрадою. Навіть протягли цю велими сумнівну ідею, як зміну в перспективний план обласної ради, запевнивши її керівника в тому, що це думка більшості жителів. Залишу поза рамками розмови факт, що ніхто тієї думки ні в кого не питав, тобто голові обласної ради Миколі Драганчуку підсунули відверту «туфту»: це підтвердило моє спілкування з багатьма земляками. Проінформую лишень, що на території цих двох громад – жодного солідного бюджетоутворюючого підприємства чи галузі. Одна школа, два садки і три ФАП. І... чотири заправки на трасі Київ-Чоп! Правом на податки від їх діяльності мав би користуватися весь український народ. Логічно. Але нині, через, скажімо делікатно, не зовсім досконале законодавство, ці мільйонні суми ідуть в казну всього однієї невеликої сільради, котрій тільки її голову сушити, куди їх вбухати. Триватиме це рівно стільки, скільки... Ну, ви мене зрозуміли.

А далі, що? А далі, як? Адже й у цій, поки що віртуальній, ОТГ теж потрібно буде створювати чималенький виконавчий апарат з «джентльменським» набором обов'язкових для цього посад. Може трохи менший, ніж у вже згадуваному Козині, а може й не менший. Як і чим годувати цю чиновницьку ораву новообраний голова об'єднаної громади, коли гривневий фонтан від цього «Кувейту місцевого значення» перетвориться у жалюгідний потічок? Чи не складеться так, як у нинішніх, недореформованих під вимоги об'єднаних громад, школах та лікарнях, де левова частка коштів йде не на розвиток, а виключно на зарплатню? Та тут і думати довго не треба.

Втім, як на мене, треба. Подумати, і то добре. І тим, хто носить з цією ідеєю, і тим депутатам, хто її підтримує. Особливо ж – громадянам, котрі матимуть «щастя» проживати у цій громаді... Бо, якщо трохи перефразувати відомий вірш «Старик» поета Олексія Плещеева, «білки» вам не буде, залишиться «свисток»...

Володимир МАРТИНЮК,

учасник Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

КЛЕСІВСЬКІЙ ОТГ 2 РОКИ: ПЕРІОД РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ

Перша Серпнева конференція педагогічних працівників у Клесівській ОТГ

8 жовтня селище Клесів відсвяткувало своє 115-річчя, а об'єднаний громаді 6 листопада виповниться лише 2. Проте, за короткий проміжок часу свого існування, як для історичних масштабів, Клесівська ОТГ стала вдалою, яскравою вітриною реформи децентралізації, що розпоча-

лася з ухвалення 5 лютого 2015 р. Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Відтепер ради, що об'єдналися, мають значно більші повноваження та фінансову спроможність, а також реальну можливість показати себе не лише на словах, а й у дії. Вони несуть відповідальність за результати своєї діяльності перед людьми, а за її законність – перед державою.

До складу цієї громади, яка була створена в числі перших не тільки на Рівненщині, а й в Україні, ввійшли Клесівська селищна, Карпилівська та Карасинська сільські ради. Чисельність населення в громаді, станом на 1 січня 2017 року становила 10532 особи.

Перші вибори відбулись у жовтні 2015 року. З того часу зроблено чимало і, в першу чергу, варто сказати про бюджет громади. Клесівська ОТГ єдина в області, яка не отримує з державного бюджету базової дотації, і, натомість, не віддає до держбюджету реверсної. Річний обсяг бюджету рад, що об'єдналися, становив у 2015 році 10724,3 тис. грн, а в 2017 - 64361,2 тис. грн. Щоправда, у 2015 році до бюджетів рад не надходила ні освітня, ні медична субвенції та додаткова дотація з державного бюджету, так як заклади освіти та охорони здоров'я утримувалися з районного бюджету. Питома вага власних доходів у загальному обсязі бюджету громади становить 44.2 %. У 2016 році обсяг власних доходів загального фонду бюджету ОТГ зріс порівняно з фактичними надходженнями 2015 року до бюджетів рад, що об'єдналися на 17 957,4 тис.грн або на 383,9 %. В розрахунку на одного жителя власні доходи збільшилися з 447 грн до 2165 грн (в 4,8 рази). Якщо порівняти фактичні надходження з одного жителя за 9 місяців 2016 і 9 місяців 2017 року, то вони зросли з 1587 грн до 2120 грн або на 33,6 %.

Кошти, що надходять до селищного бюджету, першочергово направляються на фінансування захищених статей видатків(виплата заробітних плат працівникам бюджетних установ, придбання медикаментів, продуктів харчування, розрахунки за комунальні послуги та енергоносії, виплату допомог тощо), що становить близько 85% від загального обсягу бюджету ради.

Держава виконує свої зобов'язання в частині надання фінансового ресурсу на формування інфраструктури ОТГ. За 2016-17 роки Клесівська селищна рада отримала такий ресурс в сумі 13052,7 тис.грн. Однак, щоб використати ці кошти апарату ради необхідно було підготувати проекти, отримати на них позитивні висновки обласної державної адміністрації та Міністерства регіонального розвитку. Так за 2016-17 роки було підготовлено 18 проектів, що дало можливість у 2016 році освоїти дані кошти в повному обсязі в сумі 7920,0 тис.грн, а у 2017 році, на суму отриманого ресурсу в розмірі 5132,7 тис.грн отримані відповідні погоджувальні висновки і вже проводяться роботи й процедури закупівель з метою їх повного використання.

За словами Клесівського селищного голови Василя Гриника, в першу чергу виконавчий комітет та апарат селищної ради взялися за вирішення болючих питань у галузі житлово-комунального господарства. Так у 2016-

17 рр за рахунок коштів Міністерства екології, обласного та селищного бюджетів, здійснюється реконструкція очисних споруд та здійснено ремонт лінії електропередач по вул.Зелена в смт.Клесів. Також для комунального підприємства «Клесівводоканал» придбано сміттєвоз та 50 сміттєвих баків, трансформатор, генератор. До кінця поточного року буде придбано грейдер, трактор з навісним обладнанням та устаткування для проведення ямкового ремонту доріг.

Укладені договори на облаштування 4 зупинок громадського транспорту.

Вцілому за 2 роки на зміцнення матеріально-технічної бази комунального підприємства спрямовано близько 5892,1 тис.грн.

Важливим напрямком діяльності громади є належне утримання комунальних закладів соціально-культурної сфери, яких в громаді налічується 26. На ці заклади 2016-го використано 35512,7 тис.грн та планується використати в 2017 – 53922,2 тис.грн, зокрема: освіти – 67858,9 тис.грн, культури – 7180,2 тис.грн, охорони здоров'я – 13915,9 тис.грн, фізичної культури і спорту – 479,9 тис.грн.

На території громади функціонують дві юридичні особи: КЗ «Клесівська районна лікарня» та КЗ «Центр первинної медико-санітарної допомоги», якому підпорядковуються 4 ФАПі та 2 Амбулаторії.

Видатки на утримання закладів медичної галузі у 2016 році і очікувані у 2017 році становитимуть 12443,3 тис. грн. Крім поточного утримання закладів, був облаштований закритий навіс для зберігання твердого палива для лікарні, а для ФАПів закуплені: сумки фельдшера, дозатори глюкометри, ростоміри з механічною вагою, бактерицидні лампи, сумки-холодильники, штативи та ін..

Має громада і місцеву пожежну команду з 11 чоловік. Загальна сума, спрямована на забезпечення діяльності закладу, за 2016-17 рр становить близько 1 547,2 тис. грн. Нещодавно для команди у приміщенні пожежної частини облаштували душову кабину та встановили бойлер. На рік раніше – капітально

відремонтували дах, грубку та придбали пожежно-рятувальне оснащення.

На виконання програм, затверджених селищною радою (План (Програма) соціально-економічного розвитку Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області; Програма соціального захисту населення Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області; Програма по утриманню водопровідно-каналізаційних мереж населених пунктів Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області; Програма по благоустрою населених пунктів Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області; Програма проведення культурно-масових заходів, відзначення знаменних та пом'ятних дат по Клесівській селищній раді Сарненського району Рівненської області; Програма розвитку фізичної культури і спорту на території Клесівської селищної ради; Програма будівництва, реконструкції, ремонту доріг комунальної власності та загального користування місцевого значення і утримання вулиць на території Клесівської селищної ради; Програма забезпечення містобудівною документацією населених пунктів на території Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області) використано у 2016 р – 10456,1 тис.грн та планується використати у 2017 р – 8634,6 тис.грн.

Зокрема, на виконання Програми соціального захисту населення у бюджеті Клесівської селищної ради за 2016-17 роки надано та планується надати до кінця поточного року матеріальних допомог на лікування, поховання, учасникам ВВВ та АТО на загальну суму 269,2 тис. грн.

Також була надана субвенція із селищного бюджету районному бюджету Сарненського району на утримання КЗ «Сарненська центральна районна лікарня», який надає вторинну медичну допомогу жителям Клесівської селищної ради (в тому числі на виплату заробітної плати працівникам) у 2016 році – 500,0 тис.грн., у 2017 році – 1253,9 тис.грн.

Окрім медичної субвенції була надана інша субвенція районному бюджету: на утримання працівників територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), які обслуговують населення громади; на виконання районної Програми щодо здійснення компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян та забезпечення пільгового проїзду учнів до місця навчання і додому; на утримання Трудового архіву; на оплату праці працівникам Сарненського районного методичного кабінету відділу освіти, молоді та спорту; на виконання районної програми «Діти Сарненщини на 2016-2020 роки», а саме на забезпечення дітей віком старше трьох років, хворих на фенілкетонурію, спеціальними сумішами для лікувального харчування та дітей хворих на епілепсію протисудомними препаратами на загальну суму у 2016 році – 586,8 тис.грн. у 2017 році – 726,5 тис.грн.

Також з селищного бюджету профінансовано обласному бюджету інші субвенції на оздоровлення пільгової категорії дітей Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області в сумі 50,0 тис.грн. та комунальному закладу “Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф” Рівненської обласної ради для поточного ремонту автомобіля Клесівського пункту постійного базування Peugeot Boxer в сумі 11,0 тис.грн.

За рахунок ресурсу, який спрямований на утримання закладів й виконання програм, об'єднаною громадою, з метою створення належних умов для проживання населення, перебування вихованців в дитячих навчальних закладах, навчання дітей в загальноосвітніх установах, проведення дозвілля для дітей і молоді та зміцнення матеріально-технічної бази всіх комунальних закладів на протязі двох років об'єднання вдалося зробити чимало.

с. Карпилівка

Доволі багато позитивних змін відбулося у селі Карпилівка, де проживає 2356 чоловік і старостує Ганна Карпець, яка завжди в курсі усіх подій та обставин.

Чи не наймасштабніші роботи виконали у Карпилівській ЗОШ І-ІІІ ступенів:

- замінили всі вікна і частково двері на енергозберігаючі;
- провели реконструкцію (заміну) даху;
- ремонт актової зали, спортзалу, крила молодших класів (за участю персоналу та батьків);
- провели реконструкцію котельні із заміною двох котлів та обладнали системою опалення майстерню;
- провели масштабні роботи для функціонування внутрішніх вбиралень;
- під'єднали до мережі Інтернет.

Для забезпечення належного надання освітніх послуг на даний заклад було придбано:

- 15 антисколіозних парт, 75 змінних стільниць для парт та стільців;
- 10 швейних побутових машин з електричним приводом;
- 6 металокерамічних дощок;
- 6 комп'ютерів та 1 принтер;
- 6 телевізорів;
- 2 кабінети (географія, хімії);
- 2 демонстраційні столи (хімічний та фізичний);
- 1 інтерактивний мультимедійний комплекс;
- 8 наборів плакатів для навчальних кабінетів;
- радіосистему.

У планах для школи побудова закритого навісу для зберігання твердого палива. Директор школи Володимир Галушко пишається оновленим закладом, який сьогодні із задоволенням відвідує 455 учнів.

У місцевому дитячому садочку «Дзвіночок» у 2016 році відкрили 4 групи. Тепер дошкільний заклад відвідує понад 70 дітей. Провели поточний ремонт туалетних кімнат та каналізаційної системи, у харчоблоці встановили нову витяжку, яка до цього була відсутня взагалі. Завершили заміну вікон на енергозберігаючі. Придбали принтер, електронні ваги, бензопилу та бензотример. Під'єднали заклад до мережі Інтернет. У найближчій перспективі – заміна даху.

В цьому ж таки приміщенні знаходиться амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Для надання медичних послуг жителям, селищем радою було передано автомобіль.

В оновленому вигляді зустрічає своїх відвідувачів Будинок культури, в якому замінили дах. Для покращення умов організації та проведення дозвілля у заклад придбали ноутбук, баян та музичну апаратуру: світлоприлади, ревербератор, мікрофони, портативну акустичну систему, мікшерний пульт. Під'єднали заклад до мережі Інтернет. Придбали сценічні костюми та меблі за рахунок платних послуг.

Побудували мережу зовнішнього електропостачання житлового масиву по вул. Миру. В стадії виготовлення проектно-кошторисна документація (ПКД) на будівництво мережі зовнішнього електропостачання житлового масиву по вул. Яблунева. Виготовлено ПКД на капітальний ремонт дороги по вул. Радянська в межах ж.б №1 - №46 та ж.б №46 - №121.

Проведено поточний ремонт вулиць та відсипано відрізок узбіччя дороги до села.

В цілому на вищевказані роботи та придбані товари в с. Карпилівка витрачено 6104,2 тис. грн.

Карпилівська ЗОШ I-III ступенів

Будинок Культури с. Карпилівка

с. Рудня – Карпилівська

В даному населеному пункті проживає 513 чоловік, яким надають свої послуги фельдшерсько-акушерський пункт та Клуб. Навчання 28 учнів початкової ланки здійснює ЗОШ І ступеня. Щоб малечі було тепло і комфортно, замінили покрівлю, вікна та двері на енергозберігаючі. Придбали твердопаливний котел та автономне устаткування до нього. Під'єднали заклад до мережі Інтернет.

Для забезпечення належного надання освітніх послуг на даний заклад було придбано:

- 10 антисколіозних парт (забезпечили на 100%);
- 2 металокерамічні дошки, тобто в кожен клас;
- набір плакатів для початкової ланки;
- 2 телевізори (по 1 в кожен клас);
- ноутбук.

В приміщенні сільського клубу функціонує група короткотривалого перебування дітей ДНЗ «Дзвіночок» с.Карпилівка, яку відвідують 8 малят. Для них закупили демонстраційний та роздатковий матеріал для забезпечення навчально-виховного процесу.

У фельдшерсько-акушерський пункт придбано кушетку.

На стадії завершення Генеральний план села.

Вцілому на вищевказані роботи та придбані товари по селу Рудня-Карпилівська витрачено 267,5 тис. грн.

ЗОШ І ст с.Рудня-Карпилівська

с. Карасин

Проживає у селі Карасин 676 осіб, якими опікується староста Світлана Тишковець. У невеличкій будівлі колишньої сільської ради, крім «офісу» старости (так звикли називати це приміщення односельчани після об'єднання), другий рік поспіль діє група короткотривалого перебування дітей ДНЗ «Дзвіночок». Для 11 діток у приміщенні облаштували дві кімнати.

Лише після об'єднання, збудована ще в 1956 році, Карасинська ЗОШ І-ІІ ступенів, яку відвідує 85 учнів, почала істотно змінюватися: в школі замінили всі вікна на енергозберігаючі, переробили 5 грубок. В одній класній кімнаті провели масштабний ремонт: стіни та стелю вирівняли гіпсокартоном.

Для забезпечення належного надання освітніх послуг на даний заклад було придбано:

- 14 антісколіозних парт та 8 стільниць для парт та стільців;
- принтер;
- радіосистему;
- 4 металокерамічні дошки;
- 7 наборів плакатів для навчальних кабінетів;
- 7 телевізорів (тобто в кожен клас);
- 3 швейні побутові машинки з електричним приводом;
- 2 демонстраційні столи (хімічний та фізичний);
- 1 інтерактивний мультимедійний комплекс;

В приміщенні ФАПу замінили вікна та двері на енергозберігаючі, переобладнали 2 грубки, а для завідуючої придбали велосипед.

У Клубі с.Карасин замінили вхідні двері на енергозберігаючі та придбали музичну апаратуру та фотоапарат. Для бібліотеки села здійснено підключення до мережі Інтернет та придбано принтер.

Розпочато роботи по виготовленню генерального плану села.

Вцілому на вищевказані роботи та придбані товари по селі Карасин витрачено 463,5 тис. грн.

Карасинська ЗОШ І-ІІ ступенів

смт.Клесів

У селищі Клесів – центрі об'єднаної громади – проживає 4669 осіб, у однойменному селі – 1571.

Клесівський ліцей за свою 35-річну історію змінював лише назви. Однак, починаючи з минулого 2016 року ситуація істотно змінилася. Були виконані такі види робіт:

- замінили всі вікна і частково двері на енергозберігаючі;
- облаштували підсофітку, провели поточний ремонт водостічної системи та тамбурної частини;
- провели поточний ремонт каналізаційної та водопровідної мереж;
- здійснено поточний ремонт системи опалення із заміною радіаторів;
- облаштовано закритий навіс для зберігання твердого палива;
- частково замінена покрівля;

Також планується оновлення системи доочистки питної води та встановлення вже придбаного нового твердопаливного котла.

Для забезпечення належного надання освітніх послуг на даний заклад було придбано:

- 101 антисколіозну парту, 113 змінних стільниць для парт та стільців;
- 8 металокерамічних дошок;
- комп'ютерний комплекс (13 комп'ютерів + проектор);
- 10 швейних побутових машин з електричним приводом;
- 3 телевізори;
- 2 кабінети (географії та хімії);
- 2 демонстраційні столи (хімічний та фізичний);
- 1 інтерактивний мультимедійний комплекс;
- 9 наборів плакатів для навчальних кабінетів;
- радіосистему;
- меблі в комп'ютерний кабінет;
- дитячі сценічні костюми.

У селищі Клесів діє 3 дошкільні навчальні заклади, в яких теж виконано чимало ремонтних робіт:

ДНЗ №2 «Ясочка»: замінили вікна й утепили фасад, замінили покрівлю, реконструювали котельню із заміною газового котла на твердопаливний, здійснили поточний ремонт двох ганків й систем водопостачання і водовідведення.

ДНЗ №3 «Веселка»: завершили заміну вікон на енергозберігаючі, здійснили поточний ремонт коридорів, витяжної та каналізаційної систем кухні із встановленням водомірного вузла, облаштовано закритий навіс для зберігання твердого палива, а також поточний ремонт даху та водостічної системи, частковий ремонт водопровідної мережі.

ДНЗ № 4 «Дзвіночок»: майже завершили заміну вікон на енергозберігаючі, провели поточний ремонт котла та котельні, облаштували закритий навіс для зберігання палива.

Подбавши про забезпечення належного функціонування, для садочків придбали:

- ДНЗ №2 «Ясочка»: принтер, сітка для огорожі, посуд, праску, м'який інвентар, ваги електронні. До кінця поточного року в кухню буде придбано витяжку.

- ДНЗ №3 «Веселка»: дверне полотно, лінолеум, м'який інвентар, електричні конфорки для кухні, принтер, праску, посуд, акустичну систему.
- ДНЗ №4 «Дзвіночок»: принтер, акустичну систему, м'який інвентар, праску, посуд.

Всі дошкільні установи смт. Клесів, як і решта установ громади, під'єднані до мережі Інтернет. До кінця року планується закупити дитячі столики та стільчики.

У Миському будинку культури провели поточний ремонт грубки, замінили частину дверей, а також придбали: музичну апаратуру та деякі складові до неї, принтер, виставкові стенди, новорічні костюми та інші господарські й канцелярські товари.

Для покращення надання послуг інтернет-центром Публічної бібліотеки селища з wi-fi роздачею, куплено багатофункціональний кольоровий принтер. Поруч із бібліотекою, в одному приміщенні успішно функціонує Клесівська дитяча музична школа, для якої також придбано принтер-сканер, ноутбук та музичні інструменти. Біля приміщення, в якому діють дані заклади, встановили кований паркан.

Проект «Облаштування вуличного спортивно-ігрового комплексу у смт. Клесів Клесівської селищної ради Сарненського району Рівненської області» був відібраний до 8 кращих проектів з 65 поданих на обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад в липні місяці цього року. Загальний бюджет проекту – 154 600,0 грн. З них 100 000 грн згідно результатів конкурсу виділяються з обласного бюджету і 54 600,0 грн. з бюджету Клесівської селищної ради. Даний спортивний комплекс буде встановлений після проведення капітального ремонту парку та стадіону.

У селищі Клесів 14 жовтня відбулося відкриття пам'ятного знаку воїнам АТО — тим, які поклали своє життя заради майбутнього вільної та незалежної України – Сергію Баранову-Орлу та Ярославу Куришко.

Незважаючи на те, що багато ресурсів було використано для покращення вище згаданих закладів соціально-культурної сфери, про дороги теж ніхто не забував. Капітальний ремонт дороги провели в по вул.1-го Травня, вул. Меліораторів, а також тротуару по вул. Шевченка. На цій вулиці встановили дощову каналізацію або як її ще називають - дощовий колодязь чи ливнівка. Розпочалися роботи з проведення капітального ремонту тротуару по вул. Центральна (в межах ж.б №44 – вул. Демократична), по вул. Демократична (в межах вул. Центральна – Чехова), по вул. Чехова (в межах вул.Чехова – Шкільна). Також частково проведений поточний (ямковий) ремонт асфальтного дорожнього покриття.

Крім того, виготовлена проектно-кошторисна документація та проведена її експертиза по капітальному ремонту тротуару та вуличного освітлення вул. Чайковського й тротуару по вул. Шкільній.

Вцілому на вищевказані роботи та придбані товари в смт. Клесів витрачено 8949,2 тис. грн.

Клесівська ЗОШ І-ІІ ступенів-ліцей

ДНЗ №2 "Ясочка" смт.Клесів

с.Клесів

З початку об'єднання у Клесівській ЗОШ І-ІІ ст., де навчається 221 учень, провели роботи із:

- заміни системи опалення, в тому числі – твердопаливного котла;
- заміни вікон та дверей на енергозберігаючі;
- капітального ремонту чотирьох навчальних кабінетів та коридору;
- добудови внутрішніх вбиралень.

Придбали для школи:

- 32 комплекти парт;
- 42 змінні стільниці для парт та стільців;
- 1 металокерамічну дошку;

- 5 швейних побутових машин з електричним приводом;
- 4 телевізори;
- 1 кабінет біології;
- 2 демонстраційні столи (хімічний та фізичний);
- інтерактивний мультимедійний комплекс;
- 7 наборів плакатів для навчальних кабінетів;
- радіосистему;
- комп'ютерну техніку та системні блоки в зборі.

Однак, крім селищного бюджету, чимало робіт в 30Ш I-II ступеня виконано завдяки спонсорській допомозі ДП «Клесівський лісгосп», громадського об'єднання «Полісся» і батьків.

Та найбільша гордість - це шкільне лісництво «Сосновий бір» державного підприємства «Клесівське лісове господарство». Учні беруть участь у посадці дерев, виготовляють шпаківні, займаються дослідницькою роботою. Протягом 9-ти років свого функціонування лісництво постійно розвивається та здобуває все нові перемоги. Серед останніх досягнень: кубок управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації за II місце у 10 обласному зборі учнівських лісництв «Майбутнє лісу у твоїх руках» та дипломом за II місце у обласному конкурсі з експериментально-дослідницьких робіт учнівських лісництв «Майбутнє лісу у твоїх руках»; перше місце в області за експериментально дослідницьку роботу - вирощування сосни звичайної на ґрунтах, пошкоджених, в результаті видобутку бурштину. Цього року діти вибороли першість в номінації «Екологія і біорізноманіття» в конкурсі «Dream Eko». Завдяки такому цікавому та корисному проведенню часу в навчальному закладі, ще з раннього віку в дітей прищеплюється почуття відповідальності та любові до рідного краю.

Не менш важливу роль у життєдіяльності села відіграють клуб та бібліотека, які підключили до мережі Інтернет. Для них придбали й принтер. На території закладу для зберігання твердого палива облаштували закритий навіс, а також здійснили поточний ремонт вбиральні та встановили нові ворота.

Замінили частину дорожнього покриття по вул. Центральна.

Побудували мережу зовнішнього електропостачання житлового масиву по вул. І. Франка, Котляревського, О. Ворона, Соборності, Журавлинова, С. Баранова-Орла, Незалежності. В стадії виготовлення проектно-кошторисна документація (ПКД) на будівництво мережі зовнішнього електропостачання житлового масиву по вул. Бурштинова.

Проведено коригування ПКД по електрифікації житлового масиву по вул. Я. Мудрого, Грушевського та заключений договір на завершення розпочатих робіт.

Вцілому на вищевказані роботи та придбані товари в с. Клесів витрачено 3996,5 тис. грн.

Навчальні кабінети ЗОШ І-ІІ ступенів с.Клесів

Вулиця Центральна в с.Клесів

с.Пугач

Маленьке с.Пугач, що має лише три вулиці, з чисельністю населення – 712 осіб, теж не залишилось без уваги.

У дитячому садочку №6 «Малятко»:

- провели реконструкцію(заміну) даху;
- утеплили фасад;
- завершили заміну вікон;
- провели поточний ремонт тепломережі, двох ганків та двох павільйонів;
- облаштували закритий навіс для палива;
- замінили лічильник обліку електроенергії;
- під'єднали до мережі Інтернет.

Для даного закладу було придбано:

- акустичну систему, телевізор та принтер;
- м'який інвентар, електротовари та посуд;
- ваги електронні.

До кінця поточного року для даного закладу планується придбати фільтр доочистки води.

У Пугачській ЗОШ І ступеня, де навчається 41 дитина, замінили дах, лічильник обліку електроенергії, за допомогою батьків переробили 2 грубки, замінили двері та постелили лінолеум, за участю депутатів селищної ради Сергія Шерстюка та Алли Понедільник облаштували огорожу та доріжку. Здійснили також підключення до мережі Інтернет. Як і в решту навчальних закладів громади, відповідно до потреб, придбали:

- 18 антисколіозних парт(100% забезпечення);
- 2 шкільні металокерамічні дошки;
- 3 телевізори(по одному в кожен клас);
- радіосистему;
- набір плакатів для початкової ланки.

Після довгих років мінімального фінансування питання ремонту ФАПу с.Пугач зрушило з місця. У 2016-у, завдяки небайдужим жителям громади Василю Пехотіну та Сергію Никончуку, які взяли на себе всі витрати, докорінно змінивши все від підлоги до даху. За кошти селищного бюджету було придбано холодильник та лічильник обліку електроенергії.

Виготовлено робочий проект по будівництву електромереж 0.4-10 кВ в с.Пугач та проводиться його експертиза.

Завдяки ініціативі батьків дітей села був реалізований проект розвитку територіальних громад із придбання спортивно-ігрового майданчика, який був встановлений в місцевому парку.

Вцілому на вищевказані роботи та придбані товари витрачено 1267,4 тис.грн.

ДНЗ №6 "Малятко" с.Пугач

Пугачівська ЗОШ І ст.

На виконання Програми соціального захисту населення у бюджеті Клесівської селищної ради за 2016-17 роки надано та планується надати матеріальних допомог на лікування, поховання, учасникам ВВВ та АТО на загальну суму 269,2 тис. грн.

Програму та План соціально-економічного розвитку Клесівської селищної ради, виконання яких є основним її завданням, розроблено та

ухвалено виконавчим апаратом спільно з депутатським корпусом і виконавчим комітетом та затверджено рішенням сесії селищної ради.

Пліч-о-пліч із селищною радою над виконанням Програми та Плану плідно працює рада директорів підприємств, підприємці та мешканці громади, завдяки яким виконано багато із запланованого. «Один в полі не воїн» - так кажуть здавна. Знають цю приказку і в Клесівській ОТГ. Тому всю роботу виконують спільно. Одним з таких прикладів є проведення робіт по очищенню та поглибленню меліоративного каналу вздовж вул. Чайковського (В. Пехотін, С. Никончук). А роботи з озеленення території, що прилягає до каналу провело ДП «Клесівське лісове господарство» (Михайло Ониськевич).

Меліоративний канал вздовж вул. Чайковського, смт. Клесів

ТзОВ ККНК «Технобуд» разом із Клесівською селищною радою провели капітальний ремонт дорожнього покриття по вул. Торговій, що в смт. Клесів. Причому, рада взяла на себе витрати лише по виготовленню проектно-кошторисної документації, її експертизі, авторському та технічному нагляду. Решту витрат, а це близько 1,5 млн. грн., взяв на себе ТзОВ ККНК «Технобуд».

Вул. Торгова, смт. Клесів

Впровадження заходів Програми соціально-економічного розвитку в заклади соціальної сфери в частині зміцнення їх матеріально-технічного стану, покращення умов організації навчально-виховних та культурно-дозвіллевих заходів, власне спонукає керівників та всіх працівників структурних підрозділів в галузях освіти, культури, медицини, спорту забезпечити гарантовано стабільну роботу відповідно за функціональними обов'язками, насамперед, діючи в режимі розвитку, виконання пріоритетних планових завдань, пошуку нових підходів у реалізації інноваційних проектів, програм тощо.

З метою управління закладами соціальної сфери, що є комунальною власністю ради, з 1 липня 2017 року створено відділ освіти, культури, молоді та спорту. При відділі затверджено міжшкільну методичну раду, основними завданнями якої є методичний супровід навчально-виховного процесу у контексті Концепції Нової української школи.

Керівники та педагогічні колективи загальноосвітніх навчальних закладів Клесівської селищної ради основними завданнями ставлять насамперед навчити дитину вчитися, надати їй можливість здійснювати самостійний пошук і досягати прогресу в індивідуально обраному напрямку; розвивати інтелектуальні здібності дитини; забезпечити дітям можливість набувати навчальних, артистичних, етичних і практичних навичок для успішної майбутньої діяльності в демократичному суспільстві тощо.

Перемоги учнів на етапах Всеукраїнських олімпіад, в Спартакіадах, фестивалях, конкурсах є результативною роботою співпраці педагога-учня, а в цілому іміджем кожного навчального закладу в забезпеченні якісного навчально-виховного процесу. Серед кращих кращі перемоги за 2016-2017 навчальний рік: диплом, сертифікат та спеціальний приз журі за перемогу у Всеукраїнській олімпіаді екологічних проектів «Дрім-еко» у номінації «Екологія та біорізноманіття» учнів Клесівської ЗОШ І-ІІ ст. Оленіч О. та Бондар О. (вч. Царук Н.М.); друге місце в обласній олімпіаді з геології та змагань юних туристів команди Клесівської ЗОШ І-ІІ ст.-ліцей (вч. Абрамчук А.Й.); третє місце в обласному етапі олімпіад Шерстюк С. (учениця Клесівської ЗОШ І-ІІ ст.-ліцей) по предметах хімія (вч. Яковенко О.Г.), правознавство (вч. Заболотних М.Д.), третє місце в обласному конкурсі «Перло многоцінне» у номінації «Публіцистика» учениця Карпилівської ЗОШ І-ІІІ ст. Рагуліна В. (вч. Мартинюк С.Н.), друге місце в обласному конкурсі малюнку «Охорона праці очима дітей» учень Клесівської ЗОШ І-ІІ ст.-ліцей Заєць Ю. (вч. Гаврилейко С.М.), друге місце в обласному конкурсі експериментально-дослідницьких робіт із природознавства «Юний дослідник» у номінації «Я і природа» учень Клесівської ЗОШ І-ІІ ст. Вознюк М. (вч. Царук Н.М.); перше місце у номінації «Вокалісти» в обласному фестивалі-конкурсі патріотичної пісні «Поліська Січ» виборола Ангеліна Гольонко, учениця Карасинської ЗОШ І-ІІ ст.

Цього року, Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України за сумлінну та бездоганну працю, плідну педагогічну діяльність, досягнуті успіхи у справі навчання і виховання підростаючого покоління нагороджено Абрамчука Анатолія Йосиповича – учителя географії Клесівської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів – ліцей.

Вагомий вклад у розвиток культурної сфери нашої новоствореної громади внесли педагоги та вихованці Клесівської дитячої музичної школи. Серед заслуг – перемоги та призи на обласних(у загальному підсумку за 2016-17 рр здобуто три I, три II та дві III сходинки) та Всеукраїнських конкурсах(зайняли три почесних других місця на Всеукраїнському конкурсі «Музичний Олімп» у м. Вінниця 2016 та дві I премії на Всеукраїнському багатожанровому мистецькому конкурсі в м. Трускавець 2017). Навчатися музичному мистецтву у цьому році виявило бажання 109 учнів. Філіал школи проводить навчання й для 32 діток сусідньої Вирівської сільської ради.

Викладачі та вихованці Клесівської дитячої музичної школи на Всеукраїнському конкурсі «Музичний Олімп» у м.Вінниця

Хороший приклад для наслідування показують вихованці Клесівської дитячо-юнацької спортивної школи, про що свідчать численні перемоги на обласних, всеукраїнських та міжнародних змаганнях. Для забезпечення участі в змаганнях спортивних команд усіх населених пунктів громади, на виконання Програми фізичної культури та спорту, для них придбано спортивні костюми та спортивний інвентар.

Цьогоріч юні спортсмени здобули переможні місця:

- три перші сходинки на Міжнародному турнірі з жіночої боротьби (м. Хелм, Польща);
- на Міжнародному турнірі у (м. Старгард, Польща) – два I, одне II та два III місця;
- на Чемпіонаті Європи серед молодших юнаків та дівчат (м. Белград, Сербія)– V місце;
- на Міжнародному турнірі (м. Луков, Польща) – три I та два II місця;
- у Відкритому Всеукраїнському турнірі з вільної боротьби серед юнаків та дівчат 2000-2002 р. н., 2003 -2005 м. Ковель – II та III місця;

- У зональному чемпіонаті з греко-римської боротьби серед юнаків 2002 -2003 два I місця та V;
- I та III місця на Всеукраїнському турнірі з вільної боротьби пам'яті СММК І. Перванчука у м. Львів;
- I-у та дві треті сходинки зайняли на Всеукраїнському дитячому турнірі «Поліський килим»;
- II місце на Всеукраїнському турнірі «Орлятко»;
- I, II та III місце здобули на Відкритому кубку Львова та на Чемпіонаті Рівненської області з вільної боротьби серед юнаків та дівчат;
- на Чемпіонаті області з греко-римської боротьби серед молодших юнаків 2002-2003 р. н., здобули I та II місце;
- I та III місце на Чемпіонаті області серед молодших юнаків 2002-2003 р.н.

Та зупинятися на досягнутому та у подальшому власному розвитку люди не збираються. Клесівська ОТГ, крок за кроком йде вперед. Громада ще зовсім молода, проте має великі та далекоглядні плани.

У перспективі на найближче майбутнє – реконструкція стадіону та парку в смт. Клесів, приміщень Міського будинку культури та КЗ «Клесівська ДЮСШ», проведення капітальних та поточних ремонтів доріг на території громади та продовження проведення вуличного освітлення всіх населених пунктів, також покращення якості питної води й ліквідація стихійних сміттєзвалищ. Та і це ще не все, адже час щодня ставить свої нові вимоги та виклики. Головне, що про плани на майбутнє тут говорять з посмішкою та без страху, адже знають, що завдяки об'єднанню, спільній праці та допомозі жителів громади все обов'язково вирішиться, бо вже сьогодні бачать реальні результати, при тому, у своєму ж селі.

Ольга МАРТИНЮК,

учасниця Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

ВИБОРИ НА ГОЛОВУ ОТГ ПРОЙШЛИ, А ЗАПИТАННЯ ЗАЛИШИЛИСЬ

«Навіщо нам взагалі ОТГ, якщо й раніше нормально жили?», – саме таке запитання найчастіше чути від селян. Люди не розуміють, навіщо взагалі об'єднуватись у громади і що вони дають. Багато хто як вірив, що нічого не зміниться, так і досі вірять. Агенція новин «Рівне Інформаційне» вирішила розібратись у перевагах таких об'єднань і чому, у зв'язку з цим, у людей виникають побоювання.

Що змінилось, а що залишилось?

Раніше землями, які знаходились за межами населених пунктів розпоряджались райдержадміністрації, то сьогодні є шанс, що цим тепер буде займатись ОТГ.

Тепер населення ОТГ, самостійно буде вирішувати, що робити. Які дороги ремонтувати, котрі вулиці освітлювати, де навести лад, усунути інфраструктурні та комунальні халепи. Тепер народ не буде чекати чи нарікати, а зможе зробити все самостійно.

Одним із значних плюсів ОТГ є те, що тепер людей стали більш наближені до влади, ніж були раніше. Об'єднана громада зможе зблизька наглядати за роботою обраної ради, зможе її контролювати шляхом проведення загальних зборів, громадських слухань тощо.

На відміну від сільської та селищної ради, ОТГ матиме реальні повноваження та якомога більші фінансові ресурси, а саме власний бюджет, яким зможе самостійно керувати.

Щодо бюджету, тепер він буде в рази більшим, ніж бюджети інших сільрад разом взяті. І це дуже важливо для громад, адже є гроші – є

можливість здійснювати реальні речі, нема грошей – тоді це самі лиш розмови.

Зі створенням ОТГ відповідна рада перебирає на себе управління освітою та медициною. Для громади це можливість створити добрі школи, медичні заклади та можливість залучити хороших тих чи інших фахівців. Але з великими

можливостями приходять і великі проблеми. Деякі села не хочуть об'єднуватися в ОТГ і на це є причини:

По-перше, проти об'єднань в ОТГ – голови сільських рад. Адже це означатиме, що вони шукатимуть нову роботу, адже припинять свою діяльність.

Також однією із проблем чому села не об'єднуються в ОТГ є те, що села і самостійно функціонують не погано, тобто власними силами створюють для себе комфортні умови проживання.

Спроможні громади не хочуть йти на поступки та об'єднуватися з біднішими громадами, бо й так «все мають», а якщо і приєднаються тоді на двох не вистачить.

Деякі села по тих чи інших причинах не хочуть у певні ОТГ і через те, що не знають до кого хочуть приєднатись і не об'єднуються.

Люди побоюються, що стане ще гірше, бояться, що заберуть і те що залишилось. У кожного є життєві справи: довідки, лікарні, дитсадки. Для людей присутня адміністративно-територіальна система хоч і не надто комфортна, але проста і зрозуміла.

Більшість людей нічого не розуміє. Простим людям не пояснюють, що конкретно принесе їм ця реформа і навіщо вона взагалі.

Але як би там не було, влада добровільно-примусово намагається об'єднати всі села в громади, щоб у такий спосіб покращити життя українців.

Валентин МАРЧУК,

учасник Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

СЛОВО ПРО СВОБОДУ ВИБОРУ

1-3 листопада в Харкові відбулась триденна «Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів». Протягом цього досить насиченого та змістовного заходу медійники з різних куточків Харківської області, а також з інших областей України мали змогу обмінятися досвідом висвітлення процесу децентралізації у їхніх ЗМІ та поспілкуватися з експертами стосовно нагальних проблем реформи місцевого самоврядування. У результаті тренінгу кожен присутній спробував глибше усвідомити ті зміни, які нам готує децентралізація влади та взагалі день прийдешній.

Напевно, найголовніше, заради чого варто було їхати на медіатренінг, – це можливість поспілкуватися з Едуардом Павловичем Коноваловим – головою Старосалтівської селищної об'єднаної територіальної громади, яка виникла в 2016 році. Подивившись на цього скромного, небагатослівного чоловіка, і якось не віриться, що у нього в руках є такі повноваження. Але ця скромність якраз і викликає довіру. За розповіддю Едуарда Павловича, за останні два роки у них, звісно, не стався рай на землі, як, скажімо, показують по телевізору про найуспішніші ОТГ, зокрема на Західній Україні. Навіть із відеоролика про Старосалтівську ОТГ помітно було, що вона за рейтингами поступається багатьом уже об'єднаним громадам (а їх на сьогодні – 665, тобто практично половина від плану). У ній можна де в чому впізнати і наш, Краснокутський, район із його розбитими дорогами, заростями на вулицях і маленькими сільськими хатами. І це не дивно – все ж такі, в одній області живемо!

Але навіть у не найбільш успішній ОТГ Харківщини, як розповів нам її голова, не втілилися в реальність страшилки, якими у нас часто лякають селян. Вони не закрили і не понизили рівень жодної школи, адже це обов'язково викличе обурення місцевих мешканців. Навпаки, у них, завдяки активній праці кожного жителя громади, навіть з'явилися можливості робити доплати вчителям за їх надскладну працю. У цій громаді функціонують, як і раніше, всі ФАПи, а, наприклад, колишні працівники сільських рад та адміністрації знайшли собі роботу на нових посадах у створеній ОТГ. За словами очільника Старосалтівської ОТГ, жодну людину вони не звільнили і не відправили напризволяще. «Адже треба комусь працювати, а роботи – багато. І якщо раніше нам було досить важко знайти спільну мову, то тепер ми навчилися домовлятися. Це – найголовніше для успіху», – наголосив Едуард Павлович. Присутня під час його виступу директор Харківського ВП Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» Діана Барінова слушно зауважила, що «була б толкова людина, а місце для неї завжди знайдеться», тим паче, що у новоствореній ОТГ потрібно працювати, не покладаючи рук.

Крім того, будучи об'єднаними, мешканці Старосалтівської ОТГ змогли знайти тимчасове вирішення проблеми з транспортними перевезеннями. Оскільки перевізник відмовляється здійснювати рейси у віддалені села та по розбитих дорогах (нічого не нагадує?), то керівництвом ОТГ було заплановано придбати автобуси і самим зайнятися перевезенням своїх гро-

мадян. Можливо, це й не найкращий шлях розв'язання проблеми, але він має право на життя. Так вирішила громада. А що вирішимо ми?

Ось ми і підійшли до того, що об'єднуватися в громади на Харківщині – не страшно і не болісно, якщо ми зуміємо протягнути один одному руки і домовитися. Але, якщо наші села продовжать торгуватися, як дівка на виданні, – того хлопця хочу, а того – ні, то доторгуються до того, що їх – білу пляму на карті України – насильно видадуть заміж за іншу об'єднану громаду. І ми з вами втратимо не тільки гроші, на які могли б відремонтувати ті ж багатостраждальні дороги. Ні! Ми втратимо набагато більше – свободу вибору. І тоді з нами рахуватися ніхто не буде. А настане це «тоді», за прогнозами впливового експерта, першого заступника Міністра регіонального розвитку В. Негоди, у 2020 році, перед черговими місцевими виборами.

Тож, люди добрі, думайте самі і робіть свій вибір, але знайте, що державі не цікаво, чи подобається вам дана реформа. Хто вже давно об'єднався, той отримує користь від процесу. А нам потрібно більше політичної волі та вміння слухати себе, свою совість, а не дивитися на сусіда і голосувати на зборах «як усі». Наше «одобрям-с!» може вилізти нам боком. Не забувайте про це, коли прийдете на наступні збори по об'єднанню громад.

Ганна МАСЛЮКОВА,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

ПЕРШІ КРОКИ ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД УКРАЇНСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ

На Сумщині задумуються про будівництво кордону із Росією, а у Запорізькій області переселенців об'єднали у спілку для вирішення нагальних проблем.

У нинішній час найважче прикордонним регіонах України, які не лише історично, а й економічно пов'язані з нинішнім російським ворогом. Впровадження реформи децентралізації стало, передусім, забезпечення їх спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів вирішувати питання місцевого значення. Йдеться про наділення територіальних громад більшими ресурсами та про мобілізацію їхніх внутрішніх резервів.

«Ремонтуємо сільську амбулаторію та добудовуємо довгоочікуваний підвідний газопровід», – голова Миропільської об'єднаної громади Олена Ординець.

Миропільська об'єднана територіальна громада у Сумській області у складі 4 сільських рад та 9 сіл утворилась наприкінці 2016 року. У ній налічується 4280 осіб. Територія громади прикордонна. З села Запсілля видно територію Росії

село Горналь. Відстань до кордону приблизно 5- 7 кілометрів.

Об'єднавшись громада отримала від держави на розвиток інфраструктури 3 млн грн. Частина цих коштів було залучено на ремонт місцевої лікарської амбулаторії, а ще частину коштів – на добудову підвідного газопроводу до села Сінне, який будувався протягом 10 років. Основними доходами громади є оренда землі. Найбільше їх тут використовує сільськогосподарське підприємство «Псьол», яке й капітально відремонтували дороги до усіх населених пунктів громади.

«У населених пунктах громади вже встановлено дитячий майданчик, освітлювальні ліхтарі, здійснюється озеленення, встановлення нових паркових лавочок, – розповідає голова Миропільської об'єднаної громади Олена Ординець. – Окрім того, що місцеве підприємство працює по 14 напрямках діяльності (бджільництво, тваринництво, торгівлі, будівництва і т.д), на ньому працює понад 300 людей, середня зарплата яких складає від 4500 гривень. А ще підприємство налагодило закордонні зв'язки із Польщею, яка зацікавилась нашими паливними брикетами з біомаси як альтернативне паливо».

Як розповів заступник директора ТОВ АФ «Псьол» Микола Бірченко, їхня агрофірма також віднедавна зсаямається і виробництвом пелетів. Це дає можливість альтернативним паливом забезпечити сільських мешканців і соціальні об'єкти в громаді.

Голова об'єднаної громади Олена Ординець зізнається, що наразі у громаді єдина проблема це відсутність фахових спеціалістів (бухгалтерів, освітян, медиків), тому триває їх пошук.

Варто також відзначити, що на Середньоруській височині поблизу прикордонного села Миропілля видніється вже Білогірсько-Миколаївський монастир села Гарналь Курської області Російської Федерації. До російського

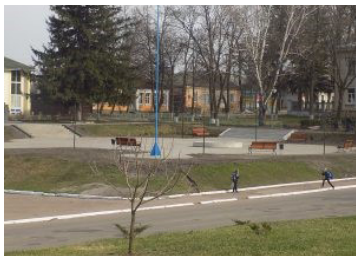
села можна добратись через місцеві пейзажі річку та поле. Кордону, на кшталт, стіни чи рову немає. Мешканці прикордонного села Миропілля за- певняють, ворог сюди не ступить ногою, бо місцеві люди тут патріотично налаштовані, своїє землі не віддадуть! Мешканці громади навіть за- думуються про будівництво кордону з Росією. Сусідство з Російською Федерацією свого часу історично обумовлювало тісні економічні, наукові, культурні і родинні зв'язки. У сучасних умовах місцева влада спрямува- ла зусилля на переорієнтацію торгово-економічних зв'язків району на міжнародний рівень, вихід продукції місцевих підприємств на нові ринки Європи і світу, залучення інвестицій.

Головний лікар Краснопілляської районної лікарні Євген Івахненко розповідає, що під його керівництвом працює 250 спеціалістів. У лікарні 125 стаціонарних ліжок, 25 місць займає хоспісне відділення, яке в області першим. в лікарні поліклінічне відділення, діагностична лабораторія, пункт невідкладної медичної допомоги, інфекційне та приймальне відділення.

Скільки ми чули, що навіщо там ремонтувати медичний заклад, його закрий- ють все одно, громади собі щось створюватимуть самі, де хотітимуть. Тут такого нема. За медичною реформою, яка також робить перші кроки, як і децентралізація, люди матимуть право вибирати де і в кого їм лікуватися. Цей заклад і зараз не пустує, але тут капітально відремонтували дах, поміняли вікна на енергозберігаючі. Всі виділені районом і областю гроші якісно освоюються. Головний лікар відзначає, що придбав медичне облад- нання та товари довготермінового користування, чотири бінокулярних мікроскопи. На суму понад сто тисяч благодійний фонд “Технологія” на- дав допомогу у вигляді стоматологічного обладнання, інструментарію та устаткування для облаштування дитячого стоматологічного кабінету. Ініціативний головний лікар стукає в усі двері, бо його завдання надавати односельцям якісну медичну допомогу, а для цього зношене устаткування, треба замінити новітнім. Взнявши участь у конкурсі проєктів, підтримуваних урядом Японії, за програмою “Кусаноне” лікарня стала переможцем і тепер одержує довгоочікуване, вимріяне і вкрай необхідне обладнання.

«Вперше за 26 років 14 мільйонів додатково в нашому районі ніколи не було», – голова Комиш-Зорянської територіальної громади

Першою офіційно зареєстрованою об'єднаною громадою на території Запорізької області Комиш-Зорянська селищна територіальна громада. Вона була створена у 2015 році та знаходить- ся на відстані не менше 100 км від бой- ових дій на Сході України. До громади

увійшли одна селищна та чотири сільські ради. З початком бойових дій на Сході України до них почали приїжджати переселенці. Приїжджали люди без нічого. З сумками та дітьми. І зимою, і влітку. Їм здавали будинки практично ніхто не брав гроші за те, що вони там жили.

Як розповідає голова Комиш-Зорянської селищної територіальної громади Ігор Гнатуша, після об'єднання усіх переселенців, які живуть у громаді, об'єднали у спілку, щоб отримати для них грантову підтримку. Нещодавно громада виграла грант на суму 4,2 мільйона гривень. Завдяки цим коштам ОТГ ремонтує будинок для переселенців та робить ремонти у школах.

На сьогодні об'єднана громада має 4 школи та 4 дитячих садочки. Опорну школу створили. За два роки існування громади місцеве самоврядування провело воду до дитячих садочків, замінило вікна у школах та потроху забезпечує опаленням шість будинків культури. У планах на наступні роки ремонт доріг та освітлення вулиць в селах.

«У громаду об'єдналися 5 сільських рад. Раніше наш загальний дохід був у три з половиною мільйона гривень. Після децентралізації, коли держава віддала нам податки, власних доходів у нас вже 10,5 мільйонів. Плюс державна субвенція. Наш бюджет наближається до 23 мільйонів. І щоб ви розуміли, це заробітна плата, енергоносії, інше. Тобто 14 мільйонів на рік ми сьогодні маємо громадою на інвестиції. Держава дала фінанси на розвиток. Вперше за 25 років 14 мільйонів додатково в нашому районі ніколи не було», – голова Комиш-Зорянської селищної територіальної громади Ігор Гнатуша.

Для громади важлива не тільки інфраструктура, але і надання якісних медичних послуг на місцях. За словами пана Гнатуші, до об'єднання в ОТГ жителі сіл були вимушені платити за виїзди, тому що грошей, які виділяла місцева влада, не вистачало навіть на бензин, щоб доїхати на старій службовій машині до пацієнтів. Після утворення громади ситуація змінилася: місцеве самоуправління купило 4 легкових автомобілі, щоб лікарі могли виїжджати на виклики. Зараз у громаді 3 сімейних лікарів. Планують у громаді побудувати сучасний медичний центр і запросити до нього кваліфікованих лікарів. Обіцяють хорошу заробітну плату.

Окрім власних надходжень у бюджет, Комиш-Зорянська селищна територіальна громада бере активну участь у різних європейських грантах. Німці, поляки дуже допомагають. Щоб отримувати гранти, треба добре працювати. Європейські грантодавці працюють напряму із громадою. Вони оминають центральні органи влади, обласні, бо бояться, щоб кошти десь не загубилися, що підтвердженням цього, що реформа децентралізації вкрай вдало стартувала.

За словами консультанта з комунікації Офісу реформ у Сумському регіональному відділенні Асоціації міст України Карена Агаджанова-Гонсалеса, процес децентралізації буде продовжуватись і виключно добровільним в найближчі роки. Громади, які вже об'єдналися на Сумщині, стали успішними управліннями, які вміло продовжують керувати своєю територією.

Роман МАТВІЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

Фото автора

УСПІХ СЕЛИЩА ПІСОЧИН НА ХАРКІВЩИНІ

Журналіст нашого видання побував на Харківщині, де мав нагоду ознайомитись із ходом проведення реформ. Якою інфраструктурою здивувала Харківщина, – далі у матеріалі.

На сьогодні в Україні результати реформи з децентралізації вже досить відчутні. І хоча Пісочинська селищна рада Харківської області теж має намір об'єднатися із іншими населеними пунктами. Там процес на завершальній стадії. Але громада Пісочину вже відчуває позитивні результати бюджетної децентралізації. Для порівняння, бюджет у 2014 році у Пісочині був на рівні 20 млн гривень, у 2017 році ця сума складала 52 млн грн. Всього за два роки в Пісочині побудована надсучасна школа – перша в області за 12 років. А на вже початку цього року в селищі відкрили новий фізкультурно-оздоровчий комплекс, який побудований всього за рік і два місяці.

Сучасний ФОК – окраса селища

За словами голови Пісочинської селищної ради Олега Чорнобая, будувати двоповерховий комплекс розпочали у жовтні 2016 року. Його загальна площа складає 1402,8 квадратних метрів. Цей сучасний фізкультурно-оздоровчий комплекс «Мобіль» (на фото вгорі) обладнаний сучасними тренажерами, зонами crossFit, килимами для боротьби. У ФОК працюють

секції футболу і міні-футболу, волейболу, бадмінтону, боксу, карате і самбо. Також проводяться тренування місцеві дорослі футбольні команди і волейбольна. Крім того, всі бажаючі мають можливість займатися у тренажерній залі. Дітям до 16 років всі секції безкоштовні. Для дорослих абонемент на місяць коштує 300 гривень. На сьогодні ще розробляється проект басейну.

До речі, на прилеглий території ФОК виконано озеленення, змонтовано сучасне енергозберігаюче вуличне освітлення, зроблено паркувальні місця для автомобілів. Будівлю під'єднали до водопроводу, водовідведення, теплопостачання, енергопостачання, а також обладнали системою вентиляції, кондиціонування. Загальна вартість проекту разом з впорядкуванням благоустрою склала понад 23 млн гривень.

Як вдалось побудувати такий комплекс за рік і два місяці? Селищний голова Олег Чорнобай пояснює, що на будівництво цього комплексу були залучені не лише місцеві кошти, а й державні. Фінансування відбувалось за рахунок державних коштів Державного фонду регіонального розвитку. Більше 8 млн грн було з цього фонду виділено за сприяння губернаторки області Юлії Світличної. А ще 4 млн гривень 330 гривень вдалось зекономити на будівництві школи «з нуля». Зекономлені кошти були спрямовані на пришвидшене будівництво комплексу.

Перша побудована школа «з нуля»

Селище Пісочине, що знаходиться неподалік від Харкова, може похвалитись не тільки масштабним фізкультурно-оздоровчим комплексом, а й будівництвом в мікрорайоні «Мобіль» першої школи, яку звали «з нуля» в Харківській області за останні 12 років (на фото).

«Будівництво школи розпочалось наприкінці 2015 року, – каже селищний голова Пісочина Олег Чорнобай.

– Вже улітку 2016 року почались активні роботи. З етапами будівництва ознайомлювались народні депутати та губернатор області. За півроку вдалось на цьому місці, де колись був пустир, побудувати сучасну школу. У приміщенні школи є сучасна бібліотека, класи, створено інклюзивний клас, в якому вже навчаються двоє дітей. В будівлі є пандус і ліфт, які дозволяють дітям з обмеженими можливостями мати безперешкодний доступ до всіх приміщень».

Школа у Пісочині має привабливий як і зовнішній, так і внутрішній вигляд. Поблизу школи розташований стадіон.

«Ми з великою відповідальністю поставились до того, як прикрасити нашу школу, щоб дитина сьогодні набувала саме тих навичок, які й потрібні до вимог сучасної освіти, а також, щоб дитині було комфортно, – розповідає директор Пісочинської загальноосвітньої школи І-ІІІ

ступенів «Мобіль» Харківської районної ради Харківської області Галина Волобуєва. – Кожне навчальне приміщення школи обладнане провідним інтернетом, мебеллю, є вільні зони WI-FI. У кожному навчальному кабінеті у нас є мультимедійним проектор, інтерактивна дошка, робоче місце вчителя. На першому поверсі школи – парти і стільці для початкової школи, які є антисколиозні, і які можуть по висоті змінюватись завдяки регулюванню. На другому і третьому поверсі – це парти вікових груп. Кабінети фізики, хімії, біології мають повне обладнання, навіть цифрові комп'ютерні лабораторії, які вже учні опановують. Створено кабінет психологічного розвантаження. Приміщення сучасної бібліотеки щоразу поповнюється новими книжками. У сучасній бібліотеці створені всі комфортні умови для дітей: тут можна вільно читати книжки, відпочивати у спеціальній зоні, користуватись інтернетом, роздрукувати підготовлені реферати, створені місця для дітей, де можна грати у шахмати. На сьогодні у нас є такий задум, щоб сюди закупити дуже багато настільних ігор, для набуття цікавих навичок у дітей. Діти 1-4 класів, а також діти учасників АТО, у школі харчуються, за рішенням Харківської ОДА, безкоштовно».

А це школа – енергоефективна. У приміщенні школи працює унікальна система опалення та вентиляції, встановлено відеокамери, сигнал з яких виведено на пульт охорони. Камери у кабінетах початкової школи та рекреаціях працюють у режимі онлайн. Кожен світильник у школі – світлодіодний.

Загальна вартість будівництва склала 73 969,356 тисяч гривень. З них кошти ДФРР 48 834,635 тис грн, кошти місцевого бюджету – 25 134,703 тис грн, з них кошти обласного 8 000,0 тис грн, районного – 7 474,80 тис грн та селищного бюджету – 9 659,903 тис грн.

Варто відзначити, що на Харківщині вже створено 13 ОТГ, у 2016 році – 4 громади, у 2017 році – 9.

А ще у Харкові діє найбільший в Україні Регіональний центр надання адмінпослуг, який збудований за підтримки посольства США в Україні та USAID.

Роман МАТВІЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ОБ'ЄДНАВШИСЬ ГРОМАДИ МАЮТЬ КОШТИ НА РЕКОНСТРУКЦІЮ СОЦІАЛьНОВАЖЛИВИХ ОБ'ЄКТІВ

Процес децентралізації активно впроваджується в Україні, неодноразово знайомили наших читачів з успішними практиками об'єднаних територіальних громад. Днями у Кропивницькому для регіональних

журналістів за сприяння та організації Академії Української Преси пройшов триденний тренінг – «Медіашкола децентралізації». Виконавчий директор Центру Громадських ініціатив, експерт з питань самоврядування та самоорганізації Анатолій Шалаєв та медіаконсультант Сергій Чернявський ознайомили з основними аспектами Децентралізації: освіта, охорона здоров'я, інфраструктура, ЦНАПи та наводили практики успішних громад. Але й до цього часу більшість людей, переважно пенсійного віку, цікавлять питання медицини на селі. Чи не втратять медичне забезпечення, чи функціонуватимуть заклади освіти, чи не погіршаться надання соціальних послуг.

У стоматологічному кабінеті Дмитрівської АЗПСМ

На території Кіровоградської області створено 16 об'єднаних територіальних громад, у Знам'янському районі створюється Дмитрівська ОТГ, де об'єднуються дві сільські ради. Але про якісні медичні послуги вже дбають сьогодні. Оновлено амбулаторію загальної практики сімейної медицини та повністю переобладнано територіальний центр соціального обслуговування для одиноких непрацездатних громадян. Варто зазначити, що оновлення амбулаторії здійснено за кошти Дмитрівської сільської ради, до складу якої входить 6 сіл (Дмитрівка, Веселий Кут, Долина, Гостинне, Калинівка, Плоске). Нещодавно прийнято рішення про створення Дмитрівської об'єднаної територіальної громади шляхом приєднання ще й села Макарихи. Нині ОТГ очікує на проведення перших місцевих виборів.

У Дмитрівській амбулаторії загальної практики сімейної медицини працює 1 лікар-терапевт, а також зубний лікар. Очікують ще на лікаря загальної практики – сімейної медицини, якого обіцяють забезпечити житлом. Пацієнтів закладу також обслуговують 10 медичних сестер. Сьогодні на обслуговуванні закладу перебуває понад 4800 жителів, що проживають на території сільської ради, до яких згодом приєднаються і 600 жителів Макарихи. Саме забезпечення населення якісними медичними та соціальними послугами і посприяло переобладнанню цих соціально важливих об'єктів.

Дмитрівський сільський голова Наталія Стируль розповіла:

Донедавна Дмитрівська амбулаторія розміщувалася в іншій будівлі – значно більшій. Тож, як приміщення, так і кабінети використовувалися нерационально.

У 2017 році, вже у колишню амбулаторію переведено територіальний центр соціального обслуговування, а лікарі, навпаки, зайняли приміщення територіального центру, яке є більш функціональним і відповідним за площею. Ремонтні роботи виконано швидко і якісно в обох приміщеннях. Повністю замінено електричну та водопровідно-каналізаційні мережі, утеплено стіни, встановлено нові енергозберігаючі вікна і двері, здійснено облицювальні та внутрішні оздоблювальні роботи. Придбано нові меблі, м'який та господарський інвентар. Сільська амбулаторія має комп'ютерну техніку та медичне обладнання. До того ж, у приміщенні встановлено сучасну систему відеоспостереження. А для професійних потреб лікарі можуть користуватися Інтернет-зв'язком. Загалом на ремонт та оснащення закладу з сільського бюджету було виділено близько мільйона гривень. Депутат обласної ради Наталія Ревенко забезпечила амбулаторію портативним УЗД апаратом, придбаного за кошти закордонних меценатів.

На ремонт стаціонарного відділення для одиноких непрацездатних громадян використано близько 6 мільйонів гривень – це також кошти сільського бюджету.

Уже восени минулого року в житлові кімнати першого поверху оновленого приміщення заселили 25 стареньких. Наразі, одномісні кімнати готельного типу, що на другому поверсі, поки ще не заселені. Окрім умебльованих житлових кімнат, у відділенні є ідальні, побутові кімнати з пральними та сушильними машинами, пресами для прасування білизни, оснащені санітарні кімнати, сучасно обладнаний харчоблок. Також є кімнати та зали відпочинку з телевізорами та м'якими меблями. Підопічних забезпечують харчуванням, одягом, побутовими речами та надають медичні і соціальні послуги, 25% власних пенсій люди поважного віку отримують для власних потреб.

Завдяки активності сільського голови та депутатського корпусу, які переймаються проблемами населення території місцеві жителі отримуватимуть медичні послуги на високому рівні і в добрих умовах. Також минулого року у Дмитрівці побудували і відкрили багатофункціональний спортивний майданчик для занять фізкультурою. Сьогодні переймають досвід Дмитріки й інші сільські ради. Дмитрівка показує, як потрібно робити гарні проекти у форматі громади. Сьогодні вона вже є фактично об'єднаною територіальною громадою, потрібно лише пройти певні технічні процедури, щоб отримати статус, щоб податки залишалися тут на місці і громада могла розпоряджатися ними.

Під час спілкування директор департаменту охорони здоров'я Кіровоградської ОДА Олег Рибальченко зазначив, що у планах - будівництво та реконструкція 20 медичних закладів в області та оновлення їх матеріального забезпечення. У Дмитрівці усе є для того, щоб понад 5 тисяч мешканців громади мали гарний медичний сервіс.

Такі зміни стали можливими саме завдяки об'єднанню громад, кошти перестали направлятися до центру, а стали залишатися на місцях, громади отримали можливості для реалізації важливих для них проектів. Адже, що таке децентралізація простою мовою? Береш забираєш гроші у центральної влади і віддаєш громаді. Це – школи, дитячі садки, це відремонтовані дороги, які роками не ремонтувалися, це освітлення і це точно лікарні.

Катерина МАТКО,

учасниця Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

НАВІЩО В ЗАПОРІЖЖІ МЕДІАШКОЛА З ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У Запоріжжі 6-8 грудня відбувся тренінг «Медіашкола з децентралізації для українських регіональних журналістів». Всеукраїнський проект Академії української преси за сприяння Програми «U-LEAD з Європою» за інформаційної підтримки Національної спілки журналістів України. спрямова-

ний на підвищення якості фахового висвітлення реформи децентралізації в Україні. Медіашкола відбудеться в 24 областях України.

Юлія Гуза, координатор проектів Академії української преси зазначає, що подібні заходи є необхідними та корисними. Кожен учасник в рамках заходу створює матеріал на суспільно важливу та актуальну тему. Тим самим не лише переймаючи журналістський досвід від колег, а й поглиблюючи знання з децентралізації.

Участь у тренінгах взяли журналісти онлайн та друкованих ЗМІ Запорізької області, які пишуть про реформу децентралізації та прагнуть вдосконалити свої знання та вміння, а також ініціативні студенти ЗНТУ за спеціальністю журналістика».

Медіа-тренер Дмитро Гамаш порадив майбутнім журналістам: «Перша порада – записувати у свою контактну книжку якомога більше номерів, електронних пошт журналістів, які займаються темою децентралізації. Тому що ви, здобуваючи фах, не знаєте точно, де будете працювати. Моя порада - зараз цією темою цікавитися, бо якщо ця реформа ще буде тривати два-три роки і ви будете працювати в цій темі через п'ять років, ви зможете вийти за межі журналістики і стати експертом з цього питання. Про тему, яка є основою у вашій творчості, ви повинні читати, відслідковувати та думати кожного дня.

Чим більше ви будете присвячувати часу для думання над темою, тим більш досконалішою вона буде. Підходьте до тематики з іншого боку, не так як звикли показувати форматно, а створюйте ексклюзив».

Аспектам і цілям процесу децентралізації не навчають у школах і детально не пояснюють у вишах, хоча ці відомості є соціально важливими. Тренінг – це не стільки опанування, скільки створення нових знань, нового сприйняття звичних речей, нового погляду на світ і себе в цьому світі, нового ставлення до обставин, досвіду, цінностей і лідерству.

Як підсумок Віталій Загайний, тренер, голова правління Центру громадянських ініціатив (Львів) зазначив: «Подібні тренінги – це чудова нагода для самоосвіти та можливість поповнити свій соціальний капітал – збагатити контакти, що стануть корисними у майбутній професійній діяльності, покращити вміння з підготовки своїх власних матеріалів практикую-

чись разом із досвідченими журналістами».

Учасники тренінгу отримали необхідні знання для підготовки аналітичних матеріалів в онлайн та друкованих ЗМІ. Після участі у тренінгу та публікації кінцевого продукту журналісти матимуть змогу знову обмінятися та поділитися своїм досвідом. По завершенню проекту роботи журналістів будуть опубліковані у збірнику, присвяченому висвітленню питань децентралізації.

Владлена МАЧУЛЬСЬКА, Марина ЧУПИС,
учасниці Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ДІРЯВІ ДОРОГИ: ПРОБІЇНИ У БЮДЖЕТАХ, СТРАТЕГІЯХ – ЧИ У ГОЛОВАХ?

Як ми можемо йти до Європи, якщо не здатні до неї нормально доїхати? І за часів Радянського союзу, і на сьогодні в Україні існує величезна проблема: стан доріг. Причому це як шляхи у містах, так і між населеними пунктами. Напевно, кожен українець, і конкретно житель Житомирщини стикався і продовжує стикається з цією ганебною плямою на репутації нашої держави.

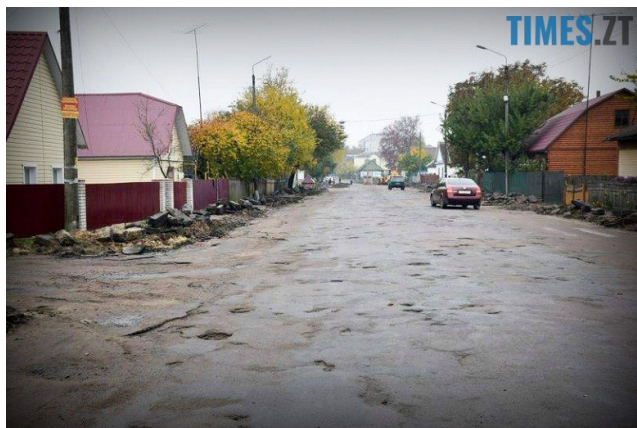
На українських дорогах можна швидко «вбити» свій транспорт, або, не доведи господи, втрапити у серйозне ДТП. Людям потрібно пересуватися

між населеними пунктами, доїхати до того самого ЦНАПу, лікарні, ринку. Можна вічно стверджувати, що у нашій країні нічого не робилося і нічого робитися не буде. Але, в основному, так кажуть люди, які самі мінятися не готові. Бо у нас є свіжий живий приклад, який доводить протилежне: Олевська ОТГ.

Децентралізація та дороги Олевщини: «до» і «після»

Олевська ОТГ мала проблеми з дорогами апріорі – вона знаходиться у болотистій місцевості. Зі слів місцевих жителів, тут взагалі мало що робилося, а шляхи як між селами, так і внутрішні, завжди були в жахливому стані. Хоча сором, сором і ще раз сором! – бо через населені пункти цієї громади проходять траси міжрегіонального та міжнародного значення. Це, наприклад, вулиці Київська та Володимирська (м. Олевськ), а також центральна дорога територіальної громади Кишин. Нагадаємо, Олевська ОТГ знаходиться на кордоні з Білоруссю.

У такому стані, на жаль, зараз перебуває більшість доріг в Україні: Олевськ, вулиця Володимирська до ремонтних робіт.

Олевськ, вулиця Володимирська до реконструкції

Як все починалося? Заступник міського голови Олевська Олександр Ніколайчук розповідає: «Ми почали ділитися своїми власними коштами з селами, адже вони дуже перспективні. Але умов у них не було, навіть грошей на заробітну плату. Просто цими селами не займалися, не звертали на них увагу, а головне – не було стратегії розвитку...»

Олевськ, вулиця Київська до ремонту

Якщо немає грошей на виплату зарплат людям – то що вже можна говорити про дороги? Наприклад, територіальна громада Кишин. Щоб зробити покупки, щоб завести дітей до дитсадка, щоб потрапити до ЦНАПУ, жителям необхідно добиратися до центру ОТГ – Олевська. Але оскільки селами раніше ніхто не займався, дороги просто не було. Були суцільні ями, ніхто і їздити не хотів, кому захочеться калічити власний транспорт? Після реформи та об'єднання громада звернула увагу на гострі питання та потреби людей, і вже станом на листопад 2017 року дорога була відремонтована, тобто, транспортне сполучення налагоджене.

Дорога, відремонтована сучасним методом (територіальна громада Кишин). Виглядає ще не ідеально, але їхати по ній вже нормально

Ділянка дороги, що проходить через Кишин, є частиною міжрегіональної траси, яка з'єднує Олевськ, Ємільчине та Хорошів. Як зазначив О. Ніколайчук, хоча дорога мала утримуватися за рахунок обласного бюджету, все одно на неї було виділено 400 000 грн. з місцевих коштів. Дорогу відремонтовано новим, сучасним методом. Можливо, саме створення цілісної стратегії розвитку Олевської ОТГ і дало такий швидкий результат. Взагалі, коли в'їжджаєш до Олевська, відразу видно, що населений пункт не стоїть на місці. Скрізь йдуть ремонтні роботи, десь утеплюється садочок, десь ремонтується дорога, десь встановлюються спортивні майданчики. Дитсадки та школи різнокольорові, яскраві, що однозначно прикрашає Олевськ.

Чому затягується цей процес і куди звертатися?

Децентралізація це як доміно: якщо вже зачепив щось одне, то неодмінно зачепиш і все інше, і процес цей незворотний. Якщо раніше дороги міжнародного та міжрегіонального значення були під опікою Укравтодору, то зараз вирішення питань щодо них є дещо проблематичним, адже нині за них відповідає Кабмін. І саме через це процес вирішення питань з покращення транспортного сполучення може затягнутися. Так, ми, українці тільки вчимося, децентралізація в нашій країні проходить надзвичайно швидко, що навіть просто фізично важко продумати всі можливі моменти та перешкоди. Треба сподіватися, з часом все буде працювати як налагоджений механізм.

Вулиця Київська в Олевську після ремонту: проведене розширення, вирішена проблема заторів та ремонту полотна

Але, слід визнати, процес не такий гладкий, як німецький автобан. Наприклад, під час ремонту вулиці Київської в Олевську тутешні мешканці обурювалися: чому так довго ремонтують дорогу? Місцеві жителі просили зробити «лежачі поліцейські» на ділянці дороги, що проходить біля ринку. Тут люди часто переходять дорогу, а машини гасають, наче навіжені. «Поліцейських» досі немає... Чому? По-перше, важливо враховувати, що це дорога міжнародного значення. По-друге, якщо на проект потрібно більше 200 000 грн. – відкривається тендер. А він, як відомо, може тривати дуже довго.

Олевськ, вулиця Володимирська після реконструкції

Олевськ, вулиця Володимирська після реконструкції

Куди звертатися, якщо біля вас дірява дорога? І чи почують Вас? Хто за це відповідає зараз? Яка процедура? Шляхами між селами та дорогами у селах займається об'єднана громада. Ради ОТГ при отриманні звернень виносять питання на розгляд сесії. А далі є декілька шляхів отримання коштів: власні повноваження ПДФО (60% від податку на доходи фізичних осіб), інфраструктурна субвенція, а також отримання матеріального ресурсу через подання проекту до державного фонду регіонального розвитку. Тобто, шляхів отримання коштів вистачає, ресурсів також. Головне – воля до руху та розвитку у місцевих ОТГ.

Жителі Олевська мало не щодня «атакують» заступника міського голови, в тому числі через його сторінку у Facebook. Там постійно з'являються коментарі, в тому числі і з приводу ремонту доріг. Деякі дописувачі дуже невдоволені: мовляв, центральні «парадні» шляхи ремонтують, а про другорядні вулиці та провулки забувають. Олександр Ніколайчук коментує: «Об'єктів, що потребують уваги дуже, багато, отож зараз ми займаємось основними. Спочатку ми беремося за найбільш важливі та нагальні проблеми – це дахи в школах, дитсадках, утеплення, дороги, освітлення. А вже потім потроху просуватимемося і по інших проектах...»

Як впливає реформ на стан доріг: приклади інших ОТГ

Проблема шляхів у нас глобальна. Це розуміє і пересічний громадянин, і представники влади. З дорогами така ж ситуація, як і з видами тварин та рослин, внесених до «Червоної книги» України: вони з часом майже вимерли. Місцеві громади – через передачу повноважень та інші «двигуни» децентралізації – починають їх поволі повертати до життя. Наприклад, у Чернігівській області триває передача автомобільних доріг місцевого значення від «Автодору» в управління місцевим органам влади: інвентаризація, документація, наказ про передачу. У Черкаській області у Набутівській ОТГ вдалося подолати стереотип «села не асфальтованого»: між громадами пролягає 4 км шойно відремонтовано ї дороги, що істотно

покращує інфраструктуру. У Полтавській області у Лохвицькій ОТГ уже заклали гроші на будівництво 4 місцевих доріг, а в Іванівській ОТГ ремонтують шляхи між населеними пунктами громади.

Очевидно, що зміни відбуваються. Питання лише одне: чи вистачить громадам розуму та енергії, аби «двигуни» децентралізації набирали обертів, а не гальмували?..

Катерина МАЧУЛЬСЬКА,

учасниця Медіашколи у Києві (24-26 січня 2018 рік)

РЕФОРМУ ОСВІТИ В РАЙОНІ РОЗПОЧАЛИ ЗІ СТВОРЕННЯ ОПОРНОЇ ШКОЛИ

Опорна школа – словосполучення, яке останнім часом ми чуємо досить часто. Синхронно з процесом децентралізації в Україні створюють мережу таких шкіл. На 1 листопада в Україні налічується 450 опорних закладів. Але ця складова освітньої реформи не завжди викликає захоплення на місцях, оскільки передбачає в першу чергу оптимізацію закладів. В суспільстві йдуть постійні дискусії на тему – бути чи не бути опорній школі. У нашому районі питання «бути чи не бути» вже не стоїть: опорну школу було створено рішенням шістнадцятої сесії Липоводолинської районної ради сьомого скликання 9 серпня нинішнього року. Нею стала Липоводолинська СШ I-III ступенів, а її філією – Лучанська ЗОШ I-II ступенів. Ми вирішили розібратися, що ж таке опорна школа та які зміни відбулися в роботі Липоводолинського і Лучанського навчальних закладів з моменту реорганізації.

Опорна школа: за і проти

Що таке опорна школа? Це найбільший і найпотужніший загальноосвітній навчальний заклад у певній місцевості. На його базі можуть навчатися не лише учні, які й до того вчилися у цій школі, а й діти з найближчих сіл. Вони переходять в таку школу після закінчення початкової у своєму населеному пункті. Підвезення учнів організовується шкільними автобусами. Кожна опорна школа повинна мати модернізовані кабінети, лабораторії, комп'ютерний клас, мультимедійне обладнання, Wi-Fi. Опорна школа має зосередити в своїх стінах кращих викладачів, які володіють новітніми методиками проведення уроків.

На даний час в малокомплектних школах, де навчається всього кілька десятків учнів і один вчитель викладає одразу всі предмети, (а така ситуація на сьогодні практично у всіх школах району) неможливо надавати дітям якісні знання. Тож перше завдання - зрівняти якість міської та сільської освіти, дати учням однакові шанси на доступ до знань.

Якщо говорити про знання липоводолинських школярів за допомогою цифр, то в рейтингу українських шкіл за результатами ЗНО, отриманими ви-

пускниками шкіл у 2017 році, школи району на загальнодержавному і навіть обласному рівні виглядають не зовсім добре. Найвище, 2400-е місце (70-е в області) посідає Саївський НВК, Липоводолинська спеціалізована школа – 2978-е (87-е), Синівська ЗОШ – 3083-е (95-е). Найнижче розташувались Байрацький НВК 6897-е (218-е) і Семенівська ЗОШ 9266-е (283-е) місця.

Друге завдання - підвищити ефективність використання ресурсів. Адже якщо на одного школяра у маленькій сільській школі (для прикладу, Лучанській) держава у першому півріччі 2017 року витратила 19646 гривень, то, на учня Липоводолинської спеціалізованої школи – 9253 гривні, що менше в 2,12 рази.

Філіями опорної школи стають заклади, де кількість учнів через демографічну кризу в Україні протягом останніх років зменшилась в рази. На сьогодні це школи другого і третього ступеня, які поступово (рано чи пізно) доведеться понизити до першого. Тобто держава ставить завдання, щоб діти з першого до четвертого класу навчалися в своєму селі, далі – здобували навчання в опорній школі.

Наразі лунають думки про те, що освітня реформа знищить заклади освіти в селах. Учителі та директори маленьких сільських шкіл - проти пониження ступеня навчального закладу. Батьки дітей і пересічні мешканці сільських громад також проти. Їхній головний аргумент – діти навчатимуться далеко від школи. Підвезення автобусами по українських дорогах не завжди надійне, школярі отримуватимуть додаткове навантаження, маючи необхідність раніше вставати, щоб встигнути дійхати до школи. Також певний час потрібен на повернення додому. Окрім того, постає питання відвідування гуртків і секцій. Їхні заняття відбуваються після уроків, тож дітям доведеться добиратися на додаткові заняття власним ходом.

Ще один ризик, про який говорять дуже часто - занепад невеличких сіл. Адже практично скрізь школа є осередком культури та життя. Там проводяться свята, туди сходиться ледь не уся громада. Тому, можливо, саме через це минулого року жителі села Панасівка висловили свою незгоду щодо пропозиції зробити їх школу філією Липоводолинської СШ.

Хоча є комп'ютерні класи і Wi-Fi, та реальної економії поки що немає

А ось липоводолинські і лучанські педагоги вже три місяці працюють під спільним юридичним дахом, який тепер має назву КЗ Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської районної ради Сумської області. Щоб з'ясувати, які зміни сталися в повсякденній роботі цих шкіл, домовляюся про зустріч з директором новоствореної опорної школи Іриною Вовк. Перш за все цікавлюсь тим, як змінилась організаційна структура закладів після об'єднання двох шкіл в одну?

- Наш опорний заклад створено на початку серпня шляхом приєднання до нього як до юридичної особи структурного підрозділу (філії) Лучанської ЗОШ I-II ступенів з одночасним припиненням її як юридичної особи, - розповідає директор. - В результаті з двох навчальних закладів утворився один, який має статус юридичної особи. В структурі КЗ Липоводолинська СШ I-III ступенів з'явився відокремлений підрозділ - Лучанська філія.

Опорна школа та філія мають єдиний штатний розпис та є членами одного трудового колективу. Кількість учнів складає 497, всі вони є учнями КЗ Липоводолинська СШ I-III ступенів, з них 463 учні – в опорному закладі, 34 – у філії.

Далі говоримо з директором навчального закладу про те, які саме переваги були у Липоводолинської СШ для того, щоб стати опорною, зокрема, чи має вона в наявності кращу матеріально-технічну базу, сучасні лабораторії, комп'ютерні класи, мультимедійне обладнання, Wi-Fi на території школи тощо.

Ірина Вовк розповідає, що Липоводолинська спеціалізована школа на сьогоднішній день відповідає вимогам, які визначені Положенням про освітній округ, що затверджене відповідною Постановою Кабміну. Вона докладно зупинилась на перевагах навчального закладу у порівнянні з іншими школами району, а саме: достатня кількість учнів у закладі, наявність трьох комп'ютерних класів, які підключені до мережі Інтернет. Школа має дев'ять інтерактивних та два мультимедійні комплекси. Це особливо необхідно для предметів природничо-математичного циклу. Кабінети фізики, хімії, географії, біології обладнані всім необхідним приладдям, засобами і матеріалами для проведення практичних і лабораторних робіт, дослідів. Інтерактивні комплекси також розміщені у кабінеті початкових класів, української та англійської мов, математики, основ здоров'я. В частині приміщень закладу є Wi-Fi.

Принадно цікавлюся, як справа з кадрами, зокрема в Лучанській школі (оскільки в минулому році стояло питання про їх нестачу), чи будуть вони, за потреби, підсилюватися викладачами Липоводолинської СШ?

- У нашій школі навчають предметам педагогічні працівники, які мають відповідну фахову освіту, - говорить Ірина Вовк. - Постійно проводиться робота щодо підвищення фахового рівня педагогічних працівників закладу. Що стосується Лучанської філії, то наразі вчителів відповідного фаху там недостатньо, але, враховуючи, що філія є структурним підрозділом опорного закладу, окремі педагоги з Липової Долини навчають лучанських школярів, зокрема, німецькій мові й біології.

Цікавлюсь, а як з кадрами в опорній школі. Директор розповідає, що на даний час заклад в достатній кількості укомплектований фахівцями. Але проблема може виникнути через кілька років, адже в школі досить багато викладачів передпенсійного віку, а молодих фахівців, які готові йти працювати на невеличку зарплату, небагато.

- А чи є за три місяці вже якась реальна економія коштів? - цікавлюсь у директора школи.

- Реальної економії від реорганізації Лучанської ЗОШ I-II ступенів у Лучанську філію на сьогоднішній день поки що немає, - розповідає Ірина Вовк. - Можливо, тому, що у сільській школі нічого не змінилося. Навчання як проводилося за I-II ступенем освіти, так і залишилося. У класах, де є 4 учні, як була індивідуально-групова форма навчання, так вона і залишилася, за винятком того, що створено клас-комплект у складі учнів 1-го та 3-го класу. Але значної економії коштів це не дає, бо це повноцінний клас

із семи учнів і тому є доплата вчителю за класне керівництво та перевірку зошитів. Витрати на утримання приміщень теж не зменшилися.

- Так з якою ж метою тоді створюються опорні школи, адже, як бачимо, поки що опорний заклад у нашому районі створений лише на папері? – цікавлюсь.

- Не можна говорити так категорично, адже це лише перший крок освітньої реформи. Опорні заклади освіти (в тому числі й наш) створюються із метою забезпечення рівного доступу дітей сільської місцевості до якісної освіти, - говорить директор. - Тобто мова йде про майбутнє навчання у закладі, де краща матеріально-технічна база, де є можливість організованого підвезення учнів до місця навчання та у зворотному напрямку, кваліфіковані кадри, зручне розташування, можливості для профільної освіти. На сьогодні поки що ця функція не виконана. Тому що в ідеалі філія виконує функцію початкової школи (1-4 класи), а учні 5-9 класів повинні підвозитися на навчання в опорний заклад. Якщо це буде зроблено, наприклад, у нашій школі, то тоді дійсно буде економія коштів. Адже на сьогодні у Лучанській філії згідно робочого навчального плану на 5-9 класи передбачено 6,6 педагогічних ставок. У рік це близько 400 тисяч гривень, а якщо, для прикладу, цих дітей підвозити щодня до опорного закладу, то це близько 200 тисяч гривень за цінами на сьогодні за умови, що автобус їде з Липової Долини. Тобто є можливість зекономити десь 200 тисяч гривень лише освітньої субвенції, а ще є і витрати місцевого бюджету на оплату праці непедагогічних працівників, утримання приміщень.

При розумній оптимізації процесу видатки на утримання малоперспективних освітніх закладів будуть зменшені, що дасть змогу використовувати ці кошти більш ефективно, вкладаючи їх у розвиток опорних шкіл.

* * *

Всі розуміють, що процес реформування освіти давно назрів. Через демографічну кризу за рік-два можуть з'явитися у нашому районі й інші філії. Процес може пришвидшитися й через адміністративно-територіальну реформу та створення об'єднаних громад. Як бачимо, поки що немає якихось видимих результатів, радикальних кроків в плані оптимізації, пониження ступеня шкіл тощо. Але всі розуміють, що рано чи пізно це чекає більшість районів, в тому числі й наш.

Звісно, навіть в опорних школах учителі не почнуть миттєво викладати по-новому. Все залежить від самих педагогів, керівництва навчального закладу, батьків. Зрозуміло одне: лише якісні зміни дадуть змогу нашим навчальним закладам конкурувати з міськими школами і ліцеями, а дітям – без проблем вступати до омріяних вишів на бюджетну форму навчання.

Юлія МІЩЕНКО,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

«ЗАКОНОМ СКОРИСТАЮТЬСЯ УСІ, ХТО ДБАЄ ПРО РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ»

Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», який дозволяє громадам за спрощеною процедурою приєднуватися до міст обласного значення. Він набирає чинності з 1 травня 2018 року. «Законом про приєднання громад до міст скористаються усі, хто дбає про розвиток своїх територій», – вважає перший заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ В'ячеслав Негода.

Які саме можливості відкриваються перед Южноукраїнськом з ухваленням цього закону, чи потрібно місту об'єднання із суміжними громадами? Ми зібрали різні думки щодо цього питання, адже потрібно мати якомога більше інформації, щоб розуміти всі переваги та ризики об'єднання та зробити правильні висновки щодо доцільності об'єднання Южноукраїнської територіальної громади із суміжними. Адже не суто в об'єднанні чи необ'єднанні справа. Важливо думати наперед, як буде розвиватися Южноукраїнськ: не тільки найближчими роками, а на десятиріччя вперед. Чи повернуться після навчання у місто наші діти та онуки або будуть шукати кращої долі у більш перспективних містах?

Куди рухатись?

Генеральний план Южноукраїнська – основний містобудівний документ, який визначає принципи питання використання земельних ділянок у нашому місті. Він передбачає план зонування територій, які поділяються на центральну, житлову, громадську, садибну, промислову та зону відпочинку.

Наразі місто щільно забудовано, залишилося лише декілька вільних ділянок. «Це ділянка під об'єкти торгівлі у районі житлових будинків 29,33а на вулиці Дружби народів (ближче до траси), під будівництво багатоквартирних житлових будинків у районі льодового катка «Слайз» та на ділянці між колишньою будівлею Промінвестбанку та БП «Чай-

ка», – розповідає начальник відділу містобудування та архітектури управління містобудування, архітектури та розвитку інфраструктури Южноукраїнської міської ради Христина Ічанська.

У новому Генеральному плані з'явився 6-й мікрорайон Южноукраїнська. Там розташовано 112 ділянок, які розподілені між учасниками АТО. Також, згідно з планом, там є місця під будівництво дитячої дошкільної установи на 250 місць, торговельно-розважального центру (позаду «7 кварталу»), двох 9-поверхових будинків на 90 квартир та об'єктів громадського обслуговування.

Майже заповнено полігон твердих побутових відходів. Місця для розміщення нового полігону немає, отже розробниками Генерального плану було рекомендовано на базі діючого полігону створення сміттєпереробного заводу.

Позиція Миколаївського Центру розвитку місцевого самоврядування
Валентин Бойко, директор Миколаївського Центру розвитку місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою», який неодноразово відвідував наше місто та добре знайомий із подіями щодо об'єднання Южноукраїнська з Костянтинівською селищною радою (селище Костянтинівка та с. Бузьке), прокоментував ситуацію так.

У 2015 р. в червні місяці після ухвалення закону про об'єднання територіальних громад після створення в кожному районі, області робочої групи щодо сприяння цим процесам було затверджено, відповідно до закону, перспективний план формування територій Миколаївської області. Це модель потенційно спроможних територіальних громад, які визначила держава. Із 313 бюджетів у Миколаївській області мало б залишитися 32 бюджети у вигляді 32 ОТГ. Одна із них – об'єднана громада Костянтинівки та міста із центром в Южноукраїнську.

Процес дуже бурхливо почався саме в Южноукраїнську та Костянтинівці. І ми, ті, хто займається реформою, покладалися на те, що це буде перша громада у Миколаївській області. Адже на базі Костянтинівської селищної ради був збудований Южно-Український енергокомплекс та інфраструктура міста, більшість населення Костянтинівки працює у Южноукраїнську, користується його інфраструктурою – дитячими садками, школами, лікарнею тощо. Це єдиний конгломерат, єдина територія, яка пов'язана не тільки родинними зв'язками, а й інфраструктурними. Звісно, й керівництво міста мало б бути зацікавленим, щоб така ж сама інфраструктура такої якості була і у Костянтинівці, адже мешканці цього населеного пункту переважно працюють у місті. Тобто це об'єднання мало б бути першим і органічним за всіма параметрами, об'єднанням здорового глузду, адже кому ще об'єднуватися у першу чергу, як не Южноукраїнську та Костянтинівці? Я не бачу інших громад, які ще були б у такому злитті.

Процес пішов, Костянтинівка пройшла всю процедуру. Южноукраїнську залишилися лише остання. Саме в такому стані підійшли до виборів 2015 року у місцеву владу. Прийшов новий міський голова Віктор Пароконний, який йшов на вибори під гаслом об'єднання громад. Але якимось чином

курс було змінено на 180 градусів весною 2016 року. Були намагання оскаржити процес об'єднання у судовому порядку.

Южноукраїнський міський голова інформував мене, що процедури, проведені у 2015 році, були начебто незаконними. Хоча облдержадміністрація дала позитивний висновок щодо дотримання всієї процедури Конституції та законів України. В Южноукраїнську для ухвалення рішення про об'єднання під час сесій міської ради забракло голосів. Я знаю ситуацію, це був зрежисований варіант, Віктор Пароконний у жодному разі не допустив би ухвалення цього, як на мене, принципового рішення. Але це вже історія.

Заради об'єктивності слід зазначити, що хоча діюче законодавство України, починаючи з 2015 року й до сьогодні, дозволяє об'єднуватися містам обласного значення з суміжними громадами, але ЦВК й досі вперто не признає у такому форматі об'єднання перші вибори.

Станом на травень 2018 року прийнятий Парламентом та підписаний Президентом України законопроект №6466 по суті розблокував ситуацію, викладену вище, яка безпосередньо стосується м. Южноукраїнськ та Костянтинівської громади.

Новий закон визначає міста обласного значення як апіорі об'єднану територіальну громаду за статусом. Разом з цим, пропонує суміжним громадам з містами обласного значення процедуру добровільного приєднання (а не об'єднання) зі значно скороченими термінами проведення процедурних заходів. Приєднання не передбачає перезавантаження влади – голови ОТГ та депутатського корпусу, а тільки збільшення депутатів міськради за рахунок довиборів від приєднаної території.

Тож, держава кинула м'яч на поле суміжних громад з містами обласного значення. Наразі фактичне об'єднання (а за процедурою – приєднання) м. Южноукраїнська та Костянтинівської громади залежить від ініціативи останньої. Розпочата наразі процедура приєднання Костянтинівської громади до Южноукраїнська дозволяє за строками закінчити її до середини серпня цього року, а ЦВК призначити довибори до Южноукраїнської міської ради у жовтні 2018 року.

Позиція міського голови Віктора Пароконного

Нам вдалося отримати письмову відповідь на запитання щодо позиції міського голови стосовно можливого об'єднання.

«Починаючи від 2003 року я завжди був за об'єднання громад. 28 грудня 2015 року за моїм підписом та підписом сільського голови с. Іванівка в Миколаївську ОДА і обласну раду був направлений відповідний Проект.

У частині с. Костянтинівка малось на увазі, що вони і так згодні з об'єднанням до ними прийнятих рішень.

Надалі я публічно виступав з відповідною ініціативою, де зокрема вказувалося, що «Від виконкому міської ради особи – Пароконний В.К. та його односторонні підтримали пропозицію: йдемо до людей за їх згодою на чергові вибори в цих громадах за умови – держава має розблокувати рахунок КП ТВКГ, запустити в дію Мирові угоди, які вже другий місяць пиляться в

«Енергоатомі», гарантувати спроможний бюджет на таке об'єднання та сприяти впровадженню на їх теренах реалізації проектів відновлюваних джерел енергії (вітрової та сонячної) потужності не менше потреб цих громад, надання цим громадам вільних земель в межах півтори тисячі гектарів під їх перспективний розвиток, подвоїти їм кошти компенсації ризику проживання в зоні спостереження АЕС» – від 30.10.2017 року.

Отже, я за об'єднання громад, як це визначить Закон, коли його підпише Президент України.»

Позиція Костянтинівської селищної ради

Ми звернулися до очільників Костянтинівської селищної ради, аби з'ясувати, чи не змінилася позиція Костянтинівської територіальної громади щодо об'єднання з Южноукраїнськом після того, як 5 жовтня на 28-й сесії депутати Южноукраїнської міськради не дали згоди на об'єднання двох суміжних громад. Тоді «за» проголосувало 12 народних обранців, «проти» – 5, утрималися – 13.

Костянтинівський селищний голова Микола Коляда:

- Ми залишаємось на позиціях об'єднання з містом Южноукраїнськом, наша громада готова до цього. Після ухвалення законопроекту №6466 нас хвилює питання про те, як буде розвиватися регіон, адже здебільшого він сільськогосподарський: чи є у міста стратегія розвитку потенційних територій, які можуть бути приєднані. Цікавить кадрова політика, а саме: як будуть розподілятися трудові ресурси на території Костянтинівської селищної ради. У разі можливого об'єднання ми би хотіли бачити план розвитку селища на 5 років уперед, з конкретними строками, цифрами, щоб усе це було зафіксовано у Меморандумі.

Ми бачимо наше об'єднання як рівноправне співробітництво двох населених пунктів. Новий закон, на нашу думку, утискає права Костянтинівської громади, адже ми, приєднуючись, будемо мати лише двох представників у депутатському корпусі. Це викликає наше занепокоєння, особливо, враховуючи нинішній склад міської ради, тобто, тих людей, більшість з яких не підтримало об'єднання з нашою територіальною громадою, принизило Костянтинівську селищну раду, наших людей.

А тепер ситуація змінилася, може це звучить жорстко, але ми хотіли б конкретні цифри, терміни тощо, щоб розуміти, як буде розвиватися наша територія. Костянтинівка – населений пункт з багатим історичним минулим, у нас є землі. Ми готові розглядати будь-які пропозиції щодо розвитку нашої території, як варіант, муніципальна співпраця, тобто, узаконені правила гри. Але ми не хочемо бути для Южноукраїнська садибно-гаражним кооперативом.

Хочу зауважити, що ми декілька років чекали на об'єднання із Южноукраїнськом, сподіваючись на те, що воно буде корисним для обох територіальних громад. У разі об'єднання з містом або іншим населеним пунктом, на нашій території залишалась би низка податків. В першу чергу, це стосується податку з доходів фізичних осіб, який вилучається наразі до району (5 млн 277 тис. грн. у 2017 році). В ОТГ, як сьогодні у міст об-

ласного значення, на місцях залишається 60% ПДФО. Отже, щорічно ми втрачаємо ще один Костянтинівський бюджет.

Заступник селищного голови з виконавчих органів ради Ігор Латій:

- У нас немає такої розвинутої інфраструктури, як у Южноукраїнська, але є те, чого немає у міста. Це землі, це територія. Є 12 га під присадибні ділянки. Є 180 га, на яких потенційно можуть бути розміщені підприємства, об'єкти бізнесу. Наприклад, є 27,8 га земель сільгосппризначення, які знаходяться в оренді державної виправної колонії. Адже ми не хочемо допускати, щоб землі були порожніми. Але, якщо надійде більш вигідна пропозиція, ця земельна ділянка може бути надана інвестору для ведення бізнесу. Тому є резерви для того, щоб у потенційних інвесторів були території для будівництва підприємств, розміщення об'єктів бізнесу. Тобто, це все вирішується в залежності від важливості для громади розміщення або будівництва того чи іншого об'єкту».

Можливі варіанти розвитку подій

Як згадувалось вище, об'єднання Южноукраїнської та Костянтинівської територіальних громад не відбулося. Але з юридичної точки зору принципово важливим є те, що негативного рішення під час сесій міської ради не було прийнято, через брак голосів не було ухвалено жодного рішення.

Які можливі варіанти розвитку подій, прокоментував начальник відділу правової роботи апарату міської ради та виконавчого комітету Сергій Миськів.

По-перше, проект рішення оприлюднений на сайті. Якщо є ініціатива депутатів, його можна виносити на розгляд хоч кожної сесії. Для цього повинна бути ініціатива депутатів, але її чомусь немає. Адже рішення про відмову ніхто не приймав.

По-друге, Закон визначає міста обласного значення та підпорядкування спроможними громадами, що дає можливість Костянтинівці та суміжним громадам приєднуватись за спрощеною процедурою. Вона передбачена Законом, де визначено чіткий перелік того, як це потрібно робити. Костянтинівка сім із дев'яти пунктів вже пройшла. За наявності політичної волі у керівництва селищної ради після набрання чинності законом вони мають право звернутися вже до обласної держадміністрації з листом про те, що Костянтинівська селищна рада давно ухвалила рішення про об'єднання. Тепер є об'єднання в спосіб приєднання, необхідні висновки держадміністрації, надані ще два роки тому, тобто, так звана дорожня карта вся складена, і облдержадміністрації нічого не залишиться після отримання листа з Костянтинівки, як повідомити у 10-денний термін Центральну виборчу комісію з приводу довиборів депутатів селищної ради.

Цей закон нівелює необхідність прийняття Южноукраїнською міською радою рішення, для чого і запроваджено процедуру приєднання. І в пояснювальній записці до закону написано, що цей законопроект підготовлено в зв'язку з небажанням спроможних територіальних громад, якими є міста обласного підпорядкування, затверджувати відповідні рішення.

Кому закони не писані

Ірина Гульчак, юрист громадської організації «Само-поміч Южноукраїнська»:

30 липня 2015 року, після проведення громадських слухань, Южноукраїнська міська рада ухвалила рішення про надання згоди на об'єднання Южноукраїнська з Костянтинівською територіальною громадою. 7 березня 2017 року до Южноукраїнської міської ради було надано звернення близько 600 мешканців міста з вимогою скликання позачергової сесії щодо надання звіту Южноукраїнським міським головою про проведену з цього питання роботу. Але Віктор Пароконний не скликав сесію, як того вимагає регламент Южноукраїнської міської ради. Тому довелося звернутися до суду.

31 березня 2017 року ми звернулися до Южноукраїнського міського суду з позовом на бездіяльність міського голови та вимогою вчинення певних дій, а саме: скликати позачергову сесію і надати звіт громаді. 11 серпня 2017 року місцевий суд виніс Постанову, якою задовольнив у повному обсязі позовні вимоги позивача: визнав бездіяльність Южноукраїнського міського голови Пароконного та зобов'язав його скликати позачергову сесію для надання звіту.

Віктор Кирилович не погодився з Постановою суду та звернувся до Одеського Апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою. 17 жовтня 2017 року судова колегія Апеляційного суду встановила, що апеляційна скарга Віктора Пароконного залишається без задоволення, а Постанова суду першої інстанції залишається без змін. Тобто, 17.10.2017 рішення Южноукраїнського міського суду набрало законної сили.

Згідно з регламентом Южноукраїнської міської ради Віктор Пароконний був зобов'язаний скликати позачергову сесію, але станом на сьогодні міський голова Южноукраїнська досі не виконав рішення суду, не скликав сесію і не надав звіт щодо об'єднання територіальних громад. Тобто, чинний міський голова Южноукраїнська Віктор Пароконний своїми діями порушує Конституцію та цілу низку законів України, адже судові рішення підлягають обов'язковому виконанню.

Галина НАЗАРОВА,

учасниця Медіашколи у Миколаєві (14-16 березня 2018 рік)

ПЕРШИЙ ЦНАП СЕРЕД ОТГ СУМЩИНИ ВІДКРИТО У КРАСНОПІЛЛІ

У Краснопіллі відкрився перший в області Центр надання адміністративних послуг, що розташований в ОТГ. Разом із стаціонарною установою діятиме мобільний підрозділ ЦНАПу, який обслуговуватиме населення у віддалених населених пунктах Краснопільщини, людей з особливими потребами і який забезпечить надання адміністративних послуг дані

категорії споживачів прямо вдома або в лікарні. Працює установа в будівлі селищної ради.

Саме Краснопільська ОТГ разом із Миколаївською громадою Білопільського району стали переможцями конкурсного відбору проєктів на створення сучасних Центрів надання адмінпослуг за європейськими стандартами. Таких в Україні було відібрано 100 громад.

Створити гідний ЦНАП в Краснопільській громаді виявилось можливим завдяки співпраці одразу з двома програмами міжнародної допомоги – програмі U-LEAD з Європою та Проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Таким чином вдалося відремонтувати приміщення і закупити обладнання, навчити фахівців. Загальна кошторисна вартість будівництва складає 1,4 млн грн. На співфінансування проєкту було виділено 100 тис.грн з обласного бюджету та 250 тис.грн – кошти Краснопільської ОТГ.

Краснопільський селищний голова Юрій Яремчук подякував представникам міжнародних організацій за співпрацю і зазначив: «В Україні наразі проходить одна з найважливіших реформ за часів незалежності – це ре-

форма децентралізації, яка створює умови для розвитку громад, територій і спонукатиме до розвитку країни в цілому. Децентралізація – це не просто гасло, а, в першу чергу, покращення в сфері освіти, охорони здоров'я, сталого економічного розвитку і адміністративних послуг».

Люди радіють. Вони говорять, що якщо раніше потрібно було відвідати декілька установ, аби вирішити лише одне питання, тепер ця процедура значно спроститься. Громадяни матимуть змогу в одному приміщенні отримати паспорт, свідоцтво, дозвіл чи ліцензію на певну діяльність, рішення про призначення пенсій, субсидій, матеріальної допомоги тощо. Також тут є дитячий куточок.

Олеся Омельченко, директор ЦНАПу Краснопілської громади розповідає, що за короткий проміжок часу створене сучасне приміщення з комфортними умовами як для відвідувачів, так і для персоналу, а також все необхідне обладнання з програмним забезпеченням для надання нових та якісних послуг. «Завдяки створенню Центру більше 16 тисяч мешканців об'єднаної громади отримали доступ до понад 100 видів адміністративних послуг. Тут працюватимуть 10 фахівців, які пройшли навчання з підвищення кваліфікації, спеціально розробленого українськими та шведськими експертами», – наголосила керівник ЦНАПу.

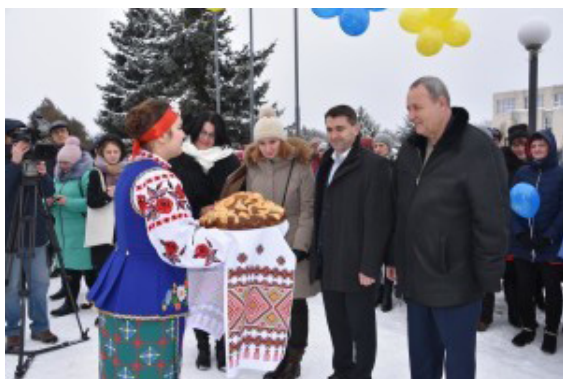

Участь у відкритті Центру взяли голова ОДА Микола Ключко, голова обласної ради Володимир Токар керівник команди в Україні наряду з покращення якості надання адміністративних послуг для населення Програми «U-LEAD з Європою» Марія Горностай, координатор проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» в Сумській області Тамара Харченко.

«Умови, в яких працюють сьогодні співробітники ЦНАПу, створені для людей і заради людей, – зазначив голова ОДА Микола Ключко. – І це результат співпраці влади, громади, громадських організацій та наших європейських партнерів, без допомоги яких це зробити було б неможливо».

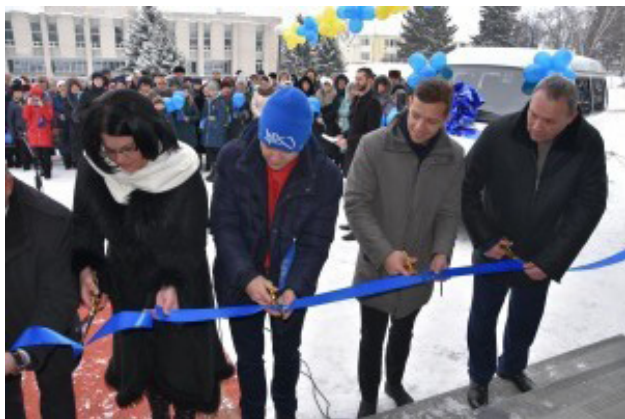

«Ми дуже раді, що до нашої програми долучилися такі активні громади, як Краснопільська, адже відкриття Центру стало результатом ефективної партнерської роботи з громадою», – наголосила Марія Горностай.

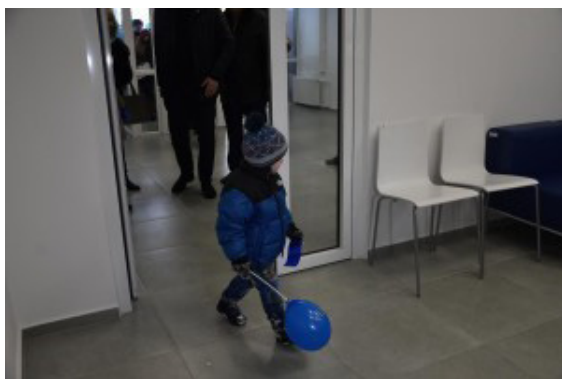

До створення емблеми і девізу ЦНАПу – "Досягнемо успіху разом!" – долучилися учні місцевих шкіл. Під час урочистостей їм було вручено призи.

Далі – урочиста церемонія перерізання стрічки, а потім ЦНАП оглянули жителі Краснопіллящини. Першим відвідувачем став маленький хлопчик, який залишив позаду маму й тата і зацікавлено розглядав приміщення. Голова ОДА Микола Ключко зауважив, що саме для підростаючого покоління ми нині й будуємо майбутнє.

Володимир Токар поспілкувався з працівниками ЦНАПу, жителями селища і наголосив: «Я, як голова обласної ради, відвідав багато новостворених ОТГ в області, і скажу: там, де керівник – справжній господар, у тих ОТГ вже відчувається покращення. Саме до таких відноситься і ваша Краснопілляська ОТГ. Хочу подякувати за це Юрію Яремчуку – молодому, амбітному, креативному керівнику. Знаю, що в нього багато ідей, є сили і бажання працювати. Втім, як відомо, один у полі не воїн, тому допомагайте йому і всі разом ви зможете зробити свою ОТГ комфортною для проживання. Такою, що вам навіть жителі обласного центру заздритимуть!»

Нагадаємо, що в рамках початкової фази з покращення якості надання адмінпослуг Програми «U-LEAD з Європою» заплановане відкриття 26 ЦНАП в ОТГ України. Найкращі практики, які зараз напрацьовуються та впроваджуються в пілотних громадах, будуть застосовані до всіх ЦНАП, що відкриються чи покращать роботу в рамках наступної фази. Це приблизно 600 Центрів до кінця 2020 року.

Лілія НАУМОВА,

учасниця Медіашколи у Сумах (14-16 лютого 2018 рік)

ОБ'ЄДНАНА ГРОМАДА ВРЯТУВАЛА ШКОЛУ

Днями у селі Східному, що увійшло до Музиківської сільської ОТГ, відбулася визначна подія. На День місцевої загальноосвітньої школи I—III ступенів зібралися місцеві жителі, насамперед, молодь, освітяни, батьки, підприємці, котрі відгукуються на прохання шкільного колективу посприяти в добрих справах на благо розвитку навчального закладу. Свято

присвятили Дню Гідності та Свободи, символічно пов'язавши його зі становленням нової свідомості своїх мешканців, прагненням до чесного та справедливого самоврядування, при якому кожен має права та обов'язки перед своєю громадою. Про це говорили діти та дорослі. За рік діяльності в новому статусі тут вдалося зробити дійсно багато, причому і для Музиківки як адмінцентру, і для Східного, яке після об'єднання не опинилося в ролі бідного родича, а стало повноправним членом територіальної громади. Вчителі радіють, що вдалося зберегти обидві школи, не понижуючи їх рівня. Адже потенціал та успішність учнів обох закладів того заслуговують.

Тож ОТГ вкладає кошти в енергоефективність та матеріально-технічне зміцнення бази обох освітніх закладів.

— Цьогоріч учні в Східному вперше за кілька десятиріч пішли у справді теплу школу. За неповний рік від часу утворення громади в навчальному закладі проведено роботи з укріплення стін будівлі, забетоновано відмостку та цоколь, що захищатиме приміщення від руйнації, а також капітально відремонтовано спортивну залу, яка не функціонувала через аварійність уже 7 років, — зазначає заступник директора школи з навчально-виховної роботи Світлана Серб. — Тож можна без зайвого пафосу говорити, що об'єднана громада врятувала нашу школу, а в кожного з нас не на словах, а на ділі вселила віру в перспективи децентралізації та її очевидні переваги.

Капітальний ремонт школи здійснено за власні кошти об'єднаної громади, а це більше 2,5 млн. грн. Виконано поточний ремонт системи опалення, прокладено нову теплотрасу, відремонтовано газовий котел, встановлено твердопаливні котли. А ще — відремонтовано шкільний автобус, організовано безкоштовне харчування учнів 1—4 класів та пільгових категорій на 12,50 грн. на день.

— Музиківська громада розвивається, і це видно по результатах

спільної праці, — підкреслює голова музиківської ОТГ Олександр Лейбзон, дякуючи своїм колегам та однодумцям, котрі працюють на добробут громади, залучають на її розвиток різні проекти, зміцнюють інвестиційний клімат на її території.

Незважаючи на те, що сама по собі ОТГ невелика, вона доволі заможна. Дається взнаки близька відстань від обласного центру і створення прозорих умов для розвитку на її території крупних промислових та аграрних підприємств, агрохолдингів та заводів.

Захід проходив у теплій, надзвичайно хвилюючій атмосфері у відремонтованій спортивній залі. Нині тут ледь відчутно запах свіжої фарби — ознаки нового життя, яке крок за кроком дають школі спільними зусиллями, щоб село жило і розвивалося в дружній родині об'єднаної громади. Олександр Лейбзон акцентував увагу на тому, що в об'єднаній громаді з'явилися нові можливості для ефективної роботи в освітній і медичній галузях, приділяється увага дозвіллю, здійснюється капремонт будинку культури. І що головне — виросла активність мешканців сіл, котрі облаштовують дитячі майданчики, пишуть проекти, беруть активну участь у тренінгах, семінарах. На прикладі цієї успішної громади видно результат та реальні успіхи децентралізації.

Олена НЕЧИПУРЕНКО,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

УСПІХИ ГРОМАД НАБУВАЮТЬ ШИРОКОГО РОЗГОЛОСУ

У Херсоні у рамках програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) за підтримки USAID відбувся тренінг з комунікацій для представників об'єднаних територіальних громад області. І хоч наразі в ОТГ поки що немає посад, безпосередньо пов'язаних зі зв'язками зі ЗМІ та громадськістю, втім, є спеціалісти, котрі виконують цю роботу на добровільних засадах. По публікаціях у ЗМІ, на сайтах та в соціальних мережах про потенціал та ефективність діяльності громад у новому статусі роблять висновки й потенційні інвестори. Під час тренінгу «доморощені» прес-секретарі вчилися вдосконалювати свою роботу шляхом застосування сучасних методів комунікацій, практичних навичок, відточувати перо та ширше використовувати нові комп'ютерні програми та сервіси.

Як зробити ОТГ відкритою та цікавою — для своєї громади, сусідів, області, партнерів та інвесторів, розповідали тренери та присутні представники мас-медіа. Кому, як не журналістам, ділитися тим, що цікавить їхні ЗМІ. Висвітленням найбільш актуальних тем, напрацюванням методів взаємодії і вже набутим досвідом співпраці з громадами ділився з присутніми головний редактор обласної газети «Новий день» Анатолій Жупина.

Тренери проекту вчили вибудовувати імідж ОТГ, працювати з ціловими аудиторіями, формувати стосунки зі ЗМІ, правильно наповнювати офіційні сайти громад та створювати креативні сторінки у соцмережах. Кожна з громад мала можливість на практиці застосувати запропоновані інструменти, аби створити індивідуальне публічне реноме своєї ОТГ. Пріоритети розвитку кожна з громад презентувала особисто. Приміром, Музиківська ОТГ пишається активною молоддю, оновленням освітніх закладів, налагодженою співпрацею з бізнесом, запровадженням бюджету участі. Чаплинська ОТГ — туристичним потенціалом, вигідним географічним розташуванням, транзитними логістичними маршрутами, які налаштована розвивати для збагачення громади. Тавричанська ОТГ сподівається створити можливості для ефективного використання бюджетних ресурсів, яких вважає, що достатньо для безбідного розвитку своєї громади. Серед перемог вважає, зокрема, закупівлю 3 шкільних автобусів, розвиток власного центру ПМСД. У Великокопанівській ОТГ не те що не стоїть питання якимось чином оптимізувати мережу освітніх закладів у населених пунктах шляхом підвезення учнів, а, навпаки, з адмінцентру ОТГ готові організувати підвіз дітей у Абрикосівку, аби розвантажити та збалансувати наповнюваність освітніх закладів для забезпечення їх максимально ефективної роботи. Щодо налагодження комунікацій, то з цим тут проблем немає. І сайт, і соцмережі, і власна газета «Копаняночка» працюють на імідж громади. У планах навіть створення власного радіо — цим наразі займаються громадські організації. Асканія-Нова ОТГ сповнена планів розвинути власну туристичну інфраструктуру, аби затримати туристів, котрі приїждять на екскурсії до заповідника, на кілька днів. Тут вважають, що цілком «дозріли» створити умови для будівництва туристично-розважального комплексу. Кочубеївська ОТГ може похвалитися тим, що розвиває одночасно усі громади, які об'єдналися. Присиваська ОТГ вражає розмахом проектної діяльності для залучення інвестицій та поверненням до цього молоді. Наразі активно налагоджує мости співпраці з Польщею, адже на території ОТГ мешкає багато етнічних поляків.

У підсумку всі учасники подякували тренерам, гостям та організатору заходу — Українському кризовому медіа-центру за можливість не тільки навчання, а й широкого обміну досвідом.

Олена НЕЧИПУРЕНКО,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

МЕДИЧНУ РЕФОРМУ РОЗПОЧАТО

Для жителів Широківської громади Медреформа стартувала 2 квітня 2018 року, коли розпочалась кампанія з підписання договорів з лікарями.

Наш Центр ПМСД «Сімейний лікар» Широківської громади наприкінці березня отримав ліцензію на медичну практику від Міністерства охорони здоров'я і увійшов у процес впровадження Медичної реформи з усіма потрібними документами та дозволами. Можна говорити, що повною силою для жителів Широківської громади реформа медичної сфери розпочинається 2 квітня. З цього дня стартувала так звана «підписна кампанія» – це означає, що з 2 квітня жителі громади можуть звертатись до лікарів в КП «Сімейний лікар» і заключати з ними декларації на обслуговування.

Декларація – це, умовно кажучи, договір, для укладення якого пацієнт приходить з паспортом та ідентифікаційним кодом і разом з лікарем відповідає на низку доволі простих запитань – свої дані, контакти, місце і дата проживання і так далі. У свою чергу лікар, з яким пацієнт укладає договір (декларацію) пояснює пацієнтові свій графік, часи прийому і правила обслуговування пацієнта. Якщо пацієнта все це влаштовує – він підписує даний бланк зі своїм прізвищем, чим фактично погоджується та те, щоб його обслуговував конкретний даний обраний ним лікар.

Цей підпис означає, що всі свої подальші дії в медицині пацієнт вирішує через цього лікаря, з яким він підписав декларацію. Наприклад, людині треба буде здати кров – він приходить до свого сімейного лікаря і радиться – потрібно це робити, чи ні. Або пацієнт вважає за потрібне пройти обстеження чи звернутись за консультацією до невролога або ЛОРа - він спочатку приходить до лікаря, з яким підписав декларацію, вони радяться і за направленням лікаря він іде далі до будь-якого спеціаліста, будь-яку іншу процедуру. Записатись до свого сімейного лікаря можна буде просто зателефонувавши йому напряму, а власники смартфонів зможуть зробити це через «електронну чергу». Декларація між сімейним лікарем і пацієнтом (клієнтом) підписується на необмежений термін допоки обидві сторони задоволені умовами надання і отримання послуги. Пацієнт має право перекласти договір (декларацію) з іншим сімейним лікарем.

Первинна медицина (послуги сімейного лікаря) для жителів у медзакладах Широківської громади залишається **БЕЗКОШТОВНОЮ**. Кожний наш сімейний лікар буде закріплений за конкретною амбулаторією і за кожного пацієнта (клієнта), який укладе з лікарем декларацію, держава перерахує амбулаторії гроші у розмірі 370 грн на рік. Ці кошти не йдуть напряму лікарю – це комунальні послуги, утримання приміщень (в тому числі дрібний їх ремонт, канцелярія, друк – ці ж декларації треба роздрукувати в 2х екземплярах – одна – лікарю, друга – пацієнту). Ці ж кошти йдуть на придбання комплектів ліків для невідкладної допомоги, роботи лабораторії – реакенти, ліки, мікроскопи зарплата медперсоналу, і так далі. Це для розуміння – це не так, що лікар бере 370 гривень з кожного пацієнта і кладе собі в кишеню. Ні! Ці кошти платить держава, а не пацієнт і амбулаторії, а не лікарю. Це важливо!

Підписати декларацію на обслуговування з лікарем можуть не тільки жителі громади, а й інших населених пунктів, наприклад, Запоріжжя.

Широківська громада на даний час може запропонувати **8 лікарів**, з якими можна укласти договір на надання послуг. **Основне їхнє завдання – профілактика!** Підкреслюю і закликаю людей йти до сімейних лікарів, щоб попереджати хвороби чи недуги, а не тоді, коли вже щось болить. Вбачаємо, що в цьому і є основна ідея медичної реформи – попередити, запобігти, провести профілактику захворювання.

Також закликаємо наших пацієнтів не прив'язуватись до місця розташування наших сімейних лікарів. Адже у декого з них є власний транспорт і наш Центр «Сімейний лікар» для підвищення мобільності планує забезпечити машинами тих з лікарів, хто поки не має машин. Це означає, що принциповим для жителів має стати саме особа лікаря, його професійні та людські якості, а не те, в амбулаторії якого села він працює.

Всі лікарі, яких пропонує для обслуговування Широківська громада – спеціалісти високого класу і головне їх спрямування – профілактика. Для них наші жителі є не пацієнтами (що не дай Бог, захворіли), а клієнти – люди, що стежать, займаються і дбають про своє здоров'я. І в цьому їм готовий допомагати сімейний лікар.

На даний час штат сімейних лікарів не повністю укомплектований, є

потреба у сімейному лікарі у Лукашевому і в центральній амбулаторії. Тож запрошуємо фахівців, які хочуть працювати у нас – звертатись і працювати для обслуговування наших жителів. А самих мешканців Широківської громади **з усіх питань** щодо підписної кампанії **звертатись** за телефоном – **2396307** Світлана Леонідівна, це реєстратор нашого «Центру первинної медико-санітарної допомоги **«Сімейний лікар» Широківської громади**. Вам нададуть усі консультації і інформацію, розкажуть про всі нюанси Медичної реформи у нашій громаді!

Ірина Шкабарня – директор Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги «Сімейний лікар» Широківської громади

Юлія НОСКОВА,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ОДИН РАЙОН - ОДНА ГРОМАДА: ПЕРЕВАГИ І РИЗИКИ

Принцип добровільності щодо створення об'єднаних громад в Україні очевидно збережеться десь до весни 2020 року, бо вже восени 2020-го місцеві вибори в нашій державі мають відбутися на новій територіальній основі - з такою заявою нещодавно на Форумі регіонального економічного розвитку в умовах децентралізації виступив перший заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Вячеслав Негода.

Розпочавшись у 2015 році, процес добровільного об'єднання громад в Україні з кожним роком набуває обертів. Якщо у 2015-му утворилось 159 ОТГ, то зараз їх уже 665. На Харківщині сформовано 12 об'єднаних громад.

З ПЕРШОЇ СПРОБИ В НАС НЕ ВИЙШЛО

У Валківському районі відповідно до затвердженого Перспективного плану мали утворитися дві ОТГ - з центрами у Валках і Ков'ягах. Спроби утворити Валківську міську ОТГ, стосовно чого відбулись уже й громадські слухання, виявились, на жаль, безуспішними. На жаль, бо судячи з результатів, досягнутих уже створеними ОТГ, ми безповоротно втратили не тільки час, а й реальні кошти та можливості.

Одним із факторів, що перешкодив створити Валківську міську ОТГ, стала альтернативна ініціатива - утворити на об'єднану територіальну громаду в форматі «один район - одна громада». Хоча, як неодноразово зазначав міський голова Валерій Скрипніченко, відмова від створення Валківської ОТГ за Перспективним планом із посиленням на те, що треба не розпоршуватися й об'єднуватися всім районом - це штучно вигаданий аргумент. Адже внесені до законодавства зміни надали можливість і після створення ОТГ долучатися до неї за бажанням іншим місцевим радам.

Та якщо ідея об'єднатися в ОТГ усім районом набула наразі значної підтримки, варто розібратися із «за» та «проти» такого формату об'єднання.

У ВЕЛИКОЇ ГРОМАДИ І ПОТЕНЦІАЛ БІЛЬШИЙ

Найважливішим показником успішності об'єднаної територіальної громади є її спроможність. Методика формування спроможних територіальних громад визначає, що такими є «територіальні громади сіл (селищ, міст), які в результаті добровільного об'єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема, у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці».

За підрахунками експертів спроможною може стати громада з кількістю населення 10-15 тисяч чоловік. У Валківському районі зараз проживають більше 30 тисяч жителів. Отож, якщо взяти до уваги, що 60 відсотків податку з доходів фізичних осіб (ПДФО), тобто з усіх працюючих, які платять податки, залишаться в громаді (а саме цей податок є одним з основних джерел наповнення бюджету ОТГ), то це справді можна вважати вагомим аргументом «за» об'єднання усім районом. Адже з більшої території і з більшої кількості платників податків можна зібрати більші податкові обсяги.

І з цим погоджується керівник Харківського під-розділу Центру розвитку місцевого самоврядування Діана Барінова.

Ще одним позитивом є забезпеченість майбутньої Валківської ОТГ кадровим потенціалом, необхідними адміністративними будівлями, адже нинішній районний центр усе це вже має.

У числі позитивних факторів такого формату об'єднання голова Центру громадських ініціатив Віталій Загайний вважає також акумуляцію значних ресурсів в одній ОТГ, що на перспективу має всі шанси привернути увагу серйозних інвесторів. І при цьому зазначає, що об'єднання в одну громаду всім районом має сенс передовсім тоді, коли населений пункт, що стане центром громади, є фактично єдиним у районі центром економічного розвитку. І це, по суті - наша ситуація, бо ресурси тих же Ков'яг суттєво нижчі, порівняно з Валками.

АЛЕ Й РИЗИКИ ТЕЖ Є

Разом з тим експерт називає і можливі ризики такої громади. Перший із них - віддаленість надання послуг. Адже відповідно до вже згаданої Методики відстань від центру громади до її найвіддаленішого населеного пункту має бути такою, щоб в екстрених випадках її не довше, ніж за 30 хвилин, могли подолати пожежна команда, швидка допомога, поліцейський патруль. Бо, як переконує практика, збільшення цього проміжку часу суттєво знижує ефективність допомоги.

У нашому ж випадку за півгодини дістатися з Валок, скажімо, до Очере-

тового чи Сидоренкового, проблематично не лише з огляду на віддаленість цих сіл від центру, а ще й через стан дорожнього сполучення з ними.

Ще один фактор ризику, на який звертає увагу Віталій Загайний, - це можливі складнощі в питаннях ефективності управління такою великою ОТГ. Адже результативність менеджменту базується, у тому числі, й на принципі оперативності, що означає своєчасність підготовки і прийняття рішень, налагодженість механізмів швидкого зворотнього зв'язку.

До речі, є напрацьована методика визначення рівня ефективності управління в конкретних умовах. І такі розрахунки, на думку експерта, теж варто зробити разом з фінансовими й економічними, перш ніж остаточно вирішувати - об'єднуватися в одну чи кілька громад.

ТАКІ ГРОМАДИ ВЖЕ Є, АЛЕ МИ - ЕКСКЛЮЗИВНІ

Закономірне запитання - чи є вже в Україні ОТГ у форматі «Один район - одна громада»? Так, не в нас одних виникла така ідея. За таким же принципом сформувалися Старосинявська ОТГ на Хмельниччині, яка об'єднала 16 сільських рад (45 населених пунктів), із загальною кількістю населення 21 тисяча осіб.

Як і Старосинявська, у 2015 році усім районом в ОТГ об'єдналися Лиманська (Донецька область) та Народницька (Житомирська область). Утворювалися такі громади й у 2016-2017 роках. Але наразі Валківська ОТГ, якщо до неї увійдуть усі ради й населені пункти району, претендує на статус найчисельнішої за кількістю населення та територіально найбільшої в Україні.

Чи готові ми стати таким ексклюзивом на карті України? І головне - наскільки реально забезпечити ефективне управління такою громадою, щоб населення усіх, у тому числі й найвіддаленіших сіл, отримало доступні і якісні послуги?

УСПІШНА РЕФОРМА - КОЛИ КРАЩЕ УСІМ

За два дні - у понеділок - в райдержадміністрації має зібратися робоча група зі створення ОТГ, члени якої повинні заслухати й обговорити прогнозні підрахунки щодо спроможності Валківської ОТГ. Темою обговорення й розрахунків неодмінно має стати і питання доступності та якості послуг для населення, а також можливі варіанти, як усіма необхідними послугами на якісному рівні забезпечити жителів віддалених від центру населених пунктів. Бо ж цим, зрештою, а не лише фінансовими можливостями, визначається спроможність громади. І тільки за умови, що після об'єднання зміни на краще відчують усі жителі ОТГ, можна буде говорити про успішність реформи загалом і доцільність об'єднання в ОТГ усім районом, зокрема.

Ірина ОБИХВИСТ,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

У ВЕСЕЛІВСЬКІЙ ГРОМАДІ, НАВІТЬ РАДІО «ВЕСЕЛЕ»

Реформування місцевого самоврядування має значно важливу суспільну мету – запобігти подальшому занепаду українського села і започаткувати відновлювальні процеси.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ІДЕ ... ТІЛЬКИ НЕ НА ТОКМАЧЧИНІ

Ще у 2015 році на території Токмака і району планувалося створити дві об'єднані територіальні громади Токмацьку і Молочанську, яка на той час отримала статус учасниці пілотного проекту з підтримки та впровадження заходів з добровільного об'єднання територіальних громад.

Місто Молочанськ і села приєднаних Виноградненської, Долинської, Коханівської та Таврійської сільрад після реформування мали отримати преференції: прямі міжбюджетні відносини, держава делегувала б громаді істотний спектр повноважень, отримання в місцевий бюджет 60% податків з доходів фізичних осіб, збереження субвенції на освіту і охорону здоров'я, у громади з'явилася б можливість розпоряджатися землями в межах і за межами населених пунктів. У Молочанській громаді був реальний шанс отримати фінансування (близько 40 млн. грн) на розвиток інфраструктури. Але не дивлячись на все це і перспективи, що відкривалися перед Молочанською громадою і м. Молочанськ, і села відмовилися від добровільного об'єднання.

Бо налаштовували селян проти створення об'єднаних територіальних громад на Токмаччині так звані місцеві «князьки», окремі сільські голови, яким не дуже хотілося достроково втрачати владні повноваження хоч і у вимираючих і не перспективних селах.

ЖИВУТЬ ЖЕ ЛЮДИ У ГРОМАДАХ

В 2016 році реформа децентралізації влади почала набирати обертів, в Україні і зокрема, в Запорізькій області почали з'являтися все нові і нові спроможні ОТГ, які почали залучати на свої території додаткові кошти для вирішення нагальних проблем громади і підвищення її добробуту. Попри труднощі, вони працюють на своїх територіях, отримують субвенції, виграють грантові проекти. Ремонтують дороги, відновлюють вуличне освітлення, будують добротні сільські школи і дитсадки, заклади охорони здоров'я і культури, стадіони, оснащені за останнім словом техніки, Центри з надання адміністративних послуг населенню. За підсумками минулого року всі ОТГ Запорізької області показали зростання власних бюджетів мінімум у три рази. Це стало можливим завдяки тому, що податки залишаються на територіях, крім того громади отримують додаткове фінансування з обласного та державного бюджетів.

Знають про це сільські жителі Токмацького району? Навряд чи.

Тому від сьогодні наша газета запроваджує новий соціально-економічний проект «Маршрут: об'єднана територіальна громада», де ми будемо знайомити наших читачів з досвідом децентралізації на прикла-

дах конкретних ОТГ. І перший віртуальний маршрут нашого проекту ми прокладаємо до Веселівської ОТГ.

МАРШРУТ – НА ВЕСЕЛІВСЬКУ ОТГ

Довідка: Веселівська ОТГ розташована у південнозахідній частині Запорізької області і складається із дев'яти населених пунктів: селища Веселого і сіл Широке, Мала Михайлівка, Новоолександрівка, Озерне, Єлизаветівка, Авангард, Далеке та Ясна Поляна. Населення громади складає близько 13000 осіб, які формують близько 5000 домогосподарств. Веселівська об'єднана територіальна громада – одна із шести, що утворились в 2015 році, на старті процесу децентралізації. Відтоді і почався розвиток селища і навколишніх сіл.

Голова ОТГ – Петро Кіяшко – і до цього очолював смт Веселе, проте разом зі збільшенням території громада отримала більше повноважень і коштів. Уже протягом трьох років самі вирішують, на розв'язання яких проблем насамперед треба спрямовувати фінанси.

– Вкладаємо кошти в розвиток навчальних закладів, сферу охорони здоров'я, відкрили два заводи, ремонтуємо дороги. Як результат – в громаді збільшилась чисельність населення. Народжується все ще менше, ніж помирає, але люди почали повертатися до сільської місцевості, бо покращились умови проживання, – пояснив нам Петро Кіяшко під час зустрічі на скайконференції, що була організована у Запоріжжі для журналістів «Медіа школи з децентралізації».

Є ГРОШІ І РЕАЛЬНА ВЛАДА

За словами Петра Кіяшка, сукупний річний бюджет населених пунктів громади до об'єднання складав 25 млн грн, а зараз становить 67 млн грн.

– Та річ навіть не у грошах! От зараз я маю реальну владу. Маю право зайти на територію будьякого підприємства, школи, садочку і запитати про майбутнє. Я маю реальний вплив – і на освіту, і на медицину, і на розвиток бізнесу. А до об'єднання не мав і близько. Ні школи, ні лікарня не входили до моєї зони відповідальності, – розповів голова Веселівської ОТГ.

Роботи зроблено вже багато, планів ще більше. Але їх втілення потребує коштів.

Надходження від ПДФО утворює близько 65% нашого бюджету. Близько 20% отримуємо від оренди землі. У нас було чимало розумників, які зтягували процес оформлення землі на 23 роки, не сплачуючи за користування нею нічого. І хоч закони не на нашому боці, ми зуміли поставити цьому греблю. Близько 10% отримуємо від акцизних зборів. На четвертому місці – надходження від сплати єдиного податку. Переважно отримуємо його з ринку, який ми збудували на пустирі у 1993 році. Тепер там працюють 220 приватних підприємств. До речі, якби мені у 1993 році сьогоднішній досвід, я би стільки всього зробив! Адже тоді я збудував ринок без жодної копійки, на самих лише зв'язках, – розповів Петро Кіяшко.

Доходи до бюджету Веселівської ОТГ дають і нові підприємства. За кошти субвенції на інфраструктуру придбали мобільний асфальтний міні-

завод, завдяки чому мають змогу і робити ремонт доріг. На сьогодні це підприємство виробляє і тротуарну плитку.

Ще одне нове підприємство, яке не лише дає надходження до бюджету близько 500 тисяч на рік і забезпечує роботою 24 особи, а й ще дуже красиво виглядає – сонячна електростанція ТОВ «Солар Парк Веселе».

НОВІ СІЛЬСЬКІ ШКОЛИ, СПОРТИВНІ МАЙДАНЧИКИ І СКЕЙТ-ПАРКИ

У Веселівській ОТГ багато уваги приділяють дітям, тут працюють 6 шкіл і 6 дитячих садків. Створюють сучасний освітній простір з яскравими малюнками на стінах, телевізором в холі, тенісними столами і аерохокеєм, стільцями у коридорах та іграшками в класах для першокласників. Два спортивних зали і чотири сучасних комп'ютерних класів, медіатека, інтерактивні дошки і проектори майже в кожному класі... А першокласники всі з планшетами, придбаними за бюджетні кошти.

– Економити на спорті і культурі не можна, – запевняє голова ОТГ, перераховуючи спортивні секції, – сім футбольних клубів, дзюдо... Проводили силові ігри за участі Василя Вірастюка. Наша спортивна школа зайняла перше місце серед усіх шкіл Запорізької області, включаючи обласний центр. Жодне свято не відбувається без спортивних змагань.

Щоб діти мали змогу тренуватися у будьяку погоду, при школах відкривають сучасні спортивні майданчики зі штучним покриттям. Долучилась Веселівська ОТГ і до Стратегії розвитку спортивної інфраструктури в ОТГ, розробленої Запорізьким Центром розвитку місцевого самоврядування. Один з її напрямків – підготовка професійних тренерів з футболу.

А ще в ОТГ планують відкрити скейтпарк.

У СЕЛІ - ВЛАСНА РАДІОСТАНЦІЯ, ДОБРОВІЛЬНА ПОЖЕЖНА БРИГАДА І ... ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ

Щоб всі мешканці громади (а їх 13 тисяч) були в курсі, що відбувається, окрім газети, сайтів ОТГ, відкрили і власну радіостанцію «Весела громада». Тепер на частоті 97,3 протягом 20 хвилин на добу у зручний для більшості жителів час можна буде почути новини Веселівської громади. Це перше малопотужне ФМрадіо в Україні, яке транслюватиметься на об'єднану територіальну громаду. Використовуватиметься воно і для оповіщення населення, в тому числі при пожежах. В ОТГ створена і добровільна пожежна дружина (про це окрема розповідь моєї колеги Л.Арман). Вогнеборці працюють безкоштовно, і навіть дивуються питанню про оплату. Облаштувати пункт місцевої пожежної охорони допомогла німецька компанія Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Отримала добровільна бригада і пожежну машину.

На території Веселівської об'єднаної територіальної громади, в с. Широке, працює унікальне підприємство з виробництва літаків — ТОВ «ХіАТ». Окрім того, з усього світу приїжджають сюди на стажування льотчики — щоб на практиці опанувати професію, налітати години. Проте з вересня на базі «ХіАТ» вже буде навчання повного циклу – і теорія, і практика. На запитання, чим буде зацікавлювати іноземних студентів, якщо у них є

змога навчатися в інших країнах, відповідають – вартістю навчання. Для громади це будуть значні надходження, до того ж з'явиться стимул для розвитку інфраструктури – необхідно буде гуртожитки будувати, і ідальні, і ще більше над забезпеченням відпочинку думати.

ЩО ДАЛА ГРОМАДІ РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

У село Мала Михайлівка провели газ. У Малій Михайлівці, Озерному, Широкому до об'єднання не було жодного ліхтаря, а тепер усі вулиці у цих селах освітлені, там з'явилося кількесот ліхтарів. Тільки у Веселому проклали 12 км тротуарів та власними силами залатали всі дороги. Капітально відремонтували школи. В усіх комунальних закладах замінили вікна та двері на енергозберігаючі. Перевели комунальне господарство громади на твердопаливні котли. Створили Центр первинної медико-санітарної допомоги і Центр надання адміністративних послуг. Залучили інвестора на 400 млн грн.

Я можу ще довго перераховувати. Зараз у людей з'явилося щире бажання працювати, чого раніше не було, або було дуже мало. Життя у громаді насправду змінюється – це вимушені визнавати навіть місцеві зрадофіли, зазначив голова ОТГ Петро Кіяшко.

Яна ОЛІЙНИК,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ДОТАЦІЯ ВІД ГРОМАДИ

Крупецька ОТГ на Рівненщині спрямовує чималі кошти до держбюджету й кидає виклик району.

До села Крупець вирушаю, озброєна урядовими новаціями: на останньому засіданні Кабмін схвалив законопроект, який дозволяє об'єднаним громадам розпоряджатися землями державної власності в межах своєї території. Тож тепер м'яч на парламентському полі.

Як кажуть, з порога повідомляю про це голову Крупецької ОТГ, що у Радивилівському районі, Віталія Мошкуна.

«Дякую за добру звістку. Це для нас не просто ковток свіжого повітря — стимул для інвестиційного розвитку. Маємо чимало земель запасу, що за кілька кілометрів від міжнародного транспортного коридору Київ — Чоп. Тож інвестори частенько навідуються з конкретними пропозиціями. А ми їм: почекайте, мовляв, треба виготовити документи. Щонайменше це займало півроку, але бувало й довше. Наше головне бюджетоутворююче підприємство агрокорпорація «Крупець» хоче звести завод із заморожування курей на землях запасу. То невже з Києва чи з Рівного видніше, як ефективно використати ділянку, що за 100 метрів від чиєїсь сільської хати?»

З початку цього року Крупецька ОТГ вийшла на прямі відносини з держбюджетом. І якщо ще торік 60% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) як головного джерела наповнення бюджету залишалося в районі, то тепер це надходження об'єднаної громади.

— Зауважте, й функції, які виконувала райдержадміністрація, теж перейшли до нас. Додалося кілька штатних одиниць і відповідно заробітна плата, — каже Віталій Мошкун. — Але ми не знаємо, які ще повноваження нам передадуть після нового року і головне — чи буде під них фінансовий ресурс. Тобто до відповідальності ми готові, але, так би мовити, правила гри хотілося б знати заздалегідь.

Віз попереду коня?

Крупецька ОТГ унікальна тим, що єдина з об'єднаних громад області має так звану реверсну дотацію. Простіше кажучи, діляться заробленим із державною скарбницею нарівні з обласним центром та містом атомників Варашем.

— Бюджетний кодекс України передбачає: якщо ПДФО на одну людину, що живе на тій чи іншій території, перевищує 1100 гривень, то 50% його перевиконання спрямовують до держбюджету як реверсну дотацію, — пояснює директор департаменту фінансів ОДА Лідія Біляк. — Саме так відбувається у Крупецькій ОТГ: 1,6 мільйона гривень крупівчани спрямовують до державної скарбниці цього року. Окрім, звісно, інших обов'язкових надходжень.

Виходить, наші законо-творці поставили віз попереду коня? Бо такі обмеження стримують розвиток території. Хоч значний ресурс для цього є: крім агрокорпорації «Крупець», тут зареєстрована ще одна відома в Україні — «Радивилівмолоко», фермери й підприємці. І всі сумлінно сплачують податки.

«Тож виходить, вигідніше сидіти й чекати на дотацію з Києва, ніж щось робити?» — чи то мене, чи то центральну владу запитує молодий у прямому й переносному значеннях голова. Критично мислити його навчили в альма-матер — Національному університеті «Острозька академія». А сільську економіку непосидючий уродженець Крупця знає змалку. Тож на виборах набрав більше голосів земляків, ніж інші кандидати, разом узяті.

Голова Крупецької об'єднаної громади Віталій Мошкун наголошує, що кошти, які залучають у громаду, треба витратити не на проїдання, а на розвиток. Фото автора

Підйомні є, але не на всіх

Крупецька ОТГ утворилася з трьох сільських рад (16 сіл) у травні 2016 року. Її територія — 180 квадратних кілометрів, тут 5800 жителів. Саме так зафіксовано в офіційних статистичних документах.

— Насправді нас уже 6458, — каже Віталій Мошкун. — Ми це встановили завдяки подвірним обходам і будинковим книгам. Звідси останніми роками не виїжджають, а навпаки, приїжджають: тут є робота й нормальні заробітки. А саме від кількості жителів рахують і так звані підйомні від держави, й субвенції. Тому я за здоровий глузд, який має прийти на зміну позавчорашнім інструкціям: усім слід встигати за реаліями.

Поки що його не чують. Отож цього року Крупецька ОТГ з розрахунку на задокументованих ще за радянських часів 5800 жителів отримала: майже 4,4 мільйона гривень медичної й 11,6 мільйона освітньої субвенції, 3,7 мільйона субвенції на розвиток інфраструктури (це і є підйомні від держави). Ще мають планових 14,8 мільйона власних надходжень, які, до речі, перевиконують: у першому півріччі — на 1,7 мільйона. Але на розвиток спрямувати зароблене не вдається: доводиться перекривати те, чого недодає держава аж на 658 жителів. Натомість крупівчани свою реверсну дотацію сплачують сповна.

План соціально-економічного розвитку громади на рік депутати ухвалили, напрацювали й стратегію розвитку на 5 років, яку ухвалять на найближчій сесії. Без цих фундаментальних документів, без бачення власного завтра годі говорити про перспективні інвестиції та проекти.

До речі, про проекти. За підйомні від держави тут уже цього року проведуть капітальний ремонт котельні Крупецької ЗОШ І—ІІІ ступенів, яка ось-ось отримає статус опорної, із заміною газових котлів на твердопаливні; так само капітально відремонтують покрівлю дошкільного навчального закладу «Сонечко» в Карпилівці; дорогу в Крупці; придбають трактор, причеп, снігоочисну та машину для вивезення сміття. Експертизи на три проекти вже є, очікують на четвертий. Ось тільки й на календарі — середина вересня. А ще ж треба встигнути виконати заплановані роботи до кінця року й відзвітувати про це, інакше кошти повертаються до держбюджету. Яким віртуозом треба бути, щоб освоїти їх за місяць-два!

І знову закид офіційному Києву, цього разу Мінінфраструктури.

— На жаль, зволікання з експертизами проектів — це вже тенденція останніх років, — каже заступник голови облдержадміністрації Ігор Тимошенко. — Тому ми звернулися до міністерства з проханням пришвидшити експертизи проектів, які реалізують на своїх територіях наші громади.

Невгамовний Мошкун лише на цих проектах не заспокоюється, він думає, як залучити на рідну землю якнайбільше інвестицій. Тому в апараті управління об'єднаної громади з'явився земляк, який володіє англійською та польською і вже достатньо наїздився по світах. Він завідує сектором економічного розвитку і готує перспективні проекти, зокрема на співфінансування з Державного фонду регіонального розвитку та з міжнародних грантів.

— Кошти, які залучаємо в громаду, треба витратити не на проїдання,

а на розвиток, — переконаний Віталій Мошкун. — І вкладати їх у те, що дасть віддачу завтра. Не розумію голів громад, які, отримавши значні кошти від держави, одразу витратили їх, приміром, на ремонт сільського клубу, що вже розвалювався. Хто туди прийде завтра — десяток пенсіонерів, що залишилися в селі? Та й чи потрібен клуб і культпрацівник у кожному селі — це теж велике питання. Вочевидь, для нас цілком вистачить Будинку культури в Крупці, в головній садибі. А бібліотеки, фонди яких не поповнювали ще з радянських часів? Як на мене, то сучасна бібліотека — це інтерактивний майданчик для спілкування з доступом до інтернету.

Ставка на майбутнє

Ось так, незаангажованим поглядом, дивиться Віталій Мошкун на спадщину, яка дісталася громаді. Вважає, що поштовхом для її давно назрілої ревізії послужила саме децентралізація: як кажуть, почали ворухити і майно, і людей. А ще — прискіпливо рахувати кожну копійку. В школі, приміром, було 5 прибиральниць — цілком достатньо двох. Не можуть же люди отримувати заробітну плату лише за те, що ходять на роботу! Зрештою, реформи, каже, — процеси болісні, й усім тут не догодиш. Але думати маємо насамперед про майбутнє.

Ось чому в Крупецькій ОТГ у пріоритеті освіта, але неодмінно якісна. Чому, каже голова ОТГ, в одній із шести їхніх шкіл учні рік у рік успішно складають ЗНО і вступають до престижних вишів, а в іншій навіть необхідного порога не долають? Невже так відрізняється рівень випускників у різних селах? Та ні, відрізняється рівень компетентності вчителів та їхнє бажання працювати. Опорною, звісно, буде та школа, де вчать найкраще. Саме тому в Крупецькій ЗОШ проведуть уже згаданий капітальний ремонт котельні коштом інфраструктурної субвенції від держави. А за гроші громади замінили вікна, придбали 12 новеньких комп'ютерів і два шкільні автобуси.

Ми навідалися до цього сільського храму науки, де 268 школярів. Директор Олександр Приступа радо розповів про своїх цьогорічних випускників, які без проблем підкорили провідні столичні виші: ЗНО для сільського учня — то неабиякий шанс у житті, переконаний директор.

А їхні першачки вже вчать за програмою «Інтелект України», яка робить акцент на загальний розвиток дитини та її вміння комунікувати — МОН надало повний методичний супровід і підручники.

Проводяться роботи з освітлення вулиці села. Фото надане автором

КОМПЕТЕНТНО

«Хто не встигне, той може запізнитися»

Тетяна ГРЕЩУК,
виконавчий директор Рівненського
відділення Асоціації міст України:

— 22 червня у Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про порядок утворення, ліквідації районів, встановлення і зміни їх меж». Ідеться про формування раціонального субрегіонального рівня адміністративно-територіального устрою відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади,

затвердженої урядом. У ньому — й відповіді на запитання радивилівців, які серед перших в Україні завершують децентралізацію на рівні району.

Не секрет, що реформа має прямий чи прихований спротив райдержадміністрацій та районних рад, які, зрозуміло, втрачають повноваження. До того ж, є потреба законодавчого врегулювання реорганізації районів і майнових питань, що виникають. Але експерти кажуть: різких рухів не буде. Потрібно забезпечити керованість територій, тому реформування йтиме поступово. Проте зауважимо: хто не встиг, той може запізнитися. Бо, по-перше, найбільше підйомних отримали громади-першопрохідці; по-друге, жодна країна не вийшла з попереднього адміністративно-територіального устрою цілком добровільно.

Замість післямови. Радивилівський район має всі шанси стати першим в Україні, що завершить реформу децентралізації. Днями сесія обласної ради погодила зміни до перспективного плану щодо приєднання до Крупецької об'єднаної громади ще трьох сільських рад — Теслугівської, Хотинської та Рідківської. Дві інші виявили бажання об'єднатися в нову, вже четверту на території району. І процес теж уже пішов.

Та як бути з районною ланкою управління, в якій ось-ось зовсім не залишиться ні мережі районних установ, ні бази для оподаткування? Куди подітися фахівцям, які працюють в установах районного рівня й добре знають свою справу? А депутатів райради обрали люди. Тобто децентралізація ставить на порядок денний нові виклики, відповідей на які вже зачекалися і на Рівненщині, і в Україні.

Інна ОМЕЛЯНЧУК,

учасниця Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

ПОЛОГІВСЬКА ОБ'ЄДНАНА ГРОМАДА = МІСТО ПОЛОГИ + 3 СІЛЬРАДИ

Об'єднання громад на Пологівщині знову стартувало. Пологівці довго вагалися, вмовляли незгодних, сподівалися, що ті прислухаються, змінять своє рішення. Дива не сталося. Рік вмовляння – втрачений час, тож вирішили не чекати останнього вагона і таки сіли в «експрес» децентралізації. То куди прямуватимемо, за якими формулами й на які кошти житимемо? Які зміни відбудуться в районі? Про це спілкувалися з міським головою Юрієм Коноваленком.

Склад мав бути інший

За перспективним планом, об'єднання громад Пологівщини мало б відбутися, на перший погляд, доволі передбачувано: за принципом об'єднання сільських територій навколо міста з центром у Пологах. Тоді збереглася б цілісність району. Але сталося не як гадалося. Спочатку об'єдналися Воскресенська і Кінськороздорівська сільські ради в одну громаду, тепер самі хазяйнують, мають прямі відносили з областю і Києвом.

Минулого року міський голова Юрій Коноваленко ініціював об'єднання громад навколо Поліг. Були проведені громадські обговорення на всіх територіях. У результаті згоду на об'єднання дали Інженерненська, Басанська, Семенівська, Григорівська, Костянтинівська, Новоселівська, Федорівська сільські ради. Не погодилися Вербівська, Тарасівська і Пологівська сільські ради. Через законодавчі нюанси довелося призупинити процес децентралізації. За законом, громади, які об'єднуються, повинні мати спільні межі. Через відмову Пологівської сільської ради відрізнаними залишилися три великі сільські ради: Новоселівська, Костянтинівська і Федорівська, хоч вони й бажали об'єднатися.

– Тому ми і призупинилися. Тут, на жаль, законодавці не подумали. Скоріш за все, не очікували, що можуть виникати ось такі прецеденти. Ну, що значить, немає в нас зв'язку з тими територіями? Він є. Відстань – якихось 10 кілометрів, якщо не контактуємо на 3 кілометрах, то в чому проблема? Є дорога, на яку не може претендувати село Пологи. Люди з тих територій як їздили в Пологи, так і їздитимуть. Тут питання пов'язане більше з порядком управління. Якщо Костянтинівська, Новоселівська і Федорівська сільські ради готові перейти під управління міської громади, то не повинно виникати проблем. Але за законом не можна, – пояснює Юрій Анатолійович.

Цього року процес об'єднання пішов за іншою формулою, а саме: Пологівська об'єднана громада = місто Пологи + 3 сільради (Інженерненська, Басанська, Семенівська). Вербівська, Тарасівська і Пологівська сільради так і не погодилися об'єднуватися, а Григорівська сільрада передумала.

Минулого тижня пологівці отримали висновок про відповідність Конституції та законам України проектів рішень стосовно добровільного об'єднання територіальних громад. Залишилося остаточно затвердити

рішення на сесіях, які відбудуться цими днями, а восени провести вибори голови і депутатів громади.

Тож утворення Пологівської міської об'єднаної територіальної громади – питання вирішене. До її складу ввійдуть територіальні громади міста Пологи, сіл Інженерне, Багате, Новокарлівка, Новофедорівка, Павлівське, Українське Інженерненської сільської ради, сіл Семенівка, Дмитрівське, Нова Дача Семенівської сільської ради, сіл Басань, Ожерельє Басанської сільської ради.

Населення Пологівської міської об'єднаної територіальної громади налічуватиме 24700 осіб, що становить 69,22 % від кількості населення (34801 осіб) територіальних громад, які мали б увійти до об'єднаної територіальної громади відповідно до перспективного плану формування територій громад Запорізької області.

Фінансова спроможність – найголовніше питання

– Скільки коштів матиме Пологівська ОТГ?

– За нашими розрахунками, матимемо бюджет на рівні 195-210 млн грн. Якщо ці кошти нормально розподілити, то їх має вистачити для того, щоб спокійно утримувати усі заклади. Первинна ланка медицини (центр первинної медико-санітарної допомоги, амбулаторії, ФАПи), будинки культури, сільські клуби, школи, дитячі садки мають перейти в наше підпорядкування. Витрати складуть 163 млн грн. На розвиток залишиться 47 млн грн. Звичайно, це не значить, що завтра перекриємо скрізь дахи чи замінімо вікна. Зате зможемо виділяти значні кошти на ремонт доріг, яких ніколи не виділяли, і це, в першу чергу, треба робити. Нехай то не будуть капітальні ремонти, але зможемо забезпечити нормальний проїзд, – розповів міський голова.

– Сільських мешканців не обділять?

– Це болюче питання, яке задають на сільських територіях. Люди переживають, що інтереси їхніх територій у раді громади представлятимуть мало депутатів (у розрахунку на тисячу жителів 1 депутат), а інші будуть міські. Переймаються, що кошти розподілятимуть на місто, а про село забудуть. Це міф. По-перше, ми з сільськими головами підписали меморандум, і я сподіваюся, що будь-який склад ради говоритиме про те, що кошти треба ділити на жителя, на площу території, а не за іншим принципом. По-друге, за законом, держава виділяє підтримку об'єднаним громадам лише на сільські території. На місто гроші не виділятимуть. Якщо додатково отримаємо, скажімо умовно, 5 млн грн, то ці кошти матимемо витрати на село.

Думаю, порозуміння буде знайдено. Сьогодні, наприклад, в районній раді семенівську територію представляє один депутат, інженеренців там взагалі немає, за цією територією закріплені два депутати Ірина Лісова і Максим Чеберко. Чи щось втратила від того ця територія? Ні. Коли постало питання закриття Новофедорівської школи, змогли відстояти. Не думаю, що прийдуть депутати з метою нашкодити. Кожен відстоюватиме інтереси свого округу. Зберуться всі установи, все працюватиме. Це нормальний шанс для громади.

На територіях будуть старости, за довідками, які люди раніше отримували в сільській раді, не доведеться їхати в Пологи. Завдання влади – забезпечити послугами мешканців. Немає різниці, де буде центр, скільки депутатів працюватиме, головне, щоб люди отримували послуги вчасно і якісно.

Доприєднання можливе

За прогнозами першого заступника Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ В'ячеслава Негоди, принцип добровільності об'єднання громад збережеться до весни 2020 року. Цілком ймовірно, що території, які не ввійшли до ОТГ, приєднають до Пологівської ОТГ, не питаючи. А, можливо, дехто й раніше надумає приєднатися. Юрій Анатолійович пояснив деталі.

– Як це відбуватиметься?

– Варіант, коли хтось передумає, можливий. Сільська рада має провести громадське обговорення на своїй території, прийняти відповідне рішення і направити його до ОТГ.

– І знову треба буде проводити вибори?

– Ні. В такому випадку вибори не проводитимуться. У цьому якраз і програють ті території, які не погодилися одразу на об'єднання. Вони не зможуть вплинути на результати виборів. Їм доведеться чекати вже наступних місцевих виборів, щоб обирати голову і склад ради. Але це не значить, що їх хтось обділятиме.

– Чи може Пологівська ОТГ відмовити таким громадам?

– Ні, інакше її позбавлять статусу спроможної. Маємо приймати до себе ті території, які зазначені в перспективному плані.

Що залишиться в районі?

– На охопленні районної ради залишаться 10700 осіб, 895 учнів у 8 школах. У нас в 10 школах навчатимуться 2400 учнів. Вторинна ланка медицини – Пологівська ЦРЛ – залишиться теж в районі. ДЮСШ, БДЮТ, школу мистецтв ми прохатимемо передати нам. Бюджет району складе 54 млн грн, зведений бюджет – 75 млн грн. Основні доходи – це доходи Пологівської сільської ради від земель. Якщо порахувати видатки (за моїми підрахунками, я не можу стверджувати, що вони ідеальні), районній раді для утримання установ, не чіпаючи сільських бюджетів, може не вистачити 9 млн грн. навіть на найнеобхідніше. Якщо всі складуться, то тоді, звичайно, вистачить, але на розвиток залишиться близько 3 млн грн. Законом сільські ради не зобов'язані передавати свої кошти, але вони можуть це зробити, Бюджетний кодекс це дозволяє, – пояснив міський голова.

Інвестиції

Ні, ділити шкіру невбитого ведмедя ніхто не збирається. Але ні для кого не секрет, що інвестори активно співпрацюють саме з громадами, та й кошти з різних фондів їм набагато легше залучити. Ті громади, які готують інвестиційні проекти, досить швидко досягають успіхів. Хто зволікає, той втрачає можливості. На розвиток територій у 2018 році з державного бюджету направили близько 37,8 млрд грн (не враховуючи субвенції на

освіту, медицину, соціальний захист), на ремонт доріг з цих коштів передбачено 11,5 млн грн.

– Як перспективи у Пологівській ОТГ?

– Проект на ремонт доріг, на водогони, спортивні об'єкти і т.д. в нас є. Але куди з ними не поткнемося, скрізь запитують: «Ви громада?». Як правило, пишуть: «Дякуємо за участь, спробуйте наступного разу». Коли утворимо свою громаду, буде легше. Сьогодні розуміємо, те, що не змогли втілити, – реальні втрати. Інвестиції необхідно залучати. Але ту ж державну підтримку на розвиток громади і на розбудову інфраструктури зможемо отримати лише наступного року, вже після виборів.

Щойно ми заявили про об'єднання, центр місцевого самоврядування запропонував взяти участь в конкурсі за програмою U-LEAD на створення ЦНАПу (центру надання адміністративних послуг). Ми можемо створити умови, коли люди отримуватимуть необхідні послуги в одному місці і не буде потреби звертатися до міської ради, – пояснив Юрій Анатолійович.

P.S. Пологівський «потяг» децентралізації рушив. Нехай це буде подорож у розвиток, без затримок, зупинок і перепон! А час покаже, куди прибудемо.

Наталія ОСИПЕНКО,

учасниця Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

НЕ ПРОГІВ

На кінець цього року 665 об'єднаних територіальних громад України, в яких проживає близько шести мільйонів українців, працюватимуть як самостійні органи місцевого самоврядування. Понад півтори тисячі сільських громад – вичікують, аналізують, придивляються, порівнюють і втрачають законну можливість одержати від держави поштовх для поліпшення життя своїх мешканців.

В Україні про децентралізацію влади говорять давно. Притомної ж форми розмови набрали з прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», з якого і почалося активне впровадження реформи органів місцевого самоврядування та децентралізації державної влади.

Минуло трохи більше двох років. За результатами соціологічних досліджень Ради Європи, 65% українців сьогодні вважають децентралізацію потрібною реформою. Суспільство вже розуміє, що не може бути ефективною держава, бюджетна система якої, десятиліттями вибудовувалася у вигляді своєрідної фінансової піраміди. Що включає систему нібито незалежних бюджетів органів місцевого самоврядування, а насправді, залежних від авторитарної вертикалі державних адміністрацій.

Нині загальна площа об'єднаних територіальних громад вже охоплює

більше чверті території держави, і до 2020 року процес добровільного об'єднання громад має завершитися.

Віталій Загайний, експерт з питань самоврядування та самоорганізації

– Вибори до місцевих органів влади у 2020 році ми мусимо проводити уже за новим розподілом територій. Як ОТГ, так і районів, кількість яких, з укрупненням, зменшиться, – каже експерт з питань самоврядування та самоорганізації Віталій Загайний. – П'ять років, це невеликий час для такої важливої і складної реформи, – продовжує фахівець. – Для прикладу, у Польщі і Литві реформа тривала 6 років, у Данії – 12, у Швеції – 13 років.

Пан Загайний наголошує, що європейський і світовий досвід в будь-якому випадку, свідчить, що місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватись тільки на місцевому рівні. Держава ніколи не дійде до потреб кожного села чи міста, кожної вулиці чи двору. Сильне місцеве самоврядування базується на розвинутому громадянському суспільстві та демократії.

Не дарма у контексті реформ, ця стоїть на першому місці. Її організатори і натхненники ставили за мету, передусім, економічний зиск – забезпечення спроможності найнижчої ланки влади самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення.

Тому реформа місцевого самоврядування, враховуючи позитивний як європейський, так і власний історичний досвід, передбачає обов'язкове об'єднання (укрупнення) територіальних громад.

– Новий Закон України «Про співробітництво територіальних громад» закладає основи для зміни адміністративно-територіального устрою через об'єднання громад, – продовжив експерт з питань самоврядування та самоорганізації Віталій Загайний, – місцеві бюджети отримують право на частку загальнонаціональних податків. У центральну казну будуть надходити лише кошти, необхідні для виконання державних функцій. Це є головною відмінністю від нині існуючої фіскальної системи на місцях, коли практично всі податки централізовано збираються до обласних адміністрацій, а на місцях залишається незначна частина грошей.

Уряд попередньо пропонує залишати на місцях до 60% податку на доходи фізичних осіб, від 10% до 25% податку на прибуток підприємств,

в повному обсязі – екологічний податок, акцизний збір, як і єдиний та земельний податки. Отже, є фінансова мотивація і логіка для об'єднань, і це є базисом добровільності. Держава не примушує об'єднуватись – вона відкриває можливості для того, щоб громади могли більше отримувати доходів і відповідно на свій розсуд більше розпоряджатися видатками з місцевих бюджетів, – каже експерт.

Проте, є низка питань, яких децентралізація не торкнеться жодним чином. Це стосується оборони, національної безпеки, зовнішньої політики, боротьби з корупцією, дотримання прав і свобод громадян та, безумовно, територіальної цілісності України. Експерт констатував позитивні зміни у законодавчому полі в сфері децентралізації влади та місцевого самоврядування, до яких «прямує» Україна. Надалі, у Мінрегіоні обіцяють формувати територіальну основу для наступного субрегіонального рівня, розширювати можливості участі для жителів у міжнародних проектах, розвивати інститут старост, медицину в громадах та запроваджувати європейські стандарти менеджменту.

У Харківській області процес децентралізації розпочався у 2016 році. Серед наймолодших – Старосалтівська ОТГ, яка об'єднала шість сільських рад. Починаючи із 2017-го, громада перейшла на прямі відносини з державним бюджетом України та одержує освітню субвенцію в розмірі понад 10 млн., медичну – понад 6. Також отримує додаткову дотацію на заклади освіти та охорони здоров'я.

За словами очільника громади Едуарда Коновалова, про рішення об'єднатися громада жодного разу не пошкодувала, адже результат видно неозброєним оком. Дохідна частина бюджету після об'єднання разом із субвенціями збільшилася майже втричі, а власні доходи громади зросли майже вдвічі.

Минулого року до моменту переходу на прямі відносини з державним бюджетом України фактичні надходження власних доходів на одну особу складала 1594 грн. Цього року ці надходження збільшилися до 2001 грн. Окрім того, за словами голови громади, на розвиток інфраструктури

Старосалтівської селищної ради нададуть субвенцію з Державного фонду регіонального розвитку в сумі 5 млн 814 тис. грн.

За ці кошти у громаді хочуть реконструювати Старосалтівську амбулаторію, стан якої вкрай незадовільний. А на вільній території цього приміщення розмістити сучасний центр надання адміністративних послуг, де працюватимуть паспортний стіл, кабінет військового обліку, архів, кабінет юридичних послуг, відділ РАГСу.

Організувати роботу громаді допомагають і міжнародні організації.

– Хоча ми не ставимо завдання покращувати своє становище лише за допомогою зовнішніх донорів, ми шукаємо поповнення бюджетних коштів з власних джерел – це земля, а також туристичні збори, – каже Едуард Коновалов. – І хоч у нас немає підприємств енергетичного комплексу або промислових, але 100 % тваринництва району географічно розташовані на нашій території. 100 % вирощування молодняка великої рогатої худоби в області теж сконцентровано у нас.

Тут не закрили жодного дитсадка, школи, бібліотеки. Сьогодні з освітніх закладів у громаді працюють п'ять шкіл, один навчально-виховний комплекс, три дошкільні навчальні заклади. Громада їх повністю фінансує. Крім того, у бюджеті ради закладено виплати за престижність професії вчителів у розмірі 20 % від посадового окладу.

Але і про нерішучість окремих сільських рад варто сказати слово. Звернувшись до експертів, запитую, чому маючи яскраві приклади успішних громад, доводиться вмовляти людей до об'єднання? Чи потрібна підтримка влади, чи бракує в селах людей з масштабним мисленням?

Віталій Загайний переконаний, що підтримка влади в цьому процесі надзвичайно важлива, але жодна влада (централізована чи децентралізована) не підмінить функцій органів місцевого самоврядування, тому успіх об'єднаної громади залежить передусім від управлінських якостей тих, кого люди оберуть нею керувати, кого призначать на посади у виконавчі органи рад, а також від того, як громада контролюватиме діяльність своїх обранців та запитуватиме з них за результати роботи.

Віталій Загайний, Людмила Островська, Андрій Юричко

Людський фактор дуже важливий. Треба, щоб лідеру повірили. А коли людина не вірить у кінцевий результат, то що доброго вона скаже односельцям.

– Разом з тим, ми вже бачимо і проблеми на шляху реформи, – продовжив пан Загайний. – Потрібно забезпечити прийняття Верховною Радою законопроектів, які розширюватимуть повноваження ОТГ, передусім у сфері земельних відносин. Важливо долати опір реформі з боку посадовців та місцевих керівників, треба сідати за стіл перемовин. На заваді стає інертність районних центрів, особливо, міст обласного значення. Вони сьогодні майже не беруть участі в процесі.

Міськради міст обласного значення не займають активну позицію щодо об'єднання з сільрадами на своїх околицях, з одного боку, маючи сьогодні і широкі повноваження, і значні фінансові ресурси, а з іншого боку, не бажаючи ризикувати депутатськими кріслами та кріслом міського голови у разі виборів у об'єднаній громаді.

– Для України надзвичайно важливо завершити децентралізацію якомога швидше, – переконана керівник Харківського Центру розвитку місцевого самоврядування Діана Барінова. – Не лише тому, що країна фактично у стані війни з Російською Федерацією, і не менш важливим, ніж захист кордону й територіальної цілісності, є успіх на внутрішньому «фронті реформ». І не тільки тому, що, відкинувши авторитарний режим, ми будемо демократичне суспільство, засноване на європейських цінностях. А й тому, що без докорінної зміни системи управління державою, її територіями, належного розподілу відповідальності й повноважень за стан справ на місцях буде неможливим впровадження галузевих реформ – в освіті, медицині, культурі та інших. Не дарма децентралізацію називають реформою номер один в Україні.

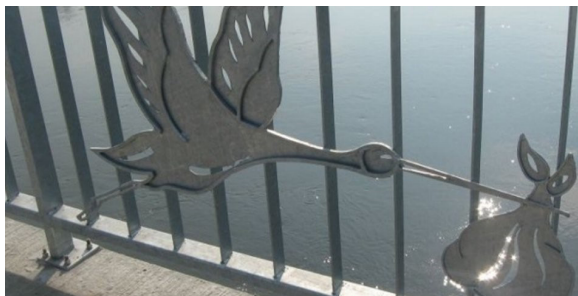
Матеріал створено за підтримки Академії Української Преси за сприяння Програми «U-LEAD з Європою».

Людмила ОСТРОВСЬКА,

учасниця Медіашколи у Харкові (1-3 листопада 2017 рік)

ЗАМІСТЬ АВАРІЙНОГО І ЗАНЕДБАНОГО МОСТУ В БІЛОЦЕРКІВСЬКІЙ ОТГ ВИПРОБОВУЮТЬ СУЧАСНИЙ І УНІКАЛЬНИЙ

Занедбаний дерев'яний міст через річку Псел між двома селами (Балаклією та Колосівкою) на території Білоцерківської ОТГ у Великобагачанському районі Полтавщини вдалося замінити на новий. На це пішли мільйони. Сучасна споруда тепер не лише виконує свої прямі функції, а й має естетичну окрасу.

Там любить при штучному світлі ввечері прогулюватися молодь, милуючись розміщеними уздовж кованими із заліза фігурами, що символізують щастя і добробут.

За словами голови Білоцерківської ОТГ Івана Лещенка через аварійність колишнього мосту водії не наважувалися возити ним людей, а особливо дітей:

«Шкільний автобус, який забезпечував доставку учнів із села Колосівка, зупинявся перед цим мостом, і діти переходили пішки аварійний цей міст».

Процеси децентралізації, які впроваджують у районі активно, спонукають підприємців вкладати інвестиції в подібні проекти, вважає Іван Лещенко.

«Коли є відповідальні за свою територію, і коли є можливість допомогти, то людина і кошти вкладає, і думає та дбає про зроблене, як про власне – таке, що даватиме розвиватися в майбутньому».

Білоцерківська громада об'єднує 4 села - Білоцерківку, Балаклію, Бірки, Поділ.

Її населення налічує 4921 людей.

Наталія ОЧКАНЬ,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

У 2020 РОЦІ ПРОЦЕС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ З ДОБРОВОЛЬНОГО ПЕРЕЙДЕ В ОBOB'ЯЗКОВИЙ

Ті громади, які не об'єднуються в рамках децентралізації до 2020 року, вимушені будуть станом на той час зробити це в обов'язковому порядку. Натоді з'явиться відповідне законодавство, вважає експерт із питань самоврядування та самоорганізації Віталій Загайний.

На підставі чого робите такі висновки?

Спираючись у першу чергу на позицію першого заступника Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ В'ячеслава Негоди на одному із недавніх заходів з децентралізації (авт.: конференція 27 жовтня у Вінниці) і самостійно оцінюючи цей процес, очевидно те, що у 2020 році ті нечисленні громади, які залишаться не об'єднаними, стануть перед вибором – до кого приєднатися із уже існуючих ОТГ. Їм потрібно буде це зробити.

Якщо повсюди звучить словосполучення про добровільне об'єднання, то чому мова повинна йти про обов'язковість?

Можливо, це можна й трактувати, як порушення якоїсь добровільності, але добровільності станом на сьогодні є більше, ніж достатньо, і вона не може бути безмежною. Мусимо вийти на цей крок, тому, що не можуть залишатися громади (сільські, селищні і міські ради), які не включені до складу ОТГ. Чому? Бо це розбалансовує загальнодержавну систему фінансування, управління. І з цієї причини ми мусимо виходити на жовтень 2020 року з таким станом, коли немає тих громад, що не включені в ОТГ.

Ви прогнозували, що це рішення (щодо обов'язковості об'єднання) будуть приймати обласні ради?

Так. Виходжу тут із дуже простої тези. Згідно з діючим на сьогодні законодавством перспективні плани з утворення ОТГ - це право і компетенція обласних рад. Сам перспективний план (його проект) готує адміністрація, але затверджує облрада. Я прогножую, що це і залишиться компетенцією обласних рад, що є логічним. Чому так? Бо напевно чи будуть «засмічувати» порядок денний роботи ВР такими питаннями. І тим більше ВР є далеко від цих питань. Краще можуть розібратися облради.

Охарактеризуйте загалом процес децентралізації і скажіть ваші прогнози, чи до 2020 року буде багато таких необ'єднаних громад?

Споглядаючи на динаміку, яку ми зараз маємо, я оцінюю хід децентралізації достатньо добре. Аргумент у мене дуже простий. На 2015 рік було 159 громад, а станом на кінець цього року – 665 громад. Добрий показник. Це порядку половини того, що ми запланували. 2018-19 роки мають стати такими, щоб підтяглася решта.

Скажіть ваші прогнози, чи до 2020 року буде багато таких необ'єднаних громад?

Думаю, що десь 5% сільських і селищних рад може до 2020 року залишитися не об'єднаними в силу різних причин. Треба також розуміти, що подібні процеси зазвичай довести до 100% виконання неможливо. Такі висновки робимо, аналізуючи досвід інших країн. Там теж вдавалися до обов'язкових дій.

Наталія ОЧКАНЬ,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ОВАДНІВСЬКА ОТГ: ЧОГО ЧЕКАТИ ПЕНСІОНЕРАМ ВІД ЖИТТЯ В ГРОМАДІ

Внаслідок процесу децентралізації, запущеного у країні кілька років тому, на Володимирщині найбільш самостійними або менш залежними від державного бюджету стали дві територіальні громади - Зимнівська та Устилузька.

29 жовтня 2017 - стане переломним днем для мешканців ще двох новостворених громад - Оваднівської та

Зарічанської. У цей день вони обиратимуть голів та депутатів у своїй ОТГ і власне від цього залежатиме розвиток цих громад та напрямок в якому вони будуть рухатися найближчі кілька років.

Бабця Марія, яка, власне й мешкає у новоствореній Оваднівській ОТГ, дуже боїться усіляких змін, бо впевнена що саме вони винні у тому, що вже більше чверті століття українці не можуть дочекатися покращення, а тому втікають у пошуках кращої долі закордон.

Однак, процес децентралізації, який зачепив Володимирщину ще два роки тому, стареньку так сильно не жахає. І все це завдяки її колеганкам-пенсіонеркам, які мешкають на території уже сформованих на Володимирщині ОТГ. Саме від них старенька дізналася, що все це не так вже й «боляче» і страшно, навпаки - це певні перспективи, нові можливості навіть для такої вразливої категорії суспільства як пенсіонери.

- Ми повинні бути господарями у своїй громаді, а не просити, проїдати, розбазарювати...Інакше діла не буде...Тоді будуть якісь здобутки, перемоги, результати... - переконана **бабця Марія**, вступаючи в дискусію, яка стосується теми децентралізації.

Такої ж думки й голова Устилузької ОТГ **Віктор Поліщук**.

«Ми з головами сілрад вирішили: не можна чекати змін на верхах, треба щось робити своїми силами, – розповів глава громади і мер Устилуга Віктор Поліщук в інтерв'ю газеті «Сьогодні». – Пішли на децентралізацію і не прогадали. Отримали 8,8 мільйона гривень інфраструктурної субвенції, поділили між сілрадами. До об'єднання у них бюджет був триста тисяч, а після кожен отримав по мільйону».

Довідково: Устилузька міська об'єднана територіальна громада - перші вибори : 25 жовтня 2015 року, площа об'єднаної територіальної громади: 401.0 км 2, чисельність населення громади: 7639.

До субвенцій і держпідтримки Устилуг поставився по-хазяйськи. Ремонт в школах і дитсадках – пластикові вікна, двері, заміна газових котлів на твердопаливні. На це пішло 70% з тих 8,8 млн. Решта – на водопостачання. Замінюють водопроводи, модернізують напірні башти. Почали й ремонт комунальних доріг, при чому ще в минулому році – завдяки змінам до Податкового та Бюджетного кодексів, які дали місцевому бюджету можливість отримувати акцизний збір.

Свої «плюси» від процесу децентралізації відчули й у Зимнівській об'єднаній територіальній громаді.

«Якщо говорити про здобутки, то пішли маршрутки, де ніколи не ходили, в громаді стали прибирати сміття, де його ніколи не прибирали, з'явилося опалення у будинку культури села Селець, де його не було 20 років, підрихтували приміщення колишніх сільських рад, закінчуємо ремонт каналізації в школі Лютниче... Постійно аналізую можливості та їжджу по навколишніх селах, аби дізнатися, що потрібно громаді». (Офіс реформ у Волинській області - інтерв'ю з головою Зимнівської ОТГ В'чеславом Католиком).

Довідково: Зимнівська об'єднана територіальна громада - перші вибори : 25 жовтня 2015 року, площа об'єднаної територіальної громади: 175.0 км², чисельність населення громади: 5426

ВСІ ДОРОГИ ВЕДУТЬ У ЦНАП

А ще бабуся Марія дізналася, що після створення в її рідному селі Овадне нової об'єднаної територіальної громади, буде набагато простіше отримати будь-яку довідку, здати документи на субсидію. І що головне - для цього не потрібно буде витратити пів дня на поїздки у місто, зайві кошти на маршрутку, варто буде завітати у ЦНАП, який функціонуватиме у новоствореній ОТГ.

«У рамках проекту «Сприяння наданню соціальних та адміністративних послуг для вразливих груп населення у селі, шляхом моніторингу та пропаганди», що реалізується Володимир-Волинською районною громадською організацією «Зимне» спільно з громадською організацією «Центр розвитку та демократії», за сприяння канадського фонду підтримки місцевих ініціатив та посольства Канади в Україні, вперше серед об'єднаних територіальних громад Володимир-Волинського району, в селі Зимне відбулося відкриття Центру надання адміністративних послуг. Нам вдалося здійснити ремонт, а донор забезпечив ЦНАП оргтехнікою. Таким чином людям полегшили доступ до отримання адміністративних послуг, жителям сіл уже не доведеться вирушати до райдержадміністрації, аби отримати якусь довідку», - поділився В'ячеслав Католик, голова Зимнівської ОТГ.

Керівник Зимнівського ЦНАПу Ірина Корольчук в одному з нещодавніх інтерв'ю розповіла, що в колишніх приміщеннях сільрад розташовані робочі місця, тому мешканці сіл можуть не їхати в Зимне, а отримати послугу у своєму сільському ЦНАПі. До речі, зі слів Ірини Корольчук, у них на-

даються і платні послуги, таким чином Зимнівський ЦНАП за рік заробив 185 тисяч гривень.

А ще колежанки бабусі Марії, які мешкають в селі Льотниче що входить до складу Зимнівської ОТГ, розповідають, що про охорону здоров'я голова громади теж не забуває.

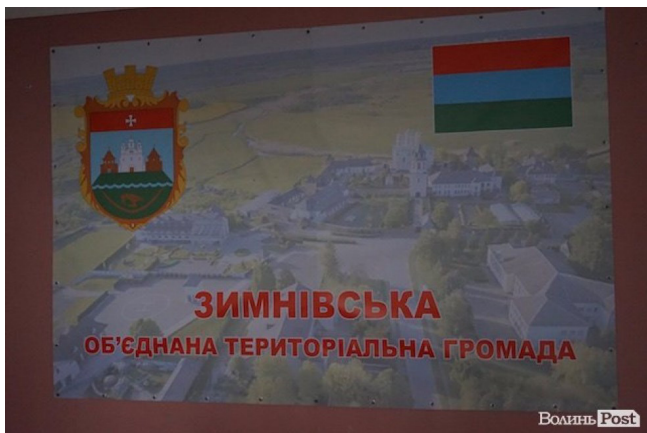
«В перспективі плануємо створити свій центр надання первинної медико-санітарної допомоги. Також плануємо провести реконструкцію ФАПу в Зимному саме під амбулаторію. Мізкуємо над реконструкцією ФАПу у Льотничому. Вже придбали транспорт для пункту швидкої допомоги коштом субвенції», - ділиться планами голова Зимнівської ОТГ.

«В ЯКУ ЄВРОПУ МИ ПІДЕМО БЕЗ НОРМАЛЬНИХ ДОРІГ?...»

Не менш турбує стареньку й питання благоустрою та доріг у її власній Оваднівській ОТГ, бо без цього достатньої та успішної громади точно не буде.

Для прикладу, у Зимнівській ОТГ є досвід у цій справі, адже за два роки існування громади вже закупили трактор і розробляють план рекультиватії сміттєзвалищ та графік вивезення сміття. Таким чином у цій громаді будуть боротись з таким явищем, як стихійні сміттєзвалища. Також В'ячеслав Католик в одному з нещодавніх інтерв'ю зазначив, що не забувають в громаді про облаштування вулиць та доріг. Зокрема, на асфальтування вулиці Зеленої витрачено понад мільйон гривень субвенції на розвиток інфраструктури.

Довідково: Зимнівська громада об'єднала 17 сіл. Це і Зимне, Льотниче, Бубнів чи Селець, і такі села, що вже «догорали», як Марія-Воля чи Черчичі. Лише у 2016 році Зимнівська громада змогла залучити у свій розвиток більше 13 мільйонів гривень. Кошти, які раніше видавалися нереальними, тепер «осіли» у відремонтованих дорогах, облаштованих ЦНАПах, оновлених фасадах, дахах та вікнах садочків, шкіл та ФАПів.

Не слід забувати про безпеку, каже наша співрозмовниця бабця Марія, особливо коли йдеться про літніх самотніх людей.

«Он в Зимне громада має свою групу реагування, яка почала працювати ще в серпні минулого року», - інформує нас старенька.

На підтвердження цих слів керівник сектору реагування патрульної поліції № 2 Іван Палійчук розповів, що патрульні Зимнівської ОТГ працюють вже тривалий час, виїжджають на різні виклики. Досить часто це побутові конфлікти.

А ось в Устилузькій ОТГ думають над тим, аби ввести муніципальну поліцію. Річ у тім, що на всю громаду діють лише 3 працівники поліції. А на території громади функціонує сервісна зона, на дорогах нерідко трапляються аварійні ситуації.

НЕМАЄ ТРАНСПОРТНОГО СПОЛУЧЕННЯ - НЕМАЄ СЕЛА

Здивувало нашу співрозмовницю ще й те, що в згаданих ОТГ вже не перший рік функціонують університети третього віку, інституції покликані організовувати дозвілля для найбільш вразливої категорії населення - пенсіонерів та людей похилого віку. Подібні університети давно існують у розвинених країнах світу і їхнім головним завданням є покращення життя літніх людей.

Зокрема, нещодавно в місті Устилуг та селі Льотниче (Зимнівська ОТГ) відбулося відкриття чергового навчального року факультетів університету третього віку. З кожним роком слухачами університету стає все більше мешканців згаданих об'єднаних громад Володимирщини.

А ще наша співрозмовниця також переконана, що з часом мешканці Оваднівської громади взагалі забудуть про проблеми, пов'язані з перевізниками і маршрутки та рейсові автобуси курсуватимуть по Оваднівщині безперебійно.

Над вирішенням проблем, пов'язаних із перевезеннями та перевізниками постійно працюють в уже створених на Володимирщині об'єднаних громадах.

«До кількох сіл нашої ОТГ сьогодні немає транспортного сполучення, оскільки на конкурс не було подано жодної заявки. Перевізники просто не бажають брати участь в конкурсі через катастрофічний стан доріг та проблеми з пільговим перевезенням. Саме на розв'язання цих питань ми нині працюємо...», - запевняє голова Устилузької ОТГ Віктор Поліщук.

Бабця Марія каже, що навіть вона, на свій, так би мовити, бабський розум, усвідомлює, що якщо повноваження та відповідальність передадуть на місця - в ОТГ, то набагато легше буде членам громади контролювати роботу її керівництва.

«Важко сказати, що для мене є більш переконливим: слова голів ОТГ чи приклади на основі того ж таки Зимного, Устилуга наведені моїми колежанками..., - каже старенька. - У них своя дорога, у нас - своя. І якою вона буде - важкою чи легкою, - залежить від нас самих, мешканців новоствореної Оваднівської громади.

P.S. Попри все наша співрозмовниця бабця Марія переконана, що зі створенням Оваднівської об'єднаної громади для її земляків розпочнуться кращі часи. А ще кращих часів дочекаються її внуки та правнуки і це для старенької - найголовніше.

Тетяна ПАЛАЄВСЬКА,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ЧИ ЗМОЖЕ БІБЛІОТЕКА ПРИНОСИТИ КОРИСТЬ ОБ'ЄДНАНІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ?

Так, якщо вона стає цікавою, буде відкритою для модернізації та стане одним з суспільно корисних центрів життя громади. І цьому процесу не стануть на заваді.

Чого боятися бібліотекам?

Яким представляють звичайного сільського бібліотекаря? Зазвичай, ті, кому задають це питання, вказують, що вже немолода жінка, яка, хоча і в курсі всіх подій, але її важко знайти на місті. Принаймні так вважає Сергій Гарус, голова Іванівський територіальної громади. І в певній мірі він є правий. Коли постає питання розвитку громади, створення робочих місць для молоді і позитивного фінансового балансу, такий «баласт» тримати не будуть. В цьому випадку виправляти ситуацію будуть вже нові кадри. І, як вважає голова громади, справляються з цим доволі гарно.

З іншого боку, в період жорсткої економії коштів постає питання ефективності використання коштів та майна. Будівлі бібліотек можуть стати «ласим шматком». Або навіть інструментом політичної боротьби, як це трапилось в Мені.

Наприкінці січня цього року у чернігівській пресі з'явилась інформація, що "у Мені чиновники ОТГ хочуть виселити районну бібліотеку".

Повідомлялося, що міська рада Менської ОТГ хоче забрати просторе приміщення Менської районної бібліотеки для розміщення там чиновників. Замість пошуку компромісного рішення, керівництво бібліотеки та деякі політичні сили намагалися розпалити конфлікт та завести його в глухий кут.

Менський міський голова Геннадій Примаков у відповідь повідомив, що бібліотеку ніхто не утискає. Адже у бюджеті на 2018 рік на фінансування та утримання КЗ «Менська централізована бібліотечна система» передбачено більше трьох мільйонів гривень. Щодо пошуку приміщення для виконкому, голова ОТГ підтвердив, що для розміщення працівників міської ради потрібне більше приміщення. Адже на сьогоднішній день кількість працівників громади у зв'язку з розширенням повноважень та зростанням послуг, які надаються жителям громади, збільшилася.

За словами секретаря міської ради Юрія Стальниченка, на розгляд сесії було винесено лише питання про ініціювання передачі приміщення, а не про «виселення районної бібліотеки» чи її знищення. Але і воно не було прийнято політичними опонентами.

«Можливо виконком громади поширив передчасне рішення. Але замість того, щоб під час засідання сесії запропонувати створити робочу групу та розглянути пропозиції з пошуку приміщення для міської ради, політики та популісти почали поширювати інформацію про виселення бібліотеки», – коментує Геннадій Примаков.

Менський «бібліотечний конфлікт» показав, що питання для бібліотек знайти власне місце у сучасних умовах децентралізації дуже гостре.

Позиція керівництва територіальних громад і бібліотек

Якщо ознайомитися з профільними інформаційними ресурсами на цю тему, то окреслюються два напрямки.

Перший, і складається враження, що його підтримують профільні державні бюрократичні структури, заморозити існуючу ситуацію. Щоб було чим керувати.

Вони роблять наголос на тому, що відповідно до Закону «Про добровільне об'єднання громадян», якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання. Тому важливим при реорганізації бібліотек та формуванні нової мережі є дотримання соціальних стандартів, дотримання прав населення на отримання бібліотечних соціальних послуг, а також дотримання соціальних і трудових прав працівників.

Цікаво, що за незмінність ситуації виступає насамперед керівництво різноманітних бібліотечних систем, яка хоче будь-яким чином зберегти свій вплив на ситуацію і зарплати керівництва. Так, наприклад, в тих територіальних громадах, які об'єдналися в межах цілих районів бюрократичні структури різноманітних галузей майже не змінилося.

Другий напрямок, і його підтримують більшість керівників громад, базується на тому, що всі рішення в об'єднаних територіальних громадах мають базуватися на основах економічної доцільності та соціального ефекту.

Вони погоджуються з тим, що бібліотеки повинні бути складовою частиною громади, як центр задоволення потреб громадян у публічній інформації, як інформаційний посередник між владою та громадою, як центр формування інформаційних мотивів для громади, як соціокультурний центр і т.д.

Шляхи для співпраці та компромісів

Сьогодні, коли активно впроваджується реформа децентралізації, увага переважно зосереджується на процесі об'єднання територіальних громад, реорганізації в освітній та медичній сферах, сфері надання адміністративних послуг тощо. Поряд з цим менш висвітленими залишаються чимало питань, які стосуються роботи інших галузей, зокрема і бібліотечної справи.

Багато хто з голів територіальних громад вважає за доцільне об'єднати роботу всіх закладів культури, звести разом, наприклад будинки культури та бібліотеки, оптимізувати чисельність працівників, надати нові функції (зокрема, відповідати за випуск місцевих інформаційних ресурсів – газет, радіо).

Не секрет, що працівники культури, особливо у сільській місцевості, доволі консервативні. Багато хто з них бажає лише “досидіти” до пенсії. Їм вже важко адаптуватися до нового місця бібліотек й ролі сільських книгозбірень в соціально-культурному житті громади. Вони вже давно зупинилися у боротьбі за читача.

Але реформа децентралізації незворотна. І замість перепон, потрібно шукати шляхи для співпраці та компромісів.

Найбільш гострими питаннями, які потребують першочергового вирішення, фахівці називають процедуру передачі бібліотек громадам, систему фінансування закладів, джерела наповнення бібліотечних фондів, методичне забезпечення працівників. Оскільки відповідні законодавчі акти, які мають це врегульовувати, на сьогодні майже відсутні, стоїть питання про якнайшвидше їх прийняття.

Досвід Литви у реформуванні бібліотек – деякі українські побоювання вже подолані

З іншого боку і велосипед не потрібно заново вигадувати. На пострадянському просторі вже є приклади вирішення цього питання. Наприклад у Литва.

Директор Вільнюської публічної бібліотеки Петрас Зірлус, зустрічаючись з українськими колегами розповів, що бібліотечні філіали в його країні фінансуються за рахунок місцевого бюджету.

Для наповнення книжкового фонду держава виділяє три млн. євро (більше ста млрд. грн). Ці кошти Міністерство культури розподіляє по районах залежно від кількості населення.

Муніципалітети, які мають більші фінансові ресурси, виділяють свої бібліотекам додаткові кошти на закупівлю книг.

Підвищення кваліфікації працівників бібліотек здійснюється, переважно, за рахунок проектних коштів – держава грошей на це не виділяє.

Для колегіального вирішення тих чи інших питань бібліотеки активно створюють різні асоціації. Є асоціації, які об'єднують публічні, муніципальні, наукові бібліотеки тощо. Це дозволяє обмінюватися досвідом, проводити спільні заходи, готувати та реалізовувати спільні проекти.

На сьогодні одне з головних завдань місцевих бібліотек в Україні - налагодження тісної співпраці з місцевою владою та окреслення власного місця в суспільно-культурному житті нових територіальних громад. І чим раніше, тим всім буде краще.

Коли на початку серпня 2017 року у Чернігові та Михайло-Коцюбинській об'єднаній територіальній громаді був організований захід для бібліотекарів Чернігівщини, багато хто з них зрозумів, що потрібно вже сьогодні робити бібліотеку конкурентоспроможною, такою, аби замість ліквідації вона стала центром культурного життя громади.

Юрій ПАПЕРНИЙ,

учасник Медіашколи в Чернігові (1-3 лютого 2018 рік)

ВІТАЛІЙ ЗАГАЙНИЙ: «БЮДЖЕТ УЧАСТІ – НАЙКРАЩИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ВЗАЄМОДІЇ»

Громадський бюджет у місті Знам'янка прийнято. Реалізувати свої ідеї за кошти міста знам'янчани матимуть змогу вже наступного року. Спеціально для нашого видання думка експерта Віталія Загайного про те, як працюватиме цей інструмент у Знам'янці і його можливі наслідки.

Довідково: Віталій Загайний – співзасновник та голова Центру Громадських ініціатив (з 2013 року), технолог, модератор, тренер та організатор ділових публічних подій, експерт з питань самоврядування та самоорганізації.

- **Що на Вашу думку дає громадський бюджет громаді?**
- У прийнятті чи функціонуванні бюджету участі є декілька важливих ефектів. Найперше, це «відкриває» сам міський бюджет (кошти платників податків відповідної території) для безпосереднього доступу або впливу використання фінансів громадою. Інший ефект, який ваше

місто відчує не зараз, а вже під час впровадження, це те, що він сприятиме взаємодії мешканців міста з місцевою владою. Цей складний шлях, оскільки жодна сторона зараз ще не готова до взаємодії. Але іншого просто не існує. Ми мусимо навчитися чути одне одного, співпрацювати, взаємодіяти організовано. Бюджет участі – найкращий інструмент для взаємодії. Під час його реалізації ініціатори проектів мають змогу увійти у позицію службовців, а службовці у свою чергу мають можливість зрозуміти позицію громади. Дуже часто саме цього нам не вистачає.

• Громадський бюджет нашого міста становить один відсоток від затвердженого обсягу доходів загального фонду міського бюджету. Який досвід відсоткових ставок в Україні?

Законодавець у плані визначення відсотка повністю усі повноваження віддав на розгляд органів місцевого самоврядування. Є випадки, коли визначення відсоткової ставки прив'язане до бюджету розвитку або до загального бюджету. Мені у своїй практиці доводилося зустрічати цифри: не менше, як піввідсотка від загального бюджету і неменше, ніж один відсоток від бюджету розвитку. Я так розумію, що Знам'янка вибрала один із загальнопоширених варіантів. Чи далі можна говорити про збільшення цієї суми? Так, абсолютно справедливо можна, за умови розвитку цього інструменту, від громади проявити ініціативу у бік збільшення відсотку (наприклад, не менше трьох). Ще хочеться сказати про те, що Португалія – яскравий приклад у тому плані, що навіть кошти державного бюджету можна розподіляти і витратити у спосіб бюджету участі. Тобто, мешканці країни через електронне голосування визначають, куди спрямувати кошти. Одним із найперших прикладів впровадження громадського бюджету на рівні області (тобто спрямування коштів з обласного бюджету) є Полтавська область. На сьогодні це перша область з таким ноу-хау.

• Відповідно до положень у нашому місті працюватиме Координаційна рада (18 осіб), яка оцінюватиме проектні пропозиції на перших етапах. Наскільки ефективним є такий інструмент для ініціатив громади?

Якщо згадана рада займатиметься розглядом і допуском проектів до голосування, то на прикладі Львова можна сказати, що такий колегіальний орган у згаданому місті не існує. Допуск до голосування робиться без будь-якої участі громадськості та депутатів. Але у плані, якщо така комісія працюватиме ефективно, то вона допоможе визначити такі моменти, як: ініціатива, яка не на часі вирішення у місті; ініціатива, яка виходить за рамки компетенції міста або є шкідливою та ін.. Але, виходячи з досвіду роботи, такі колегіальні органи відбирають досить багато часу і не є ефективними.

• Який спосіб голосування за ініціативи громади є найефективнішим?

Найефективнішим і найпрозорішим методом голосування став метод через ідентифікацію особи голосуючого, використовуючи банківську картку. Тобто, електронне голосування. Для тих, хто не може це зробити самостійно, то можуть бути створені центри чи місця (напри-

клад, у бібліотеках), де фахівці їм у цьому можуть допомогти. Дуже важливо, щоб у вашому місті до результатів голосування за проекти була висока ступінь довіри. Тобто, система голосування повинна бути максимально ефективною і не можна буде сказати, що результати підроблені чи «накручені» штучно. Оскільки, аналізуючи процес прийняття положень у вашому місті, можна сказати, що є противники такого процесу, які і надалі будуть намагатися зривати цей процес.

На теренах нашої області вже є гарні приклади реалізації ініціатив громади за кошти громадського бюджету, наприклад у м. Кропивницькому, Новоукраїнці. Для прикладу у м. Новоукраїнці профінансовано наступні проекти: «Портативна мобільна хімічна лабораторія» (автори Кульчицький Сергій, Мурса Станіслав), «Парк дозвілля «Мрія» (автори Мелешко Євгенія, Ісаєнко Христина, Ігнатєва Ірина), "Грандіозний проект «Басейн для плавання» (автор В'ячеслав Нероба) та інші. При чому вартість ініціатив може сягати до 93-х тисяч гривень (проект «ВЕАСН»: розчищення та впорядкування території міського пляжу).

Статтю створено за матеріалами Медіашколи децентралізації для українських регіональних журналістів.

Ольга ПОЛЯКОВА,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ОПЕРАЦІЯ «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ»: НЮАНСИ РЕФОРМИ (ЧАСТИНА ПЕРША)

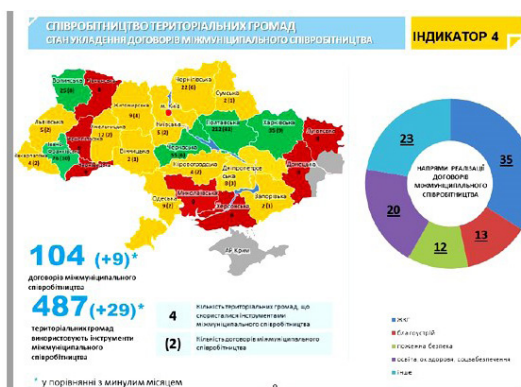
Громадськість постійно говорить про створення об'єднаних територіальних громад та про адміністративну реформу, яка триває у нашій державі. Наше видання розпочинає серію статей про нюанси адмінреформи. Сьогодні мова піде про міжмуніципальне співробітництво громад.

Згадане співробітництво включає в себе підписання договору між ОТГ або з адміністраціями для спільного інвестування у об'єкти інфраструктури та інше.

Простими словами

Наприклад, у однієї ОТГ є сміттєзвалище, яким користується й інша. Для того, щоб максимально розвинути цей об'єкт і не робити власний, інша ОТГ може укласти договір про міжмуніципальне співробітництво для утримання об'єкта і користування ним. На сьогоднішній день в Україні лідер таких угод – Полтавська область (43 угоди). Слід додати, що такі договори можуть бути підписані не тільки між ОТГ, а ще й адміністраціями чи міськвиконкомом або тими громадами, які ще не пройшли процес об'єднання.

Предмети угод

Про те, що може стати предметами співробітництва між ОТГ говорить Віталій Загайний (співзасновник та голова Центру Громадських ініціатив (з 2013 року), технолог, модератор, тренер та організатор ділових публічних подій, експерт з питань самоврядування та самоорганізації):

«Договори муніципального співробітництва – інструмент, який розвиває співробітництво ОТГ або будь-яких органів місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради). На сьогодні вже підписано більше ніж сто таких угод. Їх реєстр можна побачити на сайті Міністерства регіонального розвитку (<http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/reestr-24.11.2017.pdf>). Предметами таких договорів можуть бути: створення

спільної пожежної або медичної служби, організація певного культурного і спортивного простору, забезпечення транспортних пасажирських перевезень, та ін. Спектр надзвичайно широкий. Дуже часто зустрічаємо угоди, які передбачають спільне управління відходами: утримання сміттєполігонів, сміттєпереробних підприємств».

Як у Кіровоградській області?

У нашій області підписано лише дві таких угоди: 1) Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Спорт об'єднує»(Новоукраїнська міська рада та Іванівська сільська рада); 2) Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Спорт об'єднує»(Новоукраїнська міська рада та Рівненська сільська рада).

Чому така кількість угод у нашій області коментує Віталій Загайний:

«Щодо причини такої малої кількості угод у Кіровоградській області, то може бути декілька моментів. Перший, не має чіткої позиції ОДА, коли вона спонукає до використання такого інструменту. Друге, брак інформації, тобто сільські, селищні голови не знають, як цей інструмент взагалі працює. Окрім того слід враховувати проблему недовіри: співробітництво передбачає гарантію виконання домовленостей».

Статтю створено за матеріалами Медіашколи децентралізації для українських регіональних журналістів

Ольга ПОЛЯКОВА,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

ОПЕРАЦІЯ «ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ»: НЮАНСИ РЕФОРМИ (ЧАСТИНА ДРУГА)

Наше видання продовжує серію матеріалів про створення об'єднаних територіальних громад та адміністративну реформу. Повсякчас чуємо про успішні випадки того, як ОТГ робить зміни на краще у своїх населених пунктах. Чому так і як змінюється наповнення бюджету після об'єднання? Про це сьогодні йдеться у нашому матеріалі.

Для того аби підтримати процес створення ОТГ у Бюджетному кодексі України були передбачені відповідні статті, які і передбачають фінансову спроможність. Найперше це те, що бюджети ОТГ мають прямі відносини з державним бюджетом і отримують три види субвенцій: освітню, медичну та субвенцію на соціальну сферу. Окрім цих основних фінансових потоків ОТГ отримують ще додаткові кошти на розвиток інфраструктури (додаткові дотації). Громади, які не пройшли процес об'єднання - додаткових перерахувань з державного бюджету на отримують.

За словами виконавчого директора АМУ **Олександра Слобожана:**

«Держава надає ОТГ спеціальну інфраструктурну субвенцію. Її обсяг на цей рік становить 1,5 млрд. грн. Розподілом цих коштів займається Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ. Обсяг видатків залежить від площі території та чисельності сільського населення. Ця субвенція виділяється вже другий рік, торік вона складала 1 млрд грн. Вона може бути спрямована на закупівлю обладнання: техніки для потреб житлово-комунального господарства, для благоустрою території громади, на оновлення матеріально-технічної бази бюджетних установ, на будівництво, проведення ремонтів та реконструкцію бюджетних установ – дитячих садочків, шкіл, на відновлення дорожньо-транспортного господарства: доріг, вулиць тощо. Окрім того, як показує практика, досить часто ці кошти використовуються на ремонти водогонів, оскільки водопостачання та водовідведення – серйозна проблема в сільській місцевості».

Окрім тих доходів, які отримували громади до об'єднання, за законом передбачене отримання ними ще 60 % податку на доходи фізичних осіб, який до залучення до реформи надходив до районного бюджету. Детальніше в інфографіці:

Податки та збори	обласні бюджети	міста обласного значення, об'єднані територіальні громади	районні бюджети	сільські, селищні, міста районного значення
Податок на доходи фізичних осіб	15	60	60	
Податок на прибуток підприємств приватного сектору економіки	10			
Ринчна плата за використання води та лісових ресурсів за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення	50/25			
Плата за використання інших природних ресурсів	100			
Ринчна плата за спеціальне використання природних ресурсів та надр місцевого значення		100		100
Податок на прибуток підприємств та фінансових установ, що перебувають в комунальній власності	100	100	100	100
Плата за видачу свідоцтв ліцензій та сертифікатів	100			
Адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних та фізичних осіб		100	100	
Плата за надання інших адміністративних послуг		100		100
Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження		100	100	100
Державне мито в частині, що належить відповідним бюджетам (за місцем виникнення дій та видачі документів)		100		100
Акцизний податок з роздрібної торгівлі (пиво, алкоголь, нафтопродукти)		100		100
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна	100	100	100	100
Місцеві податки: єдиний податок; податок на майно (плата за земелью, податок на нерухоме майно, транспортний податок)		100		100
Місцеві збори: туристичний та за паркування транспортних засобів		100		100
Адміністративні штрафи та інші санкції			100	
Екологічний податок	55	25		25

Місцевий акциз і надходження оплати за землю теж залишаються у бюджеті ОТГ.

Окрім того, існує таке поняття, як «горизонтальне вирівнювання» податкоспроможності, яке регламентує надання додаткових коштів:

- вирівнювання здійснюється за одним податком – ПДФО.
- для підвищення їх фінансової спроможності бюджетам ОТГ, які мають рівень надходжень нижче 0,9 середнього показника по Україні, надається базова дотація.
- із бюджетів ОТГ, які мають рівень надходжень вище 1,1 середнього показника по Україні, передається реверсна дотація.

Тож, як бачимо, бюджети ОТГ – набагато спроможніші. Реформа дає змогу відновлювати інфраструктуру та створювати населенні пункти нового європейського зразка.

Статтю створено за матеріалами Медіашколи децентралізації для українських регіональних журналістів та сайту <http://decentralization.gov.ua>
Іфографіка Віталія Загайного (співзасновник та голова Центру Громадських ініціатив (з 2013 року), технолог, модератор, тренер та організатор ділових публічних подій, експерт з питань самоврядування та самоорганізації).

Ольга ПОЛЯКОВА,

учасниця Медіашколи у Полтаві (21-23 листопада 2017 рік)

БЮДЖЕТ УЧАСТІ ДЛЯ ОТГ: ВТІЛЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ІДЕЇ ЗА БЮДЖЕТНИЙ КОШТ

Баштанська об'єднана територіальна громада є однією з найбільших громад Миколаївщини. Фото взято з сайту doba.te.ua

Відновлення занедбаного сільського клубу, будівництво дитячих та спортивних майданчиків, реставрація заболоченої криниці, ремонт

шкільних класів і купівля різноманітного обладнання – це реальні здобутки різних ОТГ по всій Україні.

Сьогодні в країні працює механізм, що надає можливість кожному громадянину брати участь у розподілі коштів місцевого бюджету. Це так званий бюджет участі (громадський або партиципаторний бюджет) – можливість мешканців громад визначати та вирішувати нагальні проблеми за рахунок бюджетних коштів.

Суть цього механізму така: з місцевого бюджету виділяється певна сума (її затверджує на сесії депутатський корпус), оголошується конкурс проектів, пов'язаний із покращенням життя громади. Кожен мешканець будь-якої громади, що входять в ОТГ, може запропонувати свою ідею (яку проблему хоче вирішити) і взяти участь у конкурсі. Спеціаліст відповідної ради допомагає оформити проектну заявку. Потім шляхом голосування визначаються проекти-переможці, які будуть утілені. При цьому мешканці можуть долучитись до впровадження цієї ідеї, наприклад, сільська рада закупує лавочки, а мешканці власноруч їх встановлюють.

В Україні вперше бюджет участі було впроваджено в 2015 році в Чернігові, Черкасах та Полтаві. За ці роки за результатами моніторингу Всеукраїнської громадської організації Комітету виборців України, бюджет участі активно впроваджується в більш ніж 45 містах, 23 з яких – обласні центри. І ця статистика постійно збільшується.

В останні роки за підтримки міжнародних фондів практика бюджету участі активно впроваджується в об'єднаних територіальних громадах. Поки що нема єдиної статистики, але, за інформацією в мережі Інтернет, даний механізм уже застосовується в Білозірській громаді Черкаської області, в Іванівській Чернігівській, у Шумській Тернопільській, у Великоसेверинівській Кіровоградській, у Давидівській Львівській, у Баштанській та Мостівській громадах Миколаївської, у Старобородчанській Івано-Франківській, Шалигинській Сумській, у Кочубеївській громаді Херсонської області.

До речі, досвід останньої можна назвати унікальним, адже навіть в обласному центрі – Херсоні – бюджет участі досі впровадити не вдалося. Більше того – кочубеївські депутати вже проголосували за виділення 100 тисяч гривень для «Бюджету участі» на 2018 рік і опублікували в місцевій газеті оголошення про початок конкурсу.

Нове життя сільського клубу

У Кочубеївці процес розпочався майже рік тому, коли сільська рада ОТГ затвердила Положення «Про Бюджет участі». Перед цим документ зазнав громадського обговорення. У селах громади за участю голови відбулися загальні збори, під час яких люди висловили своє ставлення до нового механізму. Звичайно, такі слова як «бюджет участі», «проект», «документ» були селянам не завжди зрозумілі. Тож більшість зустріла ідею скептично.

Як зазначив голова громади Іван Дудар, люди просто були «зневірені», думали, що все це пуста балаканина. «Координаційна рада» відібрала 3 проекти. 24 тисячі гривень отримало село Свободне на ремонт клубу,

16 тисяч – Заградівка на паркову зону в центрі села і 10 тисяч гривень – Кочубеївка, теж на ремонт клубу.

Поки пропозицій від громади не так багато, але над ними працюють активніше, ніж торік. Голова ОТГ розповів, що поки що пропозиції можуть стосуватися будь-яких аспектів життя, але надалі щороку визначатиметься окрема тематика. Іван Дудар упевнений: коли люди побачать, що щось робиться, їх активність зросте.

Один із проектів – ремонт клубу в Кочубеївці. Більш детально про нього розповів настоятель храму святого Георгія Змієборця УПЦ протоієрей Іван Ковальчук:

«Проект має назву «Батьківська хата». Тут будуть проводитися різноманітні культурні заходи для кочубеївців, а також урочисті зібрання, поминальні обіди тощо. Окрім бюджетного фінансування планується також зібрати кошти з громади».

Кочубеївці хочуть не просто зробити ремонт, а й оформити Клуб належним чином. Тож у школі оголошено конкурс малюнків серед дітей – якою вони бачать «Батьківську хату». Найкращі дитячі пропозиції будуть враховані.

*Так виглядає приміщення майбутнього клубу сьогодні
Фото Катерини Пономаренко*

Мешканці села Свободне Кочубеївської ОТГ теж виграли проект на ремонт клубу. Приміщення є, але воно холодне, вологе, стіни осипаються, на сцені пісок. Тому з самого початку у мешканців села не було жодних сумнівів, який проект писати.

*Клуб у с. Свободне. Тут вже влітку планують закінчити роботи
Фото Катерини Пономаренко*

«Ми хочемо зробити хоча б косметичний ремонт Клубу, - розповіла Інна Сусла - спеціаліст по зв'язках із громадськістю сіл Свободне, Красне, Кам'янка. – Збираємося купити дві калориферні печі для обігріву, побілити, пофарбувати стіни. Одна частина зали використовуватиметься для концертів, урочистих заходів, тобто буде майданчиком для дозвілля селян. Іншу частину ми хочемо обладнати під кухню – підвести воду, закупити посуд, це вже за кошти мешканців села».

Свободівці хочуть зробити із занедбаного сільського клубу сучасний центр дозвілля. Як розповіла Інна Сусла, потім зала буде здаватися в оренду й ці гроші йтимуть на подальший розвиток клубу.

Незабаром буде чим похвалитися і в селі Заградівка цієї ж громади, де також мешканці отримали гроші на свій проект. Спеціаліст по зв'язках з громадськістю Діна Сковородко розповіла, що дізнавшись у минулому році про бюджет участі, заградівці одразу «загорілися».

«Одразу хотілося побудувати паркан біля дитячого майданчику, але на його будівництво потрібна дуже велика сума. Тому на обговоренні вирішили зробити паркову зону біля дитячого майданчика в центрі культурно-освітнього осередку. Ми плануємо встановити в центрі, де у нас об'єднується ФАП, дитячий майданчик, будинок культури і дитячий садок, лавочки та урни для сміття», - розповіла Діна Сковородко.

Уже в травні все це буде закуплено за рахунок бюджету громади й встановлено самими заградівцями.

Розвиток освіти та чиста вода в Баштанці

Ще один позитивний досвід впровадження бюджету участі у наших сусідів – у Баштанській ОТГ на Миколаївщині. На конкурс у 2017 році було подано аж 33 проекти на суму 1 561 130 гривень. За підсумками голосування перемогли 11 проектів (загальна сума яких 527 393 гривні). Цікаво, що більша частина проектів стосувалася спорту (8%), на другому місці за популярністю енергозбереження, комунальне господарство, освіта.

*Баштанська школа №2. Тут навчається більше 490 дітей
Фото взято з сайту doba.te.ua*

Баштанська школа №2. Тут навчається більше 490 дітей
Фото взято з сайту doba.te.ua

У Баштанській ОТГ вже реалізовано 5 проєктів, решта в процесі.

Головний спеціаліст відділу енергоменеджменту, муніципальних ініціатив та інвестицій громади Тетяна Кунпан розповіла про впровадження бюджету участі:

«Ми розповсюдили в ЗМІ інформацію про те, що стартував такий конкурс. Деякі люди самостійно завантажували проєкти в електронну форму, дехто приходив у відділ інвестицій міської ради й запитував, як це зробити, з чого розпочати. де взяти бланки і потім приходили на консультації. Проєкти писали як учителі шкіл, представники громадських організацій, так і прості мешканці. Була одна пенсіонерка, яка приходила і постійно просила нас підказати. Людина хотіла, щоб її проєкт схвалили, хоча була абсолютно неозибана».

За словами спеціаліста, більшість людей вирішували свої нагальні питання. Наприклад, у селі Новогорівка подали та виграли проєкт з ремонту класу математики в місцевій школі, придбання технічного обладнання. Багато проєктів стосувалося встановлення дитячих майданчиків. У селі Новоіванівка виграли проєкт на реставрацію занедбаної криниці. А відколи її відремонтували й почистили, люди можуть користуватися гарною питною водою.

«Мені дуже сподобався проєкт про встановлення велопарковок, але, на жаль, він не набрав великої кількості голосів, хоча це один з найцікавіших і незвичайних проєктів», - поділилася Тетяна Кунпан.

Ми спитали у неї, що ж необхідно робити для того, щоб проєкт виграв у конкурсі. Й отримали коротку інструкцію.

1. Спочатку необхідно написати й подати проєкт.
2. Потім треба активно попрацювати, щоб люди проголосували за цей проєкт, це найголовніше, бо бюджет участі – це конкурс і, щоб його виграти, необхідно поінформувати людей про проєкт. Чим більше людей проголосує, тим більше шансів, що проєкт виграє.

Як бачимо, механізм доволі простий, але ефективний. Головне, що він

«включає» мешканців ОТГ, дає їм можливість втілювати власні ідеї, розвиватися, робити щось для громади та розуміти, що в селі зміни на краще можливі. І вони починаються з кожного з них.

P.S. Публікація підготовлена в рамках проекту «Права людини і місцева демократія» за фінансової підтримки Національного Фонду на підтримку демократії (NED). Проект реалізується Благодійною організацією «Фонд милосердя та здоров'я».

Погляди, відображені у цьому матеріалі, належать його авторам і можуть не співпадати з думкою Національного Фонду на підтримку демократії.

P.P.S. Безоплатну юридичну консультацію можна отримати в Громадській приймальні Благодійної організації «Фонд милосердя та здоров'я» за адресою: м. Херсон, вул. Б. Мозолевського (колишня Фрунзе), 2, оф. 19. Особистий прийом: вівторок з 10.00 до 15.00. Тел. (0552) 49 60 03, (066) 790 90 21.

Катерина ПОНОМАРЕНКО,

учасниця Медіашколи у Херсоні (16-18 квітня 2018 рік)

БЮДЖЕТ ГРОМАДИ: НА ПРОЇДАННЯ ЧИ НА РОЗВИТОК?

Як знайти баланс між проектами, що сприятимуть розбудові у майбутньому та соціальними проектами громади? Простої відповіді на це питання немає.

Та є позитивний досвід успішних громад – як українських, так і європейських, які раніше пройшли цю болісну трансформацію і можуть оцінити її результати.

Адміністративна реформа, яка передбачає процес децентралізації, забезпечить передачу повноважень тим органам, що наближені до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно і вони принесуть найбільше користі.

Для цього влада має делегувати громаді не лише відповідальність та повноваження, але й фінансові та інші ресурси.

Однак мало хто звертає увагу, що для розвитку успішних громад та збалансування їх бюджетів важливим кроком є перехід від глобальних стратегій (країни, області) до локальних стратегій розвитку громад. Це дозволить зменшити витрачання коштів громади на проекти, які дозволяють лише швидко отримати політичні дивіденди, а зосередитися на проектах з нешвидким чи відразу видимим результатом.

Чим загрожує неправильний підхід до пріоритетів

Керівник програми практичної політики, експерт Інституту політичної освіти **Олександр Солонтай**, досить песимістично налаштований: «На жаль, більшість громад, які об'єдналися, все одно не виживуть, – гово-

рить він. – У новообраних голів та депутатів громад немає жодних намірів та ідей, як правильно розпорядитися грошима. Вони навіть про це не думають. Кошти планують «проїсти» – ремонт, асфальтування, заробітні плати, комуналка тощо. А відповіді на пи-

тання, що робити потім, коли кошти скінчаться, немає. Не просто немає, вони навіть не замислюються про це».

Експерт говорить, що лідери місцевих громад просто знижують плечима у відповідь на всі запитання про економічний розвиток, створення робочих місць, збільшення можливості господарів, підприємців та самозайнятих. На його думку, боротьба в громадах відбулася за гроші, замість змагання навколо ідей розвитку.

Це повністю нагадує ситуацію в великих містах, куди гроші прийшли ще з 2015 року.

Гостре виборче змагання там в переважній більшості також відбулося не навколо ідей розвитку, а навколо розподілу грошей, а також поділу землі та майна.

Як результат, нові об'єднані громади, переважно не зможуть зупинити повільне вимирання на своїх територіях.

Проїдання коштів, яке відбудеться, просто не дозволить їм почати розвиток, а це, відповідно, заблокує будь-які серйозні зміни.

Відремонтований садочок або освітлена вулиця аж ніяк не зупинить молодь та активних людей від втечі в міста та за кордон.

Стратегія – модний тренд чи реальна необхідність?

Наявність стратегії є передумовою отримання технічної допомоги як від держави, так і від міжнародних донорів. Її обов'язковість також прописана у законодавстві.

Як показує досвід, стратегії перших об'єднаних громад є важливими для самих громад, а також можуть стати чудовим прикладом для інших об'єднаних територіальних громад (ОТГ).

Головне у стратегії – її націленість на розвиток, а не на “проїдання” бюджетів.

Громада повинна навчитися залучати гроші від держави через Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), а також кошти з інших джерел. А стратегія допомагає ефективно розподілити їх між розвитковими проектами й соціальними потребами громади.

Стратегія покликана на створення власних ресурсів розвитку.

Люди, які мають бачення розвитку, приведуть громаду до процвітання *«В частині громад все ж таки до влади йдуть люди, які мають бачення розвитку. Часто саме вони були ініціаторами об'єднання. Таких громад вкрай мало, але саме заради них і варто було все це робити. А щодо всіх інших, то перефразую відомий вислів про те, що «справа рук потоплючих в руках самих потоплючих», тобто «справа громади — це питання виключної компетенції самої громади, і нікого іншого», — підсумував вицезгаданий експерт.*

В першу чергу, це, як правило, керівник чи ініціатор створення громади, успішне велике підприємство чи група активних підприємців, що можуть самостійно наповнювати місцевий бюджет та відповідно контролювати ефективність його витрачання.

Та в цьому і криється головна загроза для довготривалого успішного розвитку.

По-перше, є загроза розшарування громади та втрата ефективної двосторонньої комунікації між громадою і її «керуючою» верхівкою.

По-друге, будь-які проблеми з бюджетоутворюючим підприємством, чи конфлікту між владою та підприємцями, викликає відчутне зменшення надходжень у казну громади і відповідно її різкий занепад.

Причому такі процеси важко спрогнозувати чи протидіяти.

Ось саме тут на допомогу приходить стратегічний план розвитку громади.

Європейські країни, які підтримують дані процеси в Україні давно вигадали, успішно застосували та оптимізували рішення. Тепер готові допомогти в цьому нам.

Чи достатньо лише стратегічного плану?

Окрім правильно складеного стратегічного плану, що має враховувати думки усіх зацікавлених сторін, які будуть тим чи іншим брати участь у його реалізації, є його імплементація та повне, а не вибіркове, виконання пунктів.

Також у громаді має бути чітка регламентація відносин. Вона допоможе дотримати баланс між центральними та периферійними населеними пунктами.

«Ми рекомендуємо громадам якнайшвидше приймати статuti громад, де були прописані процедури взаємодії периферійних територій з центральною садибою та периферійних між собою. Така взаємодія – невикон-

ристаний резерв реформи місцевого самоврядування», – зазначив Андрій Крупнік, заступник голови ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення».

Роман ПРОВАЛЬНИЙ,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ: ЕЩЕ ДВЕ ГРОМАДЫ В ШАГЕ ОТ ВЫБОРОВ

На карте Донецкой области скоро появятся Северская и Святогорская громады

Центральная избирательная комиссия на 30 апреля 2017 года назначила выборы в Северскую городскую громаду (Бахмутский район). Как сообщили нам в департаменте информации и внутренней политики облгосадминистрации, 14 тысяч жителей из Дроновского, Серебрянского, Резниковского сельских советов изъявили желание объединиться с центром в Северске.

Ждет выборов и Святогорская городская громада. Вокруг Святогорска объединятся села Долинского, Маяковского и Христищесткого сельского советов. Но когда ЦИК здесь назначит дату, пока неизвестно. Вся проблема в том, что Святогорск входит в подчинение города Славянска. И пока нет решения по изменению административно-территориального устройства, ничего решится не может.

Марина ПУХИР,

учасниця Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦІЯ: ЧО ЖДЕТ СЕЛА КОНСТАНТИНОВСЬКОГО РАЙОНА

Идет обсуждение создания еще одной громады.

Ильиновская объединенная территориальная громада уже существует как юридическое лицо. Ее зарегистрировали в центре административных услуг. Сейчас формируется бюджет новой административной единицы, составляются договора на оказания услуг.

Рассказывая об этом, избранный голова Ильиновской громады Владимир Маринич сравнил вверенное ему объединение с младенцем, который только родился.

Многих жителей Константиновского района волнует судьба остальных населенных пунктов. Мы задали этот вопрос пока еще Председателю Константиновской райгосадминистрации Владимиру Мариничу:

- Иванопольский сельский совет собирается стать частью Константиновки. Кроме того, идет обсуждение создания еще одной громады – Новодмитровской. Вокруг одноименного села будут объединяться несколько сельских советов.

Марина ПУХИР,

учасниця Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

ГРОМАДА У ЗАТУРЦЯХ: ЩО БУДЕ ІЗ МЕДИЦИНОЮ

Однією з перших у Локачинському районі має створитися Затурцівська об'єднана територіальна громада. І коли на більшість питань, які виникають при процесі децентралізації, можна знайти відповіді, переглянувши певні нормативно-правові документи, то ж що буде з медичною галуззю у підпорядкованих громаді селах – сказати важко. На що сподіватися жи-

телям Затурець саме у цьому контексті і чи зміниться рівень та якість надання медичних послуг у громаді – це те, що чи не найбільше турбує населення цього та навколишніх населених пунктів, які увійдуть до громади.

З утворенням госпітальних округів, які нещодавно затвердив уряд, з 1 січня 2018 року Локачинський район входить до Нововолинського госпітального округу. Відтак у селищі райлікарню перепрофілюють на лікарню планового лікування. А оскільки це вже вторинна ланка, то отримати послуги тут люди зможуть лише за направленням сімейного лікаря, який працює на первинці. Первинна ланка медицини охоплюватиме амбулаторії загальної практики сімейної медицини та фельдшерсько-акушерські пункти. І якщо останні ще більш-менш придатні для надання послуг населенню, то про амбулаторії цього не скажеш. Усі вони у районі, а їх налічується три, у жалюгідному стані, а частина обладнання вже давно є раритетним і ним ніхто не користується.

Взяти б, приміром, ті ж Затурці. Місцева амбулаторія – це три кабінети на другому поверсі, які орендують в приміщенні сільської ради. Як цими східцями піднятися людині поважного віку, або ж інваліду (пандус прокладено тільки до центральних дверей). Є й денний стаціонар на 5 ліжко-місць, який облаштовано за метрів п'ятсот від амбулаторії в одному із будиночків колишньої дільничної лікарні.

- Що з обладнання – старенький кардіограф, кілька апаратів для надання фізіотерапевтичних процедур. З нового – лише глюкометр для вимірювання рівня цукру в крові, - розповідає про нинішні реалії затурцівської медицини завідувач амбулаторії, а за сумісництвом й сімейний лікар Світлана Напханюк.

За словами завідувачки, не завадили б нові інгалятор, інші апарати для фізіотерапевтичних послуг, щоб значно покращило рівень надання послуг населенню. А кушетки у денному стаціонарі та шафи для зберігання інструментів настільки зношені, що підремонтувати їх доводилось не раз чи два.

- Була у Затурцях й машина швидкої допомоги, проте у зв'язку з реорганізацією цієї структури та неможливістю фінансово утримувати водія, транспорт передали у Локачі, - продовжує Світлана Іванівна. – Сподівались, що справа покращиться, як завершать довгобуд – нову амбулаторію... Та, поки що, всі сподівання марні.

З позитиву у Затурцях лише те, що штат, на відміну від інших амбулаторій, укомплектовано повністю. Сімейні лікарі мають чималий досвід роботи. От би тільки покращити умови їх праці.

Затурцівський сільський голова Володимир Патійчук неодноразово звертався до владців, щоб віднайшли кошти для добудови приміщення нової амбулаторії, кілька разів депутати сільської ради спрямовували кошти на зміни проектно-кошторисної документації, а віз і нині там же.

- Мені вже більше вісімдесят років, – каже місцевий житель, один із небайдужих мешканців села Анатолій Музика. – Щоб тиск поміряти – піднімаюсь на другий поверх. А отримати укол – іду в друге приміщення. Де ж таке бачено?

Розмовляємо з нинішнім сільським головою про те, якою ж він, як один із кандидатів на голову об'єднаної громади, бачить медицину у Затурцях та навколишніх селах, коли буде створено ОТГ.

- Нам вже набридло чекати, коли ж з району надійдуть ті чи інші кошти, - зазначає Володимир Андрійович. - Ходимо з простягнутою рукою... У сусідньому Торчині (Луцький район – авт.) вже не надто охоче беруть на лікування наших людей, адже за їх утримання держава не виділяє жодної копійки. Треба, щоб у Затурцях амбулаторія була, але не в такому вигляді, як зараз. Не планую й зменшувати кількість ФАПів, бо це сприятиме покращенню надання медичних послуг. А щодо того, де взяти кошти для цих ініціатив – держава нині активно фінансує ті проекти, які подають громади.

Ознайомлюючись із досвідом роботи перших на Волині громад, варто констатувати той факт, що у Голобській об'єднаній територіальній громаді за два роки не закрили жодного із наявних ФАПів, оновили їх матеріально-технічну базу. А у Зимненській – фельдшерсько-акушерський пункт у центральній садибі перепрофілюють і переобладнують під амбулаторію загальної практики сімейної медицини. Отож для жителів Затурець, коли тут створиться ОТГ, цілком реально, що медичні послуги покращаться. А чекати залишилось зовсім недовго.

Ірина РОМАНЮК,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ПРО ЛЮБОВ, ДІТЕЙ, СІЛЬРАДУ І ОТГ

Під час останнього відрядження до Луцька я, прогулюючись містом, пройшла повз місцевий ЦНАП – Центр надання адміністративних послуг. Звідти вийшла молода пара з дитиною. На незадоволений буркіт чоловіка «А що – доведеться займати чергу?», жінка лагідно відповіла: «Ні, звісно. Отримуєш талончик і там зазначено час».

Ця ситуація – хороший приклад певних позитивних змін, які відбуваються в нашій державі, коли громадянам стає простіше отримати базові послуги. Особливо мешканцям маленьких міст і сіл завдяки - створенню об'єднаних територіальних громад. Зареєструвати дитину, отримати довідку – і все це – у межах громади, без прив'язки до райцентру. Економія часу, зусиль, ресурсів!

«Децентралізація», «створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ)», «додаткові повноваження» – ти можеш це почути зараз на кожному кроці... Але що означають всі ці «розумні» терміни, про які говорять по радіо і телевізору, пишуть в Інтернеті? Що всі ці зміни будуть означати конкретно для тебе і для твоєї родини?

Простими словами, передбачається, що ОТГ будуть самі створювати стаціонарні або мобільні ЦНАПи, розподіляти кошти для дитячих садків і

шкіл відповідно до конкретних потреб, на сільські амбулаторії, будинки культури і клуби, дороги, інфраструктуру! І особливо ці зміни актуальні для маленьких, ніби «Богом забутих» сіл і містечок, де роками нічого не мінялось.

Чи може держава втручатися в життя родини?

Простими словами децентралізація – це дієве місцеве самоврядування. Це якісна та сучасна освіта саме у тому місці, де ти живеш, належна медична допомога, гарні, а не розбиті дороги. Так вже зараз влаштований світ, що абстрактна «держава» ніколи не дійде до проблем кожного села чи міста, кожної вулиці чи двору.

Адже при колишній системі управління, обраний голова села міг нічого не робити взагалі, та він і ще декілька працівників сільради отримувати зарплатню з держбюджету. Або робити не те, що потрібно.

Пригадуєте історію, яка буквально збурила усю Україну? На Житомирщині у батьків-язичників через нібито недоїдання, вегетаріанство та нестандартний спосіб життя батьків.

На початку липня жителі села Тетерів поскаржилися сільському голові на те, що діти родини Батенькових-Шевелюків недоїдають, тиняються по вулицям без нагляду. Соціальні служби постановили вилучити з сім'ї трьох дітей до притулку. Батьки заявили, що діти мали повноцінний раціон, хоча, дійсно вони живуть за давніми слов'янськими звичаями, не їдять м'ясо та рибу.

Рідновіри звернулися до юристів. Правники заявили, що взагалі не знають прецедентів, де людей позбавляють батьківських прав за те, що вони якось інакше годують своїх дітей.

Погані-хороші батьки

Поки тривала юридична тяганина, діти були у центрі реабілітації. Вилучені соцслужбами діти язичників-вегетаріанців зрештою були повернуті батькам за рішенням суду

За словами Святозара та Светозари Батенькових-Шевелюків, нинішній спосіб життя вони обрали через те, що діти дуже хворіли. "3-4 рази на рік були грип, ангіна тощо. І ми шукали спосіб, як не дати дітям хворіти, намагалися це зупинити. Спочатку ми все випробовували на собі, а потім переносили на дітей", - пояснив глава сімейства, додавши, що готують у родині всі, навіть дітлахи. Мама й тато не «трясуться» над дітьми, а дають їм багато свободи. І що у цьому поганого???

Забрали через землю?

Цікаво, що подружжя, яке на той момент чекало поповнення, запевняло, що однією з причин конфлікту є коштвна земля, яку хоче забрати сільрада. "Школи в Корчаку, до якої ходять наші діти, Тетерівська сільська рада хоче закрити і забрати землю. Щоб школа була закрита, їм треба, щоб до неї ходили менше 25 дітей. Нині у сільській школі навчаються близько 50 дітей. Тому вони дуже сильно тиснуть на багато родин, діти з яких ходять до корчацької школи, і роблять усе, щоб закрити її і забрати землю.

Земля там недешева, тому що дуже мальовничий край, річка Тетерівка, дуже сильне місце, і вони маніпулюють. Розумієте, троє дітей – це дуже велика сила. Ми на це не підемо, тому що дітям подобається ця школа", - резюмував Святозар Шевелюк.

Причиною тодішнього рішення голови Тетерівської сільради вилучити дітей, за документами, було «невиконання батьківських обов'язків». Сподіваємося, в ОТГ таке рішення буде неможливим. Тож, поживемо – побачимо.

Наталія РУДНІЧЕНКО,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

СО 2 АПРЕЛЯ ЖИТЕЛИ КРИВОГО РОГА СМОГУТ ПОДПИСАТЬ ДЕКЛАРАЦИЮ С СЕМЕЙНЫМ ВРАЧОМ, – ПОШАГОВАЯ ИНСТРУКЦИЯ

2 апреля начинается национальная кампания «Врач для каждой семьи». Украинцы смогут подписать декларацию с семейным врачом, терапевтом или педиатром. Как будет происходить выбор врачей, рассказал заместитель министра здравоохранения Украины Павел Ковтонюк.

Подписание декларации - это, фактически, форма заявления. С её помощью украинцы сообщат, что выбрали именно этого врача и это заведение, рассказывает Павел Ковтонюк. Информация о выборе врача попадёт в электронную систему здравоохранения. С июля 2018 Национальная служба здоровья Украины направит деньги из общих налогов в медицинское учреждение врача, которого выбрал конкретный человек.

Сейчас учреждения первичной помощи всей страны подключаются к электронной системе здравоохранения. Заведения, которые уже могут подписывать декларации с пациентами, можно будет узнать по специ-

альной наклейке - «Здесь можно выбрать своего врача». Замминистра отметил, конечного срока подписания деклараций нет. Выбрать своего врача успеют все. Но Минздрав рекомендует не откладывать процедуру на конец года. Главное, чтобы каждый выбрал врача, которому доверяет, и во время следующего визита подписал с ним декларацию, уточнил Павел Ковтонюк.

МОЗ разместил у себя на сайте пошаговую инструкцию, как украинцы будут подписывать декларации.

Шаг 1: выберите по вашим личным критериям заведение или врача.

Шаг 2: проверьте, есть ли на двери медучреждения наклейка «Здесь можно выбрать своего врача».

ШАГ 3: возьмите с собой паспорт, идентификационный код и мобильный телефон. Если нужно подписать декларацию для ребёнка до 14 лет - возьмите также свидетельство о рождении ребёнка.

ШАГ 4: обратитесь в регистратуру медучреждения и сообщите, что хотите подписать декларацию.

ШАГ 5: уполномоченный работник медучреждения (работник регистратуры, медсестра или врач) введёт ваши данные в электронную систему. На мобильный придет СМС с кодом. Сообщите этот код работнику учреждения.

ШАГ 6: с электронной системы распечатывается декларация с вашими данными. Внимательно проверьте, все ли данные верны. Если нужно, работник заведения внесет изменения в систему и распечатает декларацию ещё раз. Подпишите два экземпляра распечатанной декларации. Один вы забираете с собой, другой остается в учреждении.

ШАГ 7: сотрудник заведения подтверждает вашу декларацию электронной подписью и отправляет документ в электронную систему. Теперь вы в электронной системе здравоохранения, Национальная служба здоровья Украины гарантированно направит деньги в ваше заведение и вашему врачу с июля.

Напоминаем, выбрать врача можно будет в любом заведении первичной помощи независимо от места проживания или прописки. Ранее мы уже публиковали список врачей Кривого Рога, с которыми можно будет подписать декларацию.

Андрій РЯЗАНЦЕВ,

учасник Медіашколи у Миколаєві (14-16 березня 2018 рік)

ПОТЕНЦІЙНА КОЛКІВСЬКА ГРОМАДА ШУКАЄ ОДНОДУМЦІВ

Потенційна Колківська громада розташована неподалік районного центру Дубровиця. За перспективним планом до Колківської громади має увійти 3 сільські ради - Колки, Залужжя, та Бережки, загальною кількістю понад 7 ти-

сяч населення. Рішення про об'єднання, та усі відповідні обговорення прийняли ще у вересні 2016 року, та згодом одна сільська рада – своє рішення відкликала, і процес загальмував. Адже як роз'єднатися – механізм не прописаний.

Консультанти проекту ПУЛЬС Рівненського регіонального відділення АМУ з робочим візитом відвідали Колківську громаду. Там зустрілися з сільським головою та активістами. Фахівці роз'яснили головні переваги об'єднання. Консультант з правових питань Василь Курилас порадив розпочати новий етап обговорень, і знайти союзників. Адже тепер можна об'єднатися у складі 2 сільських рад, головне аби було понад 50% населення. Або ж є інший варіант - об'єднатися з районним центром Дубровиця.

Людмила Кушнер консультант з бюджетних питань проекту ПУЛЬС порадила зробити розрахунки, та врахувати усі надходження громади, і лише потім приймати рішення з ким об'єднатися.

Колківський сільський голова Петро Яцута розповів – « Ми вже давно могли об'єднатися, і працювати самостійно, у нас є бажання і потенціал. Ми маємо хороші природні ресурси - лісництво, річки та водойми, але не вміємо використовувати це з користю для громади.»

Фахівці з питань децентралізації переконані – Колківська громада має потенціал, але потрібно знайти порозуміння з сусідами.

Олена СЕМЕНОВИЧ-КОВТУНЕЦЬ,

учасниця Медіашколи в Рівному (16-18 жовтня 2017 рік)

ЦНАП, МОБІЛЬНИЙ KEYC ТА ОФІС, ІНТЕГРОВАНІ ПРОГРАМИ: ОТГ РУЙНУЮТЬ МІФ ПРО НЕДОСТУПНІСТЬ АДМІНПОСЛУГ

На початок 2018 року у Дніпропетровській області створено 56 об'єднаних територіальних громад. Децентралізація впевнено крокує

Дніпропетровщиною. Якщо спочатку впровадження реформ люди сприймали вороже, і це можна зрозуміти, все нове та невідоме завжди викликає сумніви. Але відбуваються реальні зміни і запитують себе, а що може дати громада? Чому її потрібно створювати? Бо об'єднаних громадах з'явилися гарні дороги, опорні школи, вони створили свій центр первинно-медико санітарної допомоги (вже не їздять в районну лікарню за лікарняним листком), у них створений ЦНАП і всі довідки, надаються в громаді, а не в районному чи обласному центрі. І це тільки частина переваг.

В умовах децентралізації об'єднані громади повинні мати сучасні Центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) - єдине місце (приміщення), де можна отримати найнеобхідніші адміністративні послуги у комфортних умовах.

За кількістю центрів адміністративних послуг в громадах Дніпропетровщина лідирує. Всього на території діє 54 центри надання адміністративних послуг.

Чому ж виникав основний протест проти створення громад?

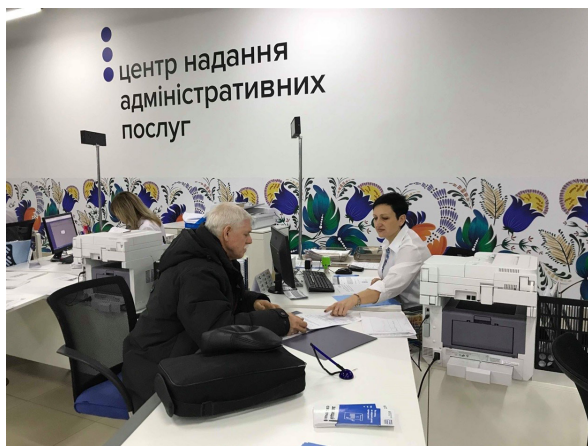
У більшості люди старшого віку, які будували колгоспи, школи, лікарні і бачили як їх руйнували й закривали, думають, що об'єднання в громаді ліквідує їх останню надію на спілкування з владою - сільську раду. І тут варто пояснити, що зміниться для людей в об'єднаній громаді. Почнемо з головного: із сільської ради утвориться офіс старости. Староста, в свою чергу наділений великими повноваженнями і можливостями. Отож найбільший страх про те, що жителям сіл доведеться їхати за довідкою в районний чи обласний центр - міф.

Як змінює реформа громади Дніпропетровської області

У ході децентралізації спроможні громади отримали більш широкі повноваження, ресурси і відповідальність. З 31 грудня вступив у силу закон "Про місцеве саморядування" в новій редакції, який передбачає надання адміністративних соціальних послуг на базі ОТГ. Перелік послуг, які можуть надаватися на місцях, постійно розширюється. Жителі об'єднаних

громад отримують від місцевої влади якісні адміністративні послуги. Кожна об'єднана громада сама вирішує, у який спосіб швидко та доступно надавати ці послуги жителям.

Відділ Центру надання адміністративних послуг м. Дніпра "Лівобережний"

"Лівобережний" ЦНАП, м. Дніпро

У Дніпрі в ЦНАПі "Лівобережний" завжди людно, адже відкрили його у приміщенні торговельного центру у листопаді 2016 року. ЦНАП обслуговує жителів з усієї Дніпропетровської області. До відкриття цього ЦНАПу багато хто ставився скептично, але проект вдало запрацював. Орендують приміщення на пільгових умовах саме у торговельному центрі, як проєвропейський формат. Завбачували, що у торговельному центрі багато кав'ярень, супермаркети, тож людям зручно буде не лише звернутися за адмінпослугами, а й вирішити і побутові питання, не чекаючи результату в черзі. Торговельний центр складається з двох поверхів, на кожному устатковані монітори і людина, знаходячись у будь-якому кутку торговельного центру має можливість бачити, що підійшов її номер електронної черги і можна підходити на обслуговування до адміністратора.

Сільські ЦНАПи - достойні суперники міським центрам

2017 року на Дніпропетровщині побудували 7 нових ЦНАПів. З'явилися сільські ЦНАПи, які вже стали достойним суперниками міським адміністративним центрам.

Родзинка Олександропільського ЦНАПу - видача біометричних паспортів

Наприклад Олександропільський ЦНАП Солонянського району - перший сільський адміністративний центр у країні надає понад сотню по-

слуг - від довідки про склад сім'ї до біометричного паспорту. Так, родзинка Олександропільського ЦНАПу - видача біометричних паспортів. Для цього тут придбали сучасне обладнання. Людина, яка бажає оформити біометричний паспорт, приходить до ЦНАПу, фотографується, залишає свій електронний підпис та відбитки пальців на спеціальному сканері. Далі її дані вносяться до Єдиного реєстру державної міграційної служби. Там інформація обробляється, у назначений термін людина знову приходить, щоб забрати свій документ. Отож яким би унікальним не був міський ЦНАП, але навіть міський житель може приїхати за цією послугою в село і отримати послугу швидше і без черги.

Мобільний офіс Кам'янського ЦНАПу сколихнув усю Україну

Мобільний кейс Кам'янського ЦНАПу

Свої ноу-хау в наданні адміністративних послуг вже презентували інші громади.

ЦНАП міста Кам'янського сколихнув всю Україну, адже розробив унікальний проект "Мобільний офіс" - комплект сучасної портативної техніки. Увесь мобільний офіс вміщується в компактний металевий кейс. У ньому - ноутбук, портативні сканер та принтер, 3G USB модем для доступу до Інтернету, акумулятор (який забезпечує роботу на 5-6 годин) та веб-камера. Передбачений і безготівковий розрахунок через Інтернет-банкінг на місці. Новий сервіс запровадили для людей з інвалідністю на дому.

Мобільне робоче місце адміністратора ЦНАП як ноу-хау у сфері надання адміністративних послуг почав розповсюджуватися не лише в межах регіону, а й інших областях. Окрім людей з інвалідністю, такою послугою можуть скористатися й люди похилого віку. До заявника з таким кейсом виїжджає державний реєстратор чи працівник соціального захисту (усе залежить від обставин та потреб замовника послуг). Подати заявку можна у телефонному режимі. Зареєструвати дату та час приїзду адміністратора.

Результат надання адмінпослуги людина отримує через кур'єрську службу або рекомендованим листом.

- У нашому місті проживає 240 тисяч осіб, місто розділене на 3 райони, в яких працюють ЦНАПи. Через центр можна отримати свідоцтво про народження, реєстрацію проживання дитини, записати в дитсадок, ми заключили Меморандуми з комунальними підприємствами і надаємо послуги в цій сфері. Люди з інвалідністю, які не можуть прийти до ЦНАПу користуються послугами через мобільний офіс, - розповідає директор Кам'янського центру муніципальних послуг та регуляторної політики **Марина Гурська**.

У цьому ноу-хау "Мобільний офіс" є свої нюанси. Кейс з максимальною комплектацією коштує до 55 тис. грн. "Виїзне" обладнання дороге, тому адміністратора на виклики супроводжуватимуть охоронці (заключається договір з охоронною компанією, охоронець із адміністратором виїздить на місце надання послуг). Крім того, адміністратор буде забезпечений транспортом, так як вага кейсу становить 6 кілограмів, зрозуміло, що тендітній адміністраторці доведеться прикласти зусиль аби обходити клієнтів. Це додаткові витрати, а соціальний проект реалізували коштом місцевого бюджету.

У Кривому Розі адмінпослуги надає мобільний офіс на колесах

Пересувний офіс на колесах у Кривому Розі

"Мобільний офіс на колесах". Такий проект півтора роки розробляла Криворізька міська рада і втілила в життя у грудні 2017 року. Що ж собою являє мобільний ЦНАП на колесах?

Це спеціально оснащений автомобіль-трансформер, який за 20 хвилин перетворюється в сучасний мобільний офіс загальною площею 30 квадратних метрів. Одночасно в мобільному офісі може знаходитися до 15 осіб. У стаціонарному режимі приймають 3 адміністратора. Офіс обладнаний всіма необхідними комунікаціями: електропостачання, система кондиціювання повітря, Інтернет-забезпечення, є пандус для людей з обмеженими можливостями. Такий офіс зможе доїхати у віддалені райони міста й одночасно обслуговувати чотирьох людей. А послуги пропонує ті самі, що й стаціонарний адмінцентр. В модульному офісі надається понад 120 видів адміністративних і муніципальних послуг, деякі послуги ще не доступні іншим ЦНАПам.

- Проект унікальний і розрахований на обслуговування мешканців віддалених мікрорайонів. Окрім типових адміністративно-виконавчих послуг, у мобільному офісі надають і унікальні. Адміністрація Криворізької міськради знайшла порозуміння і з Міністерством юстиції, у офісі облаштували постійне робоче місце для їхнього спеціаліста, який надає послуги з виготовлення цифрового електронного підпису для суб'єктів господарювання, органів місцевого самоврядування та державних службовців. За півтора місяці минулого року цією послугою скористалися 33 особи, цього року - 22 особи, - розповідає повідомила **Наталія Романовська**, начальник департаменту з питань надання адміністративних послуг виконкому Криворізької міської ради.

70% виручених за адмінпослуги коштів залишається в місцевому бюджеті

За підсумками 2017 року ЦНАПи Дніпропетровщини надали понад 612 тисяч послуг. 950 тисяч консультацій. Утримують позиції по прийому документів на державну реєстрацію на нерухоме майно через ЦНАП. Законодавчо ЦНАПи мають право надавати послугу реєстрації та

перереєстрації транспортних засобів, видача посвідчень водія, реєстрації актів цивільного стану.

Як і в усіх центрах надання адміністративних послуг є безкоштовні послуги, а є платні. Розрахунки за платні адмінпослуги затверджені законодавством України. Наприклад, виготовлення закордонного паспорту нині коштує 557,32 грн., термінове - 810,32 грн. Діти, які вперше оформляють IDкартку отримують її безкоштовно, але вклеювання фото - це платна послуга. Для розуміння: адмінзбір включає три складові: оплата за бланки в поліграф України (спецфонд), за персоналізацію даних, надання адмінпослуг. 70% виручених за адмінпослуги коштів залишається в місцевому бюджеті і йде на розвиток територій ОТГ. Головне, що для людини різниці немає, чи вона прийде в ДМС чи в місцевий ЦНАП - сума збору та послуги оплачуються за однією тарифною сіткою.

Голова Вакулівської ОТГ: "Всі думають, що треба їхати в район, та ні, у місцевому ЦНАПі надають усі послуги"

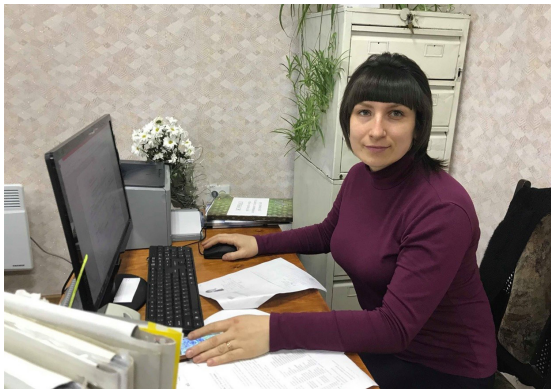
Голова Вакулівської ОТГ Артур Шевцов

2015 року перші 150 створених ОТГ сформували течію децентралізації. Серед них Вакулівська ОТГ Софіївського району, яка об'єднала 18 населених пунктів. Голова громади Артур Шевцов говорить: "Коштів для розвитку громади катастрофічно не вистачатиме, тому важливо мати стратегію розвитку. Менш ніж за рік існування, Вакулівська ОТГ досягла неабияких результатів. Загалом мають проектів розвитку на 40 млн грн. Проекти різного спрямування, у тому числі створення умов для надання населенню громади якісних та доступних адміністративних послуг.

- *Всі думали так, що треба їхати в район по довідки. А ні, ми відкрили свій адміністративний центр і отримати всі адмінпослуги можна в нашому ЦНАПі. Такий спосіб надання адміністративних послуг у сільських місцевостях найкращий. Чому? Хороша звісно ідея мобільний офіс: мобільний кейс можна придбати, питання не в грошах. А в тому, який у селах Інтернет. Якщо не буде швидкісного Інтернету, якщо нема 3G по-*

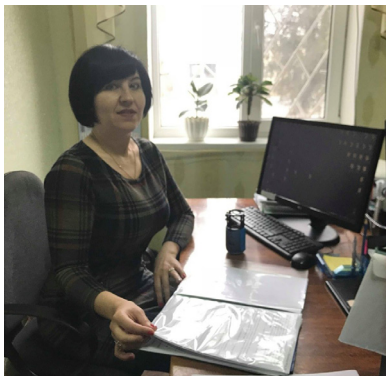
криття: працювати цей спосіб надання адмінпослуг у селі не буде. Ми наразі взялися провести стільниковий зв'язок, дрововий. Мобільні пункти для сільських місцевостей краще, - ділиться досвідом голова Вакулівської громади **Артур Шевцов**.

Ніяких черг, записів та талончиків - у Миколаївській ОТГ адмінпослуги надають швидко та якісно

Колодяжна Юлія, начальник відділу державної реєстрації

Миколаївську об'єднану територіальну громаду Петропавлівського району очолює Віктор Одоєвцев. До громади увійшли три сільські ради (Миколаївська, Васильківська, Петрівська). Оскільки громада утворилася лише восени минулого року, то ЦНАПу в Миколаївці ще немає. Але адміністративні послуги жителі громади почали отримувати безпосередньо у центральному офісі громади ще до об'єднання громади. Отримання витягів Держгеокадастру надаються з травня 2017 року, реєстрація нерухомого майна - з жовтня 2017 року. Із жовтня по грудень 2017 року до виконкому ОТГ за адміністративними послугами звернулося 95, по земельним питанням - 500 осіб.

- Зараз жителі Миколаївської громади звертаються за адміністративними послугами до виконкому. Щойно відкриємо ЦНАП, послуги надаватиме адміністратор і суб'єкт надання адміністративних послуг не матиме безпосереднього контакту із заявником. Але вже зараз ми налагодили механізм роботи таким чином, щоб наші громадяни приходили в одне приміщення за послугами, - розповідає державний реєстратор **Наталія Журба**.

Людина звертається до виконкому ОТГ за адміністративними послугами: ніяких черг, записів та талончиків, не потрібно шукати банк аби оплатити послуги, бо на території виконкому працює філія Ощадбанку. Широкий спектр послуг, які надаються швидко та якісно.

- Термінів із надання послуг порушувати не можна. Наприклад по нерухомому майну термін виготовлення документів 5 днів, тобто людина подає заяву і необхідні документи і з моменту подачі заяви через п'ять днів людина має отримати готовий документ. Люди задоволені, бо наприклад у Петропавлівці на видачу витяг із Держгеокадастру витрачають два тижні. У Миколаївській ОТГ отримати витяг можна протягом 20-30 хвилин, - пояснює Наталя Журба.

У Миколаївській ОТГ надають послуги в питаннях земельних відносин (у т.ч. передача земельних ділянок у користування чи власність та витяги з Державного земельного кадастру про земельну ділянку), з державної реєстрації прав на нерухоме майно, житлові питання та питання господарського обліку, державна реєстрація народження, шлюбу, смерті, послуги нотаріальних дій. А також соціальні послуги: оформлення документів для отримання субсидій, документів для отримання державної допомоги і багато інших. Послугами Миколаївської ОТГ вже оцінили не лише місцеві жителі, а Павлоградського району і Петропавлівки, Троїцького та Хорошого.

Зі створенням ЦНАПу, у Миколаївській ОТГ планують видачу паспортів та ID-карток, та залучити пенсійний фонд і управління соціального захисту.

Співпраця Миколаївської ОТГ і Петропавлівського районного УСЗН або Інтегрована модель роботи соцзахисту в умовах децентралізації

В УСЗН презентація для GIZ нової програми

Управління соцзахисту Петропавлівського району згідно закону з початку цього року передають свої повноваження громадам. Проте враховуючи, що немає чіткого механізму взаємодії між ОТГ і територіальними органами соціального захисту, в громадах немає спеціалізованих кадрів та матеріально-технічного забезпечення, люди можуть лишитися без виплат та державної допомоги. А це вже проблема. У Петропавлівському районі на Дніпропетровщині передбачаючи цю проблему, знайшли вихід у новітніх технологіях.

Завдяки участі в програмі "Менеджер змін" за програмою німецької урядової організації GIZ начальник управління соціального захисту населення в Петропавлівському районі Іван Леонов розробив проєкт "Інтегрована модель роботи соцзахисту в умовах децентралізації". Аналогів роботи такої моделі немає в Україні, проєкт захистили вже на рівні області. У чому ж суть програми і як вона працює?

- Ми розробили комп'ютерну програму, яка дозволяє заходити в статистиках і в центральному офісі ОТГ в базу даних районного управління соціального захисту. Таким чином спеціалісти на місцях надаватимуть адміністративні послуги пов'язані з виплатами державної допомоги, субсидій, пільг. Тобто у громаді не треба створювати величезну організацію, яка надаватиме послуги із соціального захисту населення. Вони користуватимуться готовою базою управління, і нашими спеціалістами, - пояснює начальник управління **Іван Леонов**.

На сьогодні в районі надається 310 видів послуг. За новітньою програмою Петропавлівське управління СЗН працює з Миколаївською ОТГ з 1 січня. За основу своєї моделі програми взяли Бердянський варіант, адаптували його під свої потреби. У Бердянську система працювала в межах управління, у Петропавлівському районі вона запрацювала як віддалений доступ для ОТГ.

Миколаївська ОТГ вже оцінила переваги роботи програми

Ілона Грінько, начальник відділу соц. захисту громади

- З цієї програмою набагато легше і швидше працювати. Знайти людину в базі можна за будь-якою ознакою: прізвище, паспорт, ідентифікаційний код. У головному меню програми видно, якщо людина зверталася повторно. Якщо людина звертається вперше, то справу створюють наново, вносять інформацію у базу даних. У програмі також додаються відскановані документи заявника, тож від паперового оформлення практично відходимо. Програмно-технічний комплекс дбає і про правильність заповнення документів (якщо є помилка програма не пропустить документ в базу даних). У кінці дня формується єдиний реєстр всіх справ прийнятих на території ОТГ до передачі в УСЗН, - розповідає **Ілона Грінько**, начальник відділу соціального захисту громади.

Час на обробку документів з дня звернення громадянина за послугами близько тижня. При чому нарахування, державної допомоги, відбувається у день реєстрації заяви. Раніше процедура оформлення пільг затягувалася на один-два місяці (в залежності від послуги). До того ж доводилося вести багато паперових документів. Така система і досі діє в Україні.

Архів

- Переваги й у тому, що пришвидшилися процедури, утрічі зменшилося роботи. На прийом одного заявника раніше йшло не менше 30 хвилин: людина писала всі відомості вручну сама. Зараз, якщо ця людина є в базі я лише звіряю інформацію. Формування журналів, ведення реєстрів тепер все в електронному вигляді. Цей програмний комплекс допомагає формувати звіти, за будь-який період, по різних територіях, по різних пільгах, - розповідає Ілона Грінко, начальник відділу соціального захисту громади.

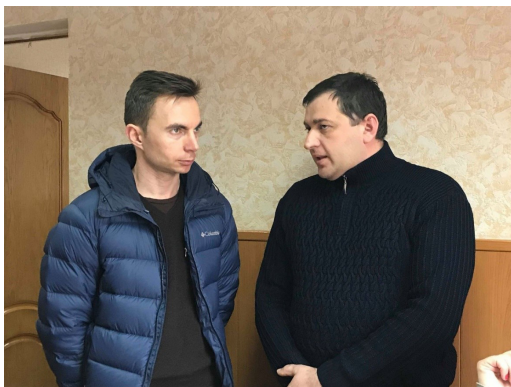
Кожен день спеціалісти в ОТГ приймають від 5 до 25 людей, не враховуючи старостати. Загалом за тиждень в ОТГ обробляють близько 60 справ (з врахуванням трьох старостатів). Раніше спеціалісти роздруковували бланки, вручну людина заповнювала (це заява із трьох аркушів, декларація чотири листка) і час роботи з одним заявником займав 30-40 хвилин. З новою програмою аби оформити допомогу на одну людину потрібно 10-15 хвилин.

В Управлінні СЗН зробили і "революцію" в архіві: аби паперову документи було легко знайти, кожній особовій справі присвоюється індивідуальний штрих-код, для цього придбали термопринтер і сканери.

Термопринтер

- У штрих-кодi запрограмовані дані про людину й види допомоги. За цим кодом можна подивитися, коли людина зверталася за виплатами. Зараз у архіві знаходиться 6173 справ, у кожній - по 2-3 види допомоги. Це велика кількість інформації. Коли ж спеціалісту потрібно взяти якусь особову справу в архіві, він використовує власний бейджик зі штрих-кодом. Як працює: працівник архіву проводить сканером по особовій справі заявника і по бейджику спеціаліста - тоді ця інформація фіксується в базі даних і вже відомо де ця справа знаходиться, яким спеціалістом обробляється, - пояснює завідувач сектору інформаційно-програмного забезпечення Петропавлівського УСЗН **Павло Коваленко**.

Представник GIZ, та програміст Павло Коваленко

Розробляється також програма "Особистий кабінет", зі стандартним набором порталних послуг: передплата, розсилка, зворотній зв'язок, а також дистанційна подача заяв на надання соціальної допомоги. Інтернет-портал для громадян планують запускати у червні цього року.

Програма розроблялася для районного УСЗН і співпраці з громадами району. Така система може в майбутньому обслуговувати всю область. Департамент управління соціального захисту Дніпропетровської ОДА оцінили таку модель співпраці управління з громадами і беруть за основу розроблену модель для запровадження на загальнообласному рівні. Проект розроблений спеціалістами Петропавлівського УСЗН отримав погодження від німецької урядової організації GIZ на оснащення управління 13 потужними комп'ютерами та трьома принтерами. Отож найстрашніший міф - про недоступність адміністративних послуг населенню розвіяно реальними змінами в об'єднаних громадах.

Ірина СИТНИК,

учасниця Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦІЯ В ЗАПОРОЖСКОЙ ОБЛАСТИ: МИФЫ И РЕАЛЬНОСТЬ

Губернатор Запорожской области Константин Брыль 4 декабря выступил на форуме Объединенных территориальных громад (ОТГ), который проходил в Киеве под председательством Президента Украины Петра Порошенко.

По словам Константина Брыля, в регионе создано 42 из 61 ОТГ, утвержденных в перспективном плане формирования территориальных громад в Запорожской области.

Мифы

Для привлечения инвестиций в ОТГ, подчеркивает Константин Брыль, Запорожской облгосадминистрацией организован Второй международный форум по вопросам интеграции и кооперации «InCoForum 2017», участие в котором приняли представители около 50 стран мира.

«Главной темой форума стала презентация инвестиционного потенциала объединенных громад, — уточняет губернатор на своей странице в «Фейсбук». — Председатели ОТГ презентовали территории перед представителями иностранных государств, бизнесом, грантовыми организациями. То есть, наладили прямые связи и заложили основу для дальнейшего развития.

Главным инструментом, который позволяет любой территории предоставить информацию о себе — является инвестиционный паспорт. Поэтому, облгосадминистрацией разработаны инвестиционные паспорта для всех громад. Эти документы содержат исчерпывающую информацию о экономическом и ресурсном потенциале. Также как и о инвестиционных проектах и свободных земельных участках под их реализацию».

При этом Константин Брыль тактично умалчивает, что «InCoForum 2017» проходил каких-то полтора месяца назад — с 11 по 13 октября 2017 года. Хотя, из успехов им конкретизируются лишь три инвестиционных компании. Это «НИБУЛОН» — построившая зерновой терминал в Беленьковской ОТГ (Запорожский район). «ДТЭК» — еще во времена правления Януковича открывшая наибольшую в Украине ветроэлектростанцию, расположенную на территории Ботиевской ОТГ (Приазовский район). А также компанию «Юрокейп Юкрейн И», которая подошла к практической реализации проекта по строительству крупнейшей наземной ветровой электростанции в Европе.

Стоимость реализации последнего проекта, который внедряется преимущественно на территории Гирсовской ОТГ (Приазовский район) — около 800 миллионов евро.

«Во время форума подписан договор о вкладе ООО «ЮрокейпЮкрейн И» в развитие социальной инфраструктуры Гирсовской объединенной территориальной на сумму 350 тысяч долларов», — заявляет Константин Брыль.

Как свидетельствуют данные из Единого государственного реестра юридических лиц, физических лиц-предпринимателей и общественных формирований – учредителями «ЮрокейпЮкрейн И» являются офшорные компании из Кипра — «ЛОНГВИНГ ПОЛЕНД ЛИМИТЕД» и «ЛОНГВИНГ ЮКРЕЙН ЛИМИТЕД».

ООО «ЮрокейпЮкрейн И» официально зарегистрирована в селе Гирсовка Приазовского района еще при президентстве Ющенко – 29 октября 2008 года.

Таким образом, за период децентрализации команда Константина Брыля привлекла в ОТГ Запорожской области всего одного крупного инвестора. Речь о компании «НИБУЛОН», которая в 2017 году за 100 дней построила зерновой терминал в Беленьковской ОТГ (Запорожский район).

Однако и фирма «НИБУЛОН» в регионе уже ни один год. К примеру, речной терминал в Каменско-Днепровской открыт еще в мае 2010 года. Тогда же, во время открытия терминала, маститыми регионалами – губернатором Борисом Петровым и председателем облсовета Павлом Матвиенко — подписан договор о согласованных действиях по созданию сети терминалов в Запорожской области по отгрузке зерновых и технических

культур на речной и морской транспорт – с Алексеем Вадатурским, генеральным директором ООО СП «НИБУЛОН».

Подводим итоги: у команды губернатора Константина Брыля еще непочатый край работы, в плане привлечения крупных инвесторов в ОТГ Запорожской области.

Справка «Информатора»

7 июля 2015 года депутатами Запорожского облсовета одобрен проект перспективного плана формирования громад региона. Конечная цель — создание 67 территориальных громад, вместо 299 советов разных уровней, которые функционировали на момент старта реформы по децентрализации.

Любопытно, что Перспективный план формирования территорий громад Запорожской области, утверждался распоряжением Кабинета Министров Украины дважды – в сентябре 2015-го и в апреле 2017-го годов.

Официально: по итогам первого полугодия 2017 года Запорожская область занимает четвертое место по децентрализации в рейтинге регионов Украины. Но по количеству созданных ОТГ – мы седьмые. В частности, в 2015 году в области создали всего шесть ОТГ, а по итогам 2016 года их количество возросло до 24-х.

Ряд районов Запорожской области уже полностью покрылись ОТГ в формате: один район — одна громада. Это Великобелозерский, Черниговский, Ореховский, Каменско-Днепровский и Акимовский районы.

На взгляд чиновников, деньги в ОТГ текут — словно молочные реки.

По словам заместителя губернатора Зинаиды Бойко, в 2016 году шесть громад региона получили из Госбюджета 46 млн гривен на развитие сельской инфраструктуры. Плюс 830 тысяч гривен выделили на эти цели из областного бюджета.

В текущем году уже 16 запорожских громад получают субвенцию из Госбюджета на развитие сельской инфраструктуры в размере 70 млн гривен.

Необходимо подчеркнуть, по версии от облгосадминистрации, Смирновская ОТГ (Бильмацкий район) и Воскресенская ОТГ (Пологовский рай-

он) — имеют даже профицит бюджета. Таким образом, к этим громадам примеряется механизм так называемой реверсной дотации. Проще говоря, громады зарабатывают так много, что часть денег из их бюджетов возвращается в Госбюджет Украины.

Реальность

Для того чтобы лучше разобраться в теме, корреспондент «Информатора» принял участие в проходившем в Запорожье трехдневном тренинге: «Медиашкола децентрализации для региональных журналистов», организованного «Академией Украинской Прессы» и Национальным союзом журналистов Украины, в рамках программы «U-LEAD с Европой».

Как оказалось, в Запорожской области до сих пор нет ОТГ в Новониколаевском районе. А в Токмацком районе создана лишь одна объединенная территориальная громада. Сравниваем с перспективным планом – до 2020 года там нужно создать пять ОТГ. Поэтому местные журналисты и задаются на тренинге актуальным вопросом: «Каким образом мы можем противостоять противникам реформы по децентрализации в Токмацком районе?».

Похожие проблемы существуют и в ряде других районов области.

К слову, губернатор Константин Брыль не совсем дружит с матчастью. Ведь по итогам децентрализации в Запорожской области образуются не 61, а целых 67 объединенных территориальных громад.

Да и в ТОП-10 отечественных ОТГ – входит Веселовская, а не Беленьковская, Ботиевская или Гирсовская объединенные территориальные громады.

Любопытно, что чиновники из Воскресенской ОТГ непосредственно от находящихся на тренинге пологовских журналистов с удивлением узнают: их объединенная территориальная громада, оказывается, имеет профицит бюджета и кормит едва ли не всю Украину!

Передовой опыт

Словом, «покращання» от децентрализации в Запорожской области, журналистам продемонстрировали на примере скайп-конференции с Петром Кияшко, председателем Веселовской объединенной территориальной громады.

Действительно, там «зажили по-новому»: создаются рабочие места, привлекаются инвестиции, функционируют детсады, школы, больница, фельдшерско-акушерские пункты, центр предоставления административных услуг.

Кроме того, закуплены мини-асфальтный завод, линия по производству тротуарной плитки, легковые автомобили для медиков, функционирует своя пожарная часть.

Выделим, что Петру Кияшко удалось вывести из тени местного бизнеса около сотни рабочих мест. Журналисты подсчитали, что это привело к увеличению ежегодных поступлений от налога с физических лиц в бюджет Веселовской ОТГ на 400 тысяч гривен.

Для сравнения, органы статистики высчитывают среднюю зарплату в Запорожской области – охватывая всего лишь 365,7 тыс человек. «Трудоспособного населения у нас порядка 900 тысяч человек», – подчеркивает Виктор Сластен, председатель Запорожского областного совета профсоюзов. Страшно даже представить, какие деньги теряют бюджеты всех уровней региона, недополучая поступления от налога с физлиц.

Абсурд и коррупция

Жители ряда сёл не хотят присоединяться к Гуляйпольской ОТГ только потому, что в 2016 году решением облздрава там закрыто родильное отделение. Теперь местных рожениц отвозят в соседние Пологи. Расстояние между Гуляйполем и Пологами – всего 20 километров. Но автотрасса

настолько разбита, что даже зафиксирован случай, когда женщина родила девочку прямо в дороге.

Первоначальная цена вопроса – 12 миллионов гривен. Однако погрязшие в информационной войне из-за разногласий по земельным вопросам губернатор Константин Брыль, и нардеп-мажоритарщик от «БПП «Солидарность» Вадим Кривохатько – решают этот вопрос уж второй год.

Фото: «Первый запорожский»

Невероятно, но факт: руководство облавтодора заявляет о готовности провести там аварийные работы, но все не может найти подрядчиков.

По системе «Прозорро», сравниваем данную ситуацию с положением дел в других районах. Так вот, Служба автомобильных дорог в Запорожской области по итогам тендера от 17 октября 2017 года заключает договор с ООО «Автомагистраль-Юг» на текущий средний ремонт автодороги Р-37 Энергодар – Васильевка – Бердянск.

Общая смета текущего ремонта дороги составляет 469,79 млн гривен.

Согласно тендерной документации, до сентября 2018 года специалистам ООО «Автомагистраль-Юг» предстоит отремонтировать почти 34,4 км трассы Энергодар – Васильевка – Бердянск.

Средняя цена текущего среднего ремонта одного километра автодороги — 13,64 млн гривен.

Оказывается, даже для облавтодора — нет в этой жизни ничего невозможного!

В Мелитопольском районе создали только Новобогдановскую ОТГ. По словам местных журналистов – в этом районе люди объединяться не сильно то и хотят.

Судя по всему, здесь во главе угла стоят политические амбиции. Дело в том, что близкий к нардепу от «Оппоблока» Балицкому бизнес привык обходиться методом от покойного спикера Партии регионов Михаила Чечетова: «Вы ощущаете красоту игры – мы их развели, как котят».

Действительно, зачем выводить зарплату из тени, когда им достаточно сказать: «В Киеве – хунта!». Или платить за землю, когда достаточно развесить по району биг-борды: «В Донецке – наши братья!». Зачем тратиться

на ремонт и поддержание детсадов, школ, больниц, почты, фельдшерско-акушерских пунктов – если достаточно по центральному телеканалу заявить: нардеп Балицкий покинет Украину вместе со своим мажоритарным округом (городом Мелитополь и Мелитопольским районом).

Все это политическое шоу может прекратить один человек. Генпрокурору Юрию Луценко достаточно лишь выйти на трибуну Верховной Рады и зачитать представление о снятии с Балицкого депутатской неприкосновенности.

Подводя итоги

От саботажа реформы по децентрализации – в конечном итоге пострадают простые запорожцы. Дело в том, что сейчас объединение территориальных громад – дело добровольное. Тогда как с 2020 года – это дело уже принудительное. И может произойти как сейчас, к примеру, в Запорожье с выбором для жильцов многоквартирных домов между управляющими компаниями и ОСМД.

С одной стороны – драконовские тарифы от управляющих компаний. Но с другой – читаем бюджет Запорожья на 2017 год. Из выделенных в бюджете денег на ремонт подвалов, лифтов и крыш в многоквартирных домах, которые создали ОСМД – подрядчиками осваиваются всего 25 миллионов гривен за 12 месяцев.

Грубо говоря, 25 миллионов гривен – это ремонт, максимум, в 10-ти многоквартирных домах.

По состоянию на 1 февраля 2017 года в областном центре зарегистрировано 834 ОСМД в 852 жилых домах.

При таком финансировании, ремонт в домах ОСМД, за счет положенных по закону денег из бюджета, ожидает судьба многострадальных запорожских мостов – стройки (на) века.

Віктор СОСНИЦЬКИЙ,

учасник Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

СЕМЬ ДА В ПОЛЬЗУ РЕФОРМЫ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ ДЛЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ

Процесс децентрализации в Украине продолжается уже 2 года, Верховная Рада приняла закон “Про добровільне об’єднання територіальних громад” в 2015 году. Сегодня в поисках более стабильного дохода и выгодных условий для ведения бизнеса многие предприниматели переносят свои мощности в населенные пункты побольше — в областные центры. О том, какие преимущества и возможности дает реформа децентрализации для бизнеса в регионах, мы побеседовали с Виталием Загайным, Главой Центра Гражданских Инициатив, экспертом по вопросам самоуправления и самоорганизации громад.

1. Экономия времени. Первое преимущество для бизнеса – это создание на территории объединенной территориальной громады центров предоставления административных услуг (ЦНАП), и сейчас это обязанность объединенной громады. Зачем это бизнесу? Предприниматели постоянно пользуются услугами этих центров, и теперь нет необходимости выезжать в районный или областной центр, чтобы оформить и получить необходимые документы, они все могут сделать на месте.

2. Упрощение процедуры строительства. В громады возвращается функция контроля за архитектурным строительством. Ранее в Киеве решали вопросы выдачи разрешений на ведение строительных работ, планирования и строительства различных объектов. Например, есть старая ферма, которая уже как ферма не функционирует, но там можно разместить цех, линию по производству чего-либо, сейчас законодательно эта функция передана организованным громадам. Для бизнеса это дополнительные возможности для развития.

3. Финансирование громады. Благодаря реформе децентрализации в громадах остаются финансовые ресурсы, и предприниматели уже влияют на целевое использование этих средств. Ранее все налоги, которые мы оплачивали оставались в государственном бюджете, а реформа позволяет те налоги, которые оплачивает предприниматель сохранять в местном бюджете. Какие это налоги?

- 100% единого налога остается в громаде (чаще всего это предприниматели на упрощенной системе налогообложения).
- Если у предпринимателя есть сотрудники, то 60% ПДФО сохраняется в бюджете громады. 100% земельного налога и налога на недвижимость в рамках реформы будет аккумулироваться в ОТГ.
- 5% акцизного налога с продажи товаров.

Эти налоговые ручейки и формируют финансовые реки громады. А бизнесмены таким образом принимают активное участие в формировании политики громады, в принятии управленческих и экономических решений.

4. Конкретные планы развития громад и ведения бизнеса в регионах. Предприниматели в рамках реформы получают возможность влиять на стратегию развития громады. Что это значит? Ранее громады постоянно получали дотационные ресурсы из государственного бюджета (до 70%), по-

тому что своих средств не было. Сейчас другая ситуация. А это формирует у предпринимателей потребность думать о стратегии, о развитии своей громады на 3-5 лет. Бизнес планирует, стремится к стабильности, к формированию видения хотя бы на 2-3 года. Это связано с привлечением трудовых, земельных, коммуникационных ресурсов. Допустим, для развития бизнеса в регионе необходим интернет, но одному бизнесмену очень сложно провести линии. А вот объединившись, приняв коллективное решение в громаде (например, 70% бюджета громады на решение задачи, 30% дополнительных средств от бизнеса), и этот вопрос решается быстрее и эффективнее.

5. Влияние на инвестиционную политику громады. Следующий момент – это возможность влиять на инвестиционную политику громады. Бизнес может ставить вопросы власти – Какие инвестиции необходимы для развития громады? Какие инвесторы нам необходимы? Например, в громаде работают 20 предпринимателей, глава принимает решение привлечь крупного инвестора, предприятие, которое планирует разместить свое производство на территории громады. Это влияет на малый бизнес, который по сути «умирает». В рамках децентрализации бизнес получает возможность влиять на эти вопросы и принимать участие в формировании инвестиционной политики в громаде, а значит, и на развитие своего бизнеса и громады в целом.

6. Кадровый вопрос. Для бизнеса основная проблема – это профессиональные кадры, и этот вопрос особенно актуален в регионах. Реформа децентрализации помогает решить эту задачу. Сотрудничество местной власти и бизнеса влияет на подготовку кадров. Приведу пример, в Жовківському районі підприємств створює кружок по роботі з глиною, залучає учнів старших класів, створює умови для розвитку й творчості дітей. Учні отримують навички й нову професію. В районі є родовища глини, підприємств має стратегічні цілі розвивати гончарне виробництво, і починає готувати заздалегідь кадри, тому що хороших спеціалістів в регіоні сьогодні немає. Бизнес может влиять на подготовку профессиональных технических кадров в регионе, формируя резерв трудовых ресурсов заблаговременно.

7. Развитие инфраструктуры для бизнеса. Реформа помогает развивать инфраструктуру в регионе, строительство дорог. Так, например, в Черкаській області в Білозер'є силами громади зроблено ремонт декількох доріг всередині села. Є питання до ремонту дорожнього полотна головної вулиці, що це не входить в компетенцію комунальників села. Тому поки громада очікує централізованого фінансування, на місці бізнес і влада вирішують поточні питання, покращуючи умови для розвитку бізнесу в громаді.

В Україні продовжується реформа децентралізації, йде процес формування територіальних громад, активного залучення бізнесу в розвиток регіонів. Для її реалізації необхідно час і бажання вести діалог між владою, бізнесом і громадою.

Анастасія СПІЦИНА,

учасниця Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

ТИ — НЕ ТИ, КОЛИ НЕ В ЗМІ. ЯК КОМУНІКУЮТЬ ОТГ ПОЛТАВЩИНИ

Влада позиціонує децентралізацію однією з найважливіших реформ. Про неї багато пишуть центральні ЗМІ і говорять експерти. Але наскільки самі об'єднані громади готові комунікувати свої зради та перемоги? І чи розуміють важливість роботи з медіа для свого розвитку.

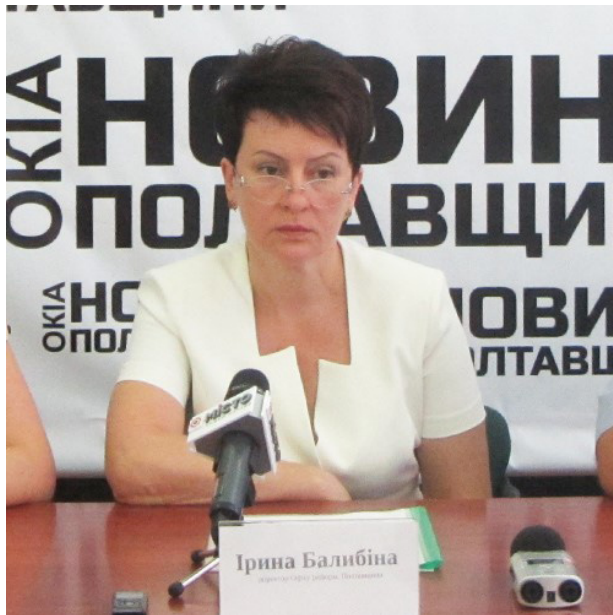
Абревіатура «ОТГ», яка все частіше з'являється у нас перед очима, означає «об'єднані територіальні громади». Це — головний продукт децентралізації — реформи територіально-адміністративного устрою та місцевого самоврядування. Для її підтримки по Україні створені «Центри розвитку місцевого самоврядування».

Очільник Тернопільського «Центру розвитку місцевого самоврядування» Віктор Литвинчук виглядає молодшим за свої 60 з гачком. На ньому стильний піджак і джинси: лук абсолютно нетиповий для українців такого солідного віку. Активно жестикулюючи, Литвинчук розповідає про важливість медіа для розвитку кожної ОТГ. Він наголошує: якщо у громади немає сайту — її взагалі немає. А потім зазначає, що комунікація — це прямий шлях до інвестора.

Віктор Литвинчук

З керівницею Полтавського «ЦРМС» Іриною Балибіною контактуємо телефоном. Плюс спілкування з Іриною Вікторівною — вона завжди в темі і швидко дає великий пласт інформації. Тільки встигай записувати. Балибіна одразу робить акцент на необхідності створення власного інформаційного простору для кожної громади. Це найкраща можливість презентувати себе. А крім того, комунікація має бути ще й внутрішньою. В першу чергу, це стосується тренінгів та воркшопів для мешканців ОТГ.

Ірина Балибіна

Я б додав кілька слів про важливість роботи з інтернет-виданнями та соціальними медіа. А крім того, випуску муніципальних газет. По-перше, це дозволить доносити інформацію до мешканців громад. А по-друге, познайомить з діяльністю ОТГ ширшу аудиторію. Ну і, звичайно, спростить роботу з інвесторами. Та сама Facebook-сторінка — це найкраща візитівка громади.

Як справи на Полтавщині?

Якщо рахувати з новоствореними громадами, де вибори пройдуть 29 жовтня та 24 грудня, на Полтавщині 39 ОТГ. Загальна кількість населення: 270396 осіб. А крім того, є величезна аудиторія мешканців області. Більшість з них про децентралізацію чують ледь не вперше і мало розуміють важливість реформи. Крім того, вони постійно стикаються з інформаційними маніпуляціями на цю тему. Тому дуже важливо, щоб люди дізнавалися про позитивні кейси об'єднання.

За допомогою програми моніторингу ЗМІ «Медіатека» я дослідив, як часто слова «ОТГ» та «Полтавщина» з'являлися разом в одному матеріалі з початку жовтня. Це усього 131 згадка. Більшість з них стосуються виборів, які відбудуться 28 жовтня. Це повідомлення громадянської мережі «Опора» про правопорушення, а також матеріали про хід виборчого процесу.

Тема розвитку та функціонування ОТГ на Полтавщині залишається недорозкритою. Наприклад, на Тернопільщині вона підіймалася 233 рази. І, в першу чергу, це недопрацювання самих об'єднаних громад нашої області. Адже вони мають бути зацікавленими у висвітленні своєї роботи.

Сайт для об'єднаної громади — не розкіш, а необхідність

Головна задача сайту — дати про ОТГ базову інформацію. Тому він не має бути надто «прокачаним». А просто містити базовий функціонал. Тим більше, сайти об'єднаних громад не надто відвідувані. І все більше відходять на другий план.

Аналізувати варто лише портали громад, де вже пройшли вибори — це 20 сайтів. Більшість з них створені за одним шаблоном у доменній зоні gromada.org.ua. Це — результат роботи проекту «Влада.Онлайн». За 5000 грн кожна ОТГ може створити свій веб-сайт.

Дуже добре, що у шаблон вбудований модуль, який спрощує користування ресурсом для людей з обмеженими можливостями. Це робить сайти доступнішими для усіх категорій читачів.

Адаптованість сайтів для людей з обмеженими можливостями

Портали містять усі потрібні дані: хто керує громадою, їхні контакти, паспорт об'єднання, рішення сесій. Саме за цією інформацією користувачі найчастіше заходять на офіційні портали. І вони зможуть її тут отримати.

Ще один важливий момент — на сайтах полтавських ОТГ є інструмент електронних петицій. Усюди нас зустрічає повідомлення: «Наразі ще не подана жодна електронна петиція». Це говорить про малу активність відвідувачів порталів. Але сама наявність такого механізму — це вже перемога.

The screenshot shows the official website of the Shyshachka community. On the left is a blue sidebar menu with the following items: Голова громади, Громада, Виконавчий комітет, Структурні підрозділи, Офіційні документи, Регуляторна діяльність, Історична довідка, Склад громади, Соціально-економічний розвиток. Below the menu is a section titled 'Система електронних петицій' (Electronic Petition System). It contains the text 'Наразі не подано жодної петиції' (No petitions have been submitted yet). There are two buttons: a green one labeled '+ Подати петицію' (Submit petition) and a blue one labeled 'Вхід' (Login). To the right of the login button is a 'Регістрація' (Registration) link.

Шишацька громада - офіційний сайт

Шишацька територіальна громада була утворена 2015 року внаслідок об'єднання однієї селищної та одинадцяти

- Шишацька селищна рада - населення 5261 чол.
- Баранівська сільська рада - населення 528 чол.
- Великоперевізька сільська рада - населення 1129 чол.
- Воскобійницька сільська рада - населення 977 чол.
- Гоголівська сільська рада - населення 968 чол.
- Жоржівська сільська рада - населення 711 чол.
- Ковординобалківська сільська рада - населення 604 чол.
- Куйбишевська сільська рада - населення 580 чол.
- Михайлівська сільська рада - населення 1041 чол.
- Пришибська сільська рада - населення 858 чол.
- Великобузьська сільська рада - населення 1112 чол.
- Сагайдацька сільська рада - населення 1455 чол.

На території громади функціонують:

- школи - 12
- дитячий садочок - 13
- поліклініка - 1
- центр ПМСД - 1
- ФАП - 10
- амбулаторія загальної практики та сімейної медицини - 8
- бібліотечні заклади - 13
- клубні установи - 15
- музична школа - 1
- краєзнавчий музей - 2
- національний музей-заповідник - 1

Станом на 01 січня 2016 року в громаді проживає 15223 особи.

Типова ситуація з подачею електронних петицій

Деякі громади, на жаль, і досі залишаються взагалі без сайтів: Роки-тняська та Білоцерківська. В свою чергу, Засульській, Решетилівській, Пирятинській, Сергіївській громадам варто подумати про модернізацію порталів. Вони усе ще відповідають старому адміністративному устрою і за назвами присвячені діяльності місцевих рад.

Список сайтів Полтавських ОТГ:

- Глобинська громада;
- Пирятинська міськрада;
- Шишацька громада;
- Семенівська громада;
- Пришибська;
- Рокитянська (без сайту);
- Покрово-Багачанська;
- Новоаврамівська;
- Клепачівська;
- Сергіївська;
- Недогарківська;
- Білоцерківська (без сайту);
- Великосорочинська;
- Новознам'янська;
- Омельницька;
- Скороходівська;
- Великобагачанська;
- Решетилівська;
- Засульська;
- Піщанська.

Чому громаді потрібно бути «Фейсбучною»

Сьогодні є запит на відкритість. І робота у соціальних медіа — її найкращий показник. Крім того, вони дають можливість швидше комунікувати з журналістами та мешканцями громади.

Прикро, але серед 20 створених об'єднаних громад Полтавщини лише 6 мають сторінки в Facebook:

- Пирятинська — 460 підписників;
- Клепачівська — немає підписників;
- Омеляницька — 94 підписники;
- Засульська — 270 підписників;
- Піщанська — 121 підписник;
- Глобинська — 168 підписників.

Сторінку Клепачівської ОТГ створили 6 вересня, але до цього часу на ній не було жодних активностей. Зараз вона просто висить «мертвим вантажем». Тому варто було б або подумати про її наповнення, або видалити. Краще, звичайно, перший варіант.

Публікації на сторінці Омеляницької ОТГ містять мало інформації. Це лише констатація фактів: її представники взяли участь у тому чи іншому заході. До них додається ще посилання на новину. Але що це за захід і навіщо — без зайвого кліку зрозуміти важко. Крім того, частина публікацій з'являються невчасно. Так, Міжнародний економічний форум у Полтаві пройшов 17 жовтня, а новина про нього на сторінці — 26. Коли з події минуло більше тижня, це повідомлення просто не має цінності.

Публікація про Міжнародний економічний форум на сторінці Омеляницької ОТГ

На сторінці Піщанської ОТГ проблема зі стилем викладення інформації. Це мова офіційних прес-релізів. Дуже важко читати такі тексти. Тим більше, у соціальних мережах. Крім того, є проблеми з періодичністю новин. 17 жовтня їх було 3, а після того — жодної. Впевнений, що за цей час у Піщанці теж щось відбувалося.

На сторінці Глобинської ОТГ з'являється забагато публікацій за короткий часовий проміжок. Кожна наступна забирає частину охоплення у попередньої. Виходить, що останні з них не побачить взагалі ніхто. Більшість з постів: репости, або публікації посилань на новини з сайту ОТГ без ніякої підводки. Підписники не робитимуть зайвих кліків просто так. Їм потрібне хоча б коротке пояснення, про що йде мова.

На сторінці Засульської ОТГ пости так само з'являються протягом короткого часового проміжку. Наприклад, дві публікації о 10:55. Але великий плюс, що адміністратор сторінки намагається перекладати тексти з мови чиновників на звичайну.

Публікація зі сторінки Засульської ОТГ

На сторінці Пирятинської міськради (її варто перейменувати у сторінку ОТГ), як і у двох попередніх випадках, з'являються багато публікацій за короткий час. Публікації — це тексти новин з порталів, або сайту громади. Краще адаптувати їх до Facebook. Люди не сприйматимуть скільки інформації одним «шматком».

Спільна проблема усіх 6 громад — низька активність підписників. Для початку можна залучати працівників органів влади ОТГ до взаємодії зі сторінкою. Їхня активність дозволить більшій кількості людей побачити публікації.

Як громадам стати медійнішими, ось у чому питання

→ *Громадам потрібні ЗМІ, а ЗМІ — громади*

Не варто сидіти і чекати, доки журналісти звернуть увагу на ОТГ. Потрібно постійно пропонувати їм свої інфоприводи: надсилати прес-релізи, спілкуватися особисто. Тим більше, у кожній громаді щотижня відбуваються цікаві події.

→ *Сторінка у Facebook*

Якщо людина користується Facebook, вона навряд захоче робити зайвий клік і відкривати сторонній ресурс. Тому основний канал комунікації в інтернеті для будь-якого органу влади — це сторінка Facebook. Тим більше, його аудиторія на Полтавщині — 344 тис. користувачів.

Тому громадам, у яких ще немає сторінок, варто їх створити. А іншим — зробити свою комунікацію ефективнішою. Це стосується і подачі інформації, і більшого залучення користувачів.

→ *Муніципальна газета*

Більшість громад області — сільські. Хоча соціальні медіа і є найзручнішим каналом комунікації, великий сумнів, що ними користуватиметься пенсіонерка Марія Петрівна з Бутенків. Тому для цієї категорії населення варто випускати звичні газети.

Візьмемо найбільшу Пирятинську ОТГ. Її населення — 17261 мешканців, а це 10461 домогосподарств. Навіть якщо друкувати по газеті на кожне з них раз на два тижні, ціна тиражу цілком підйомна для бюджету об'єднаної громади. Щоб «накрити» усю Пришибську громаду потрібно так взагалі усього 1200 газет.

→ *Особиста медійність голови ОТГ та його команди*

Голова ОТГ напряму асоціюється зі своєю об'єднаною громадою. Тому усі його успіхи та невдачі сприйматимуться на користь об'єднання. І чим більше голова з'являтиметься в медіа, розповідаючи свою громаду — чи краще це для неї. Особливо важливий цей пункт для залучення інвесторів. Адже живій людині і довіра буде більшою, ніж просто назві громади.

Медіа любить вас, ОТГ

Тема ОТГ цікава і нова для України. Тому об'єднаним громадам варто лише трохи проявити активність, і медіа звертатимуть на них увагу. Крім того, потрібно пам'ятати про постійний зв'язок з місцевим населенням. Люди мають розуміти, що вони обрали на громадських зборах і до чого це призвело. А для цього найкраще підходять муніципальні ЗМІ і соціальні мережі.

Певнений, що чим медійнішими ставатимуть Полтавські громади, тим більшу привабливість отримуватимуть. І для туристів, і для інвесторів. А це вигідно, в першу чергу, їм самим. Адже збільшуватиме бюджети.

Денис СТАРОСТІН,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

МЕДИЧНА РЕФОРМА: УВАГА, СТАРТ!

Видання «Миколаївські вісті» спільно з інтернет-виданням «Розділля ТБ» започатковують новий спецпроект «Децентралізація, як вона є». У рамках цього проекту питання впровадження адміністративно-територіальної, медичної, пенсійної та інших реформ будуть висвітлені на сторінках видань з метою інформування про їхній перебіг, етапи впровадження, а також спробуємо разом прослідкувати як ті чи інші нововведення втілюються у місцевих громадах.

Медреформа в Україні

**фінансування лікарень залежатиме
від пацієнтів. а не ліжкомісць**

Верховна рада дала «зелене світло» медичній реформі. Вже з 1 січня 2018 року пацієнти та лікарі матимуть зовсім нові стосунки з системою охорони здоров'я. В чому полягатимуть ці нові стосунки та які зміни мають відбутися в українській медицині про це у сьогоднішній статті.

Відразу зауважу, перед написанням матеріалу звернулась до керівників медичних установ Миколаєва та Нового Роздолу з проханням прокоментувати нововведення. Проте, самі лікарі, наразі, ще не мають цілісного бачення впровадження медичної реформи і власне очікують на деталізування інформації з боку департаменту охорони здоров'я області. Тому при написанні матеріалу я послуговувалась офіційною інформацією, яка розміщена на сайті Кабінету Міністрів та Міністерства охорони здоров'я.

Коли мова заходить про реформи у державі, здебільшого, ми відразу перекидаємо це у площину політиканства, а відтак наївно гадаємо що це нас не торкатиметься напряму і залишаємо це все на обговорення для чиновників, мовляв нехай теревенять. До певної міри це так і є. Тільки чиновницькі теревені згодом виливаються у завершену законодавчу форму, яка напряму та безпосередньо торкнеться кожного з нас, членів нашої родини, а подекуди ще чималих фінансових витрат з нашого гаманця. Тому в ідеалі, перед тим як реформи мають бути втілені, суспільство повинно оцінити їх на предмет доцільності, необхідності впровадження у тій чи іншій формі та задати чіткі параметри, критерії змісту реформування

тієї чи іншої галузі, тим паче коли мова йде про галузь, яка опікується нашим здоров'ям. В українському суспільстві ця норма, наразі, ще не так активно спрацьовує. Ми чомусь більше реагуємо на постфактум: коли вже ухвалено, коли вже все вирішено. Так само є і з медичною реформою.

Давайте без лукавства

Давайте відразу домовимося, що ніхто з нас лукавити не буде коли мова заходить про необхідність реформування медицини. Не знаю чи знайдеться в державі людина, яка б з впевненістю відповіла, що її цілком задовольняє якість надання медичних послуг. Абсолютно все у вітчизняній медицині потребує негайного та кардинального оновлення. Лікарняні палати, харчування пацієнта, реабілітація, лабораторії для проведення первинних аналізів – цей перелік величезний і він весь зі знаком мінус.

Навіть такі елементарні речі як культура спілкування між медичним персоналом та пацієнтом – це з площини фантастики. Кого ми обманюємо?

Наша офіційна безоплатна медицина давно вже стала неофіційно платною – хіба для когось це секрет? А кваліфікація лікарів – це катастрофічна проблема, яка у геометричній прогресії поширюється Україною. І причини цьому всім відомі. Перша – ви десь бачили фахівця який робитиме складні хірургічні операції за кілька тисяч гривень на місяць? Це смішно і плачевно водночас, бо ті хто мав би тримати скальпель в руках, рятуючи чийсь життя, воліють полишити межі України та працювати простим будівничим у тій же Португалії, Іспанії чи Польщі. Друга причина – більш жакхлива і свідчить про певну тенденцію, яка закріпилася у нашій державі: лікарі та медичний персонал стають менш кваліфікованим через низьку якість освіти. Це звучить так офіційно та узагальнено, а серед людей є більш чітке та влучніше висловлювання через «купівлю диплома». І це теж ні для кого не секрет.

Звісно, це не означає, що абсолютно всі лікарі помилились своїм фахом, а весь медичний персонал уяви не має з якого боку відкривається ампула для ін'єкцій. Навіть на теренах нашого субрегіону Розділля у Миколаївській КЦРЛ та Новороздільській міській лікарні є лікарі, до яких люди записуються на прийом та воліють лікуватися виключно у них. І саме цей фактор – якісного медичного обслуговування у конкретного лікаря, як на мене, і стане ключовим у медичній реформі. Якщо раніше у нас діяв принцип «гроші шукали кваліфікованого лікаря», то тепер запущено інший механізм «гроші підуть за пацієнтом». Іншими словами чим більше пацієнтів має лікар, тим більше коштів йому заплатить держава за його роботу. Ось з цього фактору і почнемо огляд медичної реформи.

Гроші підуть за пацієнтом

Зараз гроші розподілені субвенцією по всій Україні. Вони переважно оплачують існування лікарень, існування медпрацівників, а не оплачують самого лікування пацієнтів. З 1 січня 2018 року все закручується набагато цікавіше. Українці самі обиратимуть собі лікаря – терапевта, педіатра, сімейного лікаря, і не важливо де ви проживаєте. Ніякого територіального

принципу. З обраним лікарем напряму або через лікарню пацієнт буде підписувати договір про намір лікуватися саме у нього. Що це означає? Це означає, що держава заплатить більше тому лікарю, у якого більша кількість пацієнтів. А як це виглядає у цифрах? Доволі спокусливо.

Тариф на медичні послуги з надання первинної медичної допомоги складається з двох частин: ставки на оплату медичної послуги та ставки на оплату діагностичних послуг, у тому числі лабораторних досліджень. У бюджетній резолюції, яка була ухвалена парламентом у липні 2017 року, закладена сума середнього тарифу за людину у 370 гривень на рік — тобто це 740 000 гривень щорічного доходу на медичний кабінет, який підтримує 2000 пацієнтів. А така кількість пацієнтів є рекомендованою від законодавців.

При цьому середній тариф коливається в той чи інший бік, залежно від різних факторів. Наприклад, якщо серед пацієнтів будуть діти до 5 років або пенсіонери у віці 65+, тариф буде майже вдвічі вищим за тариф для молодих людей.

Це означає, що лікар первинної ланки буде отримувати в рік від 740 тисяч до 1 мільйона гривень на свою практику, якщо набере максимальну рекомендовану кількість пацієнтів у 2 тисячі осіб. Десять половини цих коштів йде на видатки медичної практики.

У бюджетній резолюції вже на 2019 рік закладена більша сума — за кожного пацієнта в середньому по 450 гривень в рік. Планується, що з року в рік ця сума буде поступово збільшуватися разом з переліком оплачених аналізів та послуг.

Зрозуміло, що такий механізм породить на ринку медицини конкуренцію. Тепер лікарі будуть зацікавлені у підвищенні свого фаху, якісному наданні медичних послуг, облаштуванні своєї приймальної, а лікарні з особливою прискіпливістю підбиратимуть персонал від санітарки до спеціаліста – бо від цього напряму буде залежати існування самої медичної установи.

Купівля медичних дипломів на вічний упокій, хай живе імідж лікарні!

Мені особисто дуже цікаво як це працюватиме на практиці. Чи матиме це мінуси побачимо згодом. Проте, вже зараз очевидно одне, запуск у дію цього механізму відправить на вічний упокій нікчемну практику «купівлю диплому». Оскільки, на перший план, спільно з якістю медичних послуг, виходить абсолютно нове явище для медичних установ нашого субрегіону Розділля це імідж лікарні та імідж конкретного лікаря. Чим вища репутація в установи, тим більша до неї довіра, і тим більша кількість пацієнтів, а отже, держава виплатить солідні суми на місцеві лікарні. І зворотний процес. Якщо лікарня не зуміє втриматися, то місцеві органи влади, відповідно до нової реформи, прийматимуть рішення про перепрофілювання медичних установ до прикладу на хоспіси чи інші заклади.

Реформа також передбачає, що з 2020 року усі медичні заклади вторинної і третинної ланки перейдуть на нову модель фінансування.

Національна служба здоров'я буде перераховувати медзакладам гроші за надану послугу за затвердженими тарифами, єдиними для всієї країни. У тарифі за послугу закладені всі витрати на її надання, у тому числі — оплата праці медичного персоналу.

В законі закладено, що базою для розрахунку компоненту оплати лікаря в тарифі має бути 250% від середньої зарплати по країні за липень попереднього року. В 2018 році базою би стало 18347 гривень (середня зарплата в липні 2017-го 7339 грн).

Як цей принцип працюватиме у сільській місцевості?

У селах людей найбільше турбує доля фельдшерів та ФАПів. Багато хто у різноманітних ЗМІ пише про те, що реформа позбавить сільській місцевості швидкого доступу до медичної допомоги. Проте, судячи з того, що пропонує реформа, хоча у це важко й повірити, але навпаки — нарешті в селах з'являться лікарі. І однозначно фельдшери залишаться на своїх місцях. Фельдшери не замінятимуть лікаря, але стануть його помічниками та забезпечать доступ до медичної допомоги у найвіддаленіших селах, бо стабільний догляд пацієнта сімейним лікарем — це найбільш ефективний спосіб виявити захворювання на ранній стадії, коли вилікувати людину найлегше. То звідкіля стільки оптимізму щодо появи в селі лікарів?

У 2018 році середня виплата на первинній ланці (нагадаю, лікарем первинної ланки може бути сімейний лікар, педіатр або терапевт), як було вже зазначено вище, складе близько 370 грн на одного пацієнта, у 2019 — 450 грн. Практика у 2000 пацієнтів матиме річний дохід в 740 000 грн у 2018 та 900 000 грн у 2019. У цей бюджет входять оренда, оплата роботи лікаря, фельдшера та медсестри, прості витратні матеріали та часткове покриття аналізів. Близько половини цих коштів — видатки практики, все інше — зарплата працівників (лікаря, медсестер, фельдшерів). Якщо місцева громада надасть лікарю медичний кабінет в оренду за 1 гривню, у нього залишиться ще більше коштів на зарплати.

Досі лікарі в селах ніколи не бачили таких коштів! Це факт! Тому питання організації надання медичних послуг у сільській місцевості – це вже більше до органів місцевої влади. Крім того, місцева громада може зацікавити конкретного лікаря співпрацювати з нею, до прикладу шляхом будівництва житла для нього! Така практика особливо буде цікава для молодих лікарів, які крім можливості працевлаштування перебувають у пошуку «вкорінення» у тій чи іншій місцевості.

Також, у цьому контексті варто згадати і про законопроект №7117 (Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування в сільській місцевості), який було ухвалено 19 жовтня Верховною Радою у першому читанні. Він передбачає щонайменше 5 мільярдів гривень додаткового фінансування медицини в селах за два роки, зокрема, будівництво сучасних амбулаторій, а також забезпечення їх інтернетом.

Скорочення лікарів не оминати!

У законопроектах про медреформу немає жодного слова про за-

криття лікувальних закладів чи скорочення медперсоналу. За законом Національна служба здоров'я (НСЗ) укладе договори з усіма лікарнями, щоб ніхто не залишився без медичної допомоги. Але з роками конкуренція і принцип «гроші йдуть за пацієнтом» приведуть до двох кардинальних змін. Перша – без роботи залишаться ті лікарі та медичний персонал, які не поважають пацієнта, не лікують його якісно або після початку роботи з НСЗ вимагають від нього кошти. Хороший лікар завжди матиме потік пацієнтів і достойні гроші від держави за свою роботу!

Друга зміна – впорядкування мережі медзакладів. Малопотужні, погано оснащені і мало завантажені лікарні, де просто небезпечно лікуватись, будуть перепрофільовані під реальні потреби населення — на реабілітаційні, діагностичні центри тощо. І питанням впорядкування мережі лікувальних закладів опікуватиметься місцева влада. Саме місцеві громади мають вирішити, які з лікарень потрібно підсилити, а які перепрофілювати. Держава тільки виставляє вимоги щодо максимального часу доїзду до лікарні та її мінімального безпечного навантаження.

Розвиток лікарень дуже залежить від розвитку автодоріг та громадського транспорту, тому це питання громади будуть розвивати комплексно. Але очевидно, що будь-який мешканець субрегіону Розділля вибере модель “транспорт + дорога + лікарня, де мене вилікують” замість моделі “лікарня поруч, де мене не вилікують”.

Тому нові умови функціонування медичної галузі будуть підштовхуватиме громади впорядковувати свою мережу і робити великі опорні лікарні — як свідчить світовий досвід, саме високонавантажені великі лікарні дозволяють забезпечити найвищу якість медичних послуг.

І про головне на «десерт»

Всі послуги, аналізи, дослідження, ліки, які надаються за державною програмою медичних гарантій, будуть для пацієнтів на 100% БЕЗОПЛАТНИМИ. Це закріплено законодавчо. І працюватиме цей механізм саме так, як у страховій компанії. Пацієнти будуть знати, що саме оплачує держава, і самі обиратимуть лікарні, де вони отримають ці послуги. Ще раз нагадую, що з 2018-го року реформа запрацює на рівні первинної допомоги, а з 2020-го — в усіх лікарнях.

Чи варто вітати нас усіх з початком довгоочікуваних змін в системі охорони здоров'я – наразі важко сказати. Кожен з нас це відчує особисто коли звернеться в лікарню з 1 січня 2018 року за наданням медичних послуг.

Від редакції: це була перша стаття із циклу про нову медичну реформу. У наступних матеріалах більш детально про це нам розкажуть адміністрації медичних закладів Миколаєва та Нового Роздолу. Тому не забувайте передплачувати газету «Миколаївські вісті» та слідкувати за новинами на сайті Розділля ТБ, щоб бути поінформованим. І звісно, не хворійте!

Ірина ТЕЛЬКА,

учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ-2017: АКЦЕНТ НА ЯКІСТЬ

На Львівщині уже створено 35 територіальних громад. Цієї неділі, 29 жовтня, в області пройдуть вибори у вісьмох ОТГ.

Вже близько трьох років Україною крокує реформа децентралізації. У квітні 2014-го уряд України ініціював реформу, яка передбачає відхід від “радянської системи” – коли “все вирішують нагорі”. Децентралізація – це європейський і світовий досвід, не втомлюються пояснювати українські експерти. Бо, мовляв, місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватися тільки на місцевому рівні. Держава ніколи не дійде до проблем кожного села чи міста, вулиці чи двору. Та додають, сьогодні ж українська децентралізація відбувається дещо в інший спосіб, аніж це було за кордоном. Ба більше, до нас уже приїжджають запозичувати досвід.

На Львівщині у процесі створення об’єднаних територіальних громад (ОТГ) змінили вектор реформи. Тепер акцент не на кількість, а на якість! Аби не об’єднувалися бідні громади з бідними.

“Ми підтримуємо динаміку створення ОТГ в області. Вже цієї неділі у вісьмох громадах пройдуть вибори. У грудні теж заплановані вибори. Окрім того, готуємо низку подань до Центральної виборчої комісії про створення ще кількох громад у нас. Частину звернень від громад в облдержадміністрації уже розглянули”, – каже “Львівський Пошті” Ростислав Замлинський, перший заступник голови Львівської ОДА.

Результати реформи на Львівщині

Децентралізація – це повноваження, ресурси і відповідальність. Варто нагадати у чому суть перетворень, які пропонує децентралізація. Після об’єднання органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування вирішують усі проблеми на місцях. Люди отримують можливість на виборах обирати органи місцевого самоврядування у громаді, районі чи області. У свою чергу ці органи різних рівнів отримують повноваження, а під повноваження – необхідні ресурси.

В Україні створено 665 об’єднаних громад. Зокрема на Львівщині – 35 ОТГ. Якщо розібрати детальніше, то у області усього маємо 711 територіальних громад. З них, за два роки 137 громад об’єдналося. Це лише третина від запланованого, бо за перспективним планом передбачено на Львівщині – від 95 до 100 ОТГ.

Зараз у загальному рейтингу (за параметрами покриття площі області ОТГ) область на 14 місці. Нагадаємо, раніше були у п’ятірці лідерів. Тепер, як пояснює “Львівський Пошті” експерт з питань децентралізації, докторант ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України” Андрій Пелехатий, змінився підхід до формування ОТГ – краще не кількісний показник, а якісний.

«Серед найменш активних – Дрогобицький та Стрийський райони. Тоді як лідером є Мостиський»

“На початках, коли у 2015 році проводили перші вибори в області ми справді були серед лідерів. Але тоді давали можливість об’єднуватися будь-

яким громадам, не прораховуючи особливо їх фінансової спроможності. Вже у 2016-ому переорієнтувались на інший підхід. Почали прораховувати фінансову спроможність і можливість об'єднуватися тільки таким громадам, які зможуть забезпечити свої повноваження", – каже Андрій Пелехатий.

Якщо за матеріалами консультантів проекту U-LEAD проаналізувати оцінку фінансової спроможності 22 ОТГ на Львівщині за I півріччя 2017-го, то побачимо, що середній показник надходжень власних доходів на одного жителя ОТГ збільшився на 466 грн. Тепер дохід складає в середньому 976 гривень.

А от щодо видатків на утримання службовців, найбільше припадає на бюджет Грабовецької ОТГ – 61%, найменше – на бюджет Бабинської ОТГ – 13%. Але найбільше працівників виконавчого апарату затверджено Ходорівською ОТГ – 72 особи, найменше – Луківською ОТГ – 14 осіб.

На носі – вибори

Вже цієї неділі, 29 жовтня, в усіх областях України заплановані вибори у 201 ОТГ. Обиратимуть як голів громад, так і депутатів місцевих рад. На Львівщині участь у виборах беруть вісім громад – Рудківська, Великомоствська (міські), Щирецька та Славська (селищні), а також Волицька, Солонківська, Підберізцівська та Воютицька (сільські).

Та досі далеко не усі виборці знають, хто в списку кандидатів. Зазвичай інформацію про кандидатів у депутати та голів громад, а також межі виборчих округів публікують лише на дошках оголошень у сільських радах.

"ЦВК завжди затягує із оголошенням виборів. Тому залишається мало часу на рекламу виборів і донесення до людей інформації про вибори. Тут процес інформування залежить вже більше від кандидатів на пост голови громади чи депутатів місцевих рад. Та зауважу, що ще менше людей приходять на вибори старост. Думаю, варто було б проводити такі вибори разом із виборами голів. Зараз вибори старост проводять тоді, коли їх оголосить громада", – зазначає Андрій Пелехатий.

На запитання, як оцінюють підготовку до виборів у ЛОДА, Ростислав Замлинський відповів: "Обласна адміністрація не втручається у виборчий процес. Ми повинні забезпечити порядок і безпеку. Все інше – за виборцями".

Наступні вибори в ОТГ, до слова, ЦВК призначила на 24 грудня.

Позитиви та негативи від об'єднання

Як писала "Львівська Пошта", у липні цього року 42% українців виступили за децентралізацію. Однак лише 12% українців були повністю задоволені темпами децентралізації. Зі слів Андрія Пелехатого, зокрема на Львівщині сьогодні реформу підтримує більша половина населення.

"Наведу приклад Пустомитівського району. Торік там було створено лише одну ОТГ. Цього року там створюють ще чотири громади. Відтак половину території цього району займатимуть ОТГ", – зазначає експерт.

Серед найменш активних районів співрозмовники виокремлюють Дрогобицький, де ще не створено жодної громади та Стрийський. Тоді як лідером є Мостиський район. Він складається із територіальних громад орієнтовно на 80%.

Рідко говорять про мінуси реформи, а тим паче про випадки, коли громади, об'єднавшись, хотіли вийти з ОТГ. Але така історія була в Тернопільській області.

“На Львівщині таких випадків не було. В Тернопільській області після об'єднання люди виступили із заявкою на вихід. Але зауважу, що це відбулось через те, що люди, які займалась цим об'єднанням, не прорахували фінансову спроможність. Тоді об'єдналося дві-три бідні сільські ради і вийшла ще бідніша ОТГ. Відповідно з додатковими функціями вони не справилися”, – каже Андрій Пелехатий.

Неабияким фінансовим тягарем для громад є питання фінансування освіти. Бо держава надає кошти тільки на заробітну плату педагогічному персоналу. Технічний персонал і комунальні платежі ОТГ повинні самі оплачувати.

Богдан Барабаш, голова Грабовецької ОТГ, розповідає, що ще у 2016-ому їхній бюджет складав близько 15 млн гривень. На цей рік сума зросла більше, ніж удвічі – тепер це 24 млн гривень. З цієї суми чимало йде саме на освіту.

“Зараз третина витрат з нашого бюджету йде на освітню галузь – це 36% від загальної суми. Також оплачуємо комунальні послуги у медичних закладах. Зазначу, що частина наших надходжень – це власні надходження. Щоб розуміти, у 2016 році власних надходжень отримали на суму 1,8 млн гривень”, – зазначив Богдан Барабаш.

Коли кінець?

Експерти з питань децентралізації мінус у реформі вбачають ще й у тому, що законопроект “Про добровільне об'єднання територіальних громад” не має кінцевого терміну виконання реформи і не передбачає, власне, зворотного зв'язку.

“Добровільне об'єднання в якийсь період має завершитися. Так було в Польщі. Надалі має бути адміністративно-примусовий процес об'єднання, згідно фінансових та економічних розрахунків, аби створювались лише потужні ОТГ. Сьогодні у нас не прописано, коли закінчиться добровільний процес. Потрібно вносити зміни в Конституцію України. Але раніше була заява нашого Президента про те, коли об'єднається 51% громад в країні, то він ініціюватиме зміни до Конституції”, – пояснює Андрій Пелехатий.

Окрім того, він додає: “Основне надходження, яке має кожен район – це податок на доходи фізичних осіб. Коли об'єднується громада, ці кошти вона забирає до себе. Це основне джерело наповнення місцевих бюджетів. Тому в райони не доходить значна частина коштів. Відтак вони не можуть утримувати бідніші громади. В нас більшість громад, які йдуть на об'єднання – це багаті громади, які можуть профінансувати усі свої повноваження. Чомусь бідніші громади не хочуть об'єднуватися. Відповідно район повинен їх “додатовувати”.

Самі ж громади уже роками чекають на законопроект, який розширить повноваження об'єднаних територіальних громад в сфері земельних відносин. Йдеться про передачу земель громадам, які є за мережами на-

селених пунктів. Їх обіцяли передати ОТГ ще у 2015 році та до сьогодні цього не зробили.

“Такий законопроект є у Верховній Раді. Але тільки в першому читанні за нього проголосували. Тож зараз землями продовжують розпоряджатися райдержадміністрації”, – резюмує Андрій Пелехатий.

Марія ТЕРЕНДІЙ,

учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЧЕРЕЗ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ

Нині міжмуніципальне співробітництво успішно втілюється у Полтавській, Івано-Франківській, Харківській, Волинській та інших областях України. Черкащина за кількістю зареєстрованих угод посіла 5-те місце у рейтингу Мінрегіону. Практика такого співробітництва дозволяє громадам не тільки протестувати свою готовність до об'єднання, а й зекономити

кошти та підвищити якість послуг. Про це інформує власний кореспондент «Нової Доби».

Загалом з часу ухвалення закону «Про співробітництво територіальних громад» 17 червня 2014 року на сьогодні в Україні було укладено 118 міжмуніципальних договорів між територіальними громадами.

Станом на початок 2018 року в Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, громади Черкаської області зареєстрували 6 договорів міжмуніципального співробітництва. За рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку успішно реалізована одна угода у Чигиринському районі – «Придбання техніки та обладнання для збору та вивезення твердих побутових відходів комунальному підприємству «Господарське управління «Будинку рад» Чигиринської районної ради».

– Тема міжмуніципального співробітництва для Черкащини доволі нова, тому в нас поки ще немає фахівців, які мають гарні практики. Договори, які наразі укладені, охоплювали більшість населених пунктів одного району, – зазначає Сергій Слинько, директор Черкаського Центру розвитку місцевого самоврядування.

У співпраці – результат

Лідером за кількістю укладених договорів по співробітництву територіальних громад в Україні наразі є Полтавська область – укладено близько 50-ти угод.

Одними із передових є Новосанжарський та Кременчуцький райони. Завдяки співпраці громади створили комунальні установи – «Бібліотека», «Кластер зеленого туризму», утримують ПМСД та методичний кабінет освіти. Були укладені угоди між с. Смотрики (Пирятинський район) та с. Годунівкою (Яготинський район, Київська область) на спільне фінансування ЦНАПу.

За словами голови Новосанжарської районної державної адміністрації Полтавської області Сергія Бульбахи, громади розпочинали співпрацю з укладення простих договорів, а нині вже планують реалізувати проект із облаштування інженерної інфраструктури передачі даних.

– Міжмуніципальне співробітництво дає багато позитивних моментів, особливо у фінансовому плані. Зі сторони держави такі угоди підтримуються потужніше. Наприклад, опорні школи. Самотужки громаді досить складно фінансово утримувати таку школу. Так само і підприємства. Якщо їх утримують 3–4 громади, тоді можна говорити про їхній розвиток та ефективність, – пояснює Сергій Бульбаха.

За статистикою Мінрегіону, основними сферами, які мають попит в Україні є ЖКГ – 27 % зареєстрованих проєктів, благоустрій – 13 %, пожежна безпека – 16 %, освіта, охорона здоров'я, соцзабезпечення – 25 %, інше – 27 %.

На Полтавщині найпопулярнішими напрямками реалізації договорів є придбання техніки та обладнання для збору та вивезення твердих побутових відходів (ТПВ), вирішення проблеми якісного транспортного обслуговування, забезпечення високошвидкісним інтернетом жителів сільських громад, ремонт автодоріг місцевого значення, оновлення місцевих пожежних служб, підвищення якості надання медичних послуг тощо.

– Одними з перших міжмуніципальних договорів у нашому районі були проєкти спільного придбання дороговартісних речей для комунальних закладів. Далі вже більш складні питання – пілотний проєкт спільного утримання комунального підприємства та впровадження єдиної системи із поводження з твердими побутовими відходами, – розповідає Сергій Бульбаха. – Торік підписали міжмуніципальні угоди між майбутніми центрами ОТГ зі створення комунального закладу – «Центру громадської безпеки», зокрема, створення пожежних депо.

На сходинку вище, ніж Черкаська область, у рейтингу Мінрегіону піднялася Волинська область, де зареєстрували 8 міжмуніципальних договорів між громадами. Із них 7 угод укладені між Луцьком та Прилуцькою сільською радою Ківерцівського району. У результаті реалізації та виконання цих договорів посилилася співпраця між Луцьком та Прилуцькою сільською радою. На громадських слуханнях громада ухвалила позитивне рішення про об'єднання з Луцьком. Типовими напрямками на Волині є освіта, медицина, будівництво доріг.

Сергій Слинко відзначив, що на Черкащині громади звертають увагу на договори спільного утримання ЦНАПів (надання адміністративних послуг), а також навчально-методичного забезпечення закладів освіти району: «На сьогодні маємо напрацьовані договори методичного забезпечення закладів освіти між тими громадами, які об'єдналися одними із перших –

Мокра Калигірка і Білозір'я. Вони вже працюють за такими договорами, але поки ще не зареєстрували їх на сайті Мінрегіону».

Громади на Черкащині навчатимуть раціонально використовувати кошти

Сьогодні міжмуніципальне співробітництво є пріоритетним шляхом для розвитку території та підвищення спроможності громад. Його суть полягає у тому, що органи місцевого самоврядування на договірній основі об'єднують свої ресурси та зусилля для вирішення загальних проблем розвитку. Співробітництво між громадами дає можливість протестувати їхню готовність до об'єднання. Для тих громад, які вже об'єдналися – це можливість зекономити кошти та напрацювати цікаві варіанти майбутньої співпраці.

Основними завданнями співробітництва між територіальними громадами є підвищення якості послуг, що надаються громадянам, розвиток місцевої інфраструктури, а також покращення муніципального менеджменту та підвищення ефективності діяльності відповідних органів місцевого самоврядування.

При спільній роботі територіальних громад покращується здатність освоєння інвестицій та довіра з боку кредиторів, завдяки чому можна швидше отримувати позики та залучати кошти з фондів ЄС та інших зовнішніх джерел.

Заступник директора Департаменту регіонального розвитку Черкаської ОДА Сергій Даниленко зауважив, що Черкаська область на наступні три роки має амбітні плани міжмуніципального співробітництва: у 2018 році планується зареєструвати у Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 20 договорів міжмуніципального співробітництва, у 2019 році – 30, у 2020 році – 30. Аби досягти поставленої мети для територіальних громад Черкаської області проводитимуться навчання та куштові тренінги.

– У грудні (22 грудня 2017 року) був прийнятий План реалізації стратегії розвитку Черкаської області на період 2018–2020 рр. Однією із проектних ідей Плану є «Співробітництво територіальних громад Черкащини як важливий фактор регіонального розвитку», яке стало одним із стратегічних напрямків, – розповідає Сергій Миколайович.

У 2018 році у Черкаській області відбудеться 5 куштових навчань: 21–22 лютого у Білозір'ї (Черкаський, Смілянський, Чигиринський і Кам'янський райони), 2 березня у Корсуні-Шевченківському (Корсунь-Шевченківський, Городищенський і Канівський райони), 15 березня у Золотоноші (Чорнобаївський, Драбівський та Золотоніський райони), 22 березня у Звенигородці (Лисянський, Тальнівський, Катеринопільський, Шполянський і Звенигородський райони), 29 березня в Умані (Жашківський, Монастирищенський, Маньківський, Христинівський та Уманський райони).

– Спільно з Черкаським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців за результатами проведе-

ного навчання видаватимемо сертифікати державного зразка, – ділитися планами Сергій Даниленко.

Регіональне відділення «Асоціації міст України» за участі Центру розвитку місцевого самоврядування надаватиме юридичний супровід і допомогу в укладенні міжмуніципальних договорів. Департамент регіонального розвитку спільно з ЦРМС займатиметься координаційною роботою організації проведення навчальних заходів, також щоквартально проводитиме моніторинг реалізації договорів та допомагатиме в їх реєстрації у Мінрегіоні. Черкаська агенція регіонального розвитку бере на себе інтелектуальне наповнення семінарів та їх модерування.

Сергій Даниленко наголосив, що Черкаська область на сьогодні єдина, котра реалізовує реформу децентралізації у плідному партнерстві: Департамент регіонального розвитку Черкаської ОДА, Черкаський центр розвитку місцевого самоврядування, Черкаське відділення АМУ, Черкаська агенція регіонального розвитку та Черкаський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.

Валерія ТИМЕРГАЛІНА,

учасниця Медіашколи у Дніпрі (24-26 січня 2018 рік)

ВАШКІВЦІ, ЩО ПРИГОРНУЛИ ВОЛОКУ

ЯК ТІЛЬКИ зайшла мова про децентралізацію, сумнівів що об'єднана територіальна громада (ОТГ) з центром у Вашківцях буде, ні в кого не виникало. Бо Вашківці -- місто з давніми традиціями, через неповних півтора десяти років відзначатиме 600-річчя з часу заснування. На початку минулого століття воно набуло статусу одного з восьми повітових міст краю, а за радянської влади впродовж 15 років був Вашківський район. Зрозуміло, в райцентрі існувала й управлінська та соціальна інфраструктури, і децю з того знадобилося тепер, при створенні ОТГ. Громада порівняно невелика – до гурту увійшли Вашківецька міська та Замостянська і Карапчівська сільські Ради. Населених пунктів – шість, бо за адмінподілом до Вашківців приналежне село Волока, а до Карапчівської сільради входять Бабине та Вали. Цифра 6,4 тисячі сільського населення – саме його кількість лягає в основу розрахунків при виділенні субвенцій на інвестиційний розвиток – дала можливість отримати 3,5 мільйона додаткових коштів із Держбюджету.

--Використати їх, як відомо, можемо строго за призначенням – на реалізацію поданих раніш у Мінрегіон і схвалених там проектних пропозицій. 1,2 мільйона спрямували на поліпшення асфальтних доріг, що ведуть до Карапчева, Замостя, і далі – до Слободи, котра не входить до складу ОТГ, але ми готові запросити її до себе й маємо надію, що приєднається, -- каже голова громади Микола Перч. --1,5 мільйона виділено

на реконструкцію приміщення колишньої поліклініки, де буде Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП), немали суми адресували на ремонтні роботи у міській гімназії, навчально-виховному комплексі в селі Бабині та у лікарні, що відтепер Центром первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) зватиметься і де обслуговуватимуть на договірних засадах не лише жителів громади, а й з інших, розташованих недалеко від Вашківців, сіл.

Аби в читача не склалося враження, ніби з переоснащенням поліклініки під адмінспоруду знижують рівень медичних послуг, голова доуточнює: послуги, що надавались там, переведуть у Центр ПМСД, тобто колишню лікарню, площі якої використовувались не сповна. Таким чином ніхто не буде обділеним.

КОШТИ субвенції використали насамперед там, де діє погодний фактор: на облаштування доріг. Зрозуміло, з сумою 1,2 мільйона на щось капітальне не розженешся. Тож провели поточний, ямковий ремонт. Квапились впоратись до осінніх дощів. Бо якщо покласти асфальт на мокру поверхню, то до весни від того ремонту не залишиться й сліду. Тимчасом, гроші субвенції надходили із запізненням. Довелося докласти 300 тисяч із власних надходжень, отриманих від перевиконання бюджету.

В оптимальні строки, до початку нового навчального року, провели також ремонт НВК у селі Бабині. Замінили на теплозберігаючі усі вікна, а також обладнали внутрішні санвузли.

-- Коли діти в теплі, то й учителям працювати спокійніше, -- переконаний директор закладу Іван Гаврилюк. -- Втішає, що в облаштуванні приміщень взяли участь батьки. Нехай 8 тисяч, зібраних ними, порівняно з 300 тисячами, потраченими з коштів субвенції, сума невелика, але готовність прилучитися до справи багато значить.

До кінця року – місяць, частину коштів субвенції ще належить освоїти. Однак до виконання залишились внутрішні роботи, тож запевняють, що впораються. «Не повертати ж грошей, отриманих із Держбюджету, назад туди», -- каже Перч.

Уваги, зокрема, потребують роботи у міській гімназії. Приміщення її -- ще з початку минулого століття. Дещо й гімназійному статусу не відповідає. Але отриманий він за часів, коли у Вишніці навчав буковинських дітей відомий у краї педагог і письменник Іван Бажанський. Премією його імені впродовж двох десятиліть нагороджують кращих учителів області. Тож не позбавляти навчальний заклад титулу через недостатню облаштованість. Справедливіше – підтягувати до вищого рівня комфортності.

-- На теплозабезпечення, зміцнення матеріальної бази шкіл, крім інфраструктурних коштів із Держбюджету, спрямовуємо й інші ресурси. Приміром, найбільшу в громаді ЗОШ 1-3 ступенів у Вашківцях, де навчається 700 учнів і яка має статус опорної, значно оновили за рахунок освітньої субвенції та грошей із фонду народного депутата Івана Рибак, -- ділиться радістю завідувач відділом освіти, молоді та спорту об'єднаної громади Володимир Лучак. -- А в селі Волока на кошти з надпланових надходжень до місцевого бюджету докорінно перебудували приміщення, в якому розмістили молодші класи та дитсадок із харчоблоком.

-- Додаткових грошей з початку року надійшло 3 мільйони. Більшість – від податку з фізичних осіб. Не всі роботодавці сплачують його за місцем праці людей – переадресовують туди, де підприємство зареєстроване. Але гарний приклад подала кіровоградська фірма «Агротех». Шляхом її поділу утворено підприємство «Захід-Агро», зареєстроване у Вашківцях, і податки надходять у касу громади. Аграрії орендують земельні паї селян і вже розпочали будувати зерновий елеватор. Таким чином наша співпраця надовго, -- вступає у розмову заступник голови ОТГ Андрій Приймак...

НА ВОЛОКСЬКИЙ новобудові, разом з іншими журналістами, поїздку яких забезпечила прес-служба регіонального відділення Асоціації міст України, вдалося побувати. Село це – унікалом. Розташоване за 8 кілометрів від Вашківців і відділяють його від міста зорані поля. Жодного населеного пункту поряд. Правда, з протилежного боку, значно ближче, ніж Вашківці, село Нижні Станівці, куди й частина волоських дітей до школи ходить. Але то вже інший, Кіцманський район. Тож не віддавати Волоку в чийсь руки. Хоча ситуація справді склалася неблагополучна: 30 років тут не було дитсадка; слабо розвинута інфраструктура й відсутність робочих місць призвели до того, що населення скоротилося з 600 до 483 чоловік.

Зі створенням рік тому ОТГ вашківчани взяли до уваги ці виклики, вирішили тісніше пригорнути волокських людей до себе. Відкриття два тижні тому нового навчально-виховного комплексу – перший крок, що дає надію. А ще під час оглядин новобудови у невеличкому сільці довелося чути й про інший вияв турботи. Стосується прийомних сімей, де батьки виховують дітей, що не є їх кровними. Таких сімей у громаді – 12, найбільше, шість, у Замості. За бажанням вихователів-батьків громада виділяє їм земельні ділянки, аби могли будувати житло для тих, кого прихистили. І не просто дає простір для дій, а й допомагає матеріально. Цьогоріч виділили забудовнику, що зважився на цей крок першим, 50 тисяч гривень. Єдина вимога: житло має бути передане тому, на кого зареєстроване.

...Само по собі Вашківці – місто знане. Звідси пішла у світі знаменита Михайлюкова «Черемшина», тут жив уславлений майстер вишивки, художник-орнаменталіст Георгій Гарас, а зараз діє його музей-садиба, звідси походить рід Гнатишиних, один із представників якого був генерал-губернатором Канади, а інший, добре знаний країнами Іван Гнатишин – відомий український дипломат... Поблизу Вашківців – оспівана в легендах Аннина гора з жіночим монастирем, а про славнозвісну «Вашківську Маланку», що приваблює туристів з усіх-усюд, й говорити зайве...

Власне, зі створенням громади наостанок назване не пов'язане. Воно просто є підтвердженням того, що Вашківці гідні бути центром ОТГ і спроможні зробити її успішною!

Михайло ТОКАРЮК,

учасник Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

РЕФОРМАТОРСЬКИЙ ЗДВИГ, А ЧИ НЕВИЗНАЧЕНЕ ХОДІННЯ ІЗ ..."БАЛАМУТСТВОМ"?

Аби в читача, зокрема з числа тих, хто рухає реформу місцевого самоврядування, не склалося хибного враження, ніби автор зібрався шпигувати їх святая-святих справу, одразу зазначу: заголовок статті не є його видумом. Слова та думки ці не раз звучали під час громадських слухань, де вирішують з ким у новостворювану структуру йти, та чи взагалі йти. Зокрема, в найбільш депресивному в цьому плані Кельменецькому районі. Він єдиний в області, де до створення об'єднаних територіальних громад по суті ще не бралися. Сталося так через природний консерватизм кельменчан, а чи більше через те, що не знали за що братися?

Спочатку йшлося про утворення на теренах району трьох ОТГ із населенням 12-15 тисяч чоловік кожній, що забезпечувало б їх життєздатність. Але з головного кабінету виконавчої гілки влади області прозвучав меседж "Один район -- одна громада!", і план вирішили змінити. Задум «район = громада» випробували саме на Кельменеччині, бо, на відміну від сусідніх, район компактний, відстань від найвіддаленішого населеного пункту до Кельменців, розташованих якраз посередині, яким у випадку створення громади сам Всевишній велів би стати її центром, не більше 25 кілометрів. Та й кількість населення в районі не набагато перевищує 40 тисяч чоловік. У Німеччині, на досвід громад якої орієнтовані і куди їздимо по науку, формування з такою кількістю населення -- не рідкість. Власне, в найбільшій у області Сторожинецькій ОТГ також 40 тисяч населення, і є перспектива дальшого її розширення. Сигналів, що у великому гурті живеться кепсько, поки що не надходило. Правда, сам лозунг «район-громада» не надто вписується в задум децентралізації. Бо в чому полягатиме вона, якщо єдиний-старий центр й надалі залишається? Але цим знехтували: область план ухвалила, Київ -- прийняв.

Заохочувані верхами, жителі селища, а відтак й місцеві депутати прийняли на сесії Ради рішення про створення ОТГ, і розіслали запрошення увійти до неї у всі села району. Та на місцях запросини не оцінили -- хто обіцяв подумати, але "думка" та затягнулася на невизначений період і нічого плідного не призвела, хто одразу пропозицію відхилив. Те, що люди, які роками зміцнювали інфраструктуру селища, масово не хочуть плодами своєї праці скористатися, виглядало дещо дивним. У вже згадуваному Сторожинці, поважливо оцінюючи власний вклад у розбудову райцентру, села навіть обстоювали право бути в міській громаді. Нехтуючи великою віддаленістю, будь-що хочуть увійти до громади міста жителі сіл Сокирянщини... Власне, слабка притягальна сила райцентру -- проблема не одних Кельменців. У більш як третині райцентрів громад ще не створено, а в кількох випадках бажання приєднатись до міста виявили один-два населені пункти, що особливої солідності не додає. Надійла селянам адміністративна система з тяжінням райцентру над ними? Чи щось інше?

-- ЯКИЙ смисл у створенні ОТГ, зі сподіваннями на самодостатність, якщо район на 90 відсотків дотаційний?! Не щастить Кельменцям на

владу,-- майже приречено звучало два тижні тому на зборах у селі Бабин, де на порядку денному стояло питання входин населеного пункту до Кельменецької ОТГ. Збори, як розуміємо, проходили по другому колу. Керуючись перспективним планом, селишна Рада так само, як і раніш, надіслала листи-запрошення долучитися до гурту в усі населені пункти району. Хоча долинали чутки, що окрім Кельменців центрами ОТГ виявляють бажання стати ще й анонсовані на самому початку децентралізації на цю роль Іванківці та Лівинці. Якби на їх заклик відгукнулись в усіх селах, куди відтак надіслали запрошення, то шанс створення перспективних громад, як уже йшлося, був би цілком реальним. Та говорити про це зарано. Приміром, Іванівці запросили до громади п'яти сільрад. Про готовність обдумати питання заявили лише жителі Дністрівки, але остаточне рішення із підписанням документа відклали на квітень. До Лівинецької ОТГ, куди запрошували 10 населених пунктів, про готовність приєднатися кажуть лише в Подвір'ївці та Зеленій. У більшості сіл зони обох формувань узяли паузу для роздумів, у чотирьох випадках проголосували проти, а в Росошанах та Перківцях обговорюють задум створити ОТГ з центрами в їхніх населених пунктах. Можливо, ще хтось у самостійне плавання піти захоче, і тоді спірний меседж «Один район – одна громада» обернеться своєю протилежністю: економічно малоспроможним багатогромаддям. Його можна, кажуть, відтак усувати, об'єднуючи дві-три ОТГ в одну. Головне – запустити процес, а це непросте?..

-- Ми розуміємо чому люди не квапляться до нас, -- висловився сільський голова з Лівинців Андрій Гермак. -- Створення ОТГ ототожнюють з періодом укрупнення колгоспів. Центральні села, де розташовувались контори, розвивались, а інші залишалися на задвірках.

ЧОМУ селяни так довго пам'ятають погане? Тому, що доброго у щоденнім житті бракує? Чи візьметься хтось із чистою совістю переконувати, що часи тепер інші, ніхто директивами згори нічого не нав'язує, самі на сільських сходках вирішують як їм бути..? Питання залишається відкритим.

-- Навіщо в умовах війни ламати до основ усе набуте? – доводилось чути на зборах у Грушівці від досвідченого господарника, обізнаного з наукою основ держави й права. – Чи не доцільніше навести порядок у діючих, уже сформованих структурах? Робочих місць від того, що розіб'ємо район на громади, більше не стане. Хіба що чиновного люду, який матеріальних благ не виробляє, достаття.

На слова ці відгукувалися експерти Центру розвитку місцевого самоврядування. Мовляв, в реформі найбільше зацікавлені не українська влада – у Верховній Раді лежать нерозглянутими 17 законопроектів із цих питань, а Євросоюз, міжнародні організації. За роки незалежності зарубіжні донори безповоротно, у вигляді грантів, вклали в економіку України близько мільярда доларів. Куди ті гроші розповзаються – не видно! Тож вирішили зробити ставку на громади. Що ж, увага й повага до «низів» дають привід розправити плечі. Але й образа за державу теж присутня. Бо ж не стоїть вона осторонь. Навпаки, стимулюючи розвиток громад, передбачила субвенції на інвестиційний розвиток. Упродовж двох років

за цією статєю в ОТГ області надійшло 112 мільйонів гривень, -- йшлося недавно в ході презентації стратегії розвитку громад у обласному Центрі розвитку місцевого самоврядування. Населені пункти поза ОТГ таких коштів не отримують. Як і не отримують 60 відсотків ПДФО та земель сільгосппризначення поза межами населених пунктів.

Власне, дехто бачить у такому, замішаному на нерівності, «спонсорстві» не чесну гру, а баламутство й шантаж. Бо раніш і земля поза межами населених пунктів була у володінні сільрад, і ПДФО йшов до її казни. Потім це забрали, а тепер частину відібраного віддають ...за умови входження в ОТГ. «Віддайте усім забране в них, і тоді можна буде на паритетних засадах вирішувати куди йти», звучали голоси. Зрозуміло, критика, висловлена на зборах у провінційному буковинсько-бесарабському селі, не змінить уже обраної нагорі стратегії, але думка ця цілком розважлива, не позбавлена справедливості... Окрім того, йшлося на зборах у Грушівці, перед створенням об'єднаних громад мали би бути детально виписані правила розподілу прибутків. Щось на зразок примірного Статуту колгоспу. Конкретно Статут для себе розроблятимуть у кожній громаді, а от законодавчу основу реформатори мали б запропонувати. Скажімо, в ОТГ гуртуються два населені пункти. В одному 2,5 тисячі жителів, в іншому – наполовину менше. Але в меншому окрім бюджетної сфери в сільгоспооперативах створено понад сотню робочих місць. Люди більшу частину року при ділі, сплачують податки, прибутки на одного мешканця значно вищі, ніж у сусідів із більшою кількістю населення. Як розподілятимуть їх після об'єднання? Очевидно, не голосуванням депутатів, яких у Раді ОТГ від крупнішого села буде більшість. Повинні бути регуляторні механізми, запобіжники від свавільних рішень. І на поставлені питання треба давати відповіді.

Реформа місцевого самоврядування стосується, звісно, усіх. Кельменчанам чи сокирянцям доведеться жити за законами країни. Але Закони мають бути чітко виписані, створені гарантії їх виконання. Якщо цього нема, або правила гри не доведені переконливо до низів, люди в роздумах. На зборах у Грушівці, приміром, створили ініціативну групу з числа активістів, господарників і депутатів у кількості 20 чоловік, яка вивчатиме питання, а про результати доповість на наступнім зібранні. Де й вирішуватимуть який шлях обрати, аби був він оптимальним.

Михайло ТОКАРЮК,

учасник Медіашколи у Чернівцях (15-17 березня 2018 рік)

ЯК ЗАРОБИТИ НА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Проведення реформи дозволило громадам суттєво збільшити місцеві бюджети.

Завдяки проведенню реформи децентралізації місцеві бюджети зросли більш, ніж удвічі, з 68,6 млрд гривень в 2014 році до 146,6 млрд гривень

в 2016 році. Частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті продовжує зростати і на кінець 2017 року наблизилася до 50% (у 2015 році - 45,6%).

Серед громад, яким вдалося заробити на децентралізації і Голобська об'єднана територіальна громада (Ковельський район, Волинська область). Громада утворена 14 серпня 2015 року шляхом добровільного об'єднання Голобської селищної ради та трьох сільських рад: Голобська селищна рада, Поповичівська сільська рада, Майданівська сільська рада і Новомосирська сільська рада, всього 19 населених пунктів.

В 2015 році дохідна частина бюджету громади становила 3,714 млн гривень. Видаткова частина бюджету складала 3,586 млн гривень. З них поточні витрати – 3,214 млн гривень, а капітальні – 0,372 млн гривень. На утримання органів місцевого самоврядування скеровувалося 0,707 млн гривень, або 19,7% бюджету.

За рік діяльності громади власні доходи вдалося збільшити втричі з 2,254 млн гривень до 7,951 млн гривень. Наповнення відбувається в основному за рахунок податку на доходи з фізичних осіб. В 2016 році його зібрано на 3,859 млн гривень. Збір акцизного податку зріс на 50% до 0,955 млн гривень.

Вдвічі зросли надходження від плати за землю (2,008 млн гривень), єдиного податку (0,907 млн гривень) і податку на нерухоме майно (0,049 млн гривень). Також громада отримала субвенцію на формування інфраструктури ОТГ – 5,05 млн гривень.

Завдяки проведенню реформи в 2016 році капітальні витрати зросли до 3,96 млн гривень, або до 495,1 млн гривень, що за словами співзасновника та голови Центру Громадянських Ініціатив, експерту з питань самоврядування та самоорганізації Віталія Загайного є хорошим показником. "Капітальні витрати – це так званий бюджет розвитку громади. Для порівняння бюджет розвитку Львова – 1,7 млрд гривень (2 тис. гривень на людину)", - сказав він.

Також експерт відзначив низький показник показник питомої ваги видатків на утримання апарату управління – 17,3%. "Все що менше 20% це хороший показник", - сказав він.

Голова громади Сергій Гарбарчук згадує, що коли у 2015 році був прийнятий Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", яким передбачалося об'єднання громад, більшість селищних, сільських голів, жителів громад сприйняли цей процес скептично.

"Аналізуючи діючу модель взаємовідносин з органами влади різних рівнів, фінансову складову, реальний стан справ на місцях, ми прийшли до висновку, що так далі сільським радам неможливо існувати. Об'єднання сільських громад в одну потужну адміністративну одиницю – це шанс для стабільного та поступального соціально-економічного і культурного розвитку. Ми цим шансом скористалися і не жалкуємо", - розповів він.

Податковий кодекс України для ОТГ передбачає значно більший "фінансовий пиріг", який потрапляє в місцевий бюджет. Розпоряджатися цим ресурсом може тільки місцева влада, депутатський корпус, тому є можливість фінансувати ті чи інші програми та об'єкти інфраструктури.

"В минулому році з Державного бюджету на розвиток інфраструктури нашої громади виділено понад 5 млн гривень, які успішно були освоєні. У цьому році передбачено майже 3,5 млн гривень", - додав Гарбарчук.

За ці гроші планується провести роботи з утеплення фасаду школи в Голобах та реалізувати III етап проекту з реконструкції стадіону "Дружба". Ці проекти фінансуються з ДФРР на умовах співфінансування з місцевого бюджету. Плануємо провести капітальний ремонт вулиці Лесі Українки в Голобах, вулиці Центральної у Вівчицьку, вулиці Молодіжної в Бруховичах, вулиці Миру в Дарівці, вулиці Зеленої в Погіньках, у разі економії коштів – вулиці Перемоги (частково) у Поповичах. Заплановано обладнати вуличне освітлення у Новому Мосирі та Дарівці.

Ідуть пошуки підрядника для виконання капітального ремонту клубу в Малому Порську. Уже в цьому році за кошти місцевого бюджету проведено поточні ремонти доріг до сіл Вівчицька, Калиновника, Погіньок, Мало-го Порська, Великого Порська.

У минулому році проведено реконструкцію стадіону "Дружба", завершено міжнародний проект, фінансований Європейським Союзом та коштами місцевого бюджету, з розчищення меліоративних каналів. У Солотвині встановлено вуличне освітлення. Збудовано котельню із встановленням твердопаливних котлів у школі с. Попович, що дало можливість економити кошти та значно покращити температурний режим у закладі. Придбано на умовах співфінансування третій шкільний автобус.

Також проведено капітальний ремонт з асфальто-бетонним покриттям вулиці Ткача у Голобах. На умовах співфінансування з обласним бюджетом завершено асфальтування покриття дороги у селі Новий Мосир. Відремонтовано вулицю Миру у Поповичах. Замінено дах у Голобській музичній школі, здійснено капітальний ремонт закладів культури сіл Великий Порськ, Новий Мосир, смт Голоби.

Створення опорного освітнього закладу дало можливість за кошти держбюджету значно покращити матеріально-технічну базу навчально-виховного комплексу в Голобах та шкіл-філій. Найбільш значимим та вагомим здобутком є відкриття Центру надання адміністративних послуг.

"Один чоловік, зайшовши у ЦНАП, позитивно і високо оцінив все зроблене, а на завершення сказав: "Краще зробили би дорогу". Як я йому не доводив, що це – проект Євросоюзу, і кошти йдуть тільки на створення ЦНАПів, що добре, що ми втрапили у цей проект, інакше він був би реалізований у іншій громаді, чоловік цього не хотів розуміти", - згадує курйозний випадок Гарбарчук.

Говорячи про колег, які ще тільки на шляху децентралізації Гарбарчук рекомендує їм, перш за все, пріоритетом поставити інтереси громади, а не свої особисті вигоди. Виважено підходити до вибору адміністративного центру майбутньої громади, враховуючи рівень розвитку інфраструктури, мережу автошляхів, і, звичайно, наявність самого адміністративного приміщення, де могли б комфортно працювати спеціалісти ради, яких побільшає.

У штатний розпис введено посади: заступників селищного голови з питань діяльності виконавчих органів ради, в.о. старости, адміністраторів

ЦНАПу, державного кадастрового реєстратора, державного реєстратора прав на нерухоме майно, проектного менеджера, спеціаліста із прийому заяв на призначення всіх видів державних соціальних допомог, оформлення субсидій та пільг, працівників бухгалтерської служби.

Експерт з децентралізації Олена Кузьмич додає, що на роботу в ОТГ переходять колишні чиновники райадміністрацій, які розуміють, що тут вони можуть краще реалізуватися, та й отримати вищі зарплати.

За її словами глобально створення ОТГ дає можливість вийти з прокремлівської матриці. "Якщо громада буде сильна, їй не страшний ворог, ніякий сепаратизм туди не проникне", - вважає вона. За її словами у Голوبي, вивчати досвід ОТГ приїжджали, навіть, білоруси.

На початок 2017 року створено вже 366 об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які уряд визнав спроможними, з них на Волині - 20. До складу цих ОТГ увійшли близько 1800 колишніх місцевих рад. Зараз 5,7 млн людей проживають в ОТГ. Державна підтримка регіонального розвитку та розвитку інфраструктури громад за час реформи зросла у 30 разів: з 0,5 млрд в 2014 до 14,9 млрд грн у 2017 році.

Уряд Володимира Гройсмана визначив підтримку реформи децентралізації в Україні одним з пріоритетних завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни в цілому. Очікується, що 2018 рік стане ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування: до кінця року більшість існуючих малочисельних місцевих рад можуть об'єднатися, а отже стати спроможними перебрати на себе більшість повноважень, належним чином використовувати ресурси.

Василь ТРУХАН,

учасник Медіашколи у Луцьку (23-25 жовтня 2017 рік)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ – ІНСТРУМЕНТ ПРОТИ ДЕПРЕСИВНОСТІ

Станом на зараз із 33-х об'єднаних територіальних громад (ОТГ) Хмельниччини тільки у п'ятьох сесії місцевих рад затвердили стратегічні плани розвитку. Стратегічний план розвитку громади, – що в Україні, що в Норвегії чи у Польщі, – базується на облаштуванні й утримуванні інфраструктури, в економічному розвитку громади і якості життя. Скелети цих трьох китів складаються з операційних цілей, котрі у свою чергу розгалужені на заходи та завдання. Вони ж втілюються у конкретні проекти, які фінансуються з бюджету (цільова державна субвенція на розвиток інфраструктури, фінансування з Державного фонду регіонального розвитку), через залучення інвестицій та коштами місцевого бюджету.

Невизначеність у стратегії розвитку територій об'єднаних громад, – як показує незначний поки що досвід, – робить їхні виконкомі безпорадними навіть у залученні коштів, які призначені державою. Уже два роки кілька місяців гадають, чи виділятимуться субвенції з державного бюджету на розвиток інфраструктури в ОТГ, потім гарячково підганяють проекти, узгоджують і погоджують на рівні обласної державної адміністрації й аж після того надсилають їх в Міністерство регіонального розвитку і будівництва для їхнього фінансування.

За п'ять тижнів до кінця року ОТГ області переконали Мінрегіонбуд у спроможності використати на розвиток своєї інфраструктури 148,5 мільйона гривень. Держава ж розподілила на цей рік 167 мільйонів. Тим часом освоєно було менше половини коштів, перерахованих із держбюджету. Торік, нагадаємо, у державному бюджеті залишилося понад дванадцять мільйонів гривень, які могли бути використані на користь громад. А подекуди мільйони гривень у штурмівщині й «наганяях» керівництва окремих територіальних громад просто зарило в землю. Про це свідчить кілька кримінальних проваджень, відкритих по фактах і зверненнях відносно нерозпорядливості.

Виходячи з цього, в ОТГ почали розуміти пріоритетність розробки стратегій розвитку.

– Досі стратегічне планування, виходячи із Закону України «Про засади державної регіональної політики», передбачалося тільки на регіональному рівні. Урядовими постановами затверджені порядок і методика стратегічного планування на рівні районів і міст, які діють уже два роки, – розповідає експерт з регіонального розвитку Хмельницького Центру розвитку місцевого самоврядування Аліна Коваль (на фото). – У багатьох громадах розробляються стратегії розвитку на терміни від трьох до семи років. Вони синхронізуються з загальнодержавною стратегією «Україна-2020».

Першими в області такі стратегічні плани прийняли у Волочиській міській ОТГ й у Сатанівській селищній. У першій стратегічна програма складається з 39-и пунктів, у другій – із 48-и. По них і напрацьовують проекти, і як тільки відкривається можливість залучити кошти з бюджету чи інвестиції, то вони вже є.

За ними процедуру розробки і затвердження на своїх сесіях пройшли Дунаєвецька міська, Берездівська і Маківська сільські об'єднані територіальні громади. Щоправда, у Макові стратегічний план заведений поки що в рамки од-

ного року – визначені напрямки, але ще немає плану їхньої реалізації. За словами Аліни Коваль, найближчим часом зі своїми стратегіями розвитку вийдуть Новоушицька, Наркевицька, Летичівська і Війтовецька ОТГ.

– Стратегічні плани – це не просто набір проектів чи перелік конкретних потреб у населених пунктах громад, – зауважує Аліна Коваль. – Стратегії опираються на перелік земельних та інших ресурсів громади, на паспортизацію об'єктів інвестування і джерел можливого фінансування та інше. Розроблені стратегії можуть мати деякі варіації, залежно від міжнародних технічних програм, за якими їх розробляють – U-LEAD, DESPRO чи навіть самотужки. Зі свого боку ми у Центрі розвитку місцевого самоврядування провели кілька семінарів для працівників освітніх, культурних закладів і комунальних підприємств, навчаючи їх проектному плануванню і стратегічному менеджменту.

Головне при розробці стратегії – робота не тільки і не стільки експертів, скільки залучення лідерів громадської думки в громаді, лідерів місцевих бізнесів. Аби стратегічний план був не планом ради чи виконкому, а планом всієї громади.

На разі в незначній кількості стратегій ОТГ Хмельниччини немає значимих історій успіху чи родинок, які б дозволили здійснити прорив. Не постали поки що потужні кооперативні об'єднання молочарів, бджолярів, ягідників чи овочівників, технопарки чи щось подібне. Проте їх очікують. Звісно, це вал клопотів, якого бояться. Але це і вал підвищення доходів домогосподарств, само зайнятості населення. І в тому може бути перспектива навіть для невеликих ОТГ – шанс утекти від становища депресивної території. «Те, що з об'єднанням у нові територіальні громади відбулася бюджетна децентралізація й у них залишився ресурс у вигляді податку з доходів фізичних осіб та інші податки – великий плюс, – робить висновок експерт із регіонального розвитку Аліна Коваль. – Але на тому залишатися довго не можна без застосування розвиткових речей».

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ПОЧАТОК РОЗКВІТУ ЗАПОЛЯР'Я ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Старт найпівнічніших об'єднаних територіальних громад області повертає людей у цивілізацію.

44 села на північній околиці області сполучилися у Ганнопільську й Берездівську об'єднані територіальні громади, можна сказати, від безвиході. Віддаленість від обласного центру (наприклад, від Берездова до Хмельницького 160 кілометрів, до Рівного 60, а до Житомира 120) поставила на цьому кутку області тавро своєрідного запояр'я. Не дуже знач-

ний інтерес «начальства» до них відображався кволим фінансуванням соціального розвитку. Не врятувала належність до 30-кілометрової зони навколо Хмельницької АЕС. Становище погіршилося з банкрутством спиртзаводу й інших потужних підприємств.

Це «заполяр'я» Хмельниччини відвідали учасники прес-туру у Славуцький район, організованого Хмельницькою обласною радою спільно з Хмельницьким відокремленим підрозділом Установи «Центр розвитку місцевого самоврядування». Участь у прес-турі взяли півтора десятка голів інших ОТГ.

ГАННОПІЛЛЯ: СВІТЛО НА ВУЛИЦЯХ І В ДУШАХ

– Я сама внутрішньо протестувала проти утворення ОТГ, – зізналася ганнопільський сільський голова Маргарита Медведюк. – Понад двадцять років працювала бухгалтером у місцевій сільській раді й бачила, що з припиненням роботи Ганнопільського спиртзаводу ми втрачаємо можливість до самозабезпечення навіть самої Ганнопільської сільради, не кажучи вже про ті шість громад, які вирішили до нас приєднатися – Малоскнитської, Великоскнитської, Довжківської, Хоняківської, Клепачівської та Киликівської.

Втім, із об'єднанням спільний бюджет по власних надходженнях зріс. Якщо бюджет Ганнопільської сільради у 2015 році становив 400 тисяч гривень, то вже торік громада зібрала понад вісім мільйонів гривень власних надходжень. Більше тринадцяти мільйонів гривень – кошти субвенції з державного бюджету на соціально-економічний розвиток територій та цільової субвенції на формування інфраструктури ОТГ. «До об'єднання сім громад разом отримували із вищих бюджетів на свій розвиток п'ятнадцять тисяч гривень, – констатує Маргарита Іванівна. – А тут тринадцять мільйонів! Коли б ми такі кошти бачили, якби залишалися порізно? Та ніколи!»

Тим ресурсом вдалося змонтувати лінії вуличного освітлення у всіх селах, які влилися у Ганнопільську ОТГ. «В селах нашої центральної громади освітлення було проведене до об'єднання, і це було перше, чого я досягла за перші два роки на посаді сільського голови, – зазначила Маргарита Медведюк. – І це було взірцем моєї роботи на виборах голови об'єднаної громади. Більше того, це свідчило про мій авторитет в очах інших сільських голів попри те, що я головувала лише два роки, а вони по кілька скликань – аж до двадцяти років. Як правило, сільські голови приєднаних сільрад виграли вибори старост сіл».

Крім вуличного освітлення, капітально відремонтовано дороги в селах Хоросток, Великий Скнит, Ганнопіль, реконструйовано котельню Ганнопільського навчально-виховного комплексу, здійснено капремонт і утеплення шести загальноосвітніх навчальних закладів, бібліотеки, будинків культури в Понорі, Хоростку й Довжках. Усього профінансовано поліпшення 22-х об'єктів соціально-культурного призначення.

Вражає, наприклад інтер'єр сільської бібліотеки в Ганнополі, де функціонує клуб «Одкровення». Його члени зі своїх творів уже видали книж-

ку й здобули грант на видання нової літературної збірки. І це вже потрапило в поле зору керівництва Національної спілки письменників України. Плануються зустрічі відомих письменників у сільському центрі літератури й інформації. Тут за круглими столами проводять тематичні зібрання депутатів, методичні об'єднання – вчителів. А в центрі Ганнополя вільно функціонує Wi-Fi-зона, дитяче ігрове містечко та спортивні тренажери.

Загалом штат управління шістнадцять чоловік разом зі старостами – сформувався із числа працівників колишніх сільрад. На оплату праці іде 22 відсотки власних надходжень. Методичну роботу відділу освіти забезпечують міжшкільні предметні об'єднання вчителів, керівникам яких іде доплата за вивчення, систематизацію і поширення новацій у викладанні предметів.

БЕРЕЗДІВ: НЕ ПРО НАКРИТІ СТОЛИ ДУМАЛИ

У Берездівській ОТГ при дев'яти мільйонах гривень власних надходжень кошти цільової державної субвенції – 16 мільйонів гривень – використали також по максимуму. Наприклад, за 2,5 мільйона гривень закуплено багатofункціональну техніку для обслуговування доріг і надання послуг. Під її закупівлю утворено комунальне підприємство «Берездів», яке очолив Петро Кучерук.

– Суттєво те, що встановивши фіксовані тарифи на послуги цієї технікою, ми стали конкурентами місцевих підприємців і знизили їхні тарифи на кошовицю сіна із дванадцяти гривень за соту до восьми. Членам нашої громади – і послуги, і дешевші ціни, – підкреслив сільський голова Берездівської ОТГ Віктор Васьківський.

Перші роки життя в ОТГ позначені відкриттям територіального центру надання соціальних послуг, проведенням вуличного освітлення у чотирнадцяти селах, благоустроєм сільських кладовищ та парків. Предметом гордості є оновлення Мирутинського та Берездівського навчально-виховних комплексів, де проведено капітальні ремонти. Дорогу відремонтували навіть до хутора Васи́ли́нівка, де мешкає зо три десятки бабусь і дідусів. Нехай на схилі віку порадіють...

В Мирутинській школі, збудованій понад двадцять років тому господарським способом, затишку не було давно – холодно. Замінено вікна і дах, мін вату і пінопластом утеплено фасади (проект виготовлявся ще у 2013 році) – витрати на опалення скоротилися на тридцять відсотків. Тепер сподіваються на внутрішній ремонт, а це приблизно три мільйони гривень.

Втім, комфорт – не єдине, що впливає на навчальний процес. Так, вчителі Берездівського НВК, які навчають три сотні дітей, говорять про обладнання – мультимедійні дошки, плазмові телевізори, цифрові вимірювальні лабораторії. «Це на кілька балів підвищує успішність учнів, робить їх конкурентоздатнішими при вступі до вишів і на ринку праці, – кажуть учителі. – І так шкода, що кошти освітньої субвенції, за які можна було б те все придбати, розтягуються по малокомплектних школах...»

Можливо, депутати Берездівської сільської ради об'єднаної територіальної громади звернуть увагу і на це. Адже готується тут утворення опорної школи.

За ефективність використання бюджетних коштів вони б'ються не слабше колег в обласній раді. Скажімо, цьогорічний бюджет вони обговорювали протягом дев'яти годин. Звісно, при тому думали не про накриті десь столи.

– Депутати у нас – солідний корпус, – доводить сільський голова Віктор Васківський. – Це підприємці, фермери, які знаються не тільки на землекористуванні, а й на тваринництві. Що характерно, при утворенні ОТГ вони балотувалися саме в місцеву раду, хоча багато хто з них раніше ходив у депутатах Славутської районної ради.

ХМЕЛЬНИЧЧИНА МАЙЖЕ НАПОЛОВИНУ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНА

Реформа місцевого самоврядування та процесу децентралізації влади отримує новий поштовх із ухваленням нових законів про добровільне об'єднання й співробітництво громад. Фінансова й секторальна децентралізація дала збільшення обсягів місцевих бюджетів.

На Координаційній зустрічі «Реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні: успіхи та перспективи» 20 червня оголосили, що Хмельниччина очолила рейтинг областей за формуванням спроможних територіальних громад. Зрештою, то логічно, зважаючи на те, що наша область об'єднаними тергромадами вкрита найгустіше – на 42 відсотки. Після проведення виборів у кількох нових ОТГ, передбачених перспективним планом, показник охоплення ними території сягне 47-и відсотків. А в разі покриття такими громадами не менш як половини території регіону може розглядатися можливість адміністративного єднання в тергромади. До того діючі громади вже мають стати прикладом спроможності й успішності соціально-культурного й економічного розвитку.

Ганнопільська ОТГ вирізняється з-поміж 26-и об'єднаних територіальних громад області великою територією при незначній густоті населення. Та це не заважає їй бути ресурсоспроможною. Берездівська ОТГ характерна тим, що у ній немає виразного центру, в основному тут малі села – територія удвічі менша за Ганнопільську, а сіл на десять більше. По тому й апарат управлінський у ній більший.

– Обидві громади отримали значний поштовх розвитку з отриманням цільових субвенцій із державного бюджету. Держава виконує свої зобов'язання у перші п'ять років їхнього становлення. Цей період вони повинні не просто навчитися ефективно використовувати кошти і показати перші результати свого розвитку, – коментує керівник Хмельницького відокремленого підрозділу «Центру розвитку місцевого самоврядування» Сергій Яцковський. – То час на інвентаризацію місцевих земельних та інших ресурсів, які можна мобілізувати на місцевий розвиток. Наприклад, інвентаризація земель по Волочиській міській ОТГ додала у місцевий бюджет два з половиною мільйони гривень надходжень земельного податку за рік.

Тим часом Сатанівська селищна ОТГ уже демонструє спроможність.

– Стратегія розвитку нашої громади на разі складається з 48-и проєктів, які реалізує п'ять-шість підрядників, – зазначив голова цієї тергромади Альберт Собков. – Частина з них народилася внаслідок таких от зустрічей в інших

громадах. Думаю, що мої колеги, котрі відвідали Ганнопільську і Берездівську об'єднані територіальні громади, повезуть ідеї розвитку в себе.

Головне – зрозуміти, що на латання дірок ніколи не вистачить ресурсів. Розвиток приносить стратегія, яка показує світло не в кінці тунелю, а вже на початку.

Для довідки:

Берездівська ОТГ об'єднує 27 сіл, у яких обрано 12 старост; площа – 316,4 квадратного кілометра; населення – 8 890 чоловік. Обсяг надходжень загального фонду місцевого бюджету – 839 гривень на одного жителя.

Ганнопільська ОТГ об'єднує 16 сіл, у яких обрано шість старост; площа – 685,7 квадратного кілометра; населення – 6 480 чоловік. Обсяг надходжень загального фонду місцевого бюджету – 672 гривні на одного жителя.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ЗІБРАТИСЯ ВЛАДІ З ДУМКАМИ, АБИ ЗІБРАТИ СЕЛА У ГРОМАДИ

На Хмельниччині наближається до завершення добровільне об'єднання в територіальні громади. У передостанній тур перших виборів голів і рад, оголошуваних Центризборчком по новостворених ОТГ, потрапили Шаровечківська сільська громада й Білогірська селищна. Таким чином вже після 29 квітня цього року в Хмельницькій області 41 громада матиме бюджет і владу, яка працюватиме напряму з державою. На разі Хмельниччина ділить перше місце з Житомирщиною в рейтингу децентралізації й формування об'єднаних територій.

Сутківчани дали владі час зібратися з думками

ОТГ, створені на Хмельниччині відповідно до перспективного плану формування об'єднаних тергромад та поза ним, покривають уже половину території області. А план той передбачає покриття новими сполученими громадами вісімдесяти відсотків краю. Деякі з найновіших громад, що постали всупереч планові, мають сумнівні перспективи, і навіть передача в розпорядження громад земель за межами населених пунктів на них не поширюється. Процес потребує ретельної координації.

Одна з новоутворених громад, які готуються до своїх перших виборів, Шаровечківська сільська, розташована під самим обласним центром і соціально та інфраструктурно інтегрована з ним. Але повноваженнями обласного центру прагне користуватися самостійно, і це вже шоста об'єднана громада у Хмельницькому районі. На відміну од відцентровості Шаровечки, Білогірська селищна ОТГ збирає розсипані села Ставищанської, Юрівської, Гулівецької, Квітневської, Мокровоянської й Сивківської сільрад. І це тільки частина з передбачених перспективним планом.

До слова, Білогірщина у реформі децентралізації пасла задніх. У цьому районі на півночі Хмельницької області влада не проявляла помітних ініціатив у реформі децентралізації, аж поки інші регіони України почали наздоганяти Хмельниччину. Білогірським чиновникам довелося включитися, і Білогірська ОТГ виринула навіть поперед Ямпільської. Хоча саме в Ямполі Білогірського району селищна рада самотужки розпочала напружувати інфраструктуру для об'єднаної тергромади. За перспективним планом у неї має увійти Ямпільська селищна та шість сільських рад: В'язовецька, Довгалівська, Сушшовецька, Вільшанецька, Миклашівська й Воробійовецька. Проте половина сільських голів ямпільської зони або поки що не отримували вказівки входити в ОТГ і пішли в глуху оборону, або їм хочеться зістригти побільше можливих вигод від посад.

– Ми потрапимо вже в наступний етап виборів, який оголосять у липні чи в серпні десь на жовтень, – переконаний ямпільський селищний голова Іван Бурлака. – От і останній схід жителів населених пунктів нашої громади показав прагнення людей до таких змін. Та очевидні вигоди від об'єднання в нову громаду, виявляється, іще не є достатніми. Багато течій та бізнесових і корпоративних інтересів перешкоджають реформі. А тим часом, поки ми не стали об'єднаною територіальною громадою, не вдається розпочати реалізації декількох соціальних проектів майже на дев'ять мільйонів гривень, хоча вони і пройшли необхідні експертизи, отримавши позитивні висновки. Все тому що не маємо повноважень працювати з державним бюджетом напряму, а доводиться ходити інстанціями.

Втім, деякі проекти розвитку території таки просуваються. Той же схід жителів Ямполья і прилеглих сіл висловився за створення молочного кооперативу – більш як півтисячі корів у приватних господарствах людей. А це ж і пасовища потрібні, а отже й необхідність розпоряджатися землями за сільськими околицями, які тепер уже передаються ОТГ.

В обласному перспективному плані формування спроможних ОТГ передбачена і Ярмолинецька об'єднана тергромада. У навколишніх селах відбуваються сходи селян. Громадське обговорення організували й у

Сутківцях, відомих півтисячолітньою церквою-фортецею.

Територія Ярмолинецького району, як визнають у Хмельницькому центрі розвитку місцевого самоврядування, є білою плямою на карті формування спроможних територіальних громад. Посадовці місцевої районної влади, як показало обговорення у селі, розмовляють із селянами вкрай непрофесійно. Наприклад, агітуючи за об'єднання в ОТГ, сутківчан переконували у відвертих нісенітницях: якщо вони, мовляв, не поєднаються в одну громаду з Ярмолинцями, то їх не будуть обслуговувати в Ярмолинецькій районній лікарні, а коли приєднаються пізніше, то вже не матимуть права голосу в ОТГ.

Всі ці доводи в присутності заступника голови райдержадміністрації Андрія Шутяка розвіяли на сільському сході експерти центру розвитку місцевого самоврядування Вікторія Любечук і Наталія Любченко. Хоча те розвіювання довіри людям поки не дало. Вони ж побачили, що їх вводили в оману...

– Насправді, ми усі розуміємо, що цей процес нас не омине, і рано чи пізно все одно доведеться приймати рішення про об'єднання, – каже завідувачка Сутківської сільської бібліотеки Іванна Білик. – Але поки люди обрали окремішність. Так вони сподіваються зберегти сільську школу (85 дітей) і принаймні використати на насущні потреби села 1,3 мільйона гривень, що є зараз на рахунку громади.

Дезорієнтований тепер народ. Тому й беззахисні люди перед маніпуляціями, тому й ставляться до людей, як до темних. Пригадується спілкування з сутківчанами у кінці вісімдесятих та на початку дев'яностих років. Читали вони районну, обласну пресу, загальноукраїнські й загальносоюзні газети. І пальця їм в рот, було, не клади – хоч і в совковий бік, але були підкованими.

Найкраще переконання – добрий приклад. І таких прикладів розвитку в об'єднаних територіальних громадах за попередніх два роки уже більш як досить. І пишуть же про них. Та от інформаційних видань з аналітикою і коментарями тих же експертів передплачують із десятків на все село. Поки той експерт із питань децентралізації й реформи влади до селадістанеться, з селян всю кров вип'ють.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ОБ'ЄДНАННЯ ПО-ВІЙТОВЕЦЬКИ: ПЕРШІ КРОКИ НОВОГО ЖИТТЯ

Будівництво сонячної електростанції, 90-відсоткова готовність нового дитсадка, нове або оновлене: водогін, торгова алея, музична школа, будинок культури, селищна школа... 7,7-тисячна Війтовецька об'єднана

тергромада вже має чим здивувати. Зовсім нещодавно це продемонстрували учасникам прес-туру селищної ОТГ Волочиського району, що був організований Хмельницьким регіональним відділенням Асоціації міст України в рамках проекту «ПУЛЬС», фінансованого USAID.

ЗМІНИ, ЩО ДАЮТЬ МОЖЛИВОСТІ

Керівництво Війтовецької громади не приховує: багато з продемонстрованого стало можливим лише завдяки об'єднанню в ОТГ. І справа зовсім не в поганій праці попередніх селищних голів чи у невмілості людей. Нова система роботи місцевого самоврядування, яка розвивається в рамках реформи децентралізації, додає повноважень і можливостей місцевій владі, кардинально змінюючи її.

– Ми тепер як місто обласного значення, адже маємо ті ж права, так само отримуємо кошти. Хоч маємо і таку ж велику відповідальність, – зазначив під час презентації громади Війтовецький селищний голова Ігор Степанюк.

Насамперед, децентралізація змінила систему отримання коштів. Наприклад, у 2017 році бюджет Війтовецької ОТГ склав трохи більше 47 мільйонів гривень. Половина з них – власні надходження. У 2016 році (в перший рік діяльності ОТГ) сума власних надходжень сягала лише 17 мільйонів гривень, а у 2015 (до утворення об'єднаної громади) бюджет сіл громади набирив лише 7,2 мільйона гривень.

Консультант проекту «ПУЛЬС» із бюджетних питань Олена Бохонська нагадує: такий ріст при об'єднанні в громади зумовлений величезним фінансовим ресурсом – 60 відсотками податку з доходів фізичних осіб, який збирається на території громади. Він значно перевищує місцеві податки і збори, на які могли розраховувати села до утворення ОТГ – акциз, плата за землю, єдиний податок, податок на нерухоме майно тощо. Так після утворення ОТГ бюджет громади, як правило, зростає утричі, а з усіма дотаціями і субвенціями – у всі шість разів.

– Фактично, кожен, хто отримує зарплатню на підприємстві будь-якої форми власності, зареєстрованому в ОТГ, поповнює місцевий бюджет, – пояснює експерт. – До субвенцій, які отримують ОТГ, належать освітня, медична, субвенція на формування інфраструктури ОТГ, на соціально-економічний розвиток. А також у разі потреби громади отримують базову дотацію за принципом бюджетного вирівнювання.

Усе це дає громаді більше коштів, дозволяючи реалізовувати проекти, які досі здавалися фантастикою. Скажімо, у Війтовецькій ОТГ планують у наступні три роки звести у найбільшому селі нову школу на місці старої аварійної.

ІНВЕСТИТОР – ДЕ ЗНАЙТИ ТА ЯК ПІДТРИМАТИ?

Не останню роль у наповненні бюджету громади відіграють інвестори. Їх шукає кожна громада, але тільки окремим вдається залучати до співпраці справді цікаві бізнеси.

Як показує досвід Війтовецької ОТГ, інвесторів цікавлять ті території, де можна вести свою справу прозоро, без «додаткових пунктів» і частої

зміні правил гри. Тільки успішний бізнес дозволяє інвестору долучатися до поліпшення цієї території. У Війтовецькій ОТГ таким прикладом стало будівництво сонячної електростанції потужністю 1 мегават. Є перспективи розширення потужності до трьох-п'яти мегават. Інвестор отримав ділянку в одному із сіл громади, веде будівництво, створює робочі місця, частину з яких запропонує місцевим мешканцям. Він же реконструює лінії передачі електроенергії і взявся за благоустрій території.

Чому такий бізнес обирає село, а не, скажімо, велике місто? Як пояснює на досвіді кількох ОТГ Хмельниччини регіональний консультант проекту «ПУЛЬС» з юридичних питань Дмитро Василенко, переваги дає статус ОТГ:

- Він автоматично означає прозорі, оновлені правила роботи та зацікавленість в розвитку території. Також тут впорядкована ситуація із землею та документами на неї, і це позбавляє від небезпеки бути втягнутим в конфлікт щодо визначення права власності.

Голова Війтовецької громади Ігор Степанюк наголошує, що підтримувати інвестора просто. Досить із розумінням поставитися до потреб підприємця і збалансувати його бажання із бажаннями громади. Міркуючи, чи пускати бізнес на територію, в ОТГ проводять громадські слухання, дослухаються до думки мешканців.

Оскільки громада із розвитку бізнесу матиме як бюджетну, так і іміджеву вигоду, місцева влада часто йде на стимулювання розвитку інфраструктури сіл, забезпечення базових потреб у комунікаціях та ресурсах, які не тягнуть зайвих витрат з інвестора.

- Коли є розумна співпраця, то буде і результат, – запевняє Ігор Степанюк. – А тепер, коли ОТГ отримують у комунальну власність землю за межами населених пунктів, стане простіше. Легше виділення землі зробить територію громад ще привабливішою для бізнесу.

- Отримати інвестора розвитку сонячної енергетики досить просто, – каже менеджер компанії, що проводить будівництво у Війтовецькій ОТГ. – Достатньо прийняти рішення про готовність співпрацювати, знайти відкриту вільну ділянку, непридатну для потреб сільського господарства, біля якої в межах кілометра є підстанція, змінити призначення під енергетику та оголосити про такі можливості на вашій території.

НЕМАЄ РЕФОРМИ БЕЗ КУЛЬТУРИ

Децентралізація активізувала як владу, так і громаду.

З одного боку, влада зацікавлена легалізувати бізнес, офіційно укласти договори про оренду землі, у прозорості роботи. Це збільшує надходження в бюджет. Для цього необхідна довіра людей.

З іншого боку, люди, спостерігаючи зміни, долучаються до них. За два роки люди у Війтовецькій ОТГ стали дружнішими та приязнішими одне до одного. Реформа допомогла сформувати середовище більшої довіри громадян до влади і навпаки. Зросла культура спілкування і підготовки важливих рішень.

З ініціативи громадян створено хор «Перлина Поділля», на базі музичної школи організували оркестр. Тепер, жартома каже голова, будь-яке свято можемо забезпечити самі – і запрошувати нікого не потрібно.

Хор і оркестр виступили перед учасниками прес-туру. Враження справив творчий тандем керівника хору Миколи Гречківського, який написав музику на текст своєї дружини Марії Севаст'янівни – однієї зі співачок.

Громада стала рухливою. Кожному захотілося не тільки вимагати від керівництва ОТГ змін, а й змінювати щось. Хай лиш у своєму житті. В такому пориві до розвитку і вдалося здійснити перші кроки об'єднаної громади.

– Зі свого боку ми зробили, що могли, – каже Ігор Григорович Степанюк. – відремонтували будинки культури, а їх в нашій громаді чотирнадцять, забезпечили костюмами самодіяльність і маємо результат: хор заслужив звання народного аматорського, а оркестр уже запрошують в інші ОТГ на гастролі. При тому, що до об'єднання такого розвитку культури не було, то можна вважати це серйозним досягненням.

ХОРОША ОСВІТА – МАЙБУТНЄ

У Війтовецькій громаді готуються до втілення ідеї «Нова українська школа»: в деяких класах змінили розташування парт, дають дітям змогу відчувати себе вільнішими у думках і творчості на уроках. Кажуть, це працює: діти стають більш відкритими, довіряють одне одному і вчителю, а це налаштовує ходити до школи саме по знання.

Частину з восьми шкіл громади довелося оптимізувати, проте не закрито жодного закладу.

– Ми пішли шляхом пониження ступенів, – розповідає заступник селищного голови Олександра Воробйова, – але за рік відкрили три нових дитсадки у тих селах, де їх раніше не було взагалі. Відділили вільні класи, переобладнали під спальні та ігрові кімнати, забезпечили водопостання та відведення, встановили опалення. Тепер діти, перебуваючи у дошкільному закладі, можуть спостерігати за шкільним процесом, що полегшує їхню адаптацію при переході у перший клас.

Висновок: децентралізація допомогла Війтовецькій ОТГ розпочати омріяні зміни. Вони відбуваються досить стрімко: лише за два роки засвітилися нічні вулиці сіл, централізовано вивозять сміття, засипали ями на дорогах, ходять шкільні автобуси, краще навчаються діти, відкрились перукарні, місцеві підприємці будують затишні магазинчики на торговій алеї...

Тут приємно, привітно і світліють надії. Напевно, саме тут і саме так розпочинається становлення нової України.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ – ПРОСТІР, СЕЛЯНАМ – ПАСПОРТ ХМЕЛЬНИЧАНИНА

У інформаційному депутатському дні в Хмельницькій міській раді наприкінці березня взяли участь голови декількох сільрад, сусідніх із обласним центром. Окрім Шаровечківської, їхні локальні громади поки не об'єдналися в нові територіальні громади (ОТГ) у рамках реформи децентралізації. Отож, селам Шумівці, Давидківці, Пирогівці та іншим випадає добра нагода стати частиною міста зі збереженням статусу сільської території, а місту Хмельницькому – розширити простір для свого розвитку й додати в інвестиційній привабливості.

Найактивніше за утворення Хмельницької міської ОТГ за участі сусідніх сіл виступили депутати міськради Лев Бірюк та Олександр Васишин. Але у них є опоненти. Вийти за теперішні межі міста побоюється, наприклад, регіональний «законкретник» Анатолій Собко. І директор департаменту освіти Роман Миколаїв говорить про небезпеку «вимивання мільйонів» із бюджету на сільську освіту. Натомість тяжіння сіл до міста продемонструвала присутність у залі міськради ініціативної групи шумівчан.

На відміну від свого сільського голови Олександра Попеля, селяни Шумівців послідовні у намірах стати єдиною із Хмельницьким громадою. Шумівці, до речі, у 2015 році було єдиним селом, мешканці якого самі

ініціювали об'єднання з обласним центром. Але, попри логічність об'єднання Шумівців, Ружичанки, Шаровечки й інших сіл, інтегрованих у Хмельницький, на той час бракувало законодавчих норм, аби врегулювати процедури утворення ОТГ на базі обласних центрів і міст обласного значення.

А згодом наміри шумівчан перекроїли керівники Хмельницького району. Либонь відчуваючи свою неспроможність конкурувати із міськими чиновниками, вони взялися доточувати Шумівцями Розсошанську сільську ОТГ. Таким же робом, «аби місту не дати», районна влада із приміських сіл утворила Олешинську ОТГ, примостивши в крісло заступника сільського голови функціонера з районної ради.

– Я працюю в Хмельницькому, але мешкаю в Шумівцях і не тямлю себе, ніби я поза межами міста, – говорить хмельницький підприємець Григорій Літницький. – І таких шумівчан десятки, котрі фактично хмельничани, а не розсошанці.

Колишня голова Шумовецької сільради Галина Попіль (тітка теперішньому сільському голові) наголошує на нелогічності об'єднання її села з Розсошею, котра за шістнадцять кілометрів. «Якихось півтора кілометра від Шумовець і Книжківці – мікрорайон обласного центру, який сполучається міським громадським транспортом», – пояснює Галина Василівна, агітуючи за приєднання до міста. Вона переконує, що її односельців не залякати страшками про міські апетити на землі сільськогосподарського призначення. Саме районна влада пороздавала їх на оренду людям, котрі вік би їй не знали про Шумівці, якби не можливість нажитися на їхніх землях.

– А місту нашому якраз неугіддя й потрібні, – наголошує Лев Бірюк. – Навіщо нам дорогоцінні чорноземи сільськогосподарського призначення, коли йдеться про території для кладовищ, для розвитку технопарків і виробництв, які б охоче використовували працю тих же селян? Наприклад, у Давидківцях стоїть довгобудом шестиповерховий будинок. Навряд чи хтось профінансує його добудову як такого. А як у частину інфраструктури технопарку в нього можна інвестувати.

У випадку ж із Шумівцями перспективним виглядає створення логістичного центру на оновленому загальнодержавному транспортному шляху, який огинатиме Хмельницький з півдня.

Зрештою, більш як два роки реформи децентралізації виявилися диловкою для міських депутатів Хмельницького. Хоч на початок березня в Україні утворилося 725 ОТГ (чотири десятки з них – у Хмельницькій області), депутати-хмельничани не перейнялися їхніми кращими практиками і досвідами. Їм потрібен іще один тайм-аут, тому й пристали на пропозицію Ірини Ковальчук: прорахувати фінансово-бюджетні перспективи ОТГ та вивчити думку населення. Це має зробити спеціальна робоча група у складі депутатів міської ради та сільських голів.

Тим часом Верховна Рада України прийняла законопроект № 6466. Це внесення змін до закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення». Досі приєднанню сіл

до міської ОТГ заважало небажання міських голів та міських рад міст обласного значення йти на нові місцеві вибори. Тепер для приєднання до-сить спільного рішення міста і сільської громади.

За словами Віце-прем'єр-міністра України-Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Геннадія Зубка, це вплине на долі 25 мільйонів українців, які живуть у 150 містах обласного значення та в тисячі навколишніх територіальних громад. У випадку з Хмельницьким і його сусідами до міста може пристати понад чотири тисячі селян, а з Шаровечківською ОТГ, котра в кінці квітня проводить свої перші вибори – ще чотири з половиною тисячі чоловік.

– Без навколишніх сіл Хмельницький не матиме простору для розвитку. Фактично не матиме й перспектив та інвестиційної привабливості, – коментує Лев Бірюк. – Всі жителі сіл, які увійдуть в нашу ОТГ, не тільки збережуть свої пільги на землеволодіння, пільгові тарифи тощо, а й отримають доступ до міської освіти й медицини. Ці переваги надаватиме паспорт хмельничанина, що розробляється міською радою.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ОТГ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ ОТРИМАЮТЬ 47 ТИСЯЧ ГЕКТАРІВ

Чи не основний ресурс для розвитку отримують об'єднані територіальні громади (ОТГ) із правом розпорядження землями за межами своїх населених пунктів. Без цього права реформа децентралізації по суті не мала особливих перспектив. До прикладу, за околицями сіл і селищ у межах громад понад сорок відсотків земель, якими розпоряджаються органи державної влади. І хоча найбільшими земельними корупціонерами називають сільських голів та закидають новим громадам, що вони не зможуть уберегти землі, отримавши її в розпорядження, поки ж бачимо, як землі «дерібанять» райдержадміністрації й органи Держгеокадастру. Після передачі урядом межисільських земель 39 ОТГ Хмельниччини, як очікується, у своє розпорядження отримають 47 тисяч гектарів.

ПРОСТІР – РЕСУРС ГРОМАДИ

За рішенням Кабінету Міністрів уже з лютого громади можуть планувати свої території. Причому, структури Держгеокадастру вже позбавлені права ухвалювати рішення щодо розпорядження землями поза населеними пунктами без згоди об'єднаних територіальних громад. І поки готувалися це урядове рішення та розпорядження уряду відповідним міністерствам і державним агентствам з комітетами, у багатьох громадах працювали робочі групи, виробляючи просторове планування. Наприклад, у Сатанові та Волочиську до таких груп залучали ДП «УКРНДПІЦИВІЛЬБУД». «Ми робимо еталонну роботу і покажемо всім в Україні, який кінцевий резуль-

тат має бути і як це вплине на подальший розвиток громади, – сказала заступник директора ДП Тетяна Кришток на засіданні робочої групи. – Європейська практика показує, що план розвитку території є основним документом громади. Коли потужна компанія вивчає громаду на предмет інвестування у виробництво на її території, то насамперед цікавиться таким планом.

А є ж землі сільськогосподарського призначення, за які через своїх депутатів і депутатські групи та фракції в місцевих радах воюють латифундисти й агрохолдинги. Після розробки схеми планування, елементарно навівши порядок у використанні наявних ресурсів, ради зможуть збільшити надходження до місцевих бюджетів у рази. Саме наявність в громаді цього документу забезпечує органам місцевого самоврядування управління всією територією. Держгеокадастр уже не зможе роздавати землі без врахування схеми планування та інтересів громади.

«МИ ДАВНО ЧЕКАЄМО НА ЦЕ РІШЕННЯ»

Як відомо, розпочата урядом України передача земель у комунальну власність ОТГ має завершитися до кінця цього року, а перші передачі земель мають відбутися вже у лютому-березні. Кабмін знайшов для того спосіб, який не потребує змін законодавства. Розпорядження прокоментував консультант з юридичних питань проекту «ПУЛЬС» при Хмельницькому регіональному відділенні Асоціації міст України Дмитро Василенко.

– Фактично уряд не дочекався від Верховної Ради України прийняття законів, які передбачали передачу об'єднаним територіальним громадам повноважень на розпорядження землею за межами населених пунктів, – зауважив юридичний консультант. – Обрано спосіб, передбачений статтею 117 Земельного кодексу України. Проте, якщо раніше обов'язку передати земельні ділянки у комунальну власність в територіальних органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів не було, то тепер вони зобов'язані не відмовити ОТГ.

Механізм прозорий: звернення в територіальний орган Державної служби з геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) із заявою про передачу землі, інвентаризація землі, ухвалення рішення і реєстрація права власності в органах юстиції. Причому більшість земель вже проінвентаризована. Координація цього прописується в меморандумах між керівництвом ОТГ та органами Держгеокадастру.

– Ми давно чекаємо на це рішення. Адже мали багато неприємних моментів, коли землі, що фактично є територією громади, роздавалися в оренду без нашої участі з невигідними ставками орендної плати, – каже голова Дунаєвецької міської об'єднаної територіальної громади Веліна Заяць. – Для нашої ОТГ ця проблема особливо актуальна, оскільки ми об'єднали півсотні сіл, основним багатством яких є люди і земля. І до цього часу люди не могли розпоряджатися землею вільно, бо цей ресурс часто віддавався незрозуміло кому з невідомо яких причин. Коли земля буде у нашому розпорядженні, нам уже не буде потреби «кивати» на когось, а ми самі повинні будемо аргументувати, кому, за які заслуги та з якими став-

ками оплати ми надаємо земельні ділянки.

За її словами, насамперед громада вирішуватиме проблеми громадських пасовищ як ресурсу тваринництва, забезпечення ділянками учасників АТО, взагалі господарювання. Окрім того, це й розширення кладовищ тощо.

Голова Війтовецької селищної ОТГ Ігор Степанюк вважає, що передача землі припізнілася:

– Справа в тому, що серед земель сільськогосподарського призначення, які нам передаються, досить мало залишилося вільних ділянок. Усі вони або у власності, або в довгостроковій оренді. Минулого року ми ініціювали інвентаризацію земель, зрозуміли, що ми трохи недоотримуємо з орендної плати, але ситуація не є критичною. Загалом, рішення Уряду чудове для тих, у кого на землях ще немає орендарів або завершується строк оренди – тоді вони зможуть укласти договори за новими ставками – не три відсотки, а скажімо, вісім чи десять, і це суттєво збільшить надходження в бюджет громади.

ПРОЗОРІСТЬ – ШЛЯХ ДО ІНВЕСТИЦІЙ

На період передачі земельних ділянок територіальні органи виконавчої влади могли продовжити самовільно розпоряджатись земельними ділянками за межами населених пунктів. Проте їх зобов'язано розпоряджатись землями сільськогосподарського призначення державної власності під час передачі в користування (виключно шляхом проведення аукціонів) або у власність за погодженням з об'єднаними територіальними громадами (шляхом прийняття відповідною радою рішення. Таким чином, з 1 лютого усі ОТГ можуть повністю контролювати розпорядження земельними ділянками за межами населених пунктів.

– Коли новий керівник отримує підприємство від старого, то в першу чергу він робить повний незалежний аудит. Так само і громадам необхідна справедлива, незалежна інвентаризація. Вона дасть можливість оцінити реальну картину, створити, наприклад, інтерактивну карту, де по кожній ділянці буде видно, обробляється вона чи ні, законно чи не законно, які втрати несе громада, і вже тоді шукати можливості переукладати договори оренди чи знаходити інших орендарів, – акцентує голова Старосинявської селищної об'єднаної територіальної громади Віталій Здебський. – Поки запропонований механізм не дуже чіткий, потрібно його апробувати і вже тоді можна буде робити висновки. Дуже сподіваюся, що цей процес мине без маніпуляцій і зловживань.

Перспективи збільшення бюджетів громад завдяки розпоряджанню земельними масивами оцінюються в 30-40-відсоткове зростання. Плюс – інвестиційна привабливість.

– Іноземці не дуже хочуть вкладати кошти в осередок атомної енергетики. Але коли з'являється така можливість, і хтось хоче, скажімо, побудувати сонячну електростанцію, йому і нам разом з ним потрібно пройти чимало перешкод, – скаржиться нетішинський міський голова Олександр Супрунюк. – Спершу треба звернутися в обласне управління Держгеокадастру, потім – оцінка землі, яку затверджує районна рада. У процесі бере

участь надто багато незацікавлених сторін, тому він гальмується. Передача земель за межами населеного пункту у наше розпорядження дасть можливість проводити швидкі, прозорі процедури передачі в оренду, що збільшить надходження в бюджет і дасть можливість залучити інвестиції.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ЧОМУ ЗНЕХТУВАЛИ МІЛЬЙОНОМ ГРИВЕНЬ?

Торік Хмельниччина успішніше, порівняно з роком позаминулим, розподілялася коштами, виділеними Києвом на розвиток громад і територій. Сама фінансова підтримка держави зросла на двадцять відсотків – до 570 мільйонів гривень. Із них фінансували майже дев'ятсот об'єктів і заходів, освоївши 490 мільйонів. Проте до держбюджету повернулося не вісімдесят мільйонів, не освоєних у попередньому році, а всього чотири – відповідно до змін у Законі про державний бюджет залишок коштів субвенції місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій залишається у них для використання у 2018 році. Як повідомили в управлінні регіонального розвитку і будівництва облдержадміністрації, за результатами 2016 року наш регіон змушений був повернути 19 мільйонів.

ГРОМАДИ ВЖЕ КРАЩЕ ЗАСВОЮЮТЬ ДЕРЖАВНІ КОШТИ

Примітно, що через нерозпорядливість окремих об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у держбюджет повертається 2,2 мільйона гривень цільової субвенції, призначеної на розвиток їхньої інфраструктури. Це у п'ятеро менше, ніж за перший рік такої державної допомоги. Та для сіл Лісовогриновецької ОТГ втраченими виявилось понад сімсот тисяч гривень – третина всіх втрачених областю. Інший аутсайдер з освоєння цільової державної допомоги – Чорноострівська ОТГ з невикористаними 225 тисячами гривень – також належить до Хмельницького району (голова ради – Юрій Мельник, голова РДА – Леся Коменда).

– Цільову субвенцію загалом 167 мільйонів гривень на розвиток інфраструктури торік отримували 26 ОТГ нашої області. Обласна держадміністрація надала висновки на 228 проектів, кошториси яких тягнули на всю передбачену суму. Десять громад досягли стовідсоткового використання, дванадцять – на рівні 99 відсотків, – розповів начальник обласного управління регіонального розвитку та будівництва Олексій Дьома. – Тому громадам деяких сіл Хмельницького району, від яких сплило мільйон гривень, випадає шкодувати про недобудовані дороги чи невідремонтовані об'єкти.

Ідеться про те, що Лісовогриновецька ОТГ повернула 734 тисячі з профінансованих їй 5,14 мільйона гривень, Чорноострівська ОТГ

– 225 тисяч із 6,63 мільйона, Старосинявська ОТГ – 533 тисячі з 11,4 мільйона, а Понінківська ОТГ повернула 159 тисяч із профінансованих 1,95 мільйона гривень.

І саме ці територіальні громади при розподілі коштів на розвиток інфраструктури з цільової державної субвенції 2018 року можуть отримати усічені суми. Не вмієте, мовляв, розпорядитися, дайте можливість іншим. І це суттєвий сигнал людям перед виборами 2020 року.

Чорноострівський селищний голова Михайло Дзісь причиною недостатнього освоєння коштів цільової субвенції вважає нестикування на рівні регіональних підрозділів держказначейства, а замовникам робіт у Лісовогриновецькій ОТГ, як пояснив заступник її голови Олег Рудик, не вдалося впоратися з тендерними процедурами після зміни проектної документації, викликані погодними умовами.

За висновками начальника управління регіонального розвитку, ради і виконкомів територіальних громад все більше зосереджуються на розвиткових проектах. Аби їх реалізація оберталася новими робочими місцями, притягувала нові інвестиції, а головне – поліпшувала б послуги населенню. На реалізацію таких проектів громади охочіше йдуть на співфінансування – до прикладу, при мінімально необхідному десятивідсотковому співфінансуванні закладають п'ятнадцять-двадцять відсотків і більше. Таким чином громади «голосують» за свої проекти.

Найбільше коштів за проектами об'єднаних територіальних громад (23,3 відсотки) спрямовано на капітальні ремонти та реконструкції закладів освіти, на будівництво вуличних мереж водопостачання та електромереж вуличного освітлення спрямовано 22,1 відсотка цільової субвенції, понад 20 відсотків – закупівля спецтехніки, 14,5 відсотка – на капітальні ремонти доріг. Коштом цієї субвенції здійснювали капремонти й реконструкції адмінбудівель, закладів культури і охорони здоров'я, центрів надання адміністративних послуг, виготовлення проектної документації.

– Цього року Державний бюджет прийнятий завчасно, бюджетний рік розпочався без затримок, і як тільки ми отримаємо урядову постанову про обсяги коштів державної субвенції в регіон, одразу подамо від громад проекти на всі суми, які належатимуть до освоєння на розвитку інфраструктури, – запевнив Олексій Дьома. – Сподіваюся, в лютому вони вже будуть готові й подані на розгляд Кабінету Міністрів, аби фінансування розпочалося вже з квітня.

ВИТРАЧАЛИ В ОСТАННЮ ХВИЛИНУ

За іншою програмою державної підтримки у 2017 році Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) 140 мільйонами гривень профінансував 53 об'єкти. 33 з них належать до соціальної інфраструктури, а 18 – житлово-комунального господарства. «По тридцяти дев'яти об'єктах кошти використано у повному обсязі, по восьми є декларації про готовність об'єкта до експлуатації, а по тринадцяти готуються документи на виготовлення таких декларацій», – доповіли на засіданні колегії облдержадміністрації. При тому на вісьмох об'єктах отримано економію

347 тисяч гривень (при встановленні твердопаливного котла в КП «Місьтепловоденергія», при переоснащенні котельні районної лікарні у Ярмолинцях, при влаштуванні шатрової покрівлі над хірургічним корпусом Волочиської рай лікарні тощо).

ДП «Державна служба єдиного замовника» не змогла розпорядитися більш як мільйоном гривень з ДФРР, займаючись п'ятьма об'єктами в трьох районах та в Городку й Шепетівці.

Крім того, реалізацію 550 проектів та заходів профінансовано субвенцією місцевим бюджетам на здійснення соціально-економічного розвитку окремих територій – 246,5 мільйона гривень. Найнижчі показники використання передбачених коштів із цієї субвенції у Старосинявській, Поніківській та Ганнопільській ОТГ, а також містом Старокостянтинів – 36 відсотків.

Субвенція на соціально-економічну компенсацію ризику населення території зони спостереження Хмельницької АЕС (15,65 мільйона гривень) освоєна на 99 відсотків.

Загалом високому ступеневі освоєння коштів сприяли погодні умови. Тепла осінь, яка затяглася до Різдва, дала можливість вести будівельно-монтажні й опоряджувальні роботи до кінця фінансового року.

– Ризик невикористання коштів був високим. Адже по трьох із цих програм кошти із держбюджету почали надходити лише в червні, – доповіла колегії облдержадміністрації заступник начальника головного управління Державної казначейської служби України у Хмельницькій області Галина Майхер. – Та й відразу використовувати їх не можна було через помилки і неточності в списках об'єктів, на які кошти призначалися постановою уряду. Можна сказати, що ми працювали від уточнення до уточнення. І майже половину коштів державних субвенцій ми провели вже у грудні, при чому дві третини грудневих касових видатків здійснено за останні чотири дні фінансового року. Уявіть, що документи деяких об'єктів, на які ми провели державні кошти, ми вперше побачили в останній робочий день минулого року.

Втім, якби не можливість залишити на цей рік 76 мільйонів гривень субвенції з держбюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій, то повернення коштів у державну казну більш як удвічі перевищило б торішні повернення 35-и мільйонів гривень.

Михайло ЦИМБАЛЮК,

учасник Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

ЗЕМЕЛЬНИЙ КОНФЛІКТ ГОРБІВЧАН РОЗВ'ЯЖЕ ВЖЕ ВЛАДА ОТГ

Холоди стихили протистояння, що розгорілося у Горбовому Куликівського району у вересні нинішнього року. Протест власників корів був несподіваним, стихійним і певною мірою політично забарвленим – спалахнув напередодні виборів в ОТГ.

У кожного своя правда

Ще торік, навесні, у село прийшов новий інвестор з намірами обробляти розпайовані сіножаті й пасовища. Горбівська сільська рада за рішенням сесії передала товариству «Горбів Агро» 548 гектарів не витребуваних спадкоємцями паїв, що й спричинило бунт власників корів. Хоча сільрада дбала про наповнення бюджету і виконання соціальних програм. Селяни стверджують, що орендарі частково розорали громадське пасовище і придеснянські луки та засіяли їх кукурудзою. Тепер людям нібито і худобину ніде пасти, і сіна для власної корівчини вкосити. Товариство відстоює свою позицію – працюють винятково у правовому полі, уклавши з власниками паїв відповідні договори. Учасників конфлікту намагалася примирити і сільський голова, і районна влада. Та в кожного своя правда, і всі надії сільчан щодо розв'язання «пасовищного» конфлікту – на Куликівську об'єднану територіальну громаду. ОТГ має набути нових повноважень щодо розпорядження землями, які знаходяться за межами населених пунктів.

«Мертві» паї нікого не цікавили»

За словами економіста «Горбів Агро» Лесі Білогури, котра добре обізнана з сільськими реаліями, до червня минулого року ні «мертві» паї, ні розпайовані сіножаті й пасовища нікого не цікавили. Тривалий час ці ділянки землі ніким не оброблялися – відтак пайовики не мали жодної гривні прибутків.

Два інші інвестори – товариства «Полісся» і «Егрес Агро» – орендували в Горбіві тільки орні землі. Новий інвестор уклав із селянами угоду на оренду саме сіножатей і пасовищ – загаломдесь тисяча гектарів. Частина сільчан здала свої паї, частина – ще ні.

– Крeпкo довгo думалa, перш ніж уклати договiр, – зiзнається **Надія Книга**. – Не раз їздила дивилася на свій сінокіс. Надіялася, а вдруг трава уродить. Літом знов побула. Глянула – один щавель і колючок даже немає. Травичка рідюсінька – аж чорна земля. Думаю, сіна

тут не косиш. Пустовали паї і пасовища – мої й покійного чоловіка. Доходу ні кап'я – одна тривога. Чужі корови тут пасуться, а я для своєї Липки сіно купувала. Віддала паї «Горбів Агро» – і живі гроші получила.

Надія Книга розповідає про свою Липку як про члена родини – з теплою й любов'ю. Життя й щоденні клопоти селянки крутяться довкола годувальниці. Тримає корівчину задля сина. Мріє, що він ось-не-ось одружиться. Народяться діти – і буде онукам молоко.

– Одержала гроші за паї. Держу їх в руках і думаю: «Раньше ж нічого не було». Купила і сіна, і дров на зиму, – розповідає жінка. – Пенсія моя невелика. Ні гривні знов не добавили. Жалкую, що зразу, як другі люди, не оддала в оренду паї.

Відповідно до Земельного кодексу України земель сільськогосподарського призначення це не тільки рілля, але й багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги. Отож їх обробіток приносить горбівчанам гроші.

– Ми ж чоловіком теж віддали свої паї в «Горбів Агро», – каже **Віра Марусик**. – У колгоспі обоє їх заробили. Я ще й батьківські здала. Гроші в хазяйстві не лишні. Сіна чоловік накопив для Квіточки.

За словами сільчан, Віра Марусик за корівчиною ходить, як за дитиною. З телятка її виростила.

– Без мене моя Квіточка нікуди не ступає. З паші йде – мукає. Озвуся до неї, а вона і чуствує, що то я. Годувальниця наша. Без корови ж ніяк не обійтися, – запевняє Віра Анатоліївна. – Люди тепер тримаються за гроші: оддають паї в оренду. Скільки год пустували сіножаті та пасовища.

Сорок років пропрацювала в місцевому колгоспі й **Марія Іванівна Андріяник**. То ж паї, як підкреслює, має «чесні, трудом зароблені». Теж уклала договори на оренду з «Горбів Агро».

– Гроші не лишні. Телятко рошу, бо без корови тяжко, – зізнається селянка. – Сіно дороге. Сей год трави мало було. Хто польовував наші паї – ні молока не давали, ні грошей.

Літній жінці по зборах ніколи не ходити – «вся в заботах весь свій вік».

«Випасали худобу, де хотіли...»

Горбівчани розділилися на кілька таборів. Селяни, які уклали угоди з товариством «Горбів Агро», задоволені співпрацею з новим інвестором. Власники корів, які роками косили траву (як хотіли і де заманеться) та продавали сіно з чужих паїв чи випасали там корів, звісно ж, обурені. Їх небагато. Сільчани, чия хата скраю, займають позицію невтручання.

– Усе зроблено згідно з чинним законодавством. Укладено з реальними власниками паїв понад 700 договорів. Це більше 70 відсотків пайовиків.

Люди задоволені. Та є і невдоволені – ті, хто увесь цей час використовували землю на власний розсуд. Де заманеться, там і косили траву, а сіно продавали бабусям, – коментує ситуацію директор «Горбів Агро» Андрій Штупун. – Є горбівчани, котрі тримають 5–6 корів і мають один пай чи й взагалі його не мають.

Андрій Штупун

На думку директора, бунтарі користувалися чужими наділами для свого блага. Тому й конфліктують. Жителі села, що здали свої паї в оренду, на збори не ходять і не бунтують.

– *Пайовики задоволені умовами нашої співпраці: платимо високі відсотки за оренду землі, – додає Андрій. – Хто хотів, брав сіно. Решта – гроші.*

Моє спілкування з сільчанками переконало, що виплати за паї – суттєвий додаток до невеликих пенсій. А людські корови «ходили по паях не по закону», бо є ж у Горбові громадське пасовище загального користування.

– *За кожну корову до бюджету сільради надходить 20 гривень. Таку суму затверджено на загальних зборах села, – розповіла сільський голова Оксана Трикашна. – Загалом в особистих господарствах нині налічується 261 корова.*

Оксана Трикашна

Як поінформувала Оксана Миколаївна, плата ж за передані товариству «Горбів Агро» не переоформлені паї – це додаткові надходження в бюджет села: по 50 гривень за кожен гектар. Поважна комісія з району, що перевіряла правомірність угоди, жодних порушень не виявила. У рамках чинного законодавства обробляє землю й «Горбів Агро».

«Паспорти пасовищ є. Треба ще ревізія»

Селяни, як правило, випасують худобу за межами населених пунктів на землях сільськогосподарського призначення державної власності. Нерідко це робиться без відповідного оформлення права користування такими земельними ділянками. Звідси й корені бунту чи, як кажуть вже після недавніх виборів, «політичного заколоту».

Власники корів вихлюпнули емоції, заспокоїлися, дочекалися виборів та обрали голову Куликівської об'єднаної громади. З часом саме ОТГ і поставить остаточну крапку в земельному конфлікті, породженому в одному з найбільших сіл району.

– Люди добре знають, що сільрада оформила вже три паспорти на громадські пасовища згідно з проектом землеустрою, – інформує Оксана Трикашна. – Її вся необхідна технічна документація. Ділянки різні за площею. Паспорти засвідчують, що це земля людей, громади. Об'єднана громада зробить ревізію всіх земель на території Горбового і вирішить, у який фонд віднести ті чи інші ділянки. Не буде підґрунтя для виникнення конфліктів, – зазначає Оксана Миколаївна.

По правді, людям властиво забувати добрі справи і сільських депутатів, і голови, й інвесторів. Невдоволення шириться селом швидко – достатньо лишень маленької іскорки. «Заколотники» залишаються осторонь, а жити ж гуртом і в ладу треба.

– Усе повинно бути не во вред нашій худобі, – переконана Надія Притиковська. – Але й корови ходили по людських паях не по закону. Тепер нам платять за оренду. Ніхто не обіжений.

Надія Притиковська

Надія Михайлівна успадкувала батьків пай. Життя так склалося, що переїхала з міста в рідне село. Оселилися в батьківській хаті. Обробляють

город. Купили корову, бо міські онучки люблять молоко. Господарюють з чоловіком не гірше за селян. Паї – сіножать і пасовище – віддали в оренду ТОВ «Горбів Агро», як і переважна більшість горбівчан. Протестувати ніколи – клопотів по вінця. Але в Горбові, як і в кожному селі, живуть різні люди: одні керуються буквою закону, дехто хоче його обійти.

Експерт з питань місцевого розвитку та децентралізації Лілія Атнажева, до якої автор звернулася під час тренінгу в Тернополі за коментарем щодо описаного земельного бунту, стверджує, що саме неналежне юридичне оформлення громадських пасовищ і спричиняє виникнення різного роду конфліктів.

– Згідно із Земельним кодексом України органи виконавчої влади та місцевого самоврядування можуть створювати на землях, що перебувають у власності держави чи територіальної громади, громадські пасовища, замовляти розробку проекту землеустрою щодо відповідних ділянок, – поінформувала пані Лілія.

На думку експерта, вкрай необхідно прийняти і пакет законів, який розширить повноваження об'єднаних територіальних громад у сфері земельних відносин. Інакше протистоянь не уникнути.

Ольга ЧЕРНЯКОВА,

учасниця Медіашколи у Тернополі (25-27 жовтня 2017 рік)

Фото автора

РЕФОРМИ, АНТИ РЕФОРМИ

Как говорят «великие исследователи» реформ Украины, переселенцы отрицательно влияют на бюджет и развитие городов с большим населением. Эксперты считают большую часть доходов города тратят на социальные выплаты, в том числе и на переселенцев.

Так вот, некое VoxUkraine подсчитало сколько власти города зарабатывают и сколько используют на свои обязательства перед теми кто их выбирал. Оказалось, что маленькие но промышленные города получили прилив в бюджеты на двести, а иногда на триста процентов больше чем в предыдущие года. А вот областные центры такие как Харьков и Днепр, в которые люди из восточных областей переселились в большем составе якобы тратят на их содержание все деньги и не знают как связать концы с концами.

Интересные заявления. Не напрягаясь и редко слушая радио или телевидение не вольно понимаешь, что международными организациями и правительствами начиная от Польши и заканчивая Японией на помощь, адаптацию, интеграцию, размещение и много еще красивых слов, выделено сотни миллионов евро, долларов, злотых и так далее. Где же они?

Не будем далеко ходить и возьмем те же Харьков, Днепр и остальные города приближенные к зоне конфликта. Модульные города, материальная помощь, гуманитарная помощь, медицинские препараты, оборудова-

ние, техника, ремонты больниц, школ и общежитий. Выходит это все местным властям было не нужно? Зачем тогда брали?

К большому сожалению власть имущие как обычно думали только про то как распилить эти деньги.

Например Кировоградская область. Пока деньги пилили и делили общежитие достроили в этом году! И что? Кому нужно общежитие с коммунальными платежами в полторы тысячи гривен в месяц в селе где нет работы? Теперь переселенцы виноваты, что из бюджета содержат пустое общежитие, а на ремонт выпилили миллион евро.

За деньги ЕС в Славянске три года ремонтируют два общежития. Всего то два миллиона евро. Не хватило. Деньги закончились.

Модульные города строили, строили наконец построили. Деньги закончились, а половина домов пустые так как тарифы на коммунальные услуги как у чиновников в своих отремонтированных и родных квартирах.

Получается пару общежитий и модульных городков съели бюджеты? А где же миллионы евро?

Что же переселенцам принесет децентрализация?

Думаю ответ на этот вопрос не знает ни кто. Сначала говорят, что местные бюджеты должны быть на местах, потом, что местные бюджеты должны часть возвращать обратно на верх, уже речь идет о восьмидесяти процентах. А вот расходы хотят для местных бюджетов увеличить и возможно, что часть расходов действительно переложат на местные бюджеты. В Киеве получают, а в Славянске не дождутся, кто и как будет смотреть на переселенцев и что будет говорить. Нужно внимательно следить за инициативами нашего руководства страны так как не все, что хорошо начинается и говорится так же хорошо заканчивается.

Сергій ЧИСТЯКОВ,

учасник Медіашколи у Одесі (8-10 листопада 2017 рік)

НА БРОДІВЩИНІ ПРОЦЕСИ З УТВОРЕННЯ ОТГ ФАКТИЧНО ПРИЗУПИНИЛИСЯ

На території Бродівського району, населення якого становить майже 60 тисяч мешканців, на сьогодні існує лише одна об'єднана територіальна громада – Заболотцівська, яка охоплює десять сіл.

Чому процеси з децентралізації влади відбуваються так неохоче на Бродівщині – питання не риторичне. У багатьох сільських голів на це своя думка. Одні не бажають створювати об'єднану територіальну громаду через недалеке чинне законодавство, інших влаштовує «тихесеньке» безтурботне життя сільської громади з причини бензозаправки на території, а ще інших непокоїть майбутнє – як воно надалі буде: чи не скасують оті ОТГ? Чи не краще почекати ще якийсь час?

Проте іншої думки голова Заболотцівської об'єднаної громади Марія Дискант – єдиної на Бродівщині ОТГ. «З утворенням нашої ОТГ об'єднані села стали однією великою родиною. За перші два роки зуміли реалізувати низку проектів з енергозбереження, відповідно до плану розвитку провели вуличне освітлення майже в усіх селах ОТГ та багато іншого, чого неспромоглися зробити за багато попередніх років. Але головне, навчилися самі натхненно працювати і заробляти, та ще зуміли переконати місцевих підприємців вести свій бізнес відкрито і прозоро. А це, своєю чергою, посприяло збільшенню фінансових надходжень для громади. Так що будь-яка субвенція – це добре, але не самоціль громади», – зазначила пані Марія.

З словами очільниці Заболотцівської ОТГ, у громаді фактично вирішено всі земельні питання. Також невдовзі запрацює ЦНАП (уже оголошено конкурс на заміщення фахових працівників Центру), який надаватиме адміністративні послуги населенню в обсязі не меншому, ніж подібні структури обласного рівня.

З огляду викладене, виникає запитання: чи правильно розуміють голови сільських рад концепцію реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні? Адже, як показав досвід Заболотцівської ОТГ, спроможна територіальна громада – це та формація місцевого самоврядування, яка в результаті добровільного об'єднання здатна самостійно забезпечити належний рівень з надання мешканцям послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства з урахуванням фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури, а також кадрових ресурсів. За останніми у деяких сільських громадських спільнотах на Бродівщині сьогодні відчувається певний дефіцит.

Михайло ШИШКА,

учасник Медіашколи в Івано-Франківську (16-18 квітня 2018 рік)

КЕРІВНИЦТВО РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ПРЕЗЕНТАЦІЇ РОБОТИ ЦЕНТРУ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

29 січня 2018 року в Івано-Франківському Центрі розвитку місцевого самоврядування, створеного за підтримки Програми U-LEAD з Європою та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, заступник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової

допомоги в Івано-Франківській області Володимир Ковальчук взяв участь у презентації щодо підведення підсумків роботи за 2017 рік.

Експерти Івано-Франківського Центру розвитку місцевого самоврядування центру разом з партнерськими установами розказали про плани на 2018-й та можливості підтримки та співпраці для створених і потенційних громад.

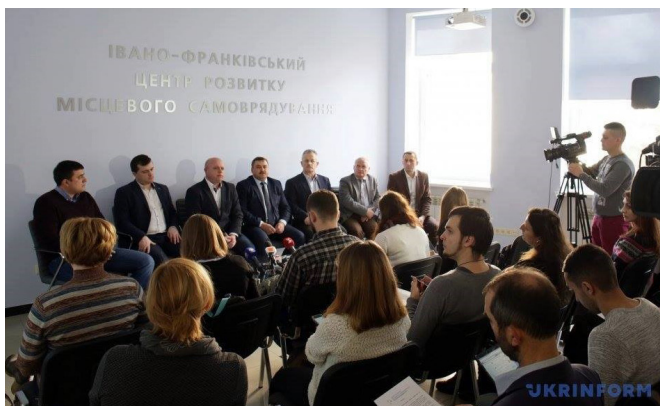
«Жодна ОТГ не була поза увагою Центру. Насамперед працювали над супроводом процесу об'єднання нових громад. В результаті – 11 новостворених ОТГ. Потрібно сказати, що створення громад процес складний. Це перемовини, згладжування гострих кутів, часті суперечки, за право бути центром громади. План та очікування – це одне, а реальність – зовсім інша», – сказав Руслан Панасюк, директор Івано-Франківського Центру розвитку місцевого самоврядування.

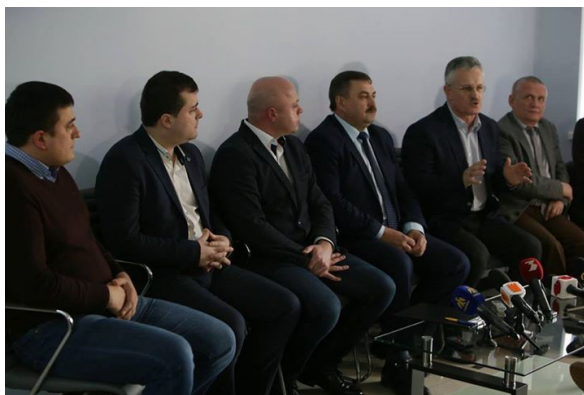
Також Руслан Панасюк озвучив плани на 2018 рік. За його словами, це подальша робота з підтримки створення об'єднаних громад, секторальних реформ в області медицини, освіти, культури, спорту тощо.

Усе робилося у тісній співпраці з багатьма партнерами, зокрема і з Регіональним та місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги в області.

Заступник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Івано-Франківській області Володимир Ковальчук у своєму виступі зазначив, що співпраця з Івано-Франківським Центром розвитку місцевого самоврядування розпочалась із самого початку створення, травня 2017 року. Зокрема, Регіональний та три місцеві центри з надання БВПД, а саме Івано-Франківський, Калуський та Коломийський, значну увагу приділяють правопросвітництву в ОТГ, які знаходяться на відповідних територіях.

На презентації також були присутні заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Богдан Кобилянський, депутат Івано-Франківської обласної ради, перший керівник Офісу реформ в області Дмитро Дзвінчук, голова Печеніжинської ОТГ, голова Асоціації об'єднаних територіальних громад Прикарпаття Ігор Довірак, виконавчий директор регіонального відділення Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад Юрій Івасюк.

Нагадуємо, що Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Івано-Франківській області працює за адресою:

вул. Грюнвальдська, 8, м. Івано-Франківськ.

Телефон: (034) 255-61-13,

E-mail: office.frankivsk@legalaid.gov.ua.

Всеукраїнська гаряча лінія правової допомоги 0-800-213-103 (цілодобово та безкоштовно зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України).

Наталія ШОТУРМА,

учасниця Медіашколи у Львові (16-18 жовтня 2017 рік)

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ВЛАСТИ В УКРАИНЕ ДЛЯ ЗАПОРОЖЬЯ

Децентрализация власти в Украине стала насущным вопросом в течении долгих лет, а споры о ее пользе и опасности не утихают по сей день, поскольку ситуация с продвижением реформы не однородная в пределах разных ОТГ. В рамках конференции «Медіашкола децентралізації для українських регіональних журналістів», которая прошла в Запорожье с 6 по 8 декабря мы попытались оценить результаты реформы, а также особенности формирования бюджетов ОТГ.

На сегодняшний день, через аналогичную реформу уже прошли такие постсоциалистические страны, такие как Польша, Словакия, Литва, Латвия, Эстония, что дало толчок в развитии экономики страны, в особенности сельских территорий, что так важно для нашей страны из-за значительной миграции сельского населения в более крупные города

Основными задачами децентрализации власти является: обеспечение доступности публичных услуг, оптимальное распределение нагрузки между органами местной самоорганизации, создание оптимальных материальных, финансовых и организационных условий для исполнения органами местной самоорганизации их обязанностей.

Еще в 2015 году, в Верховную Раду Украины, был внесен на рассмотрение законопроект о децентрализации власти. С тех пор прирост составил 665 объединенных территориальных громад, а также значительно возросла численность населения в них. Наибольших успехов в децентрализации удалось достичь Хмельницкой, Житомирской, Черниговской, Волынской и Днепропетровской областям. А вот Запорожская область пока только на шестом месте.

В результате реформы ОТГ получили возможность непосредственно заниматься развитием инфраструктуры, экономическим развитием, стратегическим планированием, решать вопросы о застройке территорий и благоустройстве, медицинской и образовательной сферой, а также ЖКХ и дорогами. Как следствие мы можем видеть увеличение доли собственных доходов в местные бюджеты, что на 79% оправдали предварительные прогнозы, и увеличение доли местных бюджетов в совокупном бюджете Украины.

За счет различных дотаций и субвенций, помощь государства местным объединениям возросла в 30 раз в сравнении с 2014 годом. По таким направлениям как: ЖКХ, благоустройство, пожарная безопасность, образование, медицина, соцобеспечение и прочие.

Однако у нас все еще остается не решенным часть проблем связанных с продвижением реформы о децентрализации. Например, непоследовательность нормативно-правовой системы, что задерживает принятие многих необходимых законопроектов. ОТГ объединяют много людей, большинство из которых мало знакомы с правовой базой, не имеют управленческого опыта и опыта ведения бюджетов. Также сложность в том, что реформа должна охватить множество жизненно важных для людей сфер.

Так последней мы видели негативную реакцию на медицинскую реформу.

Именно поэтому необходимо больше информации о ходе реформ, успехах и этапах проведения для простых людей.

В результате медицинской реформы планируется изменить систему оплаты труда врачей и финансирования мед. учреждений. Пациент будет самостоятельно выбирать себе лечащего врача и заключать договор, а государство планирует ежемесячно перечислять мед. учреждению деньги на зарегистрированных пациентов. Эти изменения ожидают нас уже с 1 января 2018 года. Так что не затягивайте с выбором хорошего семейного врача.

На очереди стоит создание единых, современных центров предоставления административных услуг, а также реформа образования. В этих направлениях уже делаются первые шаги. А также реформы касающиеся земли в ОТГ.

Что же касается бюджетов ОТГ, то нам также разъясняются все составляющие. Так в бюджет ОТГ предназначены от государства: базовая дотация, образовательная дотация, медицинская дотация и прочее. А государство ожидает обратных выплат в виде налогов.

Также в бюджет ОТГ начисляются 60% подоходного налог, который ранее перечислялся в бюджет района, ОТГ могут брать как внутренние, так и внешние кредиты, чего не было ранее. Разумеется, государство оставляет за собой контроль за выполнением бюджетного законодательства и приводится целый ряд норм, согласно закона Украины.

Таким образом, мы видим позитивную динамику реформы децентрализации власти и будущие перспективы развития ОТГ. Однако скорость принятия законопроектов и внедрение реформы в отдельные сферы, оставляет желать лучшего, что и вызывает скепсис населения. Также стоит отметить недостаточную прозрачность и доступность информации, какую выгоду получает простой потребитель и тот, кто предоставляет услуги в той же медицинской и образовательной сфере.

Олег ЯКУНІН,

учасник Медіашколи у Запоріжжі (6-8 грудня 2017 рік)

ХТО НЕ ВСТИГНЕ, ТОЙ ЗАПІЗНИТЬСЯ

Як відомо, в Україні протягом 2015-2017 років до складу об'єднаних територіальних громад увійшло 8049 сільських населених пунктів. Це лише третина від їхньої загальної чисельності. Станом на 1 січня 2018 року створено 665 об'єднаних територіальних громад, тобто, майже 56 відсотків від запланованих 1200 ОТГ. З них – 377 сільських, 199 селищних і 89 міських ОТГ. На 29 квітня цього року відбулися перші вибори в 40 ОТГ (три з них - на Кіровоградщині) і ще 23 ОТГ очікують рішення Центральної

виборчої комісії України про призначення перших виборів.

Лідирують у процесах об'єднання громад у сільській місцевості Житомирська, Дніпропетровська та Хмельницька області. Тут до складу ОТГ увійшло понад 50 відсотків сіл та селищ від загальної чисельності сільських населених пунктів даних регіонів. Наша область - у середнячках, має 15 об'єднаних територіальних громад (без урахування результатів виборів, що відбулися минулої неділі). В одинадцяти її районах взагалі ще немає ОТГ.

Там, де громади вже об'єдналися, поки що не шкодують про свій вибір. Завдяки бюджетному фінансуванню, що стало набагато щедрішими, Великоандрусівська ОТГ, що у Світловодському районі, може похвалитися опаленням з економним шведським обладнанням, встановленим в опорній загальноосвітній школі, Соколівська ОТГ (Кіровоградський район) - ремонтами у Назарівській школі і Карлівському клубі. У Паліївці Маловисківського району зроблено сучасний водогін, у Бобринці - спортивні споруди.

Процес створення ОТГ в нашому краї триває. У лютому Злинська сільська рада вже згаданого Маловисківського району виступила ініціатором об'єднання. Першими ініціативу підтримали сусіди із Розсохуватської сільської ради. В такому форматі і розпочали процес об'єднання двох громад загальною площею 180 тисяч квадратних кілометрів із населенням більше 4,5 тисячі осіб. Створено спільну робочу групу, члени якої, перш ніж переходити до наступного етапу, мають намір переконатись у тому, що створена ОТГ буде фінансово спроможною.

Перші висновки - позитивні. Тож, найімовірніше, перші вибори у Злинській ОТГ буде призначено на осінь нинішнього року, а на прямі міжбюджетні стосунки громада вийде вже з 1 січня року наступного.

Політику очікування, не бажання керівників сільрад і районів створювати ОТГ не назвеш корисною. Мешканці підпорядкованих їм сіл і селищ уже відстають у фінансуванні своєї бюджетної сфери, благоустрої, вирішенні комунальних проблем. І якщо зараз ще враховується думка місцевих депутатів, рядових жителів, то вже досить скоро, а саме з 2020-го року, їхні населені пункти об'єднуватимуться в ОТГ не добровільною ініціативою, а рішенням з Києва.

Про це та багато іншого, пов'язаного зі створенням об'єднаних територіальних громад, йшлося на тренінгу "Медіашкола децентралізації для регіональних журналістів", що відбувся нещодавно у Кропивницькому.

Юрій ЯРОВИЙ,

учасник Медіашколи у Кропивницькому (11-13 квітня 2018 рік)

ЗБІРНИК ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ
«Децентралізація в Україні»

Верстка: *Юлія Гуза*
Обкладинка: *Євген Цимбаленко*

Підписано до друку 29.05.2018. Папір офсетний.
Зам. № 0570. Формат 60x84/16. Друк офсетний.
Гарнітура Cambria.
Наклад 500 пр.

Віддруковано в друкарні ФОП ПАЛИВОДА В. Б.
03061, м. Київ, пр-т Відрадний, 95/Е;
тел./факс (044) 351-21-90

Академія Української Преси

Міжнародний благодійний фонд «АКАДЕМІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ»
International Charity Fund «ACADEMY OF UKRAINIAN PRESS»

+38 044 223 73 11
www.aup.com.ua, www.medialiteracy.org.ua
www.facebook.com/aupfoundation
info@aup.com.ua